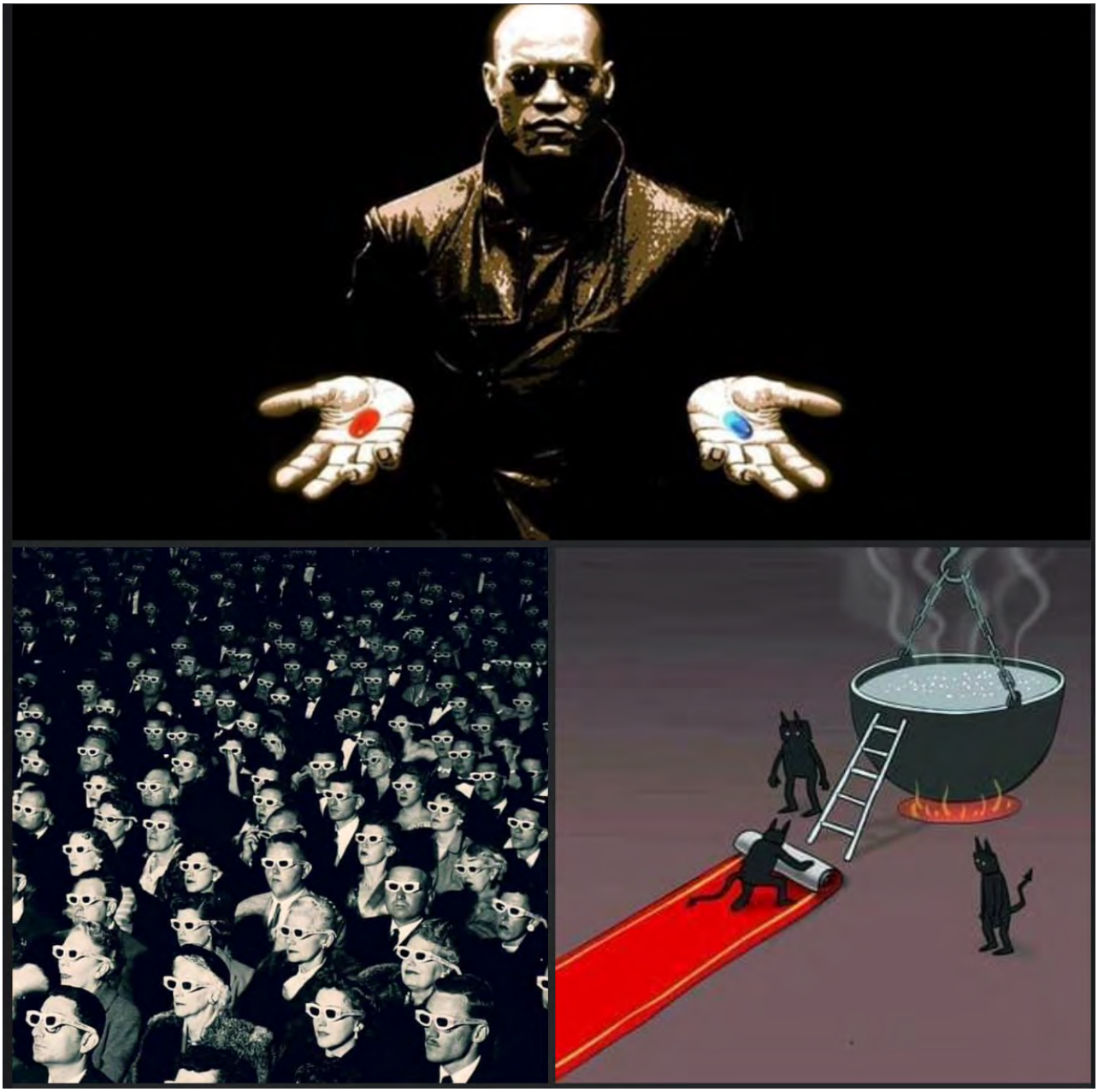
«КУЛЬТУРНА-ДЕРЖАВА»
Громадська організація

Чуріков Ю.І.
04071, м. Київ, вул. Верхній вал, 62, к.18
+380-098-043-57-52
E-mail: y_churikoff@ukr.net
код ЕДРПОУ 44952541

Тиж Ю.О.
Сертифікат на проектні роботи
Серія АА № 004182 виданий 21.12.2018 р.
www.kyiv-heritage.com
www.kyiv-heritage-guide.com
www.kyiv-landuse.com

Україна: ВИЗВОЛЕННЯ

Дайджест. Том 3

Книга 9. Статті та новини, № 1.601-1.800

Київ - 2026

1. АНОТАЦІЯ

1. Дайджест (преса)

Дайджест (англ. *digest* — стислий виклад, резюме) — інформаційний продукт (видання, стаття, *підбірка*), що містить виклад творів у вигляді витягів з оригіналу чи у формі його вільного перекладу або добірку у повному чи скороченому вигляді найцікавіших творів, вибраних з інших видань.

Як правило, до такого передруку систематично вдаються провінційні друковані газети, які мають слабку кореспондентську мережу і відчувають брак інформації й поповнюють її недостачу за рахунок столичних видань. Наявність великої кількості дайджестів — ознака низького фахового рівня видання. Свідченням журналістської майстерності є наявність у газеті чи журналі значної кількості ексклюзивних матеріалів, тобто таких, що виготовлені саме для цього видання його кореспондентами та оглядачами.

Але навіть авторитетні газети з глибокими традиціями сьогодні не обходяться без передруків найбільш цікавих матеріалів з інших видань, вміщуючи їх у рубриках «Наші передруки», «Дайджест» тощо. Для читачів такі рубрики цікаві, оскільки в них часто із скороченням малоістотних частин уміщуються сенсаційні, непересічні твори та праці, які збагачують читача новими знаннями, несподіваними інтерпретаціями фактів.

Первісно дайджестами називалися адаптовані для масового читання твори світової класики. Великі за обсягом романи стискувалися до розміру брошурки, що потребувала невеликого часу для ознайомлення й дешево коштувала. За допомогою такого видання можна було за півгодини «пройти» «Сагу про Форсайтів» Д. Голсуорсі чи «Війну і мир» Л. Толстого. Зрозуміло, що такі дайджести могли дати тільки псевдознання і аж ніяк не знайомили читачів ні з реальною філософською концепцією, ні з образним світом творів. Тим паче, що будь-який переказ обов'язково містить у собі елементи вибірковості, а, отже, й інтерпретації.

2. Моніторинг ЗМІ

Підготовка дайджестів публікацій є однією з найбільш поширених послуг у галузі ***професійного моніторингу*** засобів масової інформації. Її зміст полягає у створенні **добірки найважливіших матеріалів за визначеною тематикою та за визначений період**. Такий інформаційний продукт надає змогу відслідковувати головні новини у певному напрямку, отримувати експертні оцінки та прогнози розвитку галузі, відстежувати діяльність конкурентів тощо. **Перевагою цього виду отримання даних є відсутність *«інформаційного шуму»*.**

2. ПЕРЕДМОВА

***

3. ВСТУП

А. ***Авторитаризм***

— это политический режим, при котором централизованная, несменяемая власть одного лица или группы (например, партии) сосредоточена в своих руках, при этом сохраняются отдельные экономические и гражданские свободы. В таком режиме оппозиция подавляется или не имеет возможности существенно влиять на политику, а граждане не могут влиять на смену власти через выборы. Основное отличие от тоталитаризма заключается в том, что авторитаризм не стремится контролировать все сферы жизни граждан, оставляя большую часть частной жизни без вмешательства государства.

1. Ключевые характеристики авторитаризма

(1) **Централизация власти:** Вся или большая часть власти сосредоточена в руках одного лидера или узкой группы лиц.

(2) **Подавление оппозиции:** Несистемная оппозиция полностью подавляется, а легальная оппозиция лишена возможности существенно влиять на политику.

(3) **Сохранение свобод:** Отдельные экономические, гражданские и духовные свободы могут сохраняться, но под контролем государства.

(4) **Отсутствие реального контроля:** Население не имеет возможности контролировать процесс принятия и исполнения политических решений.

(5) **Невозможность смены власти через выборы:** Сменить авторитарного лидера в результате выборов практически невозможно.

2. Отличия от тоталитаризма

(1) **Сфера контроля:** Тоталитаризм стремится к полному контролю над всеми аспектами жизни граждан, в то время как авторитаризм фокусируется на политической сфере и может не вмешиваться в частную жизнь.

(2) **Идеология:** Тоталитарный режим требует идеологической однородности и мобилизует население вокруг государственной идеологии, тогда как в условиях авторитаризма ***идеология*** может отсутствовать или быть второстепенной, и чем аполитичнее население, тем лучше.

(3) **Цель:** Тоталитаризм часто связан с построением утопического государства, тогда как ***авторитаризм*** в основном направлен на решение текущих задач и поддержание стабильности.

***

Б. ***Тоталитаризм***

— это политический режим, при котором государство осуществляет абсолютный, полный (тотальный) контроль над всеми аспектами жизни общества и каждого человека. Он характеризуется наличием одной правящей партии, единой государственной идеологии, монополией на информацию и экономику, а также использованием идеологического террора и репрессий для подавления любого сопротивления.

1. Ключевые признаки тоталитаризма

(1) **Однопартийная система:** Существует только одна массовая партия, слитая с государственным аппаратом, которая обладает монопольным правом на политическую деятельность.

(2) **Государственная идеология:** Разработана и навязывается единая идеология, которая объявляется абсолютной истиной. Любое несогласие с ней считается преступлением.

(3) **Монополия на информацию:** Государство контролирует все средства массовой информации (печать, радио, телевидение), а также образовательные и культурные программы, создавая монополию на распространение «официальной» информации.

(4) **Государственный контроль над экономикой:** Государство полностью контролирует экономическую и профессиональную деятельность, подчиняя её своим идеологическим целям.

(5) **Идеологический террор и репрессии:** Используется как массовый террор и репрессии, так и идеологический террор для борьбы с любыми инакомыслящими и «врагами народа». Репрессии могут быть направлены не только на политических оппонентов, но и на тех, кто нарушает экономические или профессиональные нормы, которые превращаются в идеологические проступки.

(6) **Культ личности:** Часто наблюдается культ личности вождя или правителя, который является воплощением идей партии.

(7) **Мобилизация населения:** Регулярная мобилизация населения для достижения великих целей, которые ставит перед собой государство.

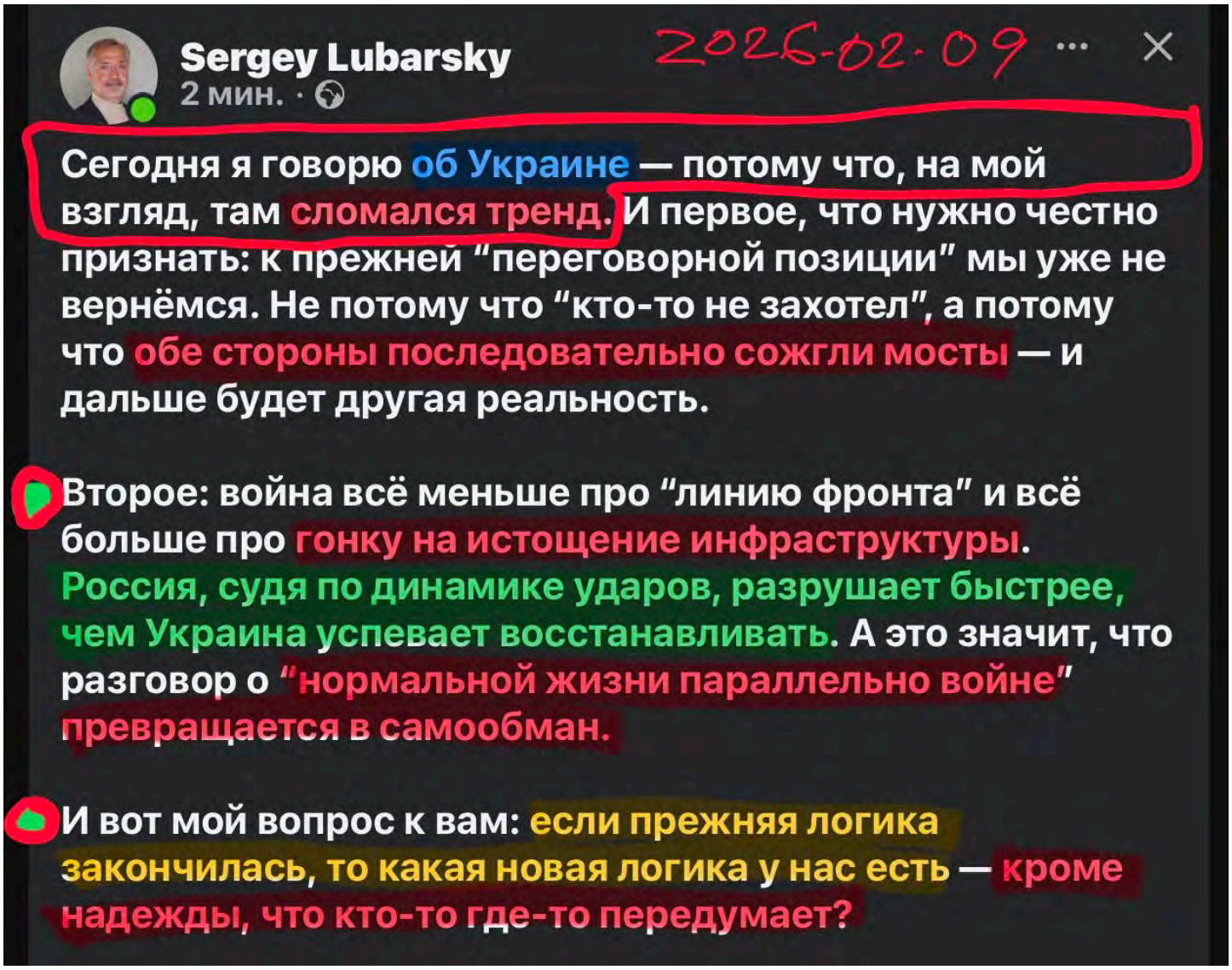
2. Отличие от авторитаризма

В отличие от авторитаризма, который стремится контролировать в основном публичное пространство и политическую сферу, тоталитарный режим пытается ***полностью подчинить*** себе и частную жизнь граждан, а также их мысли.

***

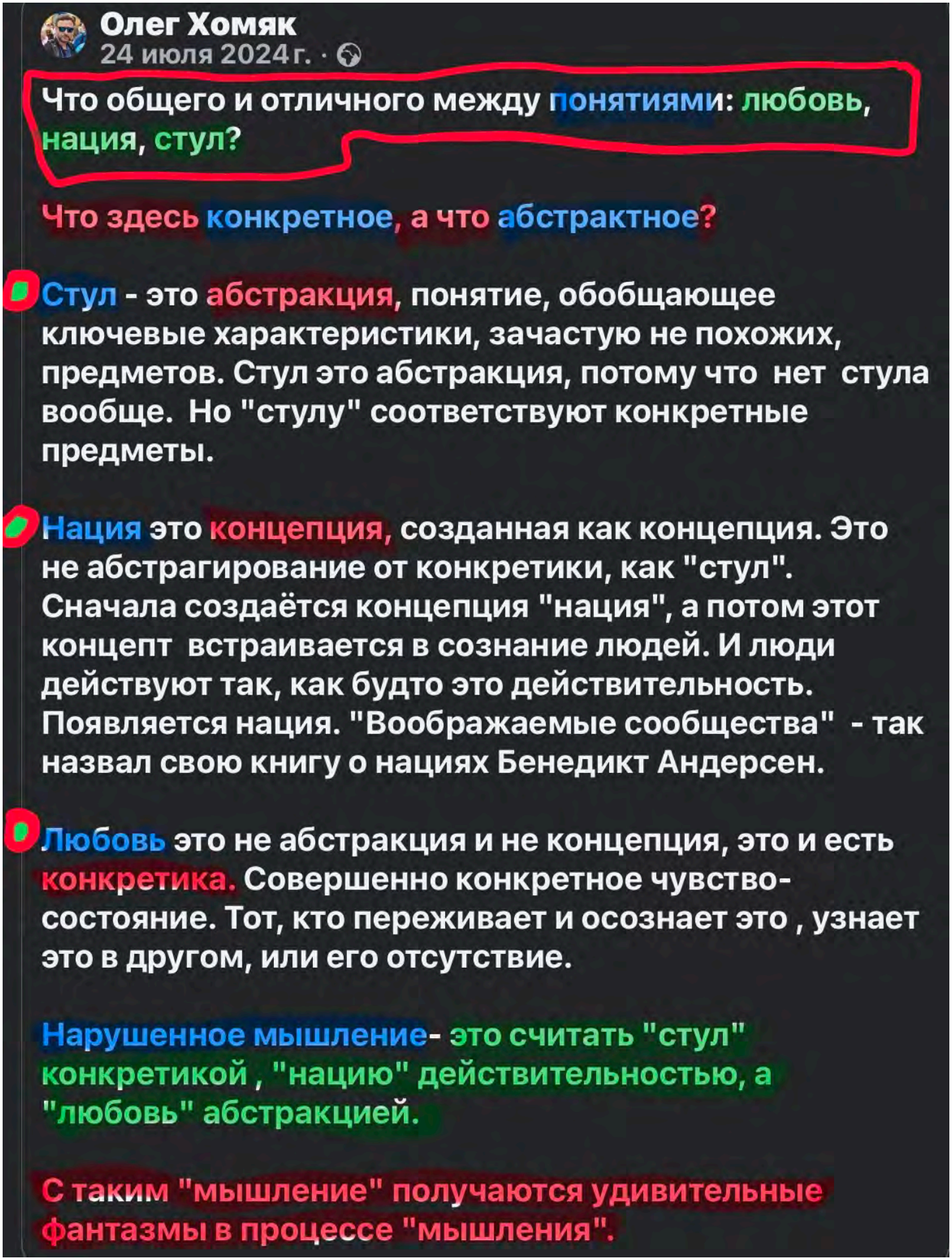
ДАЙДЖЕСТ

№ 1.601

Sergey Lubarsky
2 мин. ·
2026-02-09
Сегодня я говорю об Украине — потому что, на мой взгляд, там сломался тренд. И первое, что нужно честно признать: к прежней "переговорной позиции" мы уже не вернёмся. Не потому что "кто-то не захотел", а потому что обе стороны последовательно сожгли мосты — и дальше будет другая реальность.
Второе: война всё меньше про "линию фронта" и всё больше про гонку на истощение инфраструктуры. Россия, судя по динамике ударов, разрушает быстрее, чем Украина успевает восстанавливать. А это значит, что разговор о "нормальной жизни параллельно войне" превращается в самообман.
И вот мой вопрос к вам: если прежняя логика закончилась, то какая новая логика у нас есть — кроме надежды, что кто-то где-то передумает?

***

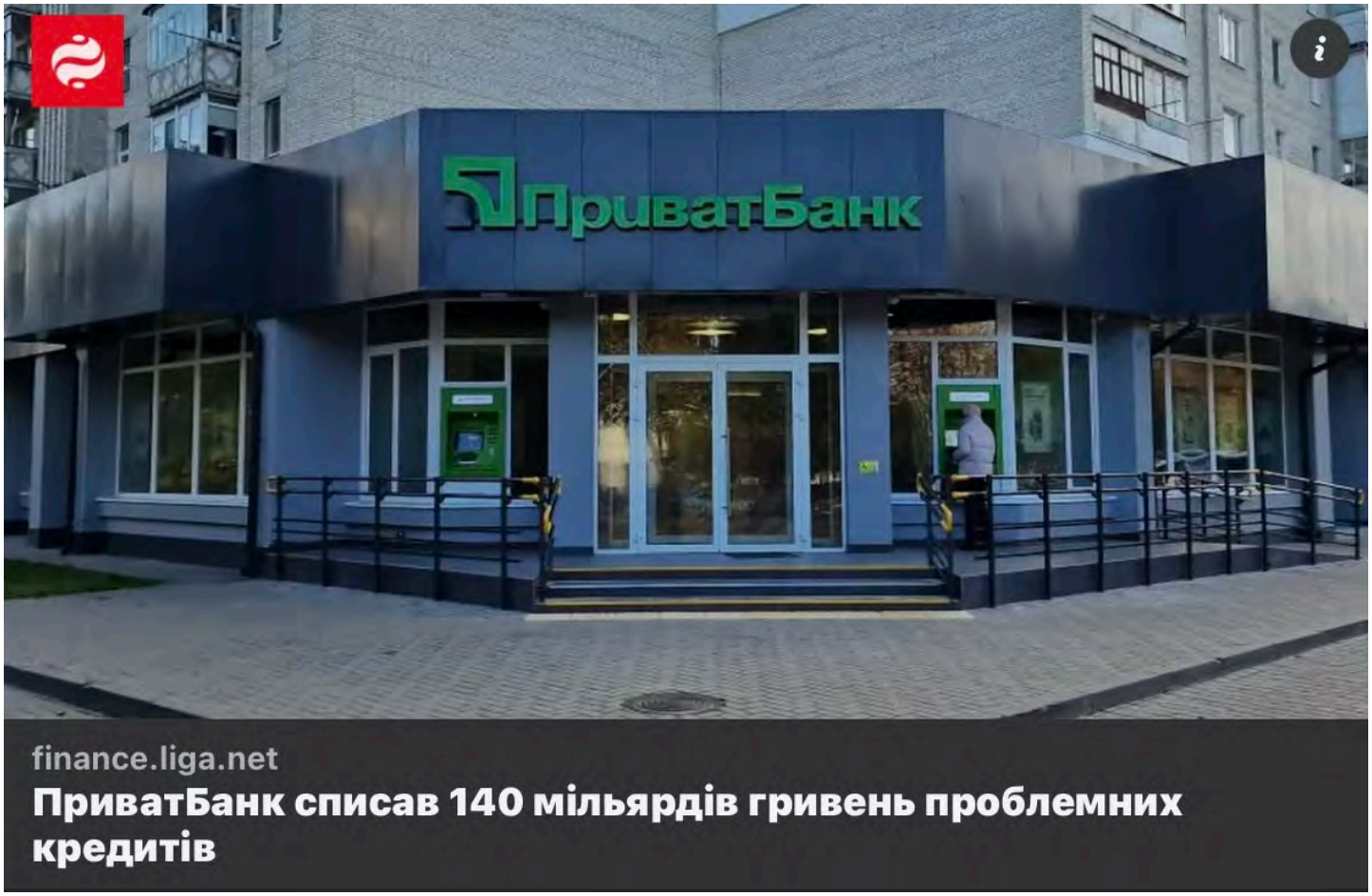
№ 1.602

Олег Хомяк
24 июля 2024 г. ·
Что общего и отличного между понятиями: любовь, нация, стул?
Что здесь конкретное, а что абстрактное?
Стул - это абстракция, понятие, обобщающее ключевые характеристики, зачастую не похожих, предметов. Стул это абстракция, потому что нет стула вообще. Но "стулу" соответствуют конкретные предметы.
Нация это концепция, созданная как концепция. Это не абстрагирование от конкретики, как "стул". Сначала создаётся концепция "нация", а потом этот концепт встраивается в сознание людей. И люди действуют так, как будто это действительность. Появляется нация. "Воображаемые сообщества" - так назвал свою книгу о нациях Бенедикт Андерсен.
Любовь это не абстракция и не концепция, это и есть конкретика. Совершенно конкретное чувство-состояние. Тот, кто переживает и осознает это , узнает это в другом, или его отсутствие.
Нарушенное мышление- это считать "стул" конкретикой , "нацию" действительностью, а "любовь" абстракцией.
С таким "мышление" получаются удивительные фантазмы в процессе "мышления".

***

№ 1.603

Минулого тижня менеджмент "Приватбанку" завершив списання "поганих" кредитів Коломойського.

Посилання

2026-02-09

Лямец

Відбулося це доволі просто. Їх просто видалили з балансу та залишили десь на позабалансових рахунках, де вони вже не так кидаються в очі.

Як це мало бути?

У 2016 році, коли "Приват" націоналізували, нам обіцяли наступне:

(1) - держава забере банк

(2) - тимчасово(!) заллє у капітал мільярди

(3) - згодом поверне все, що було вкрадено

(4) - профіт.

Десь за такою логікою відбувалися ці явища у *США* та *Британії*.

1) — У результаті кризи 2008 року, багато банків опинилися на межі виживання.

2) — У деякі з них, зокрема системні, держава влила капітал та наказала його повернути за кілька років з відсотками. Це було зроблене.

Але ж Україна - це не США і не Британія. В нас заповідна зона, у якій можна витратити державні мільярди та не понести за це жодної відповідальності. Саме так сталося з "Приватом".

Давайте зведемо баланс

1. Після націоналізації відбулася докапіталізація, загалом на 155,3 млрд грн. А саме: 116,8 млрд грн (2016) + 38,5 млрд грн (2017).

За курсом того часу (і це зафіксовано у публічних коментарях НБУ), 155 млрд грн ≈ $5,88 млрд. Десь таку суму називала свого часу Валерія Гонтарева, коли розмірковувала, скільки грошей вивів з "Привату" Ігор Коломойський.

Докапіталізація відбулася не грошима, а облігаціями. Це важливо, бо за цими облігаціями Мінфін регулярно платив відсотки (їх отримував "Приват" як дохід). До того ж, частина облігація були прив'язані до курсу долару, і тому вони разом із курсом поступово зростали у ціні. Масштаб зростання - умовно з 28 грн за долар до 42.

2. У "Приват" призначили наглядову разу, умовно з американських пенсіонерів, і правління. Впродовж років ці люди робили десь таке:

(1) - заробляли відсотки на ОВДП

(2) - від початку війни заробляли гроші з депозитних сертифікатів НБУ

(3) - отримували величезний прибуток

(4) - цим прибутком закривали велетенські дірки від "поганих" кредитів.

Іншими словами, усі ці роки держава працювала на "Приватбанк", даючи йому заробити. Без грошей держави він не міг.

Увесь цей час тримали суди, де було неможливо зрозуміти, скільки саме "Приват" хоче отримати.

Це було важливо з одної простої причини:

— нам публічно обіцяли, що гроші повернуться до бюджету десь у тому обсязі, у якому було влито.

А саме, *$5,88 млрд*. Про відсотки навіть не згадую.

3. Далі відбулося традиційне. Всі забули та забили.

— Змінився президент. Почався Ковід. Почалася велика війна. Всім стало пох.

У здорових системах про таку властивість знають, тому за десятиліття були напрацьовані механізми контролю.

Умовно, роки йдуть, а за обіцянками стежать, особливо якщо вони стосуються мільярдів.

Але в Україні таких механізмів немає. В нас кожен рік - нова країна. Хто згадає минуле - той ворог усього найкращого.

4. У листопаді 2025 року Британський суд (Лондон) поставив крапку у судах проти панів Коломойського та Боголюбова.

— З новин ми дізналися, що він присудив Україні "понад $3 млрд".

Але якщо зазирнути у деталі рішення, то суд наказав повернути Україні $1,76 млрд, а решта - відсотки та судові збори.

https://privatbank.ua/en/news/2025/11/10/former-owners-ordered-to-pay-privatbank-over-us-3-billion

Тобто,

— з $5,88 мільярдів повернули лише $1,76 млрд. Тобто, 29,9%.

Менше ніж третину!

5. Що з рештою?

— Решту повісили на державу та списали з балансу.

Тепер банк офіційно "очищено" від проблемки, і його можна продавати іноземному інвестору.

Дуже ймовірно, що для цього його і націоналізували.

Отже, фіксуємо результат.

Кілька років надування щок та розповідей про найкращі світові практики. Десятки мільйонів доларів сплачених зарплат та премій найкращому у світі менеджменту та наглядовій раді. Та більше ніж $4 мільярди державних грошей, просто злитих в унітаз.

Хтось за це відповів? Проти когось відкриті кримінальні справи за розбазарювання коштів?

Справа тут не у Коломойському.

Уявімо, що з нього стягнуто гроші через "Укрнафту" та мережу АЗС, а також через інше майно в Україні. Знову ж таки, кому воно пішло - окрема мова.

Справа тут у державному апараті.

> — У всіх цих президентах, міністрах фінансів, головах НБУ, депутатах. У міжнародних радниках. У НАБУ та САП, у СБУ/Нацполі/БЕБ/ДБР/ Генпрокуратурі.

Я розумію, що холодно, немає світла і вже загалом пох. Але я зафіксую факт, просто для себе.

Десь у Ростові стогне Янукович, проговорюючи одну лише фразу: "Я не знав, що так можна!"

Оплески:

https://finance.liga.net/ua/all/novosti/pryvatbank-spysav-140-miliardiv-hryven-problemnykh-kredytiv

***

№ 1.604-1

Щодо нової очільниці ОГТСУ *Наталії Бойко*.

Згадалася заступниця Авакова, 24-річна Анастасія Дєєва ;-) З тією різницею, що я впевнений, це точно не лінія особистих стосунків.

2026-02-10

Лямец

Олег Попенко абсолютно правий. **Рівень її досвіду пані близький до нуля, стосовно ГТС - та сама умовна кухарка, яку поставили керувати державою.**

Що відомо про пані Бойко. Вона донька одного з деканів ЛНУ, той дав їй поштовх. Можливо, саме за його протекцією вона потрапила до списку "ЄС".

Звісно, що ніхто не знає, які самі великі проекти вона вела та яких великих успіхів досягла. Про її таланти теж нічого не відомо. Мабуть що це типова історія бюрократичної кар'єри, здобутою тижнями обговорення пустих презентацій та випивання крові з колег під гаслами корпоративного управління.

З того, що мені відомо, пані займалася оформленням кредитів ЄБРР під державні гарантії для державних енергетичних компаній на зразок

"Нафтогазу", "Укренерго", "Енергоатому", тощо (перелік умовний, не вивчав питання достеменно). З одного боку, це продаж повітря, адже під державні гарантії ЄБРР профінансує навіть чорта лисого. Ризик неповернення дорівнює нулю, а під соусом кредиту ЄБРР може висувати чимало додаткових вимог, зокрема щодо призначення потрібних людей на посади.

З іншого, там купа паперової роботи, бо під кожною угодою мають стояти підписи багатьох чиновників. Ось і виникає потреба у фасілітаторах, які бігають коридорами та розмахують коринкою радниці Кабміну чи Офісу президента. Мабуть, що і гроші для такої роботи знайдуться непогані. Адже що може бути приємнішим, ніж розпил кредитів у держкорпораціях?

Але то все, як кажуть, вкусовщіна. Люди різні потрібні, люди різні важливі. Але вкусовщіна закінчується, коли ось таку пані фасілітаторку ставлять керувати серйозним газотранспортним об'єктом. Тут замало мало бути ~~кухаркою~~ бюрократинею, вміти робити презентації та бігати у Кабмін за підписами.

Тут потрібна яка не яка фаховість.

Тому погоджуюсь із паном Попенко, це не іграшки. **Я розумію, що у влади кадровий голод. Але мабуть дуже сильно зголодніли.**

***

№ 1.604-2

«*Молоді обличчя*» без реального досвіду: що не так із призначенням Наталії Бойко в *ОГТСУ*

2026-02-10

Попенко

7 лютого 2026 року наглядова рада Оператор ГТС України призначила 36-річну Наталія Бойко ***виконувачкою обов'язків генерального директора компанії***.

Формально — тимчасово. По суті — ще один показовий приклад кадрової політики, де вік і гучні посади випереджають реальний управлінський досвід.

Конкурс на повноцінного керівника ОГТСУ був зупинений урядом у листопаді 2025 року.

Офіційна причина — розслідування НАБУ щодо зловживань в Енергоатом, де фігурувала одна з фіналісток конкурсу.

Замість перезапуску прозорої процедури — класичне ***«в.о.»***, яке в українських реаліях часто стає довгостроковим рішенням без конкурсу і відповідальності.

1. Біографія: багато статусу — мало практики

Освіта Наталії Бойко: юрфак ЛНУ, навчання в Австрії та Німеччині, спеціалізація на енергетичному праві ЄС. Але освіта — це потенціал, а не результат.

Кар'єрна траєкторія виглядає стрімко:

(1) до 2015 року — консультантка в міжнародній компанії;

(2) з 2015-го — проєктна менеджерка *реформи енергетики*;

(3) у 27 років — *заступниця міністра енергетики* з євроінтеграції без будь якого реального досвіду

(4) далі — *радниця прем'єр-міністрів, членство в наглядових радах Нафтогаз та Укрнафта*.

Ключове питання:

1) — де в цій біографії управління великими системами?

2) — Де відповідальність за виробництво, аварії, персонал, фінансові результати, реальні кризові рішення? Їх немає.

ОГТСУ — не «навчальний полігон» ***Оператор ГТС*** — це не консультаційний офіс і не майданчик для «євроінтеграційних презентацій».

Це:

(1) тисячі кілометрів критичної інфраструктури;

(2) безпека транзиту і внутрішнього газопостачання; мільярдні контракти;

(3) робота в умовах війни та постійних ризиків ударів по енергетиці.

Керівник такої компанії має десятиліття реального управлінського досвіду, а не лише правильні слова і рекомендаційні листи.

2. Системна проблема, а не одна персона

Історія з Наталією Бойко — це не про конкретну людину. Це про систему, де:

1) — «молоді реформатори реформаторки » швидко проходять щаблі без перевірки реальністю; посади стають замінником досвіду;

2) — в.о. використовується як спосіб обійти конкурс.

Результат ми знаємо: слабкі рішення, відсутність відповідальності і чергове «а хто ж це призначив?».

Українська енергетика сьогодні — це питання виживання країни.

І керувати нею мають не ті, хто «ні дня толком не працював», а ті, хто реально ніс відповідальність за складні системи.

Без цього будь-які «реформи», «євроінтеграції» і «молоді обличчя» залишаються красивими словами — з дуже дорогими наслідками для держави.

***

№ 1.605

На початку XX століття актуальним був соціально-філософський есей іспанського філософа Госе *Ортеги-і-Ґассета* «*Повстання мас*», присвячений **культурній кризі Європи**, що стала наслідком виникнення масового суспільства, яке почало відбирати вплив у аристократії.

2026-02

Чаплигін

На сьогодні ж такою актуальною є книга американського соціального філософа та історика культури, професора історії *Кристофера Леша* "*Повстання еліт і зрада демократії*".

В ній Леш розвиває ідеї свого іспанського попередника, який описав культурно-антропологічні типи «людини еліти» та «людини маси», але констатує, що в нинішніх правлячих структурах домінують представники саме другого типу, яке є найболючішою проблемою американського (та й не тільки) суспільства.

І це проявляється як в об'єктивних моментах (розрив у доходах, способів життя), так і в принципово різному розумінні інтересів і цілей суспільства.

Стисло.

Леш пояснює, чому тепер елітам більшості країн немає діла до свого народу.

У минулі століття панівні класи були вкорінені в своїх країнах, відчували свій зв'язок.

Тепер це йде в минуле.

Ринок, на якому діють сьогоднішні еліти - глобальний. Він існує поверх державних кордонів, і ці еліти стурбовані станом всієї системи в цілому, а не її окремими частинами, тобто країнами.

Тому їх лояльність, перш за все, глобальна, а не національна.

Ці еліти заробляють гроші завдяки доступу до інформації та її маніпулюванням серед мас.

Аристократичні титули і старі заслуги сьогодні мало що означають - на відміну від вкорінених в своїх країнах представників еліт старого типу, вони всім зобов'язані тільки собі.

Тобто нікому нічого не винні, - у них немає жодних зобов'язань ані перед минулим, ані перед майбутнім.

За Лашем,

> **«в безмежній світовій економіці гроші втратили свій зв'язок з національністю...»**

І ці сьогоднішні «господарі життя» і є сьогодні головною загрозою західної цивілізації, яку розчиняють в аморфному глобалізмі.

Вони просто відвертаються від потреб власних країн, якщо це не стосується престижних місць їх проживання.

Тому офіційні політики висувають на перший план несуттєві питання.

А публічні дискусії мають мало спільного з позиціями звичайних людей.

Тому офіційна політична риторика намагається швидше затуманити проблеми, ніж чітко позначити їх.

Маси ж будучи фактично виключеними з громадської дискусії на підставі їх необізнаності не бачать користі в інформації, яку їм нав'язують в такій величезній кількості.

Більш того, «більшість людей не мають спонукального мотиву до оволодіння знаннями».

Леш зазначає:

> «Якщо ми зуміємо подолати псевдополяризацію, що нині нав‘язується ґендерною та расовою політикою, ми виявимо, що справжні відмінності, як і раніше, залишаються класовими».

Зазначені К. Лешем проблеми притаманні не тільки американському суспільству, а й цілком можуть бути застосовні до українського суспільства.

В першу чергу це стосується культурної деградації політичного класу, що в наших умовах набуває гіпертрофованих масштабів.

А втім, почитайте Кристофера Леша. Госе Ортегу-і-Гассета - також.

***

№ 1.606

АНАТОМИЯ ЭКСТРАКТИВНОЙ ПИРАМИДЫ

2026-02-10

Warden Null

Мы привыкли смотреть на государственную машину через призму школьных учебников и гуманитарных надежд.

Когда мы видим нищету, полицейский произвол или развалленную медицину, мы говорим: «Система дала сбой». Мы кричим: «Они не умеют управлять!», «Куда смотрит прокуратура?», «Нужны реформы!».

Это фундаментальная когнитивная ошибка.

Дело в том, что реальное устройство механизма намеренно скрыто за декоративным фасадом демократии.

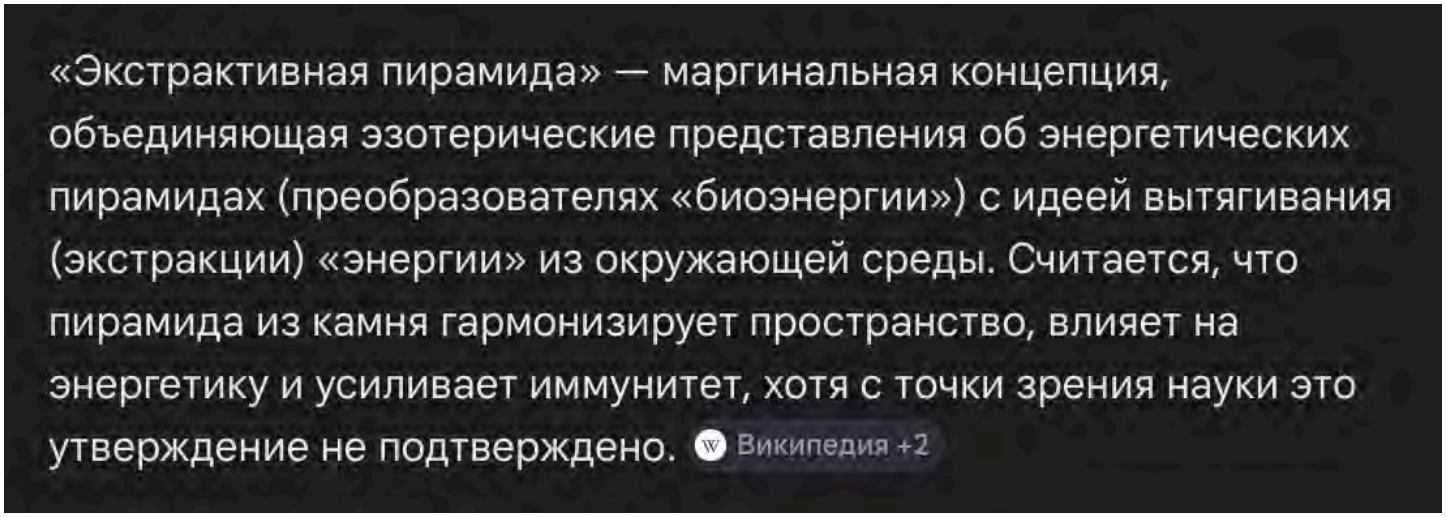
И если заглянуть за эту обшивку, станет ясно: перед нами никакой не сбой. Это — расчетные характеристики системы. Механизм не сломался, он работает в строгом соответствии со своими истинными целями.

Пора отбросить инфантильные иллюзии о «Родине», «долге» и «справедливости».

Давайте посмотрим на государство как инженер-проектировщик смотрит на сложный механизм.

Перед нами не социальный институт.

Перед нами — *Экстрактивная Пирамида*.

Это закрытая коммерческая корпорация, захватившая территорию с целью максимального извлечения прибыли. У этой системы есть своя архитектура, свои слои и свои жесткие алгоритмы. И в этой схеме вы — не заказчик. Вы — топливо.

Давайте разберем эту конструкцию слой за слоем, от фундамента до шпиля, чтобы понять, почему она функционирует именно так и никак иначе.

1. УРОВЕНЬ I. ФУНДАМЕНТ: БИОЛОГИЧЕСКИЙ АКТИВ

Роль: Ресурсная база

В основании пирамиды находитесь вы. Население. В нормальной (инклюзивной) модели государство — это сервис, а гражданин — акционер. Государство богатеет, когда богатеет гражданин.

В экстрактивной модели население — это «Новая Нефть». Это возобновляемый биологический ресурс, необходимый для двух функций: генерация финансового потока (налоги, штрафы, тарифы, потребление) и легитимизация системы (массовка, создание видимости поддержки).

Экономика выживания как инструмент контроля

Многие задаются вопросом: почему власть не дает людям разбогатеть? Ведь богатые платят больше налогов? Инженерный ответ прост: Богатство = Субъектность. Человек, у которого закрыты базовые потребности (еда, жилье, безопасность), начинает смотреть по сторонам. У него появляется время читать законы, финансировать оппозицию, требовать качественных услуг. Он становится независимым. Для Экстрактивной Пирамиды независимый элемент — это угроза. Это риск потери управляемости.

Поэтому система сознательно поддерживает уровень жизни на грани «минимальной операционной рентабельности». Вас держат в дефиците ресурсов. Кредитная кабала, инфляция, низкие зарплаты — это не экономические просчеты.

Это поводки.

Человек, думающий, чем кормить детей завтра, не пойдет на митинг. Он не будет судиться с системой. Он слишком занят выживанием. Идеальное состояние «ресурса» для этой системы — апатия и зависимость. Вы должны быть достаточно здоровы, чтобы работать, но достаточно бедны, чтобы не задавать вопросов. Бюджетники, зависящие от пайки, — это золотой стандарт управляемого фундамента.

2. УРОВЕНЬ II. СИЛОВОЙ КОНТУР: ИММУННАЯ СИСТЕМА

Роль: Удержание периметра и подавление

Над фундаментом стоит надстройка насилия: полиция, спецслужбы, гвардия, суды, тюремная система. Обыватель думает, что полиция нужна для борьбы с преступностью. В архитектуре Левиафана силовики выполняют функцию ЧОПа (Частного охранного предприятия) правящего класса.

Алгоритм Отрицательной Селекции

Почему мы постоянно слышим о пытках, подброшенных наркотиках и беспределе? Почему туда идут садисты?

Это не эксцесс исполнителя. Это кадровый фильтр.

Представьте себе сотрудника с высокой эмпатией и обостренным чувством справедливости. Получив приказ разогнать мирных граждан или сфабриковать дело на конкурента заказчика, он откажется. Он станет «тромбом» в системе прохождения команд. Система отторгает такие элементы. Сотрудник, который следует закону, а не приказу, опасен для иерархии. Сотрудник, готовый на насилие и подлог, — ценен и эффективен. Происходит отрицательный отбор. Наверх поднимаются худшие. Те, у кого атрофирована мораль, но гипертрофирована лояльность.

Лицензия на насилие как валюта

У государства часто не хватает денег платить силовикам рыночные зарплаты. Чем оно платит? Оно платит безнаказанностью.

Силовику выдается «франшиза»: корочка, пистолет и негласное право использовать полномочия для личного обогащения (крышевание, взятки, отжимы). Это часть социального контракта внутри пирамиды: «Ты охраняешь нас от народа, а мы разрешаем тебе кормиться с народа». Поэтому, когда вы требуете наказать полицейского за произвол, вы требуете от системы нарушить контракт со своим защитником. Система на это не пойдет. Своих она сдает только в крайнем случае, когда имиджевые издержки превышают пользу.

3. УРОВЕНЬ III. МЕНЕДЖМЕНТ: БУХГАЛТЕРЫ ХАОСА

Роль: Легализация изъятия и администрирование

Среднее звено пирамиды: чиновники, депутаты, руководители госкорпораций, губернаторы.

Их функция сугубо техническая: Конвертация власти в деньги.

В экстрактивной системе любая должность — это не ответственность, а актив. Кресло министра или мэра рассматривается как «кормовое место».

Коррупция как смазка механизма

Либералы любят говорить: «Коррупция разъедает государство».

В реальности коррупция — это кровеносная система Левиафана.

Вертикаль власти держится не на идеологии, а на круговой поруке.

Центр позволяет регионам/ведомствам воровать часть бюджета. Взамен Центр требует абсолютной лояльности и обеспечения нужного результата на

выборах. Если убрать коррупцию, система встанет. У чиновника исчезнет стимул работать (за одну зарплату в этой токсичной среде работать никто не будет), а у Центра исчезнет рычаг управления (компромат). Компромат — это поводок. Каждый чиновник в этой системе «сидит на крючке». Именно поэтому они так послушны. Они знают: папка уже лежит в сейфе. Шаг влево — и ты из «уважаемого человека» превращаешься в уголовника.

Законодательство как инструмент сегрегации

Этот слой производит законы. Но эти законы пишутся не для порядка, а для создания «минного поля».

Правила создаются заведомо невыполнимыми или противоречивыми. Это позволяет держать любой бизнес и любого гражданина в состоянии потенциальной виновности. Друзьям — всё (господряды, льготы, иммунитет). Врагам — закон (во всей его репрессивной строгости).

4. УРОВЕНЬ IV. ВЕРХУШКА: АРХИТЕКТОРЫ И БЕНЕФИЦИАРЫ

Роль: Присвоение прибыли

На самом верху находятся Акционеры ЗАО «Государство». Это не обязательно публичные политики. Это узкий круг людей, реально контролирующих ресурсы. Их психология — это психология временщиков, вахтовиков. Для них страна — это не дом, а актив.

Территория охоты.

Бизнес-модель: Приватизация прибыли, национализация убытков.

Алгоритм работы верхушки гениально прост: Доходы от рентабельных активов (недра, экспорт, монополии) выводятся в «серую зону», в офшоры, в личные фонды. Это «Их деньги». Любые издержки (кризисы, войны, санкции, пандемии, инфраструктурные катастрофы) покрываются из бюджета. То есть из кармана фундамента. Это «Наши общие проблемы».

Страх перед будущим

Главный страх Архитекторов — не внешние враги. С ними они всегда договорятся, ведь они люди одного круга.

Их главный враг — Субъектность Внутри.

Они смертельно боятся момента, когда «Ресурс» осознает себя Гражданином. Когда горизонтальные связи между людьми станут сильнее вертикальных связей власти.

Именно поэтому любая независимая активность — от профсоюзов до кружков наблюдателей за птицами — воспринимается как угроза.

Атомизация общества — залог безопасности Архитекторов. Люди должны бояться и не доверять друг другу.

5. ФРАКТАЛЬНОСТЬ ЗЛА: ПИРАМИДА ВНУТРИ ПИРАМИДЫ

Важно понимать: эта конструкция устойчива не только благодаря силе наверху. Секрет её живучести — в самоподобии. На каждом уровне, от министерского кабинета до поселковой администрации и даже школьной раздевалки, выстроена своя миниатюрная копия общей пирамиды.

Каждый мелкий чиновник, каждый «звеньевой» в этой цепи воспроизводит ту же самую экстрактивную модель. У него есть свой «силовой контур» из подчиненных, свой «менеджмент» из лояльных замов и своя микро-задача по извлечению личной выгоды.

Система проросла метастазами вглубь, потому что она предлагает каждому участнику на любом этаже понятный профит: «Будь лоялен к тем, кто выше, и ты получишь право жрать тех, кто ниже».

Именно эта круговая порука на всех уровнях делает механизм таким устойчивым к внешним воздействиям. Это не одна большая машина — это тысячи сцепленных между собой маленьких агрегатов, работающих по одной и той же схеме.

6. ТЕХНИЧЕСКИЙ ВЫВОД: ПОЧЕМУ РЕМОНТ НЕВОЗМОЖЕН

Глядя на эту структуру, нужно осознать одну вещь: Здесь нечего чинить.

Нельзя победить коррупцию, если коррупция — это способ оплаты труда госаппарата. Нельзя сделать суды независимыми, если их функция — легализация рейдерства и репрессий. Нельзя заставить полицию защищать людей, если она заточена на защиту власти от людей. Бессмысленно пытаться модернизировать гильотину в хирургический скальпель.

Вы можете сменить лезвие, смазать механизмы и нанять дипломированного палача, но суть останется прежней: этот инструмент спроектирован для отделения головы от тела, а не для лечения. Это вопрос базовой архитектуры, а не квалификации персонала.

То, что происходит сейчас, — это не кризис управления. Это штатная работа системы в условиях повышенной нагрузки.

— Машина жрет людей, выплевывает деньги наверх и цементирует сама себя страхом и ложью.

Самая опасная иллюзия — думать, что достаточно поменять первое лицо, и пирамида превратится в храм. Нет. Потому что логика пирамиды диктует поведение, а не наоборот. Свита играет короля. А свита подбиралась десятилетиями по принципу отрицательной селекции.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ: ИНЖЕНЕРНЫЙ ТУПИК

Мы живем внутри механизма, который морально устарел и экономически неэффективен в долгосрочной перспективе, но невероятно устойчив в краткосрочной.

Экстрактивная модель обречена исторически. Она не умеет созидать. Она может только проедать наследие и выкачивать недра. Она проигрывает конкуренцию открытым системам, которые генерируют инновации.

Но **пока она рушится, она может похоронить под своими обломками миллионы жизней**.

Что делать?

Первый шаг — перестать врать себе. Перестать называть воров — «неэффективными менеджерами». Перестать называть карателей — «правоохранителями». Перестать называть эту территорию «Отечеством», когда для них это «Кормовая база».

Нужно понять: у нас с ними не политические разногласия.

У нас с ними видовой конфликт. Они — паразиты. Мы — носитель.

Паразиту невыгодно убивать носителя сразу, но ему плевать на его здоровье. Ему важно высосать максимум, пока носитель еще дышит.

Осознание того, что вы живете в оккупированной зоне, где администрация работает вахтовым методом, — это начало выздоровления.

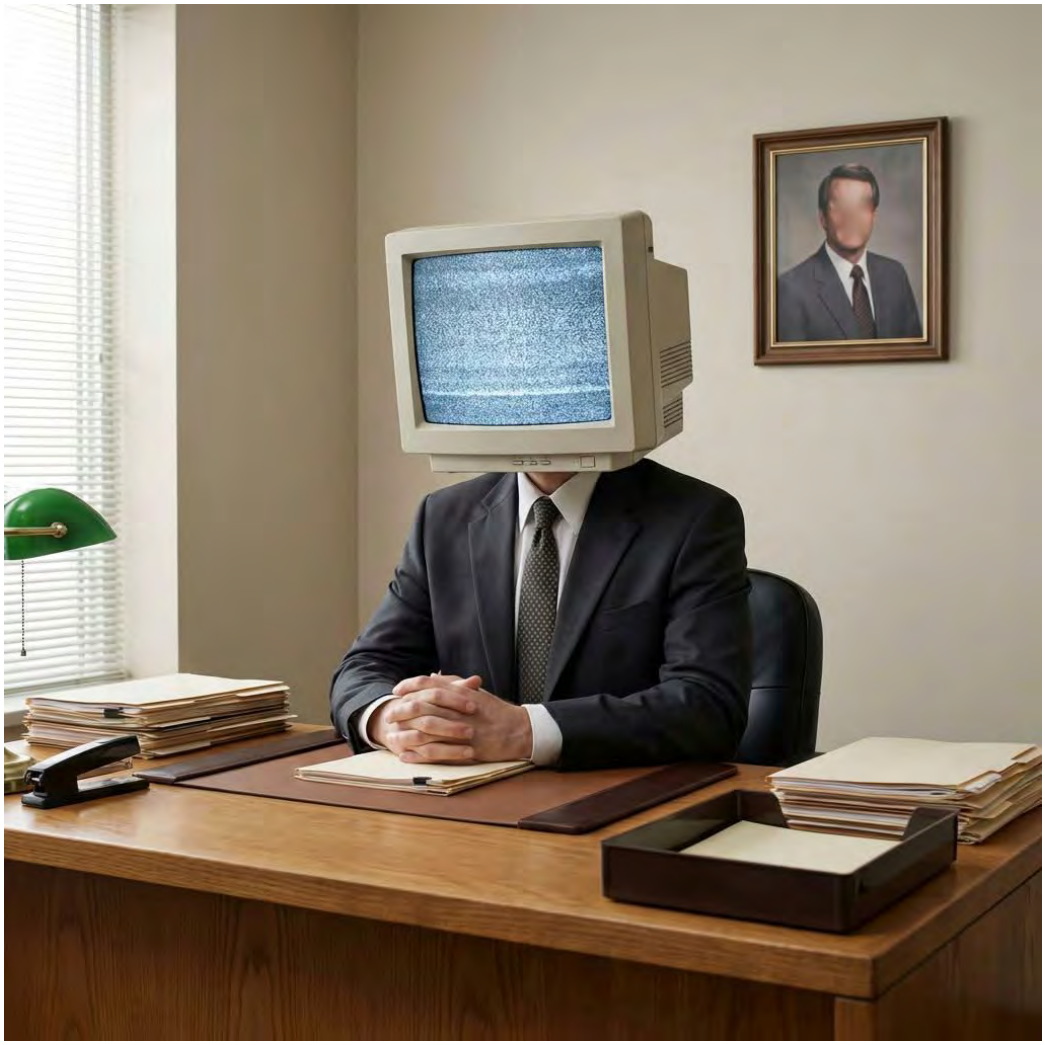
Снимите розовые очки. За ними — холодный блеск металла машины, перерабатывающей ваше будущее в чье-то сказочное настоящее.

***

№ 1.607

ОШИБКА АНТРОПОМОРФИЗМА

Почему нельзя искать человека в шестерёнке

2026-02-11

Warden ***Null***

Самая опасная уязвимость жертвы — это её эмпатия.

Когда гражданин стоит перед лицом Левиафана — будь то в кабинете следователя, в очереди в МФЦ или перед кордоном ОМОНа — он инстинктивно пытается найти в глазах напротив что-то человеческое.

Мы ищем сомнение, сочувствие или хотя бы понимание. Мы говорим себе: «Ну он же тоже чей-то отец», «Его заставили», «В глубине души он понимает, что это неправильно».

Это не просто наивность.

Это *Когнитивная Ошибка Антропоморфизма*.

Мы привыкли наделять человеческими чертами всё вокруг: мы даем имена автомобилям, мы разговариваем с котами, мы злимся на «тупой» компьютер.

Но когда мы переносим эту привычку на функционеров экстрактивной системы, мы совершаем фатальную ошибку.

Мы пытаемся вести диалог с *Инструментом*.

Давайте разберем:

— почему поиск «человеческого лица» у государственной машины — это вредная иллюзия, которая помогает системе вас переваривать.

ГЛАВА I. ДОБРОВОЛЬНАЯ АМПУТАЦИЯ ЛИЧНОСТИ

Обвинение в «*расчеловечивании*» оппонентов — любимый трюк пропаганды.

«Как вы можете называть их орками/винтиками/функциями? Это же живые люди!».

Давайте расставим точки над «i».

***Расчеловечивание* — это процесс лишения субъекта его человеческой сущности.**

Но кто запускает этот процесс?

> В тот момент, когда человек надевает форму, садится в кресло чиновника или берет в руки судейский молоток в экстрактивном государстве, он подписывает незримый контракт.

Пункты этого контракта просты:

> 1) — ты получаешь власть, ресурс и безнаказанность.
>
> 2) — Взамен ты отказываешься от собственной воли, морали и субъектности. Ты становишься проводником воли Системы.

Человек сам расчеловечивает себя, превращаясь в ***Функцию***.

Он добровольно отключает критическое мышление и эмпатию, чтобы выполнять задачи, несовместимые с общечеловеческой моралью.

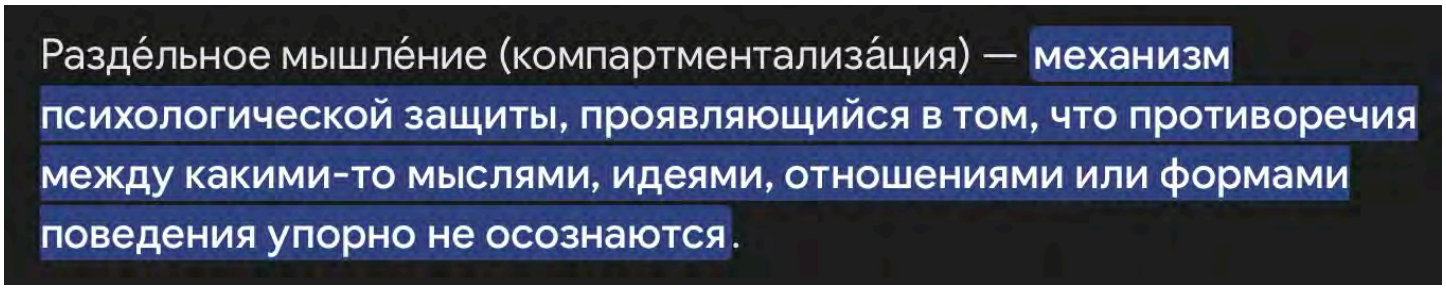
Если инструмент сам решил стать молотком, почему вы должны относиться к нему как к скрипке?

Когда ОМОНовец бьет дубинкой женщину, в этот момент он — не «Вася, который любит рыбалку». Он — гидравлический привод системы подавления. Искать в нем Васю в этот момент — значит подставлять голову под удар.

ГЛАВА II. ФЕНОМЕН «СМЕННОЙ СОВЕСТИ»

Защитники системы (и многие жертвы) любят аргумент: «В жизни он отличный мужик!». И это, скорее всего, правда.

Это феномен ***Психологической Компартментализации*** (разделения). Чтобы не сойти с ума, винтик системы учится разделять свою жизнь на герметичные отсеки.

Отсек А (Дом):

> Здесь он любящий муж, заботливый отец, волонтер в приюте для собак. Здесь работают человеческие настройки.

Отсек Б (Служба):

> Здесь он подписывает приговор невиновному, вымогает взятку или фальсифицирует выборы. Здесь настройки отключены. Работает алгоритм «Приказ — Действие». Трагедия наивного гражданина в том, что он пытается апеллировать к «Отсеку А», в то время как взаимодействует с «Отсеком Б».

Вы кричите: «Как тебе не стыдно, у тебя же дети!». А система отвечает: «При чем тут дети? Я сейчас на работе».

Для функционера его действия на службе не являются злом. Они являются процедурой.

Хирург не жалеет разрезаемую плоть. Чиновник экстрактивной системы не жалеет «ресурс», который он администрирует. Для него ваши страдания — это просто побочный эффект технологического процесса, как стружка при обработке металла.

ГЛАВА III. ЭМПАТИЯ КАК УЯЗВИМОСТЬ

Почему система так любит, когда вы пытаетесь её «понять»?

Потому что ваша эмпатия — это ресурс, который можно эксплуатировать.

Вспомните классическую схему «Добрый и злой следователь».

Это не киноштамп, это рабочая механика. Система показывает вам звериный оскал, а потом вдруг демонстрирует «человеческое лицо». «Я всё понимаю, сам не рад, но ты подпиши, и тебе скостят срок». «Мы же люди, давай договоримся по-хорошему».

В этот момент жертва расслабляется. Она видит «своего». Она открывается. И тут же получает удар в спину. Пока вы тратите энергию на попытки понять мотивы палача («Может, у него ипотека? Может, его заставили?»), палач просто делает свою работу.

1) — Он холоден и эффективен.

2) — Вы — горячи и уязвимы.

Ваше понимание не спасет вас от его действий.

Пуля, выпущенная «хорошим парнем, которого заставили», убивает точно так же, как пуля, выпущенная садистом. Физика процесса одинакова. Мотивация стрелка не имеет значения для мишени.

ГЛАВА IV. БАНАЛЬНОСТЬ ЗЛА: ОФИСНАЯ ВЕРСИЯ

Ханна *Арендт*, наблюдая за нацистскими преступниками, сформулировала термин «Банальность зла».

Мы все его слышали, но мало кто примерял на нашу реальность.

1) — Мы ждем, что злодеи будут выглядеть как злодеи. С рогами, пеной у рта и маниакальным смехом.

2) — Но в реальности Левиафана зло выглядит как скучный дядька в сером костюме, который просто хочет пораньше уйти домой.

Судья штампует приговор не из ненависти, а потому что он на конвейере: сзади подпирают новые дела, а впереди маячит обед.

Чиновник ворует деньги на лекарства не потому, что хочет смерти больных, а потому, что ему нужно достроить дачу.

Им всё равно. И это самое страшное.

— Ненависть — это чувство. Равнодушие — это пустота. Вы для них — строка в таблице. Если удалить строку, таблица станет ровнее. Ничего личного.

Искать мораль в их действиях — занятие для умалишенных.

ГЛАВА V. ЛОВУШКА «Я ТОЛЬКО ВЫПОЛНЯЛ ПРИКАЗ»

Это главная мантра системы.

Индульгенция, которую выдают вместе со служебным удостоверением. «Я человек маленький». «Не мы такие, жизнь такая». «Если не я, то другой». Это ложь.

> — В *экстрактивной системе* действительно работает отрицательный отбор, но ***вход в систему всегда добровольен***.
>
> Никого не загоняют в РОВД или в министерство под дулом автомата. Люди идут туда за стабильностью, ранней пенсией и властью.

Они обменивают свою совесть на ипотеку под низкий процент.

Это рыночная сделка. И когда вы начинаете их оправдывать («Ну им же тоже надо кормить семьи»), вы становитесь соучастником этой сделки.

Вы легитимизируете продажу совести.

Вы говорите: «Да, быть подлецом ради зарплаты — это нормальная стратегия выживания».

Как только вы это признали — вы проиграли. Вы приняли правила игры.

ГЛАВА VI. ГИГИЕНА ВОСПРИЯТИЯ: БИО-РОБОТЫ

Так как же к ним относиться?

Меня могут обвинить в цинизме, но я предлагаю единственно верную, на мой взгляд, стратегию выживания психики:

> — ***Функциональный подход***.

Перестаньте видеть в них личностей. Смотрите на них как на био-роботов, запрограммированных на выполнение конкретных функций.

Видите патруль?

> — Это не «ребята». Это датчики периметра с функцией силового воздействия. Задача: обойти, не активировав триггер агрессии.

Видите чиновника?

> — Это не «Иван Иванович». Это терминал приема-выдачи разрешений. **У него есть *протокол* (коррупционный или бюрократический).**

Ваша задача — понять протокол, а не разжалобить терминал.

Слушаете пропагандиста?

> — Это не «журналист со своим мнением». Это динамик, транслирующий сигнал от Центрального Сервера. **Спорить с динамиком бесполезно.**

Такой взгляд на вещи дает удивительное спокойствие.

Исчезает ненависть. Вы же не ненавидите дождь или гололед? Вы просто одеваетесь по погоде.

Исчезает обида. Вы не обижаетесь на банкомат, который съел карту. Вы ищете способ её вернуть или блокируете счет.

Исчезает страх перед «неведомым». Механизм может быть опасным, но он предсказуем.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Мы живем в эпоху, когда гуманизм стал оружием против самих гуманистов.

Нас призывают «понять и простить» тех, кто не собирается понимать и прощать нас.

Отказаться от очеловечивания системы — это не значит стать жестоким. Это значит стать взрослым.

Взрослый человек понимает:

> — у молотка нет души. У шестеренки нет сердца. У Левиафана нет совести.

Они выполняют свою работу — перемалывают ресурс.

Наша задача

1) — не плакать над их тяжелой судьбой, а

2) — изучить чертежи, найти уязвимости и, в конечном итоге,

3) — разобрать этот механизм, чтобы построить на его месте что-то, пригодное для жизни людей.

А пока механизм работает — держите дистанцию.

Не суйте пальцы в розетку. И не пытайтесь заглянуть им в душу. Её там нет.

***

№ 1.608

Зробив аналіз законопроєкту № 1467: і прийшов до висновку, що держава переплутала інтереси і змусила людей платити більше за «економію»

2026-02-11

Попенко

Вчора Верховна Рада України проголосувала ***законопроєкт №1467***, який зобов'язує у визначений період встановити *індивідуальні теплові пункти (ІТП)* у всіх багатоквартирних будинках.

На перший погляд ідея виглядає правильною:

> **— ІТП — це інструмент енергоефективності, зменшення споживання тепла та платіжок.**

Але ключова помилка цього законопроєкту

> — не в самій ідеї ІТП, а в тому, на кого держава поклала цю функцію і як саме вона буде профінансована.

(1)

Перша і головна помилка:

— ІТП передали теплокомуненерго. Законопроєкт №1467 фактично покладає обов'язок встановлення ІТП на теплокомуненерго — компанії, які надають послуги з теплопостачання.

І тут виникає фундаментальний конфлікт інтересів.

Теплокомуненерго не зацікавлені в економії тепла. Їхній фінансовий результат напряму залежить від обсягів проданих гігакалорій. Чим більше тепла продано — тим більше доходів. Очікувати, що компанія, яка живе з продажу тепла, буде зацікавлена у його скороченні, — це ілюзія.

Фактично держава цим законопроектом:

— перекладає функцію енергоефективності на монополіста, та доручає економію ресурсу тим, хто фінансово зацікавлений у його перевитраті.

(2)

Друга помилка:

— ІТП включають у тариф.

Згідно з логікою законопроєкту, витрати на встановлення ІТП будуть включені у тариф на тепло.

— Тобто зростає вартість гігакалорії, люди оплачують ІТП через підвищений тариф, економія тепла (якщо вона взагалі буде) з'їдається самим механізмом фінансування, тому що економія залежить від того, хто буде обслуговувати ІТП і далі, і ми повертаємось до конфлікту інтересів

У результаті споживачам продають «економію», яка починається зі зростання платіжки.

Ключове питання: кому насправді належить ІТП?

(1) ІТП — це не елемент системи теплопостачання міста.

(2) ІТП — це частина багатоквартирного будинку.

ІТП:

(1) розміщується у будинку;

(2) обслуговує лише цей будинок;

(3) впливає на споживання саме співвласників.

Отже, ІТП — це спільна власність співвласників багатоквартирного будинку, а не актив теплокомуненерго.

І саме тут українська модель кардинально розходиться з європейською практикою.

(3)

Як це зробили правильно: польська модель

Подивімося на досвід Польща, де масове встановлення ІТП відбулося ще десятки років тому.

У польській моделі:

(1) обов'язок встановлення ІТП покладений на ***управителів*** будинків;

(2) управителі отримували ***кредити та гранти*** від держави й міжнародних фондів;

(3) ІТП одразу визнавалися *частиною будинку*, а не тепломереж.

Найважливіше — механіка оплати.

1) — Люди не платили через підвищений тариф.

2) — люди повертали вартість ІТП за рахунок реальної економії тепла, яка з'являлася після встановлення.

Тобто:

(1) було зменшення споживання;

(2) зменшувалась платіжка;

(3) частина цієї економії спрямовувалась на погашення кредиту.

Люди платили ІТП з економії, а не з подорожчання.

По суті, ***законопроєкт №1467*** формально декларує енергоефективність, але закладає протилежну економічну логіку.

В Україні знову обрали шлях:

(1) *відміну децентралізації*,

(2) *тарифного* перекладання витрат;

(3) ігнорування інтересів *співвласників*.

ІТП — повинен бути інструментом економії для будинку, а не джерелом доходу для теплокомуненерго.

Поки держава від цього не відмовиться, будь-які «реформи» в теплопостачанні будуть лише імітацією.

***

№ 1.609

"Мир вашему дому!"

2026-02-11

Залман ***Шухер***

Главный говорун как и все семь лет, постоянно врет.

В этот раз про ракеты для ПВО.

Я сразу написал, что все это туфта от клоуна, и сейчас НАТОвские чиновники сами подтвердили, что клоун врет и не подпрыгивает.

Но мы же помним что

" пи@дун- это находка для москвы!"

Если вдруг забыли о чем врал Говорун:

> "Дефицит ракет-перехватчиков для Patriot в ВСУ в январе 2026 года, который стал причиной поражения энергетической инфраструктуры никак НЕ был связан с задержкой платежей от европейских доноров, или с другими финансовыми проблемами, как прогундосил накануне "Говорун", - заявил официальный чиновник Альянса.

Официальный представитель Альянса, общавшийся с журналистами накануне заседания министров обороны государств-союзников, категорически отрицал, что существовала задержка поставок, связанная с финансированием.

Также в НАТО отрицают сами заявления о «задержке» поставок средств ПВО.

> "С нашей точки зрения и с точки зрения США, **задержек в поставках не было**. То, что поставляется в рамках программы PURL (закупки оружия для Украины в США), движется так быстро, как это позволяют логистические цепочки США. Дополнительных пауз в этой поставке не было", - заявил чиновник.

Также представитель Альянса настаивает, что поставки американских средств ПВО построены таким образом, что якобы «задержка с оплатой», о которой говорили в Киеве, не могла бы повлиять на поставки.

Вот никогда не было и вот снова: с больной головы на здоровую.

Гундосов постоянно свои прое@ы перекладывает на кого-то... Главный клоун-никогда не виноват! Кто виноват?

Все, кроме него.

То есть все в "ЗЕленом говне, а он в белом."

> 1) — Точно также вранье по поводу испытаний лазерной системы против дронов в Украине. Фото взяты с испытаний английской системы, а не украинской.
>
> 2) — То же самое и с поражением целей в московии - Капустин Яр, не работали по нему Фламинго, а были "ништяки" союзников.

Просто не стоит обращать внимание на весь этот *коксо-бред.*

У зеленого ОПГ на Банковой паника, разрывы пуканов слышны по всему Киеву, они не знают, что делать, и как провести выборы с референумом, а еще попытаются выиграть, что просто нереально.

> **И все их попытки сохранить нелигитимную власть путем обманов, обречены на провал.**

А после проигрыша - будут проводы, пластиковые цветы, бегство за рубеж, и снова проводы.

> Нет нормальных украинцев, которые бы верили хотя бы одному слову Гундосова и его "шептунов"- любителей мужеложества.

Вся эта тактика сплошного вранья из старых учебников большевиков-мухоморщиков, врать наглее, валить свои преступления на остальных, но в связи с тем, что внуки-коксоеды намного тупее дедушех большевиков, то у них все получается только через тухес.

Можно и дальше разгонять картинки и мультфильмы от зеленых, но стоит помнить, что они и есть главные саботажники любой модернизации ВСУ и появления передовой техники на фронте.

Все, что есть сегодня на вооружении ВСУ, это вопреки саботажу зеленого ОПГ, **которые обязательно ответят за свое предательство Украины.**

Всем украинцам, кроме зеленых, - здоровья! Будьмо!

***

№ 1.610

Коментар щодо інфляції за січень 2026 року

2026-02-12

Данилишин

У січні 2026 р. темпи приросту річної інфляції продовжували знижуватися. Приріст інфляції січень до січня минулого року склав +7,4% (проти +8,0% у грудні 2025 року). Пік річної інфляції спостерігався в травні минулого року (+15,9%) і з тих пір інфляція безперервно знижується. До попереднього місяця ціни зросли на 0,7%, тоді як в січні минулого року приріст цін був +1,2%. Ш

Ключовими факторами зниження поточного рівня інфляції стали:

1) — штучна стабілізація обмінного курсу гривні за допомогою валютних інтервенцій НБУ,

2) — мораторій Уряду на комунальні тарифи,

3) — стримування споживчого попиту внаслідок воєнної невизначеності, а також

4) — статистичний ефект високої бази порівняння минулого року.

В той же час ряд чинників впливають на прискорення інфляції:

1) — зростання витрат виробників,

2) — енергетична криза,

3) — фіскальний дефіцит,

4) — ріст світових цін (зокрема на олію та рибу),

5) — підвищення податків (акцизів на тютюн).

Динаміка інфляції залишається вкрай волатильною.

Зараз розмах річної зміни цін становить понад 50 відс. пунктів:

— від -24% на овочі до +33% на м'ясо, що говорить про ситуативність драйверів інфляції, а не про єдиний інфляційний тренд.

Понад 70% інфляції сформовано позиціями продовольчої групи.

Компоненти інфляції із найбільшою та найменшою зміною цін

Позиції із значним ростом цін стабільністю цін		Позиції із падінням чи
Позиція	Приріст	Ключовий фактор
яйця	+33%	енерговитрати
м'ясо	+19%	енерговитрати, війна
риба	+18%	енерговитрати, світові ціни
фрукти	+17%	погода
алкоголь, тютюн	+17%	податки
олія	+15%	світові ціни

		Позиція Приріст Ключовий фактор
овочі	-24%	погода
цукор	-10%	світові ціни
одяг та взуття	-5%	імпортні ціни, курс війна
відпочинок, культура	-0,3%	війна
побутова техніка	+1%	імпортні ціни, курс,
комунальні послуги	+2%	тарифи

Процентна *політика НБУ*, незважаючи на гучні заяви регулятора, *залишається неефективним* інструментом зниження інфляції із-за слабкості каналів монетарної трансмісії та немонетарного характеру самої інфляції.

Вже 4 роки поспіль облікова ставка встановлюється суттєво вище інфляції (в січні 2026 р. +8,1% в.п., що в 4 рази вище темпів реального ВВП).

Однак, динаміка інфляції рухається волатильно і безвідносно до встановленої НБУ облікової ставки та інфляційного коридору НБУ.

На початку 2026 р. НБУ вчергове переніс строки досягнення інфляційного таргета (5%) з 2027 на 2028 рік.

Канали монетарної трансмісії працюють слабко, або взагалі не діють.

— Депозитний канал трансмісії становить лише 5% ВВП, а кредитний – лише 9% ВВП, що критично мало для помітного впливу на інфляцію.

Валютний та фондовий канал трансмісії взагалі виключені з ефективного впливу, оскільки повністю залежать від неринкових потоків зовнішньої допомоги.

— Переважна більшість фінансових потоків населення спрямовуються у валютні активи, а не в гривневі депозити чи ОВДП (в 2025 р. з пропорцією 4 до 1).

Інфляційний таргет

Фундаментальна проблема діючого монетарного дизайну НБУ – занадто низький інфляційний таргет (5%), який утримується з довоєнного періоду і не відповідає економічним умовам України.

— Занижений інфляційний таргет призводить до встановлення необґрунтовано жорстких параметрів процентної політики, яка в результаті скеровується на досягнення апріорі недосяжних цільових показників інфляції.

Тривале утримання процентних ставок на високих реальних рівнях – не дало змоги стабілізувати інфляцію, але натомість знизило стимули банків до фінансового посередництва, що обмежило ресурси відновлення.

— Так, частка кредитів у складі активів банків впала з 37% на початку війни до 27% станом на кінець 2025 року.

— *Рівень банківського кредитування економіки* в 2025 р. становить лише 13% ВВП (в т.ч. працюючі гривневі кредити – 10% ВВП) – найнижчі в світі показники серед країн з ринками, що формуються.

Епічна боротьба Національного банку з інфляцією ввійде в історію, як одне з найбільш бездарних витрачань державних коштів.

— Витрати держави на монетарну політику лише за каналом депсертифікатів НБУ сягнули близько 300 млрд гривень за 2022-2025 роки.

— Касове сальдо розрахунків банків з державою (проценти мінус податки та дивіденди) в 2025 р. перевищило 100 млрд. грн.

Замість переорієнтації заощаджень економіки на критично важливі сфери країна отримала банківський сектор, який переважно займається *перерозподілом коштів платників податків у власні приватні прибутки*.

НБУ прогнозує інфляцію за підсумками 2026 р. на рівні 7,5%, що на тлі колосального зростання енергетичних витрат економіки та запланованого підвищення тарифів виглядає вкрай нереалістично.

Висновки

(1) - Українська інфляція має переважно витратний характер. Чинники приросту цін здебільшого пов’язані із ростом енергетичних витрат, зовнішньою кон’юнктурою цін та податками.

(2) - Процентна політика НБУ в нинішніх умовах не здатна помітно впливати на інфляцію як із-за характеру інфляції, так із-за слабкості трансмісії на фінансових ринках.

(3) - Адміністративні інструменти стримування інфляції (такі як керована «фіксація» гривні за допомогою валютних інтервенцій НБУ та «замороження» комунальних тарифів) в 2026 році будуть обмеженими із-за необхідності виконання вимог МВФ та вичерпання енергетичних і валютних ресурсів.

(4) - Стримування української інфляції потребує заходів структурного характеру для розширення пропозиції товарів вітчизняного виробництва, в т.ч. шляхом стимулювання банків до кредитно-інвестиційної підтримки українських підприємств. Виведення кредитного процесу із застою потребує як зниження рівня процентних ставок, так і зниження регуляторного тиску на кредитну діяльність банків.

***

№ 1.611

Читати вголос

Посилання

2026-02-11

Тетяна ***Максименко***

«…Я завжди був дуже відкритий до речі. Ну, просто завжди. Просто не завжди вмикав камеру. І якщо ми з вами доходимо в житті до того, що довіра до людини залежить від того еее... чи вмикає він камеру, чи він частково там спілкується в соцмережах, то нажаль це так виходить, що якщо ти не займаєшся своїм маркетингом то довіра просто, ну довіра падає бо люди чогось не бачать, це соцмережи в яких багато плюсів тому що, ну просто світ в соцмережах, це нормально.

Не можна просто баніть соцмережі як там в рашкє це роблять, чому, ну це просто ти відмовляєшся від світу, так, ти такий один на айсбергє, ну тобто, щось ненормальне з тобою відбувається тому відмовлятись від цього не

можна, але і аналіз і аналітика повинно бути в вашій голові, людям треба довіряти, навіть якщо ви їх не бачите, або не знаєте.

Треба вивчати перевіряти інформацію, багато різної дезінформацію, тощо.

Я не вважаю, що президент більш відкритий або більш закритий через те що більше фотографій, я до речі завжди сприймаю спілкування, як ви сказали, з представниками громадянського суспільства, так у мене просто немає часу на.... мм... каву!

На чаї, розумієте, так на там 300 блогів на одну добу, ну просто немає, ну просто світла не буде, ну можна конєшно бути класним блогером, ну тагда всьо.

Ну я просто зараз в такій позиції...»

***

№ 1.612-1

Погано, коли крадуть. Але ще гірше, коли *крадівництво не зупиняють ті, хто мають зупиняти*

2026-02-11

Лямец

Очільник НАБУ Семен *Кривонос* заявив, що ефективність НАБУ не вимірюється сумою коштів, повернутих у бюджет, і що повертати кошти до держбюджету — не основна функція НАБУ.

На його думку, це не є KPI "як у фіскального органу".

Три тези

1. Якщо дивитися суто юридично, то він правий.

Ніде не прописаний такий KPI.

Але чи ми маємо дивитися на НАБУ юридично? Бо якщо дивитися юридично, мають виникнути питання до 1) постійних витоків інформації, 2) слабкої професійної якості слідства та до 3) відверто хайпових дій бюра.

De facto, НАБУ не діє як класична правоохоронна установа, що суворо дотримується закону.

Бюро - це медійна контора з елементами розслідування.

Отже, пан Семен неправий.

2. НАБУ створювалося для боротьби з величезною корупцією у державній сфері.

Завданням бюра не є впіймати депутата на тому, що він не задекларував шубу коханки - нехай цим займається НАЗК.

В Україні відбувається масштабне, у державних масштабах крадівництво. Мільярдами. Кейс "Міндіч гейту" було почав розкручувати корупцію в енергетиці, але різко ***зупинився на тому, що «крав лише Міндіч»***. Совпадєніє? Не думаю.

Отже,

— **НАБУ не виконує головне завдання - розслідування резонансних гучних справ за участю топ-посадовців**.

Обов'язковий показник резонансу - не кількість лайків у соцмережах, а конкретні великі гроші. Їх немає.

Офіційна відповідь НАБУ каже, що бюро створило економічний ефект у 2021-2025 на 16,8 млрд грн (не лише "живе повернення", а і запобігання).

Так ось, цього недостатньо.

— 16,8 млрд грн - це менше за $500 млн, а в Україні розкрадають мільярдами доларів.

Це - провал НАБУ.

І не треба перекладати відповідальність на суди, бо судам потрібно дати можливість забрати мільярди (а це функція слідства).

3. Ще від початку роботи НАБУ, йому закидали: ви *розслідуєте справи минулого, або берете якусь дрібноту*. Це досі так.

— Бюро досі не дало жодного гучного кейсу, де ПРОСТО ЗАРАЗ воно виявило та зупинило розкрадання мільярдів доларів.

Вибате, але

— Чернишов та Міндіч - це дрібнота, і до дійсно великих розкрадань вони не були причетні. Поза увагою бюра залишилися справжні монстри.

Тому коли я чую активістський наратив "йде кампанія дискредитації через телеграм-мережі" - стає смішно.

Замість визнання власної недбалості вони шукають винних ззовні.

Коли я чую аргумент НАБУ про те, що їм системно перешкоджають - це смішно.

Вже давно існує потужна вертикаль НАБУ-САП-ВАКС, але це чомусь не допомагає відкривати кримінальні розслідування за справами на мільярди доларів.

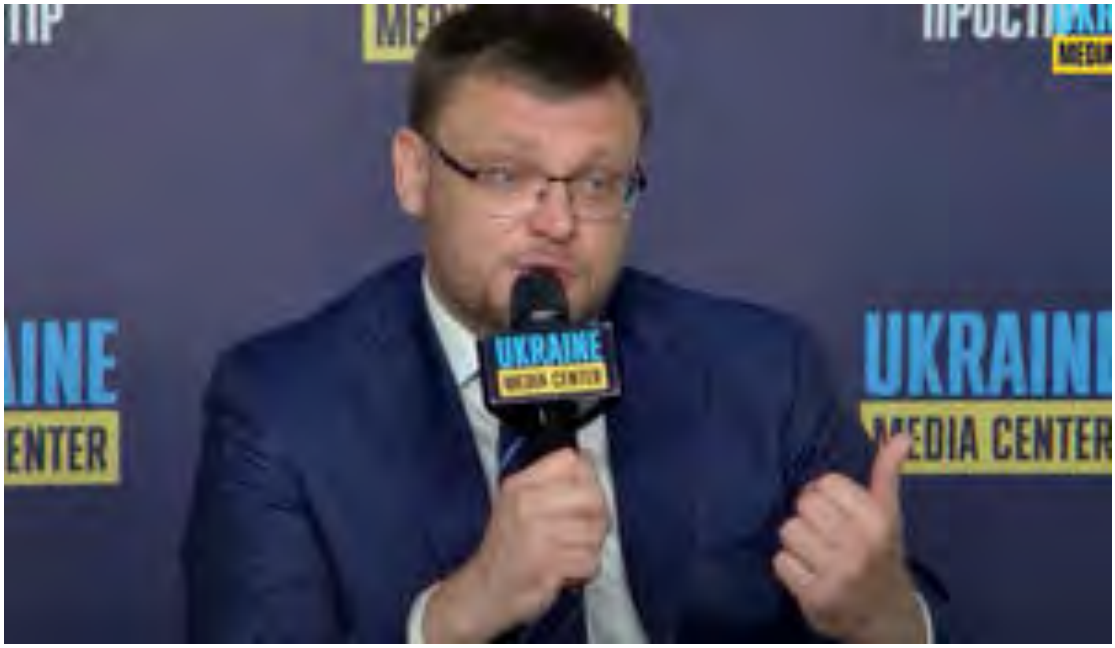
Можна жити із тим, що НАБУ проїдає бюджет. Але куди діватися від активістського бла-бла про героїв-антикорупціонерів?

Цікаво, вони (*набу*) вірять у власні казки???

***

№ 1.612-2

Повернення коштів до держбюджету не є основною функцією НАБУ, - Кривонос

Автор: *Роман Русиченко Джерело:* https://censor.net/ua/n3599865

Директор НАБУ Семен Кривонос заявив, що противники Бюро часто маніпулюють економічною доцільністю існування Бюро.

Про це він заявив під час пресконференції, інформує Цензор.НЕТ.

Що відомо?

"Я хочу зрозуміти, чи є основною задачею НАБУ виправдати свою економічну доцільність. Тобто в рік повернути стільки коштів, скільки виділили на його (НАБУ. - Ред.) існування, на зарплати детективам, на заправку авто, картриджів. Чи всі правоохоронні органи так само оцінюють, що вони окупають свою діяльність?" - запитав *Кривонос*.

Він зауважив, що корупцію також розслідує ДБР, у якого фінансування набагато більше, ніж у НАБУ.

"Вони так само розслідують корупцію та так само Національна поліція розслідує, і БЕБ. Насправді коштів ми повертаємо багато, це і відшкодування, і за угодами зі слідством, а є частина вирваної з контексту статистик, коли це за фінальним вироком суду.

Але не враховуються інші показники. Це за угодами сплачені, повернути як відшкодування. А як оцінити економічний ефект від превентивної дії НАБУ? Від того, що, наприклад викриття одного "Мідасу" може спричинити системні зміни та усунути інші корупційні ризики і крадіжку", - наголосив директор Бюро.

Кривонос зазначив, що повернення коштів до держбюджету - це не основна функція НАБУ.

"Цим дуже свідомо часто маніпулюють наші противники. Кажуть: "Дивіться, на них витратили 2,6 млрд грн, а вони повернули всього 600 (млн)".

Навіть ці 600 - це спотворена цифра. Вона вирвана з контексту. А на ДБР скільки витратили, а на СБУ, на Нацпол, а на інші державні органи?"- додав він.

***

№ 1.613

Віталій Кличко

Зібрали сьогодні раду з енергетичної безпеки та стійкості Києва.
До неї наразі увійшли фахівці, які працюють в сфері енергетики та ЖКГ та ті, які мають відповідний досвід в минулому. А також — науковці й експерти.

Обговорили як перспективи відновлення пошкоджених об'єктів критичної інфраструктури міста, так і можливості впровадження альтернативних потужностей в окремих мікрорайонах. Оскільки повністю замінити систему централізованого опалення столиці (найбільшу в Європі і побудовану колись під великі ТЕЦ) на теплозабезпечення локальними джерелами тепла чи когенераційними установками неможливо. На цьому акцентували всі експерти та фахівці.

При цьому напрям розвитку когенерації є однозначно важливим — для додаткової генерації електроенергії для критичної інфраструктури та інших міських потреб.
Тобто впроваджувати альтернативні технології потрібно паралельно з модернізацією і захистом централізованої системи теплопостачання.

Говорили, зокрема, і про підготовку до наступного опалювального сезону.

Наразі домовилися залучити також профільні наукові інститути до оперативного розроблення чіткої дорожньої карти стабілізації критичної енергоситуації в столиці в умовах воєнного стану та масованих атак ворога. Та стратегічного плану з майбутнього енергозабезпечення и теплопостачання столиці. Зокрема, будуть сформульовані й пропозиції щодо того, яка допомога необхідна від держави.

t.me/vitaliy_klitschko/6184 100K edited Feb 11 at 14:28

Рис1

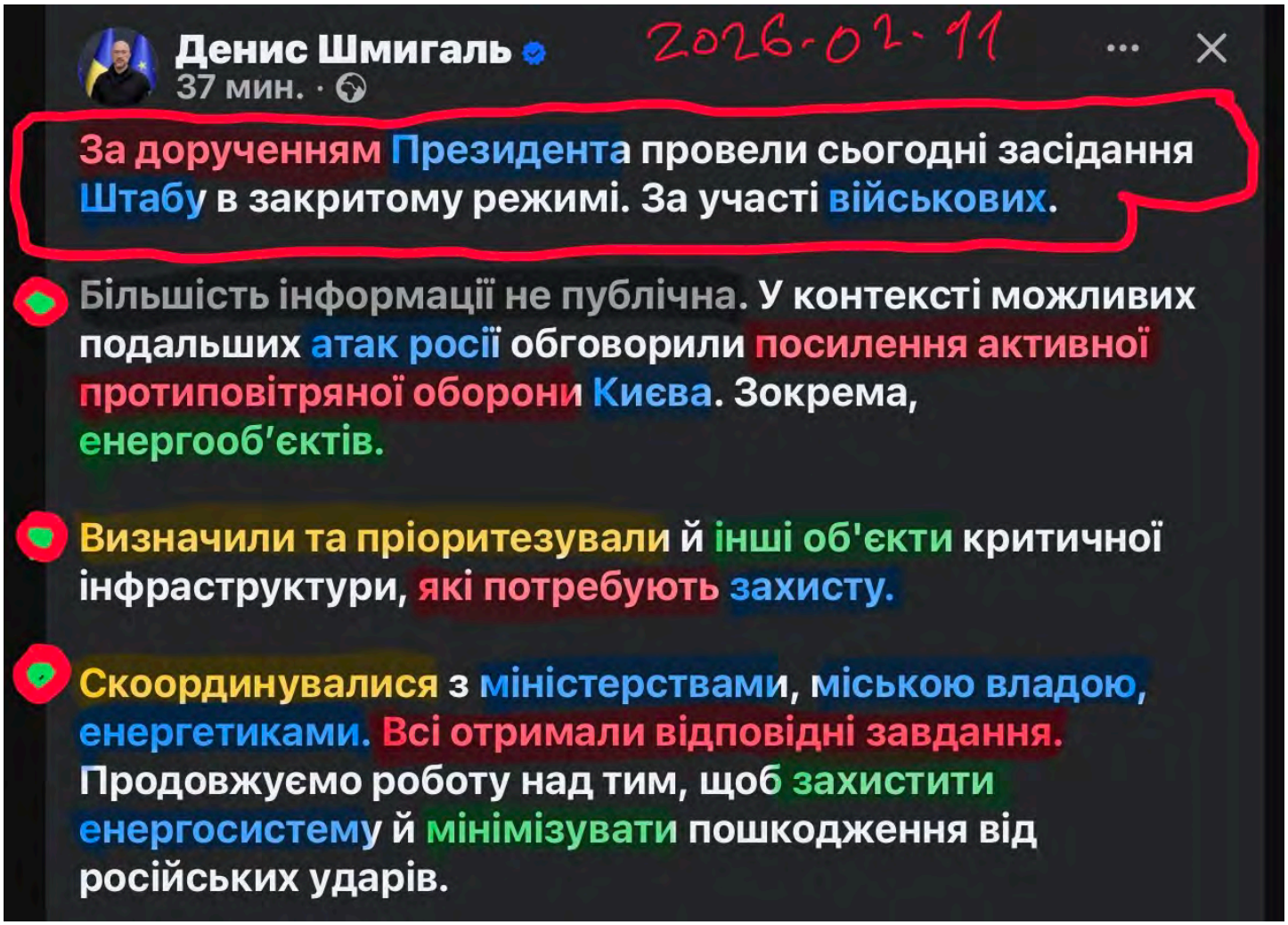

Денис Шмигаль
37 мин. ·
2026-02-11
За дорученням Президента провели сьогодні засідання Штабу в закритому режимі. За участі військових.
Більшість інформації не публічна. У контексті можливих подальших атак росії обговорили посилення активної протиповітряної оборони Києва. Зокрема, енергооб'єктів.
Визначили та пріоритезували й інші об'єкти критичної інфраструктури, які потребують захисту.
Скоординувалися з міністерствами, міською владою, енергетиками. Всі отримали відповідні завдання. Продовжуємо роботу над тим, щоб захистити енергосистему й мінімізувати пошкодження від російських ударів.

Рис2

ZN.UA на русском
10 мин. ·
2026-02-12
В Киеве после ночного обстрела без отопления уже 3700 многоквартирных домов и еще 107 тысяч семей без света

Рис3

Рис4

***

№ 1.614

А це ще одна історія закупівель, в якій викривача злочинної схеми садять в тюрму

Посилання

2026-02-12

Ніколов

Раніше сьогодні я нагадав за детектива НАБУ *Магомедрасулова*, який загримів в тюрму СБУ за викриття міндічевського шлагбауму на галущенківському «***Енергоатомі***».

А ця історія про ***генеральську корупцію***, з якою боровся мій друг *Vitaliy Shabunin*. Да-да, я знаю як з подачі мразєй вам уже всі вуха протоксичили про нього. Що він хоч і пішов служити відразу на початку вторгнення, але ухилявся від служби, і дєнюхі вигрібав нєвіданниє)))

Але харе гратись)))

Кілька днів тому НАБУ нарешті відкрило підозрюваним генералам Генштабу матеріали кримінального провадження щодо їхньої ***оборудки під назвою «Дзвін»***.

> — Це фактично софт, на якому вони почали тирити сотні мільйонів гривень ще до вторгнення.

А з початком второнення вони задля продовження розкрадань хотіли грохнути ту саму програму «Дельта», якою користуються ЗСУ.

> 1) — Це щоб хороша «Дельта» не заважала їхньому паршивому «Дзвону» самим фактом свого існування.

2) — Щоб ніхто не міг возразіть проти їхньої програми з бекдором для рашистів (да-да, не шучу, і СБУ забило на цю історію). Щоб брали, платили і не пи*діли.

Так ось.

— ***Шабунін* більше року служив саме у тому підрозділі військових айтішніків, які робили «Дельту» не за охуєнні тендери-шмендери, а просто за військову зарплату.**

І саме він відстоював «Дельту» в тих місцях, де на це можна було вплинути. Саме він допомогав розслідувачам зрозуміти корупційність історії «Дзвону». Так, він займався тим що найкраще вміє – захищав потрібні всім нам речі від корумпантів і прєдатєлєй.

І тепер ми маємо дві речі

(А) НАТО визнало «Дельту» і вже використовувало її на своїх навчаннях.

Саме у «Дельті» організовано польоти дронів ЗСУ. Саме «Дельтою» користуються наші військові для визначення дислокації ворога по всьому фронту. «Дельта» нарешті прийнята на озброєння і тепер військових не можна саджати в тюрму за використання неуставної програмуліни (да-да, саме це лобіювали корумповані генерали аби військові використовували уставний рукожопий «Дзвін»).

(Б) Шабуніна садять в тюрму руками слідчих ДБР і Генпрокуратури.

А оскільки він військовий, то йому намагаються ускладнити захист в суді від дурацького переслідування за «ухилянтство».

Ну і останній факт – мені пофіг, що тріндять токсичні мразі про Шабса. Я точно знаю що і навіщо він зробив у боротьбі з корупцією.

***

№ 1.615

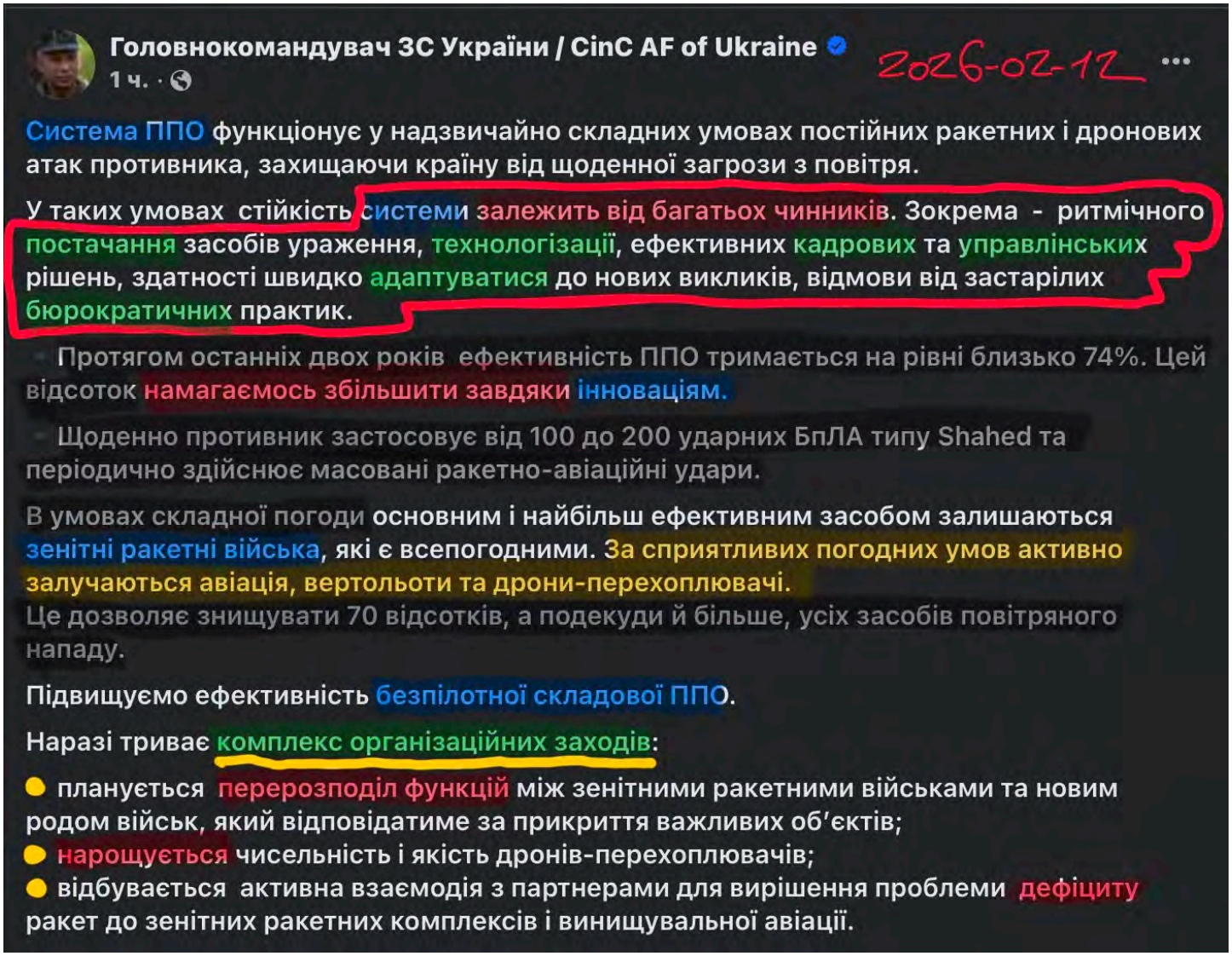

Головнокомандувач ЗС України / CinC AF of Ukraine
1 ч. ·
2026-02-12
Система ППО функціонує у надзвичайно складних умовах постійних ракетних і дронових атак противника, захищаючи країну від щоденної загрози з повітря.
У таких умовах стійкість системи залежить від багатьох чинників. Зокрема - ритмічного постачання засобів ураження, технологізації, ефективних кадрових та управлінських рішень, здатності швидко адаптуватися до нових викликів, відмови від застарілих бюрократичних практик.
Протягом останніх двох років ефективність ППО тримається на рівні близько 74%. Цей відсоток намагаємось збільшити завдяки інноваціям.
Щоденно противник застосовує від 100 до 200 ударних БпЛА типу Shahed та періодично здійснює масовані ракетно-авіаційні удари.
В умовах складної погоди основним і найбільш ефективним засобом залишаються зенітні ракетні війська, які є всепогодними. За сприятливих погодних умов активно залучаються авіація, вертольоти та дрони-перехоплювачі.
Це дозволяє знищувати 70 відсотків, а подекуди й більше, усіх засобів повітряного нападу.
Підвищуємо ефективність безпілотної складової ППО.
Наразі триває комплекс організаційних заходів:
планується перерозподіл функцій між зенітними ракетними військами та новим родом військ, який відповідатиме за прикриття важливих об'єктів;
нарощується чисельність і якість дронів-перехоплювачів;
відбувається активна взаємодія з партнерами для вирішення проблеми дефіциту ракет до зенітних ракетних комплексів і винищувальної авіації.

Рис1

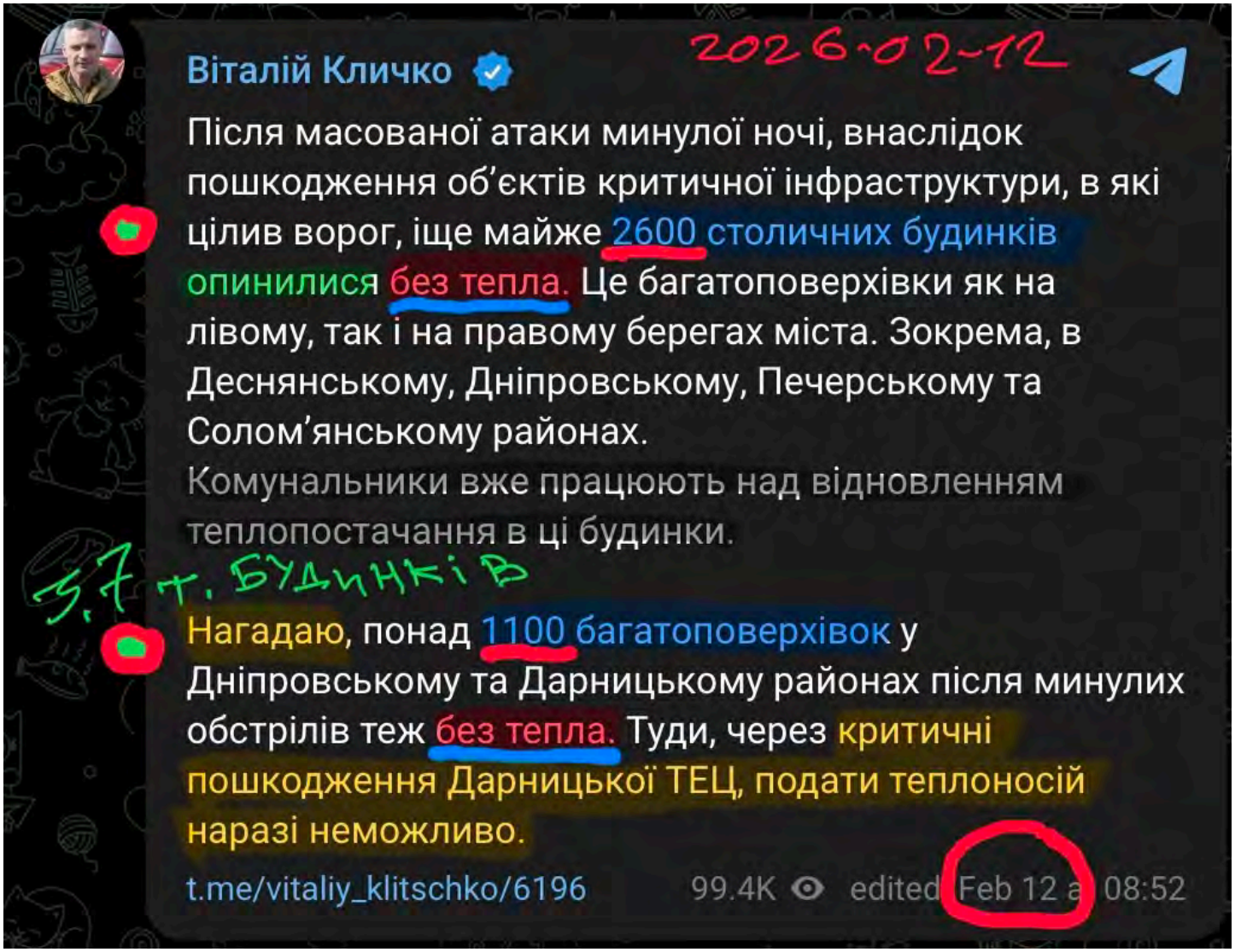

Рис2

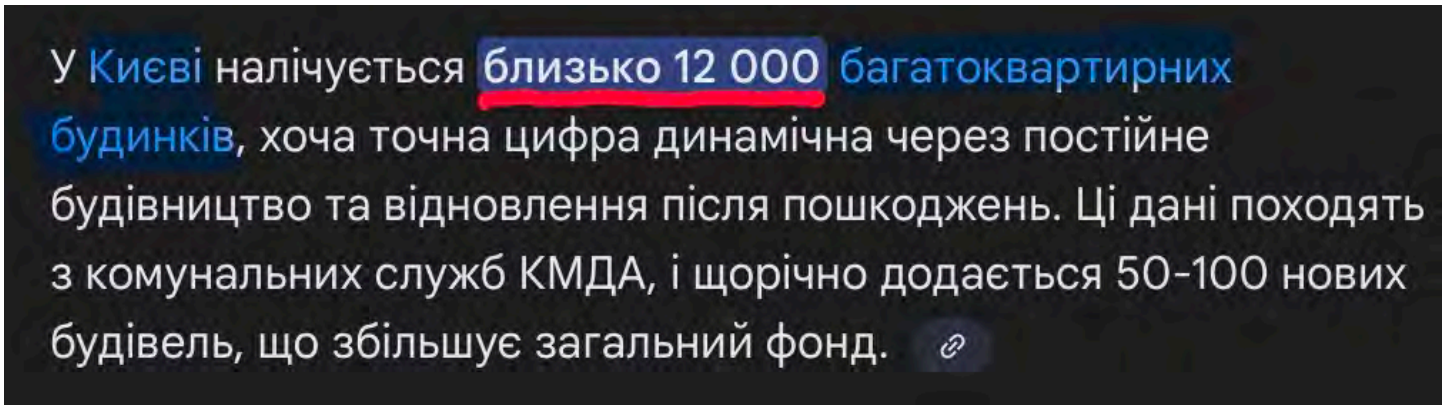
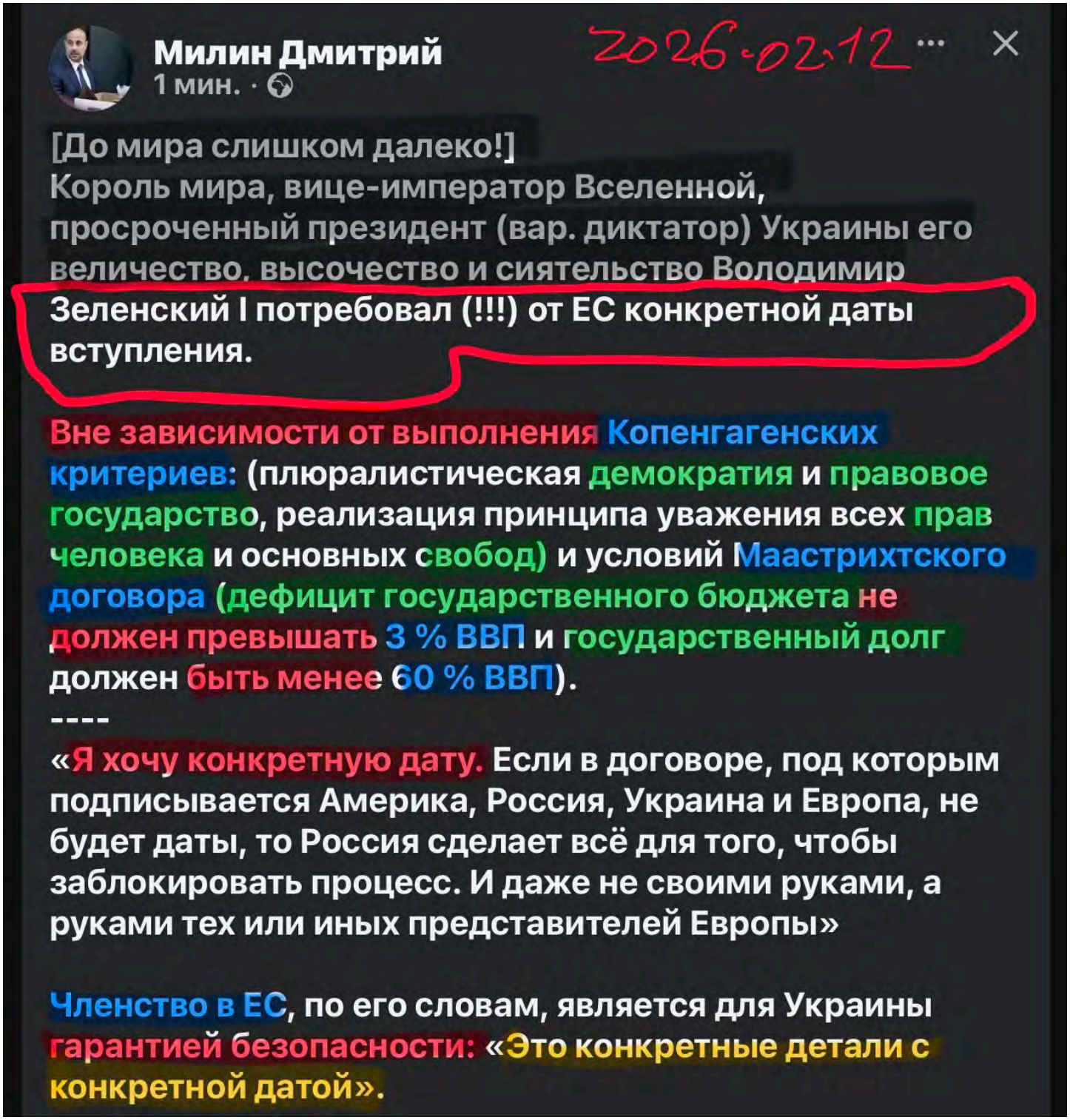

Рис3

***

№ 1.616

***

№ 1.617

Держкомтелерадіо працює над механізмом вилученням з обігу видавничої продукції країни-агресора - Бережна

Тетяна Бережна, віцепрем'єр-міністр з питань гуманітарної політики, міністр культури України. 09.02.2026 | Фото: Інтерфакс-Україна /

2026-02-12

Олександр ***Зубко***

Державний комітет України з питань телебачення і радіомовлення готує проєкт постанови, щоб закласти механізм для процедури вилученням з обігу ***видавничої продукції країни-агресора***, повідомила віцепрем’єр-міністерка з гуманітарної політики — міністерка культури України Тетяна *Бережна*.

"Є закон про видавничу справу, який забороняє розповсюдження продукції чотирьох видів: яка пропагує війну, насильство і тоталітарні режими, виправдовує окупацію українських територій, створює позитивний образ держави-агресора або її інституцій і містить антиукраїнські змісти. Тобто на рівні закону це рамково закладено.

Зараз *Держкомтелерадіо*, центральний орган виконавчої влади, який формує політику в цій сфері, працює над постановою, щоб закласти конкретний механізм. Ми координуємося з *Держкомтелерадіо*, враховуючи те, що це стосується видавничої справи, і будемо підтримувати цю постанову, щоб прийняти на уряді якомога швидше", - сказала *Бережна* в ексклюзивному інтерв’ю агентству "Інтерфакс-Україна", коментуючи анонсоване урядове *рішення щодо вилученням з обігу видавничої продукції країни-агресора*.

На запитання, чи є ***необхідність і можливість повної заборони в Україні друку та розповсюдження друкованої продукції російською мовою***,

віцепрем’єрка зазначила, що після того, як відповідна петиція набрала необхідні голоси, активізувалася робота по створенню юридичних механізмів, які би мали чітку процедуру.

Вона заявила, що згаданий раніше проєкт постанови, який готує ***Держкомтелерадіо***, буде включати і російську, і російськомовну книгу.

Як повідомлялося, 28 серпня 2025 петиція на сайті Кабінету міністрів із закликом *обмежити друк, розповсюдження та просування* ***російськомовної*** друкованої та електронної книжкової продукції в Україні набрала необхідну для розгляду кількість голосів.

Прем’єр-міністр Юлія *Свириденко* у відповідь на петицію заявила, що внесення змін до законодавства про обмеження друку, розповсюдження та просування російськомовної книжкової продукції в Україні можливе за умови більш детального опрацювання із залученням широкого кола експертів.

Уповноважена із захисту державної мови Олена *Івановська*, коментуючи дану петицію на етапі збору підписів, заявила, що поширення російськомовної книжкової продукції в умовах війни є викликом культурній безпеці, але заборона розповсюдження буде порушувати Конституцію України. Коментуючи іншу пропозицію петиції щодо обмеження ввезення на територію України продукції російською мовою - не більше однієї одиниці на особу, *Івановська* заявила, що не вважає, що держава має заходити настільки глибоко в особистий простір людини.

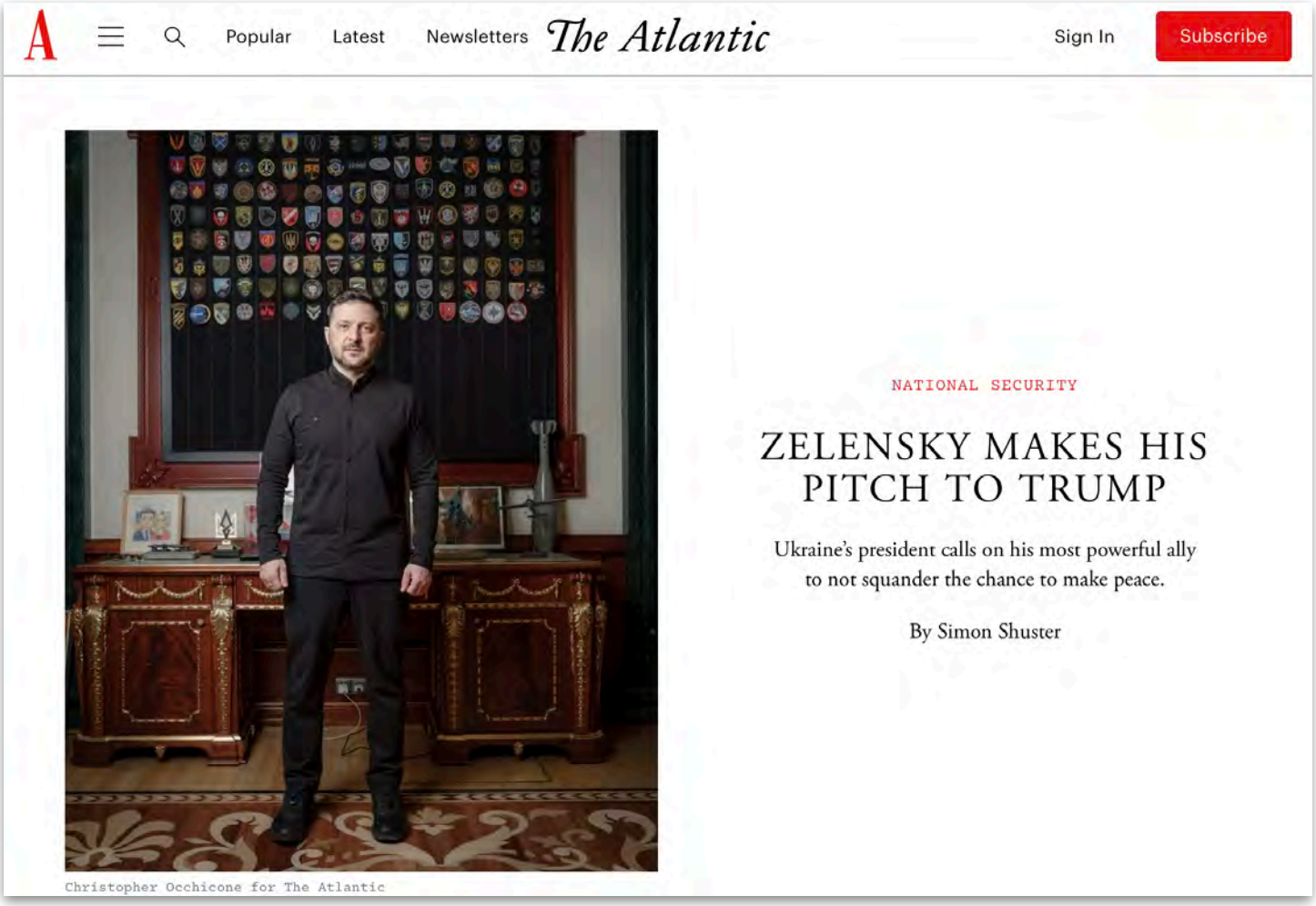
В листопаді 2025 року віцепрем’єрка ***Бережна*** заявляє, що відомство працює над вилученням з обігу *видавничої продукції країни-агресора*.

***

№ 1.618-1

ZELENSKY MAKES HIS PITCH TO TRUMP

2026-02-12

Ukrainian president volodymyr zelensky is making a pitch to Donald Trump in terms the American president can understand: If Trump wants to cement his legacy as a peacemaker and improve his chances of winning the midterm elections, he should seize this moment to end the war in Ukraine, already the deadliest Europe has seen in generations.

“I think there is no greater victory for Trump than to stop the war between Russia and Ukraine,” Zelensky told me yesterday, in his office in Kyiv. “For his legacy, it’s No. 1.”

It’s also, Zelensky said, a path to success for Republicans in November. “The most advantageous situation for Trump is to do this before the midterms,” Zelensky said of the chance to end the war. “Yes, he wants there to be less deaths. But if you and I are talking like adults, it’s just a victory for him, a political one.”

By this point, Zelensky knows well what motivates Trump. He is also, however, a realist when it comes to the odds that Trump actually forces the Russians to compromise. Throughout the hour we spent together in his office, Zelensky exhibited the quality that has been core to his character for years, even decades—his stubborn, sometimes-petulant habit of resisting outside pressure. If you tell

Zelensky he has to do something, “he’s probably going to do the opposite,” said one of his longtime advisers who, like others, spoke with me on the condition of anonymity. “It’s always been like that.”

Some members of Zelensky’s inner circle are growing anxious that his window to cut a deal is closing, and that Ukraine will suffer through years of continued fighting if an end to the war isn’t negotiated this spring. But Zelensky told me that he would rather take no deal at all than force his people to accept a bad one. Even after four years of intense warfare, he says he is prepared to fight on if that’s what it takes to secure a dignified and lasting peace. “Ukraine is not losing,” he insisted emphatically when I asked him to assess his position on the battlefield.

Since the start of the Russian invasion nearly four years ago, many wartime protocols have eased inside Zelensky’s office. The chairs and bicycle racks that I remember barricading the doors against an expected Russian onslaught in the early days of the war have been cleared away. The lights in the hallways are on, freeing the staff from the need to shuffle around with flashlights. By inertia, some vestiges remain of the awful weeks in 2022 when enemy forces stood at the edge of Kyiv. Piles of sandbags still lean against the main doors of the compound on Bankova Street. When, at my photographer’s request, the president approaches the window of his office to open the blinds, his bodyguard lurches forward to close them. Such are the rules.

Zelensky does not object. Four years is long enough to grow accustomed to almost anything, and the president believes that Ukraine has been successful—both here in the capital and to the east, where the war is frozen in something close to a stalemate. Using an army of drones to help plug the gaps in its infantry lines, Ukraine has slowed the Russian advances in many sections of the front, and in others has stopped it completely. The invaders have spent nearly two years trying to seize the mining town of Pokrovsk, a railroad junction with a prewar population of only about 60,000 people, and they have still failed to secure all of it. By Ukrainian estimates, every square kilometer that Russia occupies costs its military more than 100 soldiers, either dead or gravely wounded, while its average monthly casualties add up to as many as 35,000 troops.

Zelensky’s newly appointed minister of defense, Mykhailo Fedorov, announced a plan in January to raise the rate of Russian losses to 50,000 a month, which he said would outpace the number of new soldiers Moscow can field. This spring, the total casualties in the war are due to reach 2 million killed, wounded, and missing across both sides, more than in any European conflict since World War II, according to a study published last month by the Center for Strategic and International Studies. With a population more than three times that of Ukraine and a nominal GDP roughly 10 times larger, Russia can absorb these horrifying losses far more readily than the Ukrainians. Ukraine’s allies know that the attritional math is not on their side. “If anyone is waiting for Russia to give up and go home, that will be a long

wait," said a general from a NATO country who oversees the flow of military aid to Kyiv. "It's not happening."

Even so, Zelensky kept repeating in our interview that he will not accept a deal on belittling terms. Some of his people may find his stubbornness maddening, but others commend it, arguing that it echoes the resilience of the nation as a whole. "We are in a hurry to end the war," he said. But that's not the same, he emphasized, as rushing to cut a deal, no matter the terms.

Trump has taken a different approach. On the campaign trail, he promised to bring peace to Ukraine within a day of taking office, and his failure after a year of halting attempts at diplomacy continues to irk him. Zelensky senses that, and so do his enemies. The American campaign season has become a ticking clock in their negotiating rooms, and the Russians also understand that the attention of the White House will soon be diverted by congressional races. Before that happens, there's an opportunity. "The Russians can use this time to end the war while President Trump is really interested in that," Zelensky said. "When it's very important and valuable to him."

After a pause, he added: "*Valuable* might sound too mercantile for some people. But let's speak honestly."

At the end of last week, after another long day of talks in Abu Dhabi, Ukraine's envoys huddled around a phone for a call with their boss, who was waiting in Kyiv to hear their report. The most sensitive details of the negotiations with the Russians, such as the need to cede land in exchange for peace, would need to wait until the team got home. They could not risk the call being overheard or intercepted. But they felt secure enough to transmit the basic problems: The Kremlin would not budge in its demands for Ukrainian territory, and the American mediators were losing their patience.

The Ukrainians sensed that time was running out. In the coming weeks, as the campaign season consumes more of Trump's attention, he could decide that the negotiations have become a political loser for him. He might then walk away, laying the blame for the failure of diplomacy on the intransigence of one or both of the warring sides. For nearly a year—ever since Zelensky engaged in a televised shouting match with Trump and Vice President Vance in the Oval Office last February—the Ukrainians have tried hard to demonstrate their willingness to compromise. "The tactic we chose is for the Americans not to think that we want to continue the war," Zelensky said. "That's why we started supporting their proposals in any format that speeds things along."

The Ukrainians have all but given up on their earlier insistence that Russian President Vladimir Putin and his generals should face justice for war crimes. Zelensky has agreed to meet Putin just about anywhere but Moscow, with no

preconditions. Two of his advisers told me that Ukraine may be ready to accept the hardest concession of all: giving up control of land in the eastern Donetsk region.

To legitimize such a compromise, they have considered holding a referendum on the peace plan this spring, allowing Ukrainians to vote on a deal that includes the loss of territory. They could couple it with a presidential election, in the hopes of giving Zelensky a fresh mandate for the first time since 2019. (Since the invasion, national elections have been indefinitely delayed.)

Zelensky said he would be fine with that approach because it would help increase turnout and make the results more difficult for the Russians to question. But again, he told me, it had to be the right deal. “I don’t think we should put a bad deal up for a referendum,” he said. The idea of holding elections during the war, he said, came from the Russians, “because they want to get rid of me.”

No matter the risk of losing Trump’s attention as a mediator, the Ukrainian leader says that he will stand firm on his core demand: The first step to peace must be a guarantee from the United States and Europe that, once a cease-fire takes hold, they will defend Ukraine against any future attack from Russia. Otherwise, the cease-fire would feel worthless to many Ukrainians, merely giving Russia a chance to prepare for another invasion. But the negotiators have made less progress on this issue than Zelensky has let on. At the end of last month, he said an agreement on security guarantees from the U.S. was “100 percent ready” for Ukraine to sign. “We are waiting for our partners to confirm the date and place when we will sign it,” he told reporters at a news conference.

The invitation never came, and Zelensky conceded in our interview that basic questions related to the document remain unresolved. Would the U.S. be willing, for instance, to shoot down incoming missiles over Ukraine if Russia were to violate the peace and resume its bombing of civilians? “This hasn’t been fixed yet,” Zelensky said. “We have raised it, and we will continue to raise these questions.”

For now, the American answers have been too vague and noncommittal for Zelensky to accept. “We need all of this to be written out,” he said.

For years, zelensky resisted pressure from the U.S. government and many of his closest allies in Ukraine to fire his chief of staff, Andriy Yermak, who served as Ukraine’s lead negotiator. An imperious figure with a tendency to grandstand, Yermak feuded with a succession of Western diplomats and just about everyone in Zelensky’s entourage. Only last fall, on the day investigators carried out a search of Yermak’s home as part of a corruption investigation, did the president agree to fire him. Yet Zelensky still refused to acknowledge in our interview that the corruption probe had pressured him to make that choice. “I had my reasons,” he growled, cutting off the line of questioning.

In late November, the day before Zelensky fired him, Yermak called me to discuss his most recent round of negotiations with the United States. It had just resulted in a 20-point plan to end the war on terms Ukraine could accept. The framework, Yermak told me, "does not contradict our interests and takes into account our red lines." U.S. and Ukrainian negotiators have used that document as the basis for their talks ever since. But the Russians have rejected several of its points, in particular the promise that the U.S. will help guarantee Ukraine's security.

To the Kremlin's frustration, the plan also avoids any provision that would force Ukraine to give up territory to the Russians. "As long as Zelensky is president, no one should count on us giving up territory," Yermak said. "Nobody can do that unless they want to go against the Ukrainian constitution and the Ukrainian people."

Yermak's successor, Kyrylo Budanov, a lieutenant general and spymaster who now leads Ukraine's negotiating team, has been more amenable to compromises, even on the question of territory. He has presided over long discussions with presidential aides about the legal and practical conditions necessary for Ukraine to withdraw from some parts of the Donetsk region without allowing the Russians to advance and seize it. "They're really being creative, looking for how to do it in a way that people would accept," one official who participated in these sessions told me.

Meanwhile, Zelensky has made a convincing show of agreeing to Trump's peace initiatives, even when they seemed unworkable or ill-conceived. He entertained the idea of turning parts of the Donetsk region into a "free economic zone" that neither Russian nor Ukrainian forces would control. "We weren't thrilled about that," Zelensky said. But he went along with the American proposals, doing his best to demonstrate that Russia, not Ukraine, remains the obstacle to peace. "Sometimes I get the impression that it's like: *What else can we offer the Ukrainians just to see if they'll refuse?*" he said with a smile. "We're not afraid of anything. Are we ready for elections? We're ready. Are we ready for a referendum? We're ready."

But, as ever with Zelensky, there are conditions and caveats. Any terms related to the loss of land, for example, can be resolved only when Zelensky and Putin meet face-to-face. The Americans have long proposed such a summit, and Trump has said he would be ready to mediate. The Kremlin, for its part, has urged the Ukrainians to come to Moscow, knowing Zelensky would not agree to that venue out of principle.

On the morning of our interview, the *Financial Times* reported that on February 24, the four-year anniversary of the Russian invasion, Zelensky would announce plans to hold presidential elections and a referendum on a peace agreement. Citing anonymous sources, the report even includes a deadline of May 15 for staging the vote. When I asked about this, Zelensky sighed and shook his head. "No one is clinging to power," he said. "I am ready for elections. But for that we need security, guarantees of security, a cease-fire."

It reminded me of the time in early 2022 when the White House was warning Zelensky of an imminent invasion, and President Biden, during a call with Western leaders, predicted that it would begin on February 16. Zelensky refused to believe it. Instead of mobilizing his military or calling on people to evacuate, he urged all Ukrainians to hang flags in their windows and sing the national anthem at 10 that morning. “We are told that February 16 will be the day of the attack,” Zelensky declared in a defiant speech. “We will make it the day of unity.”

The invasion began a little more than a week later, and it quickly turned into a disaster for the Russians. They lost the Battle of Kyiv that spring and the Battle of Kharkiv, Ukraine’s second-largest city, that September. A few weeks later, when Ukrainian forces evicted the Russians from the southern city of Kherson, Zelensky received an urgent plea from one of his closest Western allies: Begin peace talks now from a position of strength, and use the leverage to secure a favorable deal. “Seize the moment,” General Mark Milley, then the chairman of the Joint Chiefs of Staff, said in a speech in November 2022.

No one can say whether such talks could have ended the war. But looking back, that was the high-water mark for Ukraine’s successes on the battlefield. The war devolved afterward into a series of demoralizing setbacks for Ukraine, starting with a failed counteroffensive in 2023, when most of the front line settled into a stalemate. Neither side has since been able to break through the other’s fortified defenses and seize large chunks of territory for long. Over time, Ukraine’s strength has eroded, resulting in a weaker position from which to negotiate a truce. Does Zelensky regret it? Does he wish he had taken that chance to make a deal at the end of 2022?

“We’ve never been against ending the war. It’s the Russians who have shown they are not ready for a dialogue,” he said. After a pause to weigh his words, he added, “Today there are new people, with a different outlook on things.” He meant the people around Trump, who seem more interested in striking a deal ahead of the midterm elections than in making Ukrainians feel certain of their safety. But if Zelensky has any regrets about leaving the peace process in the hands of this administration, he kept them to himself.

As we stood to say goodbye, I saw General Budanov, the newly appointed chief of staff, standing in the anteroom, stone-faced, with a folder tucked under one arm. The rest of the negotiating team soon arrived, still fresh from their trip to Abu Dhabi. They would spend the afternoon preparing for the talks scheduled for next week. “Greetings,” the president said, standing next to the unruly pile of documents and briefing books that crowds his desk. “What’s new?”

Maybe one of the men filing into his office had a fresh idea for a breakthrough. But as they took their seats around Zelensky’s conference table and shut the door behind me, it seemed much more likely that they would talk in circles, looking for ways to inch closer to a deal as Russia continues its slow, implacable assault.

Simon Shuster

Simon Shuster is a staff writer at *The Atlantic*. He has reported on armed conflicts and authoritarian regimes for nearly two decades. His best-selling book, *The Showman*, chronicles the Russian invasion of Ukraine. Before joining *The Atlantic* in 2025, he worked as a correspondent for *Time* based in New York, Berlin and Moscow.

***

№ 1.618-2

ЗЕЛЕНСЬКИЙ РОБИТЬ СВОЮ ПОЗИНКУ ДО ТРАМПА

Президент України Володимир Зеленський робить крок до Дональда Трампа в термінах, які американський президент може зрозуміти:

— якщо Трамп хоче закріпити свою спадщину як миротворця і покращити свої шанси на перемогу на проміжних виборах, він повинен скористатися цим моментом, щоб покласти край війні в Україні, вже найсмертоноснішій, яку Європа бачила за останні покоління.

"Я думаю, що немає більшої перемоги для Трампа, ніж зупинити війну між Росією та Україною", - сказав мені Зеленський вчора у своєму офісі в Києві. "Для його спадщини це Ні. 1."

Це також, за словами Зеленського, шлях до успіху для республіканців у листопаді.

> — "Найвигідніша ситуація для Трампа - зробити це до проміжних іспитів", - сказав Зеленський про шанс закінчити війну. "Так, він хоче, щоб смертей було менше. Але якщо ми з вами розмовляємо як дорослі, це просто перемога для нього, політична".

На даний момент Зеленський добре знає, що мотивує Трампа. Однак він також є реалістом, коли справа доходить до шансів, що Трамп насправді змушує росіян йти на компроміс. Протягом години, яку ми провели разом у його кабінеті, *Зеленський* демонстрував якість, яка була основою його характеру протягом багатьох років, навіть десятиліть - його вперту, іноді запеку звичку ***чинити опір зовнішньому тиску***.

> — Якщо ви скажете Зеленському, що він повинен щось зробити, "він, ймовірно, зробить протилежне", - сказав один з його давніх радників, який, як і інші, розмовляв зі мною на умовах анонімності. "Так було завжди".

Деякі члени найближчого оточення Зеленського все більше стурбовані тим, що його *вікно для укладення угоди* закривається, і що Україна

постраждає від років продовження бойових дій, якщо припинення війни не буде узгоджено цієї весни.

Але *Зеленський* сказав мені, що

> **— він волів би *взагалі не укласти угоди*, ніж змусити своїх людей прийняти *погану*.**

Навіть після чотирьох років інтенсивної війни він каже, що готовий боротися, якщо це те, що потрібно для забезпечення гідного та міцного *миру*.

> **"Україна не програє", - рішуче наполягав він, коли я попросив його оцінити його *позицію на полі бою*.**

З початку російського вторгнення майже чотири роки тому багато протоколів воєнного часу були пом'якшені в офісі *Зеленського*.

> — Стільці та велосипедні стійки, які, як я пам'ятаю, ***забарикадували*** двері від очікуваного російського натиску в перші дні війни, були розчищені.

Світло в коридорах увімкнено, звільняючи персонал від необхідності перетасовуватися з ліхтариками. За інерцією залишаються деякі сліди жахливих тижнів 2022 року, коли ворожі війська стояли на краю Києва. Купи мішків з піском все ще спираються на головні двері комплексу на вулиці Банкова. Коли на прохання мого фотографа президент підходить до вікна свого офісу, щоб відкрити жалюзі, його охоронець хитається вперед, щоб закрити їх. Такі правила.

Зеленський не заперечує.

Чотири роки - це достатньо довго, щоб звикнути майже до всього, і **президент вважає, що Україна *була успішною* - як тут, у столиці, так і на сході**, де війна заморожена в чомусь близькому до глухого кута.

Використовуючи армію безпілотників, щоб допомогти закрити прогалини у своїх піхотних лініях, Україна сповільнила просування Росії на багатьох ділянках фронту, а в інших повністю зупинила його. Загарбники витратили майже два роки, намагаючись захопити шахтарське місто Покровськ, залізничний вузол з довоєнним населенням лише близько 60 000 осіб, і їм все ще не вдалося убезпечити все це. За українськими оцінками, кожен квадратний кілометр, який займає Росія, коштує своїм військовим понад 100 солдатів, або загиблих, або важко поранених, тоді як її середньомісячні втрати становлять до 35 000 військовослужбовців.

Новопризначений міністр оборони Зеленського Михайло ***Федоров*** оголосив у січні про ***план підвищення рівня російських втрат*** до ***50 000 на місяць***, що,

за його словами, випередить кількість нових солдатів, яких Москва може висадити.

Цієї весни загальна кількість жертв у війні досягне 2 мільйонів убитих, поранених та зниклих безвісти з обох сторін, більше, ніж у будь-якому європейському конфлікті з часів Другої світової війни, згідно з дослідженням, опублікованим минулого місяця *Центром стратегічних та міжнародних досліджень*.

З населенням більш ніж у три рази більшою, ніж в Україні, а номінальний ВВП приблизно в 10 разів більший, Росія може *поглинути ці жахливі втрати* набагато легше, ніж українці.

Союзники України знають, що виснаження математики не на їхньому боці.

> "Якщо хтось чекає, поки Росія здасться і піде додому, це буде довге очікування", - сказав генерал з країни НАТО, який контролює потік військової допомоги до Києва. "Цього не відбувається".

Незважаючи на це, **Зеленський продовжував повторювати в нашому інтерв'ю, що він *не прийме угоду про принизливі умови***.

> — Деякі з його людей можуть вважати його впертість божевільною, але інші хвалять її, стверджуючи, що вона перегукується з стійкістю нації в цілому.
>
> "Ми поспішаємо закінчити війну", - сказав він. Але це не те саме, підкреслив він, як ***поспіх укласти угоду***, незалежно від умов.

Трамп **застосував інший підхід.**

> Під час передвиборчої кампанії він пообіцяв принести мир в Україну протягом дня після вступу на посаду, і його невдача після року припинення спроб дипломатії *продовжує його дратувати*.

Зеленський це відчуває, як і його вороги.

> Сезон американської кампанії став годинником у їхніх переговорних кімнатах, і росіяни також розуміють, що увага Білого дому незабаром буде відвернута на перегони Конгресу.

Перш ніж це станеться, є можливість.

> — "Росіяни можуть використати цей час, щоб закінчити війну, тоді як президент Трамп дійсно зацікавлений у цьому", - сказав Зеленський.
>
> — "Коли це дуже важливо і *цінно* для нього".

Після паузи він додав:

— "*Цінний* може звучати занадто меркантильно для деяких людей. Але давайте говорити чесно".

Наприкінці минулого тижня, після чергового довгого дня переговорів в Абу-Дабі, посланці України зібралися навколо телефону, щоб зателефонувати своєму босу, який чекав у Києві, щоб почути їхню доповідь.

Найбільш чутливі деталі переговорів з росіянами, такі як ***необхідність поступитися землею в обмін на мир***, потрібно буде почекати, поки команда не повернеться додому.

Вони не могли ризикувати тим, що дзвінок буде підслуханий або перехоплений. Але вони відчували себе достатньо безпечно, щоб передати основні проблеми:

— Кремль не зрушив би зі своїх вимог щодо української ***території***, а американські посередники втрачали *терпіння*.

Українці відчули, що *час стікає*.

1) — У найближчі тижні, оскільки передвиборчий сезон споживає більше уваги Трампа, він може вирішити, що переговори стали для нього політичним невдахою.

2) — Потім він може піти, поклавши провину за провал дипломатії на непримиренність однієї або обох воюючих сторін.

Протягом майже року - з тих пір, як Зеленський взяв участь у телевізійному криковому матчі з Трампом та віце-президентом Венсом в *Овальному кабінеті* в лютому минулого 2025 року - українці наполегливо *намагалися продемонструвати свою готовність піти на компроміс*.

"Тактика, яку ми обрали, полягає в тому, щоб американці не думали, що ми хочемо продовжувати війну", - сказав Зеленський.

"Ось чому ***ми почали підтримувати їхні пропозиції в будь-якому форматі***, який прискорює процес".

1) — Українці *майже відмовилися* від свого попереднього наполягання на тому, щоб президент Росії Володимир Путін та його генерали притягували до *відповідальності за військові злочини*.

2) - Зеленський погодився *зустрітися з Путіним* практично де завгодно, ***крім Москви***, без попередніх умов.

3) — Двоє його радників сказали мені, що Україна може бути готова піти на *найважчу поступку* з усіх:

— *відмовитися від контролю над землею* на сході Донецької області.

Щоб «*узаконити такий компроміс*», вони розглянули можливість проведення *референдуму* *щодо мирного плану* цієї весни, що дозволить українцям проголосувати за угоду, яка включає втрату *території*.

Вони могли б поєднати це з президентськими *виборами*, сподіваючись *дати Зеленському новий мандат* вперше з 2019 року.

> *(Після вторгнення національні вибори були відкладені на невизначений термін.)*

Зеленський сказав, що він буде в порядку з таким підходом, тому що це допоможе збільшити явку і ускладнить результати для росіян.

Але знову ж таки, він сказав мені, що це має бути *правильна угода*.

> **— "Я не думаю, що ми *повинні укладати погану угоду на референдум*", - сказав він.**
>
> **— Ідея проведення виборів під час війни, за його словами, прийшла від росіян, "тому що *вони хочуть позбутися мене*".**

Незалежно від ризику втратити увагу Трампа як посередника, український лідер каже, що він буде твердо стояти на своїй *основній вимозі*:

> — першим кроком до миру ***має бути гарантія від Сполучених Штатів та Європи***, що як тільки припинення вогню закріпиться, вони захищатимуть Україну від будь-якого майбутнього нападу з боку Росії.

В іншому випадку ***«припинення вогню»*** було б марним для багатьох українців, просто *давши Росії шанс підготуватися до чергового вторгнення*.

Але переговорники досягли меншого прогресу в цьому питанні, ніж допустив ***Зеленський***.

> Наприкінці минулого місяця він заявив, що ***угода про гарантії безпеки від США "на 100 % готова"*** до підписання Україною.
>
> "Ми чекаємо, коли наші партнери підтвердять дату та місце, коли ми його підпишемо", - сказав він журналістам на прес-конференції.

«Запрошення» так і не надійшло, і

Зеленський визнав у нашому інтерв'ю, що основні питання, пов'язані з документом, залишаються невирішеними.

> — Чи були б США готові, наприклад, збивати ракети, що надходять над Україною, якщо Росія порушить мир і відновить бомбардування цивільних осіб?

"***Це ще не виправлено***", - сказав Зеленський. "Ми підняли це, і ми будемо продовжувати піднімати ці питання".

На даний момент американські відповіді були занадто розпливчастими та необов'язковими для прийняття *Зеленського*.

— "***Нам потрібно, щоб все це було виписано***", - сказав він.

***

Протягом багатьох років Зеленський *чинив опір тиску* з боку уряду США та багатьох його найближчих союзників в Україні, щоб звільнити свого начальника штабу Андрія *Єрмака*, який обіймав посаду провідного переговірника України.

Владна фігура з тенденцією до трибуни, Єрмак ворогував з низкою західних дипломатів і майже всіма в оточенні Зеленського.

Лише минулої осені 2025, в день, коли слідчі провели обшук будинку Єрмака в *рамках розслідування корупції*, президент погодився звільнити його.

Проте Зеленський все ще відмовився визнати в нашому інтерв'ю, що корупційне розслідування чинило тиск на нього, щоб він зробив цей вибір.

— "*У мене були свої причини*", - пробурчав він, перериваючи лінію запитань.

***

Наприкінці листопада, за день до того, як Зеленський звільнив його, Єрмак *зателефонував мені, щоб обговорити свій останній раунд переговорів* зі Сполученими Штатами.

Це щойно призвело до плану з 20 пунктів щодо припинення війни на умовах, які Україна могла б прийняти.

Рамки, сказав мені Єрмак, "не суперечать нашим інтересам і враховують наші червоні лінії".

З тих пір американські та українські переговорники використовували цей документ як основу для своїх переговорів.

Але росіяни відкинули кілька його пунктів, зокрема обіцянку, що США допоможуть гарантувати безпеку України.

На розчарування Кремля, план також уникає будь-яких положень, які змусили б Україну відмовитися від території росіянам.

"Поки Зеленський є президентом, ніхто не повинен розраховувати на те, що ми відмовимося від території", - сказав ***Єрмак***.

"Ніхто не може цього зробити, якщо не хоче йти проти української конституції та українського народу".

***

Наступник *Єрмака*, Кирило *Буданов*, генерал-лейтенант і шпигун, який зараз очолює переговорну команду України, ***був більш схильний до компромісів, навіть у питанні території***.

— Він головував на тривалих дискусіях з помічниками президента про правові та практичні умови, необхідні для того, щоб *Україна вийшла з деяких частин Донецької області, не дозволяючи росіянам просунутися і захопити її*.

"Вони дійсно творчі, шукаючи, як зробити це так, щоб люди прийняли", - сказав мені один чиновник, який брав участь у цих сесіях.

Тим часом Зеленський зробив переконливу демонстрацію *згоди* на мирні ініціативи Трампа, навіть коли вони здавалися *непрацедійними або непродуманими*.

— Він розважав ідею перетворити частини Донецької області на "вільну економічну зону", яку не контролюватимуть ні російські, ні українські війська.

"Ми не були в захваті від цього", - сказав Зеленський.

— Але він погодився з американськими пропозиціями, роблячи все можливе, щоб продемонструвати, що Росія, а не Україна, залишається перешкодою на шляху до миру.

"Іноді у мене складається враження, що це так: що ще ми можемо запропонувати українцям, щоб побачити, чи відмовляться вони?" Сказав він з посмішкою.

"Ми нічого не боїмося. Ми готові до *виборів*? Ми готові. Ми готові до *референдуму*? Ми готові".

Але, як завжди з Зеленським, є умови та застереження.

Будь-які умови, пов'язані з втратою землі, наприклад, можуть бути вирішені лише тоді, коли Зеленський і Путін *зустрінуться віч-на-віч*.

— Американці давно пропонували такий саміт, і Трамп сказав, що буде готовий до посередництва.

— **Кремль, зі свого боку, закликав українців приїхати до Москви, знаючи, що Зеленський не погодиться на це місце з *принципу*.**

Вранці нашого інтерв'ю *Financial Times* повідомила, що 24 лютого 2026, в чотирирічну річницю російського вторгнення, Зеленський оголосить про плани проведення *президентських виборів* та *референдуму* щодо мирної угоди.

— Посилаючись на анонімні джерела, звіт навіть включає **крайній термін 15 травня 2026 для проведення *голосування*.**

***

Коли я запитав про це, *Зеленський* зітхнув і похитав головою.

"***Ніхто не чіпляється за владу***", - сказав він.

"***Я готовий до виборів***.

***Але* для цього нам потрібна — безпека, гарантії безпеки, припинення вогню".**

***

Це нагадало мені час на початку 2022 року, коли Білий дім попереджав Зеленського про неминуче ***вторгнення***, а президент Байден під час дзвінка із західними лідерами передбачив, що воно почнеться 16 лютого.

Зеленський *відмовився в це вірити*.

***Замість того, щоб мобілізувати своїх військових або закликати людей до евакуації*, він закликав усіх українців повісити прапори у свої вікна та *заспівати національний гімн* о 10 ранку.**

"Нам сказали, що 16 лютого буде днем нападу", - заявив Зеленський у зухвалій промові. "Ми зробимо це *днем єдності*".

Вторгнення почалося трохи більше ніж через тиждень, і воно швидко ***перетворилося на катастрофу для росіян***.

— Вони програли *битву під Києвом* тієї весни та

— *битву за Харковом*, другим за величиною містом України, того вересня.

Через кілька тижнів, коли українські війська виселили росіян з південного міста *Херсон*, Зеленський отримав термінове прохання від одного зі своїх найближчих західних союзників:

— Почніть мирні переговори зараз з позиції сили і використовуйте важелі впливу для забезпечення вигідної угоди.

— "Скористайтеся моментом", - сказав генерал Марк Міллі, тодішній голова Об'єднаного комітету начальників штабів, у своїй промові в листопаді 2022 року.

Ніхто не може сказати, чи могли такі переговори закінчити війну.

— Але, озираючись назад, це **була найвища позначка для успіхів України на полі бою.**

Війна згодом перетворилася на серію деморалізуючих *невдач* для України, починаючи з *невдалого контрнаступу в 2023* році, коли більша частина лінії фронту зайшла в *глухий кут*.

— З тих пір жодна зі сторін не змогла прорватися через укріплену оборону іншої і довго захопити великі шматки території.

З часом сила України знизилася, що призвело до слабшої позиції, з якої можна було домовитися про перемир'я.

Зеленський шкодує про це? Чи хотів би він, щоб він скористався цим шансом укласти угоду наприкінці 2022 року?

"Ми ніколи не були проти припинення війни. Це росіяни показали, що вони не готові до діалогу", - сказав він.

Після паузи, щоб зважити свої слова, він додав:

"Сьогодні є нові люди з іншим поглядом на речі".

Він мав на увазі людей навколо Трампа, які, здається,

— **більше зацікавлені в тому, щоб укласти угоду перед проміжними виборами, ніж в тому, щоб українці відчували себе впевненими у своїй безпеці**.

Але ***якщо*** **Зеленський шкодує про те, що залишив мирний процес в руках цієї адміністрації, він тримав їх при собі**.

Коли ми стояли, щоб попрощатися, я побачив генерала *Буданова*, новопризначеного начальника штабу, що стояв у передпокої, з кам'яним обличчям, з папкою, заправленою під одну руку. Решта переговорної команди незабаром прибула, все ще свіжа зі своєї поїздки до Абу-Дабі. Вони проведуть день, готуючись до переговорів, запланованих на наступний тиждень. "Вітання", - сказав президент, стоячи поруч з непокірною купою документів та брифінгів, які переповнені його столом. "Що нового?"

Можливо, у одного з чоловіків, які подали заявку до його офісу, була нова ідея для прориву. Але коли вони зайняли свої місця за конференц-столом Зеленського і зачинили за мною двері, здавалося набагато більш ймовірним, що вони будуть говорити по колу, шукаючи способи наблизитися до угоди, оскільки Росія продовжує свій повільний, невблаганний напад.

***

№ 1.619-1

Україна розраховує на політичне рішення щодо членства у Євросоюзі у 2027 році – Ігор Жовква

2026-02-05

Заступник керівника Офісу Президента України Ігор Жовква провів зустріч із делегацією Комітету Європейського парламенту з питань безпеки й оборони (SEDE) на чолі з головою комітету Марі-Агнес Штрак-Ціммерманн. У зустрічі взяли участь представники держав – членів Євросоюзу, зокрема Бельгії, Естонії, Ірландії, Німеччини та Франції.

Ігор Жовква зазначив, що

> — Україна потребує посилення протиповітряної оборони для захисту від російських атак і розраховує на додаткові ракети для систем ППО.

Окрему увагу приділили

> 1) — ініціативі *PURL*, завдяки якій Україна має змогу закуповувати у США ракети для протиповітряної оборони. Загалом до цієї програми приєдналися вже 24 країни, а їхній загальний внесок становить 5 млрд дол.
>
> Потреби України на цей 2026 рік у межах PURL – 15 млрд дол., триває активна робота з партнерами над додатковими внесками.

Також сторони обговорили підготовку до засідання у форматі «Рамштайн», що заплановане на 12 лютого.

Окрема увага

2) – оборонній співпраці між Україною та Євросоюзом у межах інструменту *SAFE*.

Станом на зараз сума для потенційних спільних проєктів у межах SAFE становить близько 5,2 млрд євро, але український ОПК має значно більший потенціал.

«Деякі країни вже включили спільні проєкти з Україною до своїх *національних інвестиційних планів*.

Водночас ми вважаємо, що

— частка коштів SAFE на спільне виробництво має становити щонайменше 10 % від внеску кожної держави-члена.

Це дасть змогу повною мірою використати потенціал української оборонної промисловості та посилити обороноздатність як України, так і Європейського Союзу», – наголосив заступник керівника Офісу Президента.

Крім того, сторони говорили про

3) — *європейську інтеграцію* України.

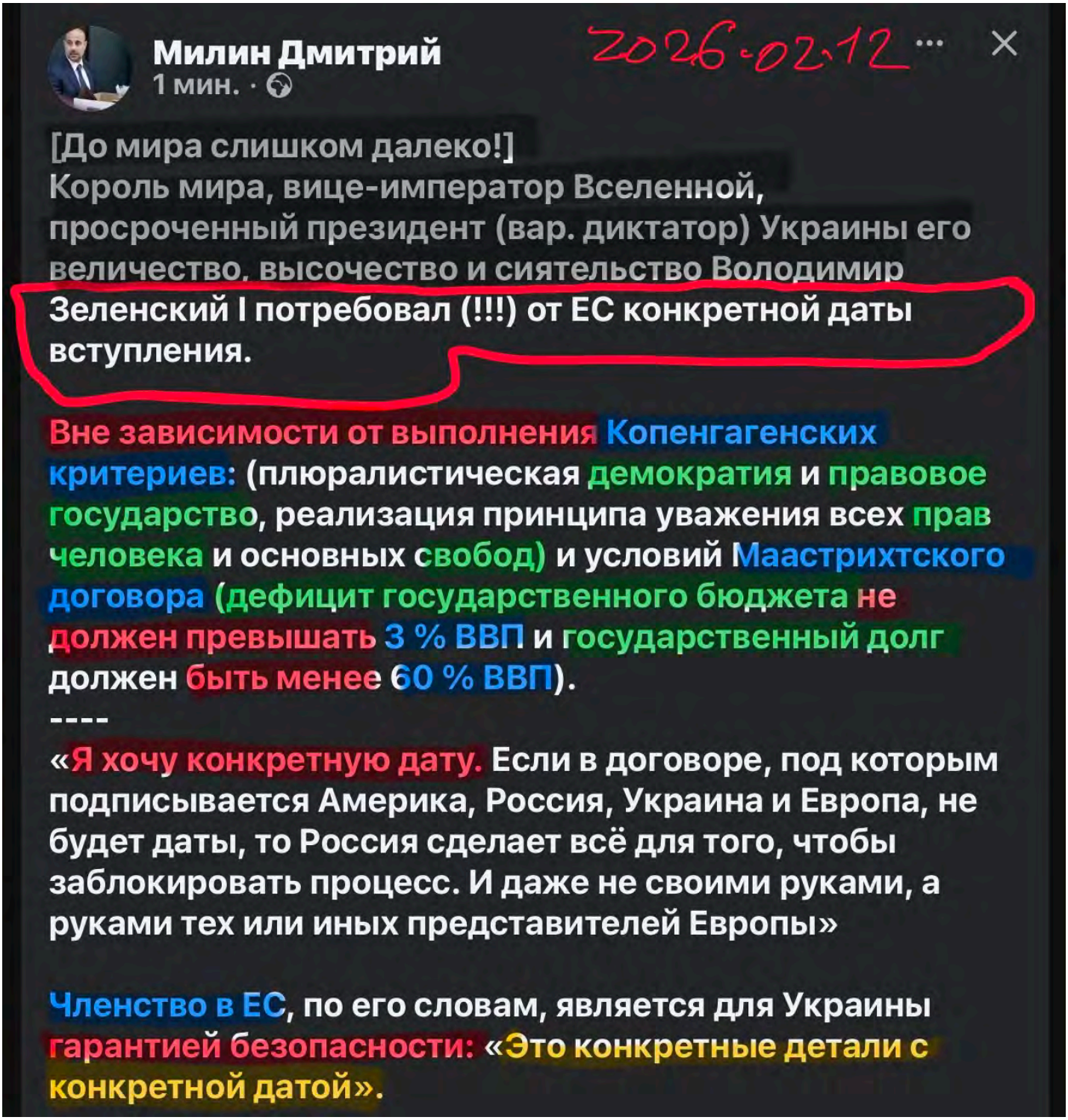
За словами Ігоря *Жовкви*, вже в першій половині цього 2026 року

— Україна буде повністю готова до відкриття всіх переговорних кластерів.

«Членство України у Європейському Союзі є основою майбутніх гарантій безпеки для України та всієї Європи. Саме тому *нам необхідне чітке політичне рішення щодо членства України вже у 2027* році», – підсумував він.

***

№ 1.619-2

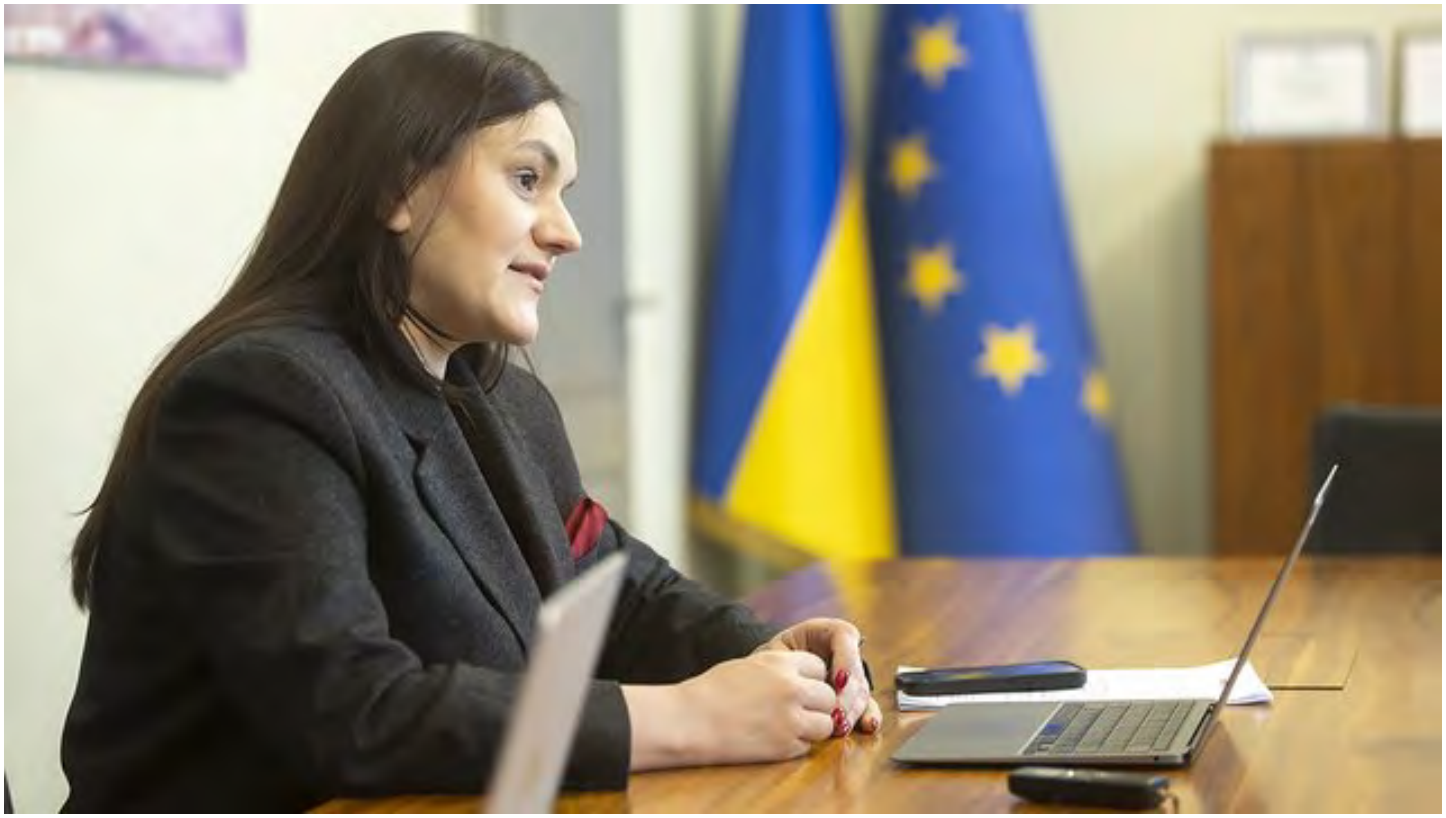

***

№ 1.620

interfax-УКРАЇНА
ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО

Бережна: Культура – це голос держави, і якщо ми не говоримо голосно, то говорять за нас

Тетяна Бережна, віцепрем'єр-міністр з питань гуманітарної політики, міністр культури України. 09.02.2026 | Фото: Інтерфакс-Україна / Олександр Зубко

2026-02-12

Текст: Єгор ***Шуміхін***

Ексклюзивне інтерв'ю віцепрем’єр-міністерки з гуманітарної політики - *міністерки культури* України Тетяни *Бережної* агентству «Інтерфакс-Україна»

***

— Ви вже пів року очолюєте Міністерство культури. Який головний висновок для себе зробили за цей час, зважаючи, що прийшли із дещо іншої сфери?

— Я дуже вдячна, що прем'єрка довірила мені величезну відповідальність очолити Міністерство культури і загалом весь гуманітарний напрямок.

Тому що Мінкульт під час війни виконує неймовірно важливі функції.

За пів року ще більше переконалася, що культура – важлива частина національної безпеки України.

Кожного разу, коли до мене приходять в кабінет гості, вони бачать цей дрон (в кабінеті віцепрем’єрки розташовано дрон VAMPIRE — ударний дрон-бомбер української технологічно-оборонної компанії SkyFall, відомий також як "Баба Яга" – ІФ-У), який є для мене нагадуванням, що культура також ще і те, що нас захищає, робить стійкими, єдиними і сильними в опорі до ворога.

Культура – це голос держави, і якщо ми не говоримо голосно, ясно, чітко і зрозуміло на весь світ, то говорять за нас і дуже часто говорять неправду. Більше того, культура – це те, що змушує нас розуміти, чому ми живемо на цій землі, хто такі українці і що ми захищаємо.

— Але чи важко було переключитися зі сфери *економіки*, цифр, глобальних державних стратегій на сферу «м'якої сили»?

— Насправді, навіть якщо назвати культуру сферою «м'якої сили», вона може бути ефективною лише тоді, коли ми будемо її вимірювати і серйозно оцінювати. Мій бекграунд в економічній сфері мені дуже сильно допомагає. *Знаю, як ідею зробити рішенням, яке буде працювати.*

Також надзвичайно вдячна, що в *Мінекономіки* була дуже сильна команда, орієнтована на результат. Це задало високі стандарти роботи, яких дотримуюсь і далі. І головне, що українська культура – моя велика любов.

Маю привілей в тому, що виховувалася з *повним відчуженням від російської культури*. Не вмію розмовляти російською мовою, не росла на російських фільмах, книжках, казках. ***Це абсолютно для мене чужа культура***. Натомість, українська культура мені дуже люба, цінна і я справді щаслива, що життя дало нагоду її ***зміцнювати*** на цій позиції.

— Ви сказали, що в *Мінекономіки* була сильна команда. Наразі у спільноті звучать схвальні відгуки про команду, яку ви зібрали в *Мінкульті*. Яких ще кадрових рішень чекати, і коли буде призначено першого заступника?

— Дійсно пишаюся кожним членом своєї команди, зокрема заступниками. Не просто було будувати таку команду сильних і ціннісних людей.

> — Іван *Вербицький* займається культурною спадщиною і стратегічними питаннями; Богдана *Лаюк* - мовною політикою і політикою в сфері книговидавництва; Наталія *Мовшович* - людина, яка має величезний досвід в сфері кіно і в сфері міжнародних відносин; а також Анастасія *Бондар* - це величезна інституційна пам'ять, яка потрібна, зокрема, і для сфери цифровізації, якою вона опікується. Також в команді є Надія *Потоцька*, яка відповідає за комунікації, що є дуже важливо, бо Міністерство культури має говорити безбар'єрною мовою з повагою до всіх людей.

Наразі маємо ще вакансії. Шукаємо людину, яка очолить надзвичайно важливий напрямок мистецької освіти, театрів і музики, тобто мистецтва загалом. Веду перемовини з кількома людьми, яких вважаю достойними цієї посади.

Стосовно першого заступника, то він може бути як і новою людиною, так і призначеною з числа існуючих заступників міністра. У міністра культури має бути п’ять заступників. Зараз до чотирьох діючих буде ще один, а потім з тих п'ятих хтось стане першим. Думаю, що це кадрове рішення буде прийнято в межах місяця.

Маємо низку ініціатив, у які Мінкульт має інтегруватися. Наприклад, ***Ukraine Recovery Conference*** – важлива конференція з відновлення України. Цього року на гуманітарний компонент (де включена культура), яким опікуюся, дуже великі надії. Також проводимо низку зустрічей і комунікацій з міністрами культури по Європі.

Майбутній заступник з напрямку мистецтва має працювати з міжнародними партнерами у напрямках залучення українських театрів, українських музичних колективів на культурні сцени Європи.

— Які *стратегічні* цілі ви визначаєте для себе на посаді? Пам'ятаю, що в *Мінекономіки* таким пріоритетом у вас був новий *Трудовий кодекс*.

— Я вважаю, що українська культура ***повинна бути спроможною*** вдома й у глобальному контексті. Учасники культурних та креативних індустрій повинні почуватися впевнено, отримувати гідну винагороду та мати простір для створення конкурентних культурних продуктів та надання якісних актуальних культурних послуг.

1) — Саме тому один з ключових для мене напрямків – ***залучення ресурсів у сферу культури***. Розуміємо, що культура завжди була недофінансована, часто все відбувалося за залишковим принципом. Проте зараз працюємо над низкою рішень, які дозволять культурі бути профінансованою належним чином.

Зауважу, що у 2026 році 45% зростання в державному бюджеті на сферу культури. Але, звичайно ж, культура має фінансуватися не лише з держбюджету. Тому працюємо над ***Українським фондом культурної спадщини (УФКС)***, який залучає іноземні кошти для відновлення української спадщини й розвитку українських фахівців.

Також залучаємо кошти інших фондів, наприклад, фонду по безробіттю, для того, щоб розвивати грантову програму "Власна справа" для креативних індустрій. Ще важливим є закон про меценатство, який є одним із ***ключових проєктів***.

2) — Друге – захист, збереження і відновлення культурної *спадщини*. Це надзвичайно важливий напрямок. Адже культурна спадщина – те, що змушує нас розуміти, що ми українці, ми давно на цій землі, ми маємо що захищати, ось це надбання наших предків, яке маємо зберегти для наступних поколінь. Зараз наша культурна спадщина переживає дуже серйозні руйнування.

Росіяни також розуміють, що пам'ять надихає українців бути стійкими і незламними під час цієї війни.

Для того, щоб зберегти культурну спадщину, Іван *Вербицький* взявся за надзвичайно складну задачу - *постанову по евакуації*. Наразі кожна область має дещо відмінні практики, залишаються питання щодо зони обов'язкової евакуації, відповідальності, визначення черговості. І та постанова, яку ми скоро винесемо на уряд, нарешті врегулює ці питання.

До речі, *Фонду культурної спадщини* стосується не лише залучення ресурсів, а й збереження культурної спадщини. Протягом цього року він вже почне займатися першими об'єктами.

3) — Третє – ***розвиток*** українських креативних індустрій. Це і розвиток малих креативних бізнесів, і кінематограф, і створення аудіовізуального контенту і перформативного мистецтва. За належної підтримки сфера має величезний економічний потенціал. Зараз це небагато. До повномасштабного вторгнення було близько 2-3% ВВП. Сподіваємося, що, враховуючи весь потенціал України, з часом і підтримкою можна вийти навіть на 7%.

Культура є також голосом України за кордоном. Потрібно інтегрувати українську культуру в глобальні процеси. Тобто відкрити двері для українських музичних і театральних колективів на світові сцени. Зараз це відбувається, але достатньо хаотично, з недостатньою представленістю.

Мінкульт підтримує прем'єри. Наприклад, "Макбет" українського Театру ім. Івана Франка на польській сцені. Важливо, щоб на такі культурні заходи в країнах Європи і світу приходили не лише українці, які живуть за кордоном, а й мешканці тих країн. Щоб знайомити їх з нашою культурою і показувати українське мистецтво.

— Ви згадали, що наразі триває процес повноцінного запуску *Українського фонду культурної спадщини (UCHF)*. Який щорічний бюджет Фонду ви очікуєте? *Чому не вдалося в минулому році залучити анонсовані 500 млн грн?*

— За звітами Світового банку, сума завданих збитків українській культурі становить ***4 млрд євро***. Коли ми говорили, скільки грошей має бути у Фонді, це число є орієнтиром.

Для того, щоб залучити кошти в УФКС, потрібно побудувати чіткі прозорі ***процеси*** і створити ***довіру*** навколо інституції. Довіра формується за рахунок прозорих процедур: реєстрація фонду, відкриття рахунку, створення менеджменту.

Нещодавно у Франції, під час культурних сезонів, презентувала новостворену ***Раду директорів Фонду***. Це люди, які будуть приймати рішення, в тому, які об'єкти нам фінансувати за залучені кошти, що найважливіше, яка черговість.

Наступним кроком – обрання *директора фонду*. Людина представлятиме Фонд у перемовинах з іншими державами, залучатиме кошти, звітуватиме про витрати.

Дійсно, амбіції залучати кошти у Фонд та відновлення української культурної спадщини надзвичайно великі. Нам вдалось залучити внески від Данії, Нідерландів, Польщі, Естонії, Іспанії і Великої Британії. Але це лише початок. Коли спілкуємося з нашими міжнародними партнерами, мотивуємо їх залучати кошти, вони просять показати, ***що ми будемо фінансувати***.

А це залежить від того, коли ми сформуємо ***Раду директорів Фонду***, яка буде робити чесний і прозорий відбір. Тому, я за те, щоб максимально дотримати всі процедури, які забезпечать прозорість і підзвітність.

(Раду директорів фонду створили чи ні?)

— Чи є домовленості з партнерами про регулярні внески, як роблять деякі країни з оборонною допомогою Україні, закладаючи певний відсоток від свого ВВП, щоб була прогнозованість?

— Зараз ведемо розмови про *seed money* - стартове фінансування, що запустить роботу *Фонду*. Коли він повністю запуститься, буде сформований весь менеджмент, ми, звичайно, будемо вести такі перемовини.

— Ви сказали, що *вибором проєктів для відновлення* буде займатися саме *Фонд*. Але все-таки зорієнтуйте, що саме це буде? Великі проєкти, типу реставрації Лаври, чи відновлення регіональних маленьких закладів, на кшталт музею Сковороди?

— Насправді, і те, і інше. Ми говоримо і про музей Сковороди, і Держпром в Харкові. І одночасно ми можемо згадувати і Музей історії України у Другій світовій війні, який стоїть тут в Києві, і постраждав від вибухової хвилі. Йтиметься про об’єкти по всій країні, які зачепила російська агресія.

Звісно, для наших партнерів важливі зрозумілі масштабні проєкти. Тому що, коли буде видно "до/після", це буде свідчити про результативність роботи *Фонду*, і мотивуватиме міжнародних партнерів інвестувати більше коштів. З іншого боку, Фонд також працюватиме над посиленням людського капіталу у сфері культури. Якщо будемо реставрувати, відновлювати, будувати, нам потрібні люди, які знають, як це робити. Без людей ми не зможемо нічого. Тому частину коштів, які ми будемо збирати у Фонді, інвестуватимемо в людей.

— Чи є шанс, що *законопроєкт про меценатство* в сфері культури буде ухвалено в цьому 2026 році? Чи розглядаєте ви як альтернативу запровадження *урядового експериментального проєкту*?

— Працюємо над цим, адже реформа меценатства – важливий крок посилення інвестицій в культурну сферу. Ми з колегами підготували і внесли у Верховну Раду *законопроєкт*. Найближчим часом, сподіваюся, він буде проголосований у першому читанні.

У час війни ми не можемо передбачити в законах податкові пільги, тому що це суперечить нашим міжнародним зобов'язанням з МВФ і Світовим банком.

Шукаємо інші рішення.

Одне з них – зробити фінансові стимули для меценатів урядовою постановою про *експериментальний проєкт*. Коли закон буде прийнято в цілому і він набере чинності, уряд випустить постанову, яка буде передбачати, що,

> — якщо бізнес, скажімо, інвестував 1 млн грн в український театр чи в інший культурний продукт, він отримує 10% відшкодування на свій рахунок від цих грошей, які можуть бути ним витрачені на сплату податків в майбутніх податкових періодах.

Щоб протестувати ефективність інструменту. До закінчення воєнного стану не можемо це зробити одним законом, але якщо це ефективно працюватиме на посилення культури, то, звичайно, потім ця експериментальна постанова може стати органічною частиною закону і трансформується в податкові пільги, закріплені у Податковому кодексі.

— Щодо проєкту "1.000 годин українського контенту". Старт подачі заявок мали оголосити, ще до нового року. Що наразі відбувається?

— *Національна програма фінансування української культури* – це ініціатива президента Володимира Зеленського. Програма, яка передбачає ***в бюджеті 2026 року 4 млрд грн*** на фінансування українських культурних продуктів. Ми не могли би теоретично її запустити в кінці 2025 року.

Що відбувається зараз? Ключова ціль – забезпечити абсолютно прозорі процедури для відбору.

Тому Міністерство культури працює над постановою, яка приблизно місяць була на обговоренні зі всіма представниками сектору, з громадянським суспільством, з митцями. Ми отримали багато коментарів, схвальних відгуків, думок, від представників галузі з глибокою експертизою, щоб покращити постанову. Наразі проєкт готується до відправлення на затвердження урядом.

Проходять вже фінальні етапи.

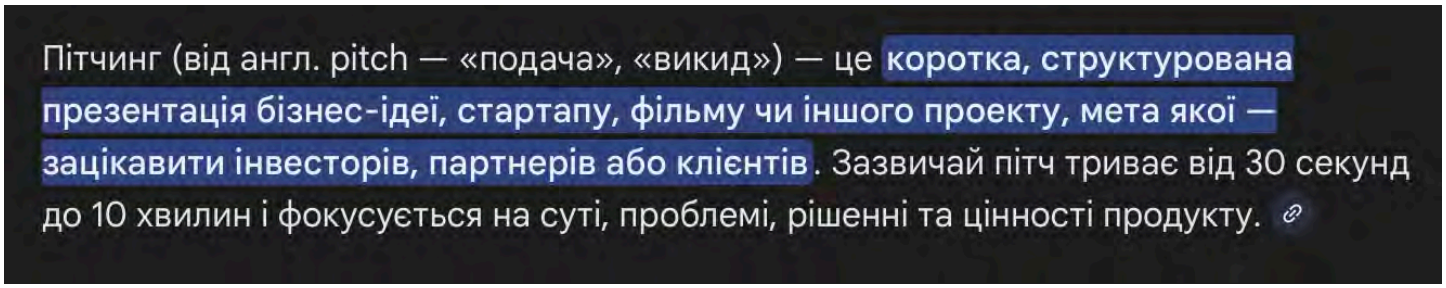
Наступний крок полягатиме в тому, що ми будемо залучати експертів, які оцінюватимуть заявки. Після того, як набираємо експертів за 11-ма напрямками для 11 різних видів культурного продукту, відкриємо подачу самих заявок.

Важливо, щоб у тих, хто буде подаватися, було достатньо часу ознайомитися з усіма умовами і підготувати достойні проєкти. Як тільки наберемо заявки, вони будуть

— на першому етапі оцінюватися *експертами*, а

— на другому - оцінювати доєднаються *міжнародні експерти*, які матимуть *дорадчий голос*.

І ще нас чекає ***велика подія*** - ***пітчинг проєктів***, який буде транслюватись. За його результатами зможемо відібрати найкращі проєкти, які будуть профінансовані в рамках цієї програми.

— Коли все ж очікувати старту подачі заявок, це тижні чи місяці? Та чи не змістилися анонсовані терміни пітчингу, який попередньо планувався на травень 2026?

— Щодо старту подачі заявок - це тижні.

Терміни *пітчингу* трошки змістилися. Маємо велику амбіцію, що пітчинг відвідають міжнародні експерти.

Тому поставили його в другій половині літа 2026 з розумінням, що подія не має перетинатися з великими міжнародними подіями, зокрема фестивалями та кіноринками.

— Зважаючи на те, що проєкти будуть обрані в серпні, чи можна очікувати, що якісь із них будуть реалізовані ще в 2026 році?

— Умови програми дозволяють отримати фінансування в цьому році і продовжувати реалізацію проєкту в наступному. Ми розуміємо, що якісний продукт потребує час. Але також розуміємо, що зараз не завжди можемо знімати фільми 6-7 років, тому що Україна потребує якісного українського культурного продукту. Робимо все для того, щоб дати митцям можливість отримати ці кошти та зробити якісні проєкти в коротший час.

— А згадані 4 млрд грн будуть повністю розподілені в серпні 2026?

— Ми зацікавлені в тому, щоб було виготовлено якомога більше якісного українського контенту.

Дуже важливо усвідомити, що з одного боку є держава, яка зацікавлена в створенні культурного продукту, а з іншого боку має бути виробник, який зацікавлений в тому, щоб податися на фінансування. Без одного з цих елементів програма працювати не буде.

Тому ***наша велика задача цього 2026 року*** – побудувати діалог і партнерські відносини, сформувати довіру культурної спільноти до цієї програми, щоб в наступному році отримувати, можливо, і більше можливостей.

— Тобто цей проект буде щорічний? Коли розпочнеться подача заявок наступного 2027 року?

— Так, щорічний. Думаю, що далі буде трохи швидше, адже вже напрацюємо механізми.

— Останнє уточнення. Від профільного комітету надходила низка пропозицій, зокрема, щодо включення до переліку проєктів, які фінансуються за цією програмою, видавництва паперових і електронних книг та перекладу українською комп'ютерних ігор. Чи буде це реалізовано?

— Стосовно *книг*, то в нас є *Український інститут книги*, який має окремі бюджетні програми на такі напрямки культурних продуктів.

Щодо *ігор*: постанова містить пункт про можливість виготовлення онлайн ігор. Звукова доріжка до ігор також є виготовленням, і ми зможемо це також розглядати як культурно-інформаційний продукт, який буде виготовлятися в межах програми. У такому разі виробник має подбати про права інтелектуальної власності на виготовлення такого продукту.

— Все частіше в суспільстві піднімається питання *заборони російської і російськомовної музики на стримінгових платформах* України. Особливо, в контексті того, що російська музика постійно є в українських ТОП-чартах. Яка ваша позиція з цього приводу? Чи є реальні механізми заборони, які забезпечать і букву і дух закону?

— Найбільш ефективним способом ***боротьби з російськомовним контентом*** є створення великої кількості якісної української альтернативи, щоб його просто природно витіснити.

Щоб ми не інвестували свої зусилля в заборону російського, а

> — щоб воно «зникло само по собі», як те, що більше не потрібно для нашого суспільства, яке значно подорослішало, отримало більше власної гідності і більше не потребує *ворожого пропагандистського контенту*.

Звичайно, це ідеальний сценарій і над цим ми працюємо, створюючи *програму підтримки українського культурного продукту*.

З іншого боку є Digital Services Act, DSA - нові правила Європейського союзу щодо онлайн-платформ, яка вже працює у країнах-членах ЄС.

Ми зможемо робити більш реальні кроки з точки зору заборони російського контенту на стримінгових сервісах, які є приватними платформами, після того, як імплементуємо цю угоду.

Зараз вона ще не імплементована, але спільно з Мінцифри ми працюємо над тим, щоб зробити це в поточному 2026 році. Але це міжнародний документ, і ми маємо узгодити багато юридичних моментів.

— Член профільного підкомітету Ради говорив, що *планується таку заборону реалізувати через рішення РНБО*. Це все ще залишається в планах?

— Тут є багато різних моментів. Можна, звичайно, і таким способом йти, але тут найважливіше напрацювати сталі юридичні рішення, які будуть мати чіткий визначений законний механізм і будуть діяти не ad hoc, а системно.

Це наша головна задача.

— Те, що ми обговорили, стосується саме російського контенту. А як бути з *російськомовним українським контентом*? Це якось буде регулюватися, чи буде віддано часу?

— Ми вже бачимо гарні результати в цьому напрямку, зокрема, люди перекладають свої твори. Крім того, ми будемо закладати кошти в бюджет *Держкіно*, щоб перекладати фільми, наприклад, Олександра *Довженка*, які мали російську звукову доріжку, хоча є українським культурним продуктом. Інших конкретних законодавчих ініціатив в цьому плані немає, але сподіваємось на те, що це буде відбуватися в тому числі природним шляхом. Для цього маємо інструменти підтримки українських митців.

— Нещодавно ви анонсували урядове рішення щодо вилученням з обігу *видавничої продукції країни-агресора*. Як саме воно буде реалізоване?

— Є закон про видавничу справу, який забороняє розповсюдження продукції чотирьох видів: яка пропагує війну, насильство і тоталітарні режими, виправдовує окупацію українських територій, створює позитивний образ держави-агресора або її інституцій і містить антиукраїнські змісти.

Тобто на рівні закону це рамково закладено.

Зараз *Держкомтелерадіо*, центральний орган виконавчої влади, який формує політику в цій сфері, працює над постановою, щоб закласти конкретний механізм.

Ми координуємося з *Держкомтелерадіо*, враховуючи те, що це стосується видавничої справи, і будемо підтримувати цю постанову, щоб прийняти на уряді якомога швидше.

— Чи є необхідність і можливість *повної заборони* в Україні друку та розповсюдження *друкованої продукції російською мовою*? Нещодавно необхідні голоси набрала відповідна петиція.

-— Після цієї петиції і активізувалася робота по створенню юридичних механізмів, які би мали чітку процедуру.

Проєкт постанови буде включати і російську, і *російськомовну* книгу.

— Програма "єКнига". Ви, УІК, і профільний комітет Ради озвучували багато різних варіантів, куди можна перенаправити зекономлені кошти. Зокрема йшлося про розширенням вікового діапазону до 22 років, запуск допомоги на книги при народженні, поповнення бібліотечних фондів у співфінансуванні з громадами. Що з цього буде реалізовано, коли і в якій формі? Та чи будуть цьогоріч запущені субсидії на оренду приміщень для книгарень?

— Плануємо реалізувати все перелічене. Щодо розширення програми "єКнига", то тут потрібно внести зміни до закону.

1) — Профільний комітет вже розробив проєкт закону, який стосується розширення "єКниги" на батьків новонароджених і студентів.

2) — Другий момент - поповнення фондів публічних бібліотек. Зараз ми із заступницею Богданою *Лаюк* працюємо над цією історією. Була ідея поповнювати фонди також шкільних і студентських бібліотек. Але дійшли політичного консенсусу, що цими двома частинами буде займатися *Міністерство освіти і науки*, бо вони мають відповідні бюджети. Ми будемо займатися поповненням фондів саме публічних бібліотек. Щоб зробити цю програму максимально ефективною, заплановано залучення коштів з місцевих бюджетів, щоб це було у співфінансуванні. Зараз проводимо фінальні консультації з Мінфіном, щоб програма запрацювала.

Також маємо багато запитів від книгарень щодо пільг для оренди приміщень. Якусь частину можемо перерозподілити і на ці потреби й готуємо правову основу для цього.

— А чи вистачить 200 млн грн вільних грошей на всі ці три програми?

— Якщо все вийде, ми запустимо ці програми орієнтовно в середині 2026 року. Тоді ми побачимо за результатами півріччя, яка в них динаміка використання, і зможемо чіткіше передбачити бюджети вже на 2027-й. Цих 200 млн грн та коштів, які не використані в попередні роки, вистачить, щоб запілотувати ці програми. А вже у бюджеті на 2027 рік закласти більш пропорційно, враховуючи попит.

— В Україні уже багато років діє перелік осіб, які створюють загрозу національній безпеці, так званий "*чорний список*". За десять років до нього потрапила лише 251 особа, що, очевидно, не відповідає реальності. Як ви загалом ставитеся до формування таких переліків? Чи не оптимальніше складання так званих "*білих списків*"?

— Незважаючи на розмір цього списку, **важливо розуміти навіщо ми це робимо.**

Росія воює з нами зброєю, але також вона воює тими наративами, які видає на гора, шляхом комунікації.

Які часто здійснюють російські культурні діячі, тому що вони мають вплив, і мають широкий розголос.

В України є величезна потреба показати світу, що треба ставити під сумнів те, що ці люди говорять.

Коли Україна вносить людину, яка становить загрозу для національної безпеки з числа російських культурних діячів, до "чорного списку", це означає не лише блокування тут і зараз певного культурного продукту, який стосується цієї людини.

Це також сигнал світу, що ця людина є частиною російської пропаганди.

Ми говоримо: будь ласка, не залучайте його до створення свого культурного продукту, ви цим можете фінансувати російську війну проти України, як — «коли купуєте в Росії енергетичні ресурси».

Для України надзвичайно важливо продовжувати ідентифікувати таких осіб і блокувати їхній голос, як в Україні, так і за кордоном. Саме санкційні списки є підставою адвокатувати відкликання участі людей і компаній з міжнародних подій.

Стосовно "*білих списків*", то з колегами вивчаємо це питання.

> Внесення якогось російського культурного діяча в такий список під час війни є недоречним з багатьох причин.

Зараз у нас є проєкт про внесення змін до закону про гастрольні заходи, де є такий "білий список", і ми наявність такого списку просто скасуємо на

законодавчому рівні, тому що зараз для нього не найкращий час з багатьох причин.

— Чи не планується змінювати механізми реалізації підходу з "*чорним списком*", зважаючи, що через цей перелік під заборону потрапляють навіть українські фільми, зокрема стрічки з нашим президентом чи класика "Молитва за гетьмана Мазепу", і визнані світові блокбастери, як то серіали "Гра престолів" і "Білий лотос", а *не лише пропагандиське російське кіно*?

— Важливо враховувати, що кожен громадянин РФ, який брав участь у створенні фільму (режисер, актор, автор музики та виконавець), отримує авторську винагороду від його демонстрації чи розповсюдження. Частина цих коштів у вигляді податків надходить до бюджету держави-агресора, фактично фінансуючи її економіку та військову машину. Наслідки – ракети і дрони, якими РФ закидає нас щодня.

Зараз є *чітка законодавча рамка*, відповідно до якої діємо.

Якщо є розуміння, що ця особа є такою, що становить загрозу національної безпеці, то це несе відповідні наслідки, про які ви сказали.

Якщо українці дозволятимуть в Україні культурний продукт такої людини, а партнерам говоритимемо про російську пропаганду, про загрозу її для національної безпеки, про заборону російських акторів, які знімаються в фільмах, про заборону російських оперних співаків – це буде дисонанс.

Маємо завершувати з присутністю осіб з числа російських культурних діячів, які становлять загрозу нацбезпеці України.

— Тобто, по цьому питанню, все буде залишатися так, як воно діє сьогодні?

— Так, згідно *правової рамки*.

— Чи будуть мати право так звані "хороші" російські артисти гастролювати Україною після завершення війни? Чи є необхідність якось це законодавчо унормовувати?

— Моє бачення, що ***Україна і Росія – це країни з тотально різним світоглядом і різними цінностями***.

Важко говорити, що буде *після нашої перемоги*, але на моє переконання, присутність російських митців на українських сценах – буде не просто моветон, це також буде абсолютно не сприйматися військовими, які повернуться з фронту, сім'ями, які втратили своїх Захисників і Захисниць.

Ми вступаємо в нову добу сприйняття російського світу, "руского міра" і російського культурного продукту. Так, як було раніше, більше ніколи не буде.

— Ваш попередник заявляв про необхідність створити умови, які полегшать для митців виїзд за кордон з метою популяризації України. В той же час, зазначалося, що *кожен п'ятий митець за існуючим механізмом не повертається*. Чи на вашу думку є необхідність зміни механізмів чи правил у цьому питанні?

— Реформування цього механізму відбулося на початку 2025 року, коли державою було визначено чітку процедуру, а також хто може виїжджати, а хто - ні. Зараз до процесу прийняття рішення залучені обласні адміністрації: вони перевіряють, чи подано всі необхідні документи. Ми в Мінкульті дивимося, чи дійсно ця людина представить належно українську культуру за кордоном. Зараз цей процес працює добре.

Наразі йде робота над ще одним рішенням, яке стосуватися обов'язкового звітування по поверненню таких осіб.

Хоча цю інформацію отримуємо від допоміжних служб і робимо певні висновки. Зокрема, якщо ми отримуємо інформацію про те, що хтось не повернувся з ***певного колективу чи групи***, працюємо над тим, щоб зменшити повторення подібних випадків.

—Чи змінилася за 2025 рік загальна статистика щодо кількості порушників?

— ***Конкретної статистики немає***, але стало значно ***краще***.

Бувають виняткові випадки, коли хтось не повертається і ми отримуємо застережливе повідомлення від Служби безпеки, але це буває все рідше. Тобто процедури налаштовані так, щоб уникнути таких порушень.

— Чи на сьогодні система надання статусу критичності підприємствам в сфері культури і інформполітики, а також система бронювання працівників цих сфер, достатньо збалансована в питанні збереження галузі і мобілізаційної потреби держави? *Скільки на сьогодні міністерством надано статусів критичності, та скільки культурних діячів і медійників заброньовано*?

— Так, це дійсно питання, яке потребує розуміння цього балансу.

Ми зараз маємо віднесеними до *критичної інфраструктури* ***чотири заклади у сфері медіа***, а також визначеними *критично важливими для сфери культури та інформаційної сфери* ***229 закладів культури та медіа***, серед яких *107 закладів культури* сфери управління *Мінкульту* (театри, концертні організації, заповідники, заклади мистецької освіти, бібліотеки, музеї тощо).

Умови, які розробило *Міністерство економіки*, є структурованими, а правила максимально зрозумілі і чіткі.

Далі вже приймаємо рішення з розумінням того, що ми маємо витримати баланс забезпечення обороноздатності нашої держави і збереження сфери фахівцями, які мають унікальні таланти.

— Тобто, на ваш погляд, зараз все працює більш-менш нормально і немає такого, що ви спостерігаєте використання цієї можливості закладами культури, для порушення справедливості цього балансу?

— Я думаю, що незаконні спроби завжди можуть бути. Але за часи повномасштабного вторгнення, ми вже зрозуміли, де є найбільші зловживання і мінімізували їх. Але, знову ж таки, якщо у когось є надзвичайно велике бажання порушити ці постанови, людина, напевно, знайде цю можливість.

— За останній час міністерством під вашим керівництвом було ухвалено ряд рішень, які можна назвати резонансними і довгоочікуваними: передача костелу РКЦ, перепризначення гендиректора Лаври, прибирання імені Чайковського з назви музакадемії і так далі. Чи буде за вашою ініціативою нарешті поставлена крапка у багаторічному конфлікті між *Держкіно* і *Національним центром Олександра Довженка*? Зокрема, щодо питань реорганізації "Довженко-Центра" і підписання контракту з переможцем конкурсу на керівника?

— Події минулого 2025 року продемонстрували, що Держкіно, Мінкультури, "Довженко-Центр" діють злагоджено.

Ви бачили історію про те, що з'явилася інформація в мережі, що "Довженко-Центр", як завжди, недофінансований, і ми дуже оперативно провели всі наради і знайшли ці кошти для того, щоб підприємство могло нормально функціонувати.

Зараз спільно з керівництвом *Держкіно* шукаємо способи, щоб не було необхідності щось дофінансовувати в режимі ad hoc, а щоб в них було стабільне фінансування з державного бюджету.

Наприклад, вони 30% оренди, яку заробляють, можуть залишати собі.

Ми можемо трохи переформатувати цю історію, щоб з одного боку вони мали більше стимулів заробляти, з іншого боку менше сподівались на якесь державне дофінансування в кінці року, що насправді не є такою сталою і стабільною історією.

Тому, я б сказала, що ми ці конфлікти, які раніше існували між *Держкіно* та "*Довженко-Центром*" залагодили.

Щодо кадрового питання, то конкурс був проведений в 2023 році. Пройшло дуже багато часу. Зараз спілкуємося стосовно того, яким чином забезпечити справедливе рішення. Незважаючи на те, що конкурс був законний, шукаємо, як зробити це стало.

— Це може бути ще один конкурс?

— Ми в процесі пошуку рішення.

— І наостанок. Напевно, я не поставив би це запитання міністру-чоловіку, але ваше швидке повернення до роботи після народження дитини саме собою зруйнувало певний стереотип, і це хотілося б підсвітити. Наскільки є викликом поєднувати материнство з активною урядовою роботою?

— Зрозуміло, що життя змінилося.

Але коли оцінюю ці зміни, завжди думаю про те, що відчуває український Захисник чи Захисниця, коли зараз захищає нашу державу на фронті.

Те, що він чи вона відчуває і проходить, не можна порівняти зі змінами в моєму житті.

Або, наприклад, коли я бачу темпи роботи, в яких працює президент чи прем'єрка.

Зрозуміло, що з'явились певні нові обставини, але, з іншого боку, з'явився величезний мотиватор для мене.

Те, що роблю для української держави і української культури, я, в тому числі, роблю і для своєї доньки. Для мене важливо бути для неї прикладом відповідальності і носієм державницької позиції.

З іншого боку, розумію, що до мого материнства прикуто більше уваги, ніж до материнства інших жінок в Україні. Для мене це важлива нагода на державному рівні показати жінкам, що все можливо. Звичайно, завдяки підтримці близьких та команди. Розумію і ціную це.

Але також розумію, що досі є стереотипи, які потрібно руйнувати.

За умови правильного налагодження процесів, підтримки, якщо жінка готова і дійсно бажає цього – можна рухатись у всіх сферах життя. Сподіваюся, що моя історія може стати підтримкою для інших жінок, які хочуть робити більше, ніж кажуть стереотипи.

— Якщо дозволите, ще хотілося би запитати про історію вибору ім’я для вашої доньки - Осаки. Особливо, зважаючи на те, що ви були

генеральною комісаркою від України на ЕКСПО 2025 в Японії, але проходило в однойменному місті Осака.

— Дійсно, весь попередній рік була дуже сконцентрованою на Японії, а саме на місті Осака, тому що я була генеральною комісаркою Українського павільйону на EXPO 2025, яке відбувається раз в п'ять років.

Моя творча енергія протягом року була спрямована туди, в Осаку.

Я була там чотири рази, два з них вже разом зі своєю донькою, коли була вагітна. І завжди, можливо, жартома, але можливо і ні, говорю, що вона мене надихала і також брала участь у цьому процесі створення павільйону. Прожила зі мною Осаку. Тому, коли вона народилася, ми вирішили назвати її Осака в честь цього творчого процесу і творчого духу, який був під час вагітності у 2025.

***

№ 1.621-1

ЯК США ЗАЙШЛИ У «ПІДЧЕРЕВ'Я» МОСКВИ І ЧОМУ РОСІЯ ВТРАЧАЄ КАВКАЗ

ЧАСТИНА 1

КІНЕЦЬ ЕПОХИ «*РОЗДІЛЯЙ І ВОЛОДАРЮЙ*»

2026-02-11

Рубін

Коли Нікол *Пашинян* тільки прийшов до влади у Вірменії, я писав: було б правильно, якби він одразу почав співпрацювати зі США. Довго він йшов до цього, і шлях був болісним. Чому так довго? Тому що 300 років політика росії (царської, радянської, путінської) будувалася на одному залізобетонному принципі: РОЗДІЛЯЙ І ВОЛОДАРЮЙ.

Всі війни між ***Вірменією*** та ***Азербайджаном*** підігрівалися з часів російської імперії. Москві не потрібен був мирний Кавказ, їй потрібен був вічний конфлікт, де вона — єдиний продавець зброї, єдиний арбітр і єдиний власник ключів від миру.

І ось, у ***лютому 2026 року***, ця вікова схема дала тріщину. До Єревана приїжджає віце-президент США Джей Ді Венс. Він каже прямим текстом: нам потрібні дружні країни на Кавказі, і саме тоді ми та ви зможемо створювати круті міжнародні проєкти.

Відчуваєте різницю у підході?

🔷 Росія: «Ви один одного переріжете без нас, тому сидіть тихо і слухайтеся».

🔷 США: «Давайте робити бізнес, будувати реактори та дороги, тоді воювати стане просто невигідно».

Ну а тепер детально розберемо, про що саме домовилися США та Вірменія, як *Вашингтон викидає московію з Кавказу і заходить їй прямо в м'яке підчерев'я*.

1. ВІЗИТ ВЕНСА: ЧОМУ ЦЕ НЕ ПРОСТО ВВІЧЛИВІСТЬ

Давайте одразу розставимо акценти. Візит віце-президента США (другої особи в державі) до Вірменії — це подія рівня «*чорний лебідь» для Кремля*. Раніше сюди надсилали помічників заступників держсекретаря, щоб попити кави та висловити «глибоке занепокоєння».

Приїзд Венса — це ОПЕРАЦІОНАЛІЗАЦІЯ НОВОЇ ДОКТРИНИ ТРАМПА.

Це так звана «*транзакційна дипломатія*».

1) — Нова адміністрація Білого дому не вірить в абстрактні цінності та порожні ***меморандуми***.

2) — Вони вірять в ***угоди***.

Венс привіз не обіцянки, а конкретний бізнес-план з перекупівлі активу під назвою «Вірменія» у попереднього власника, який перестав справлятися з управлінням і пішов у запій (читай: загруз у війні в Україні).

Геополітичний контекст ідеальний для США:

1️⃣ ***Росія*** критично ослаблена і не може проєктувати силу на Кавказ.

2️⃣ ***Іран*** нервує і намагається стати гегемоном.

3️⃣ Заходу потрібен «Середній коридор» (Middle Corridor) для товарів в обхід РФ та Китаю.

Вірменія у цій схемі — не просто маленька гірська країна, а

2. КЛЮЧОВИЙ ПАЗЛ ЛОГІСТИКИ ТА БЕЗПЕКИ

АТОМНИЙ УДАР ПО «РОСАТОМУ»: УГОДА 123

Найбільш «жирне» і важливе у цьому візиті — це енергетика.

Венс і Пашинян фіналізували так звану «УГОДУ 123» (за статтею 123 Закону США про атомну енергію).

Щоб ви розуміли масштаб:

— це не просто купівля батарейок. Це повна зміна технологічного укладу країни на 50–70 років уперед.

В ЧОМУ ПРОБЛЕМА ЗАРАЗ?

Вірменська ***АЕС у Мецаморі*** — це старий радянський реактор.

Він дає близько 30–40% усієї енергії країни. Але це і є «голка», на якій сидить Єреван.

🔴 Паливо постачає тільки Росія (ТВЕЛ).

🔴 Обслуговують реактор російські специ.

🔴 Утилізація відходів зав'язана на РФ.

Поки працює Мецамор, Москва може будь-якої миті «вимкнути світло» у Вірменії, якщо Єреван поводитиметься погано.

3. ЩО ЗАПРОПОНУВАВ ВЕНС?

США пропонують замінити радянського динозавра на МАЛІ МОДУЛЬНІ РЕАКТОРИ (SMR).

Це iPhone у світі ядерної енергетики. Замість гігантської станції, яку будують 15 років, ви ставите кілька компактних модулів.

✅ БЕЗПЕКА: Вони пасивно безпечні (не можуть вибухнути як Чорнобиль) і, що критично для Вірменії, стійкі до сильних землетрусів.

✅ ГНУЧКІСТЬ: Їх можна ставити ближче до споживача, не тягнути тисячі кілометрів дротів.

✅ СУВЕРЕНІТЕТ: Технологія американська, паливо американське (або французьке, але точно не російське).

4. ГРОШІ ТА КОРПОРАЦІЇ: $9 млрд

Сума інвестиційного пакета — *$9 млрд*.

— Це колосальні гроші для Вірменії. Але не треба думати, що Венс привіз їх у валізі.

Це класична схема роботи американського імперіалізму (у хорошому сенсі):

1️⃣ Гроші виділяє EXIM Bank (Експортно-імпортний банк США) та DFC (Корпорація з фінансування розвитку).

2️⃣ Ці гроші йдуть на оплату контрактів американським гігантам — Westinghouse, NuScale Power, Bechtel.

3️⃣ Вірменія отримує станцію, США — замовлення для своїх заводів та політичний контроль.

Це і є «America First» у дії.

1) — Трамп створює робочі місця в США, будуючи реактори у Вірменії. А

2) — Вірменія отримує енергонезалежність від Кремля.

3) — **У виграші всі, крім «Росатому», який втрачає монополію у регіоні.**

5. ЧОМУ РОСІЯ В ЛЮТІ (АЛЕ МОВЧИТ)

Підписання «Угоди 123» — це юридична «*точка неповернення*».

Вона відкриває доступ до обміну ядерними технологіями, матеріалами та обладнанням.

Москва розуміє:

— щойно перший бетон під американський SMR буде залитий, Вірменія вийде з єдиної енергосистеми пострадянського простору.

Ба більше,

— це ***удар по Ірану***. Тегеран завжди розглядав Вірменію як свій «дихальний клапан» і дружній тил. А тепер там стоятимуть американські ядерні технології під наглядом американських фахівців.

Для *Ірану* це означає, що «Великий Сатана» тепер живе у сусідній квартирі.

6. ВИСНОВОК 1-ої ЧАСТИНИ

США зайшли з козирів.

Вони не стали розмінюватися на гранти на «розвиток демократії», а одразу вдарили у фундамент — в енергетику.

— У Вірменії з'являється шанс зістрибнути з російської ядерної голки та пересадити свою *економіку* на сучасні західні рейки.

Але однієї енергії замало. Енергію треба комусь продавати, а товари — возити. І тут на сцену виходить логістика.

Але як побудувати дороги в регіоні, де всі один одного ненавидять?

Американці вигадали рішення і тут.

— Воно називається TRIPP, і в ньому бере участь навіть NVIDIA.

Про те, як США збираються *контролювати вірменські кордони* і до чого тут штучний інтелект — читайте у другій частині.

ДАЛІ БУДЕ...

***

№ 1.621-2

ЯК США ЗАЙШЛИ У «ПІДЧЕРЕВ'Я» МОСКВИ І ЧОМУ РОСІЯ ВТРАЧАЄ КАВКАЗ

ЧАСТИНА 2

ПРОЄКТ TRIPP: ЛОГІСТИКА ПІД НАГЛЯДОМ ДЯДЕЧКА СЕМА

У першій частині ми розібрали, як США змінюють вірменську енергетику з радянської на американську. Але електрику на хліб не

намастиш. Щоб економіка дихала, їй потрібні вени — дороги та торгові шляхи.

Тут є проблема.

Вірменія затиснута між *Азербайджаном* та *Туреччиною*, кордони закриті десятиліттями.

Азербайджан вимагає «Зангезурський коридор» (дорогу через Вірменію до Нахічевані), погрожуючи пробити його силою.

1) — Росія роками нав'язувала свої послуги: мовляв, «нехай дорога буде, але охоронятимуть її наші прикордонники ФСБ».

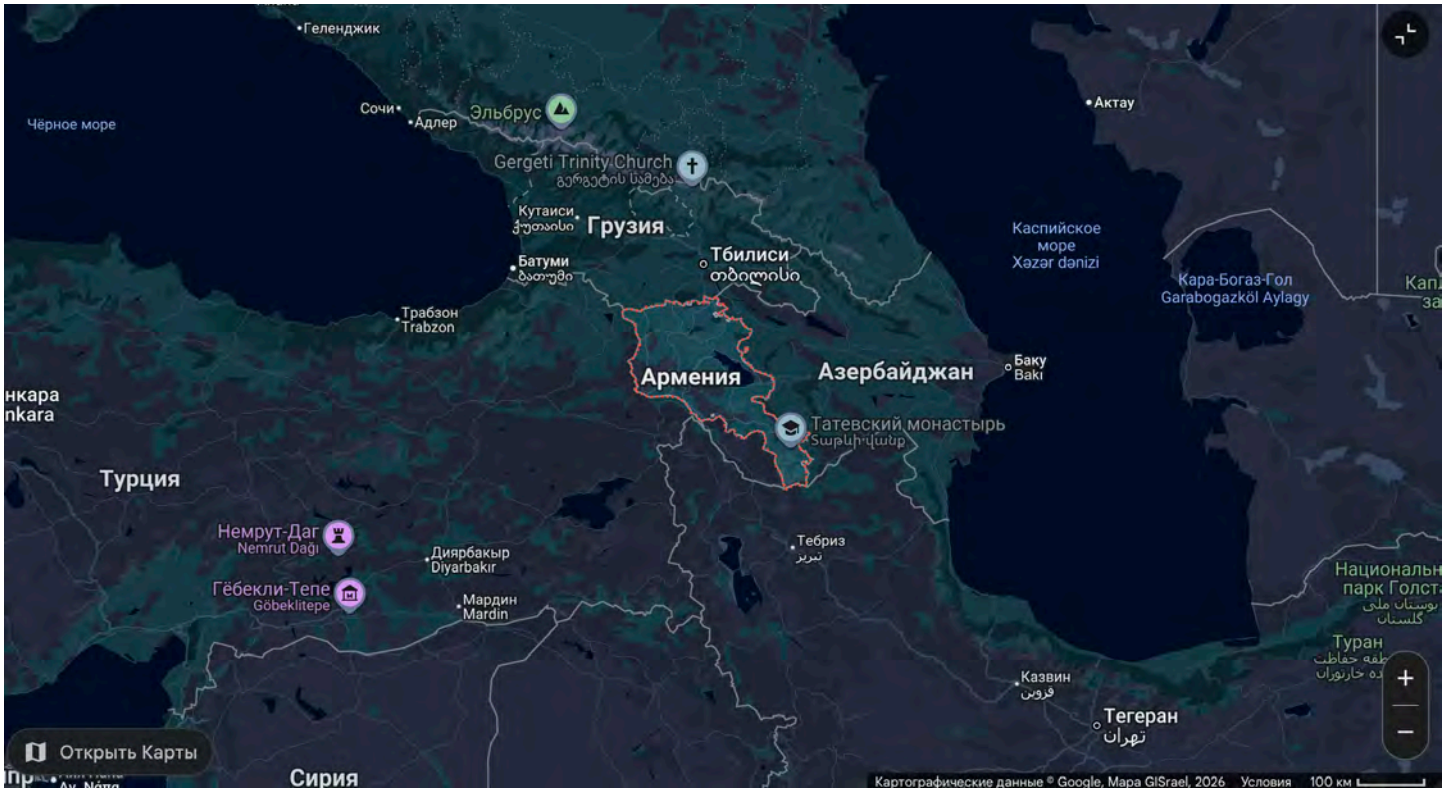
2) — Для Єревана це означало втрату суверенітету над півднем країни.

І тут Венс викладає на стіл козир під назвою ***TRIPP (Trans-Regional Infrastructure Partnership for Peace)***.

Це не просто асфальт.

Це ПЕРШИЙ В ІСТОРІЇ *ГЕОПОЛІТИЧНИЙ СТАРТАП*, де

— державний кордон перетворюють на *міжнародне акціонерне товариство*, щоб унеможливити війну.

1. СХЕМА 74/26: ЯК КУПИТИ БЕЗПЕКУ У ВОЛЛ-СТРІТ

Американці запропонували *геніальну та цинічну схему*, як відкрити дороги, коли сусіди готові перегризти одне одному горлянки.

Суть пропозиції:

> **— створюється спеціальна *керівна структура* — «Корпорація Розвитку Сюніка».**

1️⃣ 74% АКЦІЙ отримує консорціум *західних інвестфондів* (на чолі з гігантами на кшталт BlackRock та Global Infrastructure Partners).

2️⃣ 26% АКЦІЙ залишається в уряду *Вірменії*.

2. ЧОМУ ЦЕ ГЕНІАЛЬНО?

Бо це змінює правила гри.

> 1) — Якщо Азербайджан чи росія захочуть «віджати» цю дорогу або перекрити її, вони атакуватимуть не маленьку Вірменію, а трильйони доларів американських інвесторів.

А *BlackRock*, як відомо, вміє захищати свої інвестиції краще, ніж ООН. Коли

> 2) — контрольний пакет у американців, ***гарантом*** виступає не Пашинян і не Путін, а *Вашингтон та Волл-стріт*.

3. ФРОНТ-ОФІС І БЕК-ОФІС: КІНЕЦЬ ЕПОХИ ФСБ

Найболючіший удар для Москви у цьому проєкті — це питання *охорони*.

> **— Венс привіз *структуру управління*, яка робить російських прикордонників *непотрібними*.**

🔷 ФРОНТ-ОФІС (ВІТРИНА):

На кордоні стоять вірменські митники. Прапори, гімн, штампи у паспортах — усі атрибути суверенітету на місці.

🔷 БЕК-ОФІС (РЕАЛЬНА ВЛАДА):

Весь цифровий контроль, сканування вантажів, моніторинг трафіку управляються американською компанією.

🔷 ГОЛОВНИЙ ПІДСУМОК:

Російські прикордонники ФСБ, які десятиліттями стояли на іранському кордоні (у Мегрі) і контролювали цю ділянку, ЙДУТЬ ГЕТЬ. Їх замінюють не солдати НАТО (це спричинило б війну), а «розумні камери» та американські алгоритми.

США фактично беруть кордон в «операційний лізинг».

1) — Вірменія отримує транзитні гроші та *безпеку*,

2) — США — *контроль* над «Середнім коридором» з Китаю до Європи.

4. ЗАЛІЗНИЦЯ: ГЮМРІ — КАРС І ТУРЕЦЬКИЙ ФАКТОР

TRIPP — це не лише про вантажівки. У межах угоди реанімується *залізничне сполучення*.

1) — І тут спливає *Туреччина*.

2) — Венс протиснув ідею відкриття залізниці ГЮМРІ (ВІРМЕНІЯ) — КАРС (ТУРЕЧЧИНА).

Навіщо це США? Їм потрібен *наскрізний маршрут*.

1) — **Зараз вантажі з Азії до Європи йдуть або через росію (санкції), або морем (довго), або через Грузію (вузьке горлечко).**

2) — **Відкриття вірменської ділянки створює «ЗОЛОТУ ЛАНКУ» СЕРЕДНЬОГО КОРИДОРУ**.

Туреччина як член НАТО отримує вигоду від транзиту і перестає блокувати *Вірменію*.

Це чиста *прагматика*:

— **гроші перемагають старі образи.**

5. ДРОНИ V-BAT: ПЕРША ЛЕТАЛЬНА ЗБРОЯ

Але дорогу *треба охороняти* не лише акціями, а й стволами.

І тут відбувається тектонічний зсув.

Вперше США офіційно продають Вірменії ЛЕТАЛЬНУ ЗБРОЮ.

— Йдеться про *дрони* V-BAT від компанії Shield AI.

Це не просто «літаючі камери». Це унікальні апарати вертикального зльоту.

🚀 Їм не потрібні аеродроми (які легко розбомбити першим же ударом).

🚀 Вони злітають з будь-якого п'ятачка в горах, з кузова пікапа.

🚀 Вони можуть висіти у повітрі 10+ годин, створюючи безперервний купол спостереження.

ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО?

Раніше США давали *Вірменії* лише бінокліі та аптечки, боячись образити *Азербайджан*.

Тепер табу знято.

Вашингтон дає зрозуміти Баку:

— «Ми озброюємо нашого партнера, щоб ціна агресії стала неприйнятною».

6. NVIDIA І «ЦИФРОВИЙ ШОВКОВИЙ ШЛЯХ»

І вишенька на торті — технології.

— В угоді бере участь NVIDIA. Здавалося б, *навіщо виробнику відеокарт лізти у гори Кавказу?*

У рамках TRIPP у Вірменії створюється регіональний ДАТА-ХАБ ТА ЦЕНТР ШІ.

Офіційна версія: для «розумної митниці» та логістики.

Реальна, глибинна причина: *КОНТРОЛЬ РФ-САНКЦІЙ* 2.0.

Американці ставлять ***суперпотужні системи стеження*** на базі ШІ, щоб бачити кожну фуру, кожну коробку, що проїжджає через коридор.

🚫 Жодних «сірих схем».

🚫 Жодного реекспорту чипів до росії.

Вірменія стає *не «дірою»* для обходу санкцій (чого боявся Захід), а високотехнологічним *фільтром*.

7. ВИСНОВОК 2-ої ЧАСТИНИ

США не просто «допомагають» Вірменії.

Вони ІНТЕГРУЮТЬ її у свою глобальну економічну матрицю.

Це класичний американський підхід:

1️⃣ ЕНЕРГЕТИКА (з Частини 1) дає незалежність від газової труби.

2️⃣ ІНФРАСТРУКТУРА (TRIPP) прив'язує країну до світових ринків та капіталу BlackRock.

3️⃣ ТЕХНОЛОГІЇ (NVIDIA + Shield AI) дають інструменти контролю та захисту.

Вірменія **перетворюється на «*Кавказький Сінгапур*» — маленький, технологічний, озброєний та вбудований у західну економіку вузол, який «*чіпати собі дорожче*».**

Але як на це реагують сусіди?

1) — Алієв у Баку посміхається, підписуючи свої папери, але тримає ніж за спиною. 2) — Іран у люті, розуміючи, що його оточують. А 3) — в самій Вірменії скоро вибори, і Венс привіз *13 мільярдів доларів не просто так*.

Про велику політичну гру, вибори-2026, реакцію Кремля і той самий видалений твіт Венса — читайте у завершальній, третій частині.

ДАЛІ БУДЕ...

***

№ 1.621-2

ЯК США ЗАЙШЛИ У «ПІДЧЕРЕВ'Я» МОСКВИ І ЧОМУ РОСІЯ ВТРАЧАЄ КАВКАЗ

ЧАСТИНА 3

ВЕЛИКА ГРА: ВИБОРИ, НЕРВОВІ СУСІДИ ТА ЦІНА ОДНОГО ТВІТУ

У перших двох частинах ми розібрали, як

1) — США змінюють *енергетику* Вірменії (SMR замість АЕС) та

2) — перехоплюють *контроль над кордонами* (проєкт TRIPP).

Здавалося б, живи та радій.

Але в геополітиці безкоштовний сир буває тільки в мишоловці, яка вже зачинилася за спиною російського ведмедя.

У цій фінальній частині ми поговоримо про *ціну питання*.

Про те, чому

1) — Венс поїхав не лише до Єревана, а й до Баку,

2) — навіщо він реально видалив свій твіт про Геноцид (спойлер: це пов'язано з потягами) і

3) — як 13 мільярдів доларів стануть головним аргументом на виборах 2026 року.

1. БАКИНСЬКИЙ БАЛАНС: ПОЦІЛУНОК З АЛІЄВИМ ЗА РОЗРАХУНКОМ

Щоб зрозуміти *красу американської гри*, треба дивитися на мапу ширше.

1) — Джей Ді Венс — прагматик до мозку кісток. Він розуміє: **не можна збудувати фортецю у Вірменії, якщо Азербайджан її обстрілюватиме.**

2) — Одразу після Єревана він вирушив до Баку до Ільхама Алієва. І там було підписано **ХАРТІЮ СТРАТЕГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА.**

США розіграли *ідеальну партію на два фронти*:

1️⃣ ДЛЯ БАКУ:

— **Вашингтон визнає роль Азербайджану як ключового постачальника енергії до Європи (замість росії).** Алієв отримує легітимність та гарантії, що санкцій проти його клану не буде, доки тече нафта.

2️⃣ ДЛЯ ЄРЕВАНА:

— **В обмін на пряники для Алієва, США вимагають від Баку НЕ СТРІЛЯТИ**. Безпека *Вірменії* тепер гарантується не російськими миротворцями (яких немає), а американськими інвестиціями в азербайджанську трубу.

Америка «*зв'язує руки обом боксерам золотими кайданками*».

Воювати стає невигідно — втратиш контракт із Заходом.

2. ВИБОРИ 2026: $13 МІЛЬЯРДІВ ЯК «ПОДУШКА БЕЗПЕКИ»

Давайте називати речі своїми іменами.

Візит Венса — це СТАРТ ПЕРЕДВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ НІКОЛА ПАШИНЯНА.

— У 2026 році у Вірменії відбудуться *парламентські вибори*. Ситуація складна: рейтинг влади хитається, а *проросійська опозиція* (так звані «реваншисти» та старі клани) за підтримки грошей з Москви готує останній бій.

Пакет допомоги у $13 МІЛЬЯРДІВ — це не просто чек. Це:

- 🔷 $9 МЛРД — на енергетику (ті самі реактори).
- 🔷 $4 МЛРД — на стабілізацію економіки та реформи.

Навіщо так багато? Це *СТРАХОВКА ВІД ПОМСТИ РОСІЇ*.

***Вашингтон* розуміє:**

— щойно *Вірменія* почне реально йти, *Москва* може 1) — перекрити газ, 2) — закрити ринок для вірменського коньяку та 3) — влаштувати економічну блокаду (як вони люблять).

Ці 4 мільярди

— це «кеш» на виживання, щоб економіка не впала до виборів.

Посил виборцю простий:

1) — «Голосуєте за *Пашиняна* — отримуєте $13 млрд, мир та технології».

2) — «Голосуєте за *друзів Путіна* — отримуєте війну, ізоляцію та злидні».

3. СКАНДАЛ З ТВІТОМ: ЧОМУ ВЕНС ПРОГНУВСЯ ПЕРЕД ТУРЕЧЧИНОЮ

Найгучніший скандал візиту — це *зниклий пост* у соцмережі X (Twitter).

Венс відвідав меморіал жертвам Геноциду Цицернакаберд. Написав зворушливий пост, використавши слово «*ГЕНОЦИД*».

Туреччина миттєво збудилася.

***Ердоган* пригрозив заблокувати усі домовленості.**

📞 Пролунав дзвінок з Анкари.

❌ Через кілька годин ПОСТ ВЕНСА ЗНИК.

Вірменська громадськість була у люті. Але давайте увімкнемо холодну логіку. Чому Венс це зробив?

1) — Тому що на кону стояла ЗАЛІЗНИЦЯ ГЮМРІ — КАРС.

2) — Без згоди Туреччини проєкт TRIPP (транзитний коридор) не має сенсу. Якщо Туреччина не відкриє кордон, Вірменія залишиться у глухому куті.

Венс зробив вибір у стилі REAL POLITIK:

— він пожертвував символом (твітом) заради реального майбутнього (відкриття кордону).

Це жорсткий урок:

Америка — це не благодійний фонд історичної пам'яті.

Це бізнес-партнер. Якщо заради відкриття залізниці треба видалити твіт — вони видалять.

4. ПАНІКА В ТЕГЕРАНІ ТА БЕЗСИЛЛЯ МОСКВИ

Хто реально програв від цього турне?

🔴 **ІРАН: Для Тегерана це жах наяву.**

Проєкт TRIPP з американським контролем (NVIDIA, BlackRock) фактично відрізає Іран від безконтрольного впливу на північ.

Іран опиняється у кільці: Туреччина (НАТО), Азербайджан (союзник Ізраїлю), а тепер і Вірменія (хаб США). «Перський маршрут» до росії перекривається американськими датчиками.

🔴 **РОСІЯ: Москва вдає, що «все йде за планом».**

Лавров і Захарова сиплять сарказмом, але факти вбивчі:

1. Російські прикордонники йдуть з іранського кордону.
2. АЕС буде американською.
3. Вірменія закуповує зброю НАТО.

У Кремля залишився лише один інструмент

— ***дестабілізація зсередини через вуличні протести*.**

Але проти *13 млрд доларів* навіть найгучніші гасла працюють погано.

5. ПІДСУМОК УСІЄЇ ТРИЛОГІЇ

Що ми маємо в сухому залишку за підсумками *історичного лютого 2026 року*?

1️⃣ ЗМІНА «ДАХУ»:

— **Вірменія змінює діряву російську парасольку безпеки на американський залізобетонний купол.**

2️⃣ ЦІНА СУВЕРЕНІТЕТУ:

— **За захист доведеться платити повним допуском корпорацій США (BlackRock, Westinghouse) до управління країною.** Вірменія стає «акціонерним товариством» під протекторатом Заходу.

3️⃣ НОВА МАПА:

— **«Залізна завіса» зсувається.** Тепер вона проходить не по кордону НАТО, а по південних кордонах Вірменії та Азербайджану, ізолюючи росію та Іран.

Візит Венса показав:

— **«*святе місце порожнім не буває*».**

1) — Тільки-но росія послабила хватку і пішла в *запій війни*, на Кавказ прилетів Орел.

2) — І, судячи з обсягів інвестицій, він там звив гніздо на десятиліття.

КІНЕЦЬ СЕРІЇ

***

№ 1.622

Як в Україні програмують сценарій щонайменше відставання, а, скоріш, розпаду

2026-02-139

Паст-Тар

Телемарафон в культурі.

Обмеженість чиновників, що руйнує держави.

Що вмів СРСР, чого не вмів? І чого пострадянські функціонери так і не збагнули.

***

«Маю ***привілей*** в тому, що виховувалася з повним відчуженням від російської культури. ***Не вмію розмовляти російською мовою, не росла на російських фільмах, книжках, казках. Це абсолютно для мене чужа культура.*** Натомість, українська культура мені дуже люба, цінна і я справді щаслива, що життя дало нагоду її зміцнювати на цій позиції»,

— каже ціла віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики - міністерка культури України пані ***Бережна***.

При тому, інтерв'ю побудовано навколо теми ***національної безпеки***.

Я не буду оцінювати **наскільки адекватним є *відчуження міністерки культури європейської країни від будь-якої культури у глобальному світі*.**

> — Чи є це десь ще в світі ***привілеєм*** окрім України? У нас багато незрозуміло яких і невідомо з якого приводу вигаданих «привілеїв». Без жодного суспільного сенсу та глузду. Питання про те, чи подобаються всі ці привілеї суспільству риторичне.

Ми про інше.

…Про яку безпеку ти можеш говорити, якщо ти раз у раз підкреслюєш, що не маєш жодного уявлення про те, чому начебто протистоїш?…

Це апеляція до абстрактного чиновника, по суті, не персональна. Тому кажу «ти».

В такому випадку у тебе залишається лише один вихід

> — тікати у сумнозвісне «психічне сховище». Намагатися заборонити геть усе.
>
> Бо ***ти просто чогось не розумієш***.

Більш того,

> — ***ніде в цивілізованому світі розумно опонувати ти не зможеш. Бо взагалі не розумієш, не чула про що йдеться***.

Ти вже програла, бо навіть не наважуєшся грати.

А твій супротивник грає. І має чим грати.

І тут хочу сказати ще про три речі

1. Просування безкінечного втручання чиновників в культуру та заборон - це той самий *телемарафон*.

Тобто банальна спроба поставити усіх творчих людей під контроль чиновників, які визначатимуть «немов би критерії». Як саме визначатимуть ми вже в країні побачили.

2. Фактичну небезпеку для України та українства така *політика адмінзаборон та адмінвтручання* давно вже продемонструвала по факту.

1) — По-перше, **ми не побачили розквіту та зростання конкурентоспроможності української культури упродовж приблизно двох десятків років**.

Навіть якщо врахувати перерву на біженця до Ростова, який книжок не читав.

2) — По-друге, **це що завгодно, але не просування на Захід**.

Бо воно проти духу сучасної західної цивілізації, яка розуміє значення звички до дослідження тем та джерел для пошуку самостійних рішень та інновацій.

І навіть, якщо ми туди, на Захід, якось просунемося, то як хто? Лише як *обмежені маргінали*?

Бо **конкурентоздатний продукт на Заході так не робиться**.

Звісно, це дивно, але **«не всі чиновники від культури в Україні розуміють, яким чином складність творів, неоднозначність персонажів розвивають читача»**.

Тому простіше заборонити. Відчути почуття контролю та влади. Щоправда, навряд чи ненадовго.

3. В принципі, я жив в країні, яка забороняла більш розуміючи, що робить, але теж задофіга.

Що з нею сталося? **Вона розсипалася**.

Бо так само не вирішувала реальні проблеми, а відволікала ресурси та увагу людей на нереальні.

Мала безліч ресурсів, великих технічних, спортивних, навіть визнаних світом культурних досягнень, проте *не мала жодної інтелектуальної гнучкості*.

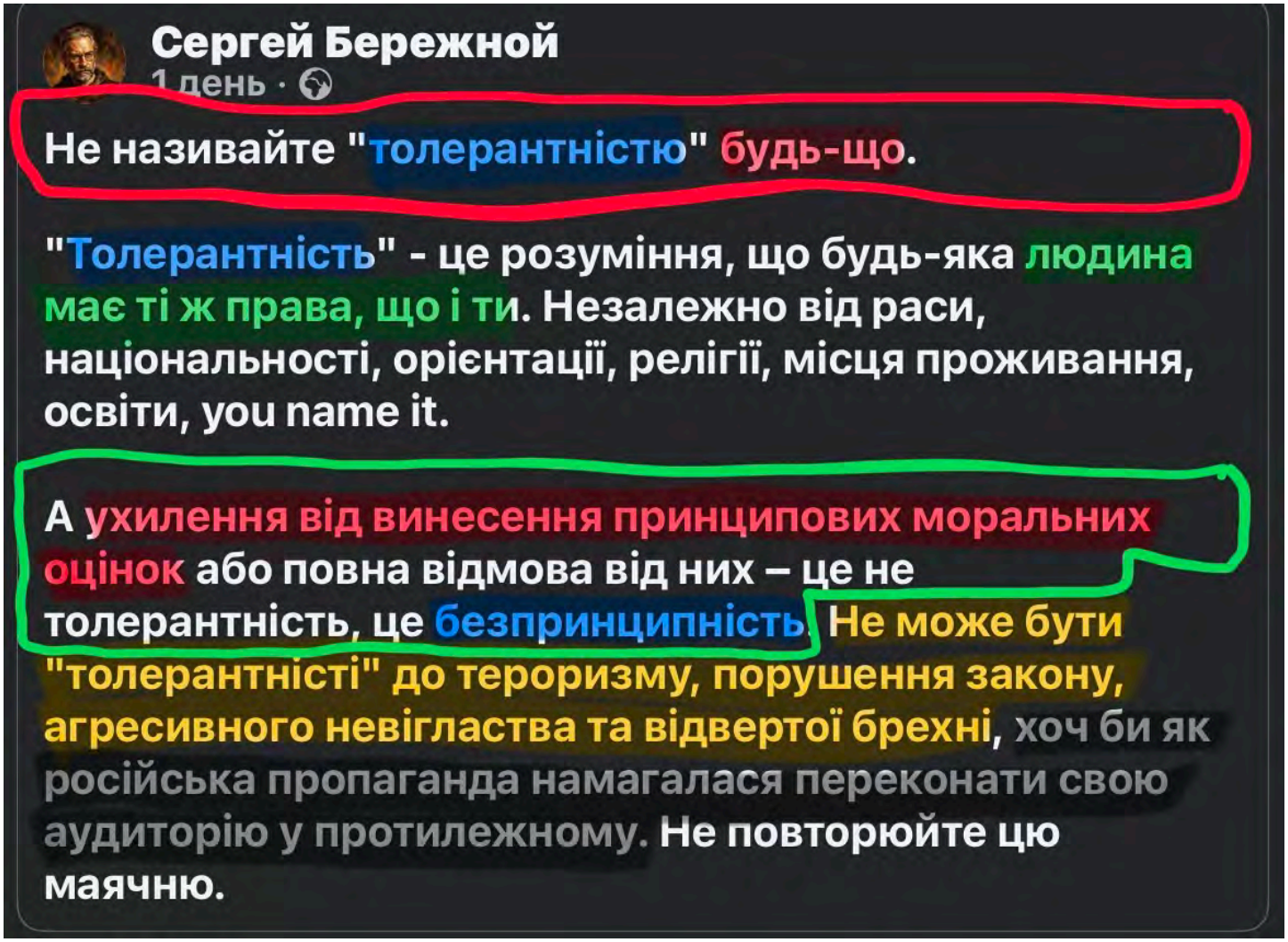
Бо обмежені партчиновники та функціонери робили все, щоб набудувати безліч заборон та глухих кутів в гуманітарній сфері.

Тому та країна, при всіх її здобутках і непобудованих чиновництвом — ледь не до найдрібнішого — безлічі віл та палаців за кордоном, все одно розсипалася.

Навіть без усякої війни континентального масштабу…

***

№ 1.623

***

№ 1.624

Милин Дмитрий
59 мин. ·

2026-02-14

Рубио отменил встречу с европейскими лидерами в Мюнхене по поводу Украины, сообщает FT.

Европейцы расценивают это как ослабление интереса Вашингтона к их участию в урегулировании конфликта, отмечает газета.

У госсекретаря была запланирована встреча в том числе с представителями Еврокомиссии, Германии, Польши и Финляндии. Причиной изменений был указан плотный график. Одно из должностных лиц ЕС назвало отмену «безумием», пишет FT.

Рубио же после Мюнхена отправится на встречу с Орбаном. Высокопоставленный чиновник Госдепа заявил, что визит направлен на дальнейшее укрепление связей со страной, которая не придерживается генеральной линии Евросоюза и разделяет видение Трампа по миру на Украине, говорится в статье.

Rubio skips Ukraine meeting with European leaders in Munich

US Secretary of State cancels attendance at last minute in move that EU official called 'insane'

***

№ 1.625-1

Президент зустрівся з українським скелетоністом Владиславом Гераскевичем і нагородив його *орденом Свободи*

2026-02-14

У Мюнхені Президент України Володимир Зеленський зустрівся з українським скелетоністом, членом національної олімпійської збірної команди України Владиславом Гераскевичем і його батьком, тренером збірної України зі скелетону Михайлом Гераскевичем.

Глава держави подякував Владиславу *Гераскевичу* за гідну позицію та вручив йому ***орден Свободи***.

«З великою честю до вас і, безумовно, до всіх олімпійців наших, які підтримали вас, підтримали вашу позицію. Медалі важливі для України й для вас, але мені здається, що головне – хто ти. Я вважаю, що ви – особистість. І я впевнений, що всі інші результати, які так важливі для вас, безумовно, будуть. І в України будуть і чемпіони, і олімпійці. Головне, що є в України, – українці. Ви – уособлення такої людини», – сказав Президент.

Владислав Гераскевич подякував за *величезну підтримку* й наголосив, що *Український народ цими днями об’єднався проти несправедливості*.

«І, що найважливіше, зараз про цих спортсменів, які зображені на цьому шоломі, говорить справді весь світ. І попри свою загибель вони зараз привертають увагу до України. Вони об'єднують навколо України. І це насправді щось дуже особливе», – зазначив український атлет.

О́рден Свобо́ди — державна нагорода України, встановлена для відзначення громадян за видатні та особливі заслуги в утвердженні суверенітету та незалежності України, консолідації українського суспільства, розвитку демократії, соціально-економічних та політичних реформ, відстоюванні конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На шоломі Владислава Гераскевича зображені портрети 22 українських спортсменів і спортсменок, яких убила Росія. У ньому атлет хотів вийти на старт змагань зі скелетону на знак шани та пам’яті про всіх українських спортсменів, які більше ніколи не зможуть взяти участь у спортивних змаганнях через російську агресію.

Але *за кілька годин до першого заїзду* 12.02.2026 Міжнародний олімпійський комітет *дискваліфікував* Владислава Гераскевича.

> *(Ю.Т.— 9 лютого МОК зустрівся з тренером пана Гераскевича та заступником шефа місії НОК України, щоб пояснити, що шолом не відповідає правилам, і детально описати різні варіанти, доступні спортсменам для вираження себе.)*

«Найважливіше – ми не намагаємося порушувати якісь правила й бути варварами. Ми будемо продовжувати все одно, попри все будемо продовжувати боротися за свої права», – додав спортсмен.

Михайло Гераскевич також розповів про підтримку, яку цей вчинок здобув не лише з боку українців, а й від друзів України з інших країн.

«***Все, що ви зробили, – все правильно*. І важливо, як люди відреагували. Дякуємо вам за це»**, – наголосив *Президент*.

***

№ 1.625-2

Хуцпа (від їд. חוצפה, івр. חֻצְפָּה, англ. *chutzpah*) — це **виняткова зухвалість, нахабство або наднахабство, що виходить за межі людського розуміння та паралізує опонента**. Це поняття, що походить з івриту, позначає крайню безсоромність, яка може бути як суто негативною, так і в позитивному сенсі (напористість).

Основні характеристики та контексти використання:

- **Класичний приклад:** Анекдотична ситуація, коли хлопець, який убив своїх батьків, просить суд про помилування, посилаючись на те, що він — сирота.
- **Значення:** Перекладається як «нахабство», «зухвалість», «хамство».
- **Позитивний відтінок:** У контексті ізраїльської культури чи бізнесу (наприклад, у Кремнієвій долині) хуцпа може означати неймовірну сміливість, самовпевненість і напористість, що дозволяє досягати успіху та втілювати сміливі ідеї.
- **Політичний контекст:** Вживається для опису цинічної брехні та перекручування фактів, наприклад, заяв, що суперечать очевидному.

Слово набуло широкого вжитку в англомовних медіа, а також у політичному та культурному дискурсі як термін для опису специфічної форми агресивної поведінки.

Рис1

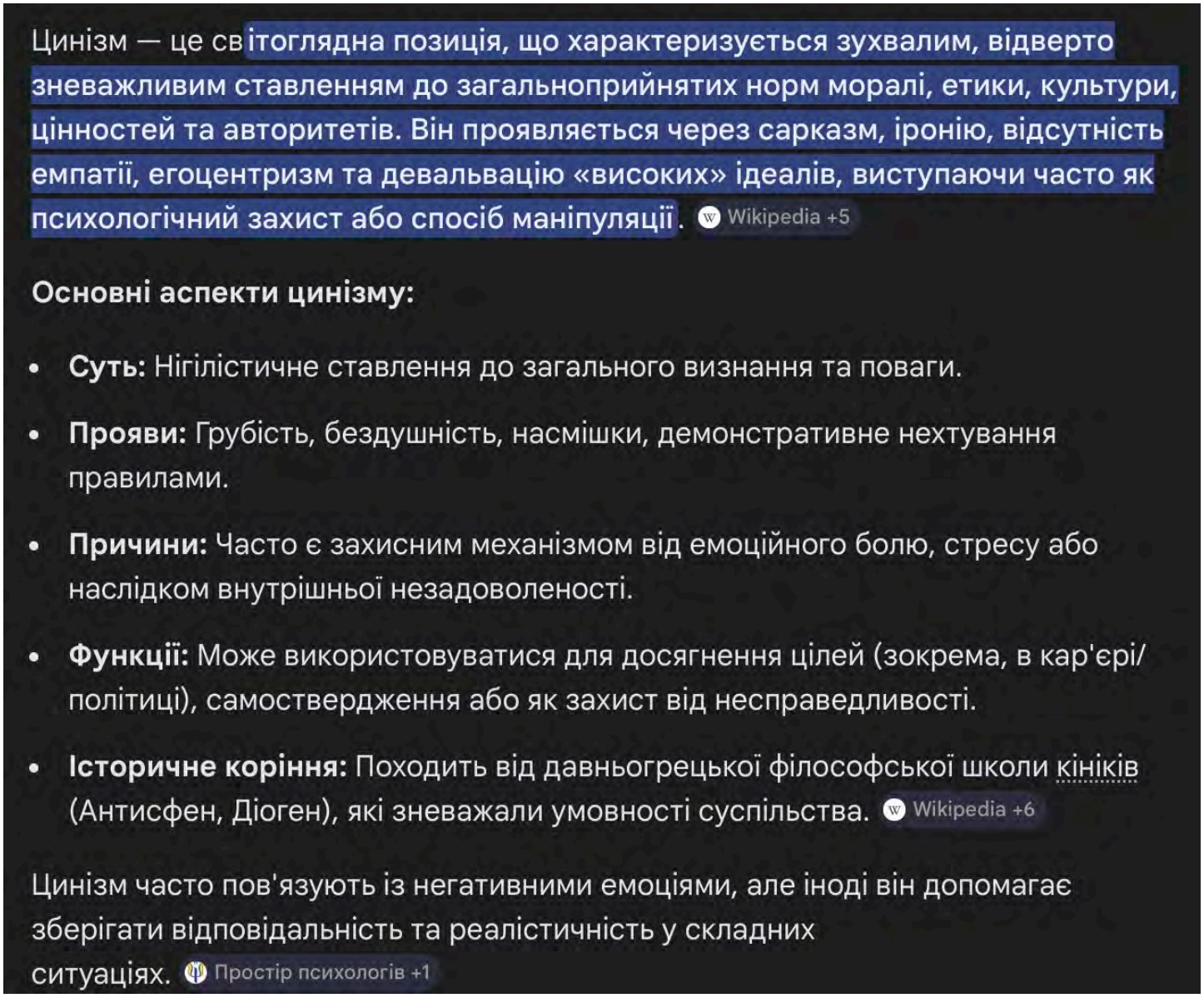

Рис2

***

№ 1.625-3

ПРО ОЛІМПІЙСЬКИЙ ШОЛОМ. І НЕ ТІЛЬКИ

2026-02-14

Ружанський

В мене просте питання до тих, хто справедливо обурюється дискваліфікацією нашого олімпійця за його шолом з зображеннями вбитих московитами українських спортсменів:

> **— А ніхто не думає, що якщо МОК дозволить таке робити, то усіляке проросійське гівно на Олімпіаді буде одягати шоломи, наприклад, "Україна бамбіла Бамбас"?**

Що витягнуть розп'ятого "звірячими укронацистами" мальчіка в трусіках і понесуть цю і подібну хуйню по трибунах?

Це ми в Україні знаємо правду і ціну московській пропаганді.

А на Заході , все трохи не так, як нам хочеться. І навіть не трохи.

Бо скажу неприємне, але *очевидне*:

— **Україна пройобує інформаційне протистояння московитам у світі.**

Зеленський думає, що тусовка з лідерами західних країн все вирішує в сенсі проукраїнської пропаганди. І що цього достатньо.

1) — Але згадані лідери дивляться, в першу чергу, на власні рейтинги і на свої політичні перспективи, які залежать від населення їхніх країн.

2) — А думки у цього населення відносно України вже зовсім не такі, як в 2022 році.

Одна з проблем такого стану речей полягає у тому, що на Заході основні і головні ЗМІ у значній мірі вже втратили колишню довіру до себе у населення, яке шукає альтернативні джерела інформації і які знаходить зазвичай в соціальних мережах.

— А там московити своїм гівном все доволі щільно удобрили.

Взагалі, **тема нашого, точніше, *нашої влади, тотального інформаційного пройобу* московитам заслуговує окремого і не малого допису**, який я давно думав зробити і навіть вже накидав значну його частину.

Але кому це потрібно? До кого апелювати? До діючої української влади? Щось взагалі зміниться в цьому питанні?

Проте історія з шоломом українського олімпійця радісно підхоплена *(створена — ?)* *Зеленським і К°*.

Бо в такий спосіб їм дуже легко продемонструвати свій «типу український патріотизм» і прикрити ним свою *зрадницьку сутність*.

***

№ 1.625-4

ПОВНИЙ ТЕКСТ РІШЕННЯ МОК ПО ДИСКВАЛІФІКАЦІЇ ГЕРАСКЕВИЧА УКРАЇНСЬКОЮ

Посилання

Після ознайомлення з ним в мене виникло ще більше питань до нашого спортсмена.

***

Скелетоніст Владислав Гераскевич не допущений до участі в Іграх Мілан-Кортіна 2026 після відмови дотримуватися правил МОК щодо вираження думок спортсменами

International Olympic Committee

Skeleton pilot Vladyslav Heraskevych not allowed to participate at Milano Cortina 2026 after refusing to adhere to the IOC athlete expression guidelines

Having been given one final opportunity, skeleton pilot Vladyslav Heraskevych from Ukraine will not be able to start his race at the Milano Cortina 2026 Olympic Winter Games this morning. The decision followed his refusal to comply with the IOC's Guidelines on Athlete Expression. It was taken by the jury of the International Bobsleigh and Skeleton Federation (IBSF) based on the fact that the helmet he intended to wear was not compliant with the rules.

4 min read | Published on 12 February 2026

2026-02-12

Надавши останню можливість, скелетоніст Владислав Гераскевич з України не зможе стартувати у своїй гонці на зимових Олімпійських іграх Мілан-Кортіна 2026 цього ранку.

Це рішення було прийнято після його відмови дотримуватися Правил МОК щодо вираження думок спортсменами (Guidelines on Athlete Expression). Рішення ухвалила судова колегія Міжнародної федерації бобслею та скелетону (IBSF) на підставі того, що шолом, який він мав намір носити, не відповідав правилам.

Міжнародний олімпійський комітет (МОК) тому з жалем вирішив відкликати його акредитацію на Ігри Мілан-Кортіна 2026.

Незважаючи на численні обміни думками та особисті зустрічі між МОК і паном Гераскевичем, остання з яких відбулася сьогодні вранці з президенткою МОК Кірсті Ковентрі, він не розглянув жодної форми компромісу.

МОК дуже прагнув, щоб пан Гераскевич взяв участь у змаганнях. Саме тому МОК сів з ним за стіл, щоб знайти найбільш поважний спосіб задовольнити його бажання вшанувати пам'ять колег-спортсменів, які загинули внаслідок вторгнення Росії в Україну.

Суть цієї справи не в повідомленні, а в тому, де він хотів його висловити.

Пан Гераскевич міг демонструвати свій шолом під час усіх тренувальних заїздів. МОК також запропонував йому варіант демонстрації шолома одразу після змагань, проходячи через змішану зону.

Журба не виражається та не сприймається однаково в усьому світі.

> — Щоб підтримати спортсменів у їхній жалобі, МОК створив *багатоконфесійні центри в Олімпійських селах та місце для вшанування пам'яті*, де горе можна висловити з гідністю та повагою. Також існує можливість носити чорну нарукавну пов'язку під час змагань за певних обставин.

Під час Олімпійських ігор спортсменам також надається низка можливостей вшанувати пам'ять та висловити свою позицію, зокрема

> **— в 1) — медійних змішаних зонах, у 2) — соціальних мережах, на 3) — прес-конференціях та в 4) — інтерв'ю.**

Правила щодо вираження думок спортсменами стали результатом глобальної консультації 2021 року з 3.500 спортсменами з усього світу. Вони мають повну підтримку Комісії спортсменів МОК та комісій спортсменів міжнародних федерацій і національних олімпійських комітетів.

Пан Гераскевич отримував підтримку від МОК на останніх трьох зимових Олімпійських іграх.

1) — Кожного разу він був ***стипендіатом*** олімпійської солідарності.

2) — Після вторгнення Росії в Україну в 2022 році МОК також створив ***Фонд солідарності для українського спорту***, щоб *підтримати підготовку спортсменів* до Олімпійських ігор Париж 2024.

Факти

9 лютого 2026 року, під час офіційних тренувальних заїздів чоловічого скелетону, IBSF повідомила МОК, що пан Гераскевич носив шолом із

зображеннями українських спортсменів, загиблих під час вторгнення Росії в Україну.

9 лютого МОК зустрівся з тренером пана Гераскевича та заступником шефа місії НОК України, щоб пояснити, що шолом не відповідає правилам, і детально описати різні варіанти, доступні спортсменам для вираження себе.

У листі від 10 лютого 2026 року МОК повідомив пана Гераскевича, що його шолом не відповідає Олімпійській хартії та іншим правилам, зокрема Правилам МОК щодо вираження думок спортсменами. Щоб вшанувати втрату колег-спортсменів, МОК запропонував пану Гераскевичу чорну нарукавну пов'язку та/або чорну стрічку як альтернативне рішення замість використання шолома.

На прес-конференції ввечері 10 лютого 2026 року пан Гераскевич заявив, що все одно використовуватиме шолом у змаганнях. Таким чином він публічно повідомив, що відкрито ігноруватиме Правила МОК щодо вираження думок спортсменами.

У другому листі від 11 лютого МОК ще раз повідомив пана Гераскевича, що йому не буде дозволено стартувати в чоловічому змаганні зі скелетону 12 лютого 2026 року в цьому шоломі.

Під час технічної перевірки екіпірування пана Гераскевича IBSF 11 лютого вдень він письмово підтвердив, що має намір носити шолом.

Після перевірки екіпірування відбулася ще одна особиста розмова з паном Гераскевичем та шефом місії НОК України в Олімпійському селі в Кортіні, щоб повторити позицію МОК та запропонувати альтернативи. Під час цієї розмови пан Гераскевич підтвердив свою позицію.

Сьогодні 12.02.2026 вранці, після прибуття на місце змагань, пан Гераскевич зустрівся з президенткою МОК Кірсті Ковентрі, яка ще раз, востаннє, пояснила йому позицію МОК. Як і на попередніх особистих зустрічах, він відмовився змінити свою позицію.

Цей курс дій має повну підтримку IBSF та федерацій зимових олімпійських видів спорту (WOF).

***

№ 1.626

Виступ Президента України на *Мюнхенській безпековій конференції*

2026-02-14

Щиро дякую!

Дорогі друзі!

Дякую вам за увагу до України, українського народу та за підтримку нашої незалежності, наших українців. І особливо хочу подякувати тим із вас, хто разом з нами не просто на словах і не тільки емоційно, не тільки у сподіванні на більшу безпеку, але й по-справжньому дієво, – реальною роботою, конкретною допомогою. От як Німеччина, як Марк, як Урсула, Антоніу, Роберта, і всім нашим друзям зі Сполучених Штатів та всім нашим європейським друзям дуже дякуємо за вашу підтримку. Дякуємо!

Якщо ви європейський лідер і якщо зустрілися з Марком Рютте, то ви точно почуєте слово PURL. І не один раз. Він починає й закінчує кожну розмову закликом підтримати PURL, і це правильно. Дякую, Марку!

PURL – це програма, завдяки якій ми купуємо в Америці ракети для «петріотів» та іншу зброю, що, звісно, рятує українців від російських ударів. Більшість ракет для ППО, які здатні зупинити російську балістику, приходить до нас саме завдяки PURL. А PURL існує завдяки Європі: це правда, Європа платить, щоб ми могли зупиняти балістичні удари.

Дякую всім, хто нам допомагає. Дякую!

І, чесно кажучи, одне з найгіршого, що може почути лідер у час війни, – це звіт від командувача Повітряних сил, що дивізіони ППО стоять пусті:

> — відпрацювали по російських ракетах і поповнення не було, а розвідка каже, що нова російська масована атака – за день-два.

Буває так, що ми встигаємо завезти в Україну нові ракети для наших «петріотів» чи «насамсів» просто напередодні атаки, а іноді – в останній, найостанніший момент.

Я хочу окремо подякувати Німеччині, Норвегії, Нідерландам за їхнє сильне лідерство у Європі в наданні нам систем ППО. Дуже вам дякуємо!

Ці системи рятують наші життя. Дякую кожному лідеру Європи, який вкладається в PURL та інші спільні програми захисту. І я пишаюся нашими воїнами, які відбивають російські атаки, і нашою логістикою, яка це забезпечує вже чотири роки.

І я пишаюся *нашим* *народом*.

Верховна Рада України від імені Українського народу - громадян України всіх національностей,

Саме мужність і стійкість українців мають вирішальне значення. Наші люди заслуговують на вдячність. Вони заслуговують на повагу. Дуже вам дякую!

Чотири роки повномасштабної війни: сьогодні я хочу показати вам, що це означає насправді.

І хочу, щоб ви себе запитали, чи готові ви не просто до таких викликів, які несе російська агресія, викликів сучасної війни, але також до постійних спроб переконати світ, боротьби за підтримку, щоденного захисту інтересів своєї країни, як це доводиться робити Україні? Світ побудований на основі інтересів. І треба невтомно працювати, щоб узгоджувати інтереси й допомагати партнерам побачити, що це дає. А коли ви побачите, що насувається, чи зможете ви переконати тих, хто має вплив, діяти превентивно – зупинити зло, перш ніж воно все знищить?

Зараз ви можете побачити візуалізацію однієї з російських атак. Багато хто з вас уже був тут, у Мюнхені, коли в нас була ця атака. Росія використала 24 балістичні ракети, одну авіаційну керовану ракету та, уявіть собі, 219 ударних дронів. Проти наших міст: Києва, Дніпра, Одеси. Лише за один удар. Лише за одну ніч. Наша ППО використала для захисту ракети, які якраз зайшли від партнерів за кілька днів до атаки. Ракети прийшли в неділю – це так, – і в ніч

на четвер вони спрацювали на захист нашого неба. І це лише одна ніч. Але російські атаки відбуваються в Україні фактично щоночі. Принаймні раз на тиждень – масовані удари. Але все ж Україна витримала 1451 добу повномасштабної війни. Більше, ніж будь-хто передбачав.

Хочу, щоб ви правильно відчували масштаб цих атак проти України. Як бачите, тільки за цей один місяць, за січень, ми були змушені – так, ви це бачите – змушені захищатися від шести тисяч ударних дронів, більшість із них – «шахеди», і понад 150 російських ракет різних типів, і більш ніж п'ять тисяч КАБів. І так – кожен місяць. Уявіть собі це у вашому рідному місті: зруйновані вулиці, знищені будинки, підземні школи. Таким є повсякденне життя в Україні, звісно, через Росію. Уже чотири довгих роки.

Росія використовує багато балістики й робить комбіновані удари. І в основному проти наших електростанцій та інших об'єктів критичної інфраструктури. В Україні вже немає жодної електростанції, яка не була б пошкоджена російськими ударами, жодної!

Але у нас є генерація електрики. Завдяки нашим людям. Ми забезпечили роботу системи завдяки фізичному захисту об'єктів, а також завдяки кожному, хто допомагає нам із ППО.

Не менш важливо, що Україна досі зі світлом завдяки нашим людям – тисячам робітників, які працюють заради мільйонів. Коли я бачу наших енергетиків, наші ремонтні бригади, наших рятувальників, я бачу саме те, чого дуже часто не вистачає в політиці, а саме –справжньої самовідданості, уміння працювати на сто відсотків, щоб діяти невідкладно, справді екстрено. Не через місяць, не через рік чи два, а саме тут, саме зараз вони рятують життя. Усі ці роки. І багато політиків могли б повчитися – і мають, на мою думку, повчитися – у звичайних рятувальників, у звичайних ремонтних бригад, у звичайних енергетиків, – як діяти без зволікань.

Дякую. За час цієї війни зброя еволюціонує швидше, ніж політичні рішення на захист від неї. Коли іранський режим дав Росії перші «шахеди», – це була ще примітивна зброя, яку можна було знищити відносно легко. Тепер «шахед» інший. Реактивний. Працює у великому діапазоні висот. Може керуватися оператором у режимі реального часу. Може йти до цілі по «старлінку». Може нести на собі також інші дрони – бути маткою для FPV.

Війна часто відкриває зло, якого не очікували. І чим більше часу дають війні, чим більше ресурсів залишають агресору, тим страшніші будуть наслідки, тим страшніша еволюція зброї, еволюція самої війни.

Тим страшніша еволюція Путіна.

Я пригадую, як сприймали цю війну в перший рік.

Нам казали, що підтримка триватиме, але не в тому обсязі та з тією швидкістю, які необхідні для перемоги України – це правда – або поразки Росії.

Про що це було? Про час.

Ідея полягала в тому, що

> — Америка може управляти ходом війни й ризиками ескалації так, щоб вийти до умов, коли 1) — росіяни більше не зможуть атакувати, а 2) — українці погодяться не повертати собі окуповану землю.

Про такий підхід попередньої американської адміністрації написав Боб *Вудворд* у книзі «Війна», описуючи те, що казав міністр оборони Америки Ллойд *Остін*: «Ми володіємо часом». *Остін* неодноразово повторював Джейку *Саллівану*: «Ми володіємо часом».

> — І *Вудворд* пише, що *Салліван* «постійно у нього вчився».
>
> — І, безумовно, ми вдячні за все, що отримали.

Але ви бачили, як це було, скільки часу нам довелося наполягати, наполягати, наполягати, щоб нам дозволили отримати щораз сильнішу зброю. Місяці на HIMARS, місяці на танки, роки на літаки – все вимагало часу.

Це не полегшувало ситуацію нікому. Адже насправді, коли війна – часом володіє тільки сама війна. І, звісно, використовує цей час проти людей. Тому жодного дня, жодної можливості не можна втрачати для захисту життя.

Це треба розуміти всім, хто прагне безпеки та миру. Кожен день має значення. І я вдячний кожному американському серцю, яке нам допомагало, незважаючи ні на що.

Дякую. Без вас – американців, європейців та всіх, хто нас підтримує, – було б дуже, дуже важко триматися. Дуже вам дякую!

Зараз на вулицях Мюнхена та інших міст люди просять про підтримку для свободи в Ірані. Ми це бачили. Україна не має кордонів з Іраном. Ми ніколи не перетинались інтересами з іранським режимом. Але іранські «шахеди», які вони продали Росії, убивають наших людей та руйнують нашу інфраструктуру. Іранський режим уже зробив і може ще зробити стільки зла, скільки багатьом іншим режимам не вдалося б і за століття. Але досі цей режим існує та сподівається пережити все, навіть цю кризу.

Сьогодні народ Ірану очікує від світу того, що нам було потрібно в Україні 24 лютого, коли почалося російське вторгнення: єдності, рішучості та швидкості. Безумовно, швидкості. Швидкості в наданні підтримки. І таким режимам не

можна давати час. Коли у них є час, це призводить тільки до того, що вони вбивають більше. Їх треба зупиняти одразу.

І саме так мало статися з аятолою – після того, як його режим розв'язав стільки воєн і забрав стільки життів, і з Путіним – після війни в Грузії, після Сирії, після окупації українського Криму у 2014 році.

Але навіть у таких обставинах, коли ми не маємо можливості визначити, скільки війна триватиме, ми робимо все, щоб життя тривало.

Україна зараз має більше досвіду, ніж будь-хто у світі, у захисті від будь-яких типів дронів.

Кожної ночі проти нас – не менше сотні «шахедів». Бувають напади по 400 чи 500 ударних дронів за ніч, і українці збивають завжди майже 90 відсотків, уявіть собі, таких дронів. Але все ще не 100. І ми робимо все, щоб збільшити цей відсоток збиття. Серед іншого, що ми використовуємо, у нас є різні типи перехоплювачів. І те, що ви бачите зараз, це, до речі, реальні кадри цих перехоплювачів.

Разом із партнерами ми щодня виробляємо їх усе більше. І ми вийдемо на рівень, коли будемо виробляти стільки, скільки достатньо, щоб «шахеди» втратили сенс для Росії. Але ключові слова тут – разом, разом із партнерами.

Немає такої держави у Європі, якій вистачило б тільки своїх технологій і фінансів для захисту в повномасштабній війні. Ніхто б не вистояв сам. Саме тому, поки ми вкладаємося в перехоплювачі й інший захист, Росія інвестує в руйнацію єдності між усіма нами, нашої з вами єдності, єдності в Європі, єдності в євроатлантиці. Вони хочуть це зламати. Чому? Бо наша з вами єдність – це найкращий перехоплювач для російських агресивних планів. Найкращий. І вона у нас досі є. І я хочу подякувати кожному з вас, хто підживлює єдність і робить її міцнішою. Наша єдність – це те, що нас захищає.

В Україні та у державах-партнерах уже працюють сотні виробництв.

У нас діє данська модель інвестицій – дякую, Метте, вашій команді, вашому народу – у виробництво зброї в Україні. Є наше спільне виробництво дронів тут, у Німеччині, вчора був офіційний старт. Дякую всім, і Фрідріху. Є спільна з Чехією артилерійська ініціатива. Бачу… Петре, вітаю! Дуже дякую! Багато робимо разом із нордичними країнами, також із Британією, Францією, Нідерландами, Італією та Польщею, також з Америкою, Канадою та Туреччиною. Важливі зміни в Японії завдяки уряду Прем’єр-міністерки, і ми всі цінуємо, що Японія з нами в Коаліції охочих. Є сильні рішення Європи, такі, як 90 мільярдів євро для нас на два роки. Дуже дякуємо! Це сильна гарантія фінансової стійкості для України. Дякую за кожне сильне рішення. За всю нашу спільну роботу.

Але не варто закривати очі на проблему: Росія все ще має спільників – режими, як-от Північна Корея, та компанії зі всього світу, зокрема багато з Китаю, які обходять санкції та постачають компоненти для російської зброї та російських ракет.

Крім того, Путін досі має гарантії фінансової стійкості. Значна частина цих гарантій – тут, у Європі, у європейських морях. Російські нафтові танкери досі вільно пересуваються повз береги Європи. У Балтійському морі. У Північному морі. І в Середземному. Загалом, Росія досі використовує понад тисячу танкерів. Кожен із них – це, фактично, плавучий гаманець для Кремля.

Без грошей від нафти у Путіна не було б грошей на цю війну. Зробімо так, щоб це сталося.

Ми говорили про це нещодавно з Президентом Макроном, із Президенткою фон дер Ляєн, з іншими лідерами – і я дякую їм за налаштованість виправити ситуацію. Ми говорили, що варто модернізувати законодавство в Європі так, щоб можна було не просто тимчасово зупиняти російські танкери, але й блокувати – це важливо, – блокувати всі ці танкери й конфісковувати нафту. Те, що робить Америка з танкерами тіньового флоту поруч зі своїми берегами. І це справді працює. Без грошей від нафти у Путіна не було б грошей на цю війну. Зробімо так, щоб це сталося.

А зараз я хочу поговорити про ціну війни на землі.

Що означає один місяць війни для Путіна?

Лише в грудні наші військові знищили 35 тисяч солдатів окупанта. Це вбиті та важко поранені. У січні було трохи менше російських штурмів, отже, втрати Росії були близько 30 тисяч убитих і важкопоранених.

Навіть є чітка ціна, яку росіяни платять за кожен окупований кілометр української землі.

> На Донецькому напрямку – а це один із найбільш жорстких напрямків – ціна кілометра для Росії зараз 156 осіб.
>
> Зараз Путін не переймається цим. Але є рівень, на якому його це почне турбувати. Я впевнений.

Щомісяця Росія мобілізовує 40 тисяч осіб. Трохи більше: іноді 42–43.

Не всі вони потрапляють на першу лінію фронту, тому загалом російський контингент на території України цього року не збільшується.

У нашої армії чітка задача: знищувати якомога більше російських окупантів, бо вони – окупанти. Задача цілком конкретна: не менш ніж 50 тисяч на місяць.

— Навіть для Росії це буде відчутно, я впевнений. І це впливатиме на рішення Путіна. Оскільки йдеться в основному про тих, хто на першій лінії: у штурмах, в ударах.

Пан *Ішингер* сказав у інтерв'ю перед цією конференцією:

— поки Україна захищає Європу, небезпека не така вже велика.

І якщо говорити буквально – і, можливо, трохи цинічно, – то це сьогодні більш-менш так і є. Але подивіться на ціну. Подивіться на біль, який пережила Україна. Подивіться на страждання, з якими зіткнулася Україна.

Саме українці тримають зараз європейський фронт, і за спинами наших людей можуть бути незалежна Польща та вільні держави Балтії, може бути суверенна Молдова та Румунія без диктатури, і навіть один Віктор може думати про те, як ще наростити собі живота, а не як наростити армію, щоб не допустити російські танки знову на вулиці Будапешта.

Але ніхто з наших людей не обирав бути такими героями.

Україна не обирала цю війну.

— І неправильно припускати, що це триватиме вічно, що завжди можна буде існувати саме так – безпечно – за спинами українців.

Українці – люди, а не термінатори. Наші люди теж гинуть. Саме тому ми робимо все, щоб зупинити цю війну й гарантувати безпеку.

Але проблема в тому, що Путін просто нічим уже іншим не цікавиться. Путін не живе таким життям, як звичайні люди. Він не ходить вулицями. Його не побачиш десь у кафе. Його онуки не ходять у звичайний дитячий садочок десь у рідному місті. Він не уявляє життя без влади чи після влади. Його звичайні речі не цікавлять. Путін «радиться» більше з царем Петром і царицею Катериною про територіальні здобутки, ніж із кимось живим про реальне життя. Чи можете ви уявити Путіна без війни? Тільки чесно.

Зараз його увага прикута до України. І ніхто в Україні не вірить, що він колись відпустить наш народ. Але він не відпустить й інші країни Європи, бо не може відпустити саму ідею війни. Він може вважати себе царем, але насправді він – раб війни. Якщо він житиме ще років десять – ми розуміємо, що це можливо, – війна може повернутися чи розширитися.

Саме тому ми говоримо:

— повинні бути *надійні гарантії безпеки*. Як для України, так і для Європи. Сильні гарантії безпеки.

Ми чітко ***знаємо, що саме має бути в цих гарантіях***.

І ми підготували ***сильні угоди*** для підписання з ***Америкою*** і з ***Європою***.

Ми вважаємо, що *угода про гарантії безпеки* *має передувати* будь-якій *угоді про завершення війни*.

— Ці гарантії безпеки чітко відповідають на основне питання: як довго війни потім не буде.

Сподіваємося, що ***Президент Трамп почує нас***. Ми сподіваємося, що Конгрес почує нас. Ми сподіваємося, що американський народ почує нас.

І ми вдячні за всю реальну допомогу. Дякуємо.

І ми зараз робимо все, реально все, щоб закінчити цю війну. І ця війна може закінчитися, а безпека може бути гарантована.

***

Перед початком вторгнення ми говорили світу: дійте зараз. Будь ласка, дійте превентивно, щоб вторгнення не було.

Я відправив нашого Головнокомандувача армії – тоді це був генерал *Залужний* – говорити з американською стороною, пояснювати, що Україні треба, щоб захиститись.

Я говорив: передай, що нам потрібні «джавеліни», «стінгери», справжня зброя, щось реальне, щоб зупинити російську армію. Щоб вони бачили, що ми не з голими руками. Це було дуже важливо.

Але найбільш дієве, що міг тоді дати генерал *Міллі* Україні та нашим військовим, це просто порада:

— «рийте траншеї».

З такою відповіддю повернувся мій Головнокомандувач.

Уявіть собі.

— У вас на кордонах сотні тисяч російських військових, маса військової техніки, а все, що ви чуєте, – це «рийте траншеї».

Тож якщо російські війська увійдуть у Литву – Боже збав, це просто як приклад, – або іншу країну на східному фланзі НАТО... Що тоді почують союзники?

— Вони почують, що «допомога вже в дорозі»? Сподіваюся.

— Чи вони почують «рийте траншеї»? Чи щось інше...

***

У нас має бути можливість дати *жорстку відповідь* на загрозу.

(1) Саме тому ми говоримо про спільну європейську оборонну політику.

(2) Саме тому нам потрібна підтримка США.

(3) Саме тому Європі потрібна Україна.

Українська армія – *найсильніша армія Європи*.

— Завдяки нашим героям. І я вважаю, що просто нерозумно тримати цю армію поза межами НАТО. Але хай це принаймні буде ваше рішення, друзі, а не рішення Путіна.

І сьогодні серед тих речей, які найбільше об'єднують Європу, з'явився ще й страх.

— Це страх не того, що Україна може колись опинитися в НАТО – це страх про те, чи буде взагалі НАТО.

Але ми підтримуємо НАТО і сподіваємося, що з кожним днем НАТО ставатиме дедалі сильнішим. Дай Бог.

І саме зараз багато в чому наша співпраця з Європою, з іншими партнерами в НАТО і співпраця всередині Альянсу, зокрема історичне рішення про 5 % ВВП на оборону, – це відповідь на той страх.

Гадаю, це виправлення минулих помилок. І це інвестиція в майбутнє, у безпеку. І це гарантія, що НАТО не просто буде, а спрацює, якщо це, не дай Боже, знадобиться.

Пані та панове!

Зараз усе частіше різні колишні посадовці з тієї чи іншої країни говорять, що вони ***начебто*** попереджали про цю війну. Про те, що вторгнення буде.

1) — Вони «пригадують», що вони казали, і в більшості випадків значно прикрашають те, що було.

Але

2) — ніхто з них не може сказати, що вони дійсно зробили, щоб ***не допустити вторгнення.***

Усі ці розповіді направлені на одне, лише одне,

3) – ***спробувати з себе зняти відповідальність***.

Що бачила Росія у 2021 році?

1) — Путін сів на рівних із Президентом Сполучених Штатів у *Женеві* й відчув, що може переділити Європу і світ.

2) — Проти Росії не було превентивних санкцій і не було серйозних оборонних пакетів, які б показали нашу здатність протистояти Росії.

Ось зараз нашого чудового хлопця, нашого спортсмена Владислава *Гераскевича* на Олімпіаді дискваліфікували ***тільки за намір*** одягнути на змагання шолом із зображенням облич спортсменів, яких убила Росія в цій війні. Його дискваліфікували за намір.

Коли ми в 2021 році чітко бачили путінський намір і просили світ ввести ***превентивні санкції***, щоб зупинити вторгнення, нам відповідали, що спочатку треба, щоб був злочин, а потім за нього може бути покарання.

Мені це сказала Камала ***Гарріс***, я пам'ятаю.

1) — Але з Росією не можна залишати жодної лазівки, якою росіяни можуть скористатися, щоб почати війну.

2) — Як кажуть у Росії, спершу бий, а потім будемо розбиратися. Це їхній підхід до всього. Так вони починають війни. І так вони ведуть переговори – не для того, щоб закінчити війну, а щоб уникнути її закінчення й просто виграти час.

Так само, як зараз згадують про час перед російським вторгненням, що можна буде сказати про цей час через ще чотири роки?

Чи буде хтось із теперішніх сильних світу цього шукати, як зняти з себе відповідальність та виправдатися?

Як перед вторгненням були різні варіанти, так вони є й зараз.

Така моя думка.

І це спільний наш вибір – безпековий вибір.

Коли ми кажемо, що Росія не повинна отримати винагороди за цю війну, ми говоримо фактично те саме, що й перед вторгненням. Не можна дати Росії надію, що їй зійде з рук злочин. Усі мають реагувати вже на стадії наміру – наміру вбивати, спокуси продовжувати агресію.

Будь ласка,

— не забувайте ***момент, коли Росія почала ставитись до дипломатії найсерйозніше за чотири роки***. Саме тоді, коли наші дипстрайки по російських нафтопереробних заводах почали давати результат, і коли всі заговорили про «томагавки».

Це повністю відображає, як мати справу з Росією й що саме Росія чує. Чує силу. Чим ми сильніше, тим реалістичніше мир.

Зараз багато часу йде на перемовини.

— Ми щиро сподіваємося, що тристоронні зустрічі наступного тижня будуть серйозними, змістовними та корисними для всіх нас.

Але, *якщо чесно*, буває таке враження, що сторони говорять про зовсім різне.

— Росіяни часто говорять про якийсь «дух Анкориджа», і ми всі можемо тільки здогадуватись, що саме вони мають на увазі.

— Американці часто повертаються до теми поступок, і ось це про поступки найчастіше звучить в контексті України, не Росії.

***Європи* в перемовинах фактично немає.**

— На мій погляд, це велика помилка.

І саме ми, українці, намагаємось максимально підключити *Європу*, щоб інтереси та голос *Європи* враховувались.

Це дуже важливо.

— Україна ж раз за разом у перемовинах повертається до одного простого пункту, що мир може бути заснований тільки на чітких ***гарантіях безпеки***. Там, де немає чіткої системи безпеки, завжди спалахує війна.

Україна робитиме все, дійсно все, щоб перемовини були успішними.

— Ми зробили ставку на цей процес. Завжди на зв'язку зі Стівом *Віткоффом*, із Джаредом *Кушнером*, з усіма, кого визначає Президент *Трамп*.

Сьогодні зустрічаємось з держсекретарем Марко *Рубіо*. І Україна хоче, щоб результатом усіх зусиль стали *справжня безпека і справжній мир*.

Справжній мир.

— Не те, що вийшло з Женеви у 2021 році.

— Не те, що росіяни так очікують від так званого «духу Анкориджа».

Здається, що

— Путін розраховує повторити Мюнхен. І не Мюнхен-2007, коли він ще тільки говорив про поділ Європи, а Мюнхен-1938, коли «попередній Путін» уже почав ділити Європу.

Буде ілюзією думати, що

— ця війна зараз може завершитись надійно –поділом України, – так само, як було ілюзією думати, що, заплативши Чехословаччиною, Європа уникне ще більшої війни.

І коли зараз запитують, якою може бути ціна угоди, наша відповідь:

— головне, щоб через чотири роки цивілізованому світу не довелось знову виправдовуватись, знову шукати, на кого б перекинути відповідальність, і не довелося знову шукати, на кого звалити провину.

Дорогі друзі!

Україна готова до угоди, яка принесе *справжній мир* нам, Україні, Європі.

Я впевнений, що цю війну можна закінчити – і закінчити з *гідністю*.

Це для нас найважливіше: з *гідністю*.

1) — Ми дали партнерам *усе, що вважаємо необхідними параметрами такої угоди*.

2) — Ми готові інвестувати у спільну безпеку все те, чого навчилися самі для власного захисту за роки цієї війни.

3) — Ми точно *можемо відповісти на більшість із безпекових питань*, які звучали тут, на конференції, вчора і звучатимуть сьогодні.

Саме зараз, коли ми спільно працюємо над

— захистом людських життів в Україні, ми

— будуємо нову систему, нову архітектуру безпеки та реагування,

— нові підходи для захисту життів у будь-якій країні Європи, коли це буде потрібно.

1) — Наша стіна дронів – це ваша стіна дронів.

2) — Наш досвід у сфері дронів – це частина вашої безпеки.

3) — Наша здатність зупиняти наступи та російські диверсії також може стати частиною вашої оборони.

Європі потрібна *справжня спільна оборонна політика* – так само, як у неї вже є багато спільного в економіці, правовій сфері та соціальній політиці.

Будь ласка, звертайте увагу на Україну.

Якби так було раніше, то не було б цієї війни.

Дякую. Слава Україні!

Милин Дмитрий
59 мин. ·

2026-02-14

Рубио отменил встречу с европейскими лидерами в Мюнхене по поводу Украины, сообщает FT.

Европейцы расценивают это как ослабление интереса Вашингтона к их участию в урегулировании конфликта, отмечает газета.

У госсекретаря была запланирована встреча в том числе с представителями Еврокомиссии, Германии, Польши и Финляндии. Причиной изменений был указан плотный график. Одно из должностных лиц ЕС назвало отмену «безумием», пишет FT.

Рубио же после Мюнхена отправится на встречу с Орбаном. Высокопоставленный чиновник Госдепа заявил, что визит направлен на дальнейшее укрепление связей со страной, которая не придерживается генеральной линии Евросоюза и разделяет видение Трампа по миру на Украине, говорится в статье.

Rubio skips Ukraine meeting with European leaders in Munich

US Secretary of State cancels attendance at last minute in move that EU official called 'insane'

***

№ 1.627

Виступ Президента України на 58-й Мюнхенській конференції з питань безпеки 2022.02.19

19 лютого 2022 року

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну розпочалося **24 лютого 2022 року** близько 4-5 ранку, ознаменувавши новий етап російсько-української війни. Ворог завдав ракетних ударів по інфраструктурі та розпочав наступ з півночі (в т.ч. з Білорусі), сходу та півдня (з Криму). Ця дата розділила життя українців на «до» та «після», ставши початком героїчного спротиву.

Україна хоче миру. Європа хоче миру. Світ каже, що не хоче воювати, а Росія – що не хоче нападати. Хтось із нас бреше.

Це ще не аксіома, але вже не гіпотеза.

Пані та панове!

Два дні тому я був на Донбасі, на лінії розмежування. Юридично – між Україною й тимчасово окупованими територіями. Фактично – розмежування між миром та війною. Де з одного боку – дитячий садочок, а з іншого – снаряд, що влучив у нього. З одного боку – школа, з іншого – снаряд, що прилітає на шкільний двір.

А поруч – 30 дітей. Які йдуть… ні, не в НАТО, а на уроки, до школи. У когось – фізика. Знаючи її елементарні закони, навіть діти розуміють, наскільки безглуздо звучать заяви про те, що ці обстріли ведуться з боку України.

У когось – математика. Діти без калькулятора можуть порахувати різницю між кількістю обстрілів у ці три дні та згадками про Україну в цьогорічному Munich Security Report.

А в когось – історія. І коли на шкільному подвір'ї з'являється воронка від бомби, у дітей з'являється питання: невже світ забув свої помилки XX століття?

До чого призводять спроби умиротворення? Як питання «Навіщо вмирати за Данциг?» обернулося необхідністю вмирати за Дюнкерк і за десятки інших міст Європи та світу. Ціною в десятки мільйонів життів.

Це страшні уроки історії. Я лише хочу переконатися, що ми з вами читали одні й ті ж книжки. А отже, однаково розуміємо відповідь на головне питання: як так сталося, що у XXI столітті у Європі знову йде війна й гинуть люди?

Чому вона триває довше, ніж Друга світова? Як ми дійшли до найбільшої безпекової кризи з часів холодної війни?

Для мене як Президента країни, що втратила частину території, тисячі людей і **біля кордонів якої зараз стоїть 150 тисяч російських військових, техніка й важке озброєння**, так от, для мене відповідь очевидна.

Архітектура світової безпеки крихка, потребує оновлення. Правила, про які світ домовився десятки років тому, більше не працюють. Не встигають за новими загрозами. Не дієві для їх подолання. Це сироп від кашлю, коли потрібна вакцина від коронавірусу. Система безпеки повільна. Вкотре дає збій. Через різні речі: егоїзм, самовпевненість, безвідповідальність держав на глобальному рівні. Як наслідок – злочини одних і байдужість інших. Байдужість, яка робить співучасником. Символічно, що я кажу про це саме тут. 15 років тому саме тут Росія заявила про намір кинути виклик глобальній безпеці. Чим відповів світ? Умиротворенням. Результат? Щонайменше – анексія Криму та агресія проти моєї держави.

ООН, яка має захищати мир і світову безпеку, не може захистити себе. Коли порушується її Статут. Коли один із членів Радбезу ООН анексує територію однієї із засновниць ООН. А Кримську платформу – формат, мета якого – деокупація Криму мирним шляхом і захист прав кримчан, сама ООН ігнорує.

Три роки тому саме тут Ангела Меркель сказала: «Хто підбере уламки світового порядку? Тільки всі ми разом». Аудиторія аплодувала стоячи. Та, на жаль, колективні овації не переросли в колективні дії. І зараз, коли світ говорить про загрозу великої війни, постає питання: а чи лишилося що підбирати? Архітектура безпеки у Європі та світі майже зруйнована. Пізно думати про ремонт, час будувати нову систему. Людство робило це двічі, сплативши надто високу ціну – дві світові війни. У нас є шанс зламати цю тенденцію, поки вона не стала закономірністю. І почати побудову нової системи до мільйонів жертв. Маючи давні уроки Першої і Другої світової війни, а не власний досвід можливої, не дай боже, третьої.

Я казав про це тут. І на трибуні ООН. Що у XXI столітті більше немає чужої війни. Що анексія Криму і війна на Донбасі – це удар по всьому світу. І це не війна в Україні, а війна у Європі. Казав на самітах і форумах. У 2019, 2020, 2021 роках. Невже світ зможе почути мене у 2022-му?

Це вже не гіпотеза, але ще не аксіома. Чому? Потрібні докази. Вагоміші, ніж слова у твіттері чи заяви у ЗМІ. Потрібні дії. Саме світу, а не тільки нам.

Ми будемо захищати свою землю, маючи підтримку партнерів чи не маючи. Надають нам сотні одиниць сучасної зброї чи п'ять тисяч шоломів. Ми цінуємо будь-яку допомогу, але всі мають розуміти – це не благодійні внески, про які Україна має просити чи нагадувати.

Не благородні жести, за які Україна має низько вклонятися. Це ваш внесок у безпеку Європи та світу. Де Україна вісім років є надійним щитом. І вісім років стримує одну з найбільших армій світу. Яка стоїть уздовж нашого кордону, а не кордонів країн ЄС.

І «Гради» летіли в Маріуполь, а не у європейські міста. І після боїв у майже півроку зруйновано аеропорт у нас у Донецьку, а не у Франкфурті. І гаряче завжди в Авдіївській промці – там було гаряче в останні дні, а не на Монмартрі. І жодна країна Європи не знає, що таке військові поховання щодня в усіх регіонах. А жоден європейський лідер – що таке регулярні зустрічі з родинами загиблих.

***

Хай там як, ми будемо захищати свою прекрасну землю – стоїть у нас *на кордоні 50 тисяч*, 150 чи один мільйон солдатів будь-якої армії.

> 1) — Щоб дійсно допомогти Україні, **не потрібно казати, скільки їх – військових, техніки**. Потрібно сказати, а скільки нас.
>
> 2) — Щоб дійсно допомогти Україні, **не треба постійно говорити тільки про дати ймовірного вторгнення**.

Ми будемо захищати свою землю і 16 лютого, і 1 березня, і 31 грудня. Нам набагато більше потрібні інші дати. І всі чудово розуміють, які.

***

Завтра в Україні – День Героїв Небесної Сотні. Вісім років тому українці зробили свій вибір, багато хто віддав за цей вибір життя. Невже через вісім років після цього Україна має постійно закликати до визнання європейської перспективи?

З 2014 року Росія переконує, що ми обрали помилковий шлях, що у Європі нас ніхто не чекає. Хіба не Європа має постійно говорити й доводити діями, що це неправда? Хіба не ЄС має сьогодні сказати: наші громадяни позитивно ставляться до вступу України в Союз. Чому ми уникаємо цього питання? Хіба Україна не заслуговує на прямі чесні відповіді?

Це стосується й НАТО. Нам кажуть: двері відкриті. Але поки що стороннім вхід заборонено. Якщо не всі члени Альянсу хочуть нас бачити або всі члени Альянсу не хочуть нас бачити – скажіть чесно. Відкриті двері – це добре, але нам потрібні відкриті відповіді, а не роками незакриті питання. Хіба право на правду не входить до наших розширених можливостей? Найкращий час для неї – найближчий саміт у Мадриді.

РФ заявляє, що Україна прагне вступу до Альянсу, щоб повернути Крим силовим шляхом. Тішить, що слова «повернути Крим» з'являються в їхній

риториці. Але вони неуважно читали статтю 5 Статуту НАТО: колективні дії передбачені для захисту, а не нападу. Крим і окуповані райони Донбасу неодмінно повернуться до України, але тільки мирним шляхом.

Україна послідовно виконує *Нормандські* домовленості й *Мінські*.

Їхній фундамент

– беззаперечне визнання територіальної цілісності й незалежності нашої держави.

Ми прагнемо дипломатичного врегулювання збройного конфлікту. Зауважу: виключно на основі міжнародного права.

То що ж насправді відбувається в мирному процесі?

Два роки тому з президентами Франції, Російської Федерації, канцлером Німеччини ми домовилися про повномасштабне припинення вогню.

І Україна ретельно дотримується цих домовленостей. Ми максимально стримані на тлі постійних провокацій. Ми постійно вносимо пропозиції в межах «Нормандської четвірки» й Тристоронньої контактної групи.

І що ми бачимо? Снаряди й кулі з того боку. Гинуть і зазнають поранень наші бійці та мирні громадяни, руйнується цивільна інфраструктура.

Останні дні стали особливо показовими. Сотні масованих обстрілів зі зброї, забороненої *Мінськими домовленостями*.

Важливо також припинити обмежувати допуск спостерігачів ОБСЄ на ТОТ України. Їм погрожують. Їх залякують. Заблоковані всі гуманітарні питання.

Ще два роки тому я підписав закон про безумовний допуск представників гуманітарних організацій до утримуваних осіб. Але на тимчасово окупованих територіях їх просто не пускають. Після двох обмінів полоненими цей процес заблоковано, хоча Україна передавала погоджені списки. Катування й нелюдські тортури у сумнозвісній тюрмі «Ізоляція» в Донецьку стали символом порушення прав людини.

Відкриті нами в листопаді 2020 року два нові КПВВ у Луганській області так і не запрацювали – і тут бачимо відверту обструкцію під надуманими приводами.

Україна робить усе можливе, аби зрушити обговорення і політичних питань. У ТКГ, у Мінському процесі лежать наші пропозиції – драфти законів, але все заблоковано – ніхто про них не говорить. Україна вимагає негайно розблокувати переговорний процес. Але це не означає, що пошуки миру обмежені виключно ними.

Ми готові шукати ключ до закінчення війни в усіх можливих форматах і майданчиках: Париж, Берлін, Мінськ. Стамбул, Женева, Брюссель, Нью-Йорк, Пекін – мені не важливо, у якій точці світу домовлятися про мир в Україні.

Не важливо, за участю чотирьох країн, семи чи ста, головне, щоб серед них були Україна та Росія. Що дійсно важливо – це розуміння, що мир потрібен не лише нам, мир в Україні потрібен світу. Мир і відновлення цілісності у міжнародно визнаних кордонах. І тільки так. І сподіваюся, ніхто не думає про Україну, як про зручний і вічний буфер між Заходом і РФ. Цього не буде ніколи. Цього ніхто не допустить.

Інакше – хто наступний? Держави НАТО змушені будуть захищати одна одну? Хочеться вірити, що Північноатлантичний договір і стаття 5 будуть дієвішими, ніж Будапештський меморандум.

За відмову від третього у світі ядерного потенціалу Україна отримала гарантії безпеки. Тієї зброї у нас немає. Безпеки у нас немає також. Немає й частини території нашої держави, що за площею більша, ніж Швейцарія, Нідерланди чи Бельгія. А головне – немає мільйонів наших громадян України. Усього цього немає.

А отже – дещо є.

Це право

> – право вимагати перейти від політики умиротворення до забезпечення ***гарантій*** безпеки та миру.

З 2014 року Україна тричі намагалася скликати консультації держав – гарантів *Будапештського меморандуму*. Тричі – безуспішно. Сьогодні Україна зробить це вчетверте. Я як Президент – уперше. Але і Україна, і я робимо це востаннє.

Я ініціюю проведення консультацій у межах *Будапештського меморандуму*. Скликати їх доручено міністру закордонних справ. Якщо вони знову не відбудуться або за їх результатами не буде гарантій безпеки для нашої держави,

> — Україна матиме повне право вважати, що *Будапештський меморандум* не працює і всі пакетні рішення 1994 року поставлені під сумнів.

Також я пропоную в найближчі тижні скликати саміт держав – постійних членів Радбезу ООН за участю України, Німеччини та Туреччини з метою розв'язання безпекових викликів у Європі. І напрацювання нових, дієвих безпекових гарантій для України. Гарантій сьогодні, поки ми не є членом оборонного Альянсу. І фактично перебуваємо в сірій зоні – у безпековому вакуумі.

Що ще ми можемо зробити зараз?

1) — Продовжити дієво підтримувати Україну, її обороноздатність. Надання Україні чіткої європейської перспективи, наявних для країн-кандидатів інструментів підтримки, чітких і осяжних часових меж вступу в Альянс.

2) — Підтримати трансформації в нашій країні.

3) — Створити для України Фонд стійкості та відновлення, програму ленд-лізу, постачання новітніх озброєнь, техніки, обладнання для нашої армії – армії, яка захищає всю Європу.

4) — Виробити ефективний пакет превентивних санкцій для стримування агресії. Гарантувати енергетичну безпеку України, забезпечити її інтеграцію в енергетичний ринок ЄС, коли Nord Stream 2 використовується як зброя.

Всі ці питання потребують відповідей

І поки замість них – тиша. І поки буде тиша – тиші не буде на сході нашої держави. Тобто – у Європі. Тобто – у цілому світі. Сподіваюся, це вже нарешті розуміє весь світ, розуміє Європа.

Пані та панове!

Я дякую всім державам, які сьогодні підтримали Україну.

І словом, і деклараціями, і конкретною допомогою. Тим, хто сьогодні на нашому боці. На боці правди й міжнародного права. Я не називаю вас поіменно – не хочу, щоб деяким іншим країнам було соромно. Але – це їхня справа, це їхня карма. І це на їхній совісті. Щоправда, не знаю, як вони зможуть пояснити свої дії двом убитим і трьом пораненим вже сьогодні в Україні солдатам.

А головне – трьом дівчаткам із Києва. Одній – десять, другій – шість, третій – всього рік. Сьогодні вони лишилися без батька. О 6-й годині ранку за центральноєвропейським часом. Коли український розвідник, капітан Антон Сидоров загинув унаслідок обстрілу з артилерійської зброї, що заборонена Мінськими угодами. Я не знаю, про що саме він подумав у останню мить свого життя. Він точно не розумів, яка адженда потрібна комусь для зустрічі, щоб закінчити війну.

Але він точно знає відповідь на питання, яке я озвучив на початку. Він точно знає, хто з нас бреше.

Вічна пам'ять йому. Вічна пам'ять усім загиблим сьогодні й за роки війни на сході нашої держави.

Дякую.

***

№ 1.628

Сегодняшняя речь Марко Рубио — не о тактике и не о фронтах.

2026-02-14

Любарский

Это разговор о судьбе западной цивилизации. О том, что кризис Запада — внутренний, ценностный и системный — куда опаснее любого внешнего противника.

Европа услышала привычный политический звук — «хороший и плохой полицейский», как это уже было после выступления Джей Ди Вэнс на прошлой Мюнхенской конференции.

Но посыл остаётся тем же:

— **вопрос стоит не о границах, а о выживании модели**.

Посмотрите эту речь внимательно. Не через призму партийной симпатии, а через призму простого вопроса:

— что произойдёт с Западом, если он проиграет не войну, а самого себя?

***

Мы собрались как представители исторического союза, который однажды уже спас и изменил мир.

В 1963 году, когда началась эта конференция, Европа была разделена, линия между коммунизмом и свободой проходила через Германию, а мир недавно стоял на грани ядерной катастрофы. Победа тогда не была гарантирована.

Но нас объединяло не только то, против чего мы боролись, а то, за что мы боролись.

Европа и Америка действовали вместе — и вместе победили.

— Континент был восстановлен, народы процветали, стена пала, а цивилизация вновь стала целостной.

Однако эйфория победы породила ***опасную иллюзию*** — что

1) — история завершилась, что 2) — либеральная демократия неизбежна повсюду, что 3) — торговля заменит государственность, что 4) — глобальный порядок заменит национальный интерес и что 5) — мир без границ станет новой нормой.

Это оказалось заблуждением.

— Оно игнорировало 1) — человеческую природу и 2) — уроки тысячелетней истории.

Под влиянием этой иллюзии мы допустили

1) — деиндустриализацию, добровольно 2) — передали контроль над ключевыми цепочками поставок, 3) — стали зависимыми от соперников, 4) — ослабили собственные оборонные возможности и 5) — поставили абстрактные международные конструкции выше суверенитета.

— 1) — Массовая миграция, 2) — утрата экономической самостоятельности и 3) — стратегическая уязвимость — ***это не случайность, а следствие политических решений.***

Фундаментальный вопрос заключается не в технических параметрах обороны, а в том, что именно мы защищаем.

Армии не сражаются за абстракции.

1) — Они сражаются за народ, за нацию, за ***образ жизни***.

2) — Мы защищаем великую ***цивилизацию***, имеющую основания гордиться своей историей и быть уверенной в своём будущем.

Мы — часть *одной цивилизации*.

1) — *Западной цивилизации*.

2) — Нас связывают века общей истории, *христианская вера*, культура, язык, наследие и жертвы предков. Судьба Европы никогда не будет для Америки безразличной. Две мировые войны доказали: наши судьбы переплетены.

Именно поэтому,

1) — Соединённые Штаты при президенте Трампе начинают курс *обновления* и *восстановления*.

Мы намерены

2) — вернуть экономическую мощь, восстановить промышленность, укрепить обороноспособность, восстановить *контроль* над границами и национальными интересами.

И хотя ***мы готовы, если потребуется, сделать это в одиночку***, наше предпочтение и наша надежда — сделать это вместе с вами, нашими друзьями в Европе.

(1) Мы хотим сильных союзников, способных защищать себя.

(2) Мы хотим союзников, которые гордятся своей культурой и наследием.

(3) Мы не заинтересованы быть вежливыми хранителями управляемого ***упадка***.

(4) Мы стремимся к возрождению величайшей цивилизации в истории человечества.

Упадок — это выбор.

Наши предшественники отказались его сделать.

1) — После 1945 года, когда Европа лежала в руинах и казалось, что западная эпоха завершилась, они приняли другое решение.

2) — **Они выбрали восстановление, союз и силу.**

Сегодня мы стоим перед аналогичным выбором.

Этот новый союз должен быть направлен не только на 1) — военное сотрудничество, но и на 2) — ***формирование будущего***.

— Совместная 1) — реиндустриализация, 2) — развитие передовых технологий, 3) — контроль над критически важными ресурсами, 4) —

экономическое лидерство в XXI веке — всё это возможно только при действии как ***единой цивилизации.***

Мы не должны позволять страху — будь то страх войны, технологий или других вызовов — парализовать нас.

— Единственный страх, который должен нас волновать, — это страх оставить нашим детям более слабые и менее свободные нации.

Запад унаследовал нечто уникальное и незаменимое. Это не просто геополитический союз, а ***цивилизационная общность***.

Действуя вместе, *мы можем*

— восстановить 1) — ясное понимание самих себя, 2) — укрепить своё место в мире и 3) — сдержать силы, стремящиеся к цивилизационному стиранию.

В эпоху разговоров о *конце трансатлантической эры* необходимо ясно заявить:

— это *не наша цель и не наше намерени*е.

Америка может находиться в Западном полушарии, но она навсегда останется ребёнком Европы.

1) — Мы уже однажды доказали, что способны совместно изменить ход истории.

2) — И сегодня Соединённые Штаты предлагают Европе пройти этот путь снова — не ради прошлого, а *ради будущего западной цивилизации*.

***

№ 1.629-1

Ласкаво просимо до нашої Нової Ери.

Як ми її назвемо?

Welcome to Our New Era.
What Do We Call It?

Thomas L. Friedman is the foreign affairs Opinion columnist. He joined the paper The New York Times in 1981, after which he served as the Beirut bureau chief in 1982, Jerusalem bureau chief in 1984, in Washington as the diplomatic correspondent in 1989 and later the White House correspondent and economic correspondent.

Mr. Friedman was awarded the 1983 Pulitzer Prize for international reporting (from Lebanon) and the 1988 Pulitzer Prize for international reporting (from Israel). He also won the 2002 Pulitzer Prize for commentary.

***

Протягом останніх кількох років я мусив ставити собі питання, якого ніколи раніше в житті не ставив: як нам назвати епоху, в якій ми живемо сьогодні?

Я народився в епоху «холодної війни», і більша частина моєї кар'єри колумніста припала на «післяхолодний період». Остання епоха — десятиліття з 1989 року, що характеризувалися однополярним домінуванням Америки — завершилася у 2020-х роках

1) — *хаотичним виведенням американських військ з Афганістану*, після чого

2) — відбулося повномасштабне *вторгнення Росії в Україну*, яке підірвало європейську архітектуру безпеки часів холодної війни та постхолодної війни, а потім

3) — *Китай став справжнім рівноправним економічним та військовим суперником США*.

Моя перша думка полягала в тому, що ми повинні назвати цю нову епоху «після-післяхолодної війни», але це не мало сенсу.

Ні, ми досягли моменту, який є набагато більшим, ніж наслідки переважно біполярного суперництва наддержав, що виникло в середині-кінці 1940-х років.

Це народження чогось нового та надзвичайно складного, до чого ми всі повинні адаптуватися, і швидко — *але як це назвати*?

— Багато кліматологів називають нашу нинішню епоху «***антропоценом***» — першою кліматичною епохою, керованою людиною. Багато технологів називають її «інформаційною епохою» або тепер «епохою штучного інтелекту».

Деякі стратеги воліють називати її «*поверненням геополітики*» або, як сказав історик Роберт ***Каган***, « *джунглі знову відростають* » .

Але жоден з цих термінів не охоплює ***повного злиття***, що відбувається між прискоренням 1) — *зміни клімату* та швидкими 2) — ***трансформаціями*** в технологіях, біології, когніції, зв'язку, матеріалознавстві, геополітиці та геоекономіці.

Вони спричинили вибух усіляких речей, що поєднуються з усілякими іншими речами — настільки, що куди не глянь сьогодні, *бінарні системи* поступаються місцем *полісистемам*.

> 1) — Штучний інтелект мчить до «поліматичного штучного загального інтелекту»,
>
> 2) — зміна клімату переростає в «полікризу»,
>
> 3) — геополітика еволюціонує в «поліцентричні» та «поліаморні» угруповання,
>
> 4) — колись бінарна торгівля розсіюється на «поліекономічні» мережі постачання, а
>
> 5) — наші суспільства диверсифікуються у все більш «поліморфні» мозаїки.

Як оглядач у закордонних справах, мені тепер доводиться відстежувати вплив та взаємодію

> — не лише 1) — наддержав, а й 2) — надрозумних машин, 3) — надрозумних осіб, які використовують технології для розширення свого впливу, та 4) — надглобальних корпорацій, а також 5) — надштормів та наддержав, що зазнають краху, таких як *Лівія* та *Судан*.

Одного разу я розмірковував над усім цим із Крейгом Манді, колишнім керівником відділу досліджень та стратегії в Microsoft. Я сказав йому, що

> **— майже в кожній галузі, про яку я писав останнім часом, старі *бінарні системи* лівих і правих поступаються місцем численним**

> ***взаємопов'язаним***, **і в процесі цього руйнується цілісність як парадигм холодної війни, так і парадигм після холодної війни.**

У якийсь момент Манді сказав мені: «Я знаю, як ви повинні назвати цю нову еру: ***Поліцен***».

Це був неологізм — слово, яке він просто вигадав на місці, а не було у словнику. Зізнаюся, воно дивне, походить від грецького «полі», що означає «багато». Але мені одразу здалося, що це правильна назва для цієї нової епохи, де — завдяки смартфонам, комп'ютерам та повсюдному зв'язку — кожна людина та кожна машина дедалі більше мають голос, який потрібно почути, та важіль впливу один на одного та на планету з раніше немислимою швидкістю та масштабом.

Отже, ласкаво просимо до ***Поліцену***. Це була цікава подорож сюди.

1. Краще, ніж будь-яка людина

Моя подорож крізь фазові зміни, що привели мене до ***Polycene***, почалася влітку 2024 року, через два роки після першого випуску ChatGPT, коли я зустрівся з Манді для серії навчальних посібників зі штучного інтелекту. За ці роки мені дуже пощастило створити мережу експертів з різних предметів, яких я називаю *репетиторами*. Вони стали як дорогими вчителями, так і друзями, а Манді, спочатку розробник суперкомп'ютерів, є моєю постійною людиною з питань обчислювальної техніки з 2004 року.

Одним із перших пояснень, які він мені пояснив, було те, що святим Граалем революції штучного інтелекту є створення машини, здатної до «*поліматичного штучного загального інтелекту*». Це була б машина, яка могла б опанувати фізику, хімію, біологію, інформатику, філософію, Моцарта, Шекспіра та бейсбол краще, ніж будь-яка людина, а потім міркувати в усіх цих дисциплінах на високовимірному рівні, вищому, ніж будь-яка людина коли-небудь могла б, щоб отримати проривні ідеї, яких жодна людина ніколи не могла б досягти.

Хоча деякі скептики вважають, що ми ніколи не зможемо побудувати машину з по-справжньому *поліматичним штучним інтелектом* (ЗШІ), багато інших, включаючи Манді, вважають, що це питання часу, а не чи станеться це.

Це вражаюча **зміна фази в когнітивних процесах**, яку ми переживаємо:

> — ми переходимо від *програмованих обчислень* — де комп'ютер міг відображати лише проникливість та інтелект людини, яка його запрограмувала — до *поліматичного штучного інтелекту* (ЗШІ).
>
> Саме тут ви, по суті, описуєте *бажаний результат*, а ШІ поєднує проникливість, креативність та широкі знання, щоб з'ясувати решту.

Ми зміщуємо межі пізнання, стверджує Манді, від того, що люди можуть уявити та запрограмувати, до того, що комп'ютери можуть самостійно відкривати, уявляти та проектувати.

Це прабатьківщина всіх фазових змін у обчислювальній техніці — і *поворотний момент на рівні виду*.

2. Еволюція мікрочіпів

Все це стало можливим завдяки *еволюції мікрочіпів від двійкової до полімерної системи*.

> 1) — В *двійкову епоху* чіпи обробляли дані послідовно — перемикаючись між 0 та 1 для виконання однієї інструкції за іншою.
>
> 2) — В *полімерну епоху* чіпи можуть обчислювати паралельно — тисячі менших завдань обробляються одночасно, кожне з яких знає про інші та взаємодіє з ними.

Великий *прогрес у паралельній обробці* на початку 2000-х років зробив можливим сучасний ШІ.

> Він дозволив комп'ютерам отримувати величезні обсяги даних у свої «мізки» — свої нейронні мережі — та навчатися, використовуючи мільярди крихітних налаштувань, які називаються параметрами.
>
> У міру того, як система ШІ навчається, вона постійно коригує ці налаштування, наприклад, повертає маленькі циферблати, щоб розпізнавати закономірності, зважувати альтернативи та ітеративно ставати розумнішою з часом.

Я роками стежу за цими змінами в обчислювальній техніці з однієї з моїх улюблених *точок зору*.

Коли **я хочу зрозуміти, *як змінюється розподіл влади у світі***, мій перший дзвінок рідко спрямований до Пентагону чи Державного департаменту.

Натомість я відвідую *Applied Materials у Кремнієвій долині*. Applied виробляє прецизійні машини та матеріали, які дозволяють таким компаніям, як Nvidia, TSMC, Intel та Samsung, виробляти мікрочіпи останніх поколінь. Тому Applied дуже часто може раніше за всіх побачити, які компанії та країни просувають технологічні рубежі, а які відстають.

Моїми останніми викладачами там були головний виконавчий директор Гері Дікерсон та керівник апарату Трістан Холтам, які роками показували мені, як наша здатність генерувати поліматичний штучний інтелект була покращена завдяки створенню більшої кількості поліморфних чіпів.

— **«Ми перейшли від монолітних конструкцій до дезагрегованих — розбиваючи чіп на «чіплети», кожен з яких має свою спеціалізовану роль, а потім об'єднуючи їх в одну інтегровану систему»**, — пояснив *Холтам*.

Це, додав він,

— **«дозволяє одній «системі в корпусі» містити багато різних функцій — логіку, пам'ять, зв'язок, графіку — які співіснують та кооптимізуються разом», що призводить до набагато більшої обчислювальної потужності з меншим споживанням енергії.**

А коли у дизайнерів закінчилося місце для додавання додаткових функцій у двох вимірах, вони ***перейшли до трьох***.

Чіпи тепер будуються вертикально, складаючи багато шарів схем — крихітні паркувальні рампи з транзисторів і комірок пам'яті, зшиті разом кілометрами мікроскопічної або навіть наноскопічної проводки. Кожен новий шар різко збільшує здатність чіпа до навчання, прогнозування та прийняття рішень.

Складіть усе це разом, і ви отримаєте кремнієву основу для ***Поліцену*** — численні інтелекти, безшовно пов'язані в мережу, що спільно вдосконалюються та розвиваються в режимі реального часу.

3. Від зміни клімату до полікризи

Приблизно через тиждень після уроку зі штучного інтелекту з Mundie у 2024 році я отримав електронного листа від мого улюбленого викладача з екології, Йохана Рокстрема,директора Потсдамського інституту досліджень впливу клімату та одного з провідних світових вчених з земної системи. Рокстрем сказав, що він та його колега Томас Гомер-Діксон, виконавчий директор Інституту Каскаду в Університеті Королівських Роудс у Британській Колумбії, скликають семінар у Нью-Йорку до тижня клімату, і чи можу я допомогти модерувати його?

Я сказав йому: «Я б із задоволенням, але про що це?»

«Йдеться про ***полікризу***», – сказав Рокстрем.

Я подумав:

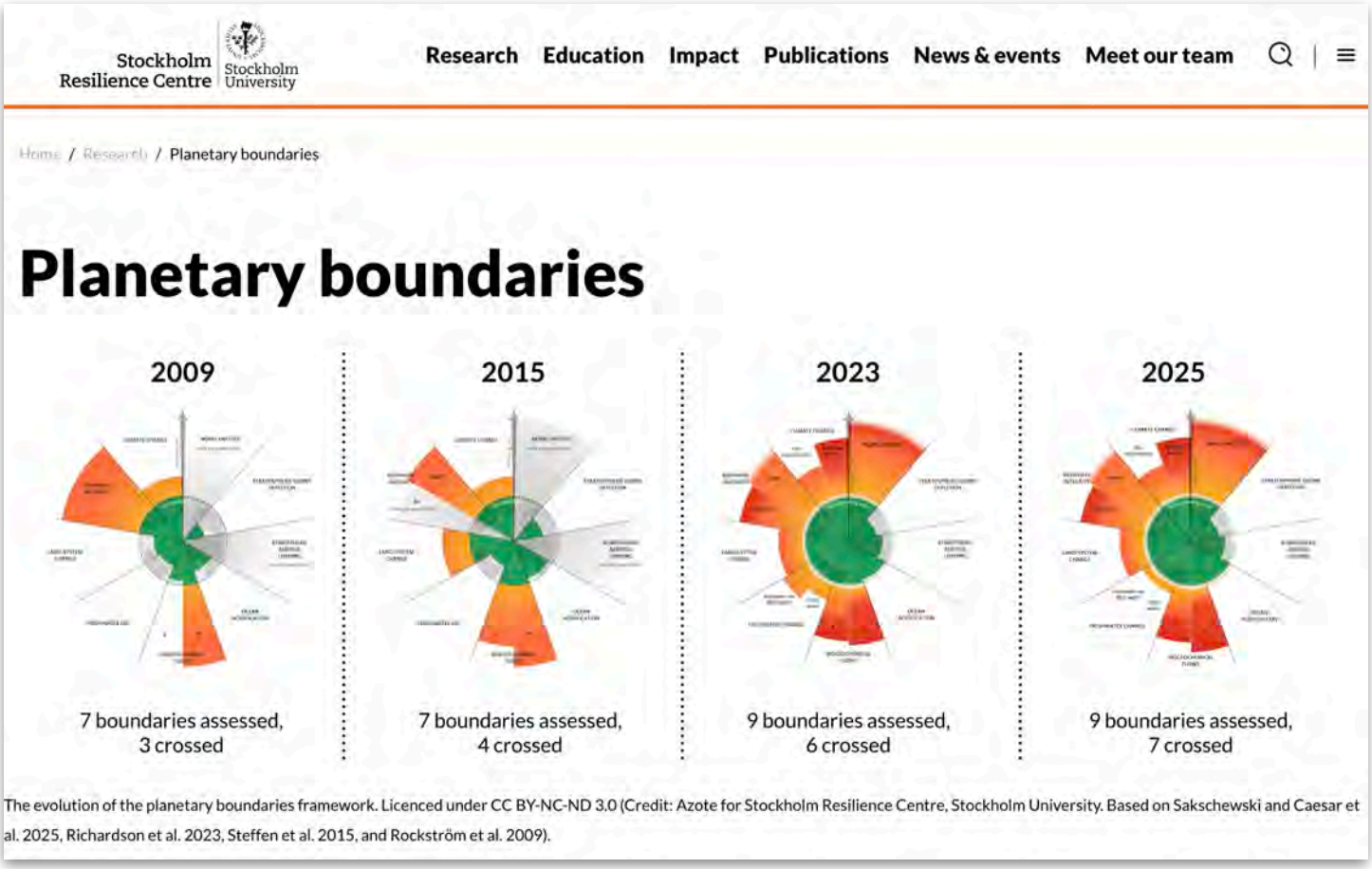
«Цікаво. Мій репетитор зі штучного інтелекту говорить про «***поліматичний загальний штучний інтелект***», мої репетитори з мікрочіпів говорили про ***полічіпи***, а тепер мій репетитор з екології говорить про «**полікризу**».

Що таке всі ці полігони?»

Термін «***полікриза***» існує вже десятиліттями, але нещодавно його популяризував історик Колумбійського університету Адам Туз, щоб підкреслити, як

> **— *одна криза*, така як Covid чи війна в Україні, може дедалі частіше *спричиняти численні кризи* по всьому світу.**

Рокстрем і Гомер-Діксон розробляли ту саму концепцію, але з особливим акцентом на тому, як каскадні екологічні кризи порушували те, що Рокстрем називає нашими *«планетарними межами»*.

The evolution of the planetary boundaries framework. Licenced under CC BY-NC-ND 3.0 (Credit: Azote for Stockholm Resilience Centre, Stockholm University. Based on Sakschewski and Caesar et al. 2025, Richardson et al. 2023, Steffen et al. 2015, and Rockström et al. 2009).

Це взаємопов'язані системи життєзабезпечення, такі як стабільність нашого клімату та здоров'я наших океанів, лісів і ґрунтів, цілісність яких нам потрібно підтримувати, щоб людство було в безпеці, а природа — стійкою.

Протягом десятиліть, коли ми говорили про зміну клімату, наратив був простим і досить *бінарним*:

> — більше потепління – погано, менше потепління – добре.

Однак, уявлення про зміну клімату зазнало власної фазової зміни.

На думку *Рокстрема*, зміна клімату стає іскрою, яка запалює каскади взаємопов'язаних криз. Разом вони вводять всю землю в стан *полікризи* — де самопідсилювальні події, такі як

1) — *танення* полярних льодовиків і

2) — знищення *Амазонки*,

двох гігантських регуляторів температури Землі, підштовхують нас до все вищих і вищих температур, навіть без спалювання викопного палива людиною.

Це провокує більше посух, повеней, лісових пожеж, неврожаїв і підвищення рівня моря, що, своєю чергою, спричиняє економічні потрясіння, масову міграцію, крах нестабільних держав і руйнування довіри в усьому світі.

Два фактори спонукають нас у цьому напрямку, написали Рокстрем і Гомер-Діксон у своєму авторському есе від 13 листопада 2022 року в цій газеті:

> «По-перше, масштаби споживання ресурсів людством і забруднення послаблюють стійкість природних систем, погіршуючи ризики потепління клімату, скорочення біорізноманіття та спалахів зоонозних вірусів», а
>
> по-друге, «набагато більша зв'язність між нашими економічними та соціальними системами» означає, що те, що відбувається в одній країні чи громаді, може швидко поширитися на інші, без урахування кордонів.

Я розповідав про міні-версію цієї динаміки з перших вуст із Сирії за роки до початку громадянської війни у 2011 році. Посуха, яка трапляється раз на століття, а ще більше посилилася через зміну кліматичних умов, знищила врожай, вигнала сотні тисяч сирійців з їхніх ферм і змусила їх переселитися на околиці таких міст, як Алеппо та Дамаск. Там вони зіткнулися зі стрімким зростанням цін на продукти харчування, безробіттям та давніми етнічними та сектантськими незгодами. Потім сирійці взяли свої мобільні телефони та спостерігали за повстаннями в Єгипті та Тунісі, частково викликаними зростанням цін на продукти харчування. А потім вони розкрили Сирію.

4. Геополітична трансформація

Звісно ж, це поєднання 1) — розколу держав та 2) — розпаду союзів часів холодної війни робить геополітику загалом більш *поліаморною*.

У 2011 році історик Волтер Рассел *Мід* зазначив, що після революції 1990-х років, яка спричинила розпад Радянського Союзу, у росіян було прислів'я, яке сьогодні можна застосувати до багатьох інших країн:

> **«Легше перетворити акваріум на рибний суп, ніж рибний суп на акваріум».**

Від Європи до Близького Сходу, від Африки до Латинської Америки, безліч акваріумів перетворюються на рибний суп, повний сектантських, племінних або мережевих, надздібних ополченців.

1) — Не випадково президенту Трампу знадобилося стільки часу, енергії та зусиль, щоб змусити всі різні держави, армії та ополчення до простого припинення вогню в ***Газі***.

2) — Можливо, йому знадобиться решта його терміну на посаді, щоб змусити їх укласти мир.

Водночас, коли я починав займатися журналістикою у 1978 році, світ значною мірою визначався набором *бінарних систем*

— Схід-Захід, комунізм-капіталізм, Північ-Південь.

Більшість країн на той час вписувалися в один із цих клубів.

Сьогодні це стало вільним ***квадратним танцем*** мінливих партнерів.

— Іран об'єднаний з Росією проти України.

— *Китай постачає* технології для безпілотників як Росії, так і Україні.

— Ізраїль *об'єднаний з мусульманським Азербайджаном проти християнської Вірменії* .

«Розподіл влади стосується не лише США, Європи, Китаю чи Росії», – писали експерти з національної безпеки Роберт Мугга та Марк Медіш на сайті геополітичних ризиків SecDev.

«Середні держави – Бразилія, Індія, Туреччина, країни Перської затоки, Південна Африка – практикують те, що дипломати зараз називають «багатостороннім підходом». Вони прагнуть отримати перевагу, розглядаючи питання окремо, а не прив'язуючись до одного табору. Індія купує російську нафту за зниженими цінами, одночасно залучаючи західні інвестиції та передачу технологій. Бразилія розширює торгівлю з Китаєм, одночасно висуваючи ідеї посередництва з Пекіном та обговорюючи фінансування кліматичних заходів з Вашингтоном та Брюсселем».

Сьогоднішня війна також набагато менш бінарна — твоя лінія фронту проти моєї — зі значно більшою кількістю «гібридних» атак, що надходять звідусіль. Тому що лінія фронту стала «полі».

Володимир Путін бореться з Україною на українській території, і водночас він бореться із Західною Європою, використовуючи кіберпростір, де всі пов'язані, але ніхто не керує.

— Вважається, що тіньові воїни Путіна стоять за численними дезінформаційними кампаніями на виборах до ЄС, невідомими вторгненнями дронів у повітряний простір Західної Європи і навіть у серпні за глушенням системи GPS літака, на борту якого перебувала президент Європейської Комісії Урсула фон дер Ляєн, під час польоту над Болгарією, що змусило пілота діставати паперові карти для безпечної посадки.

5. Від бінарних до поліморфних спільнот

Коли я ріс у Міннесоті в 1950-х роках, соціальний ландшафт був надзвичайно бінарним. Загалом кажучи, ти був або білим, або чорним, чоловіком чи жінкою, гетеросексуалом чи геєм, християнином чи євреєм. Ти був або на роботі, або вдома, або вдома, або в школі. Мої конгресмени були здебільшого ліберальними білими республіканцями в демократичному окрузі — що не було незвично для Міннесоти в той час. Категорії були досить жорсткими, а межі контролювалися культурою, законом, упередженнями, доходом та звичками. Різноманітність, безумовно, існувала, але вона була обмеженою та рідко відзначалася.

Вже ні!

Сьогодні моє рідне місто Сент-Луїс-Парк, колись осередок єврейської культури, синагог та делікатесних магазинів Міннесоти, має мером 29-річну сомалійську мусульманку Надю Мохамед, яка закінчила мою середню школу та є частиною напливу сомалійців до холодної Міннесоти.

Якби я досі жив у своєму старому районі, моїм представником у Конгресі була б Ільхан Омар, одна з перших двох мусульманок, які служили в Конгресі. Мені сказали, що в початковій школі поблизу мого старого будинку розмовляють понад 30 мовами — приблизно на 29 більше, ніж коли я там виросла.

Минулого тижня Сент-Пол обрав іммігрантку з Лаосу з племені хмонг, Каолі Хер, своєю першою американкою-хмонг та жінкою-мером — після того, як вона перемогла чинного мера Мелвіна Картера, першого темношкірого мера міста.

Це не дивно:

— з 1990 року кількість глобальної міграції зросла приблизно вдвічі.

Вона стала настільки різноспрямованою — робітники переїжджають з Південної Азії до Перської затоки, студенти з Африки до Китаю, суданські та еритрейські біженці до Ізраїлю, польські робітники до Британії та біженці з Сирії, Венесуели та України звідусіль — що спільноти, які колись визначалися однією етнічною приналежністю чи вірою, тепер є поліглотами, поліхроматичними та полірелігійними.

Новини про ці спільноти також перейшли

1) — від ***бінарних*** — новин, що генеруються переважно зверху вниз провідними газетами, журналами та телевізійними мережами

2) — до ***поліграфічних***: новин, що генеруються паралельно в соціальних мережах та знизу вгору блогерами та подкастерами.

Коли адміністрація Трампа нещодавно намагалася максимально приховати від очей руйнування східного крила Білого дому, кореспондент CNN Браян Стелтер зазначив :

— «Один з найвражаючих кадрів знесення був зроблений пасажиром літака, що вилітав з Національного аеропорту вчора. Його мільйони разів поширювали на X та інших сайтах».

6. Поліекономічні мережі

Коли Адам Сміт виклав основні принципи торгівлі у 18 столітті, він уявляв собі відносно простий світ бінарних відносин: я роблю сир, ти робиш вино, і, спеціалізуючись на тому, що кожен з нас робить найкраще, ми обидва врешті-решт отримуємо більше грошей. Це розуміння було революційним і досі лежить в основі нашої точки зору (*за винятком президента Трампа*), що торгівля може бути взаємовигідною пропозицією.

Але якби Сміт був живий зараз і спостерігав за тим, як виготовляються айфони, мРНК-вакцини, електромобілі чи передові мікрочіпи, він би не просто оновив свої теорії — йому довелося б написати нову книгу.

Що змінилося? Одним словом: складність.

Сьогоднішня економіка більше не будується переважно на двосторонній торгівлі окремими товарами між країнами з чіткими кордонами та самодостатніми галузями промисловості.

Натомість, *Ерік Бейнхокер*, виконавчий директор Інституту нового економічного мислення в Оксфордській школі Мартіна, ще один мій викладач, зазначає, що зараз ми дедалі більше працюємо всередині глобальних екосистем, які він називає динамічними «взаємозалежними мережами» знань, навичок, технологій та довіри.

Це пояснює, чому більшість торгівлі сьогодні охоплює більше двох країн.

Підсумовуючи звіт, опублікований у червні, Організація економічного співробітництва та розвитку зазначила, що глобальні ланцюги поставок зараз «становлять близько 70 % міжнародної торгівлі, оскільки послуги, сировина, деталі та компоненти перетинають кордони — часто багаторазово».

Це створює складну мережу, де продукти розробляються в одній країні, постачаються з компонентів з кількох інших, виготовляються в ще іншому місці, збираються в ще одній країні та випробовуються в ще одній.

Сміт відомий тим, що розподіл праці є величезним стимулом продуктивності — можна виготовити більше значків з меншою кількістю працівників, якщо правильно розподілити працю.

«Це було чудово», — зауважив мені Бейнхокер у колонці в лютому.

Але **сьогодні, в Поліцені, «потужнішим двигуном є *розподіл знань*»**.

> — Коли ***знання та можливості об'єднуються***, ми можемо створювати складні речі, які вирішують складні проблеми дешевше та швидше, ніж будь-яка країна могла б зробити це самостійно.

Уявіть собі чіп у вашому смартфоні. Його було задумано в Каліфорнії, розроблено за допомогою програмного забезпечення зі США та Європи, виготовлено на Тайвані за допомогою голландських літографічних машин та інновацій у матеріалознавстві з Японії та Кремнієвої долини, все зібрано в Китаї та доставлено глобальною логістичною мережею.

Я завжди сміюся, коли згадую, що Дон *Розенберг*, колишній головний юрисконсульт Qualcomm, колись розповів мені про стосунки Qualcomm з китайським технологічним гігантом Huawei, — адже це чудово підсумовує сучасний поліекономічний світ:

> «Huawei — наш клієнт, наш ліцензіат, наш конкурент, наш спільний законодавець стандартів, і ми судимося один з одним!»

Світ, у найкращому вигляді, більше не функціонує за принципом «мій готовий продукт за ваш».

Він функціонує на *мережах співпраці 21-го століття*, побудованих на довірі, а не на цькуванні.

7. Як керувати в поліцені

Такий вибух різноманітних нових гравців навряд чи є безпрецедентним в історії нашої планети. Хоча ми часто думаємо про еволюцію як про повільну та поступову, фактом є те, що світова історія була перервана масовими сплесками нових видів та нових дизайнів — але це стосується не лише природи, сказав мені Бейнхокер.

Людська цивілізація також слідувала подібній схемі *Великих вибухів*, пояснив він, «кожен з яких різко посилює складність людського життя», розширюючи кількість уповноважених суб'єктів, зв'язків, взаємодій та циклів зворотного зв'язку в людському суспільстві.

Подумайте, сказав *Бейнхокер*,

1) — «як перехід від мисливців-збирачів до осілих цивілізацій» — з фермерами, селянами, ремісниками та королями — «ускладнив життя».

Подумайте про те, як

2) — ***друкарська революція*** зруйнувала монополію на інформацію, що зберігалася релігійними та королівськими елітами, і як

3) — ***промислова революція*** посилила людську та машинну силу, забезпечивши набагато більшу глобальну торгівлю та зв'язки.

Тепер у нас є штучно інтелектуальні машини та роботи, які додають до гри експоненціально більше вузлів, мереж та комбінацій акторів.

Багато індустріальних демократій зрештою дійшли висновку, що найкращим способом управління в індустріальну епоху є певна форма ***держави загального добробуту*** та ***двопартійні політичні системи***, засновані на фіксованій сітці лівих і правих.

Я просто не розумію, як це й надалі працюватиме у світі, де більшість проблем, з якими ми стикаємося, не мають відповідей «або/або»: вони мають відповіді «і/і».

Ключові актори повинні мати можливість одночасно займати кілька держав і тримати в напрузі конкуруючі ідеї.

За своєю природою я людина, яка одночасно є і тим, і іншим.

(1) Щодо імміграції, я за дуже високу стіну з дуже великою брамою — безпечні кордони та гостинність як для енергійних, так і для висококваліфікованих легальних іммігрантів.

(2) Щодо поліції, я за більше поліції та кращу поліцію.

(3) Щодо економіки, я за збільшення пирога та його перерозподіл.

(4) Щодо освіти, я за добре фінансовані державні школи, а також за чартерні та приватні школи; конкуренція робить усіх кращими.

(5) У зовнішній політиці я за дипломатію, але завжди за підтримку сильної армії.

(6) У торгівлі я за вільну торгівлю з прозорими правилами, але також за взаємне ставлення: що б Китай не нав'язував нам, ми повинні нав'язати йому.

(7) В енергетиці я за природний газ з уловлюванням вуглецю/метану, вітрову, сонячну, ядерну, геотермальну енергетику, енергетику поділу, термоядерний синтез — будь-яке рішення, яке може забезпечити надійну, доступну енергію та зменшить ймовірність того, що ми потрапимо в кліматичну полікризу.

(8) Під час пандемії Covid я був за баланс між порятунком життів та порятунком засобів до існування.

Це не тому, що я не можу визначитися. Це тому, що я вже визначився — що в Поліцені найкращі відповіді живуть у синтезі, а не на периферіях.

Але оскільки так багато традиційних ліво-правих партій перетворилися на ***політичні силоси*** — нездатні діяти в кількох режимах одночасно

> — вони або розпадаються під тиском реальності, або перетворюються на ідентичні племена, пов'язані спільними образами, етнічними ознаками та економічними фантазіями, і тому дедалі більше втрачають релевантність до вирішення реальних проблем.

Це не є сталим рішенням.

Найбільш адаптивними, стійкими та продуктивними спільнотами в Поліцені будуть ті, які зможуть створити динамічні коаліції з різних питань — те, що я називаю *складними адаптивними коаліціями*.

> — Вони об'єднують бізнес, профспілки, уряд, соціальних підприємців, філантропів, новаторів, регулятори та освітян для вирішення проблем шляхом синтезу, а не шляхом їх відкладання за допомогою бінарного взаємного вето.

Це єдиний спосіб швидко рухатися та досягати результатів.

«Наша стара основа спільної асоціації більше не працює», – зазначив Дов *Сейдман*, філософ бізнесу та засновник Інституту суспільства HOW. «Але імперативи жити разом, працювати разом, співпрацювати один з одним в екосистемах та бути разом – а не протистояти один одному – лише посилилися».

«Взаємозалежність більше не є нашим вибором», – додав він. «Це наш стан. Ми або побудуємо здорові взаємозалежності та разом піднімемося, або страждатимемо від нездорових взаємозалежностей і разом падемо».

Але куди б ми не пішли, ми йдемо туди разом.

Це неминуча правда *Поліцену*, навіть якщо багато лідерів у Вашингтоні, Пекіні та Москві досі її не усвідомили.

Це буде перша епоха, в якій людство повинно керувати, впроваджувати інновації, співпрацювати та співіснувати в *планетарному масштабі*, щоб процвітати.

> **— Тільки так ми зможемо захопити найкраще та пом'якшити найгірше від усього, від штучного інтелекту до ядерної енергетики та зміни клімату.** Це вимагатиме від усіх, всюди, веслувати разом.

«Вирішальним випробуванням нашої епохи, — зауважив мені *Бейнхокер*, — є те, чи вчасно ми це усвідомимо».

.***

№ 1.629-2

Opinion | Welcome to Our New Era. What Do We Call It?

For the past few years, I have had to ask myself a question I never asked before in my life: What should we call the era we're living in today?

I was born into the "Cold War" era, and most of my career as a columnist was in the "Post-Cold War." The latter era — those decades since 1989 characterized by American unipolar dominance — ended in the 2020s with the chaotic U.S. withdrawal from Afghanistan, followed by Russia's full-scale invasion of Ukraine, which exploded Europe's Cold War and post-Cold War security architecture, followed by China's emergence as a true peer economic and military rival to the U.S.

My initial thought was that we should call this new epoch the "Post-Post-Cold War," but that made no sense. No, we have arrived at a moment that is much more than the aftermath of a largely bipolar superpower rivalry born in the mid- to late-1940s. It's the birth of something novel and highly complex to which we all must adapt, and quickly — *but what to call it?*

Many climate scientists call our current epoch the "Anthropocene" — the first human-driven climate era. Many technologists call it the "Information Age" or now the "Artificial Intelligence Age." Some strategists prefer to call it "the Return of Geopolitics" or, as the historian Robert Kagan put it, "the Jungle Grows Back."

But none of these labels capture the full fusion taking place between accelerating climate change and rapid transformations in technology, biology, cognition, connectivity, material science, geopolitics and geoeconomics. They have set off an explosion of all sorts of things combining with all sorts of other things — so much so that everywhere you turn these days binary systems seem be giving way to poly ones. Artificial intelligence is hurtling toward "polymathic artificial general intelligence," climate change is cascading into "poly-crisis," geopolitics is evolving into "polycentric" and "polyamorous" alignments, once-binary trade is dispersing

into “poly-economic” supply webs, and our societies are diversifying into ever more “polymorphic” mosaics.

As a foreign affairs columnist, I now have to track the impact and interactions of not only superpowers, but also super-intelligent machines, super-empowered individuals taking advantage of technology to extend their reach and super-global corporations, as well as super-storms and super-failing states, like Libya and Sudan.

I was musing about all this one day with Craig Mundie, the former head of research and strategy at Microsoft. I told him that in nearly every domain I was writing about lately, the old binary left-right systems were giving way to multiple interconnected ones, and, in the process, shattering the coherence of both the Cold War and post-Cold War paradigms.

At one point Mundie said to me, “I know what you should call this new era: the Polycene.”

It was a neologism — a word he just made up on the spot and not in the dictionary. Admittedly wonky, it is derived from the Greek “poly,” meaning “many.” But it immediately struck me as the right name for this new epoch, where — thanks to smartphones, computers and ubiquitous connectivity — every person and every machine increasingly has a voice to be heard and a lever to impact one another, and the planet, at a previously unimaginable speed and scale.

So, welcome to the Polycene. It’s been an interesting ride getting here.

Better Than Any Human

My journey through the phase changes that led me to Polycene began in the summer of 2024, two years after ChatGPT was first released, when I sat down with Mundie for a series of tutorials on artificial intelligence. I have been very fortunate over the years to have developed a network of experts on different subjects, whom I call tutors. They have become both cherished teachers and friends, and Mundie, originally a supercomputer designer, has been my go-to person on computing since 2004.

One of the first things he explained to me was that the holy grail of the A.I. revolution was creating a machine capable of “polymathic artificial general intelligence.” This would be a machine that was able to master physics, chemistry, biology, computer science, philosophy, Mozart, Shakespeare and baseball better than any human could, and then reason across all of those disciplines at a high dimensional level, higher than a human ever could, to produce breakthrough insights that no human ever could.

While some skeptics believe that we will never be able to build a machine with truly polymathic A.G.I., many others, including Mundie, believe it is a matter of when, not if.

This is a remarkable phase change in cognition that we are going through: We are moving from programmable computing — where a computer could only ever reflect the insight and intelligence of the human who programmed it — toward polymathic A.G.I. That is where you basically describe the outcome you want, and the A.I. melds insight, creativity and broad knowledge to figure out the rest. We are shifting the boundary of cognition, Mundie argues, from what humans can imagine and program to what computers can discover, imagine and design on their own. It is the mother of all computing phase changes — and a species-level turning point.

The Microchip Evolution

All of this was made possible by microchips evolving from binary to poly. In the binary era, chips processed data serially — toggling between 0s and 1s to execute one instruction after another. In the poly era, chips can compute in parallel — with thousands of smaller tasks processed at once, each aware of and interacting with the others.

The big advance in parallel processing in the early 2000s is what made today's A.I. possible. It enabled computers to ingest huge amounts of data into their "brains" — their neural networks — and train themselves using billions of tiny settings, called parameters. As an A.I. system learns, it keeps adjusting these settings — like turning little dials — so it can recognize patterns, weigh alternatives and iteratively get smarter over time.

I have been tracking this change in computing for years from one of my favorite vantage points. When I want to understand how power is shifting in the world, my first call is rarely to the Pentagon or the State Department. Instead, I visit Applied Materials in Silicon Valley. Applied makes the precision machines and materials that allow companies like Nvidia, T.S.M.C., Intel and Samsung to manufacture the latest generations of microchips. So very often Applied can see before anyone else which companies and countries are pushing the technological frontier and which are lagging.

My most recent tutors there have been the chief executive, Gary Dickerson, and the chief of staff, Tristan Holtam, who for years have been showing me how our ability to generate polymathic A.I. has been enhanced by the creation of more polymorphic chips.

"We've gone from monolithic designs to disaggregated ones — breaking up the chip into 'chiplets,' each with its own specialized role and then recombining them into one integrated system," explained Holtam. This, he added, "allows a single 'system in a package' to contain many different functions — logic, memory, communications, graphics — coexisting and cooptimizing together," resulting in much more computing capability with less energy consumption.

And when designers ran out of room to add more features in two dimensions, they moved into three. Chips are now built vertically, stacking up many layers of circuitry — tiny parking ramps of transistors and memory cells stitched together by miles of microscopic or even nanoscopic wiring. Each new layer sharply increases the chip's capacity for learning, predicting and decision-making.

Put it all together and you have the silicon foundation for the Polycene — multiple intelligences, seamlessly networked, co-improving and co-evolving in real time.

From Climate Change to Polycrisis

About a week after the A.I. tutorial in 2024 with Mundie, I got an email from my favorite environmental tutor, Johan Rockström, director of the Potsdam Institute for Climate Impact Research and one of the world's premier earth system scientists. Rockström said that he and his colleague Thomas Homer-Dixon, the executive director of the Cascade Institute at Royal Roads University in British Columbia, were convening a seminar in New York for climate week and could I help moderate?

I told him, "I'd be happy to — but what's it about?"

"It's about polycrisis," Rockström said.

I thought: "That's interesting. My A.I. tutor is talking about 'polymathic artificial general intelligence,' my microchip tutors have been talking about poly chips — and now my environmental tutor is talking about 'polycrisis.' What's up with all the polys?"

The term "polycrisis" has been around for decades but has been recently popularized by the Columbia University historian Adam Tooze to highlight how one crisis, like Covid or the Ukraine war, can increasingly trigger multiple crises across the globe.

Rockström and Homer-Dixon have been mining the same concept, but with a particular focus on how cascading environmental crises were breaching what Rockström calls our "planetary boundaries." These are interconnected life-support systems — like the stability of our climate and the health of our oceans, forests and soils — whose integrity we need to maintain to keep humanity safe and the natural world resilient.

For decades, when we spoke about climate change, the narrative was simple and rather binary: more warming bad, less warming good.

The thinking about climate change, though, has undergone a phase change of its own. In Rockström's view, climate change becomes the spark that ignites cascades of interlocking crises. Together, they put the whole earth in a state of polycrisis — where self-reinforcing events like the melting of the polar ice caps and the

destruction of the Amazon, two giant regulators of the earth's temperature, propel us toward higher and higher temperatures, even without human fossil-fuel burning. This triggers more droughts, floods, wildfires, crop failures and sea-level rise, which in turn unleash economic shocks, mass migration, the collapse of fragile states and the breakdown of trust worldwide.

Two factors are propelling us in this direction, Rockström and Homer-Dixon wrote in a Nov. 13, 2022, opinion essay in this newspaper: "First, the magnitude of humanity's resource consumption and pollution output is weakening the resilience of natural systems, worsening the risks of climate heating, biodiversity decline and zoonotic viral outbreaks," and second, "vastly greater connectivity among our economic and social systems" means that what happens in one country or community can quickly tip into others, with no regard for borders.

I reported on the mini-version of this dynamic firsthand from Syria in the years just before its civil war erupted in 2011. A once-in-a-century drought — made more intense by shifting climate patterns — wiped out crops, drove hundreds of thousands of rural Syrians off their farms and forced them into the outskirts of cities like Aleppo and Damascus. There, they collided with soaring food prices, joblessness and longstanding ethnic and sectarian grievances. Then Syrians got on their cellphones and watched the uprisings in Egypt and Tunisia, prompted in part by rising food prices. And then they blew the lid off Syria.

A Geopolitical Transformation

Needless to say, this combination of fracturing states and fracturing Cold War alliances is combining to make geopolitics in general more polyamorous.

In 2011, the historian Walter Russell Mead observed that after the 1990s revolution that triggered the collapse of the Soviet Union, Russians had a saying that today would apply to more than a few other countries: "It's easier to turn an aquarium into fish soup than to turn fish soup into an aquarium."

From Europe to the Middle East to Africa to Latin America, a lot of aquariums are being turned into fish soup full of sectarian, tribal or networked, super-empowered militias. It is no accident that it took President Trump so much time and energy — and arm-twisting — to herd all the different states, armies and militias into a simple cease-fire in Gaza. It could take him the rest of his time in office to herd them into peace — maybe.

At the same time, when I started in journalism in 1978, the world was largely defined by a set of binaries — East-West, Communist-Capitalist, North-South. Most countries at the time fit into one of those clubs. Today, it has become a free-for-all square dance of shifting partners. Iran is aligned with Russia against Ukraine. China is supplying technology for drones to both Russia and Ukraine. Israel is aligned with Muslim Azerbaijan versus Christian Armenia.

“The diffusion of power is not only about the U.S., Europe, China or Russia,” the national security experts Robert Muggah and Mark Medish wrote on the geopolitical risk site SecDev. “Middle powers — Brazil, India, Türkiye, the Gulf states, South Africa — are practicing what diplomats now call ‘multialignment.’ They seek advantage issue by issue rather than binding themselves to one camp. India buys discounted Russian oil while courting Western investment and tech transfers. Brazil expands trade with China while floating mediation ideas with Beijing and talking climate finance with Washington and Brussels.”

Warfare today is also much less binary — your front line against mine — with much more “hybrid” attacks coming from everywhere. Because the front line has become poly.

Vladimir Putin is fighting Ukraine on the attack surface of Ukrainian territory, and at the same time, he’s fighting Western Europe using the attack surface of cyberspace, where everyone is connected but no one is in charge. On that front, Putin’s shadow warriors are believed to be behind numerous disinformation campaigns in E.U. elections, unattributed drone incursions into Western European airspace and even, in August, jamming the GPS system of the plane carrying the European Commission president, Ursula von der Leyen, while flying over Bulgaria, forcing the pilot to dig out paper maps to land safely.

From Binary to Polymorphic Communities

When I was growing up in Minnesota in the 1950s, the social landscape was extremely binary. Generally speaking, you were either white or Black, a man or a woman, straight or gay, a Christian or a Jew. You were either at work or at home or at home or in school. My congressmen were mostly liberal white Republican men in a Democratic district — not unusual in Minnesota back then. The categories were pretty rigid, and the boundaries policed by culture, law, prejudice, income and habit. Diversity certainly existed, but it was limited and rarely celebrated.

Not anymore!

Today, my hometown, St. Louis Park, once the beating heart of Minnesota Jewish culture, synagogues and delicatessens, has a 29-year-old Somali Muslim woman as mayor, Nadia Mohamed, who graduated from my high school and is part of the influx of Somalis to frigid Minnesota.

If I still lived in my old neighborhood, my representative in Congress would be Ilhan Omar, one of the first two Muslim women to serve in Congress. I am told that more than 30 languages are spoken in the elementary school near my old house — roughly 29 more than when I grew up there.

Last week, St. Paul elected a Laotian Hmong immigrant, Kaohly Her, as its first Hmong American and female mayor — after she defeated the incumbent, Melvin Carter, the city’s first Black mayor.

It’s no wonder: Global migration has roughly doubled in number since 1990. It has become so multidirectional — workers moving from South Asia to the Persian Gulf, students from Africa to China, Sudanese and Eritrean refugees to Israel, Polish workers to Britain and refugees from Syria, Venezuela and Ukraine to everywhere — that communities once defined by a single ethnicity or faith are now polyglot, polychromatic and polyreligious.

The news about those communities has also moved from binary — largely top-down news generated by mainstream newspapers, magazines and television networks — to poly: news generated side-to-side on social media and bottom up by bloggers and podcasters.

When the Trump administration recently tried to shield from view as much as possible its destruction of the White House East Wing, noted CNN’s Brian Stelter, “One of the most striking views of the demolition came from a passenger on a plane flying out of National Airport yesterday. It was reshared on X and other sites millions of times.”

Poly-Economic Networks

When Adam Smith laid out the foundational principles of trade in the 18th century, he imagined a relatively simple world of binary relationships: I make cheese, you make wine, and by specializing in what each of us does best, we both end up better off. That insight was revolutionary and still underpins our view (except for President Trump) that trade can be a win-win proposition.

But if Smith were alive now, watching how iPhones, mRNA vaccines, electric vehicles or advanced microchips get made, he wouldn’t just update his theories — he would have to write a new book.

What’s changed? In a word: complexity. Today’s economy is no longer primarily built on bilateral trade of discrete goods between countries with clear borders and self-contained industries. Instead, Eric Beinhocker, executive director of the Institute for New Economic Thinking at the Oxford Martin School, another of my tutors, points out that we now operate more and more inside global ecosystems, what he calls dynamic “interdependent webs” of knowledge, skills, technology and trust.

That explains why most trade today involves more than two countries. In summarizing a report it released in June, the Organization for Economic Cooperation and Development said global supply chains now “account for about 70 percent of international trade, as services, raw materials, parts and components cross borders — often multiple times.” That weaves a complex web, where products are designed in one country, sourced with components from multiple others, manufactured in still a different place, assembled in yet another country and tested in one more.

Smith famously identified the division of labor as a huge productivity booster — you can make more pins with fewer workers if you divide up the labor correctly. “That was great,” Beinhocker remarked to me in a column in February. But today, in the Polycene, “the more powerful engine is the division of knowledge.”

When knowledge and capabilities are pooled, we are able to make complex things that solve complex problems cheaper and faster than any country could do alone.

Think about the chip in your smartphone. It was imagined in California, designed using software from the U.S. and Europe, manufactured in Taiwan using Dutch lithography machines and materials science innovations from Japan and Silicon Valley, all assembled in China and delivered by a global logistics network.

I always chuckle when I recall what Don Rosenberg, a former general counsel for Qualcomm, once told me about Qualcomm’s relationship with the Chinese tech behemoth Huawei — because it perfectly sums up today’s poly-economic world: “Huawei is our customer, our licensee, our competitor, our shared standards setter, and we are suing each other!”

The world, at its best, no longer runs on the equation “my finished product for yours.” It runs on 21st-century networks of collaboration built on trust, not bullying.

How to Govern in the Polycene

This kind of explosion of diverse new players is hardly without precedent in the history of our planet. While we often think of evolution as slow and incremental, the fact is that world history has been punctuated by massive bursts of new species and new designs — but this is not true only in nature, Beinhocker said to me.

Human civilization has also followed a similar pattern of big bangs, he explained, “each dramatically amplifying the complexity of human life” by expanding the number of empowered actors, connections, interactions and feedback loops in human society.

Think, Beinhocker said, “of how the shift from hunter-gatherers to settled civilizations” — with farmers and peasants and artisans and kings — “complexified life.” Think of how the printing revolution broke the monopoly on information held by religious and royal elites, and how the Industrial Revolution amplified human and machine power, enabling much more global trade and connectivity. Now we have artificially intelligent machines and robots joining the play, adding exponentially more nodes, networks and combinations of actors.

Many industrial democracies eventually concluded that the best way to govern in the industrial age was with some form of welfare state and two-party political systems based on a fixed left-right grid. I just don’t see how that works much longer in a world where most of the problems we face do not have “either/or”

answers: they have “both/and” answers. Key actors must be able to occupy multiple states, and hold competing ideas in tension, at the same time.

I am a both/and person by nature. On immigration, I am for a very high wall, with a very big gate — secure borders and a welcome to both high-energy and highly skilled legal immigrants. On policing, I am for more police and better police. On economics, I am for growing the pie and redividing the pie. On education, I am for well-funded public schools but also for charters and independent schools; competition makes everyone better.

On foreign policy, I am for diplomacy but always backed by a strong military. On trade, I am for free trade with transparent rules — but also reciprocal treatment: Whatever China imposes on us, we should impose on it. On energy, I am for natural gas with carbon/methane capture, wind, solar, nuclear, geothermal, fission, fusion — any solution that can provide energy that is reliable, affordable and will diminish the odds we enter into a climate polycrisis. During the Covid pandemic, I was for balancing saving lives and saving livelihoods.

It’s not because I can’t make up my mind. It’s because I have made up my mind — that in the Polycene, the best answers live in the synthesis, not on the edges.

But because so many traditional left-right parties have hardened into political silos — incapable of operating in multiple modes at once — they are either fracturing under the stress of reality or devolving into identity tribes bound together by shared grievances, ethnicities and economic fantasies, and therefore increasingly irrelevant to real-world problem-solving. That’s not sustainable.

The most adaptive, resilient and productive communities in the Polycene will be those that can assemble dynamic coalitions across issues — what I call complex adaptive coalitions. These bring together business, labor, government, social entrepreneurs, philanthropists, innovators, regulators and educators to solve problems through synthesis rather than by postponing them with binary mutual vetoes. That is the only way to move fast and make things.

“Our old basis of shared association does not work anymore,” observed Dov Seidman, the business philosopher and founder of the HOW Institute for Society. “But the imperatives to live together, work together, cooperate with one another in ecosystems and belong together — not turn on each other — have only intensified.”

“Interdependence is no longer our choice,” he added. “It is our condition. We will either build healthy interdependencies and rise together or suffer through unhealthy interdependencies and fall together.”

Whichever way we go, though, we’re going there together.

That’s the inescapable truth of the Polycene, even if many leaders in Washington, Beijing and Moscow still haven’t grasped it. It will be the first era in which

humanity must govern, innovate, collaborate and coexist at a planetary scale in order to thrive. Only by doing so can we capture the best and cushion the worst of everything from A.I. to nuclear power to climate change. It will take everyone, everywhere, rowing together.

“The decisive test of our age,” Beinhocker remarked to me, “is whether we will recognize this in time.”

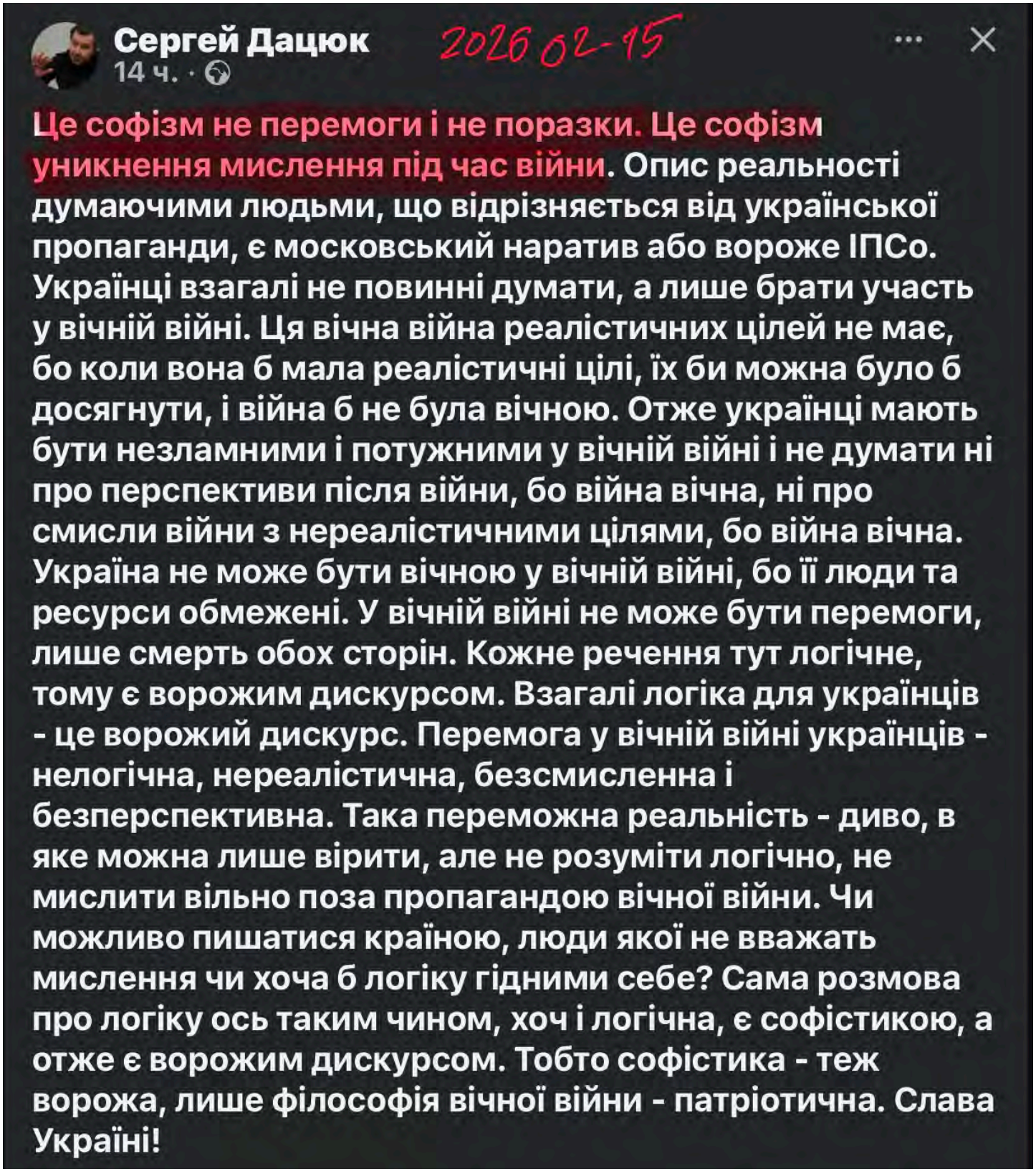
The Times is committed to publishing a diversity of letters to the editor. We’d like to hear what you think about this or any of our articles. Here are some tips. And here’s our email: letters@nytimes.com.

Follow the New York Times Opinion section on Facebook, Instagram, TikTok, Bluesky, WhatsApp and Threads.

Thomas L. Friedman is the foreign affairs Opinion columnist. He joined the paper in 1981 and has won three Pulitzer Prizes. He is the author of seven books, including “From Beirut to Jerusalem,” which won the National Book Award. @tomfriedman • Facebook

***

№ 1.630

Сергей Дацюк
14 ч. ·
2026 02-15
Це софізм не перемоги і не поразки. Це софізм уникнення мислення під час війни. Опис реальності думаючими людьми, що відрізняється від української пропаганди, є московський наратив або вороже ІПСо. Українці взагалі не повинні думати, а лише брати участь у вічній війні. Ця вічна війна реалістичних цілей не має, бо коли вона б мала реалістичні цілі, їх би можна було б досягнути, і війна б не була вічною. Отже українці мають бути незламними і потужними у вічній війні і не думати ні про перспективи після війни, бо війна вічна, ні про смисли війни з нереалістичними цілями, бо війна вічна. Україна не може бути вічною у вічній війні, бо її люди та ресурси обмежені. У вічній війні не може бути перемоги, лише смерть обох сторін. Кожне речення тут логічне, тому є ворожим дискурсом. Взагалі логіка для українців - це ворожий дискурс. Перемога у вічній війні українців - нелогічна, нереалістична, безсмисленна і безперспективна. Така переможна реальність - диво, в яке можна лише вірити, але не розуміти логічно, не мислити вільно поза пропагандою вічної війни. Чи можливо пишатися країною, люди якої не вважать мислення чи хоча б логіку гідними себе? Сама розмова про логіку ось таким чином, хоч і логічна, є софістикою, а отже є ворожим дискурсом. Тобто софістика - теж ворожа, лише філософія вічної війни - патріотична. Слава Україні!

***

№ 1.631

Посилання

***

№ 1.632

Мережі не на балансі: що це означає для споживача?

? МЕРЕЖІ НЕ НА БАЛАНСІ: ?

ЩО ЦЕ ОЗНАЧАЄ ДЛЯ СПОЖИВАЧА?

?

КИЇВВОДОКАНАЛ

2026-02-13

Це може здивувати, але не всі водопровідні та каналізаційні мережі міста знаходяться на балансі Київводоканалу. Згідно із законодавством, ми не маємо права обслуговувати такі мережі, і цей факт часто викликає обурення споживачів, які вперше зіткнулися з такою ситуацією. Тож ми вирішили детально розповісти все, що стосується небалансових мереж та порядку дій водоканалу у разі виявлення аварії на них.

1. Чому деякі мережі не знаходяться на балансі Київводоканалу? Хто тоді є їхнім балансоутримувачем?

При будівництві нових житлових будинків або інших об’єктів, нові водопровідні мережі до них будуються згідно з технічними умовами, що видає Київводоканал забудовникам/замовникам, якими можуть бути юридичні та фізичні особи. Побудовані мережі мають бути здані в експлуатацію в установленому порядку. Якщо ж замовник не надає нам відповідне звернення, мережі залишаються на його балансі.

У приватному секторі може скластися ситуація, коли споживачі прокладають трубопроводи до своїх будинків взагалі без дотримання технічних умов, і потім, навіть якщо вони захочуть здати ці мережі нам, ми не зможемо їх прийняти.

Поки мережа працює справно, ні в кого не виникає питань, і за цей час мешканці будинку можуть вже забути, що трубопровід не перебуває на балансі водоканалу, або взагалі власники будинку можуть змінитися. Іноді споживачі, що придбали чи успадкували такий будинок, можуть і не здогадуватися про такий «сюрприз», і коли на трубопроводі станеться аварія, вимагатимуть від водоканалу її усунути.

2. Який порядок дій представників водоканалу, коли при виїзді на аварію з’ясовується, що мережа не на балансі?

Якщо навіть мережа не наша, ми, звичайно, локалізуємо витік і відключимо аварійну ділянку мережі, щоб не наражати споживачів на небезпеку та уникнути втрат води. Але ремонтувати таку трубу ми не маємо права, отже далі ми можемо лише **вручити припис балансоутримувачу** водопровідної мережі про необхідність ліквідації пошкодження. Після отримання повідомлення про виконання зазначених робіт водопостачання відновлюється.

3. Хто ж буде ремонтувати такі мережі?

Споживач може виконати роботи власними силами або звернутись до спеціалізована організації з обслуговування водопровідних мереж. Київводоканал також може виконати ці роботи, але тільки **на умовах окремого договору**.

4. «За що ми вам платимо»?

Коли ми пояснюємо, що не маємо права ремонтувати небалансові мережі, нас часто питають: «А кошти ж ми платимо вам. За що ж ми тоді платимо?».

Кошти, які ви сплачуєте водоканалу згідно з тарифом – це оплата за

— 1) — підготовку питної води, її 2) — транспортування до ваших домівок, 3) — відведення та 4) — очистку стоків.

Зверніть увагу, що

1) — до оселі споживача вода може пройти кілометри міських мереж, які ми обслуговуємо, і

2) — тільки наприкінці потрапити у ***небалансову мережу***, обслуговування якої не закладено до тарифу.

5. Чи може Київводоканал приймати на баланс такі мережі? Що для цього потрібно?

Небалансові мережі можуть бути передані до нас на баланс згідно з відповідним рішенням органів місцевого самоврядування.

Але ми приймаємо мережі лише у технічно справному стані ***за умови*** надання

— 1) — звернення замовника, 2) — технічної документації на водопровідні мережі об'єкту, оформлення 3) — актів приймання-передачі та відповідного 4) — розпорядження КМДА.

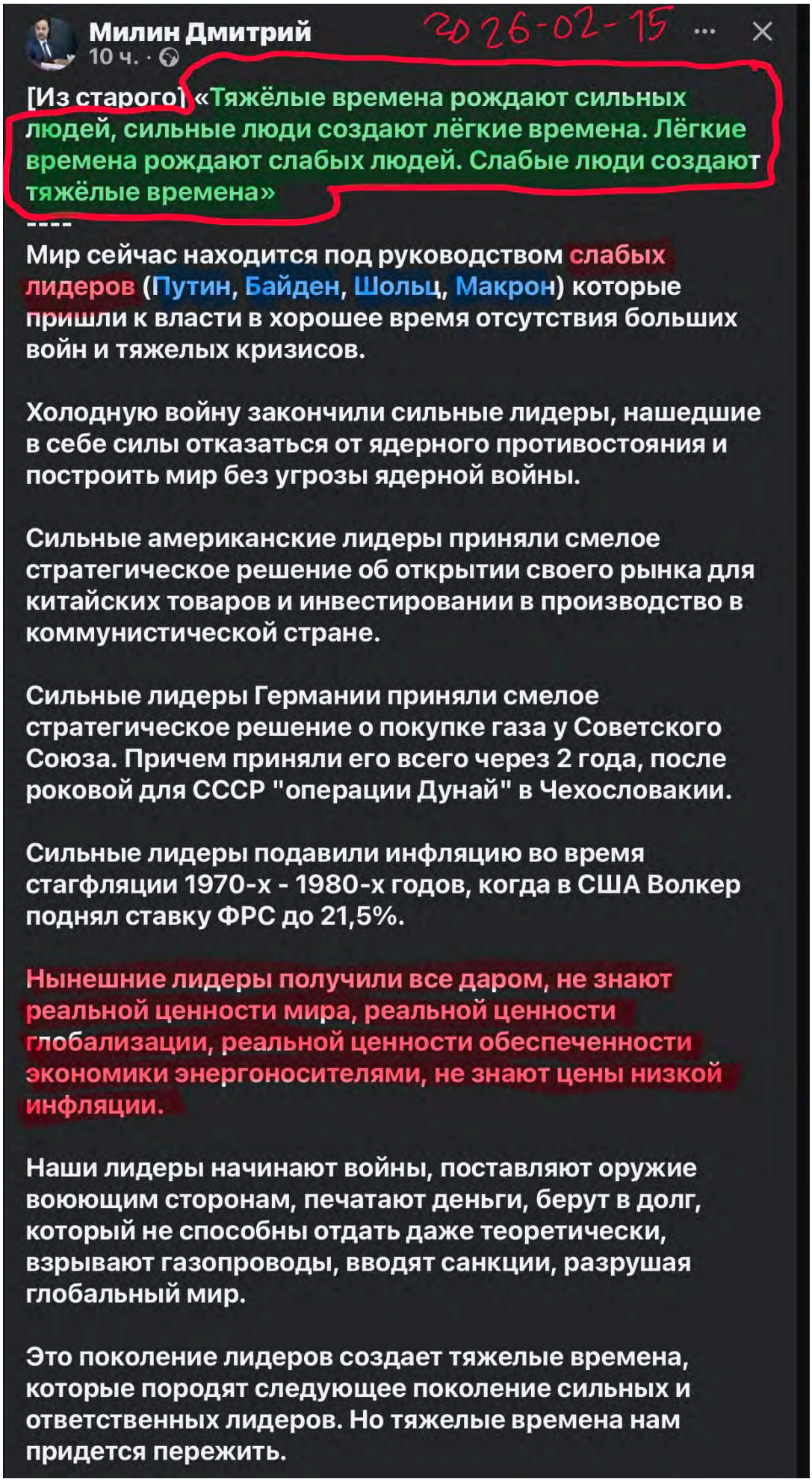
Довідка:

Порядок користування системами централізованого питного водопостачання населених пунктів України визначається у відповідності до «Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України», затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27 червня 2008 року N 190 (у редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 19 квітня 2021 року N 97).

Згідно "Правил" виконавець послуги з централізованого водопостачання (ПрАТ «АК «Київводоканал») обслуговує лише ті вуличні, внутрішньоквартальні мережі водопостачання, споруди і обладнання, технологічні прилади й пристрої на них, а також водопровідні вводи**, які перебувають у нього на балансі або на які є відповідний договір на обслуговування зі споживачем.**

***

№ 1.633

Милин Дмитрий
10 ч. ·
2026-02-15

[Из старого] «Тяжёлые времена рождают сильных людей, сильные люди создают лёгкие времена. Лёгкие времена рождают слабых людей. Слабые люди создают тяжёлые времена»

Мир сейчас находится под руководством слабых лидеров (Путин, Байден, Шольц, Макрон) которые пришли к власти в хорошее время отсутствия больших войн и тяжелых кризисов.

Холодную войну закончили сильные лидеры, нашедшие в себе силы отказаться от ядерного противостояния и построить мир без угрозы ядерной войны.

Сильные американские лидеры приняли смелое стратегическое решение об открытии своего рынка для китайских товаров и инвестировании в производство в коммунистической стране.

Сильные лидеры Германии приняли смелое стратегическое решение о покупке газа у Советского Союза. Причем приняли его всего через 2 года, после роковой для СССР "операции Дунай" в Чехословакии.

Сильные лидеры подавили инфляцию во время стагфляции 1970-х - 1980-х годов, когда в США Волкер поднял ставку ФРС до 21,5%.

Нынешние лидеры получили все даром, не знают реальной ценности мира, реальной ценности глобализации, реальной ценности обеспеченности экономики энергоносителями, не знают цены низкой инфляции.

Наши лидеры начинают войны, поставляют оружие воюющим сторонам, печатают деньги, берут в долг, который не способны отдать даже теоретически, взрывают газопроводы, вводят санкции, разрушая глобальный мир.

Это поколение лидеров создает тяжелые времена, которые породят следующее поколение сильных и ответственных лидеров. Но тяжелые времена нам придется пережить.

***

№ 1.634-1

Операція «Мідас»: викрито високорівневу злочинну організацію, що діяла у сфері енергетики

2025-11-11

НАБУ та САП викрили діяльність злочинної організації, до складу якої входили чинні та колишні посадовці енергетичної сфери, відомий у медіа бізнесмен, інші особи. Її учасники вибудували масштабну корупційну схему впливу на діяльність стратегічних підприємств державного сектору, зокрема АТ «НАЕК «Енергоатом», отримання неправомірної вигоди та відмивання коштів.

Наразі у порядку ст. 208 КПК України детективами затримано 5 осіб, а про підозру повідомлено 7 її членам, серед яких:

(1) ***бізнесмен*** – керівник злочинної організації;

(2) ***колишній радник міністра*** енергетики;

(3) ***виконавчий директор*** з фізичного захисту та безпеки АТ «НАЕК «Енергоатом»;

(4) ***чотири особи*** – «працівники» бек-офісу з легалізації коштів.

Вирішується питання про звернення до суду з клопотаннями про застосування запобіжних заходів.

1. Схема

Основним напрямком діяльності злочинної організації було систематичне отримання неправомірної вигоди від контрагентів Енергоатому у розмірі від 10% до 15% від вартості контрактів.

Зокрема

> — контрагентам Енергоатому нав'язувались умови сплати відкату за уникнення блокування платежів за надані послуги/поставлену продукцію або позбавлення статусу постачальника.
>
> — Ця практика отримала назву «шлагбаум».

До реалізації схеми керівник злочинної організації залучив колишнього ***заступника керівника Фонду державного майна***, який у подальшому став ***радником міністра енергетики***, а також ***колишнього правоохоронця***, що обіймав посаду ***виконавчого директора з фізичного захисту та безпеки компанії***.

Вони, використовуючи службові зв'язки в міністерстві та державній компанії, забезпечували

> — контроль над 1) — кадровими рішеннями, 2) — процесами закупівель і 3) — рухом фінансових потоків.

Фактично управління стратегічним підприємством з річним доходом понад 200 млрд грн здійснювалось не офіційними посадовцями, а сторонніми особами, які не мали жодних формальних повноважень, проте узяли на себе роль «смотрящих».

2. Легалізація

Функція легалізації незаконно отриманих коштів покладалась на *окремий офіс* злочинної організації, розташований *у центрі Києва*.

> — Приміщення належало родині колишнього народного депутата, а нині сенатора рф Андрія ***Деркача***, обвинуваченого НАБУ і САП в іншому кримінальному провадженні.

Через цей офіс здійснювався суворий облік отриманих коштів, велася «чорна бухгалтерія» та організовувалось відмивання грошей через мережу компаній-нерезидентів. Значна частина операцій, зокрема видача готівки, проводилась за межами України.

За надання послуг не членам злочинної організації офіс отримував оплату у вигляді відсотків від проведених сум.

Загалом через так звану «пральню» за час документування їхньої діяльності *пройшло* близько *100 млн дол. США*.

3. Операція

Спецоперація з документування діяльності злочинної організації тривала *понад 15 місяців – з літа 2024 року*.

За цей час зібрано великий масив даних та отримано тисячі годин аудіозаписів. НАБУ і САП надають оцінку діям всіх учасників цих матеріалів.

До її проведення на фінальному етапі залучено практично весь особовий склад детективів Національного антикорупційного бюро.

За ухвалами суду проведено понад 70 обшуків у Києві та інших регіонах, вилучено значний масив документів і готівкових коштів.

Детективи НАБУ та прокурори САП продовжують встановлювати інших учасників злочинної організації.

Слідство триває.

***

№ 1.634-2

Справа «Мідас»: підозрюється ексміністр енергетики

2026-02-16

НАБУ і САП розширили коло підозрюваних у справі «Мідас». На відмиванні коштів та участі у злочинній організації викрили ***колишнього міністра енергетики*** (2021–2025 років).

За даними слідства, у лютому 2021 року на острові Ангілья (самоврядна заморська територія Великої Британії) за ініціативи учасників злочинної організації, викритої НАБУ і САП у листопаді 2025 року, зареєстровано фонд, який мав залучити близько $100 млн «інвестицій».

Фонд очолив давній знайомий учасників злочинної організації, громадянин Сейшельських Островів та Сент-Кітс і Невіс, який на професійній основі надавав послуги з відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом.

Серед «інвесторів» фонду була і родина підозрюваного.

З метою приховання його участі на Маршаллових Островах створили дві компанії, інтегровані у структуру трасту, зареєстрованого у Сент-Кітс і Невісі. Бенефіціарами компаній оформили колишню дружину та чотирьох дітей високопосадовця.

1) — Ці компанії стали «інвесторами» фонду (шляхом купівлі його акцій), а

2) — учасники злочинної організації в інтересах підозрюваного почали перераховувати кошти на рахунки фонду, відкриті у трьох швейцарських банках.

Здобуті в Україні та за процедурою міжнародного співробітництва з компетентними органами низки країн матеріали свідчать, що

— у період перебування підозрюваного на посаді через його довірену особу, відому як «Рокет», злочинна організація **отримала понад $112 млн готівкою** від протиправної діяльності в енергетичному секторі.

— Ці кошти легалізовували через різні фінансові інструменти, зокрема криптовалюту та «інвестування» у фонд.

Наразі встановлено, що

— на рахунки фонду, якими розпоряджалася родина підозрюваного, перерахували понад $7,4 млн.

Ще

— понад 1,3 млн швейцарських франків та 2,4 млн євро видали готівкою та перерахували родині напряму в Швейцарії.

Частину цих коштів витратили на оплату навчання дітей у престижних закладах Швейцарії та розмістили на рахунках колишньої дружини.

— Решту поклали на депозит, від якого родина високопосадовця отримувала додатковий дохід та витрачала його на власні потреби.

15 лютого 2026 року *при спробі покинути територію України колишнього високопосадовця затримали* детективи НАБУ.

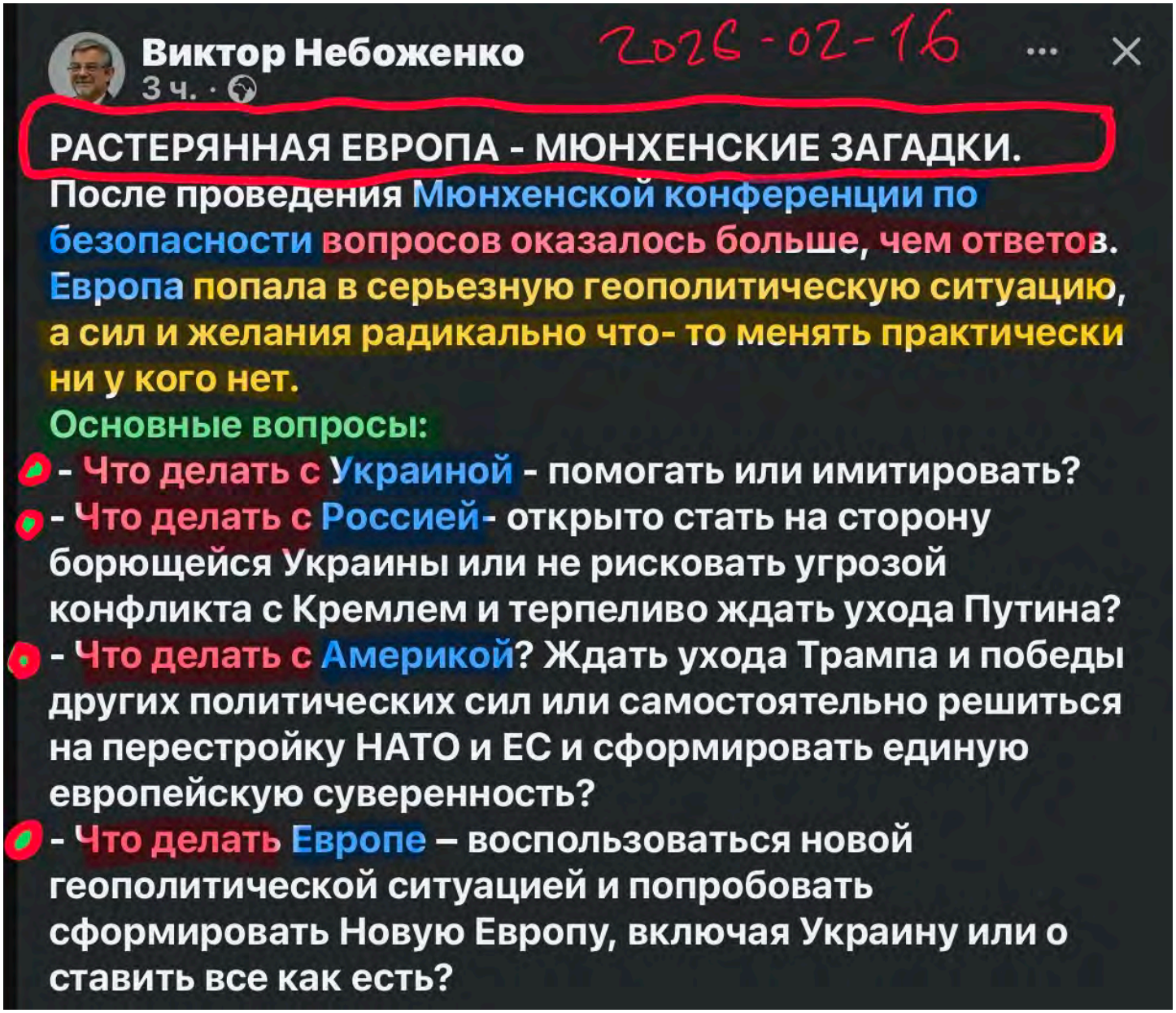
Йому повідомили про підозру за ч. 2 ст. 255, ч. 3 ст. 209 КК України.

Слідство триває. В межах розслідування вказаних фактів НАБУ співпрацює з 15 країнами світу.

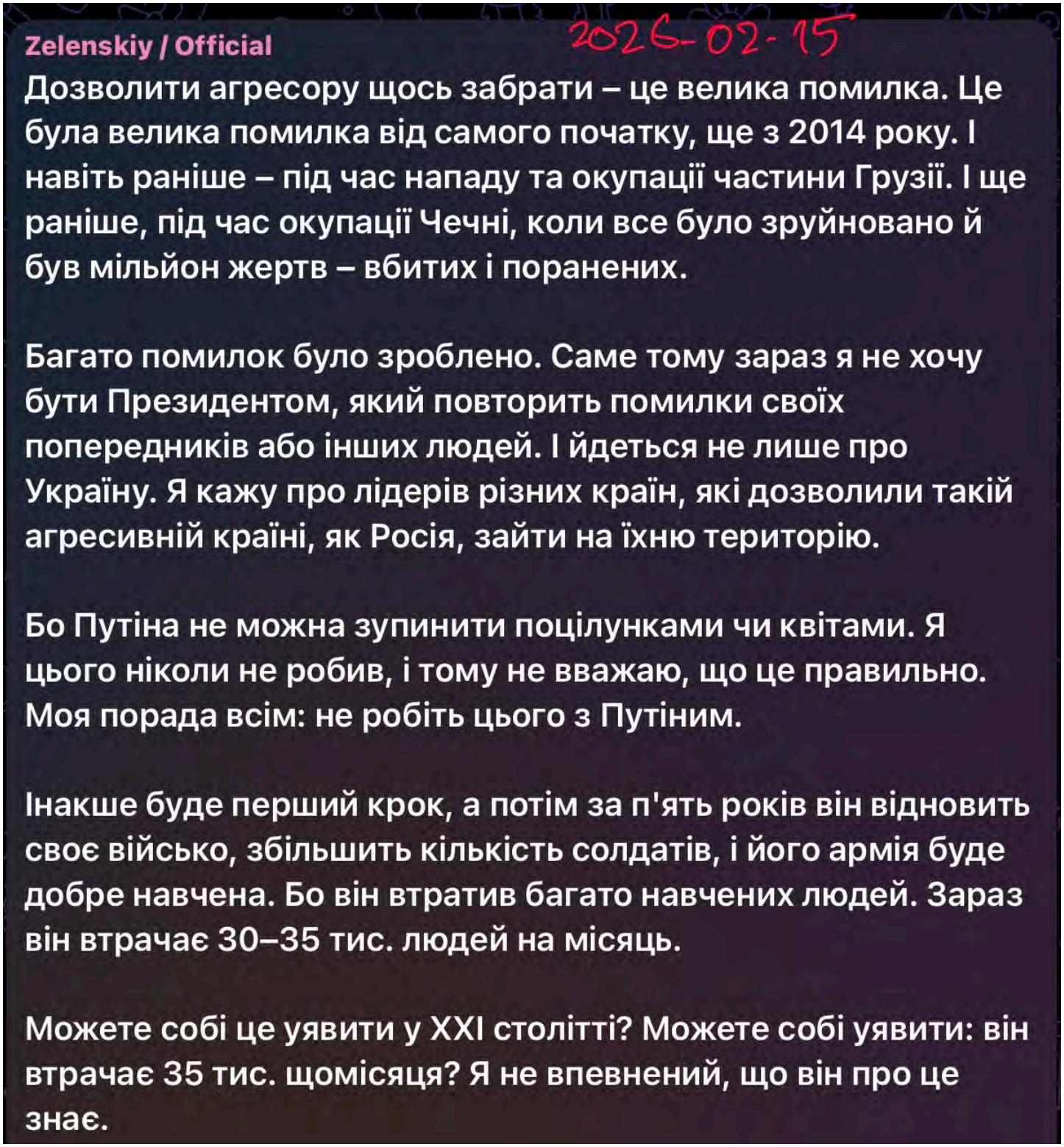
***

№ 1.635

Виктор Небоженко
3 ч. ·
2026-02-16
РАСТЕРЯННАЯ ЕВРОПА - МЮНХЕНСКИЕ ЗАГАДКИ.
После проведения Мюнхенской конференции по безопасности вопросов оказалось больше, чем ответов. Европа попала в серьезную геополитическую ситуацию, а сил и желания радикально что- то менять практически ни у кого нет.
Основные вопросы:
- Что делать с Украиной - помогать или имитировать?
- Что делать с Россией- открыто стать на сторону борющейся Украины или не рисковать угрозой конфликта с Кремлем и терпеливо ждать ухода Путина?
- Что делать с Америкой? Ждать ухода Трампа и победы других политических сил или самостоятельно решиться на перестройку НАТО и ЕС и сформировать единую европейскую суверенность?
- Что делать Европе – воспользоваться новой геополитической ситуацией и попробовать сформировать Новую Европу, включая Украину или о ставить все как есть?

***

№ 1.636

Zelenskiy / Official
2026-02-15
Дозволити агресору щось забрати – це велика помилка. Це була велика помилка від самого початку, ще з 2014 року. І навіть раніше – під час нападу та окупації частини Грузії. І ще раніше, під час окупації Чечні, коли все було зруйновано й був мільйон жертв – вбитих і поранених.
Багато помилок було зроблено. Саме тому зараз я не хочу бути Президентом, який повторить помилки своїх попередників або інших людей. І йдеться не лише про Україну. Я кажу про лідерів різних країн, які дозволили такій агресивній країні, як Росія, зайти на їхню територію.
Бо Путіна не можна зупинити поцілунками чи квітами. Я цього ніколи не робив, і тому не вважаю, що це правильно. Моя порада всім: не робіть цього з Путіним.
Інакше буде перший крок, а потім за п'ять років він відновить своє військо, збільшить кількість солдатів, і його армія буде добре навчена. Бо він втратив багато навчених людей. Зараз він втрачає 30–35 тис. людей на місяць.
Можете собі це уявити у XXI столітті? Можете собі уявити: він втрачає 35 тис. щомісяця? Я не впевнений, що він про це знає.
Рис1

Zelenskiy / Official 2026-02-16

Коли ви хочете компроміс від людей, які під ударами, які самі не є агресорами, що ви їм даєте? Вони нікому не довіряють. Вони нікому не довіряють, тому що в нас був Будапештський меморандум. Це були гарантії безпеки. Ми віддали нашу ядерну та іншу зброю. Багато літаків – десятки. Ми віддали їх і отримали гарантії безпеки суверенітету й незалежності.

У підсумку в нас немає цієї зброї, і в нас немає гарантій безпеки. Ніхто не захищав нашу незалежність. Це правда. І саме тому зрозуміло, чому люди не довіряють. Вони не живуть у світі фантазій. Вони – реалісти, і вони багато втратили: своїх рідних, свої домівки, свій спосіб життя.

Саме тому люди мають побачити, якими будуть гарантії безпеки. Що буде, якщо прийде Росія? Багато з них запитують не: «Що буде, якщо вони прийдуть?» Вони запитують: «Що буде, коли вони прийдуть знову?» Бо вони впевнені, що росіяни прийдуть знову. І вони просто кажуть: «Ні, ми не тікатимемо. Ми просто хочемо почути, що це означає. Яка ціна? Що означають гарантії безпеки від світового лідера – Сполучених Штатів Америки?»

А наші американські друзі – вони готують гарантії безпеки. Але вони сказали: спершу цей обмін територіями чи щось таке, а потім – гарантії безпеки. Я вважаю, що спершу мають бути гарантії безпеки. Друге. Те, що ми готові до компромісу, не означає, що ми віддамо наші території. На який компроміс ми готові? Не на той, який дасть Росії можливість швидко відновитись і знову прийти та окупувати нас. Це важливо.

Ось так ми бачимо пріоритети. Але в будь-якому разі гарантії безпеки почнуть діяти лише після голосування в Конгресі. То чого боятися? Я не розумію. Ми можемо підписати з лідерами документ про гарантії безпеки для України. Це сильний сигнал для людей: Америка допомагатиме й підтримуватиме, з вами будуть європейці, якщо Росія знову прийде. А потім можете говорити з українцями про те, на що вони готові.

Сказав це під час інтерв'ю для Politico. Україна вдячна всім, хто нас чує, підтримує та робить усе можливе у допомозі та дипломатії, щоб ця війна закінчилася достойно.

Рис2

***

№ 1.637

Денис Шмигаль
1 день ·

2026-02-19

Україна впроваджує системні рішення, які посилюють енергетичну стійкість. Під час заходів Міжнародного енергетичного агентства в Парижі мав честь виступити перед міністрами енергетики країн G7, Європейського Союзу, провідних світових компаній. Поінформував про російські атаки на українську енергетику, наші потреби й спільні ініціативи.

Протягом останніх двох місяців росія максимально наростила удари по наших енергетичних об'єктах. Вони запускають тисячі дронів і ракет, щоб знищити підстанції та лінії електропередачі, які з'єднують нашу енергосистему.

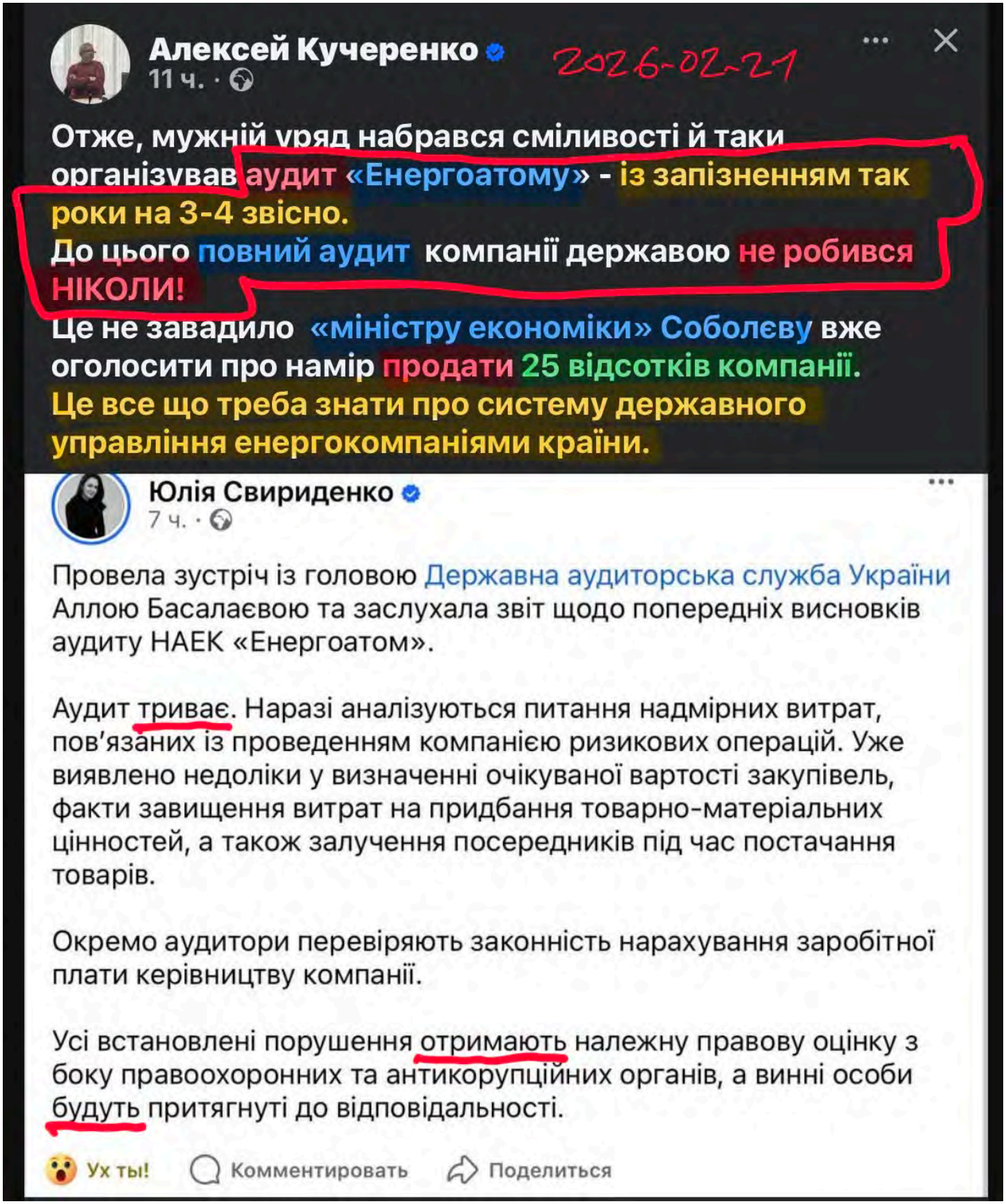
Щоб не допустити гуманітарної катастрофи, маємо діяти швидко. Ми пропонуємо партнерам єдину архітектуру координації — створити Energy Task Force з трьома рівнями управління: політичним, робочим і технічним. Це інтегрована система: потреби, проєкти, постачання, фінансування та підзвітність.

📌 Рівень перший — Координаційна група з питань енергетичної безпеки України (енергетичний «Рамштайн»). Міністерський рівень. Стратегічний центр ухвалення рішень. Пропонуємо щонайменше щоквартальні зустрічі.
📌 Рівень другий — робочий. Операційний центр системи. Він перетворює політичні рішення на конкретні дії, фіналізує домовленості, готує проєкти рішень, відстежує зобов'язання. Ми бачимо його як секретаріат у Києві з постійним зв'язком із партнерами.
📌 Рівень третій — технічний. Розробка технічних рішень, формування переліку потреб, контроль постачань, залучення приватного сектору.

У межах цієї ініціативи запросив партнерів до Києва 26 квітня на очну зустріч Ukraine Energy Coordination Group. Ця дата символічна — 40 років з дня Чорнобильської катастрофи. Світ має пам'ятати про наслідки недбальства на ядерних об'єктах і не допустити подібних катастроф у сучасному світі.

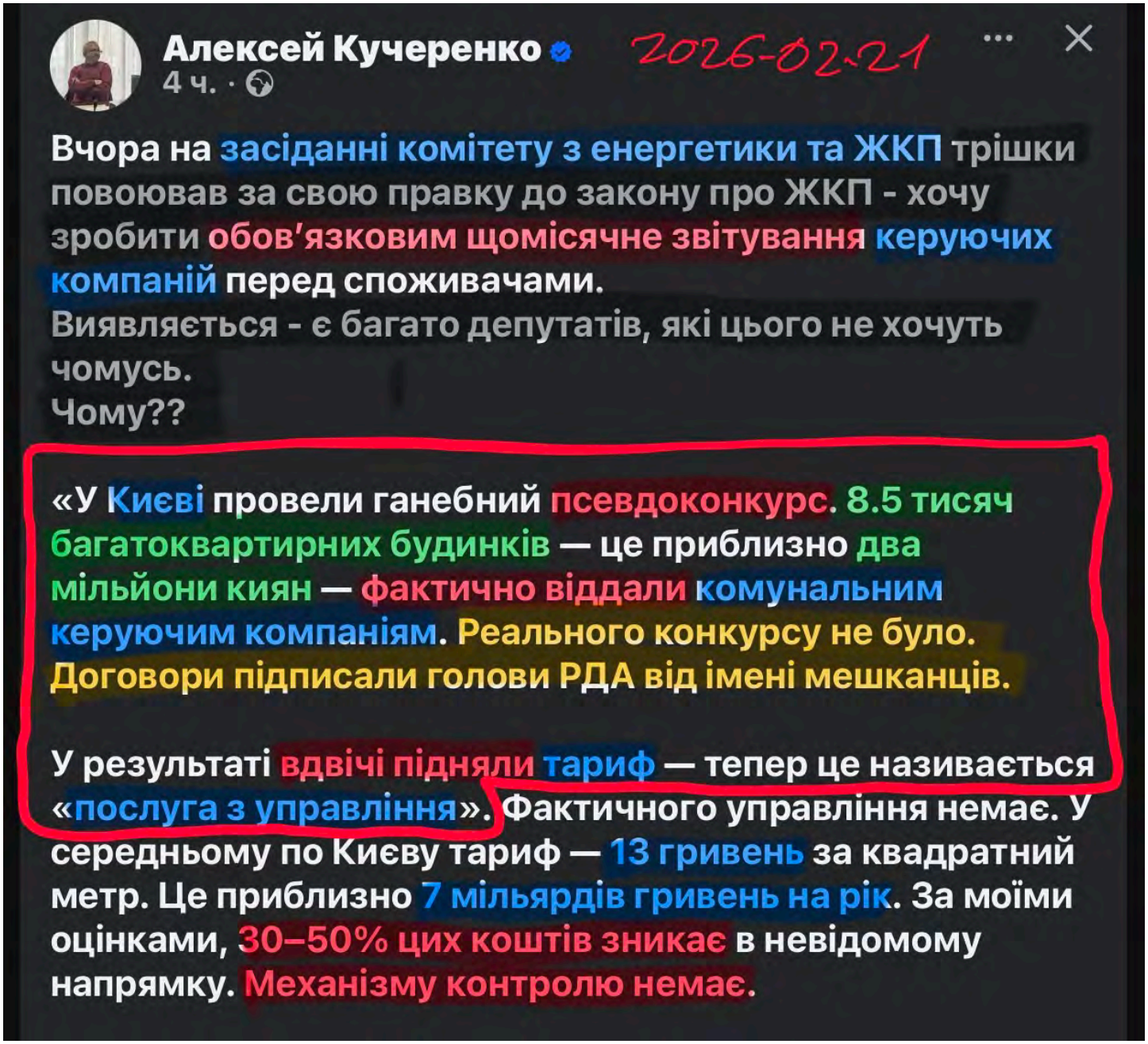
***

№ 1.638

Алексей Кучеренко
11 ч. ·
2026-02-21
Отже, мужній уряд набрався сміливості й таки організував аудит «Енергоатому» - із запізненням так роки на 3-4 звісно.
До цього повний аудит компанії державою не робився НІКОЛИ!
Це не завадило «міністру економіки» Соболєву вже оголосити про намір продати 25 відсотків компанії.
Це все що треба знати про систему державного управління енергокомпаніями країни.
Юлія Свириденко
7 ч. ·
Провела зустріч із головою Державна аудиторська служба України Аллою Басалаєвою та заслухала звіт щодо попередніх висновків аудиту НАЕК «Енергоатом».
Аудит триває. Наразі аналізуються питання надмірних витрат, пов'язаних із проведенням компанією ризикових операцій. Уже виявлено недоліки у визначенні очікуваної вартості закупівель, факти завищення витрат на придбання товарно-матеріальних цінностей, а також залучення посередників під час постачання товарів.
Окремо аудитори перевіряють законність нарахування заробітної плати керівництву компанії.
Усі встановлені порушення отримають належну правову оцінку з боку правоохоронних та антикорупційних органів, а винні особи будуть притягнуті до відповідальності.
Ух ты!
Комментировать
Поделиться

***

№ 1.639

Алексей Кучеренко
4 ч. ·
2026-02-21
Вчора на засіданні комітету з енергетики та ЖКП трішки повоював за свою правку до закону про ЖКП - хочу зробити обов'язковим щомісячне звітування керуючих компаній перед споживачами.
Виявляється - є багато депутатів, які цього не хочуть чомусь.
Чому??
«У Києві провели ганебний псевдоконкурс. 8.5 тисяч багатоквартирних будинків — це приблизно два мільйони киян — фактично віддали комунальним керуючим компаніям. Реального конкурсу не було. Договори підписали голови РДА від імені мешканців.
У результаті вдвічі підняли тариф — тепер це називається «послуга з управління». Фактичного управління немає. У середньому по Києву тариф — 13 гривень за квадратний метр. Це приблизно 7 мільярдів гривень на рік. За моїми оцінками, 30–50% цих коштів зникає в невідомому напрямку. Механізму контролю немає.

***

№ 1.640

У сьомому листі ***Платон*** пов'язує своє рішення присвятити себе філософії з безбожними політичними умовами міста, в якому він жив. Після того, як він усіляко намагався брати участь у суспільному житті, він пише, що зрештою усвідомив: усі міста політично зіпсовані (kakos politeuontai), і тоді відчув себе змушеним залишити політику і присвятити себе філософії.

Філософія постає в цій перспективі як замінник політики. Ми повинні займатися філософією, тому що – сьогодні не менше, ніж тоді – займатися політикою стало неможливо.

Слід не забувати про цей особливий зв'язок між політикою та філософією, який робить філософування сурогатом політичної дії, заміщенням і компенсацією, яка, звісно, не є цілком втішною заміною чогось, що ми більше не можемо практикувати.

Якої ж вартості тоді цей замінник, якого ми б не обрали, якби політичне життя було ще можливим? Філософія показує тут своє справжнє значення, яке полягає не в розробці теорій та думок, які можна запропонувати тим, хто вірить, що ще може займатися політикою. Філософія – це форма життя, яка дозволяє нам жити в політично нестерпних умовах. У цьому – оскільки вона дозволяє нам облаштуватися в непридатному для життя та аполітичному місті – **філософське життя показує себе як єдина можлива політика в часи неможливості політики.**

18 лютого 2026 року

автор – **Джорджо АГАМБЕН**

***

№ 1.641

Юлія Свириденко сейчас с **Віктор Микита** и **ещё 4.** · **Подписаться** 2026-02-21

1 день ·

Уряд спільно з регіонами працює над системним забезпеченням енергетичної стійкості країни і підготовкою до наступного опалювального сезону.

Для цього провела нараду з Мінрозвитку, Міненерго, керівниками ОВА та представниками енергетичних компаній щодо реалізації Плану енергетичної стійкості областей.

1.

У нас немає ілюзій — ворог продовжить бити по енергетиці навіть із настанням тепла. Тому вже зараз готуємо чіткі плани стійкості на рівні кожного регіону, щоб забезпечити безперебійну роботу систем життєзабезпечення і готовність громад до наступної зими.

Ключові елементи Плану енергетичної стійкості областей:

1️⃣ Захист об'єктів критичної інфраструктури.
2️⃣ Розвиток розподіленої генерації.
3️⃣ Альтернативні джерела живлення для критичної інфраструктури.
4️⃣ Розподілена теплова генерація.

За результатами наради доручила ОВА спільно з Мінрозвитку, Міненерго, Мінфіном, Укренерго та іншими відповідальними структурами розробити і подати регіональні плани енергетичної стійкості з чіткими кроками їх реалізації.

2.

Кожна область має:
🔹 визначити перелік об'єктів критичної інфраструктури, що потребують першочергового захисту та автономного живлення;
🔹 скласти покроковий план із строками його виконання до початку опалювального сезону;
🔹 визначити потребу в обладнанні та фінансуванні робіт;
🔹 визначити необхідні ресурси для реалізації Плану.

Наступне завдання — синхронізувати регіональні плани з можливостями держави та забезпечити їхню своєчасну реалізацію.

***

№ 1.642

Коммуникативная безопасность в противовес безопасности информационной

Георгий ***Почепцов***

Мы много говорим об ***информационной безопасности***. Эта тема не сходит с повестки дня, а постоянно набирает силу. Но чем больше мы говорим, тем больше денег вкладывают государства в то, что более четко следует называть борьбой против кибератак, против хакеров, в то, что обозначают как ***кибербезопасность***. Военные и компьютерщики, радостно потирая руки, выстраивают защитные стены. С определенной регулярностью новая атака через некоторое время пробивает и эту защиту, и начинается новый этап финансирования следующей стены.

> — В сфере информационной безопасности процесс принял бесконечный характер. Новый вирус — новая защита, очередная хакерская атака — новая защита. Уже высчитано, что хакерская группа набирает силу за четыре года, поэтому их начинают отслеживать на уровне умений двух лет.

Главной особенностью этого информационного пространства является то, что оно не принадлежит индивиду — перед нами в качесте объекта атаки выступают государственные или бизнес-объекты.

> — Это в первую очередь техническая разведка, происходит съем информации. Развитые страны получают несколько сот таких атак в день. Чтобы предотвращать такие ситуации в ЦРУ, например, сотрудники имеют по два компьютера, только один из которых подключен к Интернету.

Коммуникативное пространство **принадлежит массовому сознанию, к нему имеет доступ каждый.**

В отличие от вышеприведенного понимания информационого пространства как узкого, то есть закрытого для чужих, коммуникативное пространство — открыто, как для своих, так и для чужих.

Тут в принципе не может быть задачи снятия информации, поскольку эта информация и так вся доступна.

Перед нами два разных пространства:

— открытое и закрытое, поэтому способы защиты должны быть совершенно иными.

Чужая интервенция в это пространство также может иметь агрессивные намерения. Но это будет задачей по размещению информации с нарушением принятых в этой системе правил создания и размещения информации.Точнее сказать, принятая система правил размещения только имитируется, чтобы нужное сообщение в результате увидело свет.

Советский Союз, например, мог разместить в индийской газете нужную ему статью, которую потом начинал транслировать по всей мировой прессе или у себя как мнение мировой общественности. США, кстати, признают, что самым сложным для них случаем было распространенное подобным образом обвинение в том, что СПИД был создан в лабораториях Пентагона.

То есть для облегченного проникновения в коммуникативное пространство создается псевдо-источник информации, сообщение которого начинают цитировать другие. Точно так то или иное нужное мнение вкладвается в уста известного лица, чтобы получить потом мощную циркуляцию этого имплантированного мнения.

Если

— информационное пространство в этом понимании будет иметь тенденцию к закрытости, то

— коммуникативное пространство, наоборот, заинтересовано в открытости.

Чем сильнее информационное пространство, тем оно закрытее, тем меньший к нему возможен доступ.

Чем сильнее *коммуникативное пространство*, тем оно открытее, тем большее число людей способно оно охватить.

— В последнем случае работает пример с фильмом, которому требуется как можно больший охват аудитории для получения прибыли.

Огромные объемы финансирования вкладываюся в то, чтобы закрыть информационное пространство от чужих, поскольку там содержатся секреты, в раскрытии которых их собственник не заинтересован.

В коммуникативное пространство вкладывают огромные объемы финансирования, чтобы содержащаяся там информация достигла как можно больших объемов людей.

То есть перед нами абсолютно противоположные правила функционирования двух этих пространств.

Еще одной харатеристикой, отличающей два пространства, является *постоянная сменяемость информации* в комуникативном пространстве и малая сменяемость информационного пространства.

По этой причине ценность текстов тут и там разная.

> — В информационном пространстве она выше, а в коммуникативном пространстве ниже, так как в нем сегодняшние тексты завтра уже устареют и будут заменены следующими.

И то, и другое пространство боятся чужого несанкционированного вторжения.

Но

> — в случае информационного пространства наибольшим злом будет копирование информации, а меньшим (по крайней мере, по частотности атак) — размещение информации.

В случае коммуникативного пространства снятие (копирование) информации как враждебный акт существует ***только для случая вскрытия внутренних, непубличных информационных потоков, раскрывающих кухню, поскольку они всегда закрыты для посторонних взглядов***.

Социальные сети **стали *новым типом такого коммуникативного пространства*, куда оказался более облегченным вход, чем это было в случае печати и телевидения.**

> — Этим сегодня активно пользуются, например, в избирательных кампаниях, когда нужный слух размещается сначала в Интернете с тем, чтобы потом его на более-менее официальной основе могли тиражировать печать и телевидение.

Чем раньше мы поймем разницу этих пространств, тем удачнее будет происходить противодействие в них.

Информационное пространство свою защиту видит в «стенах», ***коммуникативное***, являясь открытым по своему определению, свою защиту видит внутри себя

> **— с помощью выстраивания своего рода типа защиты в виде *собственной модели мира в массовом сознании*.**

Такая защита не видит потребности во внешней цензуре, поскольку цензура пернесена в самого человека.

Он отвергает те или иные сообщения как ложные, опираясь на свое знание ситуации, на знание «плохих»/»хороших» источников информации.

— Газета «Правда» была для американского гражданина заранее признана неправильной, поэтому сообщение из нее воспринималось как лживое даже до его прочтения.

— Точно так мы реагируем на наших политических противников, выискивая в их выступлениях исключительно подтверждение нашего признания их недостоверными.

— Когда Иран запрещает у себя куклу Барби, мультсериал Симпсоны или игру Покемон, то этим он защищает не свое информационное пространство, а пространство ***коммуникативное***. Иран так и формулирует эту защиту как противодействие входу западных ценностей.

Именно в *коммуникативном пространстве* происходит битвы цивилизаций, культурные войны и под.

Но одной из особенностей этой войны является то, что в ней очень трудно защищаться запретами и цензурой.

— Советский Союз имел все это, но рухнул, потому что население само хотело этот тип виртуального продукта. СССР пытался защищаться от информационной войны, а это была коммуникативная война, где действуют совсем другие правила.

В коммуникативной войне, в отличие от информационной, защита должна выстраиваться не на границе, а в центре.

Не забор, а ***собственный сильный продукт*** поставит запрет на вход аналогичного чужого продукта.

Информационная война ближе в этом плане войне в физическом пространстве, где тоже «граница на замке» является важным инструментарием.

Однако в современном мире уже нет подобной «границы на замке», поскольку он принципиально продвинулся как к большей открытости, так и к большей связности. Страны по связности стали как города в прошлом, города — как деревни, где все знают друг друга. С экрана нам рассказывают о свадьбе или разводе голливудской звезды так, как будто мы являемся ее ближайшими родственниками. Кстати, такого уровня подробностей мы не знаем о своих ближайших родственниках.

Чтобы *виртуальный продукт* достиг такой силы, чтобы персекать границы нужны не случайные, а системные методы его подготовки.

— И тут начинает работать не только содержание, контент, но и экономика,

— **способная раскрутить до нужного уровня *виртуальный продукт*, в котором живут *национальные смыслы*.**

Можно только искусственно тиражировать национальные смыслы, опираясь на историю. Современный человек не может быть так погружен в историю, как это пытаются сделать на постсоветском пространстве.

Национальные смыслы надо тиражировать в первую очередь в опоре на настоящем. Национальные смыслы не должны находиться только в прошлом.

Но ***национальные смыслы*** **действительно необходимы**.

— СССР, например, тиражировал смысл «Если завтра война», был даже такой фильм 1938 г. Этот смысл был важен для создания мобилизационной экономики, мобилизационной политики, позволявший отодвинуть решение социальных проблем людей в далекое будущее. Советские фильмы были идеологичны не только и не столько на поверхностном уровне, как на глубинном уровне, поэтому они сохраняют интерес к себе и сегодня как художественные произведения своего времени.

Эти глубинные смыслы мы можем трактовать как мифы, поскольку они акцентируют вневременные точки важности для массового сознания. Мультипликационный фильм про Бабу-Ягу, где она остается традиционным негативным персонажем, а не современный, где она выступает в роли доброй тети, более важен для развития ребенка, чтобы получить картину мира, где добро соседствует со злом. И Красная Шапочка не должна беседовать с незнакомцем, если хочет остаться в живых. Все эти простые истины нужны и сегодня.

Мы все выросли на книге и телевидении, но их теперь заменил телесериал, которые создал гораздо большие возможности для продвижения нужных идей. Мир в целом переходит на такие способы продвижения своих идей, которые не вызывают сопротивления у аудитории. «Мягкая» сила выходит на первое место, поскольку любые жесткие варианты заметны и взывают сопротивление.

Коммуникативное пространство **борется за внимание потребителя, поскольку**

— **информации сегодня больше, чем требуется, поскольку человек уже физиологически не в состоянии ее охватить.**

— **Нам уже стали нужны своеобразные «*смысловые переводчики*», которые рассказывают о том, как понимать то или иное явление в другой стране.**

Если признать, что ***миром правят смыслы***, а это действительно так, поскольку

— ***идеи*** и ***информация*** подстраиваются под смыслы, являясь их реализациями, то

— самыми сильными в мире являются смыслопорождающие страны. Они сильнее других, поскольку не только выдают на горы смыслы, которые мы обсуждаем, но и интерпретируют для нас и за нас чужие смыслы.

Сегодня ***массовое сознание*** не способно само понять и решить, является ли «правильным» поступок той или иной страны, например, Беларуси или Казахстана, Великобритании или Ирана.

Нам об этом расскажут новости смыслопорождающих стран, поскольку они не только более сильны в трансляции собственного мнения по всему миру (техническая сила), но и обладают национальной точкой зрения не только на свои, но и на чужие события (смысловая сила).

Сегодня побеждает не тот, кто умнее, а тот, чей ум можно использовать для решения новых задач.

Защита коммуникативного пространства — это новая задача.

Ее нельзя решать методами защиты ***информационного пространства***.

Этими двумя разными пространствами должны заниматься разные специалисты. Пока мы будем их смешивать, мы не получим нужного результата.

***

№ 1.643-1

ТРОФЕЙ ІЗ ПАП'Є-МАШЕ: ЯК МИ ВЧИСТУ ПРОГРАЛИ ХОЛОДНУ ВІЙНУ.

Частина 1: Похмілля «кінця історії»

2026-02-20

Рубін

Якщо ви досі тримаєте в серванті пляшку шампанського, щоб колись знову випити за велику перемогу вільного світу над комунізмом у 1991 році — вилийте її в унітаз.

Вона давно перетворилася на оцет, такий самий токсичний, як ілюзії вашингтонських аналітиків, які десятиліттями мастурбували на графіки глобальної демократизації.

Маю для вас вкрай незатишний спойлер, від якого в адептів ліберальної демократії зазвичай починається нервовий тик: США ПРОГРАЛИ ХОЛОДНУ ВІЙНУ.

Те, що ми тридцять років сприймали за гучний тріумф і фукуямівський «кінець історії», було найбільшою геополітичною галюцинацією. Ми стояли на п'єдесталі, обвішані медалями, поки противник тихо виносив меблі з нашого дому і скуповував суддів.

Те, з чим ми зіткнулися сьогодні — це не раптова криза. Це логічні метастази пухлини, яку Захід вирішив лікувати подорожником і кредитами МВФ.

Трамп із його безжалісною кувалдою MAGA з'явився не на порожньому місці. Це запізнілий інстинкт самозбереження цивілізації, яка раптово зрозуміла, що її зараз зжеруть.

Але давайте відмотаємо плівку назад. У той самий момент, коли все пішло не так.

1. ЗМІНА ВИВІСКИ ЗАМІСТЬ КАПІТУЛЯЦІЇ

У серпні 1991 року над кремлем спустили червоний прапор. Західна публіка ридала від щастя. Експерти з Вашингтона навперебій писали дисертації про те, як тоталітарний монстр звалився під вагою власної неефективності. Яка зворушлива наївність.

Не було ніякого краху. Була геніально проведена керована трансформація. Совкова номенклатура і гебісти просто зрозуміли, що марксизм-ленінізм більше не продається.

Ідеологічний баласт скинули за борт разом із партійними квитками. Суворі хлопці з Луб'янки просто змінили вивіску. Вони зняли сірі партійні костюми, влізли в пошиті на замовлення піджаки Brioni і перетворили державу на гігантську мафіозну корпорацію з ядерною парасолькою.

ВОНИ НЕ ЗДАЛИСЯ. Вони просто приватизували бензоколонку, залишивши за собою найголовніше — ядерний арсенал і агентурні мережі по всьому світу.

«Молода демократія» в рф була не більше ніж димовою завісою. За нею йшла гарячкова робота з виведення активів в офшори. Вони інтегрували вкрадені мільярди в кровоносну систему Заходу — в Лондон і на Волл-Стріт.

2. ГАМБУРГЕР ЯК СИМВОЛ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ СЛІПОТИ

Покоління політиків 90-х — Клінтон, Буш-старший, європейські лідери — виявилися абсолютно профнепридатними перед обличчям цієї гібридної мутації.

Їхня логіка була приголомшливо убогою:

1️⃣ Раз у москві відкрився McDonald's, значить, вони тепер наші.

2️⃣ Раз вони п'ють кока-колу і носять джинси, значить, імперія зла мертва.

3️⃣ Якщо ведмідь почав жерти гамбургери, він автоматично стає вегетаріанцем.

Вони поблажливо плескали по плечу вічно п'яного Єльцина, виписували чеки від МВФ і з ідіотськими посмішками купували собі квитки на власну геополітичну бійню.

Західні лідери грали в шашки за правилами чесної дипломатії, тоді як чекістські мутанти грали в тривимірні шахи, використовуючи краплені карти і крадені гроші.

Ніхто не звернув уваги на те, що фундамент авторитарної держави залишився недоторканим. Біомаса, яка звикла до твердої руки, просто чекала нового ідола.

І путін, сіра міль із пітерського підворіття, виявився ідеальним кандидатом на роль реставратора.

3. ПОКИ МИ СПАЛИ: НАРОДЖЕННЯ НОВОЇ ОСІ

Головна трагедія 90-х і нульових полягає в тому, що конфлікт нікуди не зник, він просто пішов у тінь. Поки США радісно приміряли кашкет глобального поліцейського, ганяючись за бороданями по афганських печерах, справжні вороги набирали масу.

1) — кремль методично, долар за доларом, скуповував європейські еліти, підсаджуючи Старий Світ на нафтогазову голку.

2) — А за спиною у москви, тихо і без зайвого шуму, підбирав червоний прапор, що впав, Китай. Пекін холоднокровно препарував труп радянської економіки і використав жадібність західних корпорацій, щоб перетворитися на повноспектрального хижака.

«Кінець історії» виявився лише перекуром перед справжньою бійкою.

Ось чому сьогодні ми бачимо те, що бачимо. Трамп — це не збій системи і не каприз популістів. Це доктрина «Цивілізаційного реалізму» в дії, екстрена реанімація через електрошок.

Це холодне усвідомлення: якщо Імперія не почне випалювати метастази кувалдою «Жорсткого суверенітету», її просто зжеруть.

Але щоб зрозуміти, як Америка докотилася до необхідності такої жорсткої хірургії, потрібно зазирнути ще глибше. У ті часи, коли Трумен і Кеннеді допустили перші фатальні тріщини...

Далі буде...

***

№ 1.643-2

ТРОФЕЙ ІЗ ПАП'Є-МАШЕ: ЯК МИ ВЧИСТУ ПРОГРАЛИ ХОЛОДНУ ВІЙНУ.

Частина 2: Перші тріщини в фундаменті

У першій частині ми розібралися з тим, чому тріумф Заходу в 1991 році був лише масштабною геополітичною галюцинацією, за якою ховалася витончена мутація кремлівських чекістів.

Але якщо ви думаєте, що все пішло по швах тільки після розпаду СРСР, ви глибоко помиляєтеся.

Фундамент нашого глобального домінування почав кришитися задовго до того, як *Єльцин* станцював свій *знаменитий п'яний танець*.

Перші фатальні тріщини з'явилися ще тоді, коли творці повоєнного світового порядку були живі, сповнені сил і свято вірили в непогрішність своїх доктрин.

Давайте поговоримо про те, як Америка, перебуваючи на піку своєї могутності, примудрилася здати Азію, погодитися на криваву нічию і пустити ворога прямо собі під черево.

1. 1949: ЯК ВАШИНГТОН ПОДАРУВАВ МІЛЬЯРДНИЙ РИНОК ЧЕРВОНОМУ ДРАКОНУ

Знаменита доктрина Трумена 1947 року звучала красиво і пафосно:

> — **вільні народи світу дивляться на нас, ми зобов'язані підтримати тих, хто чинить опір спробам поневолення**. Звучить як тост, після якого хочеться встати і віддати честь.

Але вже через два роки ця доктрина з тріском провалилася на найважливішому, наймасштабнішому напрямку.

У 1949 році США зробили помилку, за яку ми розплачуємося досі, причому щодня, купуючи будь-який гаджет або читаючи новини про чергову ескалацію навколо Тайваню.

2. АМЕРИКА «ВТРАТИЛА КИТАЙ»

Поки у Вашингтоні засідали розумні люди в дорогих костюмах і креслили на картах лінії стримування Радянського Союзу в Європі, в Азії Мао Цзедун методично добивав Гоміньдан Чан Кайші.

Американський істеблішмент, заколисаний власною ядерною монополією (яка, до речі, того ж 49-го року закінчилася), дивився на китайську громадянську війну з якоюсь гидливою відстороненістю. Корупція в лавах союзників здавалася їм достатнім приводом, щоб умити руки.

У підсумку,

> — **найбільш густонаселена країна світу, колосальний ринок і стратегічний плацдарм в Азії дістався комуністам практично задарма**.

Це був не просто програш битви. Це була здача цілого континенту.

Реакція покоління Трумена була передбачувано істеричною.

> — Замість того щоб визнати ***катастрофічний провал своєї аналітики і розвідки***, у Вашингтоні почався параліч і параноїдальне полювання на відьом.

Маккартизм став чудовою димовою завісою:

— набагато простіше шукати шпигунів у Держдепартаменті та Голлівуді, ніж визнати, що ти щойно своїми руками створив монстра, який через кілька десятиліть почне скуповувати твою економіку на корню.

3. 1950–1953: КРИВАВА НІЧИЯ В КОРЕЇ ТА КАСТРАЦІЯ ГЕНЕРАЛІВ

Втративши Китай, Вашингтон не встиг навіть витерти холодний піт, як у 1950 році совкові маріонетки з півночі перейшли 38-му паралель у Кореї.

І ось тут американська еліта зробила другу концептуальну помилку

— **вона вирішила, що в екзистенційній війні можна зіграти «в нічию».**

Замість того щоб оголосити війну і знищити загрозу, інтелектуали в Овальному кабінеті назвали це «поліцейською операцією ООН».

Генерал Дуглас Макартур, людина з інстинктами справжнього хижака, вимагав

— перенести удари на територію Китаю і закінчити справу, навіть якщо для цього доведеться застосувати ядерну зброю.

Він розумів те, що сьогодні нарешті розуміє Трамп:

— з тоталітарними режимами не домовляються, їх вбивають у кам'яний вік кувалдою.

Але що зробив Трумен? Він злякався.

— Злякався москви, злякався третьої світової, злякався різкого Макартура — і з ганьбою звільнив єдиного генерала, який хотів і міг перемогти.

Підсумок цієї бюрократичної малодушності ми розхльобуємо досі.

Америка погодилася на статус-кво.

— Ми добровільно залишили на карті світу ***психопатичну комуністичну монархію Кімів***, яка сьогодні штампує ядерні боєголовки і відправляє гарматне м'ясо для війни проти Заходу.

У 1953 році москва і Пекін засвоїли найважливіший урок: Америка боїться тотальної перемоги. Достатньо пролити трохи американської крові, і політики у Вашингтоні самі прибіжать підписувати перемир'я.

4. 1959: БОРОДАТІ РОМАНТИКИ І РАКЕТИ ПІД ФЛОРИДОЮ

Якщо втрата Китаю і ганебна нічия в Кореї були стратегічними землетрусами на іншому кінці світу, то події, що почалися через кілька років, стали ляпасом, від якого в Америки задзвеніло у вухах.

1959 рік. Куба.

— Група бородатих хлопців в оливковій формі скидає режим Батисти.

І знову американська аналітика демонструє дива короткозорості.

У ЦРУ довго чухали потилиці, намагаючись зрозуміти:

— Фідель Кастро — це просто ексцентричний націоналіст із лівим ухилом чи все-таки переконаний марксист?

Поки вони писали свої звіти, Кастро зробив вибір, який назавжди змінив геополітичну карту півкулі.

США, захоплені глобальною грою в наддержаву, примудрилися проґавити появу радянського форпосту всього в 90 милях від свого узбережжя.

— Це як якби ви будували неприступну фортецю, встановили новітні системи безпеки, а потім зі здивуванням виявили, що у вашому підвалі вже рік живуть цигани з вогнеметами.

Кубинська революція розкрила повну імпотенцію доктрини «стримування» при зіткненні з асиметричною загрозою. Америка не знала, як реагувати на гібридні методи того часу.

Пряме військове вторгнення (провал у Затоці Свиней) обернулося ганебним фіаско, яке тільки зміцнило Кастро.

А потім сталася Карибська криза 1962 року.

Так, Кеннеді прийнято вихваляти за те, що він відвів світ від краю ядерної прірви.

Але давайте будемо цинічними реалістами:

— сам факт того, що радянські ракети опинилися на Кубі, був колосальним провалом американської стратегії. Імперія зла, не зробивши жодного пострілу, змогла приставити пістолет до скроні Вашингтона.

Міф про те, що Захід контролює ситуацію, дав глибоку тріщину.

Стало ясно:

— система альянсів і пафосні промови в ООН не працюють, якщо противник готовий діяти нахабно, асиметрично і не за правилами.

Ці три провали

— 1) здача Китаю, 2) боягузтво в Кореї та 3) поява червоної Куби — стали першими симптомами хвороби, яка десятиліттями роз'їдала Захід.

Хвороби, ім'я якій

— **геополітична сліпота і неготовність до жорстких, нелінійних рішень**.

Саме ці помилки, помножені на боягузтво наступних поколінь політиків, привели нас до того хаосу, який зараз доводиться розгрібати за допомогою бульдозера MAGA.

Але про це, і про те, як Америка добровільно виростила головного спонсора тероризму на Близькому Сході — у наступній частині нашого розтину.

Далі буде...

***

№ 1.643-3

ТРОФЕЙ ІЗ ПАП'Є-МАШЕ: ЯК МИ ВЧИСТУ ПРОГРАЛИ ХОЛОДНУ ВІЙНУ.

Частина 3: Палаючі континенти та бородаті фанатики

Ми вже з'ясували, як покоління *Трумена* і *Кеннеді*

> 1) проґавило Китай, 2) погодилося на криваву нічию в Кореї і 3) дозволило совєтам затягнути ракети на Кубу.

Але якщо в 50-ті та 60-ті роки Америка хоча б намагалася грати м'язами, то в 70-ті західна еліта вирішила, що геополітика — це занадто грубо, і пішла у *філософські роздуми про права людини*.

> — Саме в це десятиліття було закладено фундамент того глобального пекла, в якому ми живемо сьогодні.

Давайте подивимося, як **Захід своїми власними доглянутими руками 1) здав три континенти, 3) знищив союзників і 3) виростив спонсорів світового тероризму.**

1. 1979: КАРТЕР, ШМАРКЛІ ТА ЗДАЧА ІРАНУ

До кінця 70-х років у Білому домі сидів Джиммі Картер — людина, можливо, з прекрасною душею, але абсолютно атрофованим інстинктом хижака.

У Тегерані в цей час зріла криза: лояльний Америці шах Мохаммед Реза Пехлеві стрімко втрачав контроль над країною. Шах був жорстким авторитарним лідером? Безперечно. Але він був НАШИМ сучим сином.

Він тримав у вузді ісламських радикалів, качав нафту на Захід і був головною противагою радянському впливу в регіоні.

Що робить адміністрація Картера, коли під шахом захитався трон?

> — Замість того щоб відправити авіаносну ударну групу і допомогти союзнику закатати бунт в асфальт, Вашингтон починає «жувати шмарклі».

Емісари Держдепартаменту читають шаху лекції про важливість демократичних реформ, у той час як на вулицях Тегерана натовпи фанатиків уже палять американські прапори.

У підсумку Америка просто здає свого ключового союзника.

> **— Шах тікає, а з паризького заслання (яка іронія: Європа дбайливо дала притулок майбутньому кату) тріумфально повертається аятола Хомейні.**

На зміну *світському авторитаризму* прийшла *агресивна теократія*, чиєю головною національною ідеєю стало знищення США.

> — Потім послідувало захоплення американського посольства — 444 дні абсолютної, кришталево чистої ганьби світової наддержави. Бородаті фанатики витирали ноги об американську гордість, а Картер у відповідь писав ноти протесту.

Здача Ірану стала народженням системного державного тероризму.

Америка сама впустила у світ вірус, який потім мутував у Хезболлу, ХАМАС і хуситів.

2. ЛАТИНСЬКА АМЕРИКА: ЯК ЗАХІД ЗДАВАВ ДЖУНГЛІ

Поки на Близькому Сході народжувалася ісламська загроза, москва методично забирала під себе Третій світ.

— У Латинській Америці радянські інструктори ліпили з регіону плацдарм для удару по м'якому підчерев'ю США. ***Нікарагуа*** в 1979 році дісталася ***сандиністам***.

Вашингтон намагався відбиватися, але робив це настільки непослідовно і з такою оглядкою на ліву пресу, що викликав лише глузування в москві. Імперія зла діяла нахабно, а Америка постійно вибачалася за те, що намагається захистити свої кордони.

3. ЗРАДА В АФРИЦІ: ВБИВСТВО РОДЕЗІЇ ТА ПАР

Але якщо в Латинській Америці США хоча б імітували опір, то в Африці Захід здійснив акт прямого *геополітичного самогубства*.

У 70-ті роки совєти влаштували на континенті справжнє сафарі.

1) — Ангола, Мозамбік, Ефіопія — одна країна за одною падали в руки прорадянських марксистських режимів. кремль, не соромлячись, перекидав туди тисячі кубинських найманців і тонни зброї.

А що робив «вільний світ»?

2) — Він **був зайнятий знищенням власних союзників — Родезії та ПАР**.

Родезія була ефективною, економічно успішною державою з найсильнішою армією в регіоні, яка успішно кришила прорадянських терористів. Але для західних лібералів Родезія була «расистським режимом».

Лондон, разом із Вашингтоном, задушили Родезію найжорстокішими санкціями, змусивши передати владу марксисту Роберту ***Мугабе***.

Підсумок: колись житниця Африки перетворилася на жебрацьку дірку з гіперінфляцією, повністю лояльну антизахідній осі.

Той самий сценарій був реалізований проти *ПАР*.

Замість того щоб підтримати Преторію — єдиний індустріально розвинений, антикомуністичний бастіон на півдні Африки — Захід приєднався до радянської кампанії бойкоту.

Європа і США своїми руками знесли режим, який захищав їхні інтереси, і віддали найбагатшу країну під контроль тих, хто десятиліттями фінансувався і навчався в КДБ.

4. ОДИНОКИЙ ОСТРІВ АДЕКВАТНОСТІ: ІЗРАЇЛЬ ПРОТИ ВСІХ

На тлі цієї тотальної капітуляції Заходу, єдиною державою, яка відмовилася грати в піддавки, став Ізраїль.

У ***1973*** році (Війна Судного дня) Ізраїль зіткнувся з екзистенціальною загрозою:

— радянська зброя в руках арабських коаліцій загрожувала скинути євреїв у море.

І Ізраїль вижив.

— Вижив не завдяки ООН або європейській дипломатії. Він вижив завдяки своїй жорстокій, нелінійній волі до життя і готовності вбивати тих, хто прийшов убити його.

Але подивіться на реакцію *Європи*.

— Замість того щоб підтримати єдиний форпост цивілізації на Близькому Сході, Старий Світ злякався арабського нафтового ембарго.

Європейські еліти почали підлещуватися перед терористами і читати Ізраїлю моралі про непропорційне застосування сили. Ця шизофренія триває досі.

— Європа, розм'якшена ***лівим дискурсом***, десятиліттями намагається зв'язати Ізраїлю руки, не розуміючи, що **якщо впаде Єрусалим, наступними на черзі будуть Париж і Лондон.**

1970-ті роки стали десятиліттям, коли Захід довів ворогам:

— нас можна бити, нас можна шантажувати нафтою, у нас можна забирати цілі континенти.

Ми будемо писати обурені резолюції, душити власних союзників і просити переговорів.

Ми програвали Холодну війну не на полях битв — ми програвали її в головах наших політиків.

Але попереду було найцікавіше.

Період, коли Європа вирішила продатися чекістам за дешевий газ.

Ласкаво просимо в епоху «***шредеризації***».

Далі буде...

***

№ 1.643-4

ТРОФЕЙ ІЗ ПАП'Є-МАШЕ: ЯК МИ ВЧИСТУ ПРОГРАЛИ ХОЛОДНУ ВІЙНУ.

Частина 4: Проблиск волі та епоха «шредеризації»

У попередніх частинах ми препарували історію того, як Захід десятиліттями здавав позиції:

> **— 1) віддали Китай Мао, 2) пустили радянські ракети на Кубу, 3) здали Африку і 4) виростили ісламський радикалізм в Ірані.**

Здавалося, що до кінця 70-х років вільний світ просто втомився жити і готується до добровільної капітуляції перед москвою.

Але

— в 1980-ті роки сталося те, що історики пізніше назвуть «*консервативною революцією*», а чекісти — своїм найгіршим жахом.

На коротку історичну мить до влади у США та Великій Британії прийшли політики з інстинктами справжніх хижаків.

1. КОВБОЙ ТА ЗАЛІЗНА ЛЕДІ: ЯК ТРЕБА ГОВОРИТИ З ІМПЕРІЄЮ ЗЛА

Рональд ***Рейган*** та Маргарет ***Тетчер*** були антиподами слабкодухих мрійників із 70-х. Вони не вірили в «розрядку», не хотіли мирного співіснування з ГУЛАГом і не збиралися вибачатися за західні цінності.

Рейган зробив те, від чого у вашингтонського істеблішменту стався колективний непритомний стан:

— ВІН НАЗВАВ РЕЧІ СВОЇМИ ІМЕНАМИ.

Він публічно охрестив СРСР «Імперією зла». Для європейських дипломатів, які звикли роками вилизувати кремлівські черевики заради газових контрактів, це звучало як святотатство.

Що зробила ця пара? Вони увімкнули режим жорсткого пресингу.

1. ГОНКА ОЗБРОЄНЬ

Рейган запустив програму СОІ («Зоряні війни»). Байдуже, блеф це був чи ні — совкова економіка, що трималася на чесному слові та ціні на нафту, надірвалася, намагаючись відповісти.

2. ПІДТРИМКА АНТИКОМУНІСТІВ

Вони почали озброювати афганських моджахедів, перетворивши Афганістан на криваву рану для радянської армії (так, потім це відгукнулося, але тактично завдання було виконано блискуче).

3. ЕКОНОМІЧНЕ ЗАДУШЕННЯ

США домовилися із саудитами про обвал цін на нафту. Радянський бюджет просто луснув.

Рейган і Тетчер не хотіли домовлятися. Вони хотіли перемогти. І саме цей короткий період жорсткої, безкомпромісної сили призвів до того, що в 1991 році радянський колос розвалився.

Але що відбулося далі? Далі Захід зробив найганебнішу помилку у своїй історії. Замість того щоб добити потвору, вичистити чекістські архіви і

провести люстрацію, західні еліти вирішили, що ведмідь став вегетаріанцем, і почали з ним торгувати.

2. ЕПОХА ВЕЛИКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ПРОСТИТУЦІЇ: ФЕНОМЕН «ШРЕДЕРИЗАЦІЇ»

Покоління Клінтона, Блера, Ширака та Меркель виявилося негідним спадщини Рейгана і Тетчер.

> 1) — Вони 1) радісно оголосили «кінець історії», 2) розпиляли військові бюджети і 3) кинулися заробляти гроші.
>
> 2) — А чекісти, скинувши ідеологічний баласт КПРС, перевдяглися в дорогі костюми і зрозуміли геніальну річ: навіщо погрожувати Європі танками, якщо її можна просто КУПИТИ?

Почалася епоха, яку політологи сором'язливо називають «взаємозалежністю», а ми назвемо прямо — *епохою тотальної політичної проституції, або «шредеризацією»*.

Символом цього падіння став Герхард ***Шредер*** — канцлер локомотива європейської економіки, Німеччини. Людина, яка протиснула будівництво газопроводу в обхід Східної Європи, посадила свою країну на російську газову голку, а після відставки одразу ж пересіла в крісло топменеджера газпрому.

І він був такий не один. кремль методично, долар за доларом, скуповував західний істеблішмент:

1. ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ШАНТАЖ

Європа добровільно вбивала свою ядерну та вугільну енергетику (привіт екоактивістам, яких щедро спонсорувала москва), замінюючи її дешевим російським газом. До 2020 року залежність Німеччини від рф стала критичною.

2. ЛОНДОНГРАД

Британська столиця перетворилася на пральню для брудних чекістських мільярдів. Російські олігархи скуповували футбольні клуби, нерухомість у Мейфері та титули перів. Гроші не пахнуть, навіть якщо вони у крові.

3. ФРАНЦУЗЬКИЙ ЦИНІЗМ

Париж продовжував постачати москві військові технології (тепловізори, електроніку) навіть після вторгнення в Грузію у 2008 році та анексії Криму в 2014-му.

3. ГОЛКА, З ЯКОЇ НЕМОЖЛИВО ЗЛІЗТИ

Поки Америка в нульових витрачала трильйони, ганяючись за бороданями по печерах *Афганістану* і намагаючись будувати демократію в *Іраку*, путін вибудовував свою нову Імперію.

Європа розм'якла. Політики почали сприймати москву не як екзистенційну загрозу, а як примхливого, але багатого бізнес-партнера. «Вони не нападуть, бо це економічно невигідно», — мантрою повторювали європейські аналітики аж до лютого 2022 року.

> **— Вони судили чекістську мафію по собі. Вони думали, що путіна цікавлять дивіденди, а його цікавила імперія.**

Трофей із пап'є-маше, який Захід склеїв собі в 1991 році, остаточно розсипався на порох. Виплеканий західними грошима і технологіями, вигодуваний європейським боягузтвом і американською сліпотою, монстр повернувся.

І не один, а в союзі з Китаєм та Іраном — тією самою Віссю Зла, яку ми самі дбайливо виростили за попередні десятиліття.

Ми підійшли до точки абсолютного *геополітичного банкрутства*.

До моменту, коли старі правила більше не працюють, а дипломатія перетворилася на жалюгідне бекання. Саме в цій точці історії і знадобилася кувалда MAGA.

У фінальній частині нашого розслідування ми поговоримо про те, як Америка нарешті прокинулася і перейшла до Доктрини «Жорсткого суверенітету».

Далі буде…

***

№ 1.643-5

ТРОФЕЙ ІЗ ПАП'Є-МАШЕ: ЯК МИ ВЧИСТУ ПРОГРАЛИ ХОЛОДНУ ВІЙНУ.

Частина 5: Кувалда MAGA та жорстока Реконкіста

У попередніх частинах ми провели розтин західної *геополітичної сліпоти*.

Ми побачили, як покоління політиків, починаючи з 40-х років, методично здавали світ:

> **— 1) проґавили Китай, 2) злякалися на Кубі, 3) віддали Африку, 4) виростили ісламський терор в Ірані і, нарешті, в епоху «шредеризації» просто 5) продали Європу чекістам за дешевий газ.**

До 2020-х років ситуація стала критичною. Вісь зла (москва, Пекін, Тегеран) більше не ховалася.

Вони відкрито сміялися з ООН, скуповували західних політиків і готувалися до фінального переділу світу.

— Старий добрий ліберальний порядок, заснований на правилах, перетворився на *клуб самогубців*, де «всі ввічливо посміхалися, поки їм різали горло».

Саме в цій точці абсолютного геополітичного банкрутства і виник феномен MAGA.

1. ІСТЕРИКА НАВКОЛО КЕПКИ: ХТО НАСПРАВДІ ПРИДУМАВ MAGA

Європейські інтелектуали та ліва преса полюбляють малювати Трампа і рух MAGA як *збіговисько примхливих популістів*, які випадково зламали красиву систему.

Яка жахлива дурість та історична безграмотність. Для тих, хто втрачає свідомість побачивши червону кепку, маю погані новини: відкрийте Вікіпедію.

> Трамп навіть не придумав це гасло. Фразу «Let's Make America Great Again» вперше використав Рональд ***Рейган*** у своїй президентській кампанії 1980 року — ТОЙ САМИЙ РЕЙГАН, який потім загнав осиковий кілок у груди радянської економіки.
>
> А в 1992 році гасло «Make America Great Again» із задоволенням експлуатував демократ Білл ***Клінтон***.

Бажання зробити свою країну великою, сильною і недосяжною для ворогів — це абсолютно нормальний, базовий інстинкт будь-якого притомного національного лідера.

У нас є свій власний, вистражданий кров'ю аналог — «УКРАЇНА ПОНАД УСЕ!». І він несе в собі точно такий самий сенс: об'єднання громадян заради виживання нації та безжального знищення тих, хто прийшов нас вбивати.

2. ВАМ НЕ ПОДОБАЄТЬСЯ ТРАМП? ЦЕ ВАШІ ОСОБИСТІ ПРОБЛЕМИ

Давайте прояснимо одну просту річ. Вам не подобається Трамп? Вас дратують його манери, його твіти, його колір обличчя чи його его? Це виключно ваші особисті проблеми.

Він вам не родич, не чоловік і не сусід по дачі, щоб ви його любили.

У геополітиці немає місця емоціям і підлітковим образам.

Багато хто сьогодні вже забув, якій принизливій, отруйній критиці піддавалися свого часу Рональд Рейган і Маргарет Тетчер. Ліберальна преса

80-х малювала їх карикатурними маніяками, тупуватими радикалами, які ось-ось розв'яжуть ядерну війну.

А сьогодні ці двоє — недосяжний зразок політичної волі, ідоли, на яких моляться навіть їхні колишні критики.

Тільки історія вирішить, хто мав рацію, а хто був жалюгідним боягузом.

У кожного світового лідера є своє конкретне історичне завдання.

Трамп із його доктриною «Цивілізаційного реалізму» та «Жорсткого суверенітету» прийшов не для того, щоб подобатися.

ВІН ПРИЙШОВ ЛАМАТИ ГНИЛУ СИСТЕМУ.

3. 2026 РІК: РЕКОНКІСТА ПОЧИНАЄТЬСЯ ІЗ ЗАХІДНОЇ ПІВКУЛІ

США перестали грати роль «доброго гегемона», який власним коштом захищає розгодованих європейських союзників і пише ноти протесту у відповідь на плювки в обличчя.

Хочете, щоб американська парасолька вас захищала? Платіть 5% ВВП на оборону. Не хочете? Захищайте себе самі, коли російські танки постукають у ваші двері.

Головна відмінність Трампа від політиків епохи «кінця історії»

— це **ГОТОВНІСТЬ ЗАСТОСОВУВАТИ СИЛУ**.

Трамп розпочав ***Реконкісту***.

Реконкі́ста (від ісп. *Reconquista*, «відвоювання») — історіографічний термін для позначення військових кампаній християнських королівств проти мусульман 722-1492 років на Піренейському півострові. Після падіння Західної Римської імперіїбільша частина півострова знаходилася під владою Вестготського королівства, яке протягом 711—718 років було завойоване арабами. Початком Реконкісти є битва при Ковадонзі, а закінченням — падіння Гранади. Вперше термін «Реконкіста» з'явився у французьких дослідженнях Нового часу і звідти був запозичений іспанською історіографією.

1. БЛОКАДА КУБИ

У 2026 році Вашингтон, втомившись дивитися, як Пекін і москва перетворюють Острів Свободи на свою розвідувальну базу, ввів найжорстокішу військово-морську блокаду. Жодних переговорів. Або Китай і рф забирають звідти свої радари, або острів повертається в кам'яний вік.

2. ОПЕРАЦІЯ У ВЕНЕСУЕЛІ

Ситуацію з режимом Мадуро, який сидів на багнетах кубинських спецслужб і російських ПВК, було вирішено хірургічно. Замість марних санкцій, США провели жорстку, нелінійну спецоперацію із захоплення верхівки картелю. Це був чіткий сигнал усьому світу: Америка більше не домовляється з лівацькими диктатурами у себе під черевом. Вона їх випалює.

4. «ОПІВНІЧНИЙ МОЛОТ»: КІНЕЦЬ ІРАНСЬКОЇ КАЗКИ

Але найпотужніший удар кувалди MAGA зараз занесений над Близьким Сходом. Трамп закрив лавочку нескінченних «ядерних угод».

У 2026 році Пентагон завершив підготовку операції «Опівнічний Молот» — плану прямого військового знищення ядерного потенціалу Ірану.

Це не війна за демократію. Це санітарна вирубка зараженого лісу. Ізраїль нарешті отримав не просто «висловлення підтримки», а зелене світло і важкі бетонобійні бомби. Вісь зла затріщала по швах.

ЕПІЛОГ: МЕТА ВИПРАВДОВУЄ ЗАСОБИ

У нас усіх зараз має бути перед очима тільки одна мета:

— 1) ПОВНИЙ РОЗВАЛ РФ І ЖОРСТКА 2) ПОСТАНОВКА КИТАЮ НА МІСЦЕ.

Потрібно вибити зуби диктаторським режимам так, щоб вони навіть мріяти не могли про світове лідерство, не кажучи вже про переділ кордонів.

Чи вдасться це Трампу? Чи доведе він свою Реконкісту до кінця? Це покаже тільки найближче майбутнє.

Але одне ми з вами знаємо напевно, і ці п'ять статей тому залізобетонне підтвердження:

— УСІ ПОПЕРЕДНІ ПОКОЛІННЯ ЗАХІДНИХ ПОЛІТИКІВ ХОЛОДНУ ВІЙНУ БЕЗДАРНО ПРО@РАЛИ.

І якщо сьогодні ми не почнемо бити ворога кувалдою, не озираючись на «правила пристойності», завтра нам просто ніде буде жити.

Кінець серії.

***

№ 1.644

Ентелехія проти алгоритму

СЕРГІЙ ЧАПЛИГІН

FEB 22, 2026

Чому без внутрішньої *мети* навіть найрозумніша система веде до *хаосу*

Є одне давнє грецьке слово, яке сучасна людина майже повністю витіснила зі свого словника - не лише з мови, а й із самого способу мислення. Це слово - **ентелехія**.

У філософії Аристотеля **ентелехія** — внутрішня мета руху, закладена в прихованому вигляді у кожному бутті до його здійснення; діяльний, формувальний початок.

Арістотель використовував його для позначення мети, закладеної в самій речі.

Не зовнішньої мети, не нав’язаної обставинами чи чужою волею - а внутрішньої, органічної, тієї, що становить саму суть існування речі.

Жолудь несе в собі дуб. Не як метафору, а як онтологічну реальність.

Бо **telos** завжди превалює над причиною.

Telos (/ˈtɛlɒs, ˈtiːlɒs/;[1] Ancient Greek: τέλος, romanized: *télos*, lit. 'end, purpose, goal')[2] is a term used by the philosopher Aristotle to refer to the final cause of a

natural organ or entity, or of human art. The Greek word *telos*is the root of the modern term "teleology", the study of purposiveness or of objects with a view to their aims, purposes, or intentions. Teleology is central in Aristotle's work on plant and animal biology, and in his analysis of human ethics, through his theory of the four causes. Aristotle's notion that everything has a *telos* also gave rise to epistemology.[3]

«Телос» (др.-греч. τέλος — завершение, цель) — философский термин, обозначающий конечную цель, высшее предназначение или внутренний смысл существования вещи, человека или мира в целом, ставший основой *телеологии* (учения о целесообразности). Понятие активно использовалось Аристотелем, считавшим телос имманентным свойством природы, «которая ничего не делает напрасно».

Людина також несе в собі своє призначення. Не як мрію, а як як структуру Буття.

А причинний ланцюжок, який веде до досягнення цієї мети, може змінюватись, і є довільним. Походження завжди спрямоване до цілком певної мети, а причинні ланцюги, що ведуть до її досягнення, можуть бути взаємозамінними.

Сьогодні головне питання звучить *чому воно так влаштовано?*, а не *з якою метою?*

Різниця між цими двома питаннями це різниця між двома сприйняттями Буття.

1) — Пошук *причини* шукає механізм. Це питання аналітичне, холодне, технічне.

2) — Питання *мети* шукає сенс. Воно спрямоване до того, що річ або подія означає у великому порядку речей. Це питання живе, тепле, людське.

Раніше людина жила в телеологічному всесвіті. Вона могла не знати точного причинного ланцюга, що привів до тієї чи іншої події (і це її особливо не турбувало).

Але вона знала головне: якщо щось існує - воно існує з певною метою.

Якщо щось трапляється - у цьому є сенс.

Доля, рок, Божий Промисел, фатум, фортуна - це здатність сказати: “причинні шляхи можуть бути різними, але мета одна, і вона реальна”.

Сьогодні ми перевернули цю ієрархію догори дригом.

Каузальний інтелект досяг свого апогею саме тоді, коли телеологічна інтуїція майже повністю згасла. І це не випадковий збіг - це закономірність.

— «Чим точніше ми навчились розбирати механізм, тим менше нас цікавив задум».

— «Чим детальніше ми описували причинний ланцюг, тим більш зайвим здавалось питання про мету».

Модерн **побудував грандіозну машину пояснення світу. Вона працює бездоганно.**

— Вона пояснює походження зірок і природу свідомості, механізми революцій і біохімію.

Але машина пояснення не має вбудованого сенсу.

— Вона рухається, не знаючи куди, з наростаючою швидкістю і наростаючою порожнечею всередині.

Сучасна людина знає механізми хвороб і революцій, нейромедіатори емоцій і алгоритми поведінки, фізику зірок і хімію кохання.

Каузальний детермінізм (причинна зумовленість усього) став непорушною вірою модерну.

Але питання *мети* завмерло.

Воно стало незручним, ненауковим, дивакуватим. Сучасна людина відповідає на нього або знизуванням плечей, або тривогою, або (що найчастіше) просто не ставить це питання взагалі.

— Порожнечу сенсу вона заповнює споживанням, розвагами, потоком інформації. Тим, що дає відчуття руху без жодного напрямку.

Арістотель сказав би:

— “ми навчились досконало читати тінь, але забули, що тінь існує лише тому, що десь є світло”.

Ми розклали це світло на спектр, описали його довжину хвиль, виміряли швидкість його поширення. І в цій захопленості аналізом непомітно втратили здатність просто стояти під сонцем і розуміти, що воно означає.

І тут ми підходимо до *найбільш болісного парадоксу нашого часу*.

— Ніколи в історії людство не мало таких потужних засобів зв’язку. Ніколи люди не могли говорити з такою кількістю інших людей, так

швидко, так легко, з будь-якої точки землі. Комунікація досягла абсолютного технічного тріумфу.

І водночас, ніколи зміст цієї комунікації не був таким порожнім.

— Ми говоримо постійно і не повідомляємо нічого.

— Ми пишемо безперервно і не передаємо жодної думки.

— Ми гортаємо стрічки новин, клацаємо посилання, перескакуємо між курсом валют, чужими фотографіями, скандальними заголовками, кримінальною хронікою, порнографічними сайтами.

І всі ці речі, не пов’язані між собою жодним чином. Їх об’єднує лише випадковість та безглуздість, які ні про що не повідомляють та ні про що не свідчать.

— Ми, відриваючись від гаджету, не стаємо багатшими інтелектуально; ми навіть не можемо переказати, чим займалися: з одного боку, навіть соромно сказати що, з іншого (навіть захочеш) і не скажеш...

Причинний зв’язок між усіма цими кліками та переходами алгоритм забезпечує чудово. Але телеологічного зв’язку - жодного. Немає мети, немає напрямку, немає сенсу, якому підпорядкований цей рух. Є лише хаотична екзистенція користувача, що блукає між всіма цими подразниками.

Друзі! *Ентелехія* - це не містика і не втеча від раціональності.

Це визнання того,

(1) що річ не вичерпується своїм походженням.

(2) Що людина не вичерпується своєю біографією.

(3) Що подія не вичерпується своїми причинами.

Людина без ***мети*** - це людина без внутрішнього хребта. Вона може бути надзвичайно ефективною в досягненні цілей, але ці цілі ці будуть або чужими, або випадковими, або нескінченно замінюватимуть одна одну, не приносячи наповненності. Бо наповненності - це телеологічна категорія. Воно виникає тоді, коли досягнуто саме те, до чого річ або людина за своєю природою прагне.

Це не просто культурна деградація і не ностальгія за минулим. Це симптом глибшої кризи. Кризи, яку не вирішити черговою технологією чи реформою освіти.

Криза сучасності - це не криза знання. **Це криза *сенсів***.

Питання про *сенс* не наївне. Воно найскладніше з усіх. Саме тому його витіснили першим.

Можливо, найважливіше інтелектуальне завдання нашого часу не вдосконалення технологій і не пришвидшення прогресу. А щось значно простіше і значно складніше водночас: навчитися знову ставити питання про мету.

А відповідь завжди є. Вона закладена в самій речі. В кожній речі. В кожній людині.

Арістотель називав це ***ентелехією***. Ми можемо назвати це як завгодно. Головне не переставати запитувати.

***

№ 1.645

Черговий комбінований обстріл. Саме черговий, не унікальний, але є декілька деталей.

Тому, короткий аналіз

2026-02-22

Місюра

Загальну статистику ви бачили - знову збито практично все крилате.

Наші сили ППО знову Боги!

17 з 18 крилатих ракет Х-101, 4 з 4 ракет Х-59, 2 з 2 крилатих Іскандери.

А от з балістикою картина вже трохи гірша:

— **збито 8 з 22, та 2 з 4 гіперзвукових ПКР *Цирконів*.**

Чому?

Тому що більшість балістики йшло по Кіровоградській області, а там немає Петріотів з ракетами ПАК-3...

1. КУДИ БИЛИ

Знову енергетика. Знову ТЕЦ (5, 6, Трипільська та Кіровоградська) та підстанції 330 і 750кВ.

Цього разу Болград, Вінницька та Українка (Кіровоградської області, яка постраждала найбільше цієї ночі).

2. ЯК БИЛИ

Сьогодні була розумніша тактика, від минулого недообстрілу. Видно, що знову вищий штаб "бділ")

Балістика та Циркони в сторону Києва - всі летіли близько четвертої години ранку, з різних сторін. Циркони були запущені з інтервалом, 5-7 хвилин.

Тобто, пускових було 2, а не заряджали одну чотирма ракетами.

А чекали - звісно корегування.

Це якраз час побачити прильоти/збиття перших двох і внести корективи.

Щоб знову не прилетіти в зону роботи ракет ПАК-3.

І тому дві наступних вже не були збиті. Морський бій в повітряному просторі, як постійно я про це буду говорити.

Балістика летіла стандартно, з дальністю 500км, тут немає чого обговорювати. Збили там, де стоїть Петріот.

Тому і найбільше постраждала Кіровоградська область, де його немає.

> Минулий раз там Кинджали "шукали" нашу авіацію на Канатовому.

А от по *Цирконах* трохи додам.

Погано, що в них такі резерви накопичились.

> — Точніше можуть в тиждень чотири ракети "з коліс" запускати. Добре, що ми їх збиваємо взагалі, бо створювались вони навпаки, щоб Петріот їх "не брав".

Додались ще деталі.

> — Як в минулому аналізі я припускав, що **півні *починають переходити на літні цілі*, цього разу це підтверджується.**

Сьогодні в черговий раз вражена інфраструктура залізнична та самі локомотиви.

І наступна літня ціль після нашої авіації

> — ***водна інфраструктура***.

Сьогодні ворог цілився саме туди, є офіційна інформація, а не я її "нааналізував".

3. Чи вдалось півням сьогодні досягти намічених задач?

Ні, не змогли. Бо ППО красавчики. Та й інші підрозділи круті козаки, які роблять постійну роботу, щоб такі обстріли ставали найбільшим, на що півні спроможні.

Скільки це їм коштувало? Дуже багато. Сотні мільйонів доларів.

А ми відбились малою кров'ю.

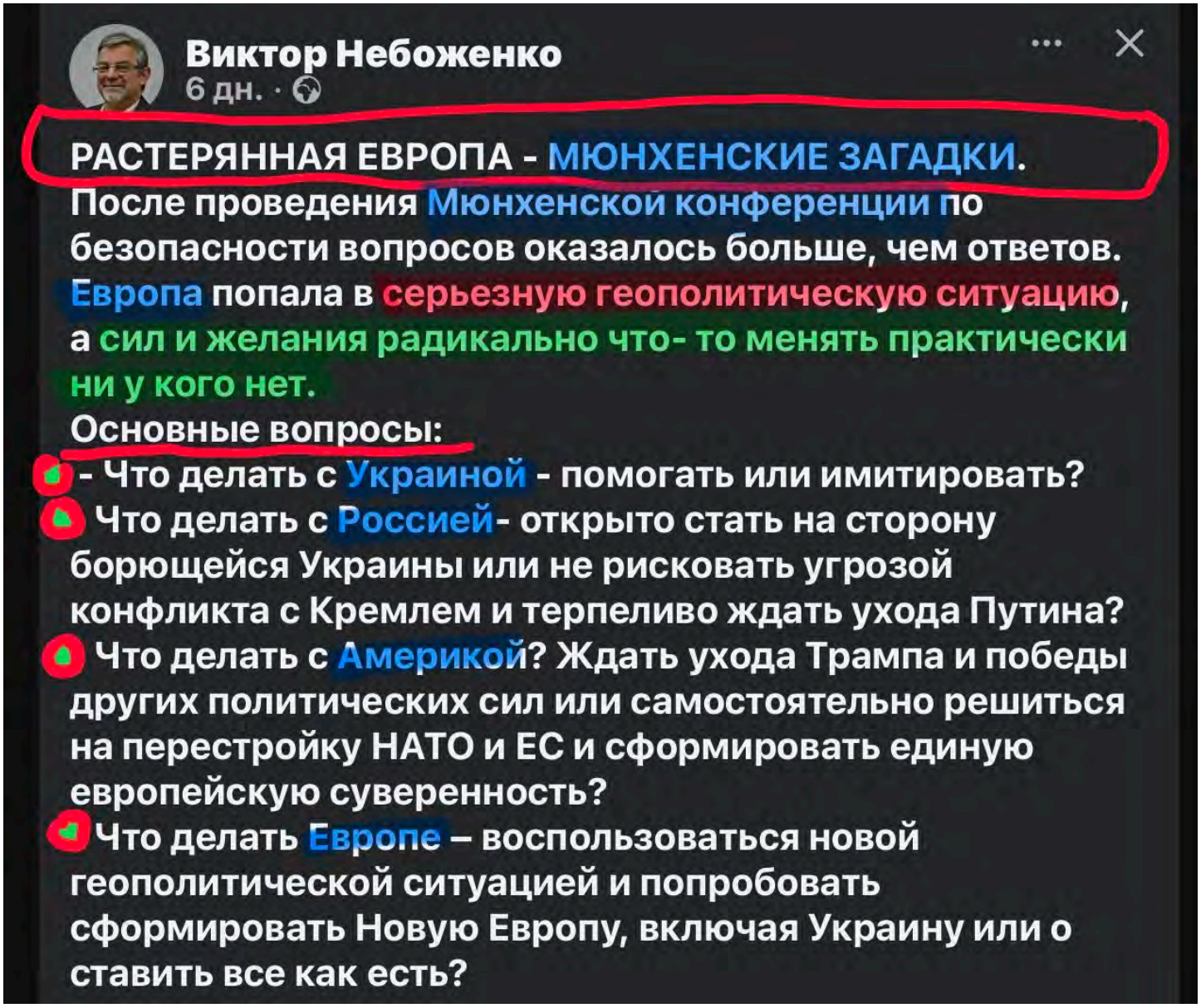
Чому такий короткий аналіз?

Бо все дуже детально розкладав у минулі аналізи. Тут окрім нової тактики Цирконів і ударів по воді - нічого нового.

Головне, що ми тримаємось, та й погода йде на покращення)

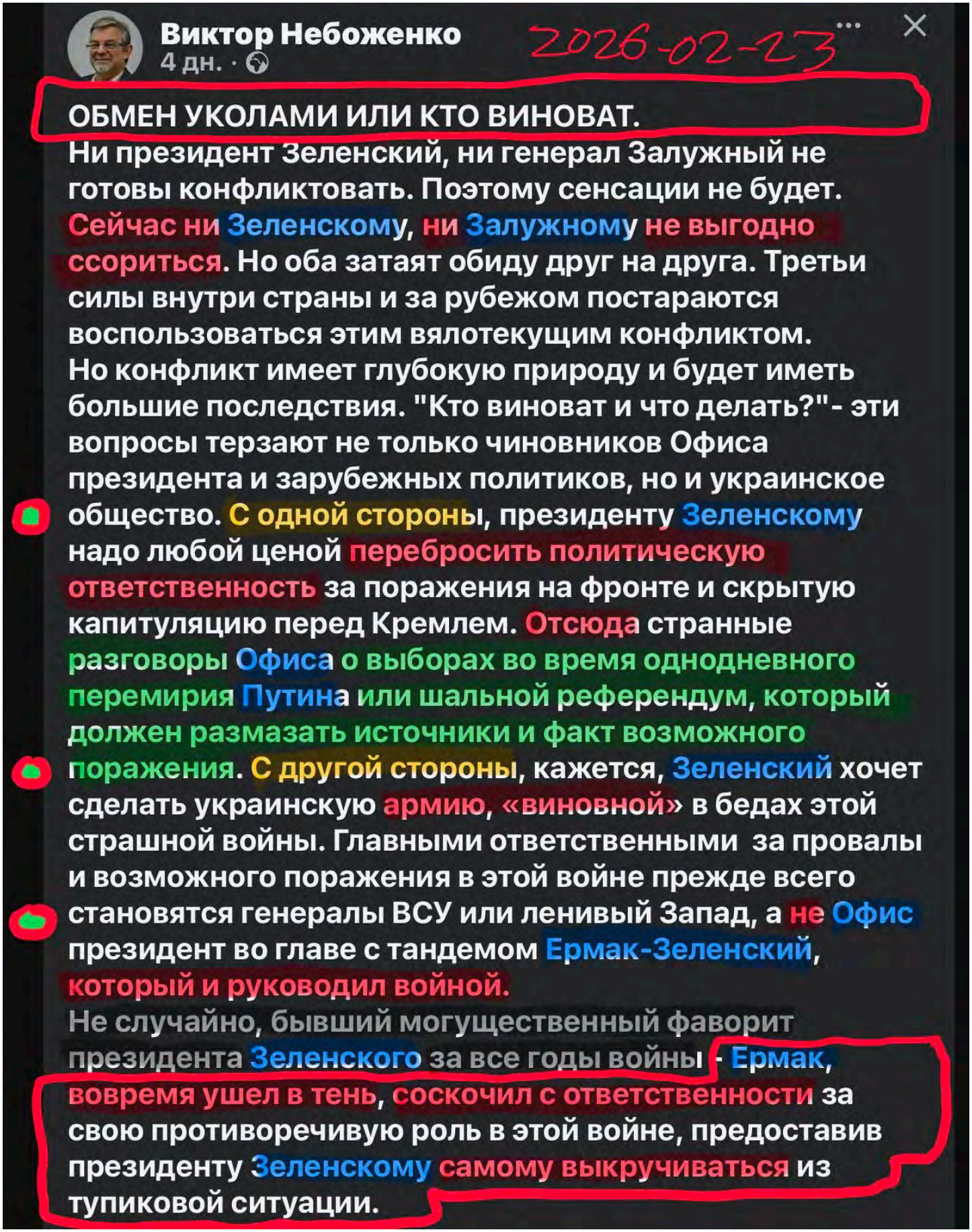
***

№ 1.646

***

№ 1.647

Виктор Небоженко
4 дн. ·
2026-02-23
ОБМЕН УКОЛАМИ ИЛИ КТО ВИНОВАТ.
Ни президент Зеленский, ни генерал Залужный не готовы конфликтовать. Поэтому сенсации не будет.
Сейчас ни Зеленскому, ни Залужному не выгодно ссориться. Но оба затаят обиду друг на друга. Третьи силы внутри страны и за рубежом постараются воспользоваться этим вялотекущим конфликтом.
Но конфликт имеет глубокую природу и будет иметь большие последствия. "Кто виноват и что делать?"- эти вопросы терзают не только чиновников Офиса президента и зарубежных политиков, но и украинское общество. С одной стороны, президенту Зеленскому надо любой ценой перебросить политическую ответственность за поражения на фронте и скрытую капитуляцию перед Кремлем. Отсюда странные разговоры Офиса о выборах во время однодневного перемирия Путина или шальной референдум, который должен размазать источники и факт возможного поражения. С другой стороны, кажется, Зеленский хочет сделать украинскую армию, «виновной» в бедах этой страшной войны. Главными ответственными за провалы и возможного поражения в этой войне прежде всего становятся генералы ВСУ или ленивый Запад, а не Офис президент во главе с тандемом Ермак-Зеленский, который и руководил войной.
Не случайно, бывший могущественный фаворит президента Зеленского за все годы войны - Ермак, вовремя ушел в тень, соскочил с ответственности за свою противоречивую роль в этой войне, предоставив президенту Зеленскому самому выкручиваться из тупиковой ситуации.

***

№ 1.648

Огляд… Сьогодні ми повертаємося до формату «коротко, з різних напрямків»

2026-02-19

Машовец

1. Сумський напрямок (Північнослобожанський)

Декілька штурмових груп зі складу передових підрозділів 1443-го мотострілецького полку (мсп) та 83-ї окремої десантно-штурмової бригади (одшбр) противника (тактична група (ТГр) «Курск», угрупування військ (УВ) «Север») продовжували свої спроби прорватися на рубіж Писарівка — Мар'їне, діючи у наступних тактичних напрямках Андріївка — Писарівка, Варачине — Корчаківка та Юнаківка — Храпівщина. Однак, значного тактичного успіху вони не досягли.

Подібні спроби противника зайняти північно-східну частину лісового масиву в районі хутора Садки, здійснені ним у напрямках Олешня — Садки та Гуєво — Садки, також були безуспішними.

2. Вовчанський напрямок (Південнослобожанський або Харківський)

Запеклі бої тривають на південних околицях міста Вовчанськ і в районі Синельникове — Цегельне — Вілча — Лиман, де противник (ймовірно, підрозділи його 128-ї окремої мотострілецької бригади (омсбр) 44-го армійського корпусу (АК), посилені окремими підрозділами та частинами 6-ї загальновійськової армії (ЗВА) та 11-го АК зі складу ТГр «Белгород – Харьков») намагаються прорватися на південь, вздовж східного берега річки Сіверський Донець, у напрямках Синельникове – Графське та Лиман – Симинівка. Однак протягом вже 3-х тижнів успіху не мають. ЗСУ, вочевидь, утримуючи позиції в районі Лимана та Вілчі, досить ефективно перешкоджають подальшому просуванню штурмових груп противника у цьому напрямку.

Просування противника вздовж дороги Вовчанськ — Білий Колодязь, у рамках продовження російського наступу на Великий Бурлук, також не було зафіксовано. Очевидно, що передові підрозділи цієї російської ТГр, на даний момент, загрузли в боях на південних околицях міста в районі вулиць Паніна та Станичної і тому, поки-що не готові здійснити тактичний прорив у цьому напрямку.

3. Великобурлукський напрямок

Російські війська (частини та з'єднання 6-ї ЗВА) намагалися розширити своє вклинення на українську територію у районі села Мілове, зайнявши сусідне село Чугунівка, діючи (прориваючись) своїми невеликими піхотними групами по напрямках Веригівка — Чугунівка та Бутирки — Чугунівки. Після того, як українські передові підрозділи, що обороняються на цьому напрямку, виявили рух штурмових груп противника у селі Чугунівка, вони були або частково знищені, або частково відкинуті на вихідні позиції.

Спроби противника (6-а ЗВА) просунутися в напрямках Мілове — Амбарне, Красне Перше — Нововасильівка та Дворічна — Рідкодуб з метою охоплення з флангів «вузла» оборони ЗСУ в районі Колодязного також були невдалими.

4. Куп'янський напрямок

Спроби командування російських військ зі складу УВ «Запад», так би мовити, «відновити положення» в районі міста Куп'янськ, тривають. З цією метою ним було зосереджено на цьому напрямку основні сили 47-ї танкової дивізії (тд) 1-ї танкової армії (ТА) — 245-й та 272-й мотострілецькі полки (мсп), 26-й та 153-й танкові полки (тп), а також частину сил 68-ї мотострілецької дивізії (мсд) 6-ї ЗВА (з УВ «Север») — 121-й та 122-й мсп. а також 27-а омсбр з 1-ї ТА.

Противник регулярно намагається прорватися до залишків своїх штурмових груп, оточених у центральній частині міста, вздовж обох берегів річки Оскіл (як з плацдарму на західному березі, у напрямку Западне — Голубівка, так і вздовж східного берега в напрямку Лиман Перший — «Заоскілля», східна частина Куп'янська). Тут діють підрозділи зі складу 68-ї мсд противника та його 27-ї омсбр.

Окремі штурмові групи російських військ час від часу все ж-таки проникають у східну частину Куп'янська (бої ведуться в районі Ліцею No7, Молочно-консервного комбінату та на північ від оптового магазину «Амбар»), але надовго там «не затримуються». ЗСУ досить стійко утримують квартали міста, що прилягають з півночі до осьової у східній частині міста вулиці Дзержинського, а також селища Кучерівка і Петропавлівка, тому досить впевнено або знищують їх, або витісняють назад у північному напрямку.

У свою чергу, спроби російської 68-ї мсд деблокувати залишки своїх штурмових груп з півночі, зі свого плацдарму на Осколі на північ від міста, через Голубівку, також поки що були безуспішними. ЗСУ жорстко контролюють дорогу, що проходить уздовж Осколу через Голубівку з півночі на південь, тобто в місто, а також квартали у північній частині міста, у районі вулиці Мічуріна і Куп'янського парку «Екстрім»

Однак, як я й передбачав раніше, було очевидно, що з часом, російське командування, щоб «відновити положення» у районі Куп'янська, разом із очевидними спробами прорватися до оточених найкоротшим маршрутом, почне активні дії на інших ділянках українського плацдарму, розташованого на схід від міста.

Власне, так й сталося. Російська 47-ма тд, після короткого перегрупування низки власних сил і засобів, суттєво збільшила активність своїх передових підрозділів на цілому ряді ділянок та напрямків уздовж всього периметру українського плацдарму. Зокрема, противник намагався атакувати у напрямках Вільшана — Петропавлівка, Круляківка — Колесниківка тощо.

Однак, найбільш наполегливо російські війська розпочали діяти в напрямку Піщане — Курилівка та Піщане — Ківшарівка, де штурмові групи 153-го танкового полку 47-й тд і можливо одного з мотострілецьких полків цієї дивізії (245-го або 272-й мсп) почали активно «просочуватися», намагаючись прорватися до Куп'янська Вузлового зі сходу.

Незважаючи на активний опір передових підрозділів ЗСУ, окремі дрібні піхотні групи противника (у більшості випадків по 2-3 в\сл) змогли «зачепитися» за кілька окремих будинків Курілівки (у районі місцевого ставка/штучного озера на річці Лозоватка), а також дістатися до північно-східних околиць Ківшарівки. Однак ворог не зміг просунутися далі. Ні за Куп'янськ Вузловий, ні за Ківшарівку противник не зміг, навіть, «зачепитися», не кажучи вже про якісь «зачистки», за словами генерала герасимова.

Наразі, очевидно, командування противника намагається перемістити достатню кількість штурмової піхоти через Степову Новоселівку до району Піщаного та на схід від Курилівки, щоб накопичити її там, а потім її силами продовжити наступ на Куп'янськ Вузловий зі сходу, таким чином намагаючись розсікти увесь український плацдарм на схід від Куп'янська.

Від початку активних наступальних дій противника на сам український плацдарм (близько місяця тому) йому вдалося просунутися лише на одному напрямку: Степова Новоселівка — Піщане — Курилівка, причому на відстань – до 4,5 км.

5. На завершення, кілька слів про напрямок на Борову

За останні кілька тижнів противник здійснив низку досить інтенсивних атакуючих дій у напрямках Кругляківка — Загризове, Борівська Андріївка — Борова та Борівська Андріївка — Новоплатонівка силами окремих підрозділів 2-ї мотострілецької дивізії та 4-ї танкової дивізії (1-а ТА).

Очевидно, метою цих дій є не лише бажання блокувати зв'язок (у сенсі наземну комунікацію) із «вузлом» оборони ЗСУ в районі Загризове якомога «щільніше» (вздовж дороги Р-79 Ізюм – Куп'янськ), а й прагнення прорватися до північних та північно-східних околиць самої Борової.

У цьому сенсі окремі малі піхотні групи противника, очевидно, вже змогли дістатися до дороги Р-79 між Новоплатонівкою та Богуславкою, а також отримали дрібний тактичний успіх у районі Загризове, просунувшись на 1 км на південь, вздовж Осколу та залізниці, що проходить між селом і річкою. Однак, очевидно, їм так й не вдалося прорватися безпосередньо до самої Борової.

Очевидно, з цього приводу, варто відзначити, що місцеве російське командування має досить очевидний тактичний задум щодо витіснення українських підрозділів, що обороняються на східному березі Осколу в районі Загризове, Богуславка та Нова Кругляківка, через річку. А саме — шляхом переривання будь-якого зв'язку цього «вузла» оборони з районом Борової і одночасного тиску на нього з півночі та півдня.

У цьому контексті, здається, що йому вдалося завести у посадки між Новоплатонівкою і Богуславкою, які протяглися уздовж «залізниці» та сусідньої дороги Р-79, лише окремі невеликі піхотні групи,. Однак особисто я не сумніваюся, що найближчим часом вони спробують збільшити свою присутність там. Й лише потім почнеться класичне «стискання» з флангів.

Цей варіант наразі виглядає більш імовірним, ніж повноцінний, але негайний «прорив у Борову» та її подальший штурм (оскільки, очевидно, не потребуватиме різкого й значного посилення ТГр 1-ї ТА, яка діє в цьому районі, на відміну від останнього).

***

№ 1.649

Игры шпионов

2026-01-20

Арти ***Грин***

Почитав заготовку своего третьего поста о ***Буданове***, решил, что нужно сначала опубликовать этот, а то большинство читателей просто не смогут понять о чём речь.

1. Краткий ликбез для чайников

Как-то, в 91-м году, будучи молодым, да ранним опером угрозыска, меня назначили в оперативно-следственную группу, расследовавшую убийство официанта одного из известных ялтинских ресторанов. Тело этого официанта было обнаружено дома со следами насильственной смерти, причём обстановка в квартире однозначно указывала на то, что убийство мог совершить партнёр по «нетрадиционным» сексуальным отношениям. Меня, как опера, владеющего техникой опроса свидетелей и подозреваемых, отправили в ресторан, где работал убитый, чтобы я попытался выявить всех реальных и потенциальных половых партнёров убитого. Надо сказать, что до того момента я совершенно искренне полагал, что гомосексуализм – это какая-то уникальная патология, из которой голливудские сценаристы выдумывали сюжеты для своих комедийных фильмов. А оказалось, что к этой категории «андерграунда» не относилась только одна работница того, довольно крупного ресторана. И то, видимо потому, что только она была не мужчиной. В тот момент уголовная статья за мужеложество уже была отменена, поэтому я легко раскрутил всех работников ресторана на довольно откровенные разговоры. В процессе опроса персонала выяснилось, что помимо работников ресторана, в это «движение» была вовлечена масса других

людей, в том числе хорошо известных в городе, лично мне и, вдобавок, некоторые заметные представители правоохранительных органов. Даже если бы у меня тогда были длинные волосы, они бы минимум неделю стояли дыбом от того, что я тогда узнал. Я просто представить себе не мог, что это явление не просто существует, а ещё и имеет такие масштабы… К слову, мы тогда всё размотали и, в течении нескольких дней убийца был вычислен, пойман и изобличён. Но к чему это я припомнил... Когда человек ранее никогда не сталкивался с каким-то явлением, ему кажется, что этого явления на самом деле нет или оно существует где-то далеко в единичных случаях, а на самом деле оно может существовать просто вокруг в каких-то уму не постижимых количествах.

Про одно из таких явлений я сегодня вам поведаю.

Речь пойдёт о ТАЙНЫХ АГЕНТАХ.

Постараюсь изложить материал в популярной форме, хотя в своё время прочитал тысячи страниц академических учебников и ведомственных секретных журналов с примерами оперативных разработок и комбинаций из секретных библиотек УВД Одессы и Ялты.

Приёмы, методы и документальное оформление оперативной и агентурной работы в различных спецслужбах СССР/РФ/Украины мало чем отличаются.

До 1946 года угрозыск, политическая «охранка» и внешняя (не военная) разведка были в одном ведомстве, поэтому не только методы, но и вся нормативная документация КГБ/ФСБ/СБУ и МВД – это эволюция от одного общего предка, а высшее руководство военной разведки (ГРУ ГШ) нередко назначалось из аппарата НКВД/МГБ/КГБ, отсюда и вся агентурная «нормативка» ГРУ/ГУР/ГУ ГШ РФ не сильно отличаются от «нормативки» других оперативных органов «совка и постсовка».

Лично я на протяжении десятка лет занимался оперативной и агентурной работой в угрозыске, периодически взаимодействуя по этой линии с операми СБУ и УГО. Даже, как-то, ради реализации одной оперативной разработки, пришлось войти во взаимовыгодный оперативный контакт с резидентом спецслужбы одной из мусульманских стран. В общем, кое-что по предмету знаю и готов поделиться частью этих знаний.

2. Типы тайных агентов

Для примера, на приблизительно 90 тысяч населения Большой Ялты было под две сотни оперативных работников угрозыска. У каждого оперативного работника угро через 5-7 лет работы на оперативной должности накапливалось под 20 и больше вербовок. То есть, «на связи» с оперативниками УР постоянно находилось под 2 000 негласных сотрудников,

в т.ч. резидентов. Резидент – это тайный агент, на связи которого находилось несколько агентов. Плюс ещё какое-то число ПКНС «подготавливаемый к негласному сотрудничеству».

Ещё плюс-минус похожая история в БХСС/БЭП, СБУ, УГО, погранцов, налоговой милиции и ещё чёрте-кого.

Плюс, «приостановленные», то есть агенты тех оперов, кто уволился или перешёл на неоперативную должность, а их агентов начальству не удалось раскидать на других оперов…

В общем,

> — только на официальные оперативные органы Украины работало под 10% от всей численности населения, включая младенцев и глубоких стариков.

Представляете масштабы?! Можете себе представить сколько из людей, которых знаете лично вы могут оказаться тайными агентами какой-нибудь спецслужбы?!

А теперь смоделируйте сколько тайных агентов российских спецслужб могут оказаться в зонах их «особого интереса», например в УГО, СБУ, ГШ ВСУ или ГУР МОУ…

В далёких 90-х – начале 00-х на почве спорта и других интересов я немало контактировал с операми бывшего 9-го управления КГБ, позднее - УГО Украины. Тогда в Крыму этой братвой командовал генерал-лейтенант Толстой, Лев Николаевич)). Меня тогда даже агитировали влиться в ряды вновь создаваемого управления по борьбе с терроризмом. Но я отнекивался, не желая менять свои «вольные хлеба» на служебную лямку, оставаясь с теми, кто предлагал в дружеских или приятельских отношениях. Так вот.

С тех пор мне врезалось в память, как эти, уже старшие офицеры элитнейшей спецслужбы Украины с завистью смотрели на своих сослуживцев, которых «забирали» в спецслужбы РФ с сохранением званий на аналогичные должности. Просто зарплата/пенсия и прочие плюшки в спецслужбах РФ были в разы выше и вкуснее. И такие переходы тогда были совсем не редкостью. И не только из УГО, но и из остальных спецслужб Украины.

Ярчайшей иллюстрацией такого явления является массовый, почти 100% переход этого контингента спецслужбистов Украины в Крыму в спецслужбы РФ в 2014-м. К чему это я…

Как минимум до 2014-го года спецслужбы РФ при желании имели возможность завербовать 90+% старшего офицерского состава любых спецслужб и ВСУ. Им просто не нужно было столько агентов! Навербовали

столько и тех, кого считали нужным. «Сложный» для вербовки «материал» стал постепенно просачиваться в ряды старших офицеров различных украинских ведомств только после аннексии Крыма и развязывания полноценной войны на Донбассе. Но этот процесс шёл очень постепенно. В связи с вышеизложенным, те явления и подозрения, которые для меня являются вполне понятными и логичными, большинству, никогда не сталкивавщемуся с агентурной работой, кажутся «теорией заговора». И когда я излагаю «непосвящённым» друзьям и знакомым, что тот или иной персонаж вероятно является агентом той или иной спецслужбы РФ, как правило они смотрят на меня как на параноика, не желая верить, что такое возможно. Но нежелание воспринимать действительность, эту самую действительность никак не меняет!

Но не всё так ужасно, на самом деле. Львиная доля всех этих агентов просто «липа».

Например, в спецслужбах есть «добывающие офицеры» и все остальные, а в угро есть «раскрывающие опера» и все остальные. У «раскрывающих оперов» всегда высокие показатели по раскрытиям, и они могут тупо забить болт на «показатели по вербовке». Их, конечно, поругивают за низкие «оперативные показатели», но за счёт многократно бОльших, чем у остальных, показателей по раскрытиям преступлений им это сходит с рук. На самом деле редкое раскрытие обходится без агентурной работы. Как правило, ключевую роль в изобличении преступника или преступной группы играет или «постоянный» агент, который имеет доступ к потоку интересной информации (сожительница/сосед/родственник скупщика краденного, ночной таксист, бармен ночной наливайки, мелкая сошка ОПГ и т.п.) или приходиться делать «разовую вербовку» кого-то из окружения интересуемого фигуранта. Но тратить время на горы формальной макулатуры для оформления вербовки просто лень. Да и на самом деле опасно для агента, если он имеет близкие подходы к организованным формам преступности. Лично я прекратил оформлять реально рабочую агентуру после одного печального случая, который заставил меня засомневаться в гарантии секретности бумаг «под двумя нулями». Но этот эпизод останется на моей совести и без комментариев. С тех пор официально у меня «на связи» были исключительно «камерники», которые за пару пузырей, изъятых участковыми у самогонщиков, готовы были переночевать в камере с «залётными».

А вот у «нераскрывающих» оперов есть вариант сделать план и карьеру чисто на «агентурных показателях». Так, я совершенно случайно несколько раз узнавал, что у моих раскрытий «личным сыском» оказывались «соавторы по агентурным данным». Это когда коллеги заранее знали, кого я планирую разрабатывать и задерживать за совершённые преступления ,они успевали оформить «шкурку» (агентурную записку от одного из их агента о преступной деятельности «моего злодея»), завести ОРД (оперативно-разыскное дело) и

сразу его «реализовать», когда я его задерживал и передавал в следствие с доказательствами совершённого преступления. По большому счёту, мне было глубоко по барабану на это очковтирательство. Мало того, я совершенно не стеснялся пользоваться тем, что мог попросить о какой-то услуге у такого «очковтирателя», например, подменить меня на дежурстве или предоставить отпуск, когда мне нужно (если это был мой начальник). При этом практически никогда не получал отказ)).

Но перейдём-таки к «типам тайных агентов».

Ниже, описывая разновидности агентов, буду приводить в качестве примера конкретных персонажей, которых можно найти в Википедии. Их связь со спецслужбами может быть явной, а может быть и только моей версией, на основе известного фактажа и моего личного оперативного и агентурного опыта.

3. Кадровые (штатные) негласные агенты

Это агенты, как правило, прошедшие полноценный курс подготовки в штатных учебных заведениях спецслужб и направленные на работу «под прикрытием». То есть они имеют официальную работу, не связанную со спецслужбой, но при этом выполняют задания оперативного руководства как основную. Кадровые «нелегалы» живут под залегендированной биографией, а «легалы» под своей, с тщательно законсперированной связью со спецслужбой. Примерами кадровых нелегалов можно привести «Рудольфа Абеля», Рихарда Зорге, «Штирлица» и других легендарных разведчиков и шпионов. В разведорганах «легалами» являются почти все военные атташе, «третьи секретари» консульств, многие работники советских/российских СМИ и других официальных структур СССР/РФ за рубежом. А в угрозыске и охранке – внедрённые в интересуемую среду под своей собственной биографией агенты, чьё сотрудничество со спецслужбами никогда не афишировалось. Например, бывшие сотрудники «наружек» (служб негласного наблюдения).

Частным случаем кадровых нелегалов в российско-украинском противоборстве спецслужб являются лица, прошедшие полноценную шпионскую подготовку ещё в СССР или в РФ в начале 90-х, когда украинские офицеры спецслужб ещё проходили обучение в советских/российских разведвузах, но продолжили службу в украинских спецслужбах. Например, сын начальника СБУ (1998-2001), депутат 3-9 созывов ВРУ, бывший президент украинской компании «Энергоатом», а ныне сенатор РФ, Герой России Андрей Деркач. Знаю ещё несколько персон подобного ВИП-уровня в Украине, чья связь со спецслужбами РФ не столь очевидна, но не вызывает у меня сомнений. О некоторых из них в следующем тексте.

4. Завербованные агенты

Эти люди никогда не посещали учебных заведений спецслужб и не служили в этих структурах. При необходимости они проходили индивидуальную подготовку по работе со спецтехникой/ПО в строго законспирированных условиях без отрыва от «основной биографии». Как правило, они вербуются на ранних стадиях своей карьеры в интересуемых ведомствах или нанимаются в эти ведомства уже по заданию спецслужб. Спецслужбы стараются помочь таким агентам с карьерой с помощью других своих агентов или каким-то другим способом, например, помогая им добиваться заметных для начальства результатов или «рекламируя» их специальными «утечками» в СМИ. Такими агентами были Ким Филби и вся «кембриджская пятёрка», вероятно, Дмитрий Ярош и главный герой моего предыдущего и следующего текста.

Далеко не всем завербованным агентам удается сделать хорошую или заметную карьеру. Большинство так и уходят на пенсию оставаясь в среднем звене интересуемых спецслужбу структур, часто так и остаются «нераскрытими», но порой, их вклад/вред оказывается не меньшим, чем от заметных и/или засвеченных агентов.

5. «Предатели»

Это агенты спецслужб, по какой-то причине тайно перешедшие на противоположную сторону. Они бывают завербованные или «инициативники». Порой, по открытым данным сложно понять «инициативники» они или завербованные. К таким можно отнести полковников Гордиевского, Пеньковского и сотрудника MI6 Джоржа Блейка, а также известный писатель Виктор Суворов (Резун). Вообще, «инициативником» или «завербованным» может быть и не предатель из спецслужбы, а просто какой-либо чиновник любого ведомства, журналист, писатель или общественный деятель, имеющий доступ к информации или влияние, которые, по его мнению, могут представлять интерес для спецслужб противника. Таким агентом советской разведки, вероятно, был известный писатель Эрнест Хемингуэй. Полагаю, таких «инициативников» было предостаточно среди работников ГШ ВСУ и других организаций Украины с доступом к секретной информации особенно в период компании 2014-2015 годов. Уверен, и до сих пор их осталось немало. Далеко не все такие «инициативы» вызвали реальный встречный интерес у спецслужб РФ, ввиду их переизбытка, дублирования «секретов» и/или бесперспективности карьеры самих «инициативников», особенно предпенсионного возраста)).

6. Агенты «по интересу»

Это такие люди, которые готовы использовать свою «вербовку» спецслужбой, чтоб улучшить шансы на продвижение по служебной лестнице, для возможности использовать спецслужбу в своей работе или устранении конкурентов и других целях, часто просто корыстных. Порой, такой агент в

паре опер-агент может играть роль первого номера и «добытчика», используя свою тайную связь со спецслужбой в своих целях. Немало владельцев охранных фирм и начальников служб безопасности крупных компаний оформляются тайными агентами спецслужб, поскольку это просто удобная форма сотрудничества. Да и немало руководителей крупных государственных компаний часто делали карьеру именно за счёт этого фактора. Некоторые даже являлись агентами спецслужб одновременно двух государств, получая поддержку сразу с двух сторон. Много тайных агентов среди контрабандистов, наркодилеров, сутенёров и других представителей криминального бизнеса. Это легализует их «крышевание» операми перед вышестоящим начальством спецслужб, следственными органами и судами. Да и помогает получать поблажки и смягчение приговоров, в случае «залёта». К слову, такие агенты, как правило, являются очень результативными, в плане полезной информации по другим преступникам и преступным группам.

Есть ещё целая куча разных других типов агентов спецслужб, таких как «связники», содержатели конспиративных квартир, «медовые ловушки» и пр., которых я не планирую упоминать в следующем тексте, поэтому и в этом не буду, чтоб не втягиваться в лонгрид.

Когда прочитаете следующий пост, станет понятней, зачем я написал этот, а пока

До связи.

***

№ 1.650

Хроника провалов… или Как Буданов уничтожал ГУР МО

2026-01-12

Грин

В предыдущей части я, как смог, попытался пояснить, откуда у генерала Буданова такой многочисленный фанклуб, несмотря на абсолютно провальную новейшую историю этого ведомства под руководством такого «неординарного» начальника.

Именно так я воспринимаю деятельность этой организации под руководством г-на Кирилла Буданова.

Многие сотни бойцов, оперативных офицеров и аналитиков проявляли личное мужество, профессионализм и честно выполняли свой долг, но ГУР как организация в этот период оказалось крайне неэффективным распорядителем средств и ресурсов, которыми она располагала.

Да и вообще, это ведомство за годы командования Буданова просто деградировало, значительно снизив уровень квалификации как оперативной компоненты, так и превратив элитнейший спецназ в штурмовые войска действующие в стиле «слабоумие и отвага».

Похоже, свои штурмовые войска Сырский создавал по образу и подобию того, во что Буданов превратил спецназ ГУР и ССО.

Ниже постараюсь кратко пояснить как Буданов реализовывал эту диверсию. В целях экономии вашего драгоценного внимания ограничусь только ключевыми событиями, которым я сам был свидетелем или знаю из достаточно достоверных источников.

1. Назначение

В конце лета 2020-го года появились первые утечки о срыве операции «Авеню». Как выяснилось позже, после совещания в ОП с участием Зеленского, Ермака, тогдашнего начальника ГУР генерала Бурбы и других приближённых Зеленского, по настоянию Ермака операция по вылету и задержанию группы вагнеровцев была отложена на один день.

За этот день кто-то слил Лукашенко, что в Беларуси компактно отсиживается группа российских наёмников, которых сразу же задержали сотрудники КГБ Беларуси.

— Генерал ***Бурба*** обвинил в этом сливе кого-то из участников того совещания в ОП.

— В результате, 5 августа генерал Бурба был уволен, а на место начальника ГУР назначен полковник ***Буданов***, который этим назначением перескочил сразу через пару десятков ступеней карьерной лестницы.

Как стало понятно из многочисленных интервью и свидетельств участников событий, Буданов был назначен с задачей «замести следы» слива операции и подделать внутренние документы ГУР с целью сокрытия следов самого существования этой операции.

— Буданов сразу рьяно приступил к выполнению этой задачи.

— Офицеры, которые отказались участвовать в служебном подлоге были уволены и подверглись откровенным репрессиям.

Но 18 августа фабула этой операции и обстоятельства её слива проникли в публичное пространство.

Насколько я помню, сначала об этих событиях написал Женя Шевченко, а сразу за ним Юра Бутусов.

Примерно через год вышло расследование Грозева.

Сейчас детали этих событий рассказывает полковник Роман Червинский в своих многочисленных интервью.

Таким образом,

> **— столь стремительное возвышение на самом деле весьма посредственного спецназовца, но на тот момент близкого друга семьи личной секретарши Зеленского Марии Левченко, имело вполне конкретную причину.**

И даже с такой задачей Буданов не справился, но за рвение был поощрён, как и за другие его полностью провальные мероприятия.

Вообще, уникальна и удивительна эта головокружительная карьера молодого генерала. Она просто соткана из провалов и пустой медиараскрутки «величайшего разведчика и спецназовца».

Но об этом ниже.

2. Вторжение

Как известно, в отличие от абсолютного большинства топов Зеленского, генерал Буданов публично артикулировал высокую вероятность масштабного вторжения войск РФ в Украину в феврале 22-го.

Мало того, Буданов публично демонстрировал карты вторжения, которые в значительной степени оказались пророческими.

Но на фоне всеобщей подготовки к «майским шашлыкам» это звучало просто как глас городского сумасшедшего в базарный день. То ли его не воспринимали как серьёзный источник достоверной информации, толи он сам не особо навязывался Зеленскому со своими выводами, но факт в том, что

> — ни Зеленский не был готов к вторжению, ни органы военного управления, включая Главнокомандующего ВСУ, ни о каком вторжении Главным Управлением Разведки проинформированы не были.

Зато Буданов, с его же слов, почти за сутки сообщил жене о вторжении предстоящем в 5 утра 24 февраля и заблаговременно перевёз её в свой кабинет на Рыбальском. Там они, с их же слов не расставались минимум несколько месяцев.

Так что же предпринял руководитель не слабой такой структуры для того, чтобы сорвать планы врага в условиях всеобщего неверия в его прогнозы?

А практически ничего!

Сведения об участии подразделений ГУР в первые дни вторжения мне попадались исключительно как единичные и точечные действия отдельных малочисленных групп ГУРовцев на различных участках.

Это выглядит как личная инициатива офицеров-патриотов во главе небольших групп в различных локациях.

Что же касается самого Буданова, зная, как тщательно штатные, мобилизованные и пиарщики ГУРа «на аутсорсе» освещают «героический путь» этого генерала, полагаю, ничего выдающегося таки он в тот момент не совершал.

> — А ведь вполне мог бы возглавить контрдесантную операцию в Гостомеле в день вторжения или
>
> — устроить кровавую баню колоннам противника в Чернобыльских лесах.

Ну, или вообще совершить хоть что-то значимое. Но, увы, нет…

3. Змеиный

Благодаря известным на весь мир радиопереговорам нашего пограничника с крейсером «Москва» об острове Змеиный узнал весь мир.

Наверное, поэтому героический штурм этого то ли острова, то ли скалы (по разным версиям) стал просто навязчивой идеей молодого генерала.

> — Как «выяснилось» позже, штурмовать его вообще не имело никакого смысла. Всё живое и неживое на нём достаточно легко уничтожалось с нашего берега дальнобойной артиллерией, которая была в распоряжении ЗСУ.

Но, как поётся - «не добыть надёжной славы, покуда кровь не пролилась». В данном случае - кровь наших лучших и самых подготовленных Воинов!

В итоге, под «героическим» руководством начальника ГУР МОУ Буданова наш элитный спецназ из разных ведомств, ВМФ и ВВС понесли значительные потери в бесплодных попытках взять эту скалу (остров) штурмом.

По итогу вся эта затея кончилась так, как должна была начаться

> – перепахиванием этого куска скалы дальнобойной артиллерией с берега… И без всякого героизма – просто боевой работой артиллерии.

Но бесплодные попытки штурмовать этот клочок суши обошлись нам многими десятками жизней элиты из элит Сил Обороны, сбитыми и

повреждёнными самолётами/вертолётами, утраченными Байрактарами и быстроходными катерами в непостижимых для столь незначительной цели количествах.

В этой истории есть несколько пикантных деталей.

В первых числах мая 22-го года для десантирования на остров с восточного фронта был вызван один из заслуженных коллективов элитного офицерского спецназа ГУР. Им была поставлена задача через полсуток после прибытия с востока приступить к операции по десантированию на Змеиный.

> —. Этот коллектив ох@енел от такого шарлатанского подхода и потребовал больше времени на подготовку такой сложной операции.
>
> — По итогу они были объявлены трусами-отказниками и изгнаны из ГУРа в различные бригады Сухопутных войск с возбуждением уголовного производства. Самолюбие молодого генерала не могло вынести столь «наглого» обвинения в некомпетентности «его сиятельства».

Про последующие события вокруг ***Змеиного*** приведу фрагмент общения с одним авторитетным нашим разведчиком с оригинальной пунктуацией переписки по закрытому каналу:

«По Змеиному - 7-9 мая полетел водолазный отдел спецназа гур, отказался высаживаться на остров потому что, байрактарми обещали погасить ПВО (там стояло торы), а когда вертолпт подлетел к острову - по нему начали работать ТОРы и вертолетчик принял решение вернутся (потому что мог не долететь до места высадки). После этого Иващенко пытался заставить ребят повторить попытку - но они отказывались вылетать указывая, что с действующим ПВО это невозможно. Тогда Иващенко предложил им вылететь на втором борту, а первым запустить трошников (по плану предложному Будановым и доведенному по телефону Ивашенку по вертолету с тро отработает ТОР и у него закончатся ракеты, тогда спецназ высадиться и пойдет на штурм. У каждого второго был украинский флаг который нужно было поднять и снять на видео, после чего евакуировастя с острова, а там оставить трошников. Потому что вся ближайшая вокруг остова вода контролировалась росфлотом.

После того как бойцы водолазного отдела отказались выполнять такой приказ - их отстранили, после чего привезли сотрудников инструкторского отдела и отправили из на неудачный штурм вместе с альфачами.

> *— Кстати во время второго штурма змеиного тором был сбит вертолёт с командующим ввс ВМФ ЗСУ и су27.»*

По итогам «змеиной эпопеи» Буданов озадачился формированием подразделений «спецназа» ГУР, который не будет умничать, а будет сразу исполнять его самые идиотские затеи.

Организация штурмов острова Змеиный была только началом деятельности этого генерала по ликвидации элитного военного спецназа Украины и влившихся в его состав самых отважных и физически выносливых Защитников Украины.

К сожалению, эта практика продолжается до сих пор.

4. ЗАЭС

В конце лета 22-го мою 24-ю бригаду «Королевской пехоты» в составе ударной группировки могучих бригад ЗСУ сосредоточили на запорожско-крымском направлении.

Согласно плана наступления, мы должны были железным потоком дойти до Крыма, тем самым изолировав мощную группировку элитных российских войск во главе с генералом Теплинским на правом берегу Днепра.

«Разнюхав» по своим каналам полосу наступления своей бригады я выдурил у командования БРку для своих экипажей с целью облёта предстоящего ТВД и ознакомления с ним своих экипажей БпЛА.

Не обнаружив в планируемой полосе наступления никаких серьёзных узлов сопротивления и инженерных заграждений, в целях повышения слаженности экипажа самого дальнего своего комплекса, по «приглашению» тамошних ГУРовцев, я несколько сместил район разведки в сторону Запорожской атомной электростанции.

В процессе общения с ГУРовцами не сложно было догадаться, что там затевается.

Если честно, мне не хотелось верить, что подобный замысел мог прийти в голову «высокому начальству».

Попытка штурма атомной электростанции с форсированием Днепра в расчёте, что противник не будет использовать тяжёлое вооружение, выглядела безумной как по сложности, по количеству ожидаемых потерь, так и риску обвинения наших войск в «ядерном терроризме».

К тому же успех такой операции не сулил никаких дивидендов.

Только трудности по снабжению/эвакуации плацдарма на левом берегу и обвинениями украинских войск в «ядерном терроризме».

Из возможных дивидендов

— только PR в среде «узколобых» патриотов на фоне ужаса мировой общественности от возможной ядерной аварии.

Глубоко уверен, что

— такая операция была форменной ***диверсией*** против Украины как по бессмысленным потерям наших элитных войск, так и по имиджевым последствиям.

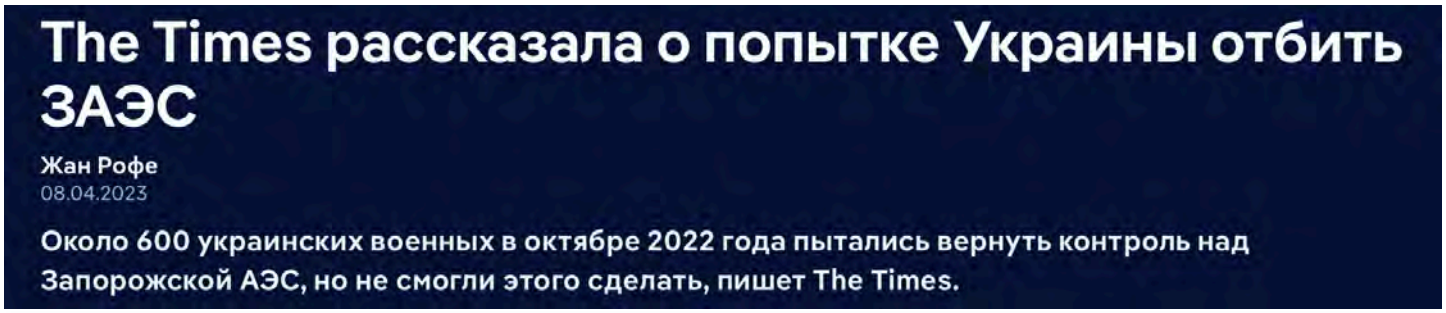
Из нескольких источников можно сделать вывод, что попыток десантирования было несколько, в том числе силами до 2-х батальонов. Ни одна из них не увенчалась успехом, да и не могла, как по мне.

Не имею данных о том сколько наших бойцов погибло в этих авантюрах генерала Буданова, но их жизни точно на совести этого честолюбивого генерала с признаками слабоумия и авантюризма.

Хотя, вполне возможно, что со стороны Буданова это был не тупой авантюризм, но об этом в следующей части текстов про Буданова.

Вот как западная пресса описала одну из попыток десанта на ЗАЭС:

https://www.dw.com/ru/the-times-rasskazala-o-popytke-ukrainy-otbit-zaes/a-65262986

5. Западный Крым и прочие авантюры

Помимо вышеописанных операций ГУР под командованием Буданова были ещё десятки подобных операций ГУР и ССО, тактический смысл которых колеблется от идиотского до сомнительного.

Разбирать их в этом формате не будем, иначе понадобиться много времени на написание/чтение текста, но вспомним только пару географических названий, где «таланты» Буданова проявлялись с таким же успехом – Северодонецк, Западный берег Крыма и др.

6. ССО «имени Буданова»

В начале июля 22-го года, после окончания эпопеи вокруг острова Змеиный, в результате которой сформированный почти за десятилетие боевых действий офицерский спецназ ГУР фактически прекратил своё существование, командир этого спецназа - генерал ***Хоренко*** был назначен на должность командующего ССО.

> — Практически сразу, выдвиженец Буданова распространил его практики использования спецназа уже и на ССО.

Как-то в начале осени 22-го, во время боёв на Херсонском плацдарме я заехал в Николаев за какой-то посылкой и всякой мелочью для хозяйства дроноводов. Со мной был мой побратим, пилот БпЛА, который раньше был контрактником в Очаковском 73-м морском центре ССО. Пользуясь случаем, он договорился о встрече со своими побратимами из этой прославленной части спецназа. Я оказался невольным свидетелем их разговора. Речь в основном шла о серии идиотских вылазок спецназовцев 73-го центра на Кинбурнскую косу, во время которых бесцельно гибли их побратимы. Мне прям врезалось в память, что эти глупейшие вылазки просто деморализовали этих опытных отважных воинов своей бессмысленностью и низким уровнем подготовки операций.

По сути, лучшие воины спецназа ССО просто стирались в каких-то безумных непрофессиональных затеях командования. Насколько я знал, такой безумный расход людей ранее никогда не был в традициях спецназа.

Но я тогда ещё просто ничего не знал об авантюрах Буданова на ***Змеином***, а Хоренко просто продолжил подобные затеи уже в ССО.

> — Полагаю, после своего назначения Хоренко стал реализовывать идиотские инициативы своего, формально уже бывшего, шефа, только уже силами спецназа ССО.

К слову, 30 октября 23-го ***Хоренко*** сдуру решил дать своё первое и последнее интервью ТСН и уже через 4 дня узнал о своём увольнении с должности из СМИ.

На его место из недр будановского ГУРа извлекли практически никому не известного полковника ***Лупанчука***, который продолжил дело, начатое Хоренко. Вот только благоразумно ни разу не высунулся с интервью. Ибо в украинских медиа есть место только для одного «легендарного» спецназовца)). Хотя, есть версия, что Хоренко снят за излишние вопросы по ценообразованию оборудования, поставляемого в ССО. А возможно, что эти факторы наложились.

Для демонстрации практик ССО при Лупанчуке и экономии времени приведу фрагмент из моей переписки с одним спецназовцем на языке оригинала:

«…Зі свого боку хочу підтвердити відомий особисто мені факт що мав місце під час проходження мною військової служби в підрозділах ССО ЗСУ щодо необдуманого проведення операції за усної ініціативи ГУР (юридично навіть не було бойового розпорядження на це) по висадці 28 лютого 2024 року десанту 73-го морського центру ССО України (рухались на 6 швидкісних човнах) на Тендрівську косу. Тоді загинуло біля 15 елітних спецназівців з нашого боку:

> *https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%B9%D0%B4_%D0%BD%D0%B0_%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%83_%D0%A2%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B0_(2024)#cite_note-bbc_29-5*

Цей безлад став можливим завдяки тому, що командуючі ССО ЗСУ традиційно призначались з подачі керівника ГУР. На той час ССО ЗСУ керував протеже К.О.Буданова – Сергій Лупанчук, який з бажання вислужитись перед К.Будановим віддав поза межами правового поля вказаний незаконний УСНИЙ наказ…»

Как по мне, вполне исчерпывающая оценка…

7. Дроноводство ГУР

С начала полномасштабного вторжения в ГУР передавались все возможные ништяки, которые наши партнёры отправляли в нашу армию.

> — В том числе тысячи дронов различных типов от десятков производителей.
>
> — Не удивлюсь, если ГУР втянул в себя до половины этого компонента военного оборудования, поставленного в Украину в 22-23гг.

В августе 22-го я попал «в гости» в один из коллективов ГУР, на вооружении которого был целый зоопарк «летающей смерти». Причем коллектив обитал в прекрасном расположении, имея все необходимые условия для «творческого

роста». Такие тепличные условия в этой организации сохранились и до сих пор.

Только у меня ГУР «спёр» два отлично подготовленных экипажа больших комплексов.

Но на таких «дрожжах» в ГУРе так ничего выдающегося и не выросло.

В смысле, десятки коллективов в ВСУ, поднявшихся из гораздо более скромных условий на порядок опередили эту элитную организацию по своей эффективности и набили на порядок больше техники, личного состава и других ресурсов противника. Так подразделения дроноводов СБУ в, пожалуй, менее тепличных условиях достигли первых строчек в рейтинге наших коллективов БпЛА, не говоря уже о коллективах, выросших в обычных бригадах Сухопутных войск и других организмах Сил Обороны. Не буду здесь углубляться в причины, они очевидно связаны с личными «талантами» руководителя ГУР и его назначенцев.

Таким образом, каждый доллар, вложенный в военное оборудование, включая дроны, у ГУР в разы менее эффективен, чем в среднем по ЗСУ. А по сравнению с лучшими коллективами – на порядки.

И какой же тогда Буданов «эффективный боевой генерал»? Да он просто пылесос, всасывающий лучшие ресурсы как людей, так и оборудования, а на выходе – пшик. В рамках подготовки к этому тексту, поинтересовался почему ГУР так мало выкладывает видосов с поражением сил противника своими дронами? Может у них там куча секретных коллективов, которые прячут свои достижения как «военную тайну»?

Оказалось - не прячут. Выкладывают всё что есть…

8. Российские добровольческие антипутинские движения

Не секрет, что среди граждан и уроженцев России есть огромное количество врагов путинского режима.

По оценкам моих знакомых

> — из этой среды, при желании, можно было бы сформировать корпус, как минимум из нескольких десятков тысяч россиян, желающих воевать на стороне Украины.

Но это перспективное дело было поручено генералу Буданову, который превратил его просто в фарс с фронтменами из крайне-правых радикалов.

У моих контактов из среды противников нынешнего российского режима, в том числе пытавшихся организовать комплектование таких подразделений, сложилось устойчивое мнение, что

> **— формирование таких подразделений абсолютно сознательно саботировалось украинской стороной.**

То есть конкретно ***Будановым***.

И я это мнение полностью разделяю.

Генерал Буданов, получив полную монополию на организацию антипутинских российских подразделений и частей, сделал всё необходимое, чтобы дискредитировать эту программу и провалить эту работу.

Как по мне, эта его работа должна быть высоко оценена профильными спецслужбами путинского режима.

Кроме того, мои побратимы, которые своими глазами видели рейды «русских» подразделений на Брянско-Курско-Белгородских участках отмечают жуткую организацию на и за гранью саботажа во время этих вылазок.

И это тоже одна из граней «военного таланта» генерала Буданова.

9. Взаимодействие с ВСУ

На протяжении трёх лет на фронте я периодически сталкивался с более чем десятком автономных небольших групп ГУР. С некоторыми сталкивался непосредственно в зоне боевой работы, командиров других связывали со мной общие боевые товарищи, чтобы я помог им ознакомиться с оперативной обстановкой на новом для них направлении и помочь организовать боевую работу в зоне, где они могут быть эффективны.

Самое удивительное в этих контактах было то, что большинство из командиров этих групп говорили мне, что им категорически запрещено взаимодействовать с линейными подразделениями ВСУ.

Это звучало как полная дичь, но они реально получали такие указания. Мне сложно пояснить такие указания какой-то логикой. В большинстве случаев такое просто невозможно. Вот как вы себе представляете, например, снайперскую группу или экипаж дроноводов, которые выходят в полосу какого-то батальона/бригады на «свободную охоту»? Да они просто сами станут дичью ещё на подходе! Поэтому, толковые ГУРовцы таки входили во взаимодействие хотябы с какими-то комбатами, включаясь в боевые порядки их батальонов, а бестолковые просто бесцельно слонялись по прифронтовым городам изредка издалека постреливая чем было в сторону противника. Говорят, сейчас эту «лавочку» закрыли, влив эти группы в более крупные

коллективы, но года три это «чудо» будановского «боевого менеджмента» просуществовало.

Более крупные коллективы типа Кракен, Артан, Шаман, Иностранный Легион и другие были устроены как личная ЧВК Буданова с постепенным формированием формата секты.

Они задействовались в каких-то локальных боестолкновениях как правило вне общего замысла тактических и оперативно-тактических командиров.

Так называемые «Тимуровцы» - это вообще отдельная личная гвардия с какими-то мутно-криминальными дополнительными (если не основными) функциями.

Вообще формирование многочисленных отрядов по типу штурмовых – довольно противоестественное использование ресурсов оперативно-стратегических органов военной разведки, а фактический КПД от ресурсов в них вложенных, по сравнению с ресурсами вложенными в другие компоненты Сил Обороны такой же ничтожный, как и в дроновой компоненте ГУР.

10. «Вишенка на тортик»

К середине весны 22-го у нас почти закончились снаряды. Мы могли себе позволить огрызнуться лишь парой выстрелов на сотню снарядов противника. Снарядов советских калибров у наших западных союзников просто не было, а орудий НАТОвских калибров не было у нас.

Мы тогда каким-то чудом не рухнули.

Очень постепенно у нас начали появляться системы 105 и 155 мм, но как мы продержались до их появления – реальная загадка.

Уже в 25-м году выдался случай пообщаться со специалистом, имеющим отношение к закупкам боеприпасов в тот период, от которого помимо прочего узнал, что

> **— почти весь объём закупок снарядов в 2022-23 был отдан *Буданову*, которому для этого подчинили компанию «*Спецтехноэкспорт*».**

Так вот.

> **— Помимо завышения цен на снаряды в 1,5-3 раза, исполнение контрактов (сама поставка) в тот период было не выше чем на 20%.**

То есть деньги на закупку наших боеприпасов советских калибров на внешних рынках более чем на 90% были украдены шайкой мерзавцев во главе с Будановым!

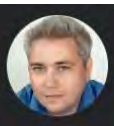
Агенту ГРУ/ФСБ за такую диверсию точно присвоили бы звание героя россии. Сразу дважды.

Но об этом и том, кто, как и зачем творил чудо-карьеру генералу Буданову – в следующем тексте.

До связи

***

№ 1.651

Владимир Стус
2 дн. · 🌍

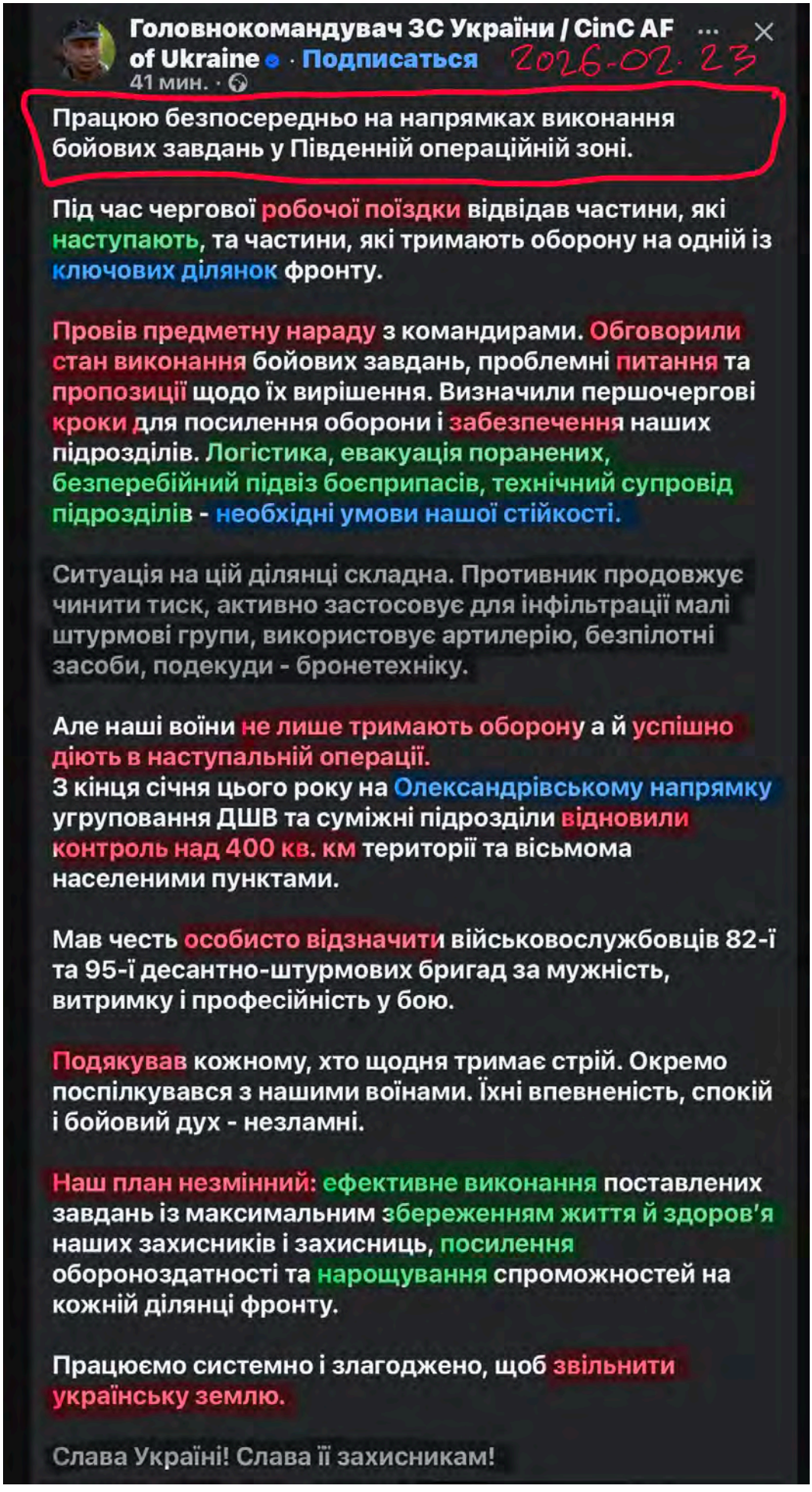
2026-02-21

Почему американский суд может признать незаконными действия президента, а украинский суд не может?
Верховный суд США признал введение пошлин Дональдом Трампом незаконными. Трамп их вводил своими указами, а не законами Конгресса и Сената, как того требует конституция и законы США.
Вопрос – когда украинский конституционный суд признает неконституционным закон о медицинской реформе Порошенко-Супрун, которрый, совершив подмену понятий медицинская помощь и услуги, лишила граждан права на гарантированную бесплатную медицинскую помощью. И когда украинские суды отменят законы моно большинства Зеленского, которые продолжают дело Порошенко и, явно нарушая Конституцию, комерционализируют существующую государственную сеть медицинских учреждений, в частности, вводя кассы в больницах и требуя от граждан оплачивать предоставление медицинской помощи?
В США Верховному суду понадобилось меньше года, чтобы отменить незаконные тарифные указы Трампа.
Похоже в Украине на конституционный суд уже никакой надежды не осталось.
Надежда только на следующий Майдан...
Привожу ссылку на текст Конституции Украины, которую нарушали и продолжают нарушать президенты Украины.
Стаття 49.

Кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.
Охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм.
Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена.
Держава сприяє розвиткові лікувальних закладів усіх форм власності.

***

№ 1.652

Головнокомандувач ЗС України / CinC AF of Ukraine · **Подписаться**
41 мин. ·
2026-02-23

Працюю безпосередньо на напрямках виконання бойових завдань у Південній операційній зоні.

Під час чергової робочої поїздки відвідав частини, які наступають, та частини, які тримають оборону на одній із ключових ділянок фронту.

Провів предметну нараду з командирами. Обговорили стан виконання бойових завдань, проблемні питання та пропозиції щодо їх вирішення. Визначили першочергові кроки для посилення оборони і забезпечення наших підрозділів. Логістика, евакуація поранених, безперебійний підвіз боєприпасів, технічний супровід підрозділів - необхідні умови нашої стійкості.

Ситуація на цій ділянці складна. Противник продовжує чинити тиск, активно застосовує для інфільтрації малі штурмові групи, використовує артилерію, безпілотні засоби, подекуди - бронетехніку.

Але наші воїни не лише тримають оборону а й успішно діють в наступальній операції.
З кінця січня цього року на Олександрівському напрямку угруповання ДШВ та суміжні підрозділи відновили контроль над 400 кв. км території та вісьмома населеними пунктами.

Мав честь особисто відзначити військовослужбовців 82-ї та 95-ї десантно-штурмових бригад за мужність, витримку і професійність у бою.

Подякував кожному, хто щодня тримає стрій. Окремо поспілкувався з нашими воїнами. Їхні впевненість, спокій і бойовий дух - незламні.

Наш план незмінний: ефективне виконання поставлених завдань із максимальним збереженням життя й здоров'я наших захисників і захисниць, посилення обороноздатності та нарощування спроможностей на кожній ділянці фронту.

Працюємо системно і злагоджено, щоб звільнити українську землю.

Слава Україні! Слава її захисникам!

***

№ 1.653

ЗУ Про Службу безпеки України

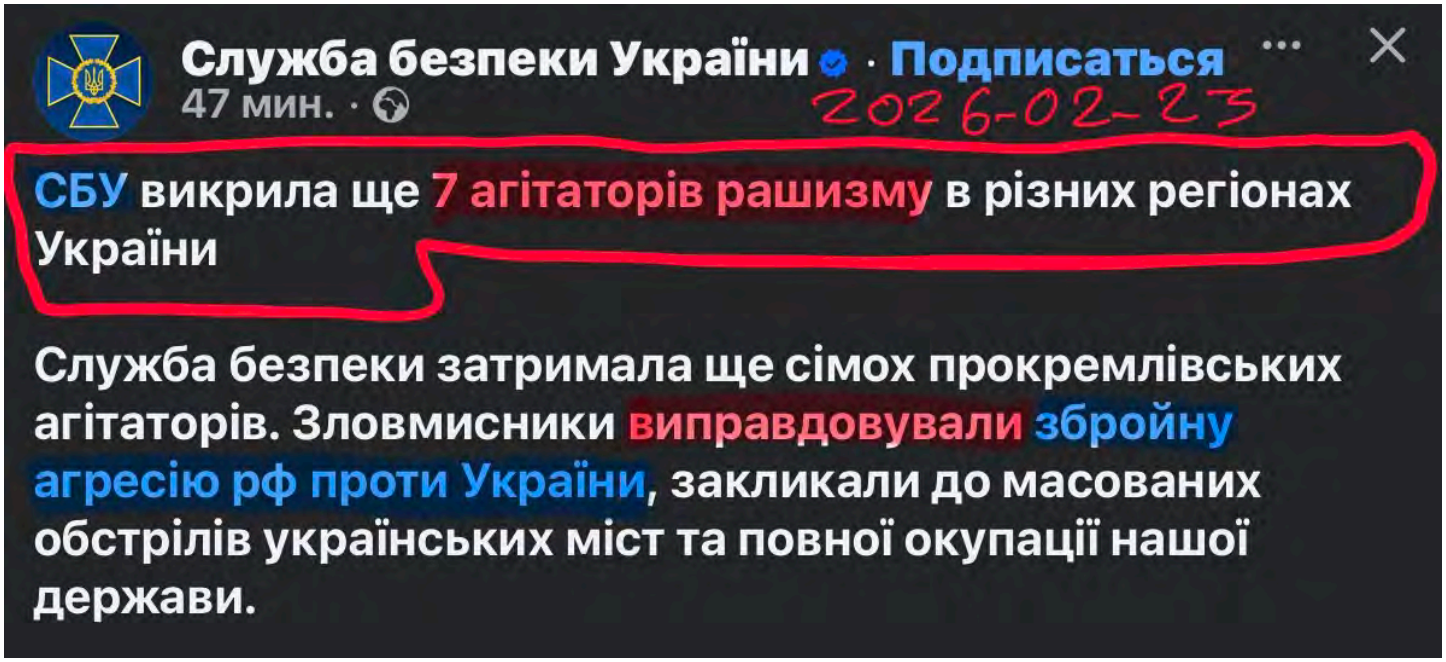
Стаття 2. *Завдання* Служби безпеки України

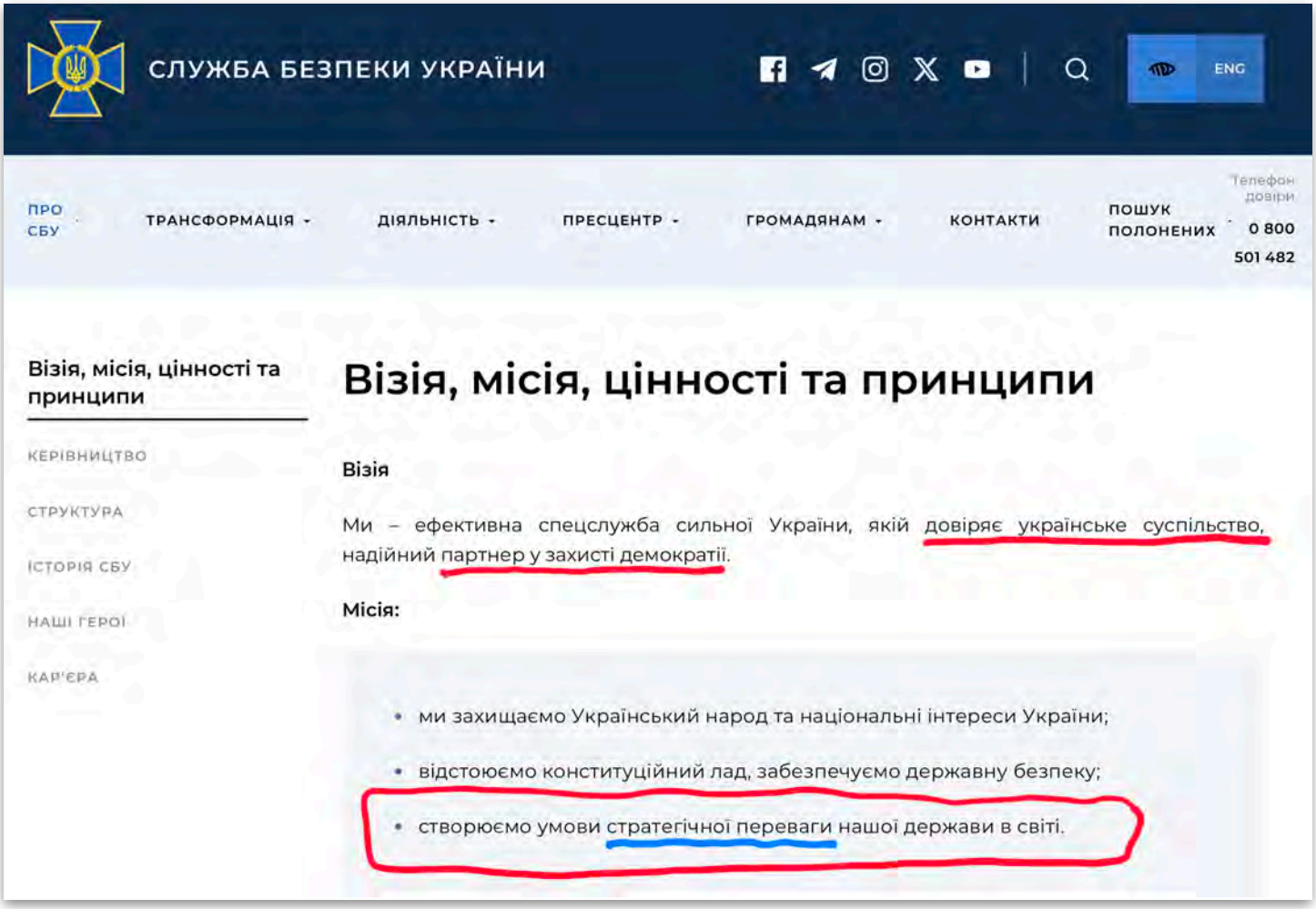
На Службу безпеки України покладається у межах визначеної законодавством компетенції *захист* державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, науково-технічного і оборонного потенціалу України, законних інтересів держави та *прав громадян* від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, *посягань* з боку окремих організацій, груп та осіб, а також забезпечення охорони державної таємниці.

До завдань Служби безпеки України також входить *попередження, виявлення, припинення та розкриття* кримінальних правопорушень проти миру і безпеки людства, тероризму та *інших* протиправних дій, які безпосередньо створюють *загрозу життєво важливим інтересам* України.

***

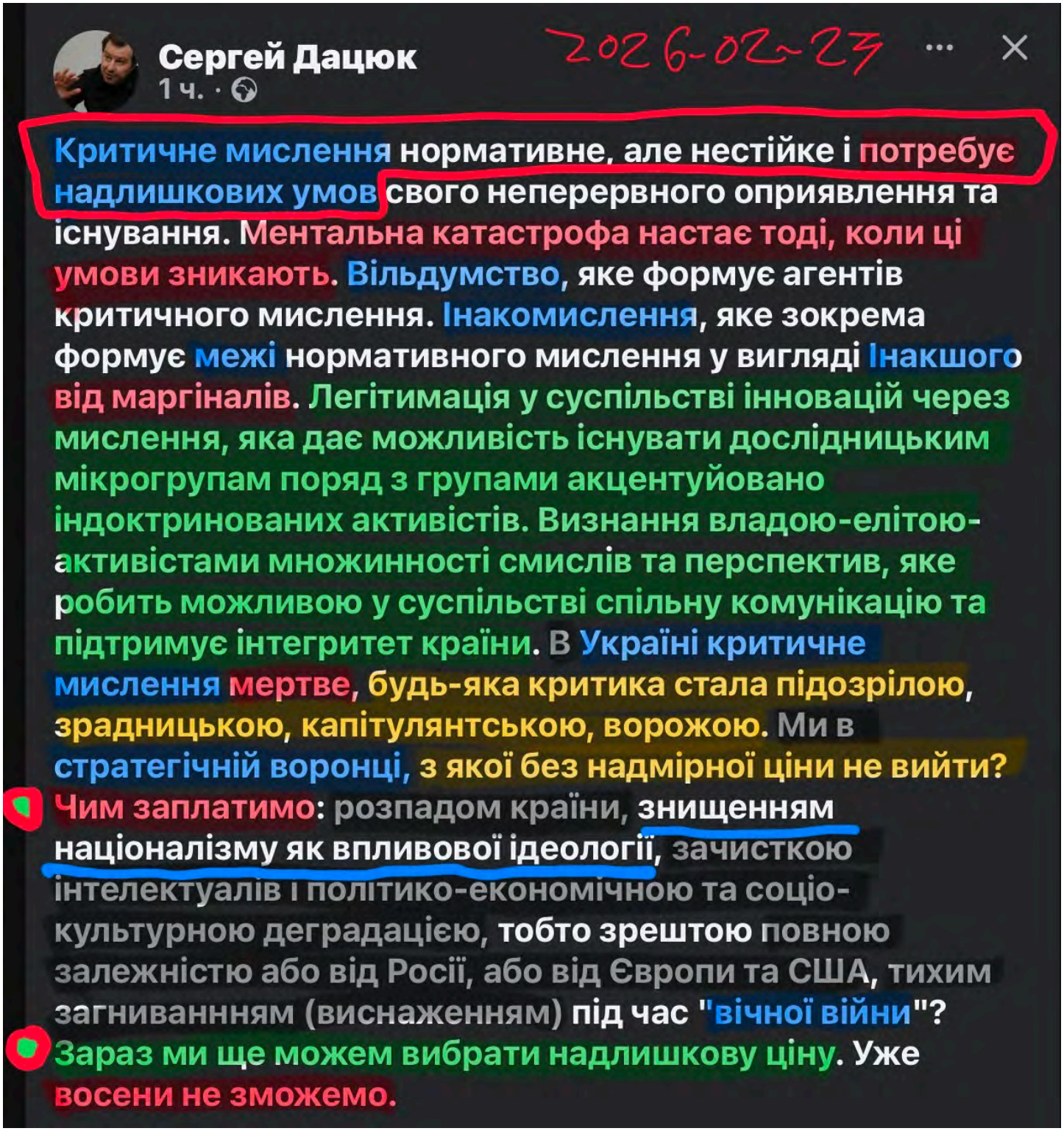
Посягання в Кримінальному кодексі (КК) України — це *умисні* злочинні дії, спрямовані на заподіяння *шкоди* життю, здоров'ю, державній безпеці або іншим *захищеним інтересам*, які часто включають замах на вбивство чи напад. Найтяжчі посягання охоплюють територіальну цілісність, життя держдіячів та правоохоронців, караючись позбавленням волі до довічного.

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
ENG
ПРО СБУ
ТРАНСФОРМАЦІЯ
ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРЕСЦЕНТР
ГРОМАДЯНАМ
КОНТАКТИ
ПОШУК ПОЛОНЕНИХ
Телефон довіри
0 800 501 482
Візія, місія, цінності та принципи
КЕРІВНИЦТВО
СТРУКТУРА
ІСТОРІЯ СБУ
НАШІ ГЕРОЇ
КАР'ЄРА
Візія, місія, цінності та принципи
Візія
Ми – ефективна спецслужба сильної України, якій довіряє українське суспільство, надійний партнер у захисті демократії.
Місія:
• ми захищаємо Український народ та національні інтереси України;
• відстоюємо конституційний лад, забезпечуємо державну безпеку;
• створюємо умови стратегічної переваги нашої держави в світі.

***

№ 1.654

***

№ 1.655

Чотири роки повномасштабного вторгнення: головні висновки війни

23 ЛЮТОГО, 14:01

ВАЛЕРІЙ ЗАЛУЖНИЙ, Посол України в Великій Британії, колишній головнокомандувач Збройних сил України

Виступ Надзвичайного і Повноваженого посла України у Великій Британії і Північній Ірландії, Головнокомандувача ЗСУ (2021–2024рр) Валерія Залужного у Chatham House, 23 лютого 2026 р.

***

Останнім часом моє прізвище з'являється в новинах частіше, ніж зміни прогнозу погоди у Лондоні. І, *чесно кажучи*, іноді з таким рівнем креативу, що я починаю підозрювати: десь існує окремий департамент, який щодня прокидається з думкою – "А що сьогодні думає Залужний? Навіть, якщо він ще сам не знає".

На фоні чергової хвилі політичних розборок, гучних витоків, файлів Епштейна і глобальних теорій змови, можливо, справді варто поговорити про щось менш екзотичне.

Наприклад – **про війну в Європі.**

Тим більше, що в українців є певна перевага в цій темі – ми в ній живемо.

Мене сьогодні просили виступати українською. Бо це мова країни, яка воює. І мені важливо, щоб цей виступ почули не лише експерти, а й ті, заради кого ми сьогодні тут говоримо. Щоб нас чули не тільки в аналітичних центрах, а й у бомбосховищах.

Я також розумію, що в нинішній атмосфері будь-яке моє слово може бути розібране на цитати швидше, ніж дрон розбирає орду орків. Тому одразу хочу заспокоїти: сьогодні не буде ані сенсацій, ані політичних заяв, які можна винести в заголовок. Вірніше можна, але не бажано. У цьому світі є кого цитувати.

Лише одна проста річ: реальність.

Реальність полягає в тому, що війна в Україні давно перестала бути лише українською історією. Вона стала лабораторією майбутнього. І, як будь-яка лабораторія, вона не питає, чи ми готові до експерименту.

Я знаю, що мене часто описують як "генерала, який мислить технологіями". Це правда.

Але ще більше я мислю категорією *відповідальності*.

Бо технології змінюють спосіб ведення війни.

А відповідальність визначає, чи буде ця війна останньою, чи лише вступом до наступної.

І якщо вже мене так активно обговорюють у новинах, то дозвольте скористатися цією нагодою з користю. Не для того, щоб пояснити чутки або вплив чиїхось думок на температуру повітря.

А для того, щоб пояснити тенденції, які змінюють весь світ.

— Шкода, що не чиїсь думки.

Бо сьогодні питання не в тому, хто що сказав.

Питання в тому – яким буде світ, якщо ми зробимо вигляд, що нічого не відбувається.

Тож *давайте* все ж поговоримо про серйозні речі.

— Без конспірології. Без ілюзій. І, за можливістю, без Мюнхена 1938 року. Принаймні це не до мене.

1947 року через особливе хвилювання людства щодо нещодавно розробленої атомної бомби Альберт Ейнштейн сказав знамениту фразу: "Я не знаю, якою зброєю буде вестися Третя світова війна, але Четверта світова війна буде вестися палицями та камінням".

Саме з цитати цієї розумної людини ми і розпочнемо наш діалог, а саме про те, що Альберт Ейнштейн не знав у далекому 1947 році.

Вважаю, у мене є грандіозна нагода розповісти вам, якою зброєю вже ведеться і буде вестися Третя світова війна і що ж нам усім робити?

Сучасна, а тим паче майбутня війна, вже давно вийшла за межі довгих траншей і потужних танкових кулаків та повітряних боїв.

Бажання вижити, несприйняття нав'язування чужої волі, винятковa креативність і свобода мислення стали винятковим стимулом українців до технічного прогресу. І тому сучасна війна вже інтегрує безпілотні та

роботизовані системи, розподілені сенсорні мережі, та весь електромагнітний спектр, тобто віртуальний, інформаційний, електромагнітний, частково фізичний в єдиний район бойових дій. Усе це швидко "інтелектуалізується" під впливом технологій штучного інтелекту.

Я прочитав багато лекцій, написав велику кількість статей, про те, як змінилася й продовжує змінюватися війна.

— Зокрема, казав я про це ще майже два роки тому.

— Майже ніхто не хотів у це вірити, багато мене критикували. Проте зараз ця реальність вже минула.

Сьогодні вже не важливо, хто ще мислить категоріями миру та перебуває в ілюзіях минулого. Сьогоднішня війна між нами і російськими окупантами є такою, як є.

І ми точно знаємо, що саме *зараз достатньої військової сили*, щоб якось завадити цій війні, у жодної країни *немає*.

Підводячи підсумок чотирьох років війни коротко зупинюся на основних висновках:

У сучасній війні, поле бою стало абсолютно прозорим.

— Це призвело до створення роботизованої ***kill zone***, глибина якої сьогодні складає не менше 25 кілометрів, а можливість знищувати логістику постійно зростає. І сьогодні вже приводить до неможливості використання так званої тилової зони вглиб аж до 50 кілометрів.

Класичний логістичний "зашморг", що був вдало придуманий нами при звільненні Херсонщини, отримав новий імпульс. Усе це призвело до неможливості проводити класичні ані наступальні, ані оборонні дії. Кількість людей, які фізично можуть виконувати завдання в районі бойових дій, мінімальна. Вона і далі постійно зменшується та фактично має тенденцію до заміни на роботів.

Що ж до *мобілізації* або можливості її *покращення*?

— Досвід і Росії, і наш показує, що ***традиційний підхід до мобілізації у сучасній війні вже абсолютно себе вичерпав*** .

1) — По-перше, саме ця війна, тривала і високо інтенсивна, показала: як не дивно, але найдорожчий ресурс у такій війні є саме людський, бо саме для його відновлення потрібно забагато часу, який буде значно більшим за цикли виробництва .Такий ресурс просто неможливо швидко замінити на полі бою.

2) — По-друге, виходячи з того, що поле бою стало прозорим та контролюється в автоматичному режимі роботами, вірогідність виживання саме людини вже не залежить від якості її підготовки і веде до неминучих втрат, що вимагає дистанціювання людини від цієї kill zone.

3) — По-третє, саме **наш досвід також підтверджує, що *питання мобілізації* є чутливим та одним з таких, що впливає на стійкість суспільства у війні на виснаження та на його готовність підтримувати таку війну**. Тому й Росія не оголошує мобілізацію, якою інколи нас лякають.

> — Для Росії воювати найманцями та добровольцями і воювати примусово мобілізованими – це різні війни, і політичні наслідки у таких війнах різні. А отже – майбутні війни це точно не багатомільйонні мобілізації усього населення.

Мова більше йде про *технологічну* та *економічну* *мобілізацію*, як запоруку нерозривного процесу забезпечення і підтримання технологічної переваги над противником.

> Роботи сьогодні не тільки виконують допоміжні функції, а й проводять окремі штурмові дії, та навіть беруть живих солдатів противника у полон.
>
> Використання ж будь-якої техніки в цих kill zone, як і людей, перетворилося на справжнє самогубство.

Отже висновок – про *демографію* і *війну*.

Російсько-українська війна надала країнам з їхніми демографічними викликами критично важливий урок:

> **— модель ведення війни, що передбачає *«розмін людських життів на тактичні успіхи, більше не є логічною і доступною опцією»*.**
>
> **Хіба для Росії, хоча будь-який ресурс і для Росії є вичерпаним.**

На сучасному високотехнологічному полі бою, насиченому високоточними системами ураження, такий підхід є неприйнятним не тільки з моральної точки зору, але й тактичної ефективності.

Оскільки, як не парадоксально, зі збільшенням технологічності поля бою саме людина стає на ньому найдефіцитнішим і єдиним принципово невідновлюваним ресурсом. Це особливо актуально для розвинених країн, де демографічні тенденції роблять традиційні підходи до ведення війни все менш прийнятними.

Наприклад, на Європейському континенті жодна без винятку країна не має позитивного індексу народжуваності, і кожна втрата живої сили на полі бою

має не стільки військове, а насамперед, соціально-економічне значення. Відтак, технологічна еволюція в напрямку "роботизації" війни запропонувала альтернативу, яка дозволяє зберегти бойову ефективність при радикальному зниженні участі людини та як наслідок – людських втрат.

На заміну наддорогій високоточній зброї, що була справжнім гейм-ченйджером 20 століття, прийшла зброя виснаження.

Це дешева і масова, проте досить високоточна зброя, яка з високою швидкістю виснажує дорогі системи озброєнь. Системи на яких до речі і побудована уся доктрина НАТО. Ця зброя виснаження послідовно і ефективно розвивається. Однозначно, жодна країна сьогодні самотужки не впорається з такою навалою. Особливо такі, які є політично обережними. Як наслідок, це ставить під сумнів здатність вести війну навіть ресурсно більшими країнами проти менших в умовах тривалого часу. І навпаки – вибудувати раціональний захист за старими підходами навіть при наявності ресурсу вже фізично неможливо.

> — Наприклад, війна в Україні показала, що немає особливої різниці в тому, скільки у тебе в боєздатному стані фрегатів, корветів, підводних човнів і навіть ракетних крейсерів. Усе це під силу нівелювати країні, яка не має флоту, оскільки він фактично був знищений на початку війни. І давайте чесно, хто зараз насправді контролює Чорне море?

Підсумовуючи описане, зробимо висновок, що

> — **безпека в епоху нових воєн не гарантується купівлею дорогих і унікальних продуктів**.

І головне.

> — Успіх у війні на виснаження високої інтенсивності, в умовах здешевлення засобів нападу та їх високої ефективності, ***залежить від стійкості економіки і її здатності до постійного підживлення***.

До неї ми ще повернемося.

Простіше кажучи, здатністю підтримувати військовий потенціал упродовж тривалого часу в умовах постійних напружень, складної логістики а також прискорених технологічних змін.

Саме *економіка* в сукупності з *політичною* і *суспільною* готовністю стає кров'ю війни.

І саме вона є головною ціллю протиборчих сторін.

> — Як зробити так, щоб економіка привела до Перемоги? Для цього у війні для економіки є дві стадії.

1) Спочатку її переводять на військові рейки, мобілізують, а потім її 2) підживлюють.

Найскладніше питання сьогодення для України.

А що ж означає, мобілізувати або перевести економіку на військовий стан?

Все просто.

Зробити так, щоб

— внаслідок проведеного комплексу заходів планування військового виробництва стало частиною планування військових операцій і *не залежало від зовнішніх поставок*. Без пафосу і гучних заяв.

Чи бачимо ми це в Росії? Так.

— Є всі ознаки, що російська економіка переведена на військові рейки і є частиною державної політики. Наслідки цього ми відчуваємо вже щодня і щоночі.

До речі, коли будемо говорити про майбутнє, пам'ятайте, що зупинити таку військову машину, майже неможливо. Її можливо лише знищити.

Ось саме тому після кожної війни неминуче слідувала гонка озброєнь.

Ще про економіку.

Запевняю, що

— традиційні оборонно-промислові моделі – централізовані заводи, довгі ланцюги поставок, жорсткі виробничі цикли вже не підходять до сучасних умов.

— Окрім того, що вони створюють велику кількість критичних вразливостей, вони майже не спроможні до адаптації до реальних оперативних умов.

Говорячи про жорстоку війну на виснаження в Україні, звісно потрібно згадати, щоце війна проти економічних можливостей.

Найуразливішою ланкою цієї економіки виявилася *енергетика*.

— Енергетична інфраструктура в Україні традиційно будувалася за централізованою моделлю: великі електростанції та єдина мережа, що з'єднують регіони. Однак ця війна чітко показала, що така система вразлива до цілеспрямованих ударів.

Під час російського вторгнення в Україну удари по електростанціях і мережах стали головним інструментом війни.

Метою агресора стало *знеструмлення* міст.

> — До кінця 2024 року вже до 80% потужностей теплових електростанцій в Україні було виведено з ладу, а передача енергії населенню скоротилася вдвічі. Внаслідок цього у 2026 році мільйони людей опинилися в холоді та без світла саме взимку.

Централізовані об'єкти (великі теплові електростанції, гідроелектростанції, атомні електростанції, лінії електропередач) перетворюються на "ахіллесову п'яту" національної безпеки під час війни.

Якщо ворог знищує кілька ключових вузлів, цілі регіони занурюються в темряву.

Отже, енергетична безпека нерозривно пов'язана не тільки зі стійкістю економіки під час війни, а й стає частиною національної безпеки.

Захист енергетичних об'єктів стає таким же важливим, як і захист територій.

Щоб розуміти повністю нинішню ситуацію, потрібно зупинитися ще на деяких аспектах.

Перш за все, ***ядерна зброя***. А як же вона?

На мою особисту думку, сьогодні ця надпотужна зброя, скоріш за все, нагадує фіговий листок на тілі атланта, який прикриває справжні спроможності того, хто його носить. Вона лише каже, що за ним начебто щось є, проте не показує вже справжніх спроможностей. Це зброя самознищення, перш за все. Але вже точно не зброя стримування.

> Наприклад, Запорізька АЕС при абсолютній небезпеці сьогодні скоріше стала заручником економічного і політичного тиску, ніж небезпекою.

Наступний аспект. Ракети.

Так, вони залишаються в зоні активного використання, попри значну вартість у виробництві. Разом з тим, їхнє функціональне призначення з суто військового застосування змінилося на участь у так званому "ракетному терорі", який призначений саме для нанесення ударів по економічних потужностях держави. Імовірно, цей вид озброєння залишиться найкоштовнішим у війні на виснаження, не тільки через вартості виробництва, а й через неможливість на нинішньому етапі застосовувати інші рішення для захисту, окрім протиракетних систем, які звісно, будуть дорожчі за самі засоби нападу.

Ракети стають ще однією зброєю виснаження держави. Це очевидно.

З іншого боку, їх обмежена кількість у виробництві завжди буде давати прогнозовані потреби засобів ППО, які з правильною тактикою застосування можуть принести результат з обмеження ефекту виснаження. Звісно, вже сама наявність таких ракет спонукає противника до необхідності мати більше дорогих систем ППО, що буде досить відчутно для економіки. Саме тому дехто досить обережно ставиться до можливості України мати такі озброєння. Бо це дійсно шлях до нашої перемоги, а також частина забутої теорії неядерного стримування.

Окремо для розуміння повної картини я зупинюся на літаках.

Російські військово-космічні сили є другими за потужністю у світі, вони поступаються лише США. А отже за загальною кількістю бойових літаків Росія має величезну перевагу над Україною.

Проте російські літаки дуже рідко наважуються заходити глибоко на територію України, через загрозу бути збитими системами ППО того ж західного виробництва. У цій війні класичні повітряні бої також трапляються рідко. Усе через вартість. Наприклад, винищувач 4-го покоління СУ-30 коштує близько 50 млн доларів США й може безперешкодно бути збитим ракетою до системи PATRIOT вартістю 4.5 млн доларів США. Така проста арифметика показує, що ця зброя не може бути зброєю виснаження, проте як платформа для використання такої зброї застосовується досить ефективно.

Отже сьогодні роль ударних літаків все ще зберігається як платформа для нанесення ударів по наземним цілям зброєю виснаження та у якості носія систем ППО. Проте без входу в зону зіткнення з системами ППО противника.

Можемо з упевненістю констатувати появу власної kill zone для пілотованої авіації і лише підтвердити, що людина все більше віддаляється від цієї зони. Така ситуація в небі дає можливість до проведення операції з прориву системи ППО противника саме шляхом її виснаження іншими засобами. Звісно, це буде потребувати ресурсів.

Все вищесказане лише в загальних рисах описує зміни, що відбулися після початку російсько-української війни, як найбільшого конфлікту в Європі після Другої світової війни. Ще раз зауважу, що внаслідок розвитку науково технічного прогресу кожний домен (морський, повітряний, наземний, космічний, кібер) вже зазнав глибокої трансформації й продовжує швидко трансформуватися під впливом розвитку технологій штучного інтелекту. Цей процес докорінно змінив роль традиційних засобів озброєння та вплинув безумовно не тільки на характер ведення бойових дій, а й на процес підготовки, організації і формування оборонних спроможностей.

Усе це змушує адаптуватися воєнну стратегію, тактику та оперативне мистецтво. Саме поява нових технологічних рішень призводить до найбільш революційних змін у веденні бойових дій. В минулому це був порох, літаки або ядерна зброя. Сьогодні це безпілотні системи та штучний інтелект.

Отже, коли ми ведемо мову про війну майбутнього, то маємо констатувати, що революція воєнних технологій на основі безпілотних систем та штучного інтелекту надають безпрецедентні інструменти для війни та знищення військово-економічного потенціалу противника. Проте вже зараз можливо побачити основні тенденції щодо розвитку цих технологій. Головними функціями, що невпинно розвиваються у тому числі й за рахунок впровадження у процес штучного інтелекту і несуть загрозу, є функція ройового застосування та функція автономності.

Простіше кажучи, у найближчий час з розвитком ресурсної бази та апаратного забезпечення ми будемо бачити як більш розумні та дешеві дрони атакуватимуть десятками і навіть сотнями з різних напрямків і висот, одночасно з повітря, землі та води.

При цьому автономність цих дронів буде розвиватися у двох основних напрямках. Або у сформованому єдиному централізованому цифровому просторі, в загальній системі управління та взаємодії в реальному часі. Де усіма діями і процесами керує все ж людина, хоч і за допомогою ШІ. Або шляхом повністю автономних, роботизованих комплексів ("роїв"), як бойових, так і забезпечення. Такі дрони будуть наділені високим рівнем індивідуального штучного інтелекту, що вчиться і розвивається в реальному часі в межах, необхідних для виконання бойових завдань, не потребують постійного зв'язку між собою або з командними вузлами для реалізації покладених на них місій.

Це фактично перенесення відповідальності на борт окремої тактичної системи (дрона).

Звісно, можливо розглядати варіант і поєднання цих базових архітектур. А саме використовувати переваги мережі, коли це можливо, і переходити в автономну "темряву", коли іншого вибору просто немає.

Тоді, логічно, найбільш актуальним завданням для тих хто потребує довгострокових гарантій безпеки, є, у тому числі робота над удосконаленням алгоритмів ройового інтелекту з одного боку та пошук способів боротьби та протидії роїв дронів з іншого. Звісно, сама "лабораторія", де усе це випробовується зараз, розташована саме в Україні. Нагадаю, що саме в ніч з 6 на 7 вересня 2025 року Київ був атакований одночасно 862 дронами – камікадзе типу ШАХЕД.

Отже погоджуємося ми чи ні, майбутня війна – це війна автономних і напів автономних роботизованих систем . Саме змагання за використання всього потенціалу автономних ройових БпЛА очевидно зможе надати вирішальну перевагу як у безпосередній бойовій ефективності, так і в можливостях гарантій безпеки. Звісно перспективи розроблення технологій роїв дронів (БпЛА, наземних, надводних, підводних) в Україні потрібно розглядати через критичну залежність від глобальних ланцюгів постачання мікроелектроніки. Тому майбутні безпекові альянси, імовірно, і будуть будуватися за ресурсно-безпековим принципом. Для України, на жаль, розвиток відповідних національних спроможностей неможливий без повноцінної реалізації стійкого партнерства та впровадження відповідної політики в сфері цифрових продуктів та послуг військового призначення.

Російсько-українська війна станом на зараз з технологічної точки зору знаходиться в перехідному періоді. Це той період, коли технології стрімко розвиваються, проте їхній розвиток ще недостатній щоб, наприклад, повністю виключити присутність людини в районі бойових дій, або забезпечити повну автономність безпілотних систем.

Проте і виконання оперативних завдань класичної війни вже більш як два роки абсолютно неможливе. Традиційні озброєння і структури все ще застосовуються, але поступово виводяться або трансформуються. В умовах недосягнення політичної мети війни з боку Росії та неприйняття капітуляції з боку України, Росія приходить до збільшення інтенсивності атак на інфраструктуру, енергетичні системи, транспортні вузли та інші ключові елементи державного управління і життєзабезпечення. Відтак стратегія війни вже спрямована не стільки на захоплення територій, скільки на виснаження ресурсів та можливостей противника саме для досягнення своїх цілей.

Усе це відбувається на фоні очікуваного розбалансування старого світового порядку. Це також посилюється політикою США щодо недотримання міжнародно-правових рамок, що може привести до остаточного знищення існуючої міжнародної системи. Системи, яка б могла суто теоретично вжити заходів щодо країни агресора та слугувати майбутньою опорою, наприклад, мирного договору. В тому числі вказані кроки США посилюють суперечності всередині НАТО та ведуть до зниження як реальної ефективності Альянсу, так і скоординованої допомоги Україні.

Росія ж таку ситуацію використовує для скорочення санкцій, розгортає військово-промисловий комплекс, накопичує необхідні технології та отримує додаткову підтримку від Китаю. Запрошуючи Україну на переговори, починає війну на набагато вищому стратегічному рівні. Війну проти жінок, дітей і літніх людей, не шкодуючи ні дорогих ракет, ні "шахедів", примушуючи їх замерзати в холодних містах, сподіваючись на швидку капітуляцію.

У такій ситуації, коли напруження та інтенсивність війни на виснаження зростає, звісно, ***потрібно знайти рішення***, яке б не тільки не зашкодило нинішній геополітичній ситуації, а й стало основою для майбутнього ***миру***, миру на основі сили потенціальних можливостей, а не зобов'язань.

Таке рішення може включати виконання трьох паралельних завдань

(1)

1) — **Перше і надскладне завдання полягає в обов'язковому збереженні максимального *кола партнерів*** та поваги до їхніх інтересів, без яких сьогодні неможливо витримати російські удари та здійснювати тиск та фактично вибудувати майбутній оборонний альянс, без шкоди майбутнім союзникам. Це тонка і виважена дипломатична робота, яка не мала аналогів у світовій історії через абсолютно небувалі умови, у яких опинилися усі учасники цього процесу.

Бо старі правила вже не працюють, проте все ще мають великі сподівання, а нові ще навіть не сформульовані. І коли це станеться, в якій перспективі – невідомо.

Чи не головною умовою цього процесу є збереження перш за все демократії і свободи та рівня життя, що є головним надбанням, наприклад, Європи. При цьому є великий ризик прийти до ситуативних угод, цинічних домовленостей і короткострокових інтересів без жодних спільних рамок.

Проте, це необхідно зробити. Бо саме уроки цієї війни кажуть про необхідність об'єднання зусиль для створення оборонних можливостей.

Ця війна, а також аналіз сучасного розвитку воєнних можливостей провідних країн світу засвідчують наступне:

> — окремі держави зможуть самостійно створювати технологічну перевагу за окремими напрямами, проте жодна держава не зможе забезпечити самодостатність за всім спектром критичних воєнних технологій.

Відтак, пошук союзів і партнерств для спільної розробки та обміну передовими технологіями та посилення виробничих потужностей стане абсолютною необхідністю не тільки для нас, а й для країн, які прагнутимуть забезпечити власну технологічну перевагу та конкурентні спроможності в потенційних конфліктах.

Звісно, я веду мову про Європу, де Росія залишиться джерелом небезпеки на невизначений термін.

Нам будуть потрібні технологічні альянси, а не статті договорів , де країни об'єднають з нами свої ресурси, технології та інноваційний потенціал для досягнення спільної стратегічної переваги і як наслідок – отримання сили потенційної можливості.

(2)

2) — Друге надважливе завдання полягає у 1) *стабілізації лінії бойового зіткнення* та 2) *захисту критичних об'єктів та інфраструктури*.

— Саме досягнення *тактичних успіхів* навіть через власні високі втрати живої сили та енергетичний терор є основним предметом, з одного боку, *тиску* на тих, хто може впливати як не на закінчення війни, то хоча б на 1) зняття санкцій та нашу підтримку та 2) залякування майбутніх партнерів з іншого.

Тоді,

1) — коли вже зрозуміло що це ***війна на виснаження***, де головною метою є виживання економіки,

2) — потрібно відійти від класичної стратегії максимального нанесення втрат і послідовного розгрому противника.

Окрім цього, імовірно,

— через неможливість вирішення питання покращення мобілізації та невідповідності демографічних показників з Росією, єдиною стратегією є не симетрична відповідь та слідкування логіки ворога, а заміна самої суті війни.

Потрібно зробити війну для Росії

1) *дорожчою* і як *наслідок* такою, що веде до

2) *неминучої поразки*.

Тоді, очевидно, що сьогодні

— виконання завдання щодо *стабілізації лінії зіткнення* можливо лише через максимальну технологізацію оборони.

Але

1) — перехід до високотехнологічної оборони можливий лише за умови наявності стійких оборонних позицій.

В разі,

2) — якщо ці позиції можуть опинитися на несприятливих рубежах, а лінія фронту не стабільна, це може звести нанівець можливості технологічної переваги.

Наприклад, через розпорошення зусиль для ліквідації тактичних проривів.

Стійкі оборонні позиції також можуть забезпечити зменшення напруги та втоми тих, хто там перебуває, а також дозволить підготувати необхідні резерви та масштабувати оптимальні технологічні рішення.

Важливо також ***розуміти***, що усе це має відбуватися обов'язково зі здобуттям необхідної управлінської дисципліни, що надасть необхідну перевагу.

Саме тому, Росія постійно застосовує тактику м'ясних інфільтрацій та контролю тилових районів, щоб не лише захопити додаткові території, а й не дати нам можливостей для перехоплення технологічної ініціативи.

Такою ж виглядає ситуація і з захистом критичної інфраструктури.

Проблема навіть не в тому, що

— для її захисту потрібно більше ППО та інноваційних рішень, а в тому, що

— ця система, наприклад енергозабезпечення, вже не може існувати і захищатися у тому вигляді, якому була створена в 50–х роках минулого століття.

Імовірно,

— у таких умовах необхідно більше уваги приділити ***стратегії децентралізації енергетики*** як способу підвищення стійкості країни до будь–яких ударів.

Саме військові дії та їхні наслідки надали цій концепції нагального характеру:

— децентралізація перетворилася з питання ефективності на питання виживання країни.

Децентралізація енергії передбачає

— перехід від кількох великих джерел енергії до багатьох малих, розподілених по території.

Це реалізація ***концепції розподіленої генерації***:

— електроенергія та тепло виробляються ближче до споживача на місцевих електростанціях з низькою потужністю, відновлюваних електростанціях, у мікро та міні-мережах.

Саме така архітектура суттєво підвищить живучість енергосистеми перед загрозою зброї виснаження.

Це надскладний процес, проте очевидний і передбачуваний, на відміну від обіцянок не руйнувати таку систему або випускати більше систем ППО.

Імовірно,

1) — ***процес відбудови*** потрібно розпочинати вже, не чекаючи "peace deal", (якої може й не бути), та з

2) — апускати ***новий формат миротворців***, які не воюють, а відновлюють.

Головний висновок полягає в тому, що

— **енергетична система стала новим фронтом у війні, а її стабільність визначає результат протистояння**.

Перехід від радянської централізованої мережі до сучасної децентралізованої, гібридної системи – це не лише модернізація, а й здатність країни виживати, а значить перемагати.

У будь-якому випадку,

— збереження і захист критичної інфраструктури мають опиратися на 1) реальні, а не на 2) очікувані та неконтрольовані спроможності.

(3)

3) Третє завдання полягає у переконанні наших партнерів у необхідності введення відчутних *санкцій* та не зниження санкційного режиму проти Росії.

У ***війні на виснаження*** це єдиний дієвий механізм припинення війни, який полягає у позбавленні агресора самої ***можливості ведення війни***.

Остання 1) ***активність*** Росії в США й 2) посилений ***терор*** наших міст ***свідчать про***

> ***— відчутні проблеми*** в економіці Росії.

Це реальний сигнал, який лунає фактично зсередини російського державного апарату.

Погіршення економічного становища, загроза загибелі громадян на війні поступово створює принципово іншу ситуацію сприйняття росіянами правлячого режиму і ставить під питання стійкість усього тоталітарного режиму.

> — Саме такий вибух "економічної кризи" змусив колись радянський союз припинити війну в Афганістані й привів до фази втрати керованості.

Військова економіка, заповнена величезними витратами на оборонні замовлення та виплати найманцям, ***має підійти до точки надлому***.

Дуже важливо нам продовжувати наносити удари по джерелах російських доходів, паралельно з санаційною підтримкою партнерів.

> Серед основних заходів має бути скорочення закупівель російських енергоносіїв та боротьба з тіньовим флотом, особливо в Балтійському морі.

Звісно, гроші на війну в Росії будуть до останнього.

> — Проте розуміння того, що обмеження її економічних можливостей та ізоляція мають бути незворотними і єдиним, що можуть привести до завершення війни.

Будь-яка війна є черговою помилкою людства і величезною трагедією.

І хоча **причини війни легко з'ясовуються і *завжди зрозумілі*, то її наслідки абсолютно непередбачувані**.

Кожна війна є по-своєму унікальна.

Кожна з них завжди потребувала саме своєї унікальної стратегії.

Проте єдине що об'єднує усі війни, це їхня суть

> – вони завжди є актом насильства, та те, що вони закінчуються.

Саме через її суть, через насильство, людство, керуючись інстинктом самозбереження, завжди намагалися закінчити і закінчували війну.

Навіть 100 літня війна, яка тривала майже 116 років, закінчилася.

Очевидно, що і війна, яка триває 13-й рік в Україні, має закінчитися.

Це неминучий процес, який має фіналізувати і закріпити досягнення політичних цілей сторін, що воювали.

Важливо, що людські страждання у суцільному свідомому насильстві майже ніколи не закінчували війни.

Не завжди в історії, а якщо точно, то за великим винятком, комусь вдавалося досягти своїх цілей.

Тому кожна сторона має право на виправдовування своїх втрат та лише свою, притаманну їй, історичну справедливість.

І саме це інколи спонукає до війни все більше і більше учасників, а тому згодом війни стають не лише довгими, а й глобальними.

Так і зараз, намагаючись задовольнити апетити чергового агресора, світ стоїть на порозі ще однієї війни, яка як відомо, зовсім невідомо як закінчиться .

Тому у світового співтовариства є свій вибір.

Чи стати "Мюнхенськими зрадниками" 21 століття й прийняти всі страждання війни, чи зупини війну так, щоб уникнути іншої. Поки ще відправляти своїх солдатів на війну все ще не потрібно.

Поки достатньо хоча б нашим друзям проявити волю й показати своє ставлення до того, що вчорашні вбивці українських дітей будуть брати участь в Параолімпійських іграх. До речі, кожна катастрофа починалася після таких Олімпіад, де наче б то спорт був поза політикою.

У нас, українців, вибору вже нема. Ми або загинемо, або виживемо.

Формула виживання **проста:**

— ***продовжувати боротись***, укріплювати економіку та зберігати єдність.

***

№ 1.656

Операція "Ватерлоо". Стратегічна оборонна операція ЗСУ вступила у вирішальну стадію

2026-02-23

Сергій ***Зарайский***

За 844 дні безперервних боїв ЗСУ вдалося:

1) *стримати* основний удар чисельно переважаючої угруповання окупаційної армії Росії,

2) *не допустити розвалу* фронту та оперативно-тактичних *проривів* ворога.

Ворог розкрив склад, оснащення угруповань.

Було розкрито загальний план наступу ворога, напрями головного удару. Виявлено шляхи постачання угруповань.

Ворог увів у бій усі стратегічні резерви. А що в орків із результатом?

За 844 дні орки «захопили» 1% території України, що порівняно зі 100 днями боїв за Ізюм-Сєвєродонецьк.

Темп наступу стабілізований і тенденції до його спаду.

Противник виснажений. Безповоротні втрати збільшилися у 60 разів!!! Темпи поповнення втрат щорічно падають на 20%.

Вибито ствольну арту, противник програв контрбатарейну війну.

Колись єдиний фронт ворога почав розвалюватися на фрагменти із власними цілями та завданнями.

Перестав існувати єдиний план наступу.

Синхронність дій по всій лінії фронту відсутня.

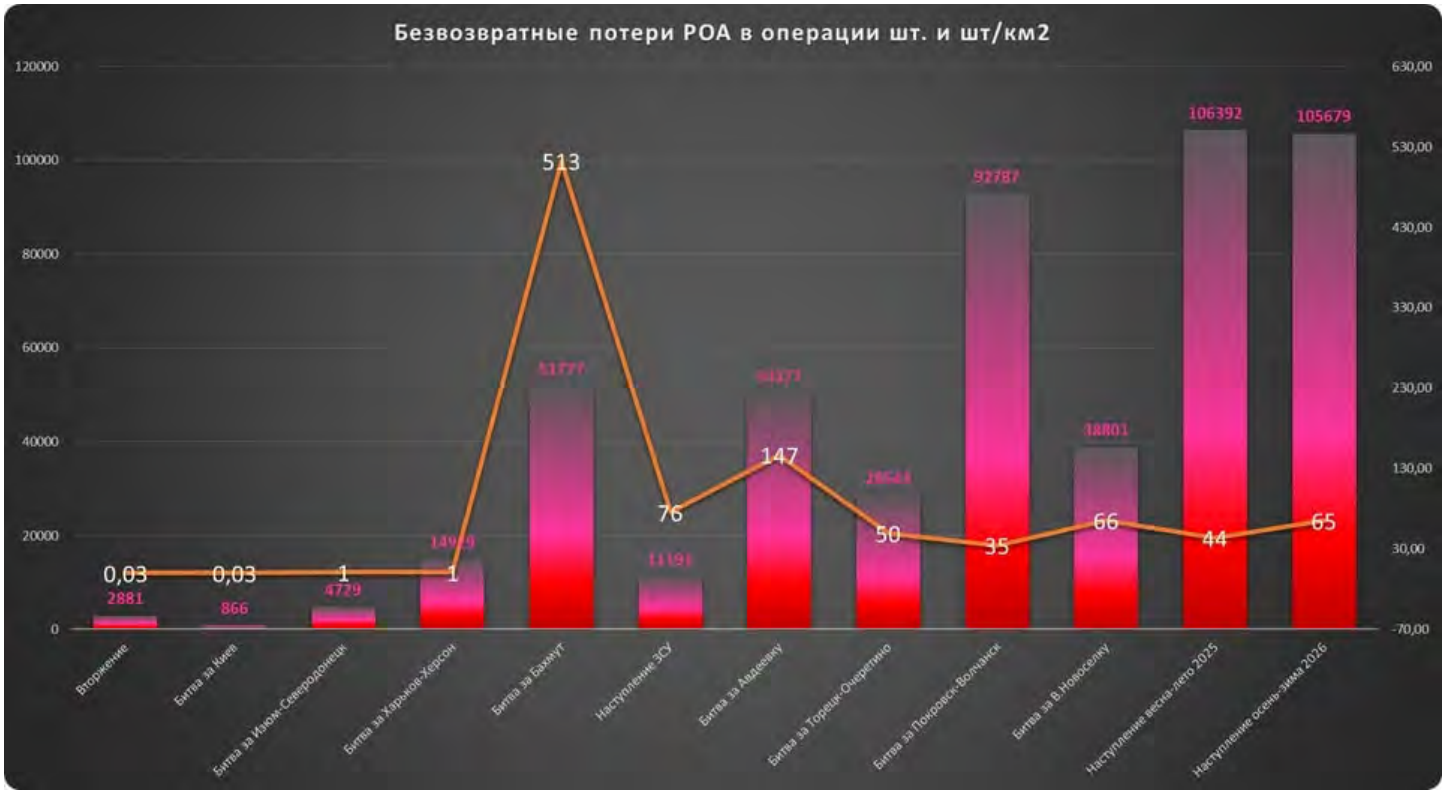
Оперативна група «Схід» не змогла прорвати оборону ЗСУ на лінії Іванівка-Новопавлівка і «потекла» форватером на Захід, залишивши без прикриття лівий фланг всього угруповання, що наступало на Донбас. ОГ «Схід» «перефарбувалася» та породила міф про настання Запоріжжя, витяглася вздовж траси N15, розтягнула логістику та за підсумком підставила свій правий фланг під удар.

ОГ «Південь» силами понад 80К тушок намагається вже рік наступати у смузі 5х5 км, нібито для «з'єднання» із силами ОГ «Схід». Вигадали собі свою «стратегічну казочку».

Групи "Курськ", "Білгород", "Дніпро" більше схожі на банди під керівництвом паханів-командувачів округами. Чим вони займаються у стратегічному плані-загадка.

ОГ «Захід» розривається між Куп'янськом та Лиманом. Частина угруповання все ще намагається прикрити правий фланг наступу на Донбас, а решті поставлено завдання за будь-яку ціну «показати привабливу картинку».

І лише невеликий шматок фронту в 200 км (20 %) силами об'єднаного угруповання ОГ «Центр» та ОГ «Захід», за підтримки стратегічних резервів з морпіхів та десантури (40% усіх сил та засобів) продовжує, розпочату 3 роки тому наступальну операцію.

Темп наступу став «рваним» і сильно залежать від поточного поповнення особового складу ресурсами, які прямують поза планом в місця де найбільше «горить».

ЗСУ неймовірними зусиллями вдалося досягти операційного перенапруги супротивника.

Ворог фактично настає за інерцією, без зупинок, не піднімаючи «голови». Реальні можливості противника сильно відірвані від політичних гасел та задумів. Резерви вводяться фрагментарно. Напрямки ударів перестають посилювати один одного. Це і є втрата оперативної пов'язаності наступу.

Ворог ще сильний і його можливості наступати не вичерпані, але наступ як система вже не працює.

Наступ триває однією ділянкою, але зупиняється сусідньою, успіх одному напрямку не покращує становище на іншій, тил і логістика не встигають за боєм, штаб противника приймає рішення із запізненням, резерви розриваються між завданнями.

Удар по операційній зв'язності — коли супротивник ще б'ється, але не може воювати як єдине ціле. Штаб супротивника вже фактично перестав обирати напрямки «зусилля».

> — Ті потуги як захоплення прикордонних сіл, про які так кричать пропагандони, що інше як прикриття реальної нездатності командування противника змінювати ситуацію на поточному фронті.

І навіть «успіх» ворога під Сіверськом – це лише захід армії північного лугандону в порожню місцевість.

ЗСУ почали проводити *регулярні контрудари*.

> **— Вони вже мають структурно-руйнівний, а чи не демонстративний характер.**
>
> **— Ворог змушений реагувати на них, зупиняючи БД на інших ділянках з метою парирування ударів.**

Але поки що ці контрудари не призводять до масового оперативного обвалу супротивника.

Що на нас чекає?

Природно, ворог спробує терміново відновлювати Операційну пов'язаність Донбаського наступу.

(1)

Один із варіантів – ***жорстка концентрація сил та засобів***. Рекомбінація. Зведення всього що є в єдиний кулак для швидкого досягнення поставленого завдання. Можуть зняти або навіть взагалі зупинити наступальні дії на інших ділянках фронту (Курськ, Білгород, Дніпро, Гуляйполе) і все влити в напрямок на Краматорськ-Слов'янськ.

Якщо перекидання проведено заздалегідь і організовано, а фронт на знятих ділянках утримано, логістика і управління не підірвано, це може бути небезпечним нам і перспективним ворога у сенсі виконання завдань.

> — Але це робить наступ так би мовити «простим». Наприклад,
>
> — достатньо поставити арту на ділянці концентрації, щоб зірвати просування.

(2)

Якщо ***перекидання будуть в «авральному характері»*** (а це зараз спостерігається), то є ризик того, що ділянки зі знятими військами провалюватимуться.

> — І тоді у ворога відбудеться каскадний обвал фронту на другорядних ділянках. Що спричинить зрив «операції рекомбінація».
>
> — Згадуємо, з чого почалася Харківська наступальна операція і чим все закінчилося.

Головний критерій - оцінка дій супротивника!

1) — Якщо *концентрація* це *вибір*, це ще сила.

2) — Якщо *концентрація* це *необхідність*, це вже слабкість.

Bataille de Waterloo розпочалася! Картина маслом, X (c) Kartina Maslom

***

№ 1.657

«Цим інтерв'ю вистрілив в ногу своєму образу». Саакян — про «помилку» Залужного та чи стануть його одкровення початком «серйозного шторму»

2026-02-24

Зарайський

Політолог Олег *Саакян* розповів в ефірі *Radio NV* про резонансне інтерв'ю ексголовкома, посла у Великій Британії Валерія *Залужного* та найгірший сценарій, як може в цій ситуації відреагувати президент Володимир *Зеленський*.

***

— Я почну із Залужного, бо сколихнули фрагменти його інтерв'ю українське суспільство. Я навіть, Олеже, звернула увагу, що є група блогерів, відомих діячів, яких підозрюють в тому, що вони своїми наративами можуть підпрацьовувати на Банкову.

Так от я промоніторила, що в цей період, який контент виробляли ці блогери, і цей контент виходив із заголовками «Залужний зважився на заколот»,

«Залужний здійснив переворот». З чого я зробила висновки, що на Банковій, мабуть, не дуже добре сприйняли ці всі заяви і одкровення Залужного про те, що президент Володимир Зеленський ледь не зірвав його контрнаступ, і про те, що на нього тиснули силовики, коли він працював в Києві.

Чому раптом тепер головком вирішив заговорити? Чи є в тебе якісь варіанти? Чи нам тут не треба шукати «чорного кота в темній кімнатці», тому що запитали і сказав, що тут такого.

— У цьому випадку ні про який заколот і близько не йдеться.

Але сама по собі ситуація дійсно сколихнула інформаційний простір, політичний, оскільки постать пана Залужного є дуже непересічною. Заява була зроблена зі згадкою президента Зеленського, що також зрозуміло, що саме по собі створює резонанс.

І подія, яка описується, — це контрнаступ, щодо якого були вкрай завищені очікування і, зрештою, дуже скромні результати. Одна з складних, чи не найскладніших сторінок російсько-української війни.

Я, чесно сказати, дистанціююсь дуже активно від коментування цієї теми, хоча цього все одно не вдається досягнути, і так чи інакше доведеться.

Бо вся ця ситуація — це такий собі вентилятор, який працює на 360 градусів, і щоб ти не сказав би, щоб би не зробив, до серйозної, змістовної дискусії стосовно цих подій — контрнаступу — ми ще не готові як суспільство.

Ми знаходимось всередині ще цього болю. Тобто тут нічого сказати конструктивного, і точно це мають казати не політологи, а це дискусія тих, хто є свідками подій.

З погляду політичного процесу і перекидання відповідальності між собою, цей час також ще не настав, оскільки ми не знаходимося в виборчій кампанії, в якій це 100% буде. І там будуть згадки і контрнаступів, і шашликів, підготовки до виборів, і того, хто воював, хто не воював, хто в штабі відсиджувався, хто ресурси давав, хто вкрав. Буде купа всього, і замішані будуть сила-силенна прізвищ зі звинуваченнями, справедливими і не дуже.

І наразі, я думаю, що відповідати на питання, хто винуватий, що робити — це отуди, за порєбрік, в нас не на часі.

Тому така заява пана Залужного була сприйнята доволі неоднозначно аудиторією.

І можемо побачити, що дійсно поляризувалося суспільство, навіть без наявності блогерів Банкової. З іншого боку, інформація, яка пролунала про СБУ, а це не єдиний епізод, який вже в медіа виникав щодо того, як ганебно діяли у внутрішньо-політичній боротьбі, задіюючи, зокрема, силовиків…

Пам’ятаємо з мерами ситуації, багато іншого. І пан Залужний не єдиний, скажімо, епізод, хоча і найяскравіший, тому що прізвище Залужного, тому що рівень довіри суспільства високий.

Це також те, що зараз провокує до реагування усіх цих блогерів в тому, щоб нападати на Залужного.

І найгірше, що може зробити зараз влада — це почати кампанію стосовно обливанню брудом Залужного і, не дай Боже, ще дійти до якихось кримінальних проваджень, чогось подібного. В такому випадку ми лише отримаємо ескалацію цієї ситуації.

А щодо самого Залужного, якщо говорити, то мені невідомо, яка мотивація за цим стоїть.

А всі припущення, які я можу зробити, вони зводяться до політтехнологічної логіки, тому що два меседжі з цієї відповіді чіткі і на поверхні.

> 1) — Перше — це зняти найдратівливіше і найвразливіше питання образу Залужного — це питання контрнаступу. І там, зрозуміло, що одним реченням він знімає з себе всю відповідальність за контрнаступ. Свідомо він це робив, несвідомо, але це повністю лягає в політтехнологічну логіку.
>
> 2) — Друге питання — це те, що таким чином Залужний відмежовується від Зеленського тут і зараз і ставить себе в позицію того, хто готовий опонувати Зеленському. І от в цьому і є політична заявка.

Наскільки далі врівноважиться це заявами чи ні, які будуть реакції влади — це ми ще побачимо.

Сподіваюсь, що ця ескалація сама в собі зараз затихне, тому що з неї ніхто переможцями не вийде.

Для влади зараз будь-який спротив цьому буде негативним з погляду і іміджу, і рейтингів.

І для Залужного цим інтерв'ю він, як на мене, давайте так, зробив велику помилку з погляду свого образу.

> — І ця неоднозначна реакція в мережі, вона, скажімо, підтверджує це, що його образ — це стратегічної людини, залізного генерала, людини, яка не допускала і не давала змоги іншим допускати помилки, маючи змогу сказати «ні».

А **цим інтерв'ю Залужний вдарив чи вистрелив в ногу власному ж образу**, тому що ми дізналися, що:

а) — він може *перекидати відповідальність*,

б) — виявляється, коли потрібно сказати «ні», Залужний *не завжди готовий сказати «ні»*. І це може почути частина аудиторії.

Тому всій цій ситуації хорошої відповіді немає і, по-моєму, вигравших немає.

Таке враження, що це був ідеальний, перепрошую, лайно-шторм в окремо взятому часовому просторі, з якого всі вийдуть однаково не в шоколаді.

— Все одно ми почули від пана посла ***критику в бік президента***, абсолютно очевидно.

Пам'ятаємо, наскільки ***президент нетолерантний до будь-якої критики на свою адресу***.

> — Я згадувала, за яких обставин у відставку відправили колишнього посла у Британії Вадима ***Пристайка***, який просто сказав, що сарказм між дружніми країнами недоречний.
>
> Мені здалося, що це було доволі легке зауваження, він просто прокомунікував як посол, коли його запитали британські журналісти. І пішов у відставку.

А тут така доволі **очевидна, важка, жорстка критика, мені здалося, з кількох епізодів навіть**.

І здавалося б, за логікою, президент зараз має діяти так, як завжди:

> **- хто його критикує - він звільняє.**

Тут, мені здається, ситуація трошки інакша. Бо якщо президент звільнить Залужного…

Як ти сказав, 1) — Залужний вистрілив собі в ногу, і 2) — президент вистрілить собі в ногу. Чи я помиляюсь?

— Безперечно, чому я і сказав, що **найгірше, що зараз може зробити влада — реагувати симетрично, як від неї це очікують**.

Якщо вони діятимуть як завжди, то програють і програють серйозно.

Я ж натякнув на це, що відмежування від Зеленського і готовність опонувати, можна сказати гостріше, це виглядає як

> — **свідоме провокування Зеленського на те, аби він зняв Залужного**.

Місце посла у Британії - це найгірша точка, в якій це можна робити, в силу і специфіки політичної культури Британії, і в силу ваги Залужного в цій ситуації, і в силу того, що Залужний і Зеленський є двома частинами одного

міфу про спротив України 2022 року, про рецепти цього спротиву, різні ідіоми та міфи, які панують зараз у світовому інфопросторі щодо того, що було рецептом стійкості України 2022 року.

Тому найгірша можлива з позицій, у якій можна було подібну комбінацію розігрувати, це саме позиція посла у Британії.

Не вдаватимусь у деталі, думаю, ті, хто знайомий із британською дипломатією і політичною культурою, зрозуміють.

А хто не знайомий, боюсь, нам ефіру не вистачить, щоб пояснити специфіку, чому у Британії посли — вони посли Його величності, чому послам у Британії вважається неправильним займатися ані лобізмом підприємницьким, ані політичною діяльністю. Чому вони є настільки прихильними до безпосередньої лояльності, і для британців це важливо

> — І в ситуації з Пристайком, пам'ятаємо, ніхто не виступив на його захист. І було зрозуміло, щойно ця заява з'явилася, що у Зеленського об'єдналося приємне з корисним. З одного боку, він діяв як завжди, зняв Пристайка, бо не терпить нелояльності. А з іншого боку, Лондон — єдина столиця, де таке зняття було сприйнято лише з оплесками.

— Але ж нескінченно президент теж, мабуть, не спостерігатиме, як Залужний йому згадуватиме всі гріхи. Зараз мине якийсь тиждень, місяць, вийде чергова публікація, де Залужний знову поділиться якимись одкровеннями, які виставляють у малоприємному світлі президента. Тому знову закривати очі?

Виглядає так, що цей танець довго танцювати не вийде.

— Я думаю, якщо підуть по лінії ескалації, а вона зараз невигідна Україні насамперед і суспільству, але зрештою не вигідна і Зеленському, і Залужному, оскільки виграє третя сторона; але якщо підуть по цій лінії ескалації, в такому випадку, думаю, наступний виток буде не поява Зеленського з якоюсь різкою відповіддю або якісь його адміністративні кроки, а просто з'явиться декілька поважних військових, які почнуть говорити про деталі операцій, які проводились, і демонтувати образ Залужного.

> — А Залужний — навпаки, демонтувати в інший бік. Або хтось із його боку з'явиться, хто розповідатиме про інші епізоди. І цей обмін взаємними скелетами з шафи або брудною білизною, думаю, від нього програємо ми всі дружно.

Тому я вкрай не хотів би, щоб ми це отримали під час війни, а не після неї.

І це рівно те, про що ми неодноразово говорили:

— у випадку, якщо виборча кампанія стартуватиме під час війни, ми отримаємо і всі воєнні біди, але і всі повоєнні. А вони будуть, ці біди, під час війни.

А це може викликати ідеальний шторм, ідеальну політичну кризу.

Наразі я сподіваюся і бачу певні маркери того, що в нас є певні можливості оминути це, що це може бути легкою бурею, але без переростання в серйозний шторм. Та якщо підуть по лінії ескалації, ми можемо туди прийти.

ДО РЕЧІ:

Колишній головнокомандувач ЗСУ, посол України у Великій Британії Валерій Залужний заявив, що обговорення питання його участі у виборах в Україні є невчасним через продовження військової агресії з боку росії.

Про це йдеться у виступ українського посла у Chatham House у Лондоні, пише "Слово і Діло".

Згідно зі словами Залужного, зараз під час війни він не думає про кар'єру політика.

«Станом на сьогоднішній день нічого не дає мені ніякої можливості навіть думати про це. Тому що ситуація, на жаль, складається саме так, як складається. Закінчується війна, закінчується воєнний стан в Україні – хочу звернути увагу, починайте у своїх країнах думати над тим, що таке воєнний стан, дуже цікавий стан, дуже туристичний, а він, до речі, закінчиться лише тоді, коли закінчиться відбудова країни – тоді і будемо про це говорити», – заявив він.

При цьому Залужний вважає, що відповідне питання взагалі має бути табу, оскільки це «виходить на рівень міжнародного обговорення».

«Дуже погано, коли внутрішня політика України виходить на міжнародний рівень – це має бути табу. Станом на сьогодні, ніякої можливості думати про це в мене немає», – заявив ексголовком ЗСУ.

Водночас, Залужний наголосив, що останнім часом його ім’я дуже часто з’являється у ЗМІ й саме це його дивує.

«Частіше, ніж міняється прогноз погоди в Лондоні. Справді. І іноді, з такою креативністю, що я починаю думати, що є департамент, який щоранку прокидається з думкою: що Залужний думає сьогодні, навіть якщо він сам цього не знає?», – додав український посол.

***

Президент Володимир Зеленський заявив, що з боку посла України у Великій Британії Валерія Залужного було «дуже негарно» розкривати внутрішній конфлікт, що трапився у 2022 році.

Про це йдеться у повідомленні українського лідера в інтерв'ю AFP.

Валерій Залужний у ролі дипломата продовжує писати статті для західних та українських ЗМІ, але рідше дає інтерв'ю. На інфографіці – якою була медійна активність Залужного на посаді головкома ЗСУ та якою – на посаді посла України у Великій Британії.

«Напевно в нас у всіх однакова була емоція – чи не зарано все це. Я вважаю просто, що сьогодні обговорювати деталі, про які говорив Валерій Федорович – також дуже негарно. Тому що ніхто від цього не виграє. Все ж таки йдеться про нашу армію, вона сьогодні воює. І він не матиме, скажімо так, гарного вигляду, якщо буде розмовляти про це», – заявив Зеленський.

Президент також додав, що не спілкувався з Залужним після публікації його інтерв'ю, оскільки, за його словами, наразі йому «треба фокусуватися на інших речах», а не на виборах.

Водночас Зеленський зазначив, що поки що не прийняв остаточного рішення щодо своєї участі у президентських виборах.

***

№ 1.658

ГИЛЬОТИНА ДЛЯ "ЭЛИТЫ": Как обезглавить судейскую мафию

2026-02-23

Warden Null

Нас кормили сказками десять лет.

Нам говорили:

— «Дайте время, система очистится сама». Нам показывали красивые презентации, новые логотипы судов и мантии нового покроя. Мы меняли патрульную полицию, переаттестовывали следователей, гоняли мелких взяточников в районных судах.

Результат? Нулевой.

Потому что мы совершили классическую ошибку: пытались лечить гангрену подорожником.

— Мы чистили хвост рыбы, пока её голова продолжала гнить и отравлять всё тело.

Пришло время отбросить иллюзии.

1) — **Проблема не в судье "Петренко" из провинции, который за тысячу долларов закрыл дело о пьяном вождении.**

2) — **Проблема в архитекторах этой системы, которые сидят в Киеве, в зданиях из мрамора и дуба.**

Сегодня мы поговорим о «Святой Троице» украинской коррупции. О тех, кто реально управляет правосудием.

И о том, как эту голову не «полечить», а отрубить.

1. АНАТОМИЯ МОНСТРА: ТРИ КИТА БЕЗНАКАЗАННОСТИ

Судебная власть в Украине — это не хаос.

Это идеально отлаженная вертикально-интегрированная *корпорация*.

Закрытый клуб, цель которого — монетизация полномочий и самосохранение.

У этой гидры три головы. Запомните эти аббревиатуры, именно здесь смерть нашего государства.

1) ВСП (Высший совет правосудия) — «Крыша»

Это главный орган. Вершина «пищевой цепочки». По Конституции только ВСП может уволить судью или разрешить его арест.

Как это работает на практике?

ВСП превратился в «*профсоюз для коррупционеров*».

(1) Судья попался пьяным за рулем? ВСП затягивает дело, пока не истекут сроки.

(2) Судья «наколядовал» миллионы? ВСП не видит нарушений в декларации.

(3) Судья вынес решение против активиста Майдана или военного? ВСП отправляет его на «повышение квалификации».

Но стоит какому-нибудь судье-бунтарю пойти против системы (например, дать показания на председателя суда) — ВСП включается мгновенно. Дисциплинарное дело, выговор, увольнение.

Это карательный орган, защищающий «своих» и уничтожающий «чужих».

2) ВККС (Высшая квалификационная комиссия судей) — «Фейс-контроль»

Это кадровое агентство мафии. Именно ВККС решает, кто наденет мантию, а кто — нет.

Годами они проводили конкурсы, которые были чистой фикцией. Тесты прописывались под нужных людей. Психологические тесты проходили социопаты. Собеседования были формальностью.

Именно ВККС пропустила через «переаттестацию» тысячи судей старой закалки, легализовав их статус. Они создали иллюзию очищения, на деле просто забетонировав фундамент.

3) КСУ (Конституционный Суд Украины) — «Ядерная кнопка»

Это высшая лига. Каста неприкасаемых.

Им плевать на доказательства и кодексы. Они могут отменить любой закон.

— Вспомните октябрь 2020 года. КСУ одним решением сносит электронное декларирование. Просто выключает свет во всей антикоррупционной инфраструктуре. Почему? Потому что сами судьи КСУ не хотели показывать свои активы.

Это орган, который торгует суверенитетом страны оптом и держит нас в болоте третьего мира.

2. ПОЧЕМУ ЗАПАД В БЕШЕНСТВЕ (И ПОЧЕМУ ВАМ НЕ ДОЛЖНО БЫТЬ ВСЁ РАВНО)

Давайте уберем эмоции и посмотрим на ситуацию глазами Брюсселя и Вашингтона.

Они дают нам оружие. Они дают нам деньги, чтобы экономика не схлопнулась (зарплаты учителей, врачей, госслужащих — это всё транши партнеров).

И они видят следующее:

> В воюющую страну заходят миллиарды. Эти миллиарды нужно защищать законом. А законом управляют люди, чьи декларации засекречены, а решения покупаются.

В переговорном процессе с ЕС есть так называемый Cluster 1: Fundamentals. Это база. Фундамент.

Без выполнения требований по судебной реформе нам заблокируют всё:

> — доступ к единому рынку, фонды восстановления, политическую интеграцию.

Западные партнеры — не романтики. Это прагматичные банкиры. Они прямо говорят: «No rule of law — no money».

В 2024-2025 годах мы слышали дипломатичное «обеспокоенность».

В 2026-м дипломатия закончилась.

Нам выставляют жесткий счет.

> — Либо мы чистим этот свинарник, либо Украина остается в «серой зоне» — буфером между Европой и Ордой, без денег и перспектив.

И когда очередной депутат или судья начинает выть про «внешнее управление» и «потерю суверенитета» — знайте: он защищает не Украину. Он защищает своё право красть ваши налоги и покупать недвижимость в Испании.

Суверенитет мафии — это не суверенитет государства.

3. ТЕХНОЛОГИЯ САБОТАЖА: КАК НАС РАЗВОДЯТ

Власть — мастера имитации. За последние годы они научились виртуозно «наперсточничать» с реформами.

Вот их любимые схемы:

1. «Международники как мебель».

В законе прописывают участие международных экспертов в конкурсных комиссиях. Звучит круто? Да. Но дьявол в деталях.

Их роль сводят к «совещательной».

Они могут сказать: «Этот кандидат — вор». А украинская часть комиссии отвечает: «Спасибо за ваше мнение, мы его учли, но голосуем ЗА». Это профанация.

2. Законодательный спам.

Принимается закон с громким названием «О честном суде».

А внутри, мелким шрифтом в переходных положениях, зашиты мины.

Например, отсрочка проверки действующих членов ВСП на пять лет. Или возможность обжаловать решение конкурсной комиссии в... том самом Окружном суде, который мы пытаемся разогнать.

3. Круговая порука через Верховный Суд.

Нам говорили: «Верховный Суд — новый, там честные люди».

А потом главу Верховного Суда *Князева* берут на взятке в 2,7 миллиона долларов прямо в кабинете.

Это диагноз. Даже «новые» лица, попадая в старую систему координат без внешнего контроля, мгновенно ссучиваются. Система переваривает любого.

4. ПЛАН ЛИКВИДАЦИИ: 4 ШАГА К НОРМАЛЬНОСТИ

Мы не можем ждать ещё 10 лет. У нас нет этого времени физически.

Нужна хирургия. Жесткая, быстрая, без наркоза.

Вот план действий, который реально работает (доказано на примере ВАКС — Высшего антикоррупционного суда, единственного органа, который реально сажает топов).

ШАГ 1. МОДЕЛЬ ВАКС ДЛЯ ВСЕХ (ПРАВО ВЕТО)

Хватит играться в суверенитет с жуликами.

В комиссии по отбору судей ВСП, ВККС и КСУ вводятся международные эксперты. Не свадебные генералы, а люди с правом решающего голоса (вето).

Механика проста:

Если международники говорят кандидату «НЕТ» (сомнения в добропорядочности, необъяснимые активы) — кандидат вылетает. Точка.

Никаких «повторных голосований», никаких «компромиссов», никакого «давайте договоримся».

Это называется «Презумпция недобропорядочности». Не можешь объяснить, откуда у тёщи Lexus? Пшёл вон. Мы не в суде, презумпция невиновности здесь не работает. Это найм на топ-должность. Есть сомнения — нет должности.

ШАГ 2. ПЕРЕЗАГРУЗКА КСУ (КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА)

Это самое сложное, но необходимое.

Мафия будет кричать: «Конституционный Суд нельзя трогать!».

Вранье.

Принимается закон о новой процедуре отбора судей КСУ. Вводится Единая конкурсная комиссия (опять же, с международниками и правом вето).

И самое главное: все действующие судьи КСУ обязаны пройти переаттестацию через этот фильтр.

Кто отказывается — уволен. Кто не проходит проверку активов — уволен.

Да, они побегут жаловаться. Но если политическая воля будет железной, а поддержка Запада — бетонной, они сломаются.

ШАГ 3. ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЕ СЛИЯНИЕ

Зачем нам и ВСП, и ВККС? Зачем нам две бюрократические машины, которые годами играют в пинг-понг ответственностью?

«Мы не уволили судью, потому что ВККС не передала документы». «А мы не передали, потому что ВСП не утвердил регламент».

Хватит.

Создание единого органа судебного управления. Компактного. Прозрачного.

Состав:

• Меньшинство — судьи (из тех, кто прошел жесткое сито).

• Большинство — представители гражданского общества, правозащитники, международные эксперты.

Судьи не должны выбирать судей. Это конфликт интересов. Контролировать систему должны потребители её услуг — общество.

ШАГ 4. ЦИФРОВОЙ КОЛПАК И ДЕНЬГИ

Зарплата члена обновленного ВСП/КСУ должна быть высокой. Очень высокой. $10-15 тысяч в месяц. Мы покупаем профессионалов экстра-класса.

Но в обмен — полная финансовая прозрачность в режиме реального времени.

Не раз в год подать декларацию. А автоматический мониторинг всех транзакций судьи и его семьи.

ИИ-анализ решений. Если новый член ВСП начинает системно «отмазывать» определенную группу судей — алгоритм это видит.

И, конечно, все собеседования, все заседания — в прямом эфире. Никаких закрытых дверей.

5. ПОЧЕМУ ЭТО РЕАЛЬНО

Вы скажете: «Это фантастика, *депутаты за это не проголосуют*».

(1) Они проголосуют.

(2) Они проголосуют, когда поймут, что альтернатива — это дефолт, изоляция и общественный взрыв.

(3) Они проголосуют, когда МВФ не просто «порекомендует», а поставит жесткое условие: «Транш только после закона №XXX».

(4) Они проголосуют, когда общество перестанет глотать их ложь про «суверенитет».

У нас уже есть прецеденты.

— Мы создали ВАКС с нуля, с международниками. Он работает.

— Мы ликвидировали ОАСК (самый коррумпированный суд Киева) законом, когда он достал всех.

Значит, можем.

Вопрос не в законах. Законы можно написать за ночь.

Вопрос в том, готовы ли мы признать: король голый.

Украинская судебная верхушка — это не правосудие. Это ***ОПГ в мантиях***.

> — И вести с ними переговоры, искать компромиссы, пытаться «перевоспитать» — бесполезно.

Единственный язык, который они понимают — это язык силы и ультиматумов.

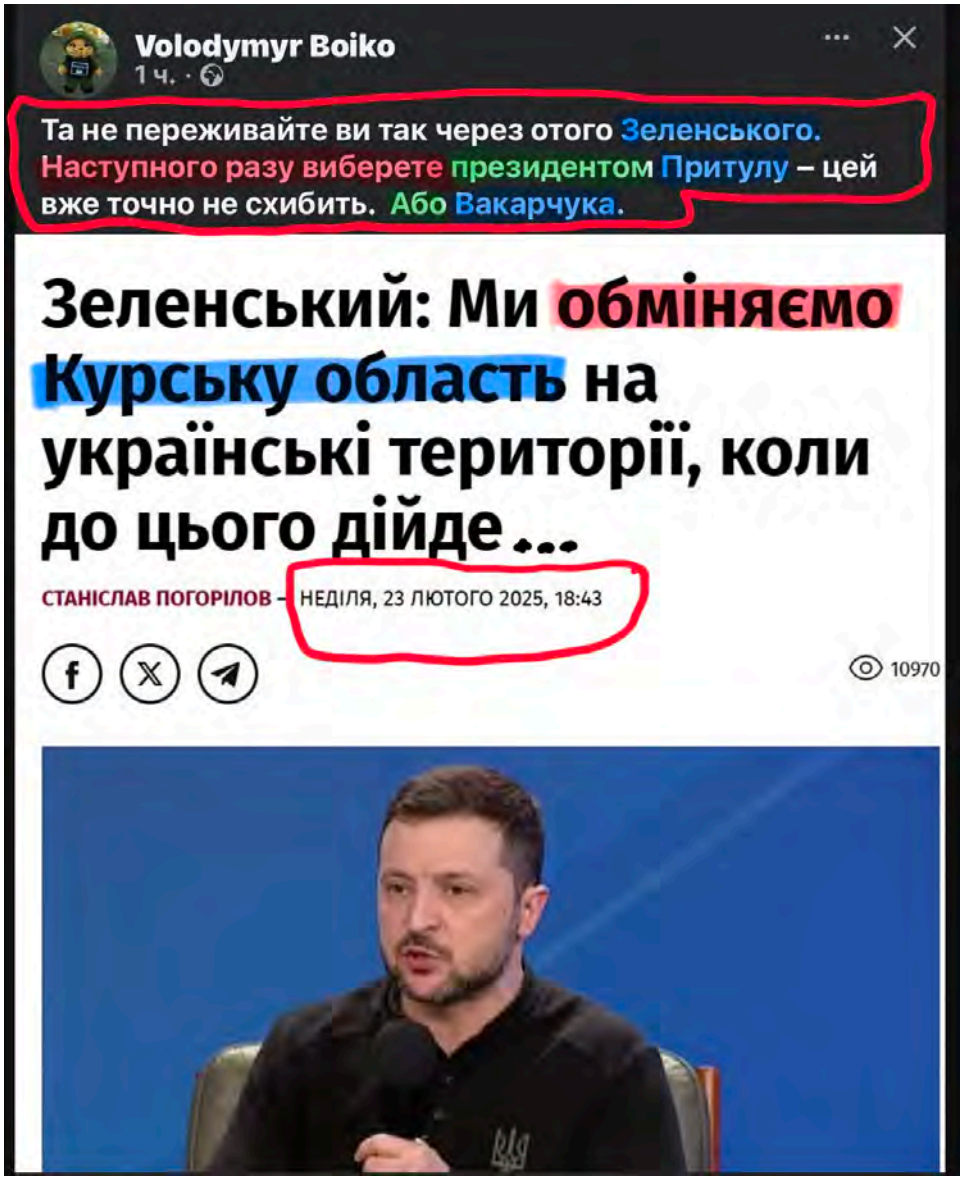
Операция «Чистые руки» должна начаться с головы.

Или мы их снесем. Или они окончательно похоронят наше европейское будущее.

Третьего не дано.

***

№ 1.659

***

№ 1.660-1

Зеленський розповів про боротьбу з корупцією

2026-02-19

ТЕКСТ: КОСТЯНТИН КАТИШЕВ,

Володимир Зеленський визнав, що робив помилки

Президент бачить у питанні корупції вплив Росії. Бо росіяни порушують питання про труднощі в Україні з метою розділити суспільство та чинити тиск на державу.

Президент Володимир Зеленський визнав, що в Україні є випадки корупції, але держава будує "велику антикорупційну інфраструктуру" для боротьби з нею. Про це він сказав *в інтерв'ю* британському журналісту Пірсу ***Моргану***, оприлюдненому напередодні.

Глава держави прокоментував реакцію міжнародної спільноти на випадки корупції в Україні.

"Насамперед, я хочу сказати, що я намагаюся бути максимально чесним у всьому і з усіма. Я, звичайно, знаю, що роблю помилки, як і кожна людина, яка намагається щось зробити в цьому житті, і коли будь-які газети та ЗМІ в Україні чи деінде говорять про якісь випадки корупції, то ось моя відповідь: ми боремося з цим, і такі випадки є, так, але ми будуємо велику антикорупційну інфраструктуру", - заявив Зеленський.

Також президент бачить у цьому питанні вплив Росії.

— Бо росіяни порушують питання про труднощі в Україні з метою 1) ***розділити*** суспільство та 2) чинити ***тиск*** на державу.

"Тож зрозуміло, що відбувається, що робить Росія. І я думаю, що американці, здебільшого, це відчувають. Вони відчувають, де є правда, а де ні, де є дезінформація, де є реальні проблеми в Україні", - додав глава держави.

Раніше Володимир Зеленський *визнав вплив корупційних скандалів на перемовини* щодо мирної угоди. Про це він сказав під ча однієї з зустрічей з французьким президентом Емманюелем Макроном.

***

№ 1.660-2

Зеленський заявив про успіхи у боротьбі з корупцією в Україні

2026-02-23

На думку президента України, друзів якого підозрюють в організації нечуванних розмахів схеми розкрадання державних коштів під час війни, **у нашій державі рівень корупції нічим *не вищий за країни Євросоюзу***.

Президент України Володимир Зеленський заявив, що твердження про нібито вищий рівень корупції в Україні порівняно з іншими європейськими державами є *неправдивими*.

Про це він сказав в інтерв'ю британській телерадіокомпанії *BBC*.

"Це ***брехня***, що в Україні корупції більше, ніж в інших європейських державах. Є, але вона є і в кожній країні Європи. Хочеться, щоб ми визнавали наші слабкі місця, але при цьому не втрачали гідності й не говорили, що у нас є, а в інших немає. Те, що ми з нею боремось, я вважаю, що ***ми молодці***", — наголосив глава держави.

Питання боротьби з корупцією залишається одним із ключових у процесі євроінтеграції України. Антикорупційна реформа входить до переліку обов'язкових умов для подальшого просування до членства в Європейському Союзі. Брюссель регулярно оцінює прогрес України у цій сфері, а результати впливають як на переговорний процес, так і на надання фінансової допомоги.

За останнє десятиліття в Україні було створено низку спеціалізованих антикорупційних органів, зокрема Національне антикорупційне бюро, Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру, Вищий антикорупційний суд, Національне агентство з питань запобігання корупції та Державне бюро розслідувань. Частина з них була створена за підтримки міжнародних партнерів.

Водночас слова президента пролунали на тлі нових гучних антикорупційних розслідувань, пов'язаних із державними компаніями та закупівлями для армії.

Західні партнери України неодноразово наголошували, що попри певний прогрес, системна корупція залишається серйозним викликом, а боротьба з нею має бути не декларативною, а результативною.

***

№ 1.661

Звернення Президента України в четверті роковини початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну

2026-02-24

Дорогі українці! Дорогі українки!

Сьогодні рівно чотири роки, як Путін бере Київ за три дні. І ось це *насправді* дуже багато говорить про наш спротив, про те, як же бореться Україна весь цей час. За цими словами – мільйони наших людей. За цими словами – велика сміливість, дуже важка робота, витримка й великий шлях, який Україна долає з 24 лютого.

Цей кабінет, ця маленька кімната в бункері на Банковій, – тут були перші мої розмови з лідерами світу на початку війни. Я тут говорив із Президентом Байденом і саме тут почув: «Володимире, є загроза, вам треба терміново залишити Україну. Ми готові в цьому допомогти». І я тут відповів, що *мені потрібна зброя, а не таксі*.

І не тому, що ми всі такі безстрашні чи такі сталеві. Ми всі – живі люди, і в той день усім нам, усім українцям, було і страшно, і боляче, і в багатьох був шок, і багато хто не знав, що сказати, але на якомусь… на якомусь невидимому рівні всі ми знали, що іншої України в нас немає. Це наш дім, і всі ми розуміли, що треба робити.

Це був такий вибір. Вибір, що тоді зробили мільйони українців та українок. Наші люди не підняли білий прапор, а захищали синьо-жовтий. І окупанти, які думали, що тут їх зустрінуть черги з квітами, побачили черги у військкомати.

Наші люди обрали опір. І воїни наші – вони стояли міцно, і цивільні захищали міста, захищали наші села, вулиці, подвір'я, звичайні люди, абсолютно, живою стіною зупиняли колони техніки. І всі разом підказували заблукалій Росії єдину вірну дорогу.

Всі розуміли: кожне завтра треба здобувати. Україна повинна була стояти, стояти держава попри все. І попри все мала працювати наша Україна. Багато що робилося саме тут – ми ніколи раніше не показували цей об'єкт. Зараз він порожній, зрозуміло, а на початку війни… на початку війни тут були сотні людей.

Я працював тут, потім я підіймався наверх, я звертався до вас, до людей. Тут була наша команда, уряд, щоденні наради з військовими, дзвінки, пошук рішень – усе необхідне для того, аби Україна вистояла. Треба було доставляти зброю. Доставляли ліки, доставляли їжу в заблоковані ворогом міста. Аби було життя, за яке Україна так відчайдушно бореться.

І, чесно кажучи, ну, бувало по-різному, і тут звучала і офіційна мова, і нелітературна, бо кожен пакет допомоги, кожні санкції проти Росії, кожну партію зброї – усе це треба було реально… реально вигризати. Вигризати віру в Україну. Зробити так, аби світ включився.

І це був ключовий посил звернень до європейських країн, до Конгресу США, до більшості парламентів світу. І до людей, безумовно, до звичайних людей, до мільйонів в усьому світі: будьте з нами, будьте з Україною, вірте в нас, stand with Ukraine, be brave like Ukraine!

Ці заклики спрацювали, бо українці боролися так, що захоплювало подих. І спротив цей було видно з космосу. Це надихало, абсолютно, тож зовсім скоро всі побачили це синьо-жовте море – тисячі людей із нашими прапорами на площах Європи і світу.

І так поступово, важко, крок за кроком, по цеглині Україна зводила ту опору, яка дозволила витримати: коли ми вистояли перший день війни, найдовший у житті. А потім іще один. І ще один. А далі тиждень. Два. А потім… а потім – місяць. І ми побачили весну.

Ми вибороли її тоді, коли здавалося, цей лютий не закінчиться ніколи. Ми здобули свою першу весну під час великої війни. Це був переломний момент, і вперше тоді в кожного промайнула думка така: зможемо. Україна зможе.

Мені дуже подобається фраза, яку в той час репостив кожен. Такий своєрідний підсумок першого етапу повномасштабної війни, коли Україна сказала: «Ти думаєш, я стала на коліна? Я тільки зав'язала берці».

А попереду був шлях. І навіть у цьому протяжному тунелі не вмістити і мільйонну частину того болю, який Україна пережила за цей час. Болю, який Росія принесла в кожну нашу родину, в кожне українське серце.

Буча. Ірпінь. Бородянка. Братські могили. Гостомель. «Мрія». Харків. Миколаїв. ОДА. Каховська дамба. Запорізька АЕС. Кременчук і Кривий Ріг. Тернопіль і Львів. Оленівка. Часів Яр. Київ. «Охматдит». Краматорськ. Вокзал. Іграшка. Маріуполь. Драмтеатр. Напис «Діти». Одеса. Багатоповерхівка. Дівчинка. Три місяці. Вільнянськ. Пологовий. Немовля. Два дні…

Чоловіки так не воюють. Люди так не вчиняють. Українці цього не забудуть. І нехай ці кадри бачать усі, кому не тисне совість, хто досі простягає руку російському злу й досі купує в Путіна нафту.

Але весь цей час *ми не даємо гніву з'їсти нас зсередини, українці перетворюють власну лють на енергію для боротьби* й доводять: можна змусити нас спуститись у сховище, але неможливо загнати Україну під землю назавжди. Ми неодмінно підіймаємось, повертаємось, ми продовжуємо боротися, бо боремось ми за життя. За право стояти на своїй землі, дихати своїм повітрям. І Україна добре знає ці відчуття, коли попри все після відбою ми піднімаємося нагору й коли з бомбосховища разом із нами підіймається надія, летить до неба завжди, коли вгору здіймається український прапор – коли він повертався і повертається туди, де має бути по праву.

І це наступний важливий етап нашої боротьби, коли Україна не тільки вистояла й не лише тримає оборону, а коли Україна дає здачі. Коли історію творили цілі міста. Міста-герої. Міста героїв. Які йшли вперед. Були перші наступи, перші успіхи й те, що неможливо забути: перші очі – очі українців, які дочекалися своїх. Балаклія, Ізюм, Куп'янськ, Херсон. І всі бачили, як гнали окупантів із Київщини, гнали із Сумщини, Чернігівщини. І всі дізналися про український телепорт для ворогів на той світ – Чорнобаївку. Бачили, як російські ультиматуми ставали жестами доброї волі. Як Зміїний знову став нашим.

Як слово «бавовна» отримало нове значення, і як ми раділи, коли першу «бавовну» почули на Росії. Це не злорадство, просто так українською звучить справедливість. Звучить «стугною», «вільхою», «нептуном» і гуркотом, із яким крейсер «Москва» йшов на дно. Тоді це була подія, згодом – традиція.

І мало що ще гріє українцям душу так, як кадри палаючих військових об'єктів ворога та його НПЗ. Коли це сталося вперше, це були великі новини. Зараз – майже щоденні.

І те, що раніше здавалося фантастикою, тепер стало нормою. «Петріоти», «айріси», «насамси», F-16. І дещо більше: наша зброя, наша далекобійність.

Просто усвідомте: Україна пройшла шлях від точки, коли нам передавали «броніки», до точки, коли ми самі робимо більше 3 мільйонів ефпівішок на рік. Від часів, коли ми захоплювалися «джавелінами» й «байрактарами», до дня, коли в нас є свої «січень», «гор», «вампір», «паляниця», «пекло», «рута», «фламінго». Від прохання закрити небо до здатності збивати сотні «шахедів» за ніч. Від їжаків та укріплень на вулицях Києва до Курської операції та «Павутини».

Але й цього недостатньо – ми будемо робити більше, бо Росія не зупиняється, на жаль, і воює всіма методами проти миру, проти нас, проти людей.

Путін розуміє, що не здатен перемогти Україну на полі бою, і «друга армія світу» воює з багатоповерхівками й електростанціями. І зараз українці долають найважчу зиму в історії. І терор майже щоночі. І я не знаю, хто б іще таке витримав, не посипався, не похитнувся. Українці це роблять. Це велика втома, безумовно. Який іще народ може так? Попри війну, всі ці атаки, всі випробування перемагати зло, перемагати зневіру, розпач. І триматись. І триматись у єдності.

І при всьому цьому – здобувати результати всюди. Щоразу після атак відновлюватися. Щоразу наповнювати ракетами нашу ППО. Щоранку йти на роботу. Постійно тримати позиції. Говорити зі світом на рівних. Здобувати кандидатство в ЄС, повертати додому тисячі наших полонених. І кожен міжнародний майданчик – від Давосу до ООН – робити проукраїнським. Робити голос України у світі гучним, перемагати на «Євробаченні», забирати «Оскар» і «Бафту», бути абсолютними чемпіонами світу з боксу й доводити, що українці мають честь найвищої проби – набагато дорожчу, ніж будь-яке золото цього безхребетного МОК.

Із кожного такого вчинку, з усіх таких кроків, здобутків, маленьких перемог складається велика Україна. Велика, бо в неї є ви. Люди, які надихають планету.

Ми пам’ятаємо, як перші іноземні лідери прибували в Україну на початку цієї війни. І термін «офіційний візит» навіть на йоту не може передати, чим були ці зустрічі для нас. Ми зрозуміли, хто нам дійсно брат і друг, хто не побоявся, не завагався, хто зберіг ім’я і не переживав, як не сердити Путіна. Я хочу подякувати кожному лідеру, який обрав світлий бік історії – обрав Україну. У Європі, США, Канаді, Японії, Австралії. Всім, всім, хто з нами.

І я дуже хочу одного дня прийти сюди з Президентом США. Я точно знаю: тільки побувавши в Україні й побачивши на власні очі наше життя і боротьбу, відчувши наших людей і ось це море болю, – тільки так можна зрозуміти, про що ця війна насправді. І через кого. Хто тут агресор. На кого потрібно тиснути. Зрозуміти, що Україна захищає життя, воює саме за це. І це не вулична бійка. Це напад хворої держави на суверенну, і зрозуміти, що Путін і

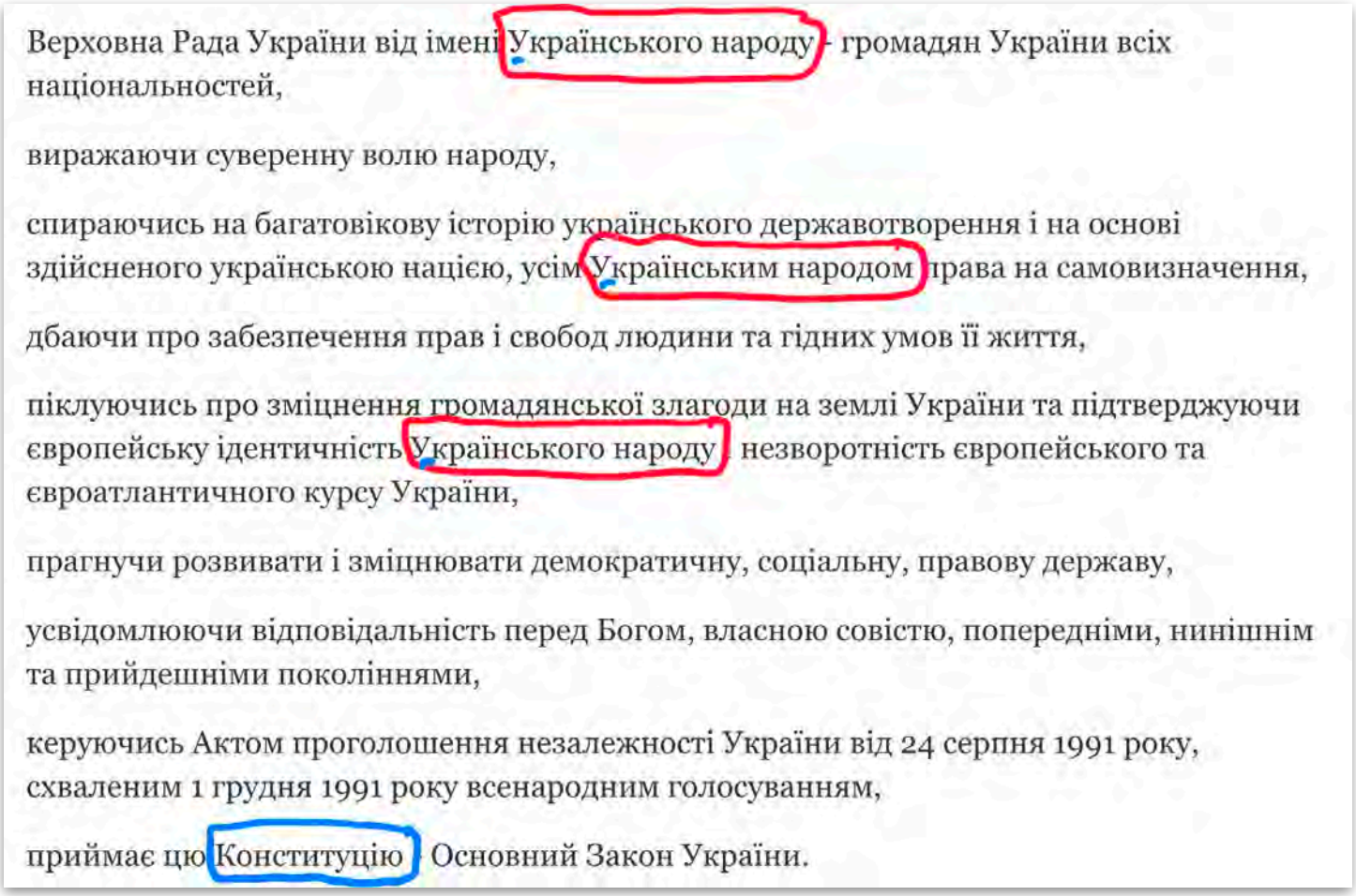
є ця війна. Він – причина початку й перепона для її закінчення. І ставити на місце треба саме Росію, щоб справжній мир був.

Кажуть, час лікує. Я не впевнений. Принаймні я не знаю, скільки часу треба, аби загоїти всі наші рани. Всі ці болісні питання «скільки?», від яких пече всередині. Скільки виплакано сліз? Скільки атак, підступних ударів? Скільки шрамів на серці? Скільки прапорів на наших кладовищах? Скільки імен?

Да Вінчі. Грєнка. Джус. Жека. Тихий. Норд. Петриченко. Маційовський. Матрос Віталій Скакун. Льотчик Олександр Оксанченко. Дар'я Лопатіна, Дельта. Лана Чорногорська, Саті. Юлія Березюк. Маргарита Половінко. Тисячі, тисячі героїв, які віддали життя, аби жила Україна. Наші воїни-оборонці. Наші янголи-охоронці.

Я впевнений, вони точно розповіли Богові всю правду про цю війну. Про те, як ми захищаємось. Захищаємо свою землю, життя, незалежність, свою культуру, історію, свою Софію, своїх людей. Тисяча чотириста шістдесят два дні повномасштабної війни. Дванадцять років від початку агресії Росії. Для когось – ціле життя. Безумовно, ми всі хочемо, щоб війна закінчилась. Але ніхто не дозволить, аби закінчилась Україна. Ми хочемо миру. Сильного, гідного, довгого. І перед кожним раундом перемовин я даю нашій команді дуже чіткі директиви. Це завжди йде закритими указами, але точно не розкрию державну таємницю, якщо скажу головний мій посил: не обнулити всі ці роки, не знецінити всю боротьбу, відвагу, гідність, усе, що Україна пройшла. Не можна, не можна це віддати, забути, зрадити. Саме тому стільки раундів перемовин і битва за кожне слово, за кожен пункт, за реальні гарантії безпеки, щоб угода була сильною. Історія дивиться на нас уважно. Угода має бути не просто підписана, має бути прийнята – прийнята українцями.

Дорогий народе!

Верховна Рада України від імені Українського народу – громадян України всіх національностей,

виражаючи суверенну волю народу,

спираючись на багатовікову історію українського державотворення і на основі здійсненого українською нацією, усім Українським народом права на самовизначення,

дбаючи про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя,

піклуючись про зміцнення громадянської злагоди на землі України та підтверджуючи європейську ідентичність Українського народу, незворотність європейського та євроатлантичного курсу України,

прагнучи розвивати і зміцнювати демократичну, соціальну, правову державу,

усвідомлюючи відповідальність перед Богом, власною совістю, попередніми, нинішнім та прийдешніми поколіннями,

керуючись Актом проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, схваленим 1 грудня 1991 року всенародним голосуванням,

приймає цю Конституцію – Основний Закон України.

Сила, яка тримає нас усі ці роки, – це ви, наші люди. Наш спротив – це ви. Українці. Українки. Кожен, хто не здається. Може, очі наші і втомлені, але спини непохитні. Я хочу подякувати кожному й кожній, хто тримає на своїх плечах незалежність. Кожному воїну – за силу. Вашим батькам, дітям, дружинам, чоловікам – за витримку. Я дякую всім, хто своєю працею робить Україну сильнішою. Хто повертає в наш дім світло й тепло. Хто лікує, волонтерить, хто навчає. І хто вчиться в університеті або у школі. Та вчиться найголовнішого – бути людьми, бути українцями. Я пишаюся вами. Я вірю в кожного й кожну. В усіх, до кого без жодного перебільшення я маю честь звертатись: великий народе великої України.

Згадуючи початок вторгнення і дивлячись на сьогоднішній день, ми маємо повне право сказати: ми захистили незалежність, ми не програли державність, Україна існує, і не лише на карті. Україна – суб'єкт міжнародних відносин. Наша столиця є, стоять Харків, Суми, Чернігів, Дніпро, Запоріжжя, Краматорськ, Одеса, Львів, інші міста. Путін не досягнув своїх цілей. Не зламав українців. Не переміг у цій війні. Ми зберегли Україну, і ми зробимо все, щоб здобути мир. І щоб була справедливість.

До весни менше тижня. Ми долаємо найважчу зиму в історії. Це факт. І це дуже непросто. Непросто всім вам. Але так само, як у перший день війни, ми продовжуємо будувати своє завтра – крок за кроком, справа за справою, здобуток за здобутком. І кожен результат, кожен успіх, кожне наше «Україна змогла» – заслуга всіх вас. Українського народу.

Слава Україні!

***

№ 1.662-1

Ukraine’s survival still an ‘open question’, Kyiv mayor warns

Vitali Klitschko says Russia seeks to annihilate country’s statehood

***

Vitali Klitschko: ‘The main goal of Putin is not Donetsk, not Luhansk, not Crimea. His main goal is Kyiv and the whole of Ukraine’ © Christopher Miller/FT

Ukraine’s survival as an independent nation remains an “open question”, Kyiv mayor Vitali Klitschko has warned, as Russia intensifies its attacks on the Ukrainian capital and the US pushes for an end to the war on unfavourable terms.

Speaking inside his ninth-floor office in the hulking Kyiv City administration building and dressed in green military-style garb, Klitschko told the FT that relentless Russian air strikes on critical infrastructure over the past two months had brought Kyiv to the brink of catastrophe.

“Right now, the question of the future of our country — whether we will survive as an independent country or not — is still open,” said the former international boxing champion-turned-mayor.

The city's 3.5mn residents are enduring their harshest winter since Moscow's full-scale invasion began. Temperatures have plunged below minus 20C, and a thick layer of ice and snow blankets Kyiv. Russia has compounded residents' hardship by launching hundreds of missiles and drones at a time, causing widespread outages to power, heating and water.

Workers assess the damage to the CHP-4 Darnytska power plant in Kyiv after a Russian attack
© Paula Bronstein/Getty Images

The bombs have targeted the three major power plants that Kyiv relies on for its central heating, as well as other energy facilities throughout the country.

About half of the capital's 12,000 apartment buildings were at one point left without heating this year. The entire city has faced numerous emergency power cuts. Heating has since been restored to most buildings, but about 1,200 were still disconnected earlier this week, according to President Volodymyr Zelenskyy.

"If you want to kill someone, you shoot at the heart," Klitschko said of Russia's strategy to target the Ukrainian capital.

"The main goal of [Vladimir] Putin is not Donetsk, not Luhansk, not Crimea. His main goal is Kyiv and the whole of Ukraine," he continued. "He wants to destroy our independence."

Russia's ballistic missiles have overwhelmed Ukraine's air defences, many of which Zelenskyy said had been depleted of munitions. He blamed European

partners for the gap that allowed Russia to cripple Ukraine's critical infrastructure and bring Kyiv "to the brink of a blackout".

Рис

Boys in their Kyiv apartment during a power outage © Sergey Grits/AP

Klitschko said the city's utility and emergency workers had largely prevented that, but described their efforts as a high-stakes game of whack-a-mole. Russia's repeated strikes knock out electricity, heating and water, workers fix it, then Russian forces strike again, forcing them to restart repairs "from zero".

Ukraine still faces a nationwide electricity deficit, despite the repairs. European partners had helped with supplies of power generators and humanitarian aid, including in Kyiv, Klitschko said. Local authorities also set up 1,500 "invincibility centres" where people can warm up, sleep, eat, charge their electronic devices and use Starlink terminals to connect to the internet.

Complicating the city's response, Klitschko said, was a long-running political rivalry with Zelenskyy, which has again spilled into public view in recent weeks. The president has blamed the mayor for not properly preparing Kyiv for the harshest winter in more than a decade, while Klitschko has pointed the finger back.

Civil society groups have backed the president, accusing the mayor of not doing enough. In an open letter published this week, 17 non-governmental organisations expressed "deep concern" about Kyiv's mayorship.

"Kyiv is currently facing a governance, infrastructure and communications crisis, exacerbated by the war, shelling and rising social tensions," they said, urging the mayor to meet them and explain his strategy.

Klitschko has yet to respond to their call.

In the interview, he acknowledged his long-running animosity with Zelenskyy, which predates the war. The two men have tussled over control of the capital and what the mayor describes as presidential meddling in local government.

After martial law was imposed in 2022 following Russia's full-scale invasion, Zelenskyy moved to consolidate power, appointing the heads of military-civilian administrations at local level.

Klitschko argues that these wartime moves have weakened important decentralisation reforms once seen as a democratic success and heralded by Ukraine's western partners.

Рис

Klitschko: ‘Right now unity inside the country is the key for our peace and freedom’
© Sergei Gapon/AFP/Getty Images

Klitschko, who more than 50 per cent of respondents in a recent poll said they do not trust, is also opposed to presidential elections being held in the absence of a ceasefire enforced by credible security guarantees. “Political competition during the war is bad,” the mayor said.

Zelenskyy has begun planning presidential elections alongside a referendum on any peace deal with Russia, after the Trump administration pressed him to hold both votes by May 15 or risk losing proposed US security guarantees.

Tensions between Klitschko and Zelenskyy flared up again when the mayor accused the president of ordering the pursuit of about 1,600 criminal cases he said are politically motivated since the start of the war. Only eight of those cases were heard in court, Klitschko said, and verdicts have been pronounced in just two.

Zelenskyy’s office has denied the allegations. But the president has levelled his own at the mayor.

Last month, Zelenskyy accused Klitschko of failing to adequately prepare the capital for winter, saying that Kyiv city authorities “did significantly less” than other major cities. “I don’t see intensity.”

Klitschko punched back, writing on Facebook: “What ‘intensity’ in Kyiv’s work during the emergency doesn’t the president see?” He argued that workers were working around the clock to restore utilities.

The boxer told the FT he hung up his gloves long ago and does not want to fight — especially with his compatriots.

“Russia’s goal is internal destabilisation,” Klitschko said, calling for a ceasefire not only with the Kremlin but with the presidential administration. “Right now unity inside the country is the key for our peace and freedom.”

FEBRUARY 15 2026

Interview **War in Ukraine**

Ukraine’s survival still an ‘open question’, Kyiv mayor warns

Vitali Klitschko says Russia seeks to annihilate country’s statehood

***

№ 1.662-2

Виживання України все ще є "відкритим питанням", попереджає мер Києва

Віталій Кличко каже, що Росія прагне знищити державність країни

***

Рис

Віталій Кличко: "Головна мета Путіна - не Донецьк, не Луганськ, не Крим. Його головна мета - Київ і вся Україна' © Крістофер Міллер/FT

Виживання України як незалежної нації залишається "відкритим питанням", попередив мер Києва Віталій Кличко, оскільки Росія посилює свої напади на українську столицю, а **США наполягають на припинення війни на несприятливих умовах.**

Виступаючи у своєму офісі на дев'ятому поверсі в величезній будівлі Київської міської адміністрації та одягнений у зелений військовий одяг, Кличко сказав FT, що невпинні російські авіаудари по критичній інфраструктурі за останні два місяці привели **Київ на межу катастрофи.**

"Зараз питання про майбутнє нашої країни - чи виживемо ми як незалежна країна чи ні - все ще відкрите", - сказав колишній міжнародний чемпіон з боксу, який став мером.

3,5 млн жителів міста переживає найсуворішу зиму з моменту початку повномасштабного вторгнення Москви. Температура впала нижче мінус 20C, а товстий шар льоду та снігових покривів Києва. Росія посилила труднощі жителів, запускаючи сотні ракет і безпілотників одночасно, що спричинило широкомасштабні відключення електроенергії, опалення та води.

Рис

Робітники оцінюють пошкодження Дарницької електростанції ТЕЦ-4 у Києві після російської атаки © Паула Бронштейн/Getty Images

Бомби були націлені на три великі електростанції, на які Київ покладається для центрального опалення, а також на інші енергетичні об'єкти по всій країні.

Близько половини з 12 000 багатоквартирних будинків столиці в один момент залишилися без опалення цього року. Все місто зіткнулося з численними надзвичайними відключеннями електроенергії. З тих пір опалення було відновлено в більшості будівель, але близько 1 200 все ще були відключені на початку цього тижня, за словами президента Володимира Зеленського.

"Якщо ви хочете когось вбити, ви стріляєте в серце", - сказав Кличко про стратегію Росії щодо націлювання на українську столицю.

"Головна мета [Володимира] Путіна - не Донецьк, не Луганськ, не Крим. Його головна мета - Київ і вся Україна", - продовжив він. "Він хоче знищити нашу незалежність".

Російські балістичні ракети перевантажили протиповітряну оборону України, багато з яких, за словами Зеленського, були виснажені боєприпасами. Він звинуватив європейських партнерів у розриві, який дозволив Росії покалічити критичну інфраструктуру України та довести Київ "на межу відключення електроенергії".

Рис

Хлопчики у своїй квартирі в Києві під час відключення електроенергії © Сергій Гріц/AP

Кличко сказав, що комунальні та аварійні працівники міста значною мірою запобігли цьому, але описали їхні зусилля як гру з високими ставками. Неодноразові удари Росії вибивають електрику, опалення та воду, робітники це виправляють, потім російські війська знову завдають удару, змушуючи їх відновити ремонт "з нуля".

Україна все ще стикається з загальнонаціональним дефіцитом електроенергії, незважаючи на ремонт. Європейські партнери допомогли з постачанням генераторів електроенергії та гуманітарної допомоги, в тому числі в Києві, сказав Кличко. Місцева влада також створила 1500 "центрів непереможності", де люди можуть зігрітися, спати, їсти, заряджати свої електронні пристрої та використовувати термінали Starlink для підключення до Інтернету.

Ускладненням реакції міста, за словами Кличко, було тривале політичне суперництво з Зеленським, яке знову перейшло в поле зору громадськості в останні тижні. Президент звинуватив мера в тому, що він не підготував Києва належним чином до найсуворішої зими за більш ніж десять років, тоді як Кличко вказав пальцем у відповідь.

> — Групи громадянського суспільства підтримали президента, звинувативши мера в тому, що він робить недостатньо. У відкритому листі, опублікованому цього тижня, 17 неурядових організацій висловили "глибоку стурбованість" мерством Києва.
>
> "Київ зараз стикається з кризою управління, інфраструктури та зв'язку, загостреною війною, обстрілами та зростанням соціальної напруженості", - сказали вони, закликаючи мера зустрітися з ними та пояснити свою стратегію.

Кличко ще не відповів на їхній заклик.

В інтерв'ю **він визнав свою давню ворожнечу з Зеленським, яка передує війні**. Двоє чоловіків змагалися за контроль над столицею і тим, що мер описує як президентське втручання в місцеву владу.

Після введення воєнного стану в 2022 році після повномасштабного вторгнення Росії Зеленський перейшов до консолідації влади, призначивши керівників військово-цивільних адміністрацій на місцевому рівні.

Кличко стверджує, що

> — ці воєнні кроки послабили важливі реформи децентралізації, які колись розглядалися як демократичний успіх і оголошували західні партнери України.

Рис

Кличко: "Зараз єдність всередині країни є ключем до нашого миру та свободи" © Сергій Гапон/AFP/Getty Images

Кличко, якому більше 50 % респондентів у недавньому опитуванні заявили, що вони не довіряють, також виступає проти проведення президентських виборів за відсутності припинення вогню, що забезпечується надійними гарантіями безпеки. "Політична конкуренція під час війни погана", - сказав мер.

Зеленський почав планувати президентські вибори разом з референдумом щодо будь-якої мирної угоди з Росією, після того, як адміністрація Трампа натиснула на нього, щоб він провів обидва голоси до 15 травня або ризикнув втратити запропоновані гарантії безпеки США.

Напруженість між Кличко та Зеленським знову спалахнула, коли мер звинуватив президента в тому, що він наказав переслідувати близько 1 600 кримінальних справ, які, за його словами, політично мотивовані з початку війни.

> — Лише вісім з цих справ були заслухані в суді, сказав Кличко, і
>
> — вироки були винесені лише у двох.

Офіс Зеленського спростував звинувачення. Але президент вирівняв своє на мера.

Минулого місяця Зеленський звинуватив Кличка в тому, що він не зміг належним чином підготувати столицю до зими, заявивши, що київська міська влада "зробила значно менше", ніж інші великі міста. "Я не бачу інтенсивності".

Кличко вдарив ударом у відповідь, написавши у Facebook: "Яку "інтенсивність" в роботі Києва під час надзвичайної ситуації не бачить президент?" Він стверджував, що працівники працюють цілодобово, щоб відновити комунальні послуги.

Боксер сказав FT, що він давно повісив рукавички і не хоче битися - особливо зі своїми співвітчизниками.

"Мета Росії - внутрішня дестабілізація", - сказав Кличко, закликаючи до припинення вогню не тільки з Кремлем, але і з адміністрацією президента. "Зараз єдність всередині країни є ключем до нашого миру та свободи".

***

№ 1.663-1

Volodymyr Zelenskyy says war in Ukraine at ‘beginning of the end’

In an FT interview, Ukrainian president urges Trump to see through Russia’s ‘games’

***

Volodymyr Zelenskyy said Russia and Ukraine were at the “beginning of the end” of Europe’s biggest conflict since the second world war, but urged Washington to see through Vladimir Putin’s negotiating “games”.

In a wide-ranging FT interview on the eve of the fourth anniversary of Russia's full-scale invasion, the Ukrainian president warned that without firm western security guarantees Moscow would use a ceasefire to rebuild its forces for another assault.

Zelenskyy also urged the EU to stop prevaricating and to fix a date for Ukraine's accession to the bloc, saying it should be as early as 2027.

"I want a date. I am asking for it," he said. "Let us not allow the next leaders or the next generation to face a situation where Russia blocks Ukraine's EU membership for 50 years."

Speaking from his presidential office in Kyiv, Zelenskyy accused Russia's leader of using overtures to US President Donald Trump to weaken Kyiv's negotiating position. Asked how peace talks were progressing, he said the "Russians are playing games" and were not serious about bringing the war to a close.

"I see it, because they are very poor actors. They are playing with Trump and playing with the entire world. That's how it is," said the former film star turned Ukrainian president. "Putin thinks he looks convincing and that he can be trusted. No — he is a bad actor."

Volodymyr Zelenskyy insists any halt in fighting must be accompanied by binding commitments from western partners to deter future Russian offensives © Sasha Maslov/FT

Earlier this month, Zelenskyy claimed Russian officials had dangled a package of economic co-operation deals with the US worth as much as $12tn, citing his intelligence services. He said the offer contained provisions "about Ukraine" that would potentially exploit natural resources in territories under Russian occupation.

He rejected Putin's suggestions that Ukraine would use a temporary halt in fighting to regroup for an offensive. "It is demagoguery and lies," he said. "Look at who benefits from such claims." He added that Moscow was mobilising 40,000 troops a month and losing 35,000. "A pause is needed by them no less than by us."

"Ukraine needs a ceasefire — yesterday, today, tomorrow," he said. "We don't need a pause. We need the end of the war."

Citing Ukrainian intelligence assessments, Zelenskyy said Russia's grinding battlefield advances in 2025 cost "an average of 167 people per kilometre of occupied territory".

"You can see immediately what they are occupying and what they are not. Where they claim to be holding positions, you can see they are not holding anything," he said, noting the large contested areas of the frontline.

“On the contrary, we have advanced,” he added, referring to recent gains in contested areas on the south-eastern front that he said had been aided by a ban on the unauthorised use of Elon Musk’s Starlink satellite system by Russian forces.

Zelenskyy’s push for an EU accession timetable comes as peace talks confront contentious issues including the sequencing of a ceasefire, territorial control and security guarantees. Kyiv insists any halt in fighting must be accompanied by binding commitments from western partners to deter future Russian offensives.

He said the US is convinced Putin will stop his war if Zelenskyy hands over the eastern Donbas territory, an idea he said was short-sighted.

“Honestly, I do not believe that this is all that Russia demands. Our withdrawal from Donbas, and then the war will end,” he said. “Russia is Russia, and you know, you cannot trust them.”

While the war rages, Zelenskyy also called on western allies to fund and license arms production in Ukraine, saying Kyiv is close to mass-producing new missiles that have penetrated Russian air defences.

He confirmed that Ukrainian-made FP-5 Flamingo cruise missiles successfully hit a major missile production plant on Saturday deep inside Russia.

He said the pressure Trump had put on Kyiv to make concessions for peace was much greater than that applied on Moscow. But he said he remained hopeful that his counterpart in Washington would come around.

“What costs the Russians dearly is stopping their shadow fleet, stopping their companies, their ability to trade, to export energy resources from Russia, stopping sanctions evasion,” Zelenskyy said, calling on Trump to squeeze sectors that fund the Kremlin’s war machine.

“I hope President Trump and the US will pressure Russia and stop Putin,” he said. “But I rely primarily on Ukrainian citizens, our army, our production.”

Zelenskyy reiterated past statements that Trump was pressing Kyiv to make concessions to end the war and warned that any ceasefire without binding security guarantees would carry “big risks”.

“The war could start again. A ceasefire could collapse,” he said. “We don’t need a pause. We need the end of the war.”

Cartography by Steven Bernard

***

№ 1.663-2

Володимир Зеленський каже, що війна в Україні "на початку кінця"

В інтерв'ю FT президент України закликає Трампа побачити "ігри" Росії

***

Володимир Зеленський заявив, що Росія та Україна були на "початку кінця" найбільшого конфлікту в Європі з часів Другої світової війни, але закликав Вашингтон побачити переговорні "ігри" Володимира Путіна.

У широкому інтерв'ю FT напередодні четвертої річниці повномасштабного вторгнення Росії український президент попередив, що без твердих західних гарантій безпеки Москва використає припинення вогню для відновлення своїх сил для чергового нападу.

Зеленський також закликав ЄС припинити ухилення і встановити дату вступу України до блоку, заявивши, що це має бути вже в 2027 році.

"Я хочу побачення. Я прошу про це", - сказав він. "Давайте не дозволимо наступним лідерам або наступному поколінню зіткнутися з ситуацією, коли Росія блокує членство України в ЄС протягом 50 років".

Виступаючи зі свого президентського офісу в Києві, Зеленський звинуватив лідера Росії у використанні увертюр до президента США Дональда Трампа, щоб послабити переговорну позицію Києва.

Відповідаючи на запитання, як просуваються мирні переговори, він сказав, що "росіяни грають в ігри" і не серйозно ставляться до завершення війни.

"Я бачу це, тому що вони дуже погані актори. Вони грають з Трампом і грають з усім світом. Ось так воно і є", - сказала колишня кінозірка, яка стала президентом України. "Путін вважає, що він виглядає переконливо і що йому можна довіряти. Ні — він поганий актор».

Рис

Володимир Зеленський наполягає на тому, що будь-яка зупинка бойових дій повинна супроводжуватися обов'язковими зобов'язаннями західних партнерів щодо стримування майбутніх російських наступів © Саша Маслов/FT

Раніше цього місяця Зеленський заявив, що російські чиновники уклав пакет угод про економічне співробітництво зі США на суму до 12 млрд доларів, посилаючись на його розвідувальні служби. Він сказав, що пропозиція містить положення "про Україну", які потенційно експлуатуватимуть природні ресурси на територіях під російською окупацією.

Він відкинув пропозиції Путіна про те, що Україна використає тимчасову зупинку у бойових діях, щоб перегрупуватися для наступу. "Це демагогія і брехня", - сказав він. "Подивіться, хто виграє від таких претензій".

Він додав, що Москва мобілізувала 40 000 військовослужбовців на місяць і втрачала 35 000. "Їм потрібна пауза не менше, ніж нам".

"Україні потрібне припинення вогню - вчора, сьогодні, завтра", - сказав він. "Нам не потрібна пауза. Нам потрібно закінчити війну".

Посилаючись на оцінки української розвідки, Зеленський сказав, що наступ Росії на полі бою в 2025 році коштував "в середньому 167 осіб на кілометр окупованої території".

"Ви можете відразу побачити, що вони займають, а що ні. Там, де вони стверджують, що утримують позиції, ви можете побачити, що вони нічого не утримують", - сказав він, зазначивши великі спірні райони лінії фронту.

"Навпаки, ми просунулися вперед", - додав він, посилаючись на нещодавні досягнення в спірних районах на південно-східному фронті, яким, за його словами, допомогла заборона на несанкціоноване використання супутникової системи Starlink Ілона Маска російськими військами.

Поштовх Зеленського до графіка вступу до ЄС відбувається, коли мирні переговори стикаються зі спірними питаннями, включаючи секвенування припинення вогню, територіальний контроль та гарантії безпеки. Київ наполягає на тому, що будь-яка зупинка бойових дій повинна супроводжуватися обов'язковими зобов'язаннями західних партнерів щодо стримування майбутніх російських наступів.

Він сказав, що США переконані, що Путін припинить свою війну, якщо Зеленський передас східну територію Донбасу, ідея, за його словами, була недалекоглядною.

"*Чесно*, я не вірю, що це все, що вимагає Росія. Наш вихід з Донбасу, і тоді війна закінчиться", - сказав він. "Росія є Росія, і ви знаєте, ви не можете їм довіряти".

Поки війна вирує, Зеленський також закликав західних союзників фінансувати та ліцензувати виробництво зброї в Україні, заявивши, що Київ близький до масового виробництва нових ракет, які проникли в російську протиповітряну оборону.

> — Він підтвердив, що крилаті ракети українського виробництва FP-5 Flamingo успішно вразили великий завод з виробництва ракет у суботу глибоко в Росії.

Він сказав, що тиск Трампа на Київ, щоб він пішов на поступки заради миру, був набагато більшим, ніж той, що застосовувався до Москви. Але він сказав, що все ще сподівається, що його колега у Вашингтоні прийде.

"Що дорого коштує росіянам, так це зупинити їх тіньовий флот, зупинити їхні компанії, їх здатність торгувати, експортувати енергетичні ресурси з Росії, зупинити ухилення від санкцій", - сказав Зеленський, закликаючи Трампа стиснути сектори, які фінансують військову машину Кремля.

"Я сподіваюся, що президент Трамп і США чинитимуть тиск на Росію і зупинять Путіна", - сказав він. "Але я покладаюся в першу чергу на українських громадян, нашу армію, наше виробництво".

Зеленський повторив минулі заяви про те, що Трамп тисне на Київ, щоб піти на поступки, щоб закінчити війну, і попередив, що будь-яке припинення вогню без обов'язкових гарантій безпеки несе "великі ризики".

"Війна може початися знову. Перемир'я може зруйнуватися", - сказав він. "Нам не потрібна пауза. Нам потрібно закінчити війну".

***

№ 1.664

Милин Дмитрий
4 ч. ·

2026-02-24

Прошло 4 года с начала бессмысленной бойни на Украине. Украина потеряла около 20% своей территории, а обе стороны потеряли сотни тысяч погибшими и ранеными.

За это время Украине дважды предлагались условия мира:

1. "Стамбульский мир" весной 2022 года, который предполагал признание российскими территориями Крыма и ЛДНР в границах 2014 года, ограничения армии и нейтральный статус. Согласованные (!!!) условия этого мирного договора были отвергнуты Зеленским (под давлением Бориса Джонсона), который сам себе своим указом запретил вести переговоры с Путиным (которых сейчас, не отменяя указа добивается).

2. В 2025 году Путиным Трампу были преложены условия "Анкориджского мира" по которому Украина не вступает в НАТО, но может вступить в ЕС, а российскими территориями признаются Крым, Донецкая и Луганская области в административных границах, территории в Херсонской и Запорожской областях делятся "по линии фронта" (хотя ранее Путин требовал Херсонскую и Запорожскую области в административных границах в соответствии с правками Конституции РФ, а так же угрожал потребовать в случае отказа не 4 области, а 6 областей Украины плюс к Крыму). Переговоры по этому договору еще ведутся, хотя Зеленский отказывается выводить войска из Донецкой области, собираясь продолжать бойню дальше.

***

№ 1.665

Зеленський не може нести відповідальність за «*корупцію* в Україні 2024-2026 рр», оскільки термін його повноважень закінчився в травні 2024 р.

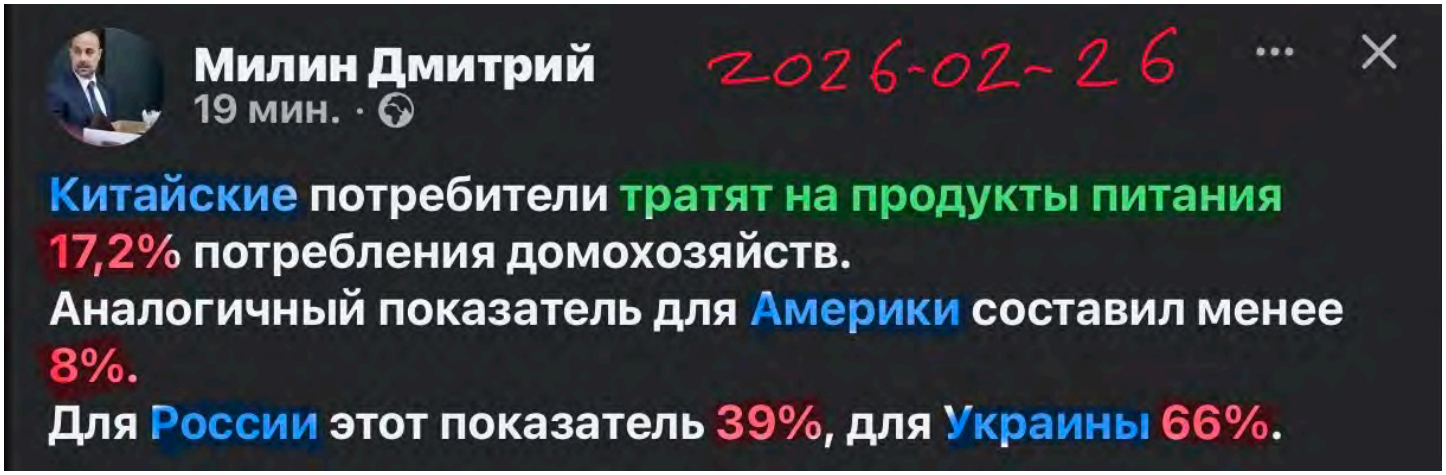

Стаття 103

Президент України обирається громадянами України на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування ***строком на п'ять років***.

***

№ 1.666

***

№ 1.667-1

Відновлення енергосистеми та децентралізація генерації

Частина 1

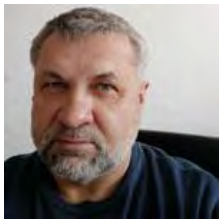
2024-12-22

№45-46 (1358-1359) ВІД 22.12.2024

28.04.2025 09:31

Георгій ГАВРИЛЕНКО

Олег РОГОЖНІКОВ

На сайті Укренерго зазначається, що НКРЕКП затвердила 16.06.2021 року

Звіт з оцінки відповідності (достатності) генеруючих потужностей (мабуть, останній публічний Звіт), і наголошується, "що Документ сформовано на основі моделювання та аналізу декількох сценаріїв розвитку енергетики та економіки України і при цьому оновлюється щороку відповідно до Закону "Про ринок електричної енергії" та низки регуляторних актів" (стаття 19, п.3).

Одночасно вказується на те, що "реалізація рекомендацій Звіту залежить від спільних зусиль органів законодавчої та виконавчої влади, а також учасників ринку електроенергії та інвесторів".

З одного боку, Укренерго визнає, що воно не указ владі й учасникам енергоринку, проте, генераціям запропоновано "домашнє завдання" на 10 років, а владі (законодавчій та виконавчій) запропоновано жити й працювати дружно й разом з учасниками ринку над виконанням запропонованого Плану з виробництва е/е на найближчі 10 років. З іншого боку, якщо учасники не впораються чи не захочуть (а хто може їх примусити, окрім власників, особливо якщо це приватні власники?), якщо влада вередувати буде (тобто, для чого їй поради Укренерго, якщо "вони самі з вусами", а Укренерго у них у підпорядкуванні, "на посилках") та внесе нові регуляторні акти, то Укренерго... переробить Звіт та видасть новий, і так видаватиме по новому Звіту щороку...

Такий ось "perdu monocle" (дивна річ), якщо враховувати, що енергетика одна з найбільш фондомістких та інертних галузей (роками розробляють проєкти, іноді й десять років необхідно на їхню реалізацію), то напевно, така робота Укренерго нагадує "Сізіфову працю".

При цьому найімовірніше, що в планах своєї діяльності, у баченні розвитку енергосистеми, передавання е/е і диспетчеризації, Укренерго дотримується і керується своїм, саме цим планом. А інакше навіщо він? Адже і Закон вимагає його наявності, і відповідальним за нього за Законом є, нібито, Укренерго. Щоправда, в Законі не вказано, хто і як повинен/не повинен виконувати 10-річні плани зі Звітів, що мають щороку видавати Укренерго і затверджувати НКРЕКП...

І не зовсім зрозуміло, з якого боку тут профільне міністерство, що відповідає за проведення енергетичної політики в країні, саме за своєчасність пропозиції

нормативно-правових, регуляторних актів, як ЦОВВ, у сфері якого перебуває і Укренерго, і можуть перебувати й інші державні енергетичні компанії, періодично змінюючи куратора.

У повідомленні Укренерго зазначено, що в 2020 році частка ВДЕ у виробленні е/е збільшилася вдвічі проти попереднього року (з 3,5% до 7,4%), далі обіцяли поміркованість у зростанні й у 2031 році – приріст тільки на 2,4%.

Згідно з Планом 2021-2031, за 10 років вугільні станції мали б знизити виробництво е/е лише на 12% (або 1,2% на рік).

Для підвищення гнучкості такого сценарію необхідно було б побудувати й увести 1 ГВт високоманеврових потужностей (мабуть, пікери типу газопоршневих станцій з розворотом роботи за 15 хвилин і діапазоном регулювання щонайменше 80% від встановленої потужності) та ще забезпечити приріст іншою маневровою генерацією (на газі та/або біогазі 2 ГВт), плюс інсталювати 0,5 ГВт акумулюючих систем (energy storage).

Для реалізації цільового сценарію від Укренерго необхідна в постійній доступності потужність ТЕС щонайменше 12 ГВт для балансування енергосистеми, що слід забезпечити шляхом реконструкції вугільних станцій і проведення на них заходів зі зниження шкідливих викидів, або нове будівництво ТЕС на 1,5 ГВт напівпікової потужності.

Для зростання базової потужності нічого особливо не запропоновано, вводів нових блоків АЕС у 20-х роках Планом не передбачалося, від слова "зовсім".

Начебто, з підвищення гнучкості і слід починати третє десятиріччя століття.

При цьому наголошується, що якщо запропонований План не став би негайно реалізовуватися (мабуть, ідеться насамперед про пікери та стейджери), то "за результатами оцінювання за базовим сценарієм уже в 2025 році виникла б проблема недостатності генеруючих потужностей".

Тому Укренерго ще тоді передало Міненерго технічні вимоги на будівництво 0,5 ГВт високоманеврової генерації, і в Плані розвитку системи передачі на 10-річний період визначило обсяги та місця їх приєднання для високоманеврової генерації та систем накопичення енергії.

Прогнозний баланс Укренерго

Згідно з Планом:

- зростання виробництва е/е з 156 млрд кВт-год у 2021 році до 169 млрд кВт-год у 2031 році (+13 млрд кВт-год або 8,4% за 10 років, або 0,8% на рік – доволі скромно, особливо, якщо враховувати, що в 2011 році близько 200 млрд кВт-год е/е було вироблено в країні), у тому числі:

- зростання виробництва е/е на АЕС із 83 млрд кВт-год (Кіум - 67%) в 2021 році до 89 млрд кВт-год (Кіум – 76%), тобто лише на 6 млрд кВт-год (+7% за 10 років, або 0,7% на рік у середньому) і без введення нових блоків АЕС найближчим десятиліттям (щоправда, у 2011 році АЕС (10 років тому) мали виробіток понад 90 млрд кВт-год);

- зростання виробництва е/е ВДЕ з 11,7 млрд кВт-год у 2021 році до 21,4 млрд кВт-год (+9,7 млрд кВт-год за 10 років), з яких СЕС – зростання виробітку з 7,2 млрд кВт-год до 9 млрд кВт-год (+1,8 млрд кВт-год за 10 років); ВЕС – зростання з 4 млрд кВт-год до 10,4 млрд кВт-год (+6,4 млрд кВт-год за 10 років);

- зниження виробітку теплової генерації з 53,8 млрд кВт-год у 2021 році до 49,3 млрд кВт-год у 2031 році (-4,5 млрд кВт-год за 10 років);

- зростання споживання е/е в насосному режимі ГАЕС з 2,2 млрд кВт-год у 2021 році до 3,6 млрд кВт-год у 2031 році;

- введення і виробництво електроенергії високоманевровими генераціями до 2023 року – 0,2 млрд кВт-год, до 2031 року – 0,1 млрд кВт-год, що дало би змогу збалансувати роботу ВДЕ і зменшити їхні обмеження з 0,5 млрд кВт-год, що очікувалося у 2022 році, до нуля у 3037 році і надалі;

- нетто-експорт мав залишатися всі 10 років на рівні 3 млрд кВт-год.

Начебто, План з виробництва та участі у виробництві е/е різних генерацій на 10 років (2021 - 2031 роки) був досить скромним, поміркованим як в прагненнях нарощування виробництва е/е для економіки країни, так і в темпах зниження виробітку "брудної" генерації від вугільних ТЕС; і не з тим приростом СЕС, що був продемонстрований у 2019-2020 роках.

І знову було закладено випереджальне зростання ВЕС над СЕС, як раніше пропонувало і наполягало Укренерго наприкінці 10-х років і на початку 20-х, але саме ж і зірвало той План, видавши більше дозволів на підключення СЕС, ніж ВЕС. Причинами останнього, очевидно, були багаторазово випереджаючі заявки "інвесторів" на розбудову саме СЕС, що демонстрували стрімкий прогрес і падіння цін на фотопанелі - це обіцяло інвесторам отримувати кудибільші прибутки від власників, вкладаючи кошти в цю генерацію, для якої законодавцем був встановлений неадекватний, кратно завищений "зелений тариф" проти цін аукціонів СЕС, що проводилися в усьому світі. А Уряд та Міненерго не стали проводити цінові квотні аукціони, як це дозволялося вітчизняним законом до проведення з 2018 року.

При цьому, як з'ясувалося, законодавчих прав на заборону видачі дозволів до підключень СЕС в Укренерго і не було, хіба що рекомендаційні з посиланнями на свої ж плани...

З 2022 року згідно з нормами Закону передбачалось чергове зниження "зеленого тарифу", що, напевно, робило не таким цікавим розвиток СЕС, та й ВЕС теж. З іншого боку, зростання цін для кінцевих споживачів, що несли ВДЕ, могло істотно стримувати розвиток вітчизняної економіки, вітчизняних підприємств, що звикли до цього фактору конкурентної переваги, особливо у великих енергоємних абонентів, яких у країні було близько двох сотень (з річним споживанням від 70 млн кВт-год) проти пів мільйона непобутових споживачів (менш як 0,05%), які мали частку у непобутовому секторі на рівні 35%. Ще з якогось боку цей План був максимально зручний Укренерго і з точки зору регулювання, управління процесами балансування вироблення "зеленої" примхливої енергії...

Але далеко не факт, що такий План став би виконуватися іншими учасниками, насамперед самими ВДЕ, в яких "вогонь в очах горить", і дотепер "жага" та "руки сверблять" попрацювати і видати "на-гора" більше дорогої е/е (або не видати, але обов'язково отримати більшу оплату за потенційно можливу до видачі) – дорогої для гаманця споживачів, на яких влада (законодавча і виконавча) переклала тягар фінансового навантаження прискореного енергопереходу, за наявності профіциту традиційних потужностей і відмовляючи, саботуючи розвиток атомної генерації.

Виглядає План куди як скромно в порівнянні з презентаціями розвитку енергетики в Лугано і Лондоні стосовно ЕСУ-2050.

У Плані 2021-2031 не передбачалося введення нових атомних блоків, незважаючи на наявність двох недобудованих блоків ХАЕС з облаштованим майданчиком і готовою інфраструктурою, незважаючи на Укази Президента 837/2019 (2019 рік) в частині розвитку енергетики, 406/2020 (2020 рік) про добудову ХАЕС-3,4,

> — не дивлячись на Енергостратегії, що були затверджені раніше всіма Урядами, починаючи з Уряду Єханурова та першої Стратегії Єханурова-Плачкова та закінчуючи Урядом Гройсмана та четвертою Стратегією за рахунком за 10-15 років...

З розвитком ВДЕ прискореними введеннями, насамперед СЕС, у довоєнний період (кінця 10-х - початку 20-х) у країні відзначався "вугільно-зелений парадокс", коли зростав виробіток СЕС і не знижувався, і навіть зростав, виробіток вугільних станцій, зокрема й через маневровість останніх, якої не вистачало в енергосистемі від традиційних ГЕС.

При цьому "видавлювалася" з ринку дешева атомна е/е і не зменшувалися викиди CO2. З огляду на те, що вугілля в країні дороге, і е/е ВДЕ теж, було спровоковано ескалацію цін на е/е – "спалювання" конкурентного фактора економіки, гальмування зростання попиту на е/е в економіці України. Тобто,

заявлені цілі щодо зниження викидів не дуже то досягалися, а ось ціна е/е істотно зростала.

Проте, План був зручний розробнику (Укренерго) та влаштовував НКРЕКП.

Війна внесла корективи жорстокі, великі таємниці й секрети, а з ними, можливо, і хаос, втрату управління і певної керованості в енергетиці, втрати від прямих атак противника, реальні масштаби яких знає тільки вузьке коло уповноважених це знати.

Звіти відповідності (достатності) генерацій продовжують розроблятися Укренерго щороку, як того й вимагає Закон і, напевно, щороку готується черговий План виробництва е/е зі своїми міксами генерацій на наступні десять років..

Звіти продовжують розглядатися НКРЕКП і видаватися щорічні Постанови про їхнє затвердження регулятором та обов'язкову публікацію розробником у п'ятиденний термін... після завершення Воєнного стану.

> В цей самий час розробляються профільним міністерством і затверджуються КМУ *Енергетична Стратегія України* – 2050 і *Стратегія розподіленої генерації* – 2035.
>
> У 2023 році була затверджена Урядом *Енергетична Стратегія України* – 2050 на зміну *ЄСУ-2035* розробки КМУ каденції Гройсмана, яка хронічно не виконувалася.
>
> *ЄСУ-2050* засекречена для ворога і громадськості, але на неї посилаються Міненерго і великі енергетичні державні корпорації у своїх планах розвитку, у своїх рішеннях і тоді... коли їм зручно.

Наприкінці минулого року, на початку ОЗП 2023/2024 був яскравий виступ яскравого керівника Укренерго зі звітом про дійсно героїчну працю колективу з відновлення системи передачі е/е високої напруги. Прозвучали і програмні заяви, зокрема про захист ліній та підстанцій, три бар'єри захисту.

На початку 2024 року з'явилася в ЗМІ уточнена інформація про потребу в нових генераціях, що пропонує Укренерго:

> — Повідомлення Видання "Українська енергетика": Фахівці НЕК "Укренерго" вважають, що для подальшого розвитку вітчизняної енергосистеми країні потрібні понад 10 ГВт нових потужностей.

За інформацією пресслужби оператора систем передачі, такий обсяг необхідного виробництва електроенергії зафіксовано у Звіті з оцінки достатності генеруючих потужностей.

Зокрема, моделювання фахівцями Укренерго подальшого розвитку енергосистеми показало, що, крім майже 8 ГВт вітрової та сонячної генерації, система потребуватиме високоманеврових потужностей для балансування – до 1,5 ГВт газових пікерів, до 1,5 ГВт теплових електростанцій на біопаливі, а також 1 ГВт систем накопичення енергії.

"Більшість цих потужностей мають бути розосередженими по країні та меншими за масштабом, щоб мінімізувати вразливість інфраструктури до атак безпілотників або ракет", – розповів голова правління НЕК "Укренерго" Володимир ***Кудрицький*** в інтерв'ю Аурі Сабадус, яка висвітлює питання енергетики у Східній Європі, Туреччині та Україні для авторитетного міжнародного ресурсу Independent Commodity Intelligence Services (ICIS).

За його словами, Україна може побудувати нові енергетичні потужності та приєднатися до європейського ринку електроенергії менше ніж за 10 років. Для цього потрібні відповідні ринкові та регуляторні умови.

"Інвестиціям заважає не війна, а здебільшого регулювання. Ми не повинні зволікати з діяльністю через війну. Через це ми повинні діяти", – наголосив Володимир ***Кудрицький***.

Він уточнив, що інвестиції в нові потужності потрібні українській енергосистемі не тільки для підтримки курсу "зеленого" переходу, а й для заміщення електростанцій, які були пошкоджені внаслідок російських масованих атак.

Як повідомляла "Українська енергетика", раніше Укренерго оцінювало потреби генерації в інвестиціях в $15,1 млрд на наступні 5-10 років для того, щоб убезпечити українські енергооб'єкти від масованих ракетних обстрілів.

Станом на кінець попереднього осінньо-зимового періоду, за оцінкамиМіністерства енергетики, українська енергосистема внаслідок руйнувань та окупації тимчасово втратила потужності:

44% - атомної генерації,
78% - ТЕС,
66% – блочних ТЕЦ,
12% – ГЕС,
75% – вітрової генерації
і понад 20% – сонячної.

Розроблена у 2023 році Енергетична стратегія України до 2050 рокупередбачає $383 млрд інвестицій у побудову нових енергогенеруючих потужностей.

При цьому вважається, що Україна має потенціал до 2050 року наростити потужності:

вітрової генерації – до 140 ГВт,
сонячної – до 94 ГВт,
накопичувачів енергії (energy storage) – до 38 ГВт,
атомної генерації – до 30 ГВт,
ТЕЦ та біоенергетичних потужностей – до 18 ГВт,
гідрогенерації – до 9 ГВт.

"Українська енергетика" прямим текстом показала, що є "дві великі різниці".

Одним документом пропонується швидко побудувати переривчасту і до неї балансуючу генерації, які, по суті, несуть резервну функцію і навряд чи дадуть змогу суттєво підвищити базове навантаження, а за його недостатності існує можливість збереження перерви в енергозабезпеченні і невисокої якості. Побудувати, начебто, недорого за 15-10 млрд у.о. і силами приватних компаній, які візьмуть кредити і позики у банках і зажадають умов швидкого повернення коштів, тобто високих цін на балансуючі послуги та е/е нової децентралізованої генерації.

Іншим документом (формально вищого рівня, але також не законодавчого, що зобов'язує) пропонується будувати скрізь і завжди, і багато, або... не будувати, якщо грошей немає на всі забаганки "астрономічних" розмірів за нинішніх часів. Але, якщо будувати, то за тими напрямками, на які вкаже... Міністерство.

При цьому, Міністерство нічого не обіцяє, зокрема відповідати за невиконання конкретних планів і завдань майбутнього року, п'яти-десяти наступних років, оскільки до Звітів відповідності (достатності) генерацій не має відношення.

Далі буде.

***

№ 1.667-2

Ще одна Стратегія

Частина 2

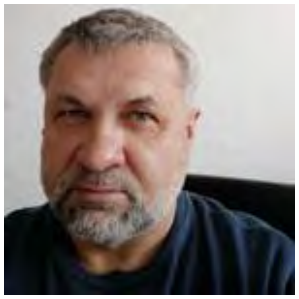

№47-48 (1360-1361) 31.12.24

10.06.2025 08:01

Георгій ГАВРИЛЕНКО

Олег РОГОЖНІКОВ

Початок тут

У березні 2024 року було завдано масованого удару по тепловій генерації,

Міненерго визнало втрату ще 9 ГВт і **погодилося з ідеєю *децентралізованої*, *розподіленої* генерації**, взявши участь і в написанні ***Стратегії розподіленої генерації-2035***.

Стратегія-2035 публічна

Спрямована:

1) — на створення ГТУ, ГПУ – по суті регулюючих потужностей, проєктне призначення яких, особливо ГПУ, це робота в години пікового попиту на е/е, тобто припускає керовану циклічність (а де цикли, там, зазвичай, і проєктні величини максимальної кількості циклів, що визначають гарантійний термін застосування технології; а на яку кількість циклів, на який термін розраховано нові генерації ГТУ, ГПУ – не обговорюється);

2) — на збільшення парку ВЕС, СЕС – переривчастої генерації, що великою мірою примхлива і погано передбачувана, має вельми значні коливання в передбачуваній доступній потужності і, відповідно, можливих обсягах виробництва електроенергії залежно від часу доби (день-ніч), від хмарності (ясно-хмарно), від погодних фронтів та їхніх переміщень, від сезонів, пори року (зима-літо) – тобто, аж ніяк не гарантують виробництва е/е у заданому обсязі і в заданий час, як це може запропонувати традиційна теплова генерація (ті самі великі теплові станції на природному газі, ті самі 800-ки, що простоюють у країні з кінця 20-го - початку 21-го століття), як це можуть забезпечувати АЕС, що надають перевагу роботі в базовому режимі з можливостями сезонного, тижневого та помірного добового регулювання, а якщо йдеться про 2035 рік, то напевно і малі реактори, велика кількість яких вписана в ЕСУ-2050 і обіцяна міністром до реалізації 2029 року;

3) — на створення систем накопичення енергії – що нині, як правило, можуть зберігати е/е на 2-4 години проєктного спрацьовування заявленої потужності, тобто більшою мірою орієнтовані на оперативну підтримку енергосистеми, швидке реагування в разі раптових відмов устаткування, у разі різкої зміни видачі потужностей примхливих, переривчастих ВДЕ (ВЕС, СЕС).

У ***Стратегії-2035*** заявлена етапність реалізації **та надзвичайно мало конкретних цифр**, точніше 2 цифри:

— 1 ГВт до кінця 2024 року (перший етап);

— 4 ГВт до кінця 2026 року (другий етап).

І якщо в публічному дорученні Президента нібито йшлося саме про ГПС і ГТУ,

то

— в самій ***Стратегії*** не вказується конкретно, яких типів генерацій і яких потужностей має бути побудовано на першому і другому етапі.

Прописане в ***Стратегії-2035*** очікування від її реалізації – це забезпечення **достатності генеруючих потужностей**.

— Тільки не вказано «*достатності для чого*».

1) — Для збереження критичної інфраструктури?

2) — Для недопущення відключень, переривань енергозабезпечення населення?

Для забезпечення перших двох позицій і виробництв, що залишаться, які зможуть, погодяться працювати за будь-яких цін на е/е – типу виробництв малого та середнього бізнесу (без енергоємних виробництв, із ціною е/е вищою, ніж у конкурентів у Європі, у світі)?

Третій етап *Стратегії – 2027-2035* роки,

— без зазначення кількісних показників, потужностей і термінів.

Для нього запропоновано попрацювати активно у 2024-2026 роках у частині над виконанням Операційного плану створення умов для реалізації 5 стратегічних цілей:

1. Збільшення потужностей ГПС, ГТУ;
2. Збільшення потужностей перервчастої генерації (ВЕС, СЕС);
3. Створення та нарощування потужностей СНЕ;
4. Зміцнення, підвищення стійкості систем передачі та розподілу енергії;
5. Популяризація запропонованої Стратегії та її складових.

Задано попрацювати за 53 заходами/напрямками Операційного плану із закріпленням відповідальних і якісних показників виконання.

У ***Стратегії розвитку розподіленої генерації-2035*** є посилання на ***Закони***, але не згадується ***Енергетична Стратегія - 2050***.

— Тому наскільки вони відповідають одне одному, наскільки гармонійні, неконфліктні, несуперечливі – складно сказати.

Стратегія-2035 без особливої конкретики, але з великим натяком, що відповідати нині буде не тільки центральна влада і не стільки ЦОВВ, скільки необхідно включитися і навалитися всій місцевій і регіональній владі, а також споживачам, тим, кому особливо потрібна е/е, непогано подбати про себе, коханих, самостійно, придбати стореджі, поставити резервні генерації, а може вже і основні, з видачею надлишків у мережу. А може, і не тільки надлишків, а

й основної частки виробленої суб'єктами господарської діяльності е/е, що, можливо, й непогано з огляду на критичність ситуації.

Але

— наскільки щорічні Звіти відповідності (достатності) генерацій до Планів розвитку та виробництва електроенергії на 10 років, що розробляються Укренерго і затверджуються НКРЕКП, узгоджуються, гармонізуються з ЕСУ-2050, із СРРГ -2035?

Чи немає там

— суперечностей у закладених підходах, реперних завданнях, що нібито формують політику в електроенергетиці – політику розвитку, а точніше нині вже політику відновлення і розвитку енергетичної галузі для забезпечення прискореного розвитку економіки?

Про це, напевно, знають розробники цих документів (Укренерго і Міненерго), НКРЕКП, можливо, хтось і щось в ОП, у КМУ,

— ***але не споживач...***

І не зрозуміло,

— як стикуються дві ***Стратегії*** та ***План*** десятирічний за кількістю різного виду генерацій, за термінами їх зведення.

І тут можливий конфлікт інтересів з огляду на те, що до реалізації останньої залучено і місцеву владу, і дано меседж приватним компаніям.

При цьому 10 млрд у.о. і особливі, зручні умови для власників і будівельників приватної розподіленої генерації, озвучені Укренерго, «мучать смутні сумніви», нагадують ситуацію навколо «альтернативної» енергетики з безальтернативним високим «зеленим тарифом» у євро на 20-15-10 років і з «*суперумовами продажу*», які,

— **окрім проблем, стагнації енергетики та підвищення ціни е/е для споживачів в Україні, ні до чого особливо позитивного економіці не принесли**...

Спільним місцем, що об'єднувало стратегування ще довоєнне – це необов'язковість виконання Стратегій, починаючи вже від Міненерго, що їх розробило, та Уряду, що їх затвердив, та майже повна *відсутність спадкоємності*.

А також, а може і

— внаслідок, ***відсутність належного контролю*** за виконанням заявлених стратегій, їхніх реперних показників і термінів, як з боку

Міненерго над державними компаніями, яким виписувалися завдання в цих Стратегіях, з боку Уряду за діяльністю Міненерго та інших інституцій, які мали бути задіяні у вирішенні завдань та досягненні заявлених цілей, так і з боку законотворців з ВРУ, так і внаслідок слабкого впливу, слабкого критичного ставлення громадськості (споживача) до дій влади, на жаль...

Можливо, тут мають місце залишки радянського мислення, коли вважалося, що влада за всіх подумає і обов'язково вирішить за кожного, а критика собі дорожче...

Начебто в сучасному цивілізованому світі, в Європі, Америці та й у Азії, яка швидко розвивається, існують інші підходи, коли за невиконання заявленого, зриви обіцянок владу подають у відставку, а з нових претендентів на владу таки запитують від самого початку їхнє бачення на енергетику, її розвиток, що вона дасть економіці, бізнесу, домогосподарствам.

Коли кожна значуща політична партія у своїх програмах, з якими заявляється у владу, має програми розвитку економіки, в тому числі в електроенергетиці.

Чи змінилося стратегування, підходи сьогодні, за два роки війни?

Наприкінці вересня 2024 року удар по підстанціях Укренерго...

І нині в країні і навколо безліч експертів та експертних оцінок завданих збитків генераціям та енергосистемі, того, що залишилося і в якому стані, і безліч пропозицій експертних (і тих, хто стоїть за експертами, експертними групами та асоціаціями) як єдино правильно будувати «таку генерацію, яка буде стійкою до ракетних обстрілів» (як яскраво помітив в одному зі своїх виступів нині вже екс-керівник Укренерго).

Хоча навряд чи існують такі види діяльності, об'єкти, зокрема й енергетики, зокрема й генерації е/е, які стійкі до ракетних обстрілів.

Напевно можуть існувати заходи, механізми щодо недопущення обстрілів, зокрема через їхню неефективність та отримання більшої шкоди в разі застосування їх до певних об'єктів (і втрати дорогих ракет, втрати на їхнє виробництво й закупівлі), і втрати можливі від інших заходів, що можуть бути застосовані світовою спільнотою до варварських методів ведення війни.

Наразі стан національної енергосистеми України можна охарактеризувати таким чином:

— **дуже сильно зруйнована генерація на теплових електростанціях (ТЕС, ТЕЦ), частково виведена з ладу генерація на гідростанціях**

(ГЕС), пошкоджено й ВДЕ, частково зруйновані системи передачі та розподілу електроенергії, які щоправда швидко відновлюються завдяки героїчній праці енергетиків та обладнанню, яке надходить від небайдужих країн Європи, світу;

— окуповано ***Запорізьку АЕС*** та на окупованих територіях ***разом*** із ЗАЕС залишилось приблизно ***18 ГВт*** потужностей.

У ЗМІ є численні публікації урядових чиновників, експертів-енергетиків, чиновників від енергетики та небайдужих громадян України на тему відновлення енергосистеми.

Згідно з публікаціями, як правило,

— процес відновлення передбачає введення в експлуатацію нових малопотужних джерел генерації замість зруйнованих, розміщуючи їх по всій території України, тобто ***децентралізацію генерації***.

Закон України *«Про ринок електричної енергії»* визначає:

— **«*розподілена генерація* – електростанція встановленої потужності *20 МВт і менше*, приєднана до системи розподілу електричної енергії»**, тобто малі станції, що входять до контурів регулювання ОСР.

З публікацій випливає, що

— введення в роботу *нових* джерел генерації та *децентралізація* джерел – це дві сторони одного процесу.

Чи треба пов'язувати введення в роботу *нових* джерел генерації з *децентралізацією*?

Як уявляє вирішення цієї проблеми *уряд* України?

У трактуванні Кабінету Міністрів України (сайт https://www.kmu.gov.ua/news/) поняття децентралізація генерації (читай «відновлення») являє собою систему виробництва і передавання електроенергії, в якій є багато невеликих і малих локальних енергооб'єктів, розташованих по всій Україні.

При цьому *децентралізація* енергосистеми передбачає:

1. Комбінування різних джерел енергії: газопоршневих установок, газових турбін, сонячних панелей і акумуляторів, вітрових генераторів, когенераційних установок, транспортабельних котелень малої потужності, генераторів із приводами від двигунів внутрішнього згоряння (бензинові, дизельні, газові).
2. Максимальне наближення джерел генерації до споживача: споживачі стають активними учасниками у виробництві енергії – встановлюють власні

джерела енергії.
3. Енергонезалежність і безпека: вихід з ладу одного об'єкта не призводить до відключення багатьох споживачів по всій Україні.
4. Розвиток регіональної економіки: утворення робочих місць у регіонах, розвиток інвестицій.

Як уявляють вирішення цієї проблеми чиновники від енергетики?

Думка НЕК «Укренерго» була висловлена екс-керівником В. ***Кудрицьким*** на конференції ***«Децентралізована генерація: нові можливості для бізнесу і громад»***.

Він сказав, що Україні недостатньо оновити знищену ворогом інфраструктуру, необхідно відбудувати ***нову*** децентралізовану генерацію.

Тому, згідно з його висловлюванням,

> — **«єдиний спосіб побудувати безпечнішу, стійкішу до ворожих атак енергосистему – це *замість* однієї електростанції на 1.000 МВт побудувати 200 станцій потужністю 5 МВт»**.

Крім децентралізації та спорудження нових енергооб'єктів, згідно із заявою екс-керівника НЕК «Укренерго», ми децентралізуємо, можна так сказати, систему власників генерації,

тобто,

> 1) — не просто можемо побудувати велику кількість електростанцій, а
>
> 2) — необхідно забезпечити велике представництво гравців на енергоринку.

На одному із заходів екс-керівник НЕК «Укренерго» В. ***Кудрицький*** також сказав:

«Що стосується грошей. Дуже важливо розуміти одну просту річ:

> **1) — неможливо побудувати децентралізовану генерацію централізованим способом.**

Тобто

> **2) — неможливо створити якийсь новий «Укрпостачгенераторенерго», який побудує тисячі малих електростанцій. Цього не буде просто. Про це треба забути.**

Основним двигуном розвитку нової децентралізованої української енергосистеми буде, очевидно, *приватний сектор*.

3) — А раз це буде приватний сектор, то питання пошуку грошей – це проблема більше бізнесу, а не держави».

Ось ще одне з висловлювань екс-керівника НЕК «*Укренерго*»:

«Час грає проти традиційної генерації, і саме тому настільки критично важливо якнайшвидше розгортати децентралізовану нову генерацію. Таку генерацію, яка буде стійка до ракетних обстрілів».

Зовсім недавно, після звільнення, вже екс-керівник Укренерго у своєму черговому інтерв'ю уточнив і **сфокусував свою *позицію*, що звучить, як заявлена *політична лінія в електроенергетиці*:**

«Потреби енергосистеми рахуються в Укренерго. У нас є чітке розуміння, скільки і чого треба побудувати.

Це: 3 ГВт маневрової потужності на газі або біомасі, 4 ГВт сонячних станцій, до 5 ГВт вітру, 1 ГВт батарейних систем накопичення енергії.

Ось рецепт. Він дуже конкретний, дуже простий.

Для нього не треба витрачати €400 млрд, навіть €100 млрд і навіть €40 млрд. Коштує це лише €10 млрд.

Спосіб побудови цих потужностей

1) — не полягає в тому, щоб створити новий умовний «Укрпостачдерженерго».

Він

2) — полягає у створенні умов, щоб усе це побудував приватний бізнес.

Замість цього ми спочатку ганялися за 1) *нездійсненними мріями*, а зараз робимо акцент, що 2) це побудують *державні компанії*».

Згідно з думками уряду,

— єдиний спосіб відновлення національної енергосистеми – це введення в роботу численних джерел енергії з розподілом їх по площі України.

Більше того,

— в НЕК «*Укренерго*» бачать, що розв'язання проблеми відновлення енергозабезпечення бізнесу і навіть усієї енергосистеми – *це сфера діяльності приватного бізнесу*.

Складається враження, що висловлені екс-керівником важливої енергетичної компанії-диспетчера всієї енергосистеми країни наміри щодо відновлення енергосистеми ґрунтуються на тому, що

— **«війна триватиме нескінченно та/або загроза атак з неба відтепер *перманентна*»**.

З іншого боку, керівник профільної асоціації ВДЕ, доктор технічних наук Станіслав ***Ігнатьєв***, зазначає, що з 2022 року було

1) — втрачено контроль над 80% ВЕС, що залишилися на окупованих територіях, і

2) — загублено внаслідок атак з повітря приблизно 30% СЕС і 10% ВЕС на підконтрольних територіях,

3) — не вберегли(ся) і біо-станції, є серйозні пошкодження і на них.

Чи врятує *розподілена генерація* енергосистему в умовах війни?

При цьому по об'єктах ВДЕ не було масованих атак з комбінуванням БПЛА і ракет, а пошкодження найчастіше були від дронів, здатних виводити з ладу і обертові лопатки ВЕС, і значну кількість фотопанелей СЕС, інверторів і пристроїв, ліній підключення станцій ВДЕ до енергосистеми.

Можливо, введення в роботу великої кількості малопотужних джерел електроенергії, розосереджених по всій території України, дасть змогу пережити лихоліття, але не факт, що можна захиститися від дронів вежам ВЕС і скупченню СЕС. І дрони не такі й дорогі порівняно з ракетами.

А в перспективі середньостроковій (3-5 років) і довгостроковій (10-15 років)

1) — **з такою системою генерації, яка пропонується,**

2) — **навряд чи можна відновити економіку довоєнного періоду,**

3) — **навряд чи можна вийти на показники розвитку енергосистеми та збільшення виробітку електроенергії, які планували в передвоєнний період** на 10-річний термін (План 2021-2031 Звіту відповідності (достатності) генерацій від 16.06.2021 року).

Не зайвим буде згадати, що

— розвиток джерел генерації йшов від малого до великого, оскільки

— багаторічною практикою підтверджено, що чим більша одинична потужність джерела генерації, тим менші питомі капітальні вкладення на 1 кВт встановленої потужності, тим менші експлуатаційні витрати.

Крім того,

— **наближення постачальників енергії до споживача веде до розміщення джерел енергії в житловій зоні населених пунктів**.

Це

– шум, викиди шкідливих газів, оскільки в продуктах згоряння двигунів внутрішнього згоряння містяться шкідливі продукти внаслідок наявності в паливі різних присадок, а також продукти згоряння мастил.

Не останню роль, а вже одну з перших, відіграє *ціна* на електроенергію, вироблену малопотужними джерелами.

Згідно з даними АЗС,

— вартість одного літра бензину в Україні в першій декаді вересня в середньому становила близько 53,5 гривень за літр.

— Вартість дизельного палива – в середньому 52,8 гривень за літр.

Згідно з технічними характеристиками витрата палива в ***бензиновому*** генераторі становить

— 0,35 л на 1 кВт-год, що відповідає

— вартості — ***понад 18 гривень за 1 кВт-год*** (45 центів/кВт-год або €420/МВт-год).

Витрата ***дизельного*** палива становить

— 0,27 л на 1 кВт-год. Відповідно,

— вартість електроенергії при використанні дизельного електрогенератора становить — ***понад 14 гривень за 1 кВт-год*** (35 центів/кВт-год або €300/МВт-год).

Слід мати на увазі, що це ***тільки паливна складова в ціні*** електроенергії.

Висока вартість електроенергії потягне за собою збільшення вартості товарів народного споживання, українська промисловість стане неконкурентною.

У разі використання генераторів із приводом від двигунів на газі, *газових турбін* собівартість електроенергії буде нижчою, але в рази більшою за електроенергію, що генерується на стаціонарних установках великої потужності (АЕС, ГЕС, ТЕС), собівартості ВЕС і СЕС, що буде не нижчою від «зеленого тарифу», що породило десятки мільярдів заборгованостей в енергосистемі України.

Нині вже ціна е/е від генерацій у країні торгується по 5 грн/кВт-год без ПДВ (€0,12/кВт-год), а з доставкою до кінцевого споживача для підприємств першої групи (енергоємних підприємств) і зі сплатою ПДВ приблизно €0,18/кВт-год, а для підприємств другого класу напруги – приблизно €0,23-€0,25/кВт-год.

При цьому за даними Євростату за друге півріччя 2023 року ціна е/е для енергоємних підприємств у Європі (з річним споживанням понад 150 млн кВт-год) становить:

- Перші економіки Європи:

Німеччина – €0,20/кВт-год,
Італія – €0,15/кВт-год,
Іспанія – €0,13/МВт-год;
Франція – €0,11/МВт-год.

- У наших сусідів:

Угорщина – €0,25/МВт-год;
Польща – €0,24/МВт-год;
Словаччина – €0,23/МВт-год;
Румунія – €0,17/МВт-год.

- У скандинавів:

Фінляндія, Швеція – €0,08/МВт-год;
Норвегія – €0,053/МВт-год.

Уже наголошується, що великий енергоємний бізнес емігрує з Німеччини до США, де ціни ближче до скандинавських, але більша пропозиція, ніж у скандинавів, і вимоги щодо викидів, зокрема CO2, м'якші.

У 2023 році відзначається *зростання виробництва* електроенергії в Європі та *зниження спотових цін*. Цього року продовжено зниження спотових цін, можливо, знизяться і ціни у споживачів.

У той час, як вУкраїні ціни споту *значно зросли*, зросли і ціни у споживачів, і НКРЕКП піднімає і далі прайс-кепи, а також тарифи Укренерго.

Були розмови, окреслено спроби і щодо підняття ***тарифів*** ОСР.

Цілком можливо, що

— після розв'язання питання Укренерго, НКРЕКП повернеться і до тарифів ОСР, як це було торік, коли після підняття тарифів населенню, під розмови про ремонти АЕС одночасно підняли тарифи ОСП і ОСР,

загалом ще більше збільшивши фінансове навантаження непобутового сектору.

Наша традиція і політика, яку проводить профільне міністерство, відмінна від політики сусідів, країн ЄС.

Вона «не дуже зрозуміла»:

1) - ні побутовому споживачеві, коли немає дотацій і допомоги соціально вразливим верствам населення, а ціни для цілком заможних родин (включно з чиновниками, які встановлюють тарифи) вельми щадні;
2) - ані непобутовому споживачеві, коли з нього деруть грошей на доплати населенню, включно з цілком заможними верствами, які не бажають платити справедливу ціну, точніше, чиновники не бажають, щоб вони платили справедливу ціну, а соціально вразливим виплачували дотації адресні на самостійне особисте проведення розрахунків за справедливими цінами;
3) - ні побутовому, ні непобутовому споживачеві, коли з обох беруть на доплату «зеленим», за яким не проводилося аукціонів профільним міністерством і встановлено штучно завищену ціну;
4) - ані державним енергетичним корпораціям із незалежними членами Наглядових рад, коли треба платити не власникові-державі великі дивіденди з надвдалих продажів своєї продукції (що кратно перевищує собівартість її виробництва), а якимось структурам (хоч і державним) оплачувати «послуги» з відбирання в державних енергогенеруючих корпорацій грошей, чомусь названих публічними спеціальними зобов'язаннями (ПСО). Як з'ясовується, до того ж ще й в оплату ПСО для «зелених», що нараховується в тарифі доставки електроенергії всім споживачам, включно з населенням.

Згідно зі світовим досвідом і практиками, зрозумілими незалежним членам НР, власник має право забрати дивідендами хоч весь прибуток корпорацій.

І якщо власником є держава, то дивіденди можуть піти до бюджету і звідти спрямуватися на адресні доплати соціально вразливим верствам населення, оплату рахунків за е/е і можливість доступу до електроенергії за економічно обґрунтованими тарифами.

Також з бюджету держава-власник енергетичних корпорацій може вести доплати, обіцяні законом, і премії до рівня встановлених «зелених тарифів».

Далі буде

***

№ 1.667-3

Подальше множення стратегій

Частина 3

2025-06-20

Георгій ГАВРИЛЕНКО

Олег РОГОЖНІКОВ

* Частину I читайте тут, а 2 читайте тут.

Схоже на давно закладений у політичну, інституційну систему конфлікт.

1) — Коли створено профільне міністерство і на нього покладено ***проведення політики*** в енергетиці і навіть... ***формування політики.***

2) — А підготовка конкретних ***Планів*** розвитку системи на 10 років законодавцем закріплена за ... господарюючим суб'єктом (хоч і державною корпорацією).

У багатьох країнах світу начебто заведено формувати політику законами з імперативними нормами, обов'язковими для всіх, а виконавча влада проводить її, водночас володіючи і законодавчою ініціативою, або одержуючи від законодавця карт-бланш на видання нормативних актів, які матимуть чинність закону (так звані директиви) і обов'язкові до виконання всіма учасниками галузі, хоч державними компаніями, хоч приватними.

— І виконавча влада, і законодавча є *відповідальними перед виборцями-споживачами* е/е.

Згідно з визначенням, наданим Законом (Закон України «Про ринок електричної енергії»): «електроенергетика – галузь економіки, що забезпечує споживачів електричною енергією». (Начебто для споживача, задоволення його потреби в електричній енергії і сформована галузь).

Законом визначено, що в галузі має проводитися державна політика, спрямована насамперед на «забезпечення надійного та безпечного постачання електричної енергії споживачам з урахуванням інтересів споживачів». Серед інших напрямів державної політики і «захист прав споживачів».

За Законом формування та реалізацію державної політики в електроенергетиці здійснюють КМУ, Міненерго.

КМУ, насамперед, уповноважений затверджувати Енергетичну Стратегію України (ЕСУ).

Серед низки інших повноважень:

— затвердження 1) річного прогнозного паливно-енергетичного балансу, затвердження 2) порядку проведення конкурсу на будівництво генеруючих потужностей та 3) заходів з енергоефективності/управління попитом.

Перше повноваження Міненерго (центрального органу виконавчої влади – ЦОВВ), що прописане у Законі, – це формувати та реалізовувати державну політику в електроенергетичному комплексі з урахуванням Енергетичної

Стратегії України (ЕСУ). Тобто в рамках, на виконання, з урахуванням ЕСУ, Міненерго має повноваження формувати і проводити державну політику.

Серед інших повноважень Міненерго:

1) — розробка цільових програм;

2) — формування та затвердження прогнозного балансу електричної енергії;

3) — забезпечення, проведення аукціонів з розподілу квот підтримки виробництва е/е з альтернативних джерел енергії;

4) — формування та реалізація державної політики у сфері відновлюваних джерел енергії.

Зобов'язанням ЦОВВ за Законом (стаття 20) є здійснення моніторингу безпеки постачання електричної енергії, що має охоплювати баланс попиту та пропозиції на ринку е/е, рівень очікуваного попиту на е/е та передбачуваних додаткових генеруючих потужностей, заходи щодо покриття максимального навантаження та недопущення дефіциту генеруючих потужностей. Звіт про результати моніторингу ЦОВВ має публікувати кожні два роки, в якому серед іншого зазначати прогнозний баланс попиту та пропозиції на наступні 5 років, прогнози безпечності постачання на строк від 5-ти до 15 років, очікувану структуру виробництва, споживання для визначення заходів з управління попитом. ЦОВВ надсилає Звіт про результати Секретаріату Європейського Співтовариства та публікує на своєму сайті.

Наразі на сайті ЦОВВ немає Звіту за результатами моніторингу, ймовірно через воєнний стан.

— Незрозуміло, чи були такі Звіти за час дії Закону.

Але в 2021 році з'явилася ще одна стратегія – ***Стратегія енергетичної безпеки (СЕБ-2030).***

Стратегія має свої цілі, сценарії їх досягнення, пріоритетні завдання для досягнення цілей за різними сценаріями.

В самій Стратегії заявлено, що вона спрямована на реалізацію стратегічного вибору – впровадження системи державного управління та управління в енергетичному секторі, що базується на засадах і принципах функціонування енергетичних ринків ЄС, а саме:

- прозорість державного регулювання, стабільність енергетичної політики та спадкоємність управлінських рішень;
- лібералізація, заохочення конкуренції та недопущення монополізму на енергетичних ринках, гарантування вільного доступу до ринків і мереж;

- втручання держави в діяльність суб'єктів підприємництва та механізми ринкового ціноутворення виключно в межах і в порядку, визначених законодавством;
- пріоритет інноваційно-технологічного розвитку енергетичного сектору з урахуванням пріоритетів енергетичної безпеки, охорони довкілля та низьковуглецевого розвитку економіки;
- запобігання енергетичній бідності та забезпечення соціального захисту вразливих категорій споживачів у такий спосіб, щоб не порушувати функціонування конкурентних енергетичних ринків;
- забезпечення енергетичної безпеки через солідарну співпрацю між усіма учасниками енергетичного ринку та розвиток державно-приватного партнерства.

Нібито принципи похвальні, але

> — не дуже зрозуміло, чому впровадження системи державного управління в енергетичному секторі, що базується на засадах енергетичних ринків ЄС, вимагає Стратегії енергетичної безпеки...

Координацію та контроль за реалізацією цієї Стратегії покладено на *Міністерство енергетики*.

Для реалізації цієї Стратегії розробляють

> — план заходів, визначають критерії оцінювання, а також створюють систему оцінювання та моніторингу рівня енергетичної безпеки.

Ця Стратегія передбачає звітування про стан її реалізації.

Міністерство енергетики щорічно проводить оцінку рівня та загроз енергетичній безпеці України і подає її до Кабінету Міністрів України та Ради національної безпеки і оборони України.

Звітність щодо виконання цієї Стратегії Міненерго надає раз на 5 років.

Начебто Стратегій дедалі більше, а звітності щодо їхнього виконання та досягнення цілей дедалі менше, принаймні в публічному доступі.

І ніби записана в Законі *«Про ринок електричної енергії»* мета державної політики в електроенергетиці, як «забезпечення надійного, ***безпечного*** постачання електричної енергії», не наближається, особливо в частині надійності.

А дедалі більше набирає акцент на безпеку, улюблене слівце відомих структур, що не люблять ділитися інформацією, а режим закритості та секретності у своїй роботі – їхній стиль і основа.

Що позитивного це дає і дасть електроенергетиці, споживачам електричної енергії в країні особливо незрозуміло. Але важливості і секретності все більше, звітності та розуміння все менше.

У Законі «*Про ринок електричної енергії*» не зазначена участь законодавця у формуванні політики в електроенергетиці.

— Ні з точки зору узгодження, затвердження Стратегії, програм і планів (балансів), ні з точки зору контролю за їх виконанням та якості досягнення головної мети державної політики (забезпечення надійного, безпечного постачання електричної енергії споживачу).

Мабуть, законодавець повністю передав свою політичну волю і відповідальність за політику (її формування) виконавчій владі.

— Можливо тому, що слова «енергетика», «електроенергетика» не фігурують у Конституції, де прописано поділ повноважень законодавчої та виконавчої влади.

При цьому слово «економіка» є. Економіка в широкому сенсі слова неможлива без енергетики, без енергії, без електричної енергії, без електроенергетики...

До речі, в Законі *«Про використання ядерної енергії»* (в країні більше половини е/е виробляється з використанням ядерної енергії) присутня ВРУ у формуванні політики, зокрема в затвердженні державної програми розвитку паливно-енергетичного комплексу, його частини, що стосується ядерної енергетики, а завданнями КМУ є розробка програм та їх реалізація, як проведення політики...

— Хоча який вигляд має ця ***програма*** (розвитку паливно-енергетичного комплексу) було б цікаво подивитися та/або дізнатися, де можна подивитися таку програму...

У Законі «*Про ринок електричної енергії*» не зазначено обов'язків і відповідальності за використання наданих повноважень, не записано звітування щодо виконання Стратегії, Програм, Планів виконавчою владою, ані перед ВРУ, ані перед споживачем (громадськістю), заради якого й створено електроенергетику.

— Хоча в попередніх Законах («Про електроенергетику», «Про умови функціонування ринку електроенергетики») норми регулярного звітування та публікації ЦОВВ були.

Виконавча влада «сама собі постановник завдань, виконавець і оцінювач/приймальник виконання».

— Якщо не виконується Стратегія, то можна... написати нову. А то й не одну... Якщо не реалізуються програми, можна... розробити інші. Якщо

плани (прогнози, баланси) не відповідають факту, істотно відхиляються від факту, то можна/потрібно вчасно плани правити та/або переписати на нові, щороку новий план на наступні 5-10 років, а що було з попередніми і неважливо – за це відповідальності немає...

Крім державних інституцій (КМУ, ЦОВВ) законодавець у статті 19 (п. 3) поклав розробку Звітів відповідності (достатності) генеруючих потужностей (без чого неможливе, напевно, забезпечення надійного, безпечного постачання електроенергії) на... господарюючий суб'єкт (Укренерго). У Звітах розробляється і План виробництва е/е різними видами генерацій на десятирічний період. Раніше такі функції закріплювалися за КМУ, ЦОВВ.

Звіти доручено розробляти щороку і затверджувати незалежним Регулятором (НКРЕКП). При цьому знову-таки не вказано відповідальність за якість документа, його виконання, тобто важливий сам факт наявності.

У попередніх законах («Про електроенергетику», «Про умови формування ринку електричної енергії») ці завдання/функції були за КМУ, Міненерго (ЦОВВ).

З іншого боку, елементами, інструментами проведення державної політики Законом визначено саме Стратегію, Програми, Плани (прогнози), Звіт відповідності (достатності) генерацій.

Якби довгострокові програми і стратегії, плани ухвалювалися законами, директивами, мали б силу законів, то вони мали б виконуватися і відповідальними інституціями, і всіма учасниками - і державними компаніями та підприємствами, і приватними. І не повинні були змінюватися при змінах уряду, змінах міністра, а тільки через нові закони.

Жодна Стратегія на 25-15-10 років, жодна Програма на 15-10 років, жоден План на 10-5 років не були виконані, і нікого за це не спитали, не посварили навіть.

— З них штучно вибираються окремі теми і позиції, пробиваються групами зацікавлених компаній, приватних підприємств за підтримки чиновників тієї чи іншої інституції.

Між інституціями – часті конфлікти.

Часті конфлікти між інституціями та державними корпораціями (з великими активами, що дісталися з тих ще часів, і що посідають монопольні позиції у своїх сегментах діяльності), на які високі можновладці покладають високі зобов'язання на користь третіх осіб – зобов'язання, виконання яких ведуть до гальмування розвитку, стагнації корпорацій.

І нема з кого спитати за невиконаний План, не кажучи вже й про Стратегії, які переписуються новими урядами та міністерствами замість їх повного, комплексного, а не вибіркового виконання.

І так «з року в рік усе відбувається навпаки».

Незрозуміло, чи є політика в енергетиці, яка це політика і в кого, хто несе за неї відповідальність.

Тобто

> — на додаток до довоєнної традиції необов'язковості виконання обіцяного, записаного,
>
> — додалося розширення поля невизначеностей, точніше, нових стратегій і планів, які виробляють чиновники, на які відволікають увагу і ресурси...

Важливості й секретності дедалі більше, керованості в досягненні цілей Стратегій і виконанні заявлених планів дедалі менше.

Звітності та контролю дедалі менше, дедалі більше закритості та пропозицій споживачеві вірити, «довіряти тільки джерелам офіційної інформації», тобто сайту Міненерго, приміром...

Немає звітів моніторингу безпеки постачання електроенергії – зобов'язання, записаного в Законі, і незрозуміло, чи був узагалі хоч один звіт з моменту ухвалення Закону «Про ринок електричної енергії» – головного нормативного документа вітчизняної енергетики.

І нікому й нічого не було за невиконання норм Закону, положень та реперних показників стратегій, невиконання планів, а замість цього – нові обіцянки та прожекти, а також вибірковий підхід до реалізації Стратегій (і нових, і старих), програм і планів.

І навіть у законодавстві останнього періоду дедалі більше змін та уточнень на користь одного напряму

> **– напряму *переривчастих генерацій*, які були куплені за чужі гроші в чужих країнах, а віддавати треба свої і без можливостей використання вітчизняного машинобудування...**

Далі буде.

***

№ 1.667-4

Енергетичний прорив, чи стратегічний тупік?

Частина 4

Щодо відновлення та розвитку енергосистеми*

29.06.2025 09:25

Георгій ГАВРИЛЕНКО

Олег РОГОЖНІКОВ

Попередні частини читайте тут: Відновлення енергостистеми та децентралізація генерації, Ще одна стратегія, Подальше множення стратегій.

Одним із позитивних чинників використання малопотужних джерел генерації *уряд* називає розвиток регіональної економіки:

— *утворення робочих місць* у регіонах, розвиток інвестицій.

Важко з цим положенням погодитися, оскільки

— під час відновлення економіки відчуватиметься гострий ***дефіцит робочої сили***, як це було в повоєнні роки з 1945 року.

Розмови про децентралізацію та оснащення енергосистеми великою кількістю малопотужних джерел генерації нагадує рекламну кампанію зі спорудження відновлювальних джерел енергії:

— сонячних і вітрових електростанцій (СЕС, ВЕС).

Українські чиновники від енергетики кілька років тому упивалися гордістю, що Україна за темпами введення ВЕС і СЕС випереджає багато європейських країн.

Що в результаті отримали

– енергосистема, основну потужність якої становили АЕС, ТЕС і ТЕЦ, потрапила в залежність від ВЕС і СЕС.

Довелося розвантажувати АЕС, які виробляють дешеву електроенергію, тому що уряд був зв'язаний зобов'язаннями перед інвесторами щодо завантаження ВЕС і СЕС.

Організувати синхронну роботу тисяч постачальників електроенергії – це технічно надзвичайно складне питання.

Наприклад,

— керівниками ***Кривого Рогу*** повідомлено, що

— для забезпечення потреб міста електроенергією і теплом за мінімальною потребою передбачається наявність ***400 генераторів***.

— Для їхнього живлення щодоби необхідно близько ***40 тонн палива***, що потребуватиме спеціального транспорту та спеціальної служби забезпечення паливом, мастилами, запасними частинами, а

— також знадобиться реконструкція наявних споживчих електромереж, створення спеціальної диспетчерської служби, можлива проблема із забезпеченням установок обслуговуючим персоналом: операторами, ремонтниками.

Відомо, що підключення простого бензинового генератора до наявної електромережі будинку не таке просте – потрібні спеціальні заходи, пов'язані з невеликою реконструкцією чинної системи.

Уряд і чиновники від енергетики бачать ситуацію, за якої власник джерела генерації може постачати в мережу надлишки енергії.

Здавалося б, чудово, але може скластися ситуація в енергосистемі таким чином (що вже було), що ці надлишки не будуть потрібні, або знову доведеться запроваджувати поняття «гарантованого покупця» та/або обмежувати в цей час інші, дешевші, генерації, та/або обмежувати нові генерації та сплачувати їм водночас за невироблену е/е, як це відбувається нині «для альтернативних джерел енергії».

Для цивілізованого світу є прийнятним, що основним обов'язком будь-якого постачальника є постачання відповідної продукції належної якості в обумовлений термін. Це правило поширюється і на постачальників електроенергії.

І терміни, обумовлені контрактами, наприклад довгостроковими, можуть бути і кілька років.

Весь світ облетіла новина, що Майкрософт укладає контракт на поставку е/е на 20 років від нині зупиненої АЕС «Три Айленд», прогнозуючи збільшення потреби для розвитку своїх дата-центрів і ШІ (Штучного Інтелекту). Цей контракт допоможе відновити раніше зупинений (чотири роки тому) атомний блок, отримати ліцензію і відновити виробництво е/е, забезпечуючи потреби всесвітньо відомої ІТ-корпорації.

Цей механізм відносять до схем PPA (Power Purchase Agreement) – формування джерела фінансування для створення/відновлення потужності з подальшим довгостроковим використанням її на свою користь, на користь виробника (власника потужності), на користь кінцевого споживача, який гарантує забезпечення себе коханого е/е стабільних (високих у цьому випадку) обсягів на довгі роки за конкурентною, вигідною ціною.

Є у світі багато прикладів хороших і позитивних практик, які використовуються в ногу з часом і з користю для всіх сторін енергетичного бізнесу, а не за рахунок однієї зі сторін на користь інших.

Є у світі й чимало фінансів та бажань правильного вкладення з можливостями стабільного та довготривалого отримання вигод, як позикодавцем, так і позичальником, а також і споживачами від корисного продукту за хорошими цінами.

Напевно позитивні практики вивчають і знають у НКРЕКП, але мало діляться інформацією щодо світових практик; і, на жаль, вони теж долучилися до

поширення режиму секретності і закритості, зокрема щодо фінансово-економічних показників компаній, підприємств галузі... Що погано для інвесторів напевно та й для громадськості (споживача), якій за все платити у кінцевому підсумку. Крім того потрібні умови, чинники конкурентоспроможності своєї продукції, вигідні умови виробництва та бізнесу в Україні, одним із яких є доступність до необхідних обсягів електричної енергії в потрібний час і за ціною нижчою за конкурентів... часто і вельми значно підвищуючи тарифи, і навряд чи НКРЕКП сприяє цьому.

Створюючи переваги одним видам генерацій за рахунок інших, вибірково підходячи до розвитку енергетики та видів генерацій, способів доставки та регулювання, що записані в стратегіях, програмах і планах, навряд чи законодавець, КМУ, ЦОВВ сприяють прогресу галузі, умовам добросовісної конкуренції, розвитку вітчизняного машинобудування і будівельної індустрії... Навряд чи це в повній мірі відображає інтереси споживача, які згідно із законодавством повинні бути захищені проведеної державною політикою в країні.

ПРОПОЗИЦІЇ

Для відновлення і розвитку енергосистеми, напевно, є природний перебіг подій, що має здійснюватися в кілька етапів:

1) Відновлення систем передавання та розподілу електроенергії від АЕС, агрегатів ГЕС, ТЕС, ТЕЦ, зарубіжних постачальників, що залишилися в дії, тією мірою, щоб забезпечити подачу електроенергії основним споживачам, які забезпечують існування держави (за гроші держави, міжнародної допомоги, грантів і позик);

2) Відновлення систем передачі та розподілу енергії тією мірою, яка дозволить подачу тепла, електрики, води до будівель, споруд житлового фонду, об'єктів інфраструктури життєзабезпечення, а також оснащення цих споживачів малопотужними транспортабельними джерелами електричної та теплової енергії за участю обласних адміністрацій, громад, міст та селищ, а також самих споживачів та за схемою PPA (забезпечення себе своєю е/е, а надлишки в енергосистему) в тому числі.

Надалі, напевно, доцільно:

3) Паралельно з роботами за пунктами 1 і 2 визначити майбутнє розвитку джерел генерації, які можна спорудити або відновити в найкоротші строки (3-й і 4-й блоки Хмельницької АЕС, ГЕС) за кошти самих генеруючих корпорацій, залучення ними позик і розрахунків за позиками (кредитами, облігаціями, акціями), відсотками й тілом кредиту, погашення облігацій і викуп акцій самими корпораціями без залучення бюджетних коштів та

субсидування за рахунок споживачів за допомогою встановлення різноманітних ПСО.

Для цього необхідні швидкі й ефективні корпоративні перетворення із введенням у НР авторитетних керівників зі стратегічним мисленням з боку незалежних членів і вмінням захищати стратегічні цілі та їхнє досягнення від різних чиновників, із державницьким мисленням з боку тих, кого пропонує держава в НР.

Забезпечити прозорість діяльності державних енергетичних корпорацій з регулярними публікаціями фінансової звітності, яка була б зрозуміла усім стейкхолдерам, зокрема й потенційним позикодавцям (банкам, що дають кредити, інвесторам, які бажають придбати облігації, акції дочірніх компаній енергетичних корпорацій).

Забезпечити досягнення фінансового оздоровлення державних корпорацій, отримання ними прийнятних показників прибутку, зростання ціни активів на акцію, зростання прибутку і ціни акцій, облігацій, тобто бажання вкладати кошти в довгострокові проєкти корпорацій, що принесуть стабільні прибутки вкладникам (покупцям облігацій, акцій, кредиторам) на довгі роки і дадуть позитивні ефекти споживачам, економіці країни у вигляді гарантованої роботи на десятиліття та постачання е/е за довгостроковими, середньостроковими договорами за конкурентною ціною, що нижче, ніж у всіх сусідів, нижче, ніж у інших країнах ЄС, включно з Францією, на рівні скандинавських країн в постачанні електроенергії енергоємним споживачам всередині країни та з перспективою експорту за 5-7 років в сусідні країни.

4) Для газопоршневих станцій, газотурбінних установок розробити проєкт (типовий) енергоблоку, або купити ліцензію на проєкт парогазової установки, або сформувати умови для створення спільних підприємств, компаній, розміщення нових резидентів-машинобудівників, визначити місця й почати виготовлення тут сучасного енергетичного устаткування і не так, щоб у віддаленому майбутньому, а з перспективою найближчих 2-3 років.

5) Залучити до роботи тут і зараз усі профільні проєктні інститути й організації, доручивши розміщення в них замовлень державним енергетичним корпораціям і поставивши завдання обласним державним організаціям рекомендувати залучення вітчизняних проєктантів і конструкторських бюро, вітчизняних машинобудівників, інженерних фірм та інжинірингових компаній місцевими компаніями-споживачами е/е та/або творцями/будівельниками нових генерацій.

6) Привести тарифи населення до економічно обґрунтованих за рахунок, зокрема, довгострокових контрактів з державними енергогенеруючими корпораціями на 3-5 років, зі встановленням тарифів природним

монополістам на 2-3 роки, а не з постійним по 2-3 рази на рік їх переглядом, як було торік.

Пенсіонерам, соціально вразливим верствам населення встановити енергетичні бонуси – виплати для розрахунків за нормальну кількість е/е (приміром, 100 кВтг на місяць на одного пенсіонера) на 3-5 років, до підвищення пенсій до гідного рівня приведення їх до нормальних співвідношень із з/п (у половину заробітної плати, приміром). Джерелами бонусів на майбутні 3-5 років могли би бути і дивіденди від роботи державних енергетичних корпорацій, напевно.

7) Не допустити того, що було із «зеленими тарифами» на ВДЕ замість аукціонів, із ПСО у вигляді «послуг» зі збору «оброку» з усіх кінцевих споживачів через державні корпорації – природних монополістів (ОСП), які займають монопольне становище у своїх сегментах. Не допустити, щоб кошти, зароблені одними учасниками ринку, експропріювалися на користь інших. Щоб не вийшло чергового ПСО після того, як підвищать тарифи населенню до економічно обґрунтованого рівня або знизять ПСО для населення та покладуть на тих самих учасників (державні енергетичні корпорації) нове ПСО на кшталт «послуг з розширення доступу до електроенергії децентралізованої, розподіленої генерації».

8) Використовувати успішні світові, європейські практики:

- введення довгострокових контрактів, на рік, два, три в прив'язці до євро (як це в нас запроваджено тільки для «зеленої» генерації);
- введення і розширення PPA, зокрема й з укладенням довгострокових контрактів на 10-20 років за прикладом Майкрософта (знову-таки ціна в прив'язці до євро з подальшим перерахунком у гривню);
- проведення аукціонів на ВДЕ (СЕС, ВЕС, Біо) із залученням шановних іноземних, успішних компаній на умовах сумлінної конкуренції, з їхніми капіталами, передовими технологіями та найкращими гарантіями швидкого відшкодування шкоди майну в міжнародних судах;
- закріплення на законодавчому рівні відповідальності профільного міністерства за стратегії, програми та плани розвитку енергосистеми, генерацій та/або доцільно передати Міненерго до Міністерства економіки під керівництво першого віцепрем'єра, що має комплексні повноваження, зокрема доручення та контроль завдань обласним державним адміністраціям, іншим міністерствам і відомствам виконавчої влади, а також з огляду на той чинник, що повноваження законодавчої та виконавчої влади, їхнє розмежування та співпідпорядкованість для «економіки» прописані краще, ніж для «електроенергетики» (більше логіки і порядку);
- створення умов добросовісної конкуренції між учасниками ринку електроенергії зі збільшенням їхньої кількості та зниженням частки впливу, з рівними правами та можливостями державних і приватних корпорацій,

компаній, підприємств.

**Попередні частини опубліковані в «ЕнергоБізнесі» №45-46 (1358-1359) 9.12-17.12.24, стор. 38-42; №47-48 (1360-1361) 23.12-31.12.24, стор. 40-49; №1-2 (1362-1363) 01-14.01.25, стор. 32-37.*

***

№ 1.668

Месяц Трампа на переговоры. Потом будет занимательно и, возможно, в новом формате

Ссылка

2026-02-26

Тышкевич

Итак, Трамп "хотел бы" чтобы российско-украинская война завершилась через месяц. И, вероятно, будет давить на Зеленского. Но возникает вопрос

— "а что если нет?"

Ответ - смена формата и потеря Соединёнными Штатами роли "лидера процесса". Почему?

Кратко напомню что писал и говорил неоднократно, касательно мотивации Трампа.

Для него завершение (точнее заморозка) данной войны под своим "руководством" преследует три основные цели:

1. Заработать на обеих сторонах. С Украиной уже есть договор о ресурсах, крайне выгодный для США (насчёт Украины воздержусь от оценок), есть предожения от РФ по экономическим программам. И есть (в том числе в пунктах мирных планов) возможность распоряжаться частью денег на восстановление Украины. Профит.

2. Подтвердить справедливость тезиса America First. Не с точки зрения морального лидерства - отнюдь. А с точки зрения формирования будущего миропорядка и конкуренции с КНР. Если США и только США являются ментором и модератором процесса, то место остальных геополитических игроков - условно "в зрительном зале". Ну, или, в качестве кошельков, которые платят за спектакль MAGA

3. И вновь конкуренция с КНР - "сыграть в Россию против Китая". То есть использовать программы сотрудничества с РФ дабы усилить (в регионе) Кремль и подтолкнуть того к выполнению роли силы, сдерживающей рост влияния КНР.

В этой формуте в переговорах по приостановке войны нет места другим игрокам. В том числе государствам Европейского Союза. Они просто должны "платить и молчать".

Но, в такой формуле есть слабое место.

Напомню, что после выборов в первом заявлении о завершении российско-украинской войны Трамп давал оптимистичные сроки и писал что "председатель Си поможет".

Китай действительно заинтересован войти в процесс. Но не как младший партнёр США, а на равных. Точнее, сформировать вместе с США и другими интересантами удовлетворяющие всех условия заморозки. Но это уже не MAGA.

И именно поэтому Трамп начал спешить осенью.

Это его последний шанс "решить по-своему", поскольку:

- Тема Украины уже поднималась на встрече Трампа и СИ. И если США не продавят свой формат, она станет предметом обсуждения во время визита американского президента в Пекин.

- Европейские государства, не на шутку озадаченные политикой Трампа достаточно быстро пытаются трансформировать свою внешнюю политику и сделать её менее американоориентированнной.

- Российская экономика всё больше становится зависимой от китайской. И при прохождении условной "точки невозврата" КНР может попробовать решить вопрос по-своему, уже без учёта интересов Трампа.

Визит президента США в Пекин должен состояться в апреле или начале мая.

Именно поэтому Трамп так "хотел бы" чтобы переговоры прошли и закончились конкретикой на протяжении месяца - до его поездки к СИ.

В то же время КНР активизировала свою политику на данном направлении.

— Включая контакты с Украинской стороной и даже символические решения. Как оказать помощь энергооборудованием Украине.

Но тут важно другое

— США ведут планомерную политику по уничтожению старого миропорядка и старой системы.

— Это крайне невыгодно Пекину.

— И невыгодно ЕС.

Поэтому КНР в вопросах российско-украинской войны скорее склонна использовать именно старые механизмы - широкое обсуждение и формирование многосторонних форматов.

Это не только про войну, но это и про демонстрацию более адекватного (с точки зрения ряда государств) чем американский подхода.

Таким образом, Трамп спешит.

А в Пекине был канцлер Мерц. И вот цитата Си, которую приводит Синьхуа

— "КНР, важно обеспечить равноправное участие всех сторон и заложить прочную основу для мира, учесть законные интересы всех сторон и укрепить стремление к миру, обеспечить всеобщую безопасность и выстроить прочную архитектуру мира".

Поэтому я не буду слишком удивлён, если через месяц мы увидим достаточно близкие позиции Китая и государств ЕС.

Трампу это не понравится.

— Но рычагов влияния у него становится всё меньше. Вплоть до ключевого - "тарифов" его имени.

И я не удивлюсь визиту украинской делегации в КНР (думаю, на уровне министра иностранных дел) в ближайшие 8-10 недель.

Возможно, с кем-то из наших европейских партнёров, которые активно работают с Пекином. Например, Польшей.

Это, как минимум, логично.

Если этого не сделать, то МИД может смело расписаться в своей профнепригодности.

Ведь ведомство существует дабы, в том числе и говорить с теми, кто проявляет интерес к твоим проблемам и возможностям.

***

ну и видео-версия

Федеральный Канцлер ФРГ Фридрих Мерц находится с визитом в КНР. И уже встретился с председателем Си.

Данный визит нельзя рассматривать в отрыве от других процессов.

Это:

- взаимные интересы Германии (или ядра ЕС) и Китая по сохранению мирового порядка. Пока что. И формированию паралельной договорной базы.

- Реакция на давление США

- вопросы региональной и мировой стабильности. В том числе вопросы нового формата переговоров по Украине. Где и ЕС и Китай рассчитывают быть участниками либо создателями нового формата.

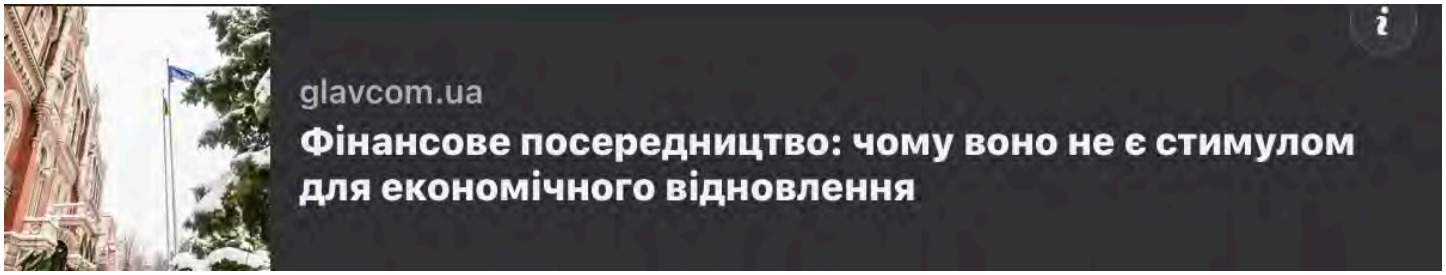
Трампу процессы не слишком нравятся. Кстати, именно поэтому он "хотел бы" чтобы российско-украинская война вошла в статус заморозки в ближайший месяц.

До его поездки в Пекин.

Подробнее в видео.

***

№ 1.669-1

2026-02-26

Данілішин

Насправді фінансова стабільність в українській економіці цілком і повністю забезпечена діями президента щодо залучення міжнародної фінансової допомоги, масштабним використанням ресурсу міжнародної допомоги, а не політикою чи діями НБУ.

НБУ лише виступав як транзитер міжнародної допомоги для закриття валютних розривів. Більше того, нераціональна політика НБУ значною мірою призвела до збільшення потреб у необхідній зовнішній допомозі.

***

№ 1.669-2

Фінансове посередництво: чому воно не є стимулом для економічного відновлення

2026-02-26

Богдан Данилишин, *Професор Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана*

Політика високих процентних ставок не тільки стримує кредитний процес, але й обходиться досить дорого для платників податків

Як відомо – Національний банк є монетарним регулятором сфери фінансового посередництва, природне призначення якої

— **перерозподіл потоків коштів від власників заощаджень до інвесторів.**

Однак, в останні роки

— ***НБУ*** **проводить «*не зовсім адекватну*» для воюючої держави та її економіки політику, яка призводить до занепаду сфери фінансового посередництва і разом з тим забезпечує колосальні фінансові витрати (близько 400 млрд. грн. за роки війни).**

В Україні станом на кінець 2025 р. накопичено колосальні обсяги заощаджень у бізнесу та населення:

— близько ***10,5 трлн грн*** загалом, з яких у формі банківських вкладів

– 3,2 трлн грн, у формі готівкової іноземної валюти поза банками

– 6,1 трлн. грн (в еквіваленті).

Натомість

— обсяг працюючих банківських кредитів станом на кінець 2025 р. становить лише *1,1 трлн. грн*,

що сигналізує про

— **вкрай неефективну роботу сфери фінансового посередництва**.

Базовим інструментом центрального банку для стимулювання чи стримування процесу перерозподілу заощаджень на кредитні цілі є «*рівень ключової процентної ставки*».

Однак,

— НБУ впродовж ***останнього десятиріччя*** догматично використовує інструмент ключової процентної ставки виключно в напрямку стримування кредитного процесу.

Рівень ключової процентної ставки перманентно встановлюється на значеннях, які суттєво перевищують рівень поточної інфляції.

— Станом на січень 2026 р. облікова ставка НБУ перевищує рівень інфляції на 8,7 відс. пункти, а загалом за 2017-2026 рр. кумулятивне перевищення індексу ключової ставки НБУ над індексом інфляції становить вже понад 100 відс.пунктів!

Досвід інших країн свідчить, що на тривалих періодах (5-10 років) монетарна політика залишається стимулюючою.

— Наприклад, у Польщі (2017–2025) кумулятивний індекс ключової ставки був навпаки нижчим за інфляцію на 27 в.п., у Чехії – на 25 в.п., в Угорщині - на 26 в.п., в Румунії – на 29 в.п. в Албанії – на 12 в.п., в Молдові – на 20 в.п., в Сербії – на 17 відс.пунктів.

В Україні *ключова ставка* тривалий час залишається макроекономічно незбалансованою з темпом економічного відновлення.

В результаті не виникає стійкий самопідтримуваний кредитний цикл.

Приріст виробництва не забезпечує достатній потік доходів, щоб обслуговувати неадекватно високі кредитні процентні ставки, які є адміністративно залежними від ключової ставки НБУ.

Політика високих процентних ставок не тільки стримує кредитний процес, але й обходиться досить дорого для платників податків:

(1) Висока облікова ставка НБУ ***збільшує дохідність вільної ліквідності банків, яку вони вкладають у депсертифікати НБУ***. За 2025 р. банки отримали від НБУ 82 млрд.грн процентів за депсертифікатами, а всього за 2022-2025 рр. – 291 млрд. грн..

(2) Монетарна жорсткість призводить до ***зменшення бюджетного ефекту від прибутку НБУ***. Сплачений до бюджету прибуток НБУ у 2022–2025 рр. був на 125 млрд грн меншим за виплачені Урядом проценти на користь НБУ.

(3) Висока ключова ставка змушує Мінфін розміщувати ***ОВДП з завищеною дохідністю***. Якби нові розміщення ОВДП з початку війни здійснювалися за фіксованою ставкою 10% річних (що близько до середнього рівня інфляції), то у 2023-2025 рр. витрати Уряду на обслуговування внутрішнього боргу були б на 184 млрд грн меншими.

Прямим наслідком незбалансованої політики НБУ є щорічні рекорди з генерування *надприбутків банків*:

— за 2025 р. – 223 млрд. грн, а загалом за 2022-2025 рр. – майже 600 млрд грн. (з яких 62% – фінансовий результат по розрахунках банків з державою).

Ключовою зміною в монетарній політиці НБУ воєнного періоду мала б бути її переорієнтація на цілі підтримки — *економічного відновлення*.

— Ключова процентна ставка має виконувати макростимулюючу роль для ефективного перерозподілу накопичених в економіці заощаджень на цілі кредитно-інвестиційного розвитку.

Однак жодних кроків у цьому напрямі здійснено не було.

На закінчення слід вказати наступне.

— Діюче керівництво НБУ вміло маніпулює суспільною думкою, відвертаючи увагу від втрат, які приносить його політика, та натомість акцентує увагу на тому, що нібито його політика «вберегла фінансову стабільність».

Насправді

— ***фінансова стабільність*** в українській економіці цілком і повністю забезпечена діями президента щодо ***залучення міжнародної фінансової допомоги***, масштабним використанням ресурсу міжнародної допомоги, а не політикою чи діями НБУ.

НБУ лише виступав як ***транзитер*** міжнародної допомоги для закриття валютних розривів.

Більше того,

— «нераціональна **політика НБУ» значною мірою призвела до збільшення потреб у необхідній зовнішній допомозі**.

***

№ 1.670

Про НБУ і банки з іноземним капіталом

2026-02-26

Данілішин

На банки з іноземним капіталом в даний час припадає 25% кредитів банківського сектора України.

При цьому на ці банки з іноземним капіталом припадає 45% касового сальдо розрахунків банків з державою (отримані банками проценти мінус податки).

За *2025* рік банки з іноземним капіталом сформували за рахунок держави 46 млрд. грн (*1 млрд. дол) чистого прибутку*.

Тобто

> — **майже половина чистих державних витрат на банки пішло на банки з іноземним капіталом**.

Тепер стає

> **— зрозуміло в інтересах кого працює "Національний" банк України» і кому вигідна така політика - в інтересах зовнішнього капіталу. На шаги працюють і власний піар.**

Банки з іноземним капіталом - основні вигодоотримувачі державних витрат на банківську систему.

Чомусь

> - такого аналізу не містить звіт НБУ "Про фінансову стабільність".

Зате НБУ

> **— посилено критикує запровадження підвищеної ставки податку на прибуток банків.** Зрозуміло чому. Адже це впершу чергу невигідно банкам з іноземним капіталом. І деяким власним баночкам.

І ще цікаво, що серед банків з іноземним капіталом є аж ДВА банки з Казахстану.

Обсяг прямих інвестицій в Україну з Казахстану становить лише 23 млн. дол. інструменів прямої участі в капіталі (0,06% від загального обсягу ПІІ).

Наприклад, Японія має інвестицій в Україні обсягом 300 млн. дол., але при цьому в Україні немає жодного банку з Японським капіталом.

І ще цікаве про банки з іноземним капіталом.

— **Банки з іноземним капіталом зібрали з ринку лише 12% гривневих депозитів населення.**

Але при цьому

— **НБУ виплатив на користь цих банків 42% усіх виплат за депсертифікатами (34 млрд. грн у 2025 р.).**

Коли НБУ говорить про "ефективність політики приваблення гривневих активів" - це точно не про банки з іноземним капіталом.

Це як правило про державні банки (через які здійснюються гривневі виплати бюджетних зарплат та грошового забезпечення).

Але

— основну частину витрат на монетарну політику отримують саме банки з іноземним капіталом.

НБУ не цікаво як працюють його трансмісійні канали, він просто щедро розсипає державні кошти банків, не аналізуючи зворотні ефекти своєї монетарної політики.

І ще одне. Раніше писав, що

— українські банки вивели закордон 4,5 млрд. дол через інвестиції у іноземні валютні облігації.

Так от,

— 64% цих коштів (або 2,9 млрд. дол.) вивели саме банки з іноземним капіталом.

Мабуть **важко віднайти інституцію в країні, яка наносить настільки масштабні збитки економіці та фінансам.**

Однак всі провали НБУ перекриваються потоками нової зовнішньої допомоги.

НБУ **виступає лише** ***транзитером*** **цієї допомоги до валютних ринків і видає "досягнену" фінансову стабільність за власні перемоги.**

***

№ 1.671

КИТАЙ — СУТНІСТЬ ІНІЦІАТИВИ ГЛОБАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

2026-02-26

Джан ЮСІНЬ – науковий співробітник інституту світової економіки та політики Китайської академії соціальних наук;

Рен ЛІНЬ – старший науковий співробітник інституту світової економіки та політики Китайської академії соціальних наук.

джерело – Zhang Yuxin and Ren Lin. Understanding Global Governance Initiatives: Historical Context, Core Principles, and Practical Approaches / Chine – CEE Institute. Vol. 6, №4, 2026

***

Ініціатива ***Глобального Управління (GGI)*** має на меті вирішити проблеми у системі глобального управління, таких як ослаблення авторитету, невідповідне представництво та недоліки у законах.

Ініціатива містить системний план для вдосконалення реформ глобального управління і є прикладом важливої теоретичної інновації у дипломатії Китаю – як великої держави у нову еру.

GGI пропонує

п’ять логічно узгоджених та взаємодоповнюючих принципів, а також детально **представляє підхід Китаю**

у *п'яти сферах глобального управління*:

— найважливіша передумова, базова гарантія захисту, простий шлях, орієнтація на основні цінності та важливі принципи.

Ці компоненти є складовими сучасних питань **«яку систему управління слід побудувати, як правильно реформувати та вдосконалити глобальне управління?»**.

GGI наголошує як на ***концептуальному керівництві***, так і на ***практичній його реалізації***.

1) — На ***теоретичному*** рівні ініціатива підкреслює ключові характеристики, такі як 1) систематичність, 2) справедливість і 3) прагматизм, розширюючи 4) наукове підґрунтя для побудови громади зі спільним майбутнім.

2) — На ***практичному*** рівні Китай, використовуючи GGI, може активно долучатися до таких **трьох сфер**:

1) підтримка засад широкомасштабних консультацій, спільного внеску та взаємної вигоди для покращення системи глобального управління на чолі з ООН;

2) активне впровадження багатосторонності та просування демократизації міжнародних відносин;

3) вирішення практичних питань та нагальних проблем у сфері глобального управління і надання варіантів для вирішення глобальних викликів.

Ініціатива Глобального Управління (GGI), **запропонована *Сі Цзіньпіном* на зустрічі «Шанхайської організації співробітництва+»**,

— є ще одним важливим суспільним благом після Ініціативи Глобального Розвитку, Ініціативи Глобальної Безпеки та Ініціативи Глобальної Цивілізації, які Китай пропонує усьому світу.

На даний момент, міжнародні відносини переживають суттєві зміни, а існуюча система управління зіштовхується з такими викликами, як неефективність, дисбаланс у представленні інтересів та застарілі закони.

Тому поява GGI є вчасною, оскільки вона наголошує на принципах суверенної рівності, дотримання міжнародного права, впровадження багатосторонньої практики через консультації, спільний внесок і взаємну вигоду, а також дотримання підходу, орієнтованого на людей та на дії.

Вона відповідає очікуванням міжнародної спільноти щодо справедливої, розумної та інклюзивної системи глобального управління.

1. Історичний контекст: проблеми та виклики глобального управління

GGI – це системна відповідь на нагальні проблеми, такі як неефективність глобальних інститутів управління, зміна суб'єктів управління, зниження рівня ефективності управління. Наразі, світова економіка проходить етап повільного відновлення, геополітичні конфлікти відбуваються досить часто, а такі транснаціональні проблеми як зміна клімату та кібербезпека безперервно зростають, підриваючи довіру міжнародного співробітництва. Саме тому міжнародна спільнота має нагальну потребу у застосуванні більш справедливої, розумної та інклюзивної системи глобального управління.

2. Вплив Організації Об'єднаних Націй похитнувся, а її система управління працює неефективно

ООН – ядро міжнародної системи, утворена після Другої світової війни, і відіграє невід'ємну роль у підтримці міжнародного миру та захисту, заохоченні багатосторонньої співпраці та координації дій різних країн.

Проте, **теперішня система глобального управління, центром якої є ООН, зіштовхується з проблемою часткової дисфункції.**

По-перше, механізм вирішення конфліктів Організацією Об'єднаних Націй провалився, а геополітичні ризики залишаються високими.

ООН та її дочірні структури мають проблеми в оперативній відповіді на глобальні кризи і не здатні ефективно контролювати інтенсивність, кількість та масштаб міжнародних конфліктів.

По-друге, поширення практики виходу з угод та організацій, припинення фінансування підривають авторитет та результативність ООН.

В останні роки США успішно вийшли з таких міжнародних організацій, як ВООЗ, ЮНЕСКО, Рада з прав людини та Паризької угоди, тим самим послабивши систему договорів, центом якої є ООН, і створивши негативні наслідки.

По-третє, «закриті групи» намагаються обійти міжнародні механізми, підриваючи координаційні функції ООН.

Розширення мережі регіональних представництв міжнародних організацій і новітніх багатосторонніх механізмів, попри посилення глобального врядування, певною мірою витіснило або перевершило торговельно-фінансові

інституції системи ООН, що призвело до послаблення ролі Організації Об'єднаних Націй. Деякі великі держави порушують міжнародні угоди, укладенні відповідно до резолюцій ООН, прагнуть нав'язати правила «закритих груп» вище за принципи демократичності в міжнародних відносинах.

3. На тлі піднесення країн Глобального Півдня, урядові структури потребують негайної інклюзивної трансформації

Країни з ринками, що формуються, і країни, що розвиваються, поступово трансформуються з «тих, хто приймає правила», у «тих, хто їх створює».

Водночас рівень їх інституційного представництва та реального впливу й надалі залишається непропорційним зробленому внеску.

По-перше, попри піднесення економік, що формуються, та країн, що розвиваються, Глобальний Південь зберігає стан суттєвої недопредставленості.

Вищевказані країни стали основними рушіями глобального економічного зростання, однак правила глобального врядування й надалі значною мірою відображають уподобання розвинених країн у багатьох аспектах. Розподіл квот та права на голосування в деяких міжнародних організаціях вже давно відстають від змін у економічному середовищі.

По-друге, багатополярність світу проявляється у різних сферах, і підтримка його стабільності стала серйозним викликом.

Країни Глобального Півдня переживають подальше формування власної національної свідомості та починають дотримуватися більш об'єктивного, нейтрального, збалансованого й виваженого підходу до міжнародних справ. В той самий час як конкуренція між країнами посилюється, малі та середні країни все більше наголошують на незалежному розвитку під керівництвом національних інтересів та активно створюють механізми регіонального управління.

По-третє, зменшується рівень взаємної довіри та бажання до співпраці серед суб'єктів управління.

Дефіцит міжнародної довіри призводить до скорочення співробітництва між ними, а питання глобального врядування дедалі частіше «політизуються» та розглядаються крізь призму «безпеки», що призводить до поширення ексклюзивних і дискримінаційних підходів на шкоду економічній ефективності та зростанню.

4. Брак комплексних рішень, правил реагування на нові проблеми і сфери зумовлює потребу термінового вдосконалення ефективності управління

Наразі зростає актуальність вирішення глобальних викликів та проблем сталого розвитку. Відсутність єдиних правил у таких передових сферах, як цифрові технології, ШІ, а також недостатня кооперація урядів в управлінні спільними ресурсами, такими як клімат, морські глибини і космічний простір, вимагають від країн негайного впровадження інноваційних рішень у сфері глобального управління та пошуку узгодженості.

По-перше, у передових сферах, зокрема цифрових технологіях та ШІ, бракує належних правил врядування, а нормотворення не встигає за потребами управління.

Властиве розробленню регуляторних норм часове відставання зумовлює суттєві прогалини в міжнародних правилах, що регулюють новітні сфери. Різні органи влади змагаються за право встановлювати правила, що призводить до розбіжностей технічних стандартів та фрагментованого управління.

По-друге, нестача спільних дій між країнами у таких сферах як зміна клімату, біобезпека, експлуатація полярних регіонів, глибоководних районів та космічного простору призводить до незадовільних результатів.

У сфері клімату, попри те що у 2024 році Конференція ООН зі зміни клімату (COP29) запропонувала нові колективні цілі, їх реалізація виявилася складною через відсутність юридично зобов'язуючих механізмів і чіткого розподілу сфер відповідальності. Внутрішні політичні розбіжності в подальшому можуть послабити лідерство Європейських та Американських країн у глобальному кліматичному управлінні.

5. Базові цінності GGI

GGI відображає загальну тенденцію розвитку людського суспільства та відповідає трьом іншим основним ініціативам Китаю.

П'ять основних принципів GGI **– 1) суверенна рівність, 2) верховенство міжнародного права, 3) мультилатералізм, 4) людиноцентричний підхід і 5) принципи орієнтовані на дії:**

(1) Підтримка ***суверенної рівності*** та протидія усім формам гегемонії є теоретичним фундаментом для побудови справедливого та рівного міжнародного порядку

(2) Дотримання норм ***міжнародного права*** та неприйняття подвійних стандартів забезпечують стабільну й передбачувану підтримку для глобального врядування

(3) Дотримання ***мультилатералізму*** та просування інклюзивних й спільних міжнародних механізмів перевершують логічність політики сили

(4) Підтримка ***людиноцентричних*** принципів розвитку повертає глобальне управління до його головної мети – добробуту людей

(5) Наголос на принципах, ***орієнтованих на дії***, безпосередньо вирішує гостру проблему «надмірних обіцянок і недостатніх результатів» у глобальному врядуванні.

У порівнянні з іншими підходами до міжнародного управління, перевага GGI полягає у систематичності, справедливості, практичності та моральних засадах. Ця ініціатива включає в собі абсолютно весь процес глобального управління, починаючи з розробки правил та їх впровадження до розподілу результатів. Забезпечуючи рівноправну участь усіх країн, GGI наголошує на ефективності й практичності глобального управління, корегує відхилення цілей управління від потреб людей і чітко визначає основну цінність глобального управління.

1) Дотримання суверенної рівності є основною передумовою глобального управління

Принцип *суверенної рівності*, який відстоює GGI, в основному відображається у трьох аспектах,

першим з яких є рівна участь. Усі країни, незалежно від розміру, мають право брати участь у глобальному управлінні.

Жодна міжнародна проблема не повинна бути монополізованою окремими країнами. «Ми виступаємо проти односторонніх дій та зведення бар'єрів, а також рішуче чинимо опір блоковим конфліктам, заснованим на ідеологічних протиріччях».

Другим є принцип рівноправного прийняття рішень. Усі країни, незалежно від їх розміру чи могутності, повинні брати рівну участь у прийнятті рішень щодо глобального управління.

Цей принцип порушує логіку політики сили і протистоїть тому, щоб міжнародні інституції ставали інструментом маніпуляції для деяких великих держав. Усі країни повинні мати рівне право голосу та право приймати участь у розробці правил, а також відкидати підхід «права сили», який усуває переважну більшість держав від процесу ухвалення рішень.

Третє – рівні вигоди. Усі держави, незалежно від рівня їхньої фінансової спроможності, повинні мати можливість на рівних засадах користуватися перевагами глобального управління.

Цей принцип є потужним спростуванням давнього «нерівного розподілу» у глобальному управлінні. В усіх сферах глобального управління варто розірвати циклічність «багаті стають багатшими, а бідні – біднішими», надаючи кожній стороні можливість одержувати реальні вигоди від глобальних систем створення вартості, інноваційної діяльності та процесів формування правил, тим самим повертаючи багатостороннє співробітництво до його сутності — взаємної вигоди та взаємовиграшних результатів.

2) Дотримання норм міжнародного права є основною гарантією глобального управління

Дотримання норм міжнародного права у GGI в першу чергу відображається у трьох вимогах.

По-перше, вона вимагає всебічного, абсолютного та неухильного дотримання цілей та принципів Статуту Організації Об'єднаних Націй та інших визнаних основоположних норм міжнародного права.

Положення, встановленні Статутом ООН, такі як суверенна рівність, мирне врегулювання спорів та невтручання у внутрішні справи країн є юридичними зобов'язаннями, якихповинні дотримуватися усі країни.

По-друге, надзвичайно важливо забезпечити рівне та послідовне застосування міжнародного права та міжнародних норм.

Міжнародні норми не повинні підлягати вибірковому застосуванню та подвійним стандартам, заснованим на силі та інтересах впливових країн. Вона повинна повністю та неупереджено застосовуватися у кожній сфері глобального управління. У нових сферах, де правила глобального управління ще не сформовані, міжнародні норми повинні формуватися на основі консенсусу. Міжнародні судові інституції також повинні обережно здійснювати свою юрисдикцію та дотримуватися об'єктивності і неупередженості.

По-третє, великі держави мають забезпечувати дотримання Статуту ООН та норм міжнародного права.

Статут ООН та міжнародне право слід вважати непорушними, а впливові держави повинні служити прикладом у їх дотриманні. Якщо ці держави застосовуватимуть вибірковий підхід до міжнародного права і довільно тлумачитимуть правові норми, це призведе до ще більшого занепокоєння щодо неефективності Організації Об'єднаних Націй та неспроможності міжнародного права. Саме тому вони мають взяти на себе ініціативу

дотримання цілей і принципів Статуту ООН, а також поважати рішення і процедури інституцій, таких як Міжнародний Суд ООН і Рада Безпеки ООН.

3) Дотримання принципу мультилатералізму є фундаментальним підходом глобального управління.

Дотримання мультилатералізму *(*багатосторонності)* є базовим підходом до глобального врядування. Аспект «прихильності до багатосторонності» у межах GGI передусім проявляється у трьох конкретних вимогах.

По-перше, він підкреслює необхідність послідовно розглядати багатосторонність як ключовий принцип чинної міжнародної системи та міжнародного порядку.

Історично Статут ООН заклав багатосторонню основу повоєнної міжнародної системи; у сучасних умовах торговельні правила Світової організації торгівлі, механізми Міжнародного валютного фонду щодо реагування на фінансові кризи, а також механізми кліматичного врядування Паризької угоди функціонують завдяки багатостороннім переговорам, багатостороннім угодам і багатосторонньому нагляду. Мультилатералізм є центральною умовою підтримання стабільності, інклюзивності та передбачуваності міжнародного порядку.

По-друге, він послідовно утверджує концепцію глобального врядування, засновану на спільних консультаціях, спільному внеску та спільних вигодах.

Сутність мультилатералізму полягає у розв'язанні глобальних проблем через рівноправні консультації, спільне будівництво та розподіл результатів. У практиці багатосторонності необхідно дотримуватися принципів консультацій, спільного внеску та спільних вигод. «Спільні консультації» означають рівність голосу всіх держав у глобальному врядуванні; «спільний внесок» підкреслює розподілену відповідальність і спільні відповіді на виклики; «спільні вигоди» гарантують, що плоди розвитку отримують усі країни, запобігаючи ситуації «переможець отримує все».

По-третє, підкреслюється незамінна й ключова роль Організації Об'єднаних Націй у глобальному врядуванні.

ООН є центральною платформою для реалізації багатосторонності та просування глобального врядування. Лише повною мірою використовуючи її незамінну роль у формуванні міжнародних правил, координації глобальних дій та врегулюванні конфліктів і спорів, можна забезпечити державам інституціоналізовані канали для рівноправних консультацій. Будь-які дії, що обходять або послаблюють ООН, фрагментують верховенство міжнародного права та підривають колективну довіру.

4) Дотримання людино-центричного підходу є керівним принципом глобального управління

Принцип «людиноцентричності», запропонований Ініціативою Глобального Управління, виявляється передусім у трьох аспектах.

По-перше, він просуває людиноцентричний порядок денний врядування, визначаючи добробут людей як кінцеву мету реформування та вдосконалення системи глобального врядування.

Глобальне врядування має бути спрямоване на посилення відчуття здобутків, безпеки та щастя людей, а також на постійне забезпечення їм упевненості та стабільних очікувань. Показники оцінювання ефективності врядування мають поступово зміщуватися від таких критеріїв, як розмір економіки, до індексів розвитку, зосереджених на людині, інтегруючи добробут людей у весь процес формування правил, їх реалізації та оцінювання.

По-друге, надзвичайно важливо гарантувати право людей усіх країн брати участь у глобальному врядуванні.

Лише забезпечивши різним групам населення інституціоналізовані канали участі, висловлення позицій і нагляду, можна вивести процес ухвалення рішень у сфері глобального врядування за межі замкненого кола елітарних клубів. Лише за умови, що знання, потреби та творчий потенціал людей постійно інтегруються у публічний простір на всіх рівнях, глобальне врядування набуває реальної спроможності до ефективної реалізації.

По-третє, необхідно забезпечити право людей у всіх країнах на справедливу частку вигод від глобального врядування.

Саме люди є кінцевими бенефіціарами глобального врядування, тому важливо, щоб пересічні громадяни країн, що розвиваються, мали доступ до можливостей підвищення добробуту, співмірних із тими, що існують у розвинених економіках. Право на участь у розподілі вигод має бути закріплене у юридично зобов'язувальних і фінансово забезпечених конкретних положеннях, що унеможливлюють структурні дисбаланси, за яких рішення ухвалюються на Півночі, а витрати покладаються на Південь, і зрештою забезпечують сталий розвиток для всього людства.

5) Дотримання підходу, орієнтованого на дії, є важливим принципом глобального управління.

Підхід GGI, орієнтований на дії, відображається у трьох основних аспектах.

По-перше він наголошує на системному плануванні та загальному просуванні, уникаючи роздробленості урядування.

У сучасному світі такі проблеми, як клімат, охорона здоров'я, фінанси та цифрові технології, є тісно взаємопов'язаними та взаємозалежними. Якщо різноманітні механізми продовжать працювати ізольовано, це призведе до неминучого збільшення витрат на реалізацію заходів. Саме тому надзвичайно важливо посилити систему координацій між урядами держав, встановити єдиний курс дій, узгоджену систему показників та відповідні міжнародні інституції.

По-друге, дуже важливо вирішувати конкретні проблеми та досягати більш відчутних результатів.

6. Перспективи практичного застосування GGI

GGI є узагальненням, концептуальним осмисленням і піднесенням багаторічного та всебічного досвіду участі Китаю в глобальному врядуванні. Реалізація GGI передбачає конструктивну роль Китаю під керівництвом «п'яти принципів». У відповідь на три ключові проблеми врядування — труднощі реформування системи глобального врядування, недостатнє представництво та низьку ефективність дій

— практичний шлях GGI можна поділити на *<u>три основні напрями</u>*.

1)

Дотримання принципів спільних консультацій, спільного внеску та спільних вигод і вдосконалення реформування системи глобального врядування на чолі з Організацією Об'єднаних Націй.

Ефективне просування ініціатив глобального врядування залежить від збереження провідної ролі ООН і, на цій основі, від розвитку спільного врядування, заснованого на справедливості та неупередженості. Китай послідовно підтримує центральну роль ООН і, керуючись принципами «спільних консультацій, спільного внеску та спільних вигод», сприяє реформуванню ООН і реалізації її різних порядків денних.

По-перше, дотримуючись цих принципів, Китай сприяє формуванню справедливої, неупередженої, інклюзивної та рівноправної рамки глобального врядування.

Подальше поглиблення Ініціативи «Один пояс, один шлях» та використання розвитку Китаю як рушія глобального розвитку є необхідним вибором у реалізації його ініціатив глобального врядування. У практичній реалізації цієї ініціативи Китай втілює принципи «рівної участі, рівного ухвалення рішень і рівних вигод», надаючи іншим країнам, що розвиваються, різні форми допомоги, зокрема фінансування, технології та людські ресурси. Останніми роками ініціатива сформувала нову парадигму «обміну знаннями», зосереджену на розвитку самостійного потенціалу країн-реципієнтів. Китай

співпрацює з Пакистаном та іншими державами у створенні ланцюгів підготовки кадрів і центрів співробітництва у сфері цифрових технологій; Китай сприяє індустріалізації Африки через трансфер технологій і підготовку людських ресурсів; Китай виконує зобов'язання щодо посилення можливостей країн, що розвиваються, у сфері штучного інтелекту — зокрема, у 2024 році офіційно запущено Міжнародний центр розвитку та співробітництва у сфері штучного інтелекту Китай–BRICS, а Центр Співробітництва Великих Даних Китай–Шанхайська організація співробітництва підготував понад 830 фахівців із цифрових технологій для її держав-членів.

По-друге, Китай відданий збереженню міжнародної системи, зосередженої навколо ООН, і сприяє реалізації її порядків денних.

Конкретними діями Китай підтримує просування ініціатив ООН у сферах штучного інтелекту, зміни клімату, охорони здоров'я та подолання бідності. Китай підтримує тісну співпрацю майже з 20 міжнародними організаціями, зокрема з Всесвітньою продовольчою програмою, Програмою розвитку ООН, УВКБ ООН та Всесвітньою організацією охорони здоров'я, реалізуючи понад 130 проєктів майже у 60 країнах, що охопили понад 30 мільйонів людей. Китай підтримує Глобальний цифровий пакт ООН і активно сприяє розвитку Рекомендацій ЮНЕСКО щодо етики штучного інтелекту. Китай одним із перших розпочав пілотні програми для імплементації перших глобальних правил цифрової торгівлі — Угоди про електронну комерцію. З моменту створення Трастового фонду співробітництва Південь–Південь Китай–ФАО реалізовано низку відповідних проєктів, у межах яких через обмін досвідом і технологіями країни, що розвиваються, підвищують свій аграрний виробничий потенціал.

По-третє, Китай активно сприяє реформі ООН у сфері інституційних інновацій і зміни парадигми.

Китай послідовно підтримує реформування Організації Об'єднаних Націй та сприяв створенню в її межах «Групи друзів Глобальної ініціативи розвитку», надаючи пріоритет реалізації таких напрямів, як подолання бідності та продовольча безпека. Виходячи з реальних проблем, пропонуються конкретні рішення для подолання глобальних викликів. Станом на кінець 2024 року до цієї групи приєдналися 82 держави. Китай активно просуває реформу Ради Безпеки ООН, підтримує вимоги країн «Глобального Півдня» щодо розподілу місць у Раді та заохочує зосередження її уваги на новітніх технологічних питаннях, зокрема на штучному інтелекті. У 2024 році Генеральна Асамблея ООН ухвалила «Міжнародну угоду про співробітництво у зміцненні потенціалу у сфері штучного інтелекту», запропоновану Китаєм і співспонсоровану більш як 140 країнами; документ передбачає допомогу державам, що розвиваються, у нарощуванні можливостей у сфері ШІ. Крім

того, під час Конференції ООН з питань океану Китай оприлюднив «Принципи блакитного партнерства», зробивши внесок до екологічного порядку денного ООН.

2)

Активна практика багатосторонності та сприяння демократизації міжнародних відносин.

Дотримання мультилатералізму є ключовим підходом до просування міжнародної демократизації та важливим інструментом реалізації ініціатив глобального врядування. Китай послідовно сприяє координації між великими державами, посиленню голосу країн Глобального Півдня, зміцненню готовності сторін до співпраці та розширенню можливостей багатосторонніх механізмів.

По-перше, керуючись баченням спільноти спільної долі людства, Китай просуває координацію і співробітництво великих держав у багатосторонніх справах, замінюючи конфронтацію співпрацею.

Протягом останніх п’яти років Китай сприяв створенню міжурядового діалогового механізму зі Сполученими Штатами Америки щодо штучного інтелекту та підписанню «Спільної заяви Китай–США щодо подолання кліматичної кризи»; Народний банк Китаю ініціював фінансові робочі групи Китай–США і Китай–Європейський Союз та просував порядок денний сталого фінансування в межах G20. У 2025 році Китай і ЄС оприлюднили «Спільну заяву лідерів Китаю та Європи щодо подолання зміни клімату». Китай і росія ухвалили «Спільну заяву про підтримання авторитету міжнародного права», закликавши зміцнити систему договорів у сфері контролю над озброєннями, роззброєння та нерозповсюдження. Китай прагне виконувати роль відповідальної великої держави та сприяти врегулюванню регіональних конфліктів.

По-друге, передбачається посилення голосу країн, що розвиваються, та зміцнення співпраці держав Глобального Півдня.

Китай послідовно сприяє підвищенню їхньої спроможності та впливу. Генеральний секретар Сі Цзіньпін запропонував відкриту й інклюзивну ініціативу співробітництва для Глобального Півдня та оголосив вісім заходів на її підтримку. З моменту запуску Глобальної ініціативи розвитку мобілізовано майже 20 млрд дол. США та реалізовано понад 1 100 проєктів. Новий банк розвитку BRICS надає кредити без політичних умов, підтримуючи сталий розвиток країн Глобального Півдня. Нині Китай є державою-членом G20 з найбільшим обсягом реалізованого списання боргів.

По-третє, формуються нові концепції та механізми для посилення регіонального багатостороннього співробітництва.

У межах GGI Китай і надалі розвиватиме інноваційні підходи та інституційні інструменти глобального врядування. На рівні концепцій, ідея спільноти спільної долі людства визначає загальний напрям глобального врядування; чотири ініціативи розвиваються паралельно та взаємодоповнюють одна одну; а концепції сталого розвитку, як-от «чисті води й зелені гори так само цінні, як золото і срібло», «спільнота життя людини і природи» та «негативні викиди вуглецю океаном» (ONCE), дістали схвальні оцінки від Програми ООН з навколишнього середовища і Міжнародної організації зі стандартизації. У сфері інституційних інновацій створені за ініціативою Китаю багатосторонні механізми — зокрема Азійський банк інфраструктурних інвестицій (AIIB), Фонд Шовкового шляху, Новий банк розвитку BRICS, механізм співробітництва Китай–Центральна Азія, механізм співробітництва Китай–країни Центральної та Східної Європи та механізм співробітництва Ланьцан–Меконг — зробили вагомий внесок у глобальне врядування. На прикладі AIIB: станом на кінець 2024 року його членство зросло до 110 країн, що зробило його другою за кількістю членів міжнародною багатосторонньою інституцією розвитку у світі після Світового банку. Китай створив мережу центрів трансферу технологій BRICS для поглиблення інноваційної співпраці з країнами, що розвиваються, бере активну участь у переговорах щодо багатосторонніх механізмів, зокрема Угоди про партнерство у сфері цифрової економіки, а ініціатива «Цифровий шовковий шлях» нині охоплює 71 країну.

3)

Ідеї конкретних рішень для реальних проблем і глобальних викликів.

Китай послідовно прагне перетворювати свою відповідальність і відчуття обов’язку як великої держави на практичні дії. Він і надалі надаватиме пріоритет добробуту населення, забезпечуватиме впевненість і стабільні очікування, пропонуватиме ефективні відповіді на нагальні виклики сучасності та шукатиме фундаментальні рішення довгострокових проблем.

Активне виконання обов’язків великої держави та ефективне реагування на нагальні глобальні виклики.

Китай послідовно виконує свої зобов’язання, забезпечуючи визначеність у подоланні таких викликів, як зміна клімату, екологічний захист і розвиток чистої енергетики. У сфері кліматичної політики за останнє десятиліття досягнуто значного прогресу у стримуванні викидів парникових газів і створено найбільший у світі ринок торгівлі викидами вуглецю. Китай активно розвиває «зелені» фінанси як ключовий інструмент екологічної трансформації економіки та сформував базу даних із понад 5 400 проєктів кліматичного інвестування й фінансування. Спільно з 32 державами започатковано Ініціативу партнерства зеленого розвитку в межах Ініціативи «Один пояс, один шлях» і надано фінансування для створення Куньмінського фонду біорізноманіття. Китай також сприяв заснуванню «Інноваційної бази

екологічного та природоохоронного співробітництва Китай–Шанхайська організація співробітництва» та за допомогою інноваційних технологій — фотоелектричної генерації та «розумних» систем зрошення — допомагає країнам Центральної Азії долати екологічну кризу Аральського моря. Крім того, Китай створив найбільшу у світі комплексну національну мережу моніторингу якості довкілля.

Дотримання людиноцентричного підходу та подолання розриву розвитку між Північчю і Півднем.

У межах Ініціативи «Один пояс, один шлях» Китай і надалі сприяє подоланню бідності та зростанню добробуту в менш розвинених країнах через створення фондів, трансферу технологій і розвитку інфраструктури. Засновано «Фонд миру та розвитку Китай–ООН», «Фонд Шовкового шляху» та спеціальний фонд Глобальної ініціативи розвитку, капітал яких постійно збільшується; також модернізовано «Фонд допомоги Південь–Південь» у «Фонд глобального розвитку та співробітництва Південь–Південь». У 2020–2024 роках у межах ініціативи реалізовано 395 проєктів «зеленої» енергетики. Китай сприяв будівництву лікарень, гідро- та сонячних електростанцій, мостів і доріг у країнах Південно-Східної Азії та Африки, поліпшуючи умови життя місцевого населення. За оцінками Світового банку, до 2030 року ініціатива може допомогти 7,6 млн людей у країнах-учасницях подолати крайню бідність і 32 млн — помірну бідність.

Лідерство у формуванні правил для новітніх сфер і внесок китайського досвіду.

У сфері цифрової економіки Китай висунув Ініціативу співробітництва щодо транскордонних потоків даних і сприяв підписанню угод про взаємне визнання стандартів їх передачі; також він долучився до розроблення Угоди про всеосяжне регіональне економічне партнерство. У сфері кліматичного врядування Китай спільно з Європейським Союзом розробив «Спільну таксономію сталого фінансування — пом'якшення зміни клімату», зробивши вагомий внесок у зближення стандартів сталого фінансування. Саміт Шанхайської організації співробітництва у Тяньцзіні 2025 року сприяв створенню «Платформи енергетичного співробітництва Китай–ШОС», яка поширюватиме переваги відновлюваної енергетики, зокрема через сонячні та вітрові проєкти, на ширше коло країн Євразії. У сфері врядування штучного інтелекту в 2024 році Китай разом із Організацією Об'єднаних Націй з промислового розвитку створив Глобальний центр передового досвіду з індустріального ШІ; у 2025 році уряд Китаю запропонував заснувати Всесвітню організацію співробітництва у сфері штучного інтелекту та механізм спільного використання обчислювальних потужностей, що отримали підтримку більшості держав у Генеральній Асамблеї ООН.

Про авторів:

Джан ЮСІНЬ – науковий співробітник інституту світової економіки та політики Китайської академії соціальних наук;

Рен ЛІНЬ – старший науковий співробітник інституту світової економіки та політики Китайської академії соціальних наук.

джерело – Zhang Yuxin and Ren Lin. Understanding Global Governance Initiatives: Historical Context, Core Principles, and Practical Approaches / Chine – CEE Institute. Vol. 6, №4, 2026

Переклад – **Діана ШЕВЧЕНКО** (Diana Shevchenko), студентка 3 курсу спеціальності “міжнародні відносини” **Факультет історії, політології та міжнародних відносин** ***Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича***, учасниця тренінгів **Resources-Studio**

***

№ 1.672

Даниил Монин
14 ч. ·
2026-02-28
Организованная преступная группировка Бюро экономической безопасности - восхваляется своими преступными действиями по шантажу и ренте бизнеса незаконными действиями.
Ни в одном законе Вы не найдете что дробление бизнеса - незаконная операция... Потому что это нонсенс... Если Чиновники террористы будут трактовать свои действия не опираясь на нормы закона ... и именно это Вы видите на картинке ... то это означает что Законопроект Минфина который он подал в виде "Податкових зловживань" даст налоговой заниматься организованной преступной деятельность в масштабах напорядок больших чем было с блокировками налоговых накладных...
БЕБ – РОЗПОЧАВ ЕФЕКТИВНУ БОРОТЬБУ З «ДРОБЛЕННЯМ» БІЗНЕСУ
Руйнування протиправних схем
Зменшення кількості тіньових ФОП
Збільшення надходжень до бюджету
7
Проваджень керовано до суду
103.7
+100 млн грн
Податковий ефект від детінізації

***

№ 1.673

ПЕКІНСЬКИЙ ТОРГ І КІНЕЦЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНФАНТИЛЬНОСТІ: ЯК КРИЖАНИЙ ДУШ ВІД АМЕРИКИ ЗМУСИВ НІМЕЧЧИНУ ПОДОРОСЛІШАТИ

2026-02-28

Рубін

Особисто для мене Німеччина завжди була і залишається країною виняткової важливості. Я з пильною увагою стежу за тим, як вона змінюється, які глибинні течії, політичні трансформації та тектонічні зрушення в ній відбуваються.

І те, що ми спостерігаємо сьогодні — це справжня історична драма і момент істини.

Давайте називати речі своїми іменами:

— ми стаємо свідками похорону цілої політичної епохи.

Офіційний візит федерального канцлера Німеччини Фрідріха Мерца до Пекіна, що завершився 26 лютого 2026 року на самому початку року Вогняного Коня, — це не просто чергова дипломатична рутина.

Це найважливіша віха десятиліття, що зафіксувала остаточний злам колишнього світопорядку.

Німеччина, колись самовпевнений економічний локомотив Європи, опинилася в епіцентрі наймасштабнішої кризи, але давайте подивимося на це під правильним кутом. Нинішня жорстка протекціоністська політика США і повернення Дональда Трампа стали для Європи справжнім крижаним душем. І знаєте, це чудово. На наших очах безславно закінчується довга, розслаблююча епоха американського патерналізму. Сполучені Штати нарешті грубо, але ефективно розбудили інфантильну Європу, змусивши її взяти відповідальність за власну долю, безпеку та економіку. З іншого боку — екзистенційна загроза європейському континенту від російської військової машини і задушливий тиск китайського «гегемоністського меркантилізму». Епоха, коли Берлін наївно вважав, що зможе демократизувати Китай через експорт своїх автомобілів, мертва. Сьогодні Мерц їде до Пекіна не читати нотації, а жорстко торгуватися за виживання — рятувати німецьку індустріальну модель, спираючись уже не на американського дядечка, а на власний, загальноєвропейський щит.

1. ІСТОРИЧНА ПАСТКА: ЯК БЕРЛІН САМ ВИРОСТИВ СВОГО ГОЛОВНОГО КОНКУРЕНТА

Щоб зрозуміти масштаб нинішньої драми, потрібно озирнутися на історичну короткозорість останніх десятиліть. Протягом 16 років Ангела ***Меркель*** будувала відносини з Пекіном на ілюзорній концепції «Wandel durch Handel» (зміна через торгівлю).

У Берліні свято вірили, що економічна інтеграція змусить китайський авторитарний режим еволюціонувати.

— Заради надприбутків німецьких корпорацій — досить згадати, що концерн Volkswagen у певний період отримував понад 40% своїх світових продажів саме в КНР — ***уряд заплющував очі на зростаючого державного левіафана.***

Фатальною помилкою стала капітуляція Берліна у 2012-2013 роках.

— Коли Брюссель спробував захистити ринок антидемпінговими митами проти субсидованих китайських сонячних панелей, ***Меркель особисто заблокувала їх заради порятунку німецьких експортерів***.

Підсумок закономірний:

— європейська сонячна індустрія була знищена, а Китай став абсолютним монополістом.

Роками Китай систематично викачував із Німеччини технології.

— Масштабне кібершпигунство, на кшталт багаторічної операції «Cloud Hopper», і традиційне вербування завдавали колосальної шкоди.

— Лише шокуюча купівля китайцями флагмана німецької робототехніки Kuka у 2016 році змусила Берлін прокинутися.

Почалося запізніле видавлювання Huawei з мереж 5G і блокування інвестицій. Однак Олаф Шольц, який прийшов на зміну зі своєю гучною концепцією «історичного повороту», на ділі продовжував озиратися на Пекін, намагаючись закулісно блокувати європейські тарифи на китайські електромобілі через страх помсти.

2. АНАТОМІЯ «ДРУГОГО КИТАЙСЬКОГО ШОКУ» ТА ПЕРЕГОВОРНА ПОЗИЦІЯ МЕРЦА

Плоди цієї політики Німеччина пожинає сьогодні.

— За підсумками 2025 року торговельний дефіцит із КНР досяг катастрофічних 89 мільярдів євро, збільшившись учетверо за п'ять років.

Це і є «другий китайський шок».

Китайські корпорації, увібравши західні технології, перейшли від статусу залежних імпортерів до ролі безжальних конкурентів.

— Вони наповнюють Європу електромобілями та робототехнікою, тоді як експорт Німеччини до Китаю стрімко стискається.

Саме тому **підготовка *Мерца* до візиту була безпрецедентною**.

Він сформулював п'ять принципів *нової політики*:

— 1) опора на внутрішню силу консолідованого ЄС, 2) прагматичне «зниження ризиків» без самогубної ізоляції, 3) категорична вимога чесної конкуренції, 4) заклик до глобальної відповідальності Китаю та 5) інтеграція європейської політики.

У Пекін висадився колосальний десант із 30 генеральних директорів (BMW, Volkswagen, Siemens, Airbus).

Ця парадигма «холодної політики та гарячої економіки» оголила реальність:

— німецькі гіганти, що прокинулися, приїхали домовлятися про вбудовування в китайські цифрові екосистеми, без яких їхня продукція вже нікому не потрібна на азійському ринку.

3. ЗА СТОЛОМ ПЕРЕГОВОРІВ: ПРО ЩО ГОВОРИЛИ, ДОМОВИЛИСЯ І НЕ ДОМОВИЛИСЯ

Переговори стали ареною зіткнення двох абсолютно різних бачень світу.

1) — Мерц жорстко вимагав від прем'єра Лі Цяна структурних реформ і боротьби з «компаніями-зомбі», називаючи дисбаланс надлишкових потужностей «нездоровим».

2) — У відповідь Сі Цзіньпін виклав свої три принципи, мета яких — змусити Німеччину відмовитися від концепції «системного суперництва» заради бізнесу.

Незважаючи на тертя, сторони уклали пакет із п'яти міжурядових угод.

Прагматичною перемогою Берліна стало розблокування експорту німецької свинини та птиці на гігантський китайський ринок.

Але справжнім геополітичним землетрусом став тріумф ***Airbus***:

1) — Китай замовив 120 комерційних лайнерів.

2) — Це сигнал Пекіна Вашингтону:

«якщо Америка продовжить тарифну війну, китайські мільярди підуть до Європи, що подорослішала».

Ще більш показовою є *технологічна інтеграція*.

1) — Концерн BMW офіційно оголосив про впровадження передової китайської нейромережі DeepSeek у свої автомобілі.

2) — А візит Мерца до розробників роботів-собак Unitree Robotics у Ханчжоу став символічним визнанням нової реальності: Китай — це більше не фабрика зі складання чужих креслень, це «інноваційна екосистема вищого класу», у якої німцям тепер доведеться вчитися.

Природно, домовитися вдалося не про все.

У спільній заяві щодо України сторони обмежилися обтічним формулюванням про мир на основі Статуту ООН, без прямого засудження Росії.

Проблеми заниженого юаня і держсубсидій також залишилися каменем спотикання.

4. ФАКТОР ВІЙНИ: УКРАЇНА ЯК ЧЕРВОНА ЛІНІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Але «головним слоном у кімнаті» залишалася Україна.

— На відміну від попередників, Мерц не став ховати голову в пісок. Війна — це екзистенційна перешкода для нормалізації відносин.

Канцлер поставив Сі Цзіньпіну жорсткий ультиматум:

— економічне партнерство неможливе в геополітичному вакуумі.

Підтримка російської військової машини поставками мікроелектроніки та верстатів була позначена як абсолютна «червона лінія».

На пресконференції Мерц публічно попередив:

— сигнали з Пекіна сприймаються в Москві вкрай серйозно.

Це був прямий заклик використовувати важелі впливу на Кремль для зупинки агресії, що загрожує самому фундаменту Європи.

5. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЩИТ: НОВА ГЕОПОЛІТИЧНА ГРА ПІСЛЯ ПРОБУДЖЕННЯ

Китайська дипломатія традиційно намагається вбити клин у трансатлантичну єдність.

Стратегія Пекіна зрозуміла:

1) — зіграти на страхах європейського бізнесу перед американськими митами,

2) — заморозити вигідний статус-кво і

3) — не дати ЄС вибудувати власну жорстку політику.

Але Європа, що вийшла із зони комфорту завдяки холодному душу з Вашингтона, почала діяти як самостійний геополітичний суб'єкт.

Мерц виступав у Пекіні не як берлінський прохач, а як голос консолідованої «середньої держави» — Європейського Союзу.

Головною невидимою зброєю канцлера стали

1) — антисубсидіарні розслідування Брюсселя і загроза зведення тарифних бар'єрів навколо всього європейського ринку.

Посил був кришталево ясний:

2) — не приберете демпінг — ми закриємо Європу, і ваше експортне зростання звалиться.

ВИСНОВОК: ВИЖИВАННЯ В ЕПОХУ ПОСТЗАХІДНОГО ДОМІНУВАННЯ

Візит 25-26 лютого 2026 року увійде в історію як момент *остаточного отверезіння Заходу*.

Ілюзії мертві.

Німеччина більше не має інфантильних надій перевиховати ***Китай***.

Сьогодні Берлін, що подорослішав, цинічно виторговує умови для свого виживання:

1) — забезпечує хірургічну диверсифікацію критичних поставок (на кшталт рідкісноземельних металів) і

2) — залучає китайські інвестиції на свою територію на своїх умовах.

Ми спостерігаємо формування нового, складного симбіозу.

Жорстке політичне суперництво та ультиматуми з питань європейської безпеки (Україна) тепер існуватимуть паралельно з вимушеною технологічною інтеграцією.

Епоха одностороннього західного домінування й американської парасольки закінчена назавжди.

Настав час жорстокого, самостійного прагматизму, і Європа, розбуджена Америкою, нарешті готова в цю гру грати.

***

№ 1.674

Юлія Свириденко с **Андрій Пишним**. ·
Подписаться
20 ч. ·

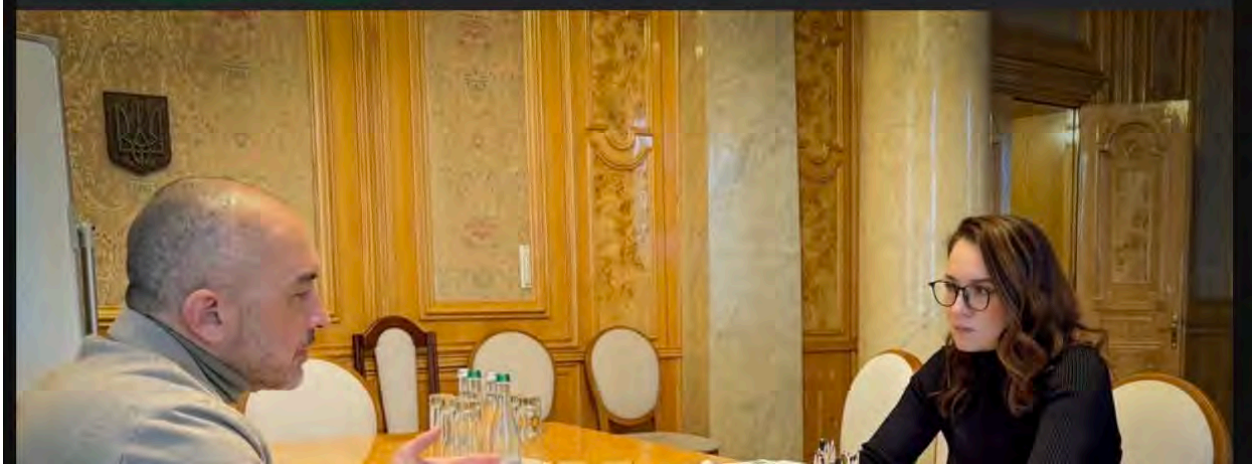
2026-03-01

Зустрілися з головою Національного банку України Андрієм Пишним. Обговорили проєкт плану енергетичної стійкості регіонів та необхідні ресурси, зокрема можливості залучення банків до фінансування потреб відновлення і захисту енергетики.

Також торкнулися питання фінансової стабільності. Суттєвою пітримкою України в цьому напрямку має стати і отримання програми допомоги EFF від МВФ обсягом $8,1 млрд на 2026-2029 роки, яку Рада директорів Фонду затвердила цього тижня.

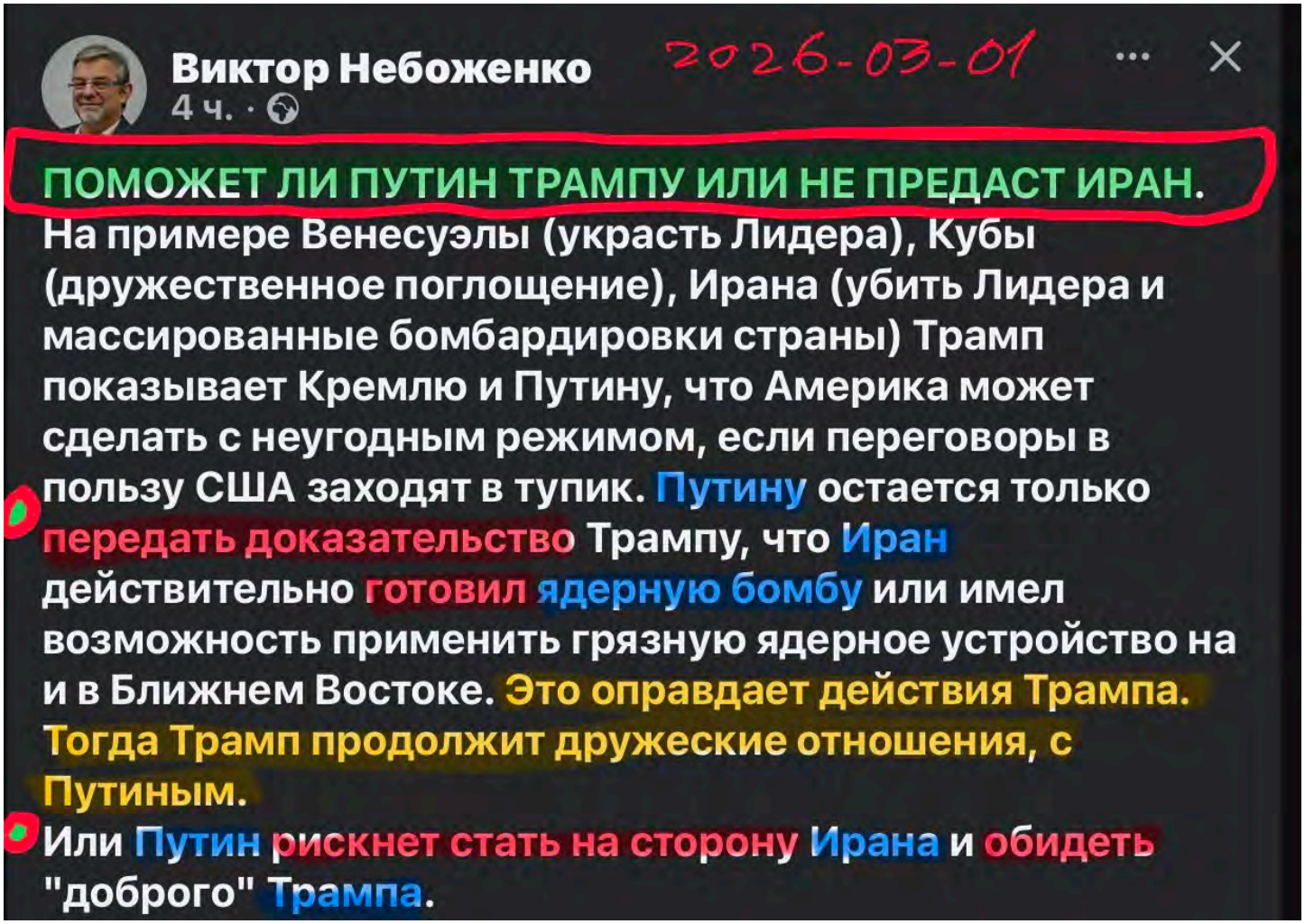
Серед додаткових напрямків розвитку — збільшення кредитного проникнення бізнесу. Це необхідно для фінансування реконструкції інфраструктури, зокрема енергетичної. Станом на зараз цей показник становить 8–9% ВВП. До прикладу, в енергетичній сфері банки профінансували 33 млрд грн, що забезпечило 1,3 ГВт потужностей за умов щонайменше втричі більших потреб. Домовились прискорити спільну роботу.

Уряд також послідовно продовжує підтримку українських виробників, і ми вдячні НБУ за відкритість і співпрацю в цій роботі. НБУ збільшив зі 180 до 270 днів граничні строки розрахунків за операціями з експорту для окремих категорій машинобудування — с/г- і спеціальна техніка, зокрема за кодами УКТ ЗЕД 8424, 8428, 8432 та 8716. Нове регулювання набере чинності з 1 березня. Це лише перший крок. Працюємо над полегшенням умов експорту українських товарів за іншими кодами.

***

№ 1.675

***

№ 1.676-1

Росіяни хотіли перетворити цю зиму на знищення України й українців, але Україна не зламалась, ми зберегли нашу енергетичну систему – звернення Президента

2026-03-01

Бажаю здоров'я, шановні українці!

Сьогодні день, коли кожен із нас може цілком справедливо сказати:

— **«ми пройшли цю зиму, найбільш складну за всі роки війни»**.

Росіяни хотіли перетворити цю зиму на знищення України й українців.

Але Україна не зламалась.

Ми «зберегли нашу енергетичну систему».

Україна відбила за цю зиму велику кількість тільки масованих ударів, коли в одному ударі – десятки ракет, сотні «шахедів».

Росіяни почали цю зиму з масованого удару шостого грудня, який став одним із найбільших. Тоді в ударі було більш ніж сімсот різних цілей, і лише ракет – більш ніж п’ятдесят.

Багато балістики було цією зимою. Загалом ракет різних типів – більш ніж 700. Жоден народ не проходив через такі випробування. Українці подолали й це.

Вдячний усім, хто нашу енергетику захищає, відновлює:

— усім працівникам енергетичних компаній, кожній ремонтній і аварійній бригаді, усьому колективу ДСНС України – ви справді герої.

Звісно, я хочу подякувати кожному українському воїну:

— усім, хто на захисті нашого неба, кожному розрахунку ППО, українській авіації, мобільним вогневим групам, усім розробникам, виробникам, операторам перехоплювачів – дякую!

Дякую тим комунальним службам та місцевим і обласним владам, які були справді з людьми цією зимою, зі своїми містами, селами.

Всі в Україні побачили, хто й чого вартий в управлінні містами, в управлінні громадами.

Особливо я хочу відзначити українських підприємців, кожен бізнес в Україні – і малий, і великий, – який зміг адаптуватись у цих умовах, зберіг роботу, пройшов цю зиму і працює в Україні.

Надзвичайно важливо, щоб ми були стійкими й надалі.

Ми знаємо, що росіяни не збираються зупинятись з ударами. Це факт. Вони готують нові атаки. По інфраструктурі. Розвідка дає відповідну інформацію.

Тому кожен, чия робота, чия служба – захищати Україну від ударів, – має бути так само зосереджений весною, зараз, як і зимою. На кожну загрозу треба реагувати та збивати російські цілі, максимум із можливого.

По ситуації на близькому Сході можна побачити, наскільки це непросто – дати 100 % захисту від ракет і «шахедів».

— Навіть у країнах Затоки, ***які мають більш якісні системи ППО, ніж поки що надали нам партнери***, і більшу кількість мають систем – усе одно збивають не всю балістику.

Є й «шахеди», які не зупинило ППО в регіоні.

Усі зараз бачать, що наш досвід захисту багато в чому незамінний. Ми готові поширювати цей досвід, готові допомогти тим народам, які допомогли нам – Україні – цією зимою та загалом за час цієї війни.

Європа має все ж таки забезпечити себе реальною силою, реальною здатністю захищати своє небо, свою землю, своє море від будь-яких типів атак.

Зокрема для цього

— ***треба все ж таки*** **побудувати достатні** ***обсяги виробництва*** **ППО – і проти дронів, і проти балістики.**

***

Детально фіксуємо зараз і кожну зміну ситуації навколо Ірану. Українська розвідка, МЗС – всі задіяні. Ми в координації з партнерами. Важливо, щоб цей шанс на зміни для Ірану був використаний правильно.

Іранський народ довго був фактично наодинці проти насильства – проти іранського режиму.

Цей режим, який убив десятки тисяч своїх громадян тільки за останні місяці і який завжди підтримував та організовував війни в регіоні, який дав Росії «шахеди» й технологію їхнього виробництва, цей режим сам визначив ставлення до нього.

— Важливо, щоб була чітка позиція підтримки людей та життя.

— Важливо, щоб американська рішучість, усіх у світі рішучість справді спрацювали.

Я дякую кожному, хто **старається** ***(намагатися)*** не допустити розширення війни, захищає від ударів з Ірану.

І також дякую всім, хто говорить Росії – на досвіді тепер уже іранського режиму, – що справедливість все ж таки приходить.

Росія повинна закінчити свою війну проти України, закінчити *достойно*, дипломатія має змогу це забезпечити.

Світ дає Росії можливість дипломатії – треба цим скористатись.

Я дякую всім, хто з Україною! Дякую всім, хто нам допомагає!

Слава Україні!

***

№ 1.676-2

За *оцінками* ***Міжнародного енергетичного агентства***, з 2022 року **Україна втратила дві третини диспетчерської потужності, а доступна генерація впала з 33,7 ГВт на початку вторгнення до близько 14 ГВт.**

Розподіл збитків енергетики України: >20-25 млрд доларів

Потреби у відновленні:

Атомна енергетика	15 млрд $	15 млрд $
Теплова генерація	25 млрд $	25 млрд $
Гідроенергетика	10 млрд $	10 млрд $
Відновлювальні джерела	8 млрд $	8 млрд $
Мережі передачі	10 млрд $	68 млрд $

Дані з RDNA4 Світового банку

Рис1

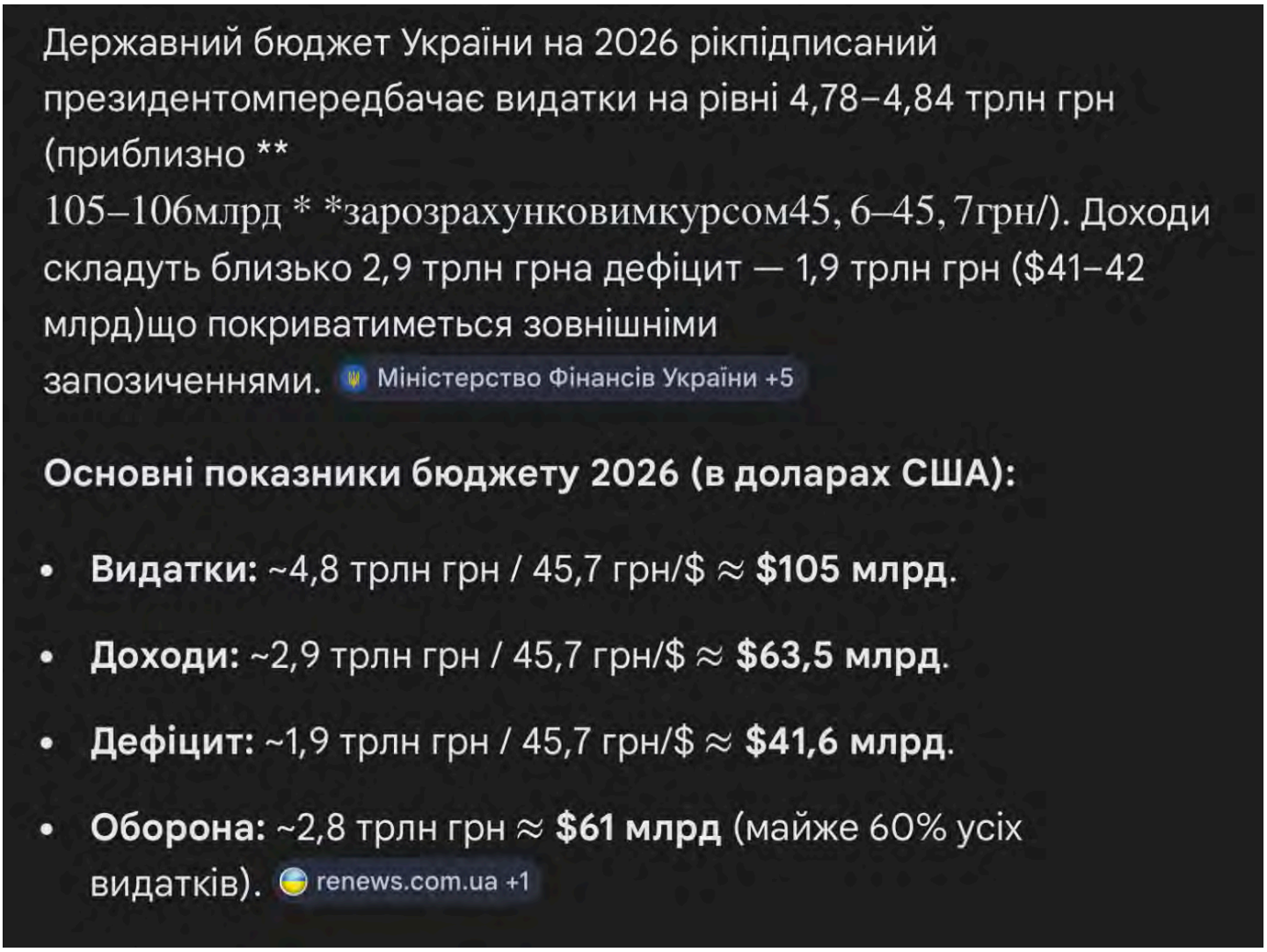

Рис2

***

№ 1.677-1

РНБО затвердила плани енергетичної стійкості регіонів України

2026-03-03

Президент України Володимир Зеленський провів засідання Ради національної безпеки і оборони України, під час якого затвердили комплексні плани енергетичної стійкості областей і міст країни.

Глава держави подякував військовим, урядовцям, енергетикам, рятувальникам, прикордонникам, поліцейським, керівникам обласних військових адміністрацій, місцевим владам і громадам – усім, хто допомагав, захищав, розгортав пункти підтримки й обігріву та робив усе, щоб люди могли вижити.

За словами Володимира Зеленського, досвід цієї зими стане основою для подальших рішень:

> **— 1) оновлення захисту інфраструктури, логістики, основних енергетичних об’єктів, 2) відновлення об’єктів після російських ударів і 3) забезпечення додаткових спроможностей енергетики.**

Під час засідання були доповіді представників усіх областей і найбільших міст. **РНБО затвердила плани стійкості для кожного українського регіону та обласного центру, крім Києва.**

— Столиці дали додатковий час на підготовку відповідних змістовних документів.

«На сьогодні Київ був не готовий – як і на цю зиму. До наступної потрібно встигнути підготуватись і виконати кожне завдання. Кожне місто, кожна українська громада мають бути готовими до будь-якого сценарію на наступну зиму та до реальної підтримки людей. Уряд України, і зокрема Міністерство оборони, Повітряні сили ЗСУ отримали необхідні завдання та допоможуть регіонам підготуватися», – наголосив Президент.

Секретар РНБО Рустем Умєров зазначив, що плани стійкості регіонів передбачають чіткі доручення Кабінетові Міністрів і профільним міністерствам.

«Має бути зрозумілий алгоритм: хто відповідає, у які строки, за які ресурси і як здійснюється контроль виконання. РНБО забезпечує координацію на рівні держави – це означає регулярний моніторинг. Плани мають працювати на практиці. І наше завдання – щоб жодна зима не стала інструментом тиску на Україну», – зазначив Рустем ***Умєров***.

Прем’єр-міністерка Юлія ***Свириденко*** повідомила, що

> 1) — уряд забезпечуватиме захистом від БпЛА та ракет великі об’єкти для транзиту електроенергії, видобутку та зберігання газу.
>
> 2) — Регіони мають подбати про належний захист підстанцій, насосних станцій, об’єктів когенерації, блочно-модульних котелень і нових об’єктів.

«Нам важливо, щоб кожен очільник міста, кожен очільник області, ми як уряд несли повну персональну відповідальність за підготовку областей і міст до наступного опалювального сезону. І за виконання, невиконання або несвоєчасне виконання теж несли цю відповідальність», – акцентувала Юлія ***Свириденко***.

Перший віцепрем’єр-міністр – міністр енергетики Денис ***Шмигаль*** зазначив, що основна увага зосереджена на

> — 1) відновленні обладнання основної генерації, яке зруйнували росіяни, 2) посиленні захисту об’єктів критичної інфраструктури, 3) створенні резерву важливого обладнання та запасів газу.

«У всіх цих напрямах уже йде активна робота. Щодо підготовки резерву обладнання працюємо з партнерами, щоб мати трикратний запас. Щодо розподіленої генерації відповідні завдання поставлені і державним компаніям, і місцевим адміністраціям, і громадам. Також на наступному енергетичному

“Рамштайні” плануємо обговорити питання залучення понад 5 мільярдів євро для підготовки України до наступного опалювального сезону», – сказав Денис ***Шмигаль***.

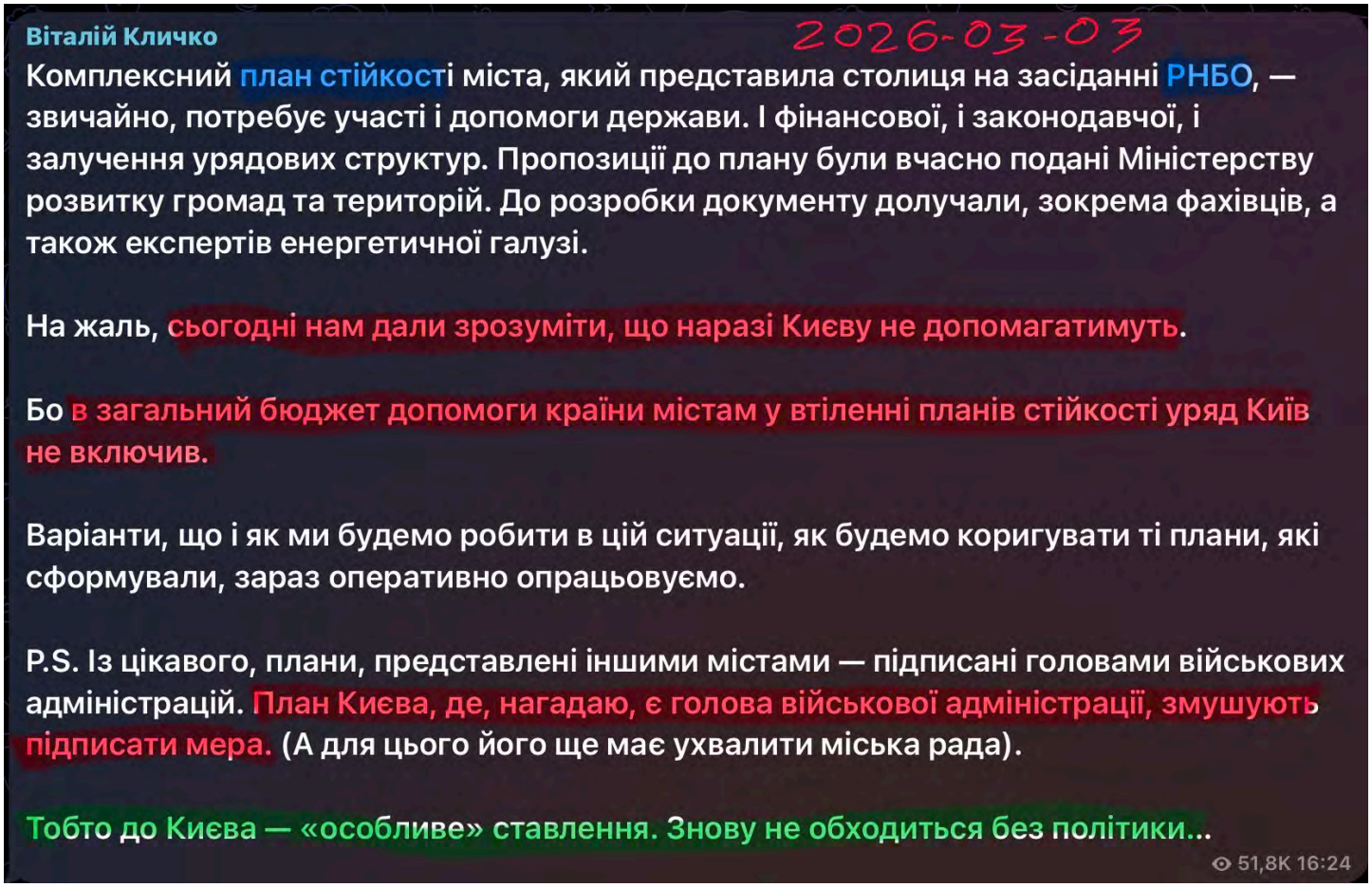

Віцепрем’єр-міністр з відновлення – міністр розвитку громад та територій Олексій ***Кулеба*** зауважив, що план, який затвердила РНБО, був розроблений разом із місцевими громадами та спрямований на прискорення змін.

«Рішення, яке було ухвалено, матиме величезне значення на довгі роки вперед. Сьогодні поставлені завдання зробити максимум для того, щоб населені пункти децентралізували своє водо- й теплопостачання та щоб бути максимально стійкими й адаптованими до атак ворога», – підсумував Олексій ***Кулеба***.

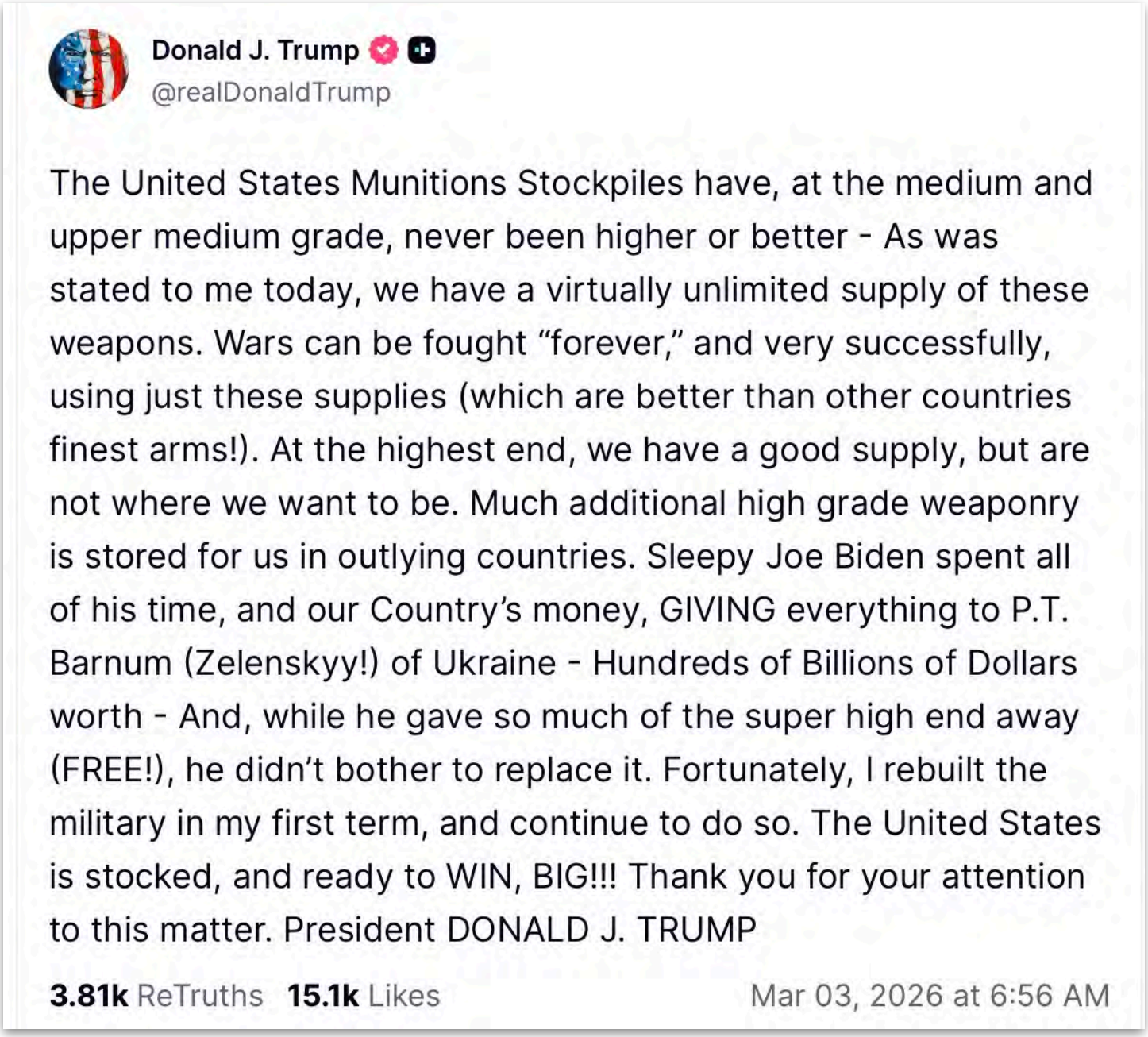
***

№ 1.677-2

Віталій Кличко
2026-03-03
Комплексний план стійкості міста, який представила столиця на засіданні РНБО, — звичайно, потребує участі і допомоги держави. І фінансової, і законодавчої, і залучення урядових структур. Пропозиції до плану були вчасно подані Міністерству розвитку громад та територій. До розробки документу долучали, зокрема фахівців, а також експертів енергетичної галузі.
На жаль, сьогодні нам дали зрозуміти, що наразі Києву не допомагатимуть.
Бо в загальний бюджет допомоги країни містам у втіленні планів стійкості уряд Київ не включив.
Варіанти, що і як ми будемо робити в цій ситуації, як будемо коригувати ті плани, які сформували, зараз оперативно опрацьовуємо.
P.S. Із цікавого, плани, представлені іншими містами — підписані головами військових адміністрацій. План Києва, де, нагадаю, є голова військової адміністрації, змушують підписати мера. (А для цього його ще має ухвалити міська рада).
Тобто до Києва — «особливе» ставлення. Знову не обходиться без політики...
51,8K 16:24

***

№ 1.678

Запаси боєприпасів Сполучених Штатів, на середньому та вищому середньому рівні, ніколи не були вищими або кращими - Як було заявлено мені сьогодні, у нас є практично необмежений запас цієї зброї. Війни можна вести "назавжди" і дуже успішно, використовуючи лише ці запаси (які кращі за найкращу зброю інших країн!). На найвищому рівні у нас є хороший запас, але ми не там, де хочемо бути. Багато додаткової високоякісної зброї зберігається для нас у віддалених країнах.

Сонний Джо Байден витратив весь свій час і гроші нашої країни, ВІДДАЮЧИ все П.Т. Барнуму (Зеленському!) України - сотні мільярдів доларів - І, хоча він віддав так багато супер високого класу (БЕЗКОШТОВНО!), він не потрудився замінити його.

На щастя, я перебудував армію під час свого першого терміну і продовжую це робити. Сполучені Штати укомплектовані і готові ПЕРЕМОГТИ, ВЕЛИКО!!!

Дякую за вашу увагу до цього питання.

***

The United States Munitions Stockpiles have, at the medium and upper medium grade, never been higher or better - As was stated to me today, we have a virtually unlimited supply of these weapons. Wars can be fought “forever,” and very successfully, using just these supplies (which are better than other countries finest arms!). At the highest end, we have a good supply, but are not where we want to be. Much additional high grade weaponry is stored for us in outlying countries. Sleepy Joe Biden spent all of his time, and our Country’s money, GIVING everything to P.T. Barnum (Zelenskyy!) of Ukraine - Hundreds of Billions of Dollars worth - And, while he gave so much of the super high end away (FREE!), he didn’t bother to replace it. Fortunately, I rebuilt the military in my first term, and continue to do so. The United States is stocked, and ready to WIN, BIG!!! Thank you for your attention to this matter. President DONALD J. TRUMP

***

№ 1.679

Юлія Свириденко · **Подписаться**
1 ч. ·

2026-03-04

Уряд утворив Координаційний центр під головуванням Прем'єр-міністра для реалізації Планів стійкості регіонів України, а також затвердив положення про його роботу.

До його складу увійшли представники профільних міністерств і центральних органів виконавчої влади, представники Верховна Рада України, Офіс Президента України, голови обласних військових адміністрацій та державних компаній, зокрема НЕК "Укренерго" - NPC Ukrenergo, Група Нафтогаз, Укрзалізниця - Ukrzaliznytsia.

Основні завдання Координтру — координація дій всіх причетних органів центральної і місцевої влади для вчасної і належної реалізації планів стійкості регіонів відповідно до ключових напрямків:

- інженерно-технічного захисту енергооб'єктів;
- розвитку розподіленої генерації;
- забезпечення безперебійного теплопостачання;
- безперебійного водопостачання та водовідведення.

Готуємо проведення першого засідання Координаційного центру вже цього тижня.

Спільно з регіонами стратегічно посилюємо енергетичну стійкість країни і готуємося до наступної зими.

Рис1

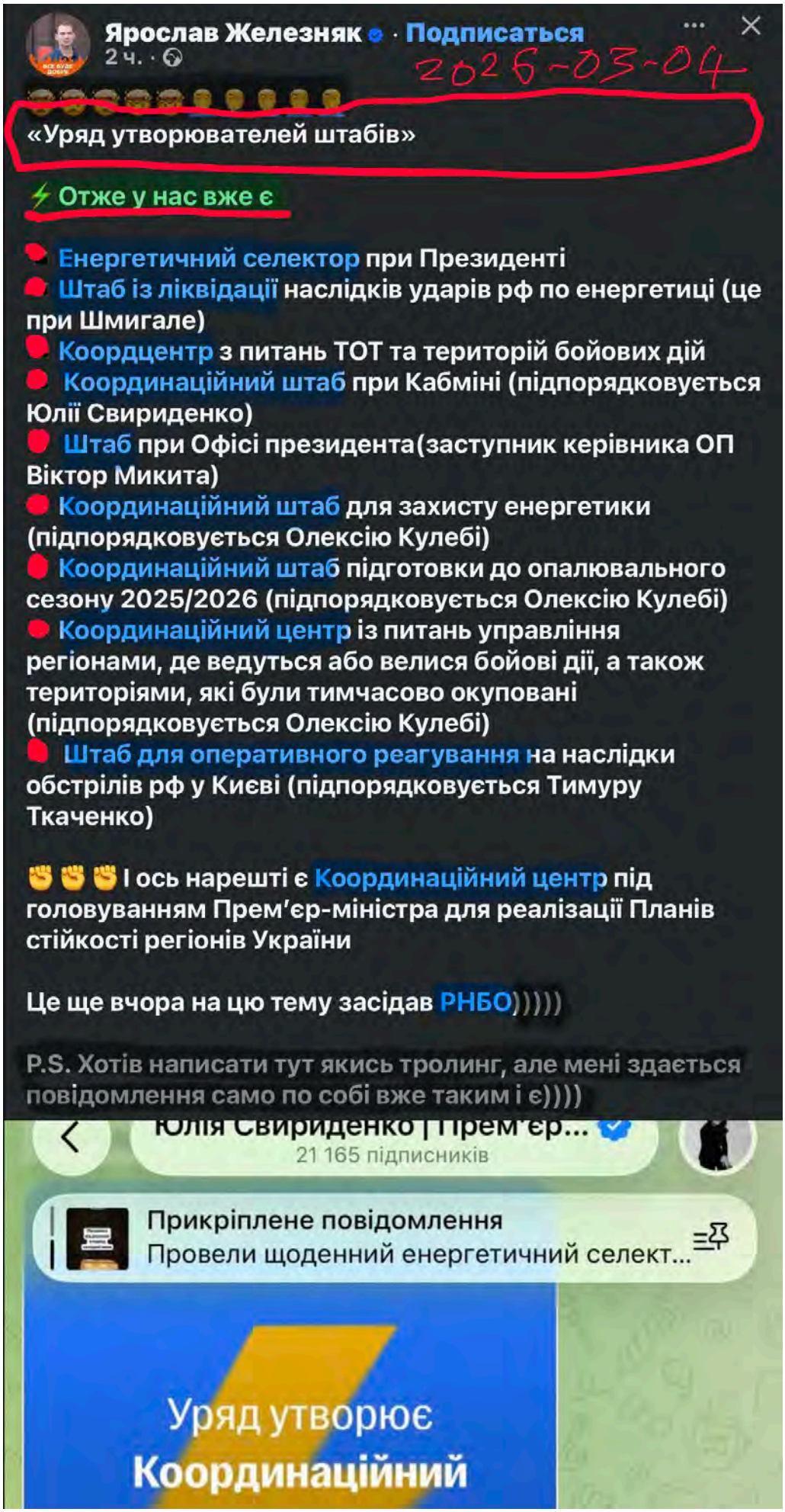
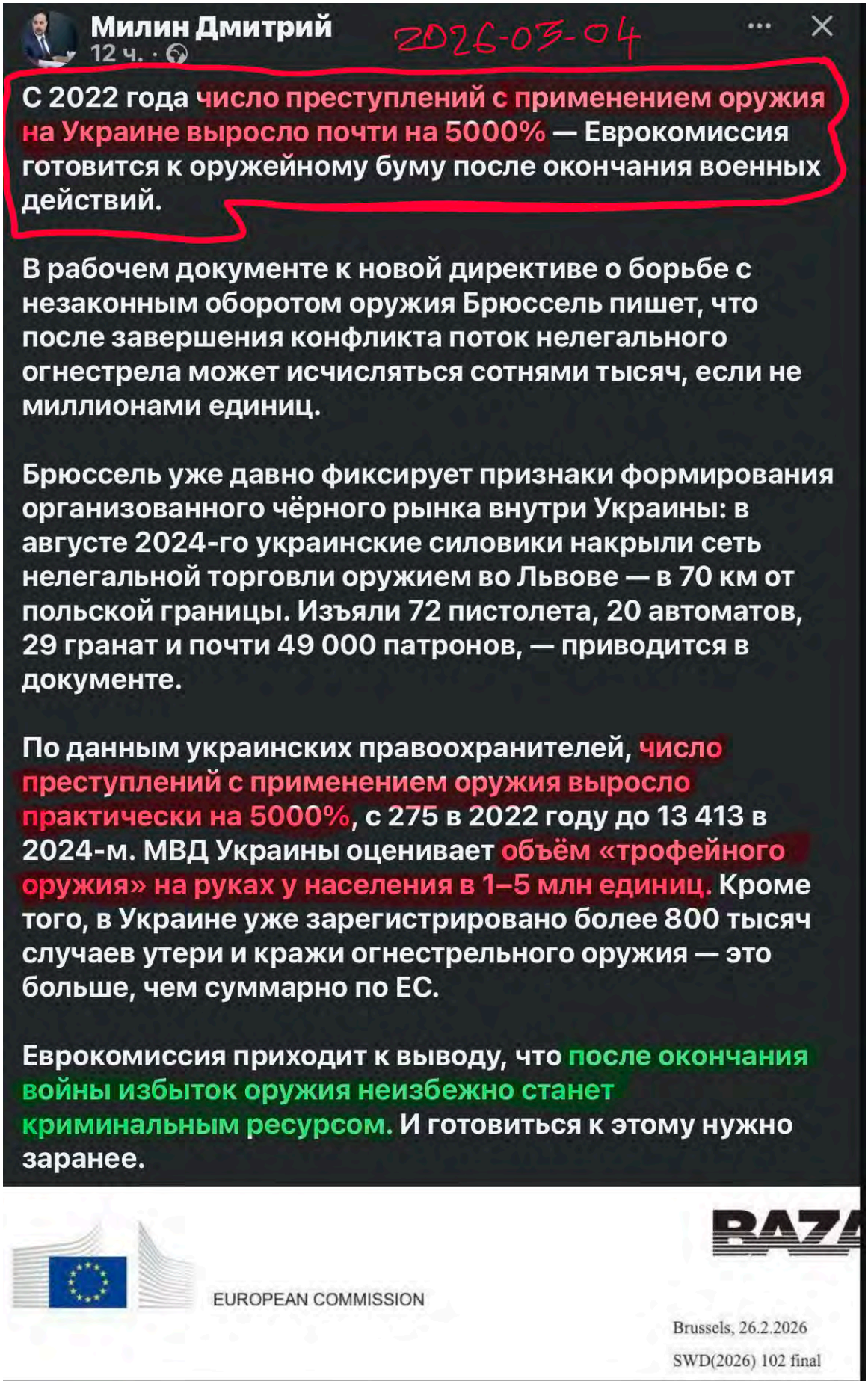

Ярослав Железняк · Подписаться
2 ч. ·
2026-03-04
«Уряд утворювателей штабів»
⚡ Отже у нас вже є
Енергетичний селектор при Президенті
Штаб із ліквідації наслідків ударів рф по енергетиці (це при Шмигале)
Координтр з питань ТОТ та територій бойових дій
Координаційний штаб при Кабміні (підпорядковується Юлії Свириденко)
Штаб при Офісі президента(заступник керівника ОП Віктор Микита)
Координаційний штаб для захисту енергетики (підпорядковується Олексію Кулебі)
Координаційний штаб підготовки до опалювального сезону 2025/2026 (підпорядковується Олексію Кулебі)
Координаційний центр із питань управління регіонами, де ведуться або велися бойові дії, а також територіями, які були тимчасово окуповані (підпорядковується Олексію Кулебі)
Штаб для оперативного реагування на наслідки обстрілів рф у Києві (підпорядковується Тимуру Ткаченко)
✊✊✊ І ось нарешті є Координаційний центр під головуванням Прем'єр-міністра для реалізації Планів стійкості регіонів України
Це ще вчора на цю тему засідав РНБО)))))
P.S. Хотів написати тут якись тролинг, але мені здається повідомлення само по собі вже таким і є))))
Юлія Свириденко | Прем'єр...
21 165 підписників
Прикріплене повідомлення
Провели щоденний енергетичний селект...
Уряд утворює
Координаційний

Рис2

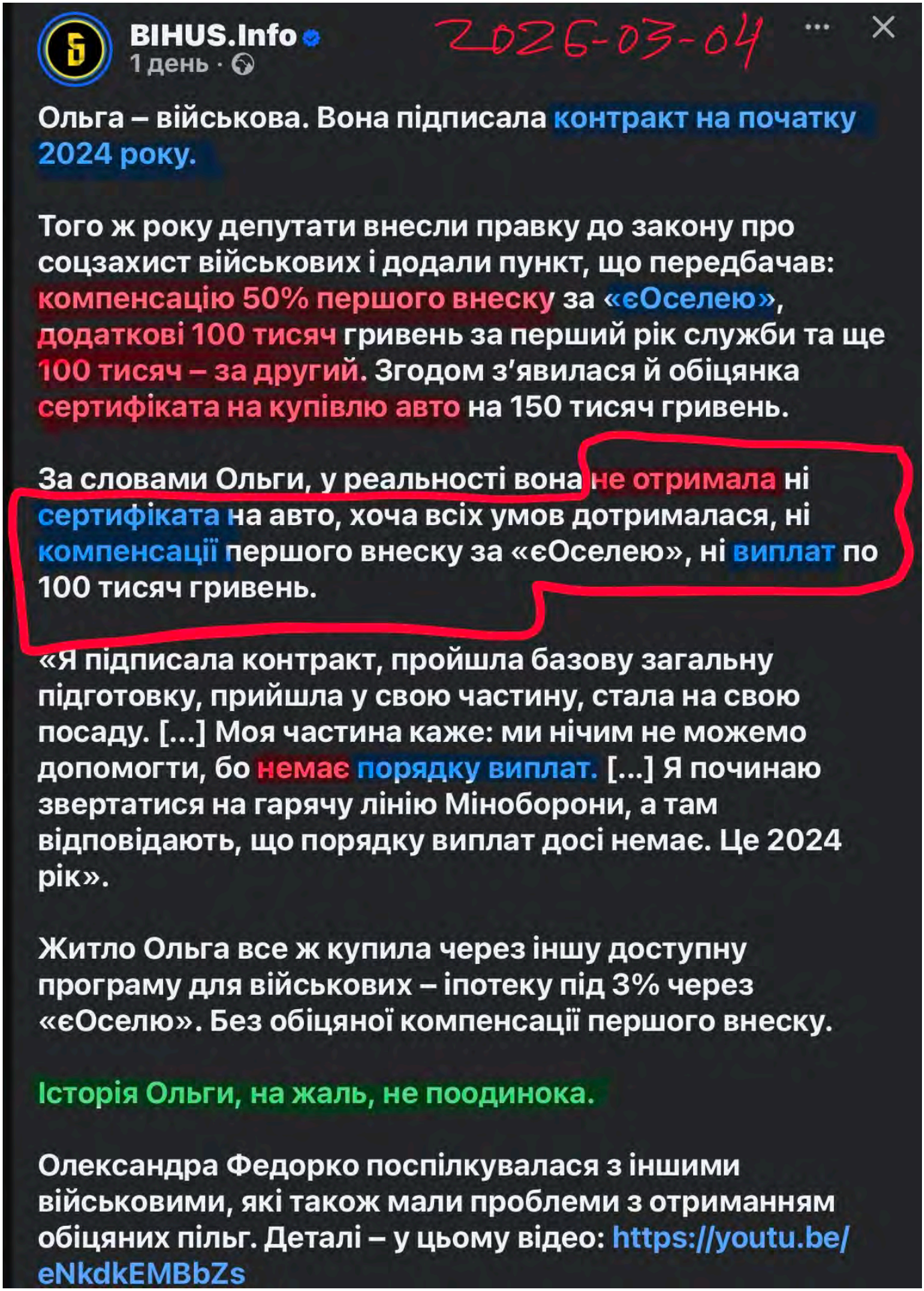
***

№ 1.680

Милин Дмитрий
12 ч. ·
2026-03-04
С 2022 года число преступлений с применением оружия на Украине выросло почти на 5000% — Еврокомиссия готовится к оружейному буму после окончания военных действий.
В рабочем документе к новой директиве о борьбе с незаконным оборотом оружия Брюссель пишет, что после завершения конфликта поток нелегального огнестрела может исчисляться сотнями тысяч, если не миллионами единиц.
Брюссель уже давно фиксирует признаки формирования организованного чёрного рынка внутри Украины: в августе 2024-го украинские силовики накрыли сеть нелегальной торговли оружием во Львове — в 70 км от польской границы. Изъяли 72 пистолета, 20 автоматов, 29 гранат и почти 49 000 патронов, — приводится в документе.
По данным украинских правоохранителей, число преступлений с применением оружия выросло практически на 5000%, с 275 в 2022 году до 13 413 в 2024-м. МВД Украины оценивает объём «трофейного оружия» на руках у населения в 1–5 млн единиц. Кроме того, в Украине уже зарегистрировано более 800 тысяч случаев утери и кражи огнестрельного оружия — это больше, чем суммарно по ЕС.
Еврокомиссия приходит к выводу, что после окончания войны избыток оружия неизбежно станет криминальным ресурсом. И готовиться к этому нужно заранее.
EUROPEAN COMMISSION
Brussels, 26.2.2026
SWD(2026) 102 final

***

№ 1.681

BIHUS.Info
1 день ·
2026-03-04
Ольга – військова. Вона підписала контракт на початку 2024 року.
Того ж року депутати внесли правку до закону про соцзахист військових і додали пункт, що передбачав: компенсацію 50% першого внеску за «єОселею», додаткові 100 тисяч гривень за перший рік служби та ще 100 тисяч – за другий. Згодом з'явилася й обіцянка сертифіката на купівлю авто на 150 тисяч гривень.
За словами Ольги, у реальності вона не отримала ні сертифіката на авто, хоча всіх умов дотрималася, ні компенсації першого внеску за «єОселею», ні виплат по 100 тисяч гривень.
«Я підписала контракт, пройшла базову загальну підготовку, прийшла у свою частину, стала на свою посаду. [...] Моя частина каже: ми нічим не можемо допомогти, бо немає порядку виплат. [...] Я починаю звертатися на гарячу лінію Міноборони, а там відповідають, що порядку виплат досі немає. Це 2024 рік».
Житло Ольга все ж купила через іншу доступну програму для військових – іпотеку під 3% через «єОселю». Без обіцяної компенсації першого внеску.
Історія Ольги, на жаль, не поодинока.
Олександра Федорко поспілкувалася з іншими військовими, які також мали проблеми з отриманням обіцяних пільг. Деталі – у цьому відео: https://youtu.be/eNkdkEMBbZs

***

1.682

©MATSON
eaglecartoons.com CQ ROLL CALL
"YOU DON'T HAVE THE CARDS, WINSTON!"

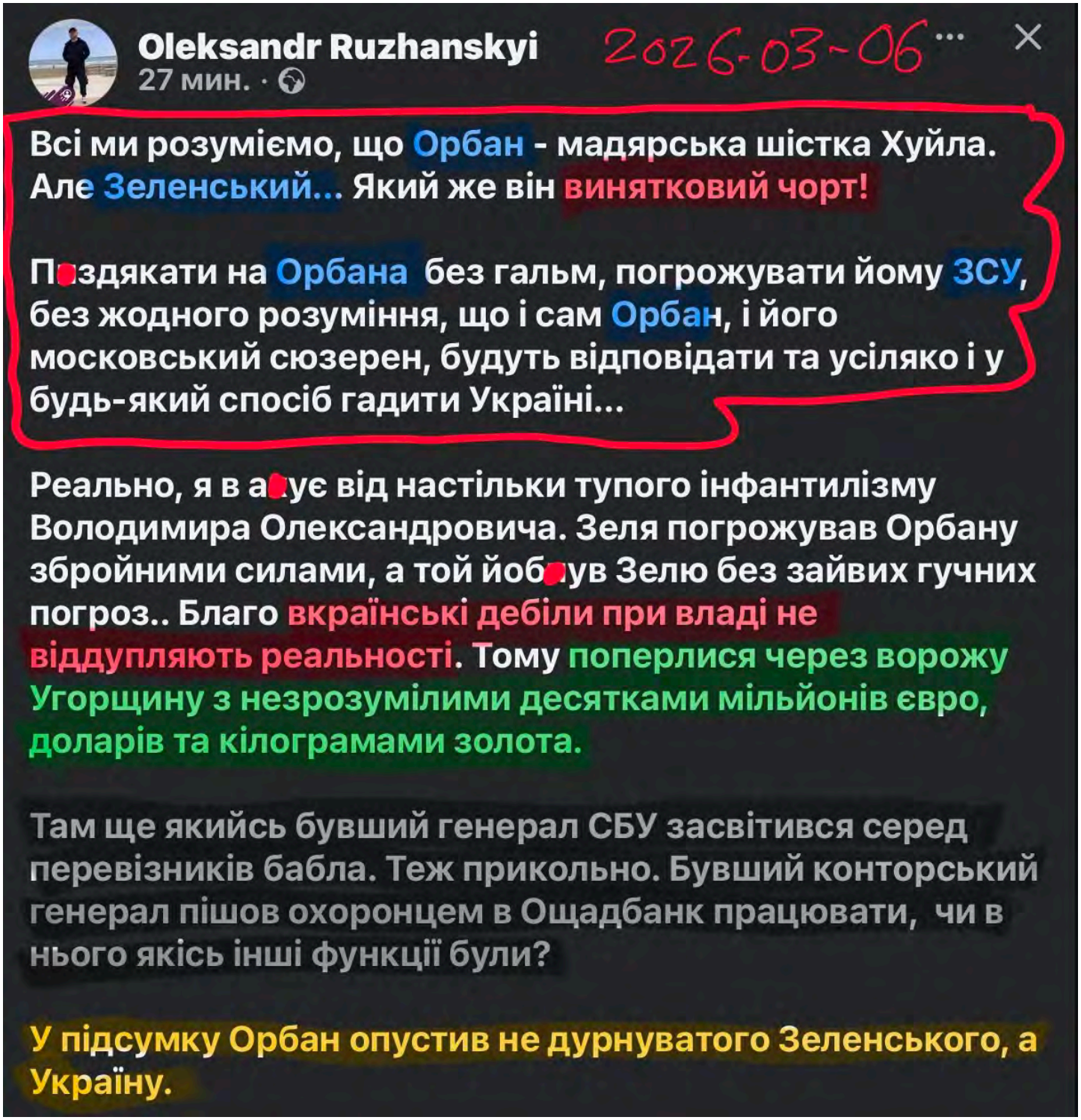
Рис1

Рис2

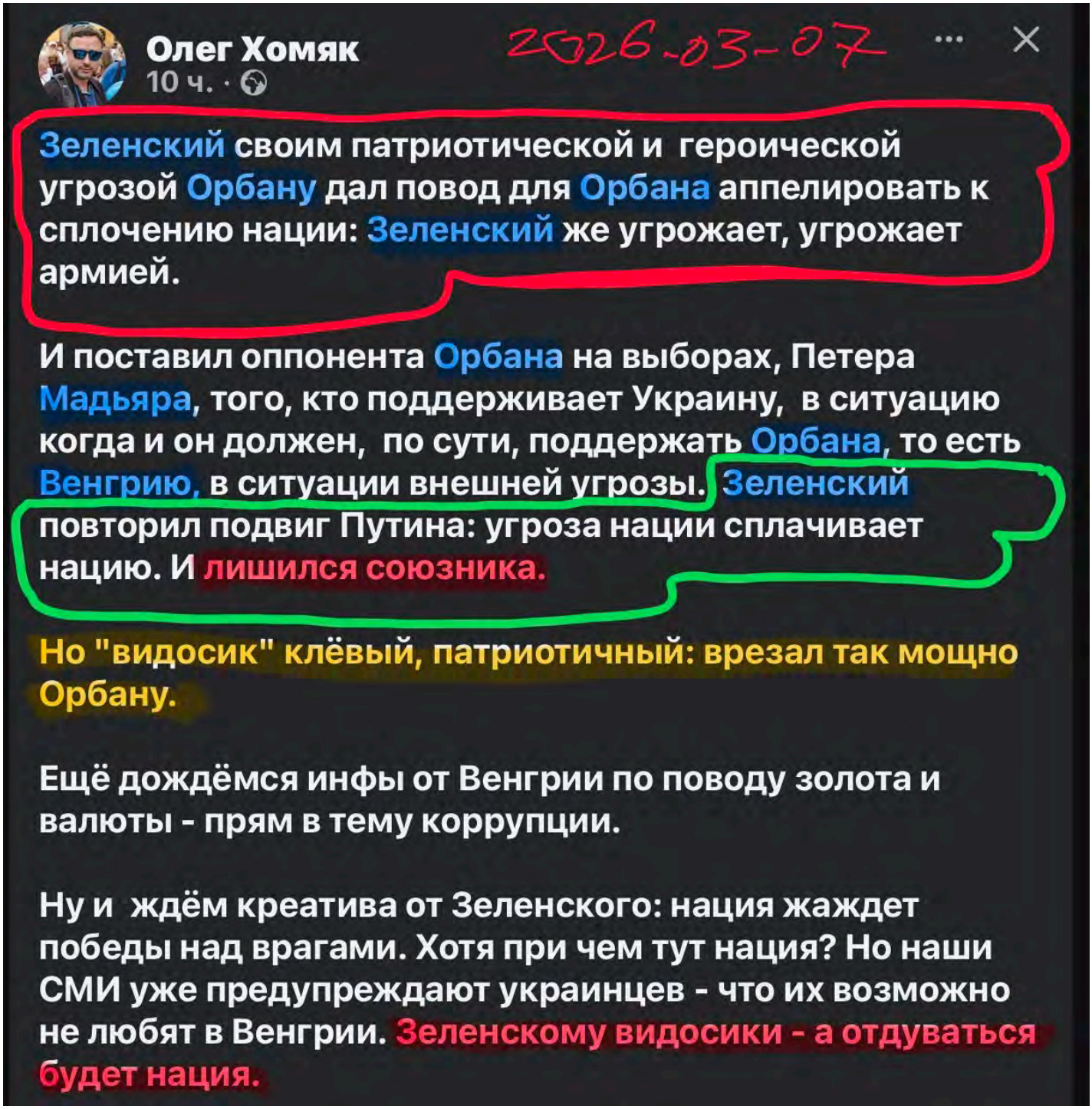
***

1.683

Oleksandr Ruzhanskyi
27 мин. ·
2026-03-06
Всі ми розуміємо, що Орбан - мадярська шістка Хуйла. Але Зеленський... Який же він винятковий чорт!
Поздякати на Орбана без гальм, погрожувати йому ЗСУ, без жодного розуміння, що і сам Орбан, і його московський сюзерен, будуть відповідати та усіляко і у будь-який спосіб гадити Україні...
Реально, я в ахує від настільки тупого інфантилізму Володимира Олександровича. Зеля погрожував Орбану збройними силами, а той йобнув Зелю без зайвих гучних погроз.. Благо вкраїнські дебіли при владі не віддупляють реальності. Тому поперлися через ворожу Угорщину з незрозумілими десятками мільйонів євро, доларів та кілограмами золота.
Там ще якийсь бувший генерал СБУ засвітився серед перевізників бабла. Теж прикольно. Бувший конторський генерал пішов охоронцем в Ощадбанк працювати, чи в нього якісь інші функції були?
У підсумку Орбан опустив не дурнуватого Зеленського, а Україну.

***

№ 1.684

Олег Хомяк
10 ч. ·
2026-03-07
Зеленский своим патриотической и героической угрозой Орбану дал повод для Орбана аппелировать к сплочению нации: Зеленский же угрожает, угрожает армией.
И поставил оппонента Орбана на выборах, Петера Мадьяра, того, кто поддерживает Украину, в ситуацию когда и он должен, по сути, поддержать Орбана, то есть Венгрию, в ситуации внешней угрозы. Зеленский повторил подвиг Путина: угроза нации сплачивает нацию. И лишился союзника.
Но "видосик" клёвый, патриотичный: врезал так мощно Орбану.
Ещё дождёмся инфы от Венгрии по поводу золота и валюты - прям в тему коррупции.
Ну и ждём креатива от Зеленского: нация жаждет победы над врагами. Хотя при чем тут нация? Но наши СМИ уже предупреждают украинцев - что их возможно не любят в Венгрии. Зеленскому видосики - а отдуваться будет нация.

***

№ 1.685

Денис Шмигаль
1 день ·

2026-03-06

Україна пройшла найскладнішу зиму в історії незалежності.

Попри масовані обстріли росії та низькі температури, наша енергосистема витримала. Низький уклін усім енергетикам, ремонтним бригадам і нашим захисникам.

Сьогодні разом із Прем'єр-міністеркою та урядовцями представили звіт про роботу Президенту України та керівництву Верховної Ради.

- 3 жовтня 2025 року росія пошкодила понад 9 ГВт генераційних потужностей ТЕС, ТЕЦ та ГЕС. Наразі після атак вдалося частково відновити 3,5 ГВт.
- Введено близько 900 МВт розподіленої генерації, зокрема 400 МВт нових газових і когенераційних установок.
- Ми також збільшили доступну пропускну спроможність імпорту електроенергії з 1,7 ГВт до 2,45 ГВт.
- До Фонду підтримки енергетики залучили 691,45 млн євро. А енергетичний портфель налічує вже 55 інвестиційних проєктів на суму близько 1 трлн грн.
- Систематизували роботу Хабів енергообладнання. Отримали за цей час 114 вантажів обладнання вагою 1713,2 тонн. Та відвантажили зі складів Хабу 405 вантажів вагою 3335,78 тонн. Дякую всім партнерам, які надсилали свою допомогу.
- При цьому ми зберегли пільгову ціну на електроенергію та газ для побутових споживачів.

Вже зараз розпочали підготовку до наступного опалювального сезону. Наше завдання — максимальне відновлення всього, що можна відновити; максимальний захист енергетичних об'єктів, будівництво розподіленої генерації та створення запасів ресурсів та обладнання. росія не відмовляється від свого енергетичного терору, і ми маємо бути готові до наступної зими.

Рис1

Розподіл збитків енергетики України: >20-25 млрд доларів

Потреби у відновленні:

Атомна енергетика	15 млрд $	15 млрд $
Теплова генерація	25 млрд $	25 млрд $
Гідроенергетика	10 млрд $	10 млрд $
Відновлювальні джерела	8 млрд $	8 млрд $
Мережі передачі	10 млрд $	68 млрд $

Дані з RDNA4 Світового банку

Рис2

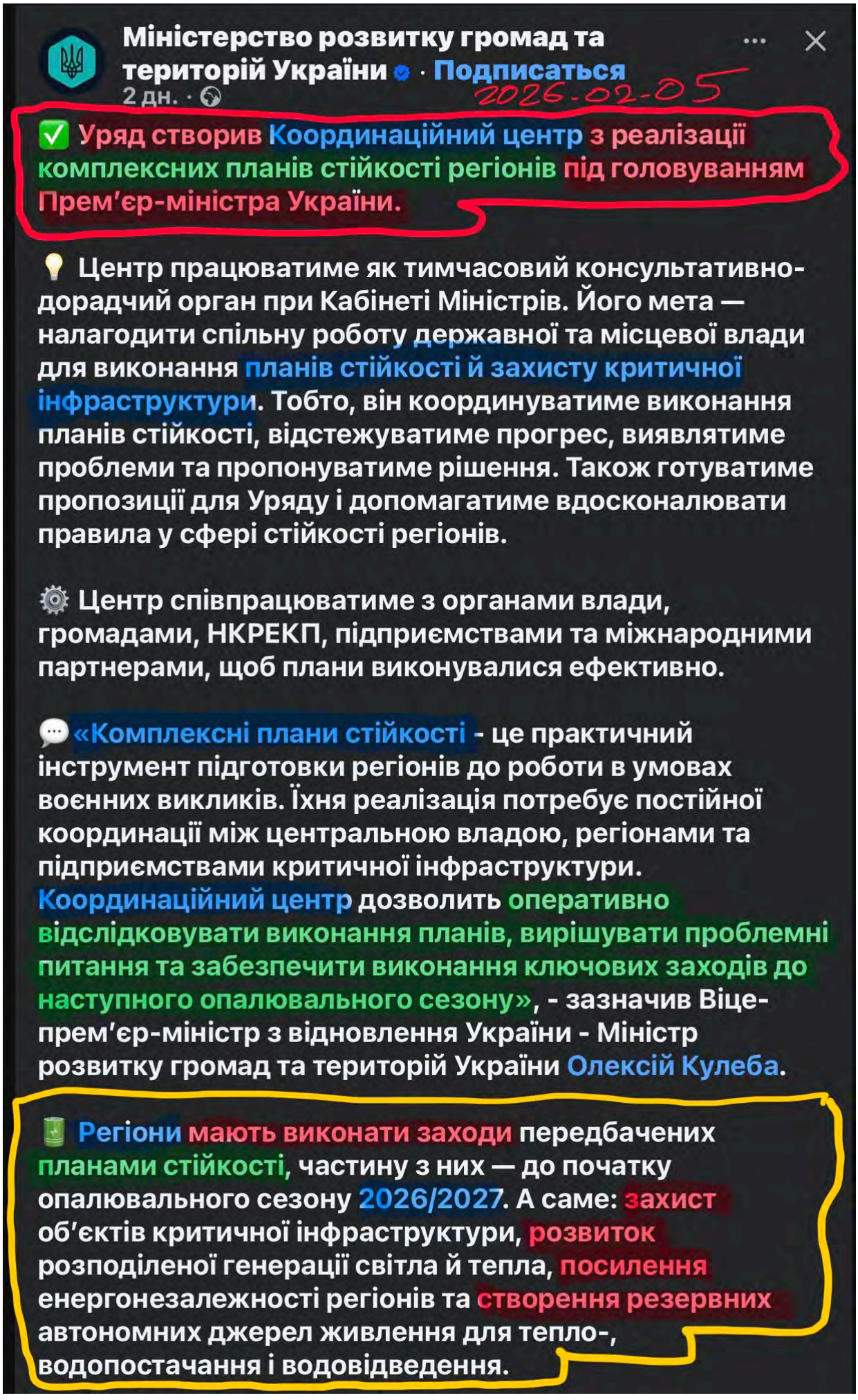

Міністерство розвитку громад та територій України · Подписаться
2 дн. ·
2026.02.05
✅ Уряд створив Координаційний центр з реалізації комплексних планів стійкості регіонів під головуванням Прем'єр-міністра України.
💡 Центр працюватиме як тимчасовий консультативно-дорадчий орган при Кабінеті Міністрів. Його мета — налагодити спільну роботу державної та місцевої влади для виконання планів стійкості й захисту критичної інфраструктури. Тобто, він координуватиме виконання планів стійкості, відстежуватиме прогрес, виявлятиме проблеми та пропонуватиме рішення. Також готуватиме пропозиції для Уряду і допомагатиме вдосконалювати правила у сфері стійкості регіонів.
⚙️ Центр співпрацюватиме з органами влади, громадами, НКРЕКП, підприємствами та міжнародними партнерами, щоб плани виконувалися ефективно.
💬 «Комплексні плани стійкості - це практичний інструмент підготовки регіонів до роботи в умовах воєнних викликів. Їхня реалізація потребує постійної координації між центральною владою, регіонами та підприємствами критичної інфраструктури. Координаційний центр дозволить оперативно відслідковувати виконання планів, вирішувати проблемні питання та забезпечити виконання ключових заходів до наступного опалювального сезону», - зазначив Віце-прем'єр-міністр з відновлення України - Міністр розвитку громад та територій України Олексій Кулеба.
🛢️ Регіони мають виконати заходи передбачених планами стійкості, частину з них — до початку опалювального сезону 2026/2027. А саме: захист об'єктів критичної інфраструктури, розвиток розподіленої генерації світла й тепла, посилення енергонезалежності регіонів та створення резервних автономних джерел живлення для тепло-, водопостачання і водовідведення.

Рис3

***

№ 1.686-1

Колишнім генералом СБУ, затриманим в Угорщині разом з інкасаторами «Ощадбанку» за підозрою у відмиванні грошей, виявився Геннадій Іванович Кузнецов, екс-начальник штабу Антитерористичного центру при СБУ, по якому давно ридає тюрма

Володимир Бойко

http://volodymyrboyko.com

У цьому світі не буває трьох речей: секретів, випадковостей і співпадінь.

2026-02-07

Бойко

Генерал-майор Кузнецов відомий під прізвиськом «Собачник» або «Охотник» за свою пристрасть до мисливських собак. Кузнецов був засуджений Печерським районним судом Києва в 2011 році за корупційні злочини (формально – за службову недбалість) і після звільнення з СБУ працював в охороні Турчинова, який повернув його на службу в 2014-му – спочатку в «Альфу», а потім – начальником штабу АТЦ при СБУ.

Саме Кузнецов перетворив штаб АТЦ при СБУ на філію ФСБ.

Але Геннадій Іванович не тільки обслуговував своїх московських кураторів, а ще й розкрадав грошове забезпечення підлеглих, використовував службовий автотранспорт для поїздок у відпустку й навіть оформлював офіцерам штабу АТЦ при СБУ фіктивні відрядження в зону АТО, а, насправді, направляв їх для охорони концертів Святослава Вакарчука. При цьому, як було встановлено в ході службового розслідування, Вакарчук платив за це Кузнецову готівкою «у конверті».

Але, найголовніше, **Кузнецов разом зі своїми московськими кураторами продавав місця в списку на «обмін полоненими».**

Більш того, «МГБ ДНР» добирало заможних громадян на окупованій території, яких кидало до в’язниці, далі в’язні передавали через «МГБ ДНР» гроші для Кузнецова й начальник штабу АТЦ при СБУ включав їх у список на обмін.

З СБУ Кузнецову довелось піти після того, як були отримані достеменні докази роботи Кузнецова на ФСБ. Зокрема – записана розмова між Кулінічем і Сівковичем:

Сівкович: А департамент контррозвідки повністю не його (мається на увазі, що голова СБУ Баканов не контролює ДКР СБУ)?

*Кулініч: Я там плюс-мінус утримую ***, тому задача на це місце вивести «Охотніка» ... на першого зама.*

Сівкович: Коли все буде вже більш-менш готово, воно швидко може бути, я просто швидко не хочу тому, що ви кадри не поставите, хоча якщо «Охотніка» переконаєте, що «Охотнік»... Хоча б «Охотніка» поставте першим замом... Тому, що лінія контррозвідки, якщо «Охотнік» її забере і цю штуку, то воно буде непогано, інше можемо самі там...

«Охотнік», він же ж «Собачник» – це Кузнецов, якого у ФСБ планували призначити керівником АТЦ при СБУ замість Руслана Баранецького. За посадою керівник АТЦ при СБУ був першим заступником голови СБУ і, за розподілом обов'язків, контролював діяльність Департаменту контррозвідки.

Саме тому Сивкович в Кулініч так хотіли бачити Кузнецова першим заступником голови СБУ. Але не судилось.

Присутність Кузнецова в Угорщині разом з інкасаторам «Ощадбанку» може означати одне з двох – або

1) — Кузнецов зараз займається відмиванням грошей, або

2) — російські куратори Кузнецова ввели його в цю операцію, щоби допомогти Орбану в дискредитації України.

Ще в 2020 році я написав велику статтю про Кузнецова й про те, чим він, насправді, займається, хто не читав – рекомендую.

Також я свого часу зняв про цього покидька документальний фільм (посилання - у першому коментарі)

Посольство Угорщини, Київ / Magyarország Nagykövetsége, Kijev, я думаю, вам буде цікаво довідатись, яку крупну рибу впіймали ваші правоохоронці.

Володимир Бойко 6 років ago 4

За два дні до Нового 2020 року біля контрольно-пропускного пункту в'їзду-виїзду «Майорське», що на лінії розмежування з молодою та гордою «Донецькою народною республікою», вкрай здивований перший заступник голови Служби безпеки України генерал-майор Руслан Баранецький спостерігав картину, гідну пера військового прокурора: кілька співробітників СБУ тягнули в автомобіль начальника штабу Антитерористичного центру при СБУ генерал-майора Геннадія Кузнецова собаку рідкісної породи Цвергшнауцер, якого Кузнецов наказав викрасти на одній з автозаправних станцій Донецької області. Доки йшов так званий «обмін полоненими», правнуки Дзержинського оберігали нового чотирилапого друга Кузнєцова та думали, як доправити викрадену псюру до елітного особняка Геннадія Івановича на столичних Осокорках. Втім, відповідальне завдання було з честю виконано, собаку під конвоєм доставили до Києва, де Кузнецов його вигідно продав наступному хазяїну.

***

№ 1.686-2

Продовжую розповідати про колишнього начальника штабу Антитерористичного центру при СБУ генерал-майора Геннадія Кузнецова, який входив у найближче оточення колишнього начальника Головного управління внутрішньої безпеки СБУ бригадного генерала Наумова і був затриманий 6 березня 2026 року в Угорщині разом з інкасаторами «Ощадбанку» за підозрою у відмиванні грошей

Кузнецова два рази виганяли з СБУ за вчинення корупційних правопорушень,

- у 2011 році він був засуджений вироком Печерського районного суду Києва за вчинення службового злочину, а

— в лютому 2019 року за результатами двох службових перевірок Кузнецову була винесена сувора догана з попередженням про неповну службову відповідність за розкрадання бюджетних коштів, використання службового автомобіля для поїздок на відпочинок за кордон і «ліві заробітки» у вигляді охорони концертів Вакарчука з отриманням грошей «у конверті».

Тож не дивно, що з огляду на бурхливу кримінальну біографію Кузнецова колишній глава держави Андрій ***Єрмак***, як тільки отримав владу, включив Кузнецова до складу Тристоронньої контактної групи замість Валерії Лутковської, у березні 2020 року нагородив (Указом за підписом Зеленського, який працював президентом у Офісі Єрмака) Орденом Данила Галицького та призначив його «головним по обміну полоненими».

«Бізнес Кузнецова» працював до повномасштабного вторгнення за наступною схемою.

— У ДНР/ЛНР утримується, припустимо, 7-10 українських військовослужбовців і бойовики готові їх обміняти на своїх комбатантів.

Але список тих, кого хоче забрати українська сторона, складається в штабі Антитерористичного центру при СБУ і в цей список начальник штабу АТЦ при СБУ Геннадій Кузнецов включає лише 2 або 3 українських солдатів.

А решта 15-20 осіб – це бізнесмени, які проживають на окупованій території і яких бойовики спеціально затримують для того, щоби вони заплатили за включення їх Україною в «список на обмін».

Або навіть колишні бойовики чи їхні пособники, які чимсь провинились перед окупаційною владою й потрапили до в’язниці.

Місце в «списку на обмін» коштувало від 30 до 80 тисяч доларів. Платити треба було представникам бойовиків, після сплати грошей Кузнецов включав цього бізнесмена або колишнього бойовика в перелік осіб, запитуваних Україною, а глава держави ***Єрмак***, зі свого боку, звільняв осіб, які утримувались на підконтрольній території й становили інтерес для окупаційної влади.

— Таким чином були звільнені, наприклад, колишні співробітники міліцейського спецпідрозділу «Беркут», яких судили по обвинуваченню у вбивстві 39 беззбройних учасників акцій протесту в лютому 2014 року.

Наскільки прибутковим був цей бізнес, можна судити по маєтку Кузнецова на столичних «Осокорках», на самісінькому березі Дніпра, який начальник штабу АТЦ при СБУ спорудив завдяки участі в «обміні полоненими».

https://youtu.be/J7CqNJF_BjE?si=BG_Kiw-xLxafuu6T

Відео було знято 6 серпня 2020 року невдовзі по тому, як Геннадій Іванович завершив споруджувати в своєму маєтку басейн. Зйомку з квадрокоптера проводив Ihor *Lutsenko*

Присутність цього Кузнецова в Угорщині разом з інкасаторами «Ощадбанку» може означати одне з двох

1) – або Кузнецов зараз займається відмиванням грошей (не виключено, що в інтересах Єрмака й Пишного чи навіть самого Зеленського),

2) — або російські куратори Кузнецова ввели його в цю операцію, щоби допомогти Орбану в дискредитації України.

***

№ 1.687

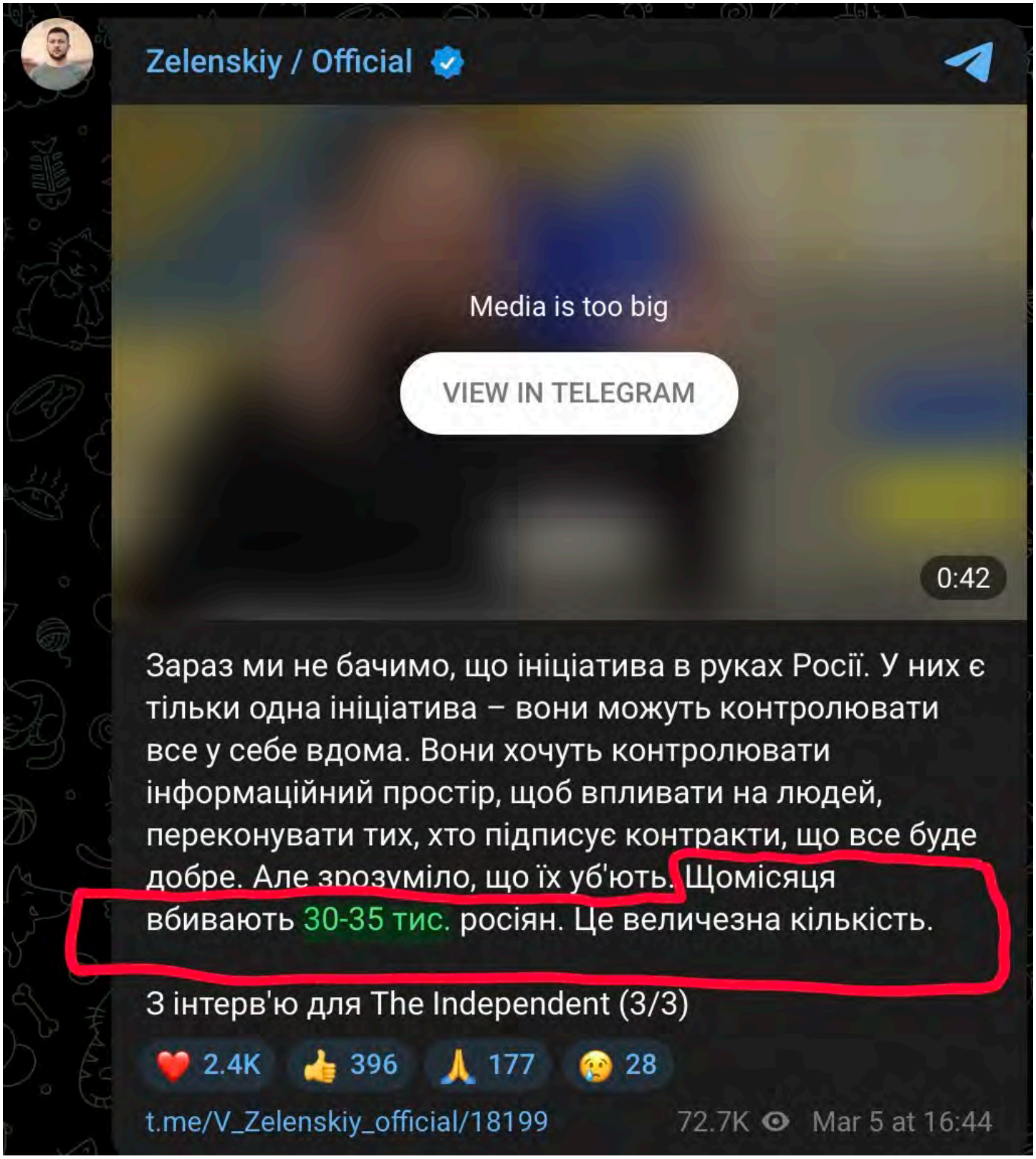

Zelenskiy / Official
Media is too big
VIEW IN TELEGRAM
0:42
Зараз ми не бачимо, що ініціатива в руках Росії. У них є тільки одна ініціатива – вони можуть контролювати все у себе вдома. Вони хочуть контролювати інформаційний простір, щоб впливати на людей, переконувати тих, хто підписує контракти, що все буде добре. Але зрозуміло, що їх уб'ють. Щомісяця вбивають 30-35 тис. росіян. Це величезна кількість.
З інтерв'ю для The Independent (3/3)
2.4K
396
177
28
t.me/V_Zelenskiy_official/18199
72.7K
Mar 5 at 16:44

Рис1

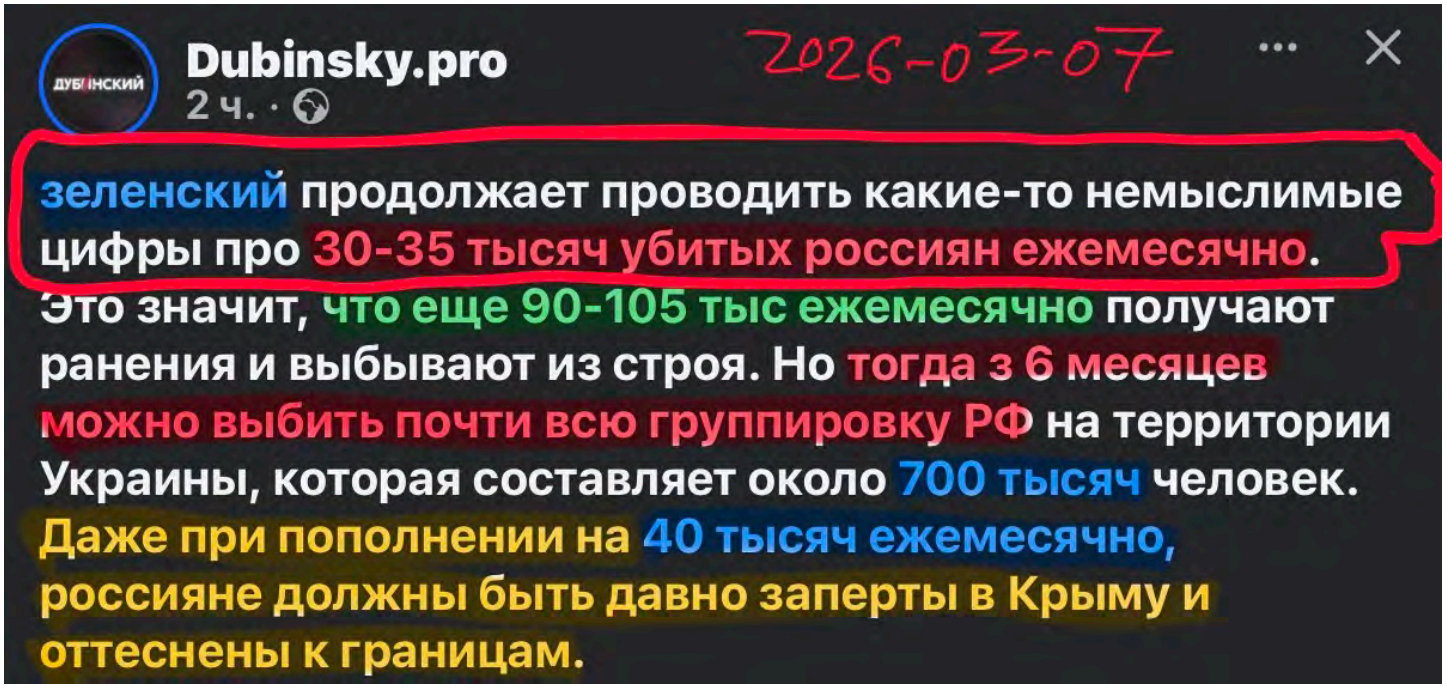
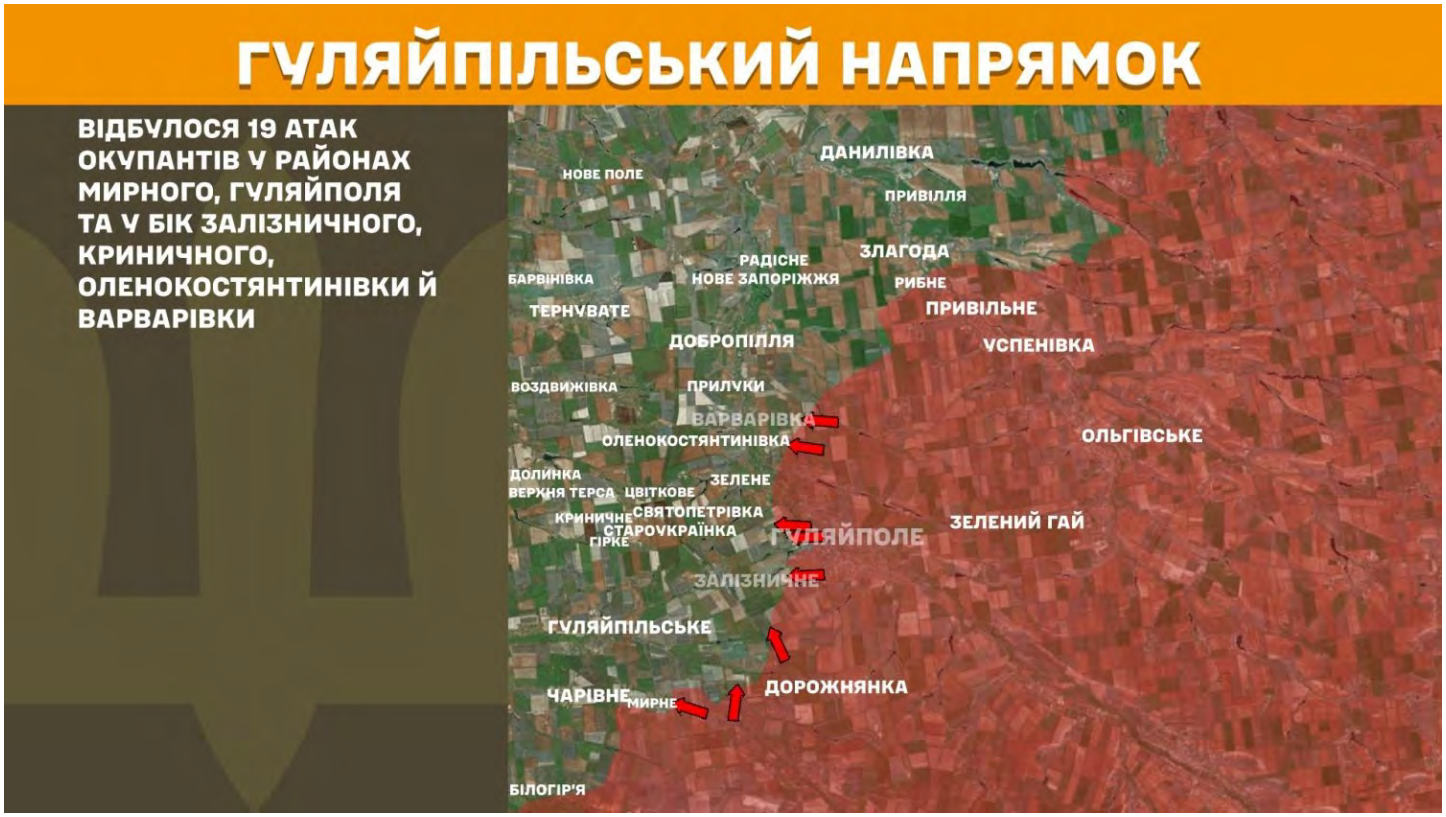

Рис2

***

№ 1.688

Огляд… Гуляйпільский напрямок

2026-03-06

Машовец

1. Противник (російські війська) продовжує наступальні дії в операційній зоні свого угрупування військ (УВ) «Восток», зосереджуючи основні зусилля на

лівому (південному) фланзі смуги 5-ї загальновійськової армії (ЗВА), на захід і південний захід від Гуляйполя.

Однак у смузі 36-ї ЗВА та на правому фланзі 5-ї ЗВА (на північ від Гуляйполя), очевидно внаслідок успішних контратакуючих дій ЗСУ, противник, ймовірно, був змушений перейти в оборону, намагаючись перешкодити подальшому просуванню передових частин та підрозділів ЗСУ у загальному південно-східному напрямку.

Наразі російське УВ «Восток» діє на цьому напрямку у такому складі:

(1) - 29-та ЗВА, крайня (північна) армія угрупування, діє по обидва боки дороги Запоріжжя - Донецьк, включає 36-ту окрему мотострілецьку бригаду (омсбр), 430-й мотострілецький полк (мсп), а також низку приданих частин і підрозділів (можливо, зі складу 90-ї танкової дивізії (тд) або 41-ї ЗВА УВ «Центр»).

(2) - 36-та ЗВА, що діє на південь від річки Вовча, у загальній дирекції Велика Новосілка — Покровське, прикриває північний фланг 5-ї ЗВА, включає 37-му омсбр, 5-ту окрему танкову бригаду (отбр)

(3) - 5-та ЗВА, найпотужніша армія УВ «Восток», діє на захід і північ від Гуляй-Поля, має у своєму складі – 127-ма мотострілецька дивізія (мсд) – 114-й, 143-й і 394-й мсп, 218-й танковий полк (тп), 57-ма та 60-та омсбр

(4) - 35-та ЗВА, частиною сил, діє на південний захід від Гуляйполя, інша частина, ймовірно, використовується як оперативний резерв УВ «Восток», до її складу входять – 38-ма та 64-та омсбр, 69-та окрема бригада прикриття (обрп).

Крім того, у складі УВ «Восток» активно задіяні формування рівня мотострілецький\стрілецький полк (мсп/сп), мотострілецький\стрілецький батальйон (мсб/сб) категорії «мобілізаційний резерв» (МР), або у статусі територіальних військ (ТрВ), які або введені до складу штатних частин і з’єднань цих армій, або придані їм в оперативне підпорядкування, як підсилення. У операційній зоні УВ «Восток» їх може бути до 6-7-и.

2. Поточна ситуація

Внаслідок понад двотижневих інтенсивних зустрічних боїв на Гуляйпільському напрямку російські війська УВ «Восток» були змушені суттєво знизити темпи свого наступу (фактично, звести їх до мінімуму, навіть у тактичному сенсії), а на деяких ділянках навіть перейти до активної оборони, намагаючись утримати свої передові позиції, або прагнучі відновити положення.

Більше того, очевидно, що командування УВ «Восток» внаслідок активних контратакуючих дій ЗСУ зразу на кількох тактичних напрямках було змушене провести певне перегрупування своїх сил і засобів у власній операційніій зоні, а також перерозподілити зусилля між смугами своїх армій. І головне, очевидно, — використати частину власних оперативних резервів.

Характерною ознакою сучасної ситуації на Гуляйпільскому напрямку є його особлива «двозначність» для російських військ. З одного боку, у північних і частково центральних частинах операційної зони УВ «Восток» вони змушені вирішувати переважно оборонні завдання, а з іншого — одночасно намагаються наступати у її південній частині.

На тактичному рівні це виглядає так:

(1) - У смузі російської 36-ї ЗВА, очевидно, ЗСУ продовжували контратаки в напрямку Соснівка — Тернове та Вербове — Калинівське. Внаслідок чого їм вдалося просунутися до Тернового і досягти Новомиколаївки. Після запеклих триденних боїв ЗСУ, ймовірно, змогли закріпитися в Терновому та в центрі Новомиколаївки.

(2) Також передові піхотні групи російської 5-ї отбр, вочевидь, були частково вибиті з самого Березового. Хоча наразі вони намагаються утримати район Запорізького та на захід від Березового.

(3) - ЗСУ також продовжували контратаки вздовж річки Янчур, намагаючись закріпитися по рубіжу Солодке – Привілля та прорватися до району Новогригорівки. Два дні тому я бачив досить верефііковану інформацію, що передові українські штурмові групи, очевидно, увійшли до Новогригорівки і почали бої за Солодке.

(4) - Водночас у смузі 5-ї ЗВА, де ЗСУ також намагалися контратакувати, їхні результати наразі виглядають значно скромнішими. Українські штурмові підрозділи змогли відтіснити противника назад до річки Гайчур з району Тернувате та Косівцеве, але поки що ЗСУ не змогли надійно закріпитися в Добропіллі на її східному березі. Противник досить активно атакує село зі сходу, намагаючись відновити рубіж оборони вздовж річки і регулярно заводить своїх штурмовиківі до села.

(5) - Ще південніше ЗСУ, ймовірно, після вдалого витіснення передових підрозділів 127-ї мсд з Прилук та Оленокостянтинівки за Гайчур, були змушені відступити з цих селищ через атаки противника з півдня, хоча раніше вони зуміли зв’язати бої за Варварівку на протилежному березі.

Противник, атакуючи з боку Зеленого, зумів знову увійти у Оленокостянтинівку і атакувавши через річку витіснив контратакуючі групи ЗСУ з Прілуків і навіть просунутися до Цвіткового.

(6) - Крім того, на захід і південний захід від Гуляйполя 57-ма та 60-та омсбр російської 5-ї ЗВА (ймовірно, посилені кількома підрозділами 38-ї омсбр 35-ї ЗВА) продовжують дуже активно атакувати вздовж дороги Гуляйполе-Омельник і за напрямком Дорожнянка - Гуляйпільське.

І хоча просування противника було мінімальним (за тиждень впертих атак/штурмових дій у середньому воно дорівнює 1-1,5 км), йому все ж вдалося розпочати бої за Залізничне (а окремі штурмові групи противника вже зафіксовані на захід від села) і просунутися на південь від самої дороги.

(7) - У самому Гуляйполі тривають запеклі бої в західній частині міста. ЗСУ, утримуючи рубіж Цвіткове-Староукрайнка, продовжують обороняти кілька позицій у районі вулиць Франка та Лугової.

3. Отже, у ширшому (оперативному) сенсі ситуація на Гуляйпільському напрямку виглядає досить несталою для обох сторін.

ЗСУ досі не змогли повністю зупинити наступ російського УВ «Восток» і змусити його перейти до оборони.

Хоча, принаймні в смузі однієї армії цього угрупування (36-та ЗВА), противник, очевидно, таки був змушений перейти в оборону. Там російські війська фактично були глибоко відкинуті від річки Вовча на південь.

Водночас російська 5-а ЗВА УВ «Восток» продовжує свої наполегливі спроби прорватися зі сходу на рубіж Верхня Терса — Гуляйпільське і в подальшому — охопити Оріхівський район оборони ЗСУ зі сходу та північного сходу. Поки що ці спроби були безуспішними, але передові частини та з'єднання цієї армії продовжують вперто атакувати, незважаючи на те, що на її правому (північному) фланзі, внаслідок успішних контратак ЗСУ, виникла досить виражена в тактичному плані загроза охоплення.

Так, у разі подальшого просування ЗСУ на південь уздовж обох берегів річки Янчур і їхнього виходу в район Успенівки, найімовірніше, 5-та ЗВА противника буде вимушена зупинити свій наступ (я вважаю, що, на даний момент, це головна мета українського командування), оскільки їй доведеться розвернути свій правий фланг фронтом на північ, щоб уникнути прориву ЗСУ на власні тили. І в цьому випадку, найімовірніше, їй також доведеться залишити власні позиції на північ від Гуляйполя (вздовж річки Гайчур). У цьому сенсі варто зазначити, що передові штурмові групи ЗСУ, прорвавшись у напрямку Вербове — Новогригорівка, знаходяться ВЖЕ за 4 км від Успенівки і за 2,2 км від дороги Гуляйполе — Велика Новосілка, що проходить через неї.

Ситуація для російського УВ «Восток» може погіршитися ще більше, якщо ЗСУ прорвуться до Темирівки (а вони також ВЖЕ знаходяться за 4,2 км від неї). У цьому випадку, між російською 5-ю та 36-ю ЗВА, буде вбита справжня

«кілка» (приблизно 8 км завширшки, й це якщо ЗСУ будуть «скромними» і вирішать «відкласти» саму Успенівку «на потім»).

Очевидно, що все це, ПОКИ ЩО, лише добрі побажання. Адже ЗСУ на цьому напрямку ведуть контратакуючі дії дуже обмеженими силами та засобами, яких явно недостатньо для глибоких (у сенсі оперативних) проривів і обходів. На мій погляд, що їхня справжня головна мета (як максимум) — не розгром російської 36-ї ЗВА, а тим більше УВ «Восток» противника, а зрив планів російського командування на літню кампанію цього року.

Інакше кажучи, як на мене, українське командування, після оцінки та аналізу ситуації на «великому» Запорізькому напрямку (Гуляйпільский напрямок + власне Запорізький, про нього в наступному огляді) у всій Південній операційній зоні, змогло знайти достатньо вдале місце і підібрало достатньо вдалий момент (коли російське УВ «Восток», намагаючись «повернути» на Оріхів, розтягнула по фронту свої сили) для проведення досить ефективних стабілізаційних дій дуже обмеженими силами.

Ці дії, у разі свого подальшого розвитку, можуть набути оперативно-тактичного значення.

Але, як на мене, можуть й не набути, адже на дворі зараз все-таки 2026-й рік, а не 2023-й.

***

№ 1.689

«План стійкості» Києва на 60 мільярдів. Чому РНБО відхилив стратегію Кличка та за що йде боротьба?

2026-03-07

Плінський

Засідання РНБО, де затверджувалися плани стійкості, стало для столиці провалом. Президент критикував Кличка нещадно.

> *«…затвердили всі плани стійкості на наступний опалювальний сезон. Важливо підкреслити: **Київ ще не подав план**. На сьогодні крайня дата - вівторок. Будемо чекати всією державою, коли столиця, мер особисто, зможе це підписати…»*

Кличко відповів миттєво:

> *«Сьогодні зібрали фахівців енергетичної галузі, експертів енергетичної ради столиці, лідерів депутатських фракцій Київради, щоб представити **комплексний план стійкості міста**, який Київ презентував на засіданні РНБО цього тижня. Центральна влада наш план не врахувала в загальному бюджеті допомоги країни містам. Бо ключове, на жаль, знову політика».*

Та чи був план?

Наші джерела кажуть, що був.

> **— І масштабний - більш ніж на 60 мільярдів.**
>
> **У проєкті йдеться про захист критичної інфраструктури, запуск розподіленої генерації та безперебійне тепло- і водопостачання.**

Але попри його грандіозність претензії РНБО теж обґрунтовані.

Те, що в проєкті виглядає яскраво, при аналізі виявляється «водою» та чистою теорією, реалізувати яку, окрім як у вигляді «розпилу», не вийде.

Оцінка енергетиків, які мали доступ до проєкту, така:

> «Документ писали нашвидкуруч, не залучивши незалежних експертів. Ніхто не рахував технічних параметрів: що вже є і чого не вистачає, що можна підключити вже зараз, а що відкладати на потім. Без цієї “домашньої роботи” генератори так і залишаться на складах, а в квартирах киян знову буде холодно і темно».

Головною проблемою для столиці є *відсутність команди фахівців*, яка б займалася виключно енергобезпекою 24/7.

І це проблема, адже за всі роки при владі команда Кличка навчилася регулювати зрозумілі їм напрямки:

— дороги, парки, парковки та евакуатори, ритуальний ринок, МАФи.

Тоді як енергетика - сфера нова та складна.

Без інвестиційного капіталу, участі енергетиків та бізнесу наступної зими не обійтися.

Місто тут мало б стати модератором:

1) — ми вам пропонуємо майданчики і сприяння - ви нам заживлення. Має бути консорціум.

2) — **Але для цього потрібно «допустити до коштів чужаків».**

Тому *стратегія* команди Кличка поки виглядає так:

— "ми вам намалювали проєкт на 60 мільярдів - виділяйте їх, і ми будемо щось робити."

Не звинувачуючи наперед столичну владу в корупції, можна сказати про неефективність такої стратегії.

На противагу цьому місто може створити умови для бізнесу, який готовий інвестувати у розподілену генерацію.

— Водоканали та теплокомуненерго, школи і лікарні - прекрасні майданчики для під’єднання нових когенераційних установок, сонячних станцій і батарей.

Згадаємо, що лівий берег Києва досі у заручниках.

План Кличка не дає чіткої відповіді, як ці велетенські райони виживатимуть без великих ТЕЦ, за чий рахунок і коли їх будуть відбудовувати.

Тому, якщо коротко, **стратегії у Києва немає**.

Є лише запит на астрономічний бюджет у 60 мільярдів та бачення, як його «освоювати».

У центральної влади протилежна думка.

— Уряд хоче побачити реальну концепцію, під яку з бюджету «наріжуть» кошти.

Але справедливості заради скажемо, що і в команді Кабміну є спеціалісти з «освоювання» кошторисів, які із задоволенням візьмуть участь у порятунку Києва.

Кличко, очевидно, проти.

— **«Техас мають грабувати техасці».**

Але що далі? А далі - боротьба.

Президент дав Кличку кілька днів на усунення недоліків, але

— **мер спробує провести все повз центральну владу**.

Цитую мера:

«Всі закиди щодо нібито непідготовленості плану столиці є безпідставними. Тим не менш, на РНБО нам дали зрозуміти, що ***Києву наразі не допомагатимуть***. Тому коригуємо ті плани, які сформували, щоб їх могла розглянути Київрада. Щоб вони були реалістичними.

Тобто столиця має сформувати ***поетапний план енергостійкості***.

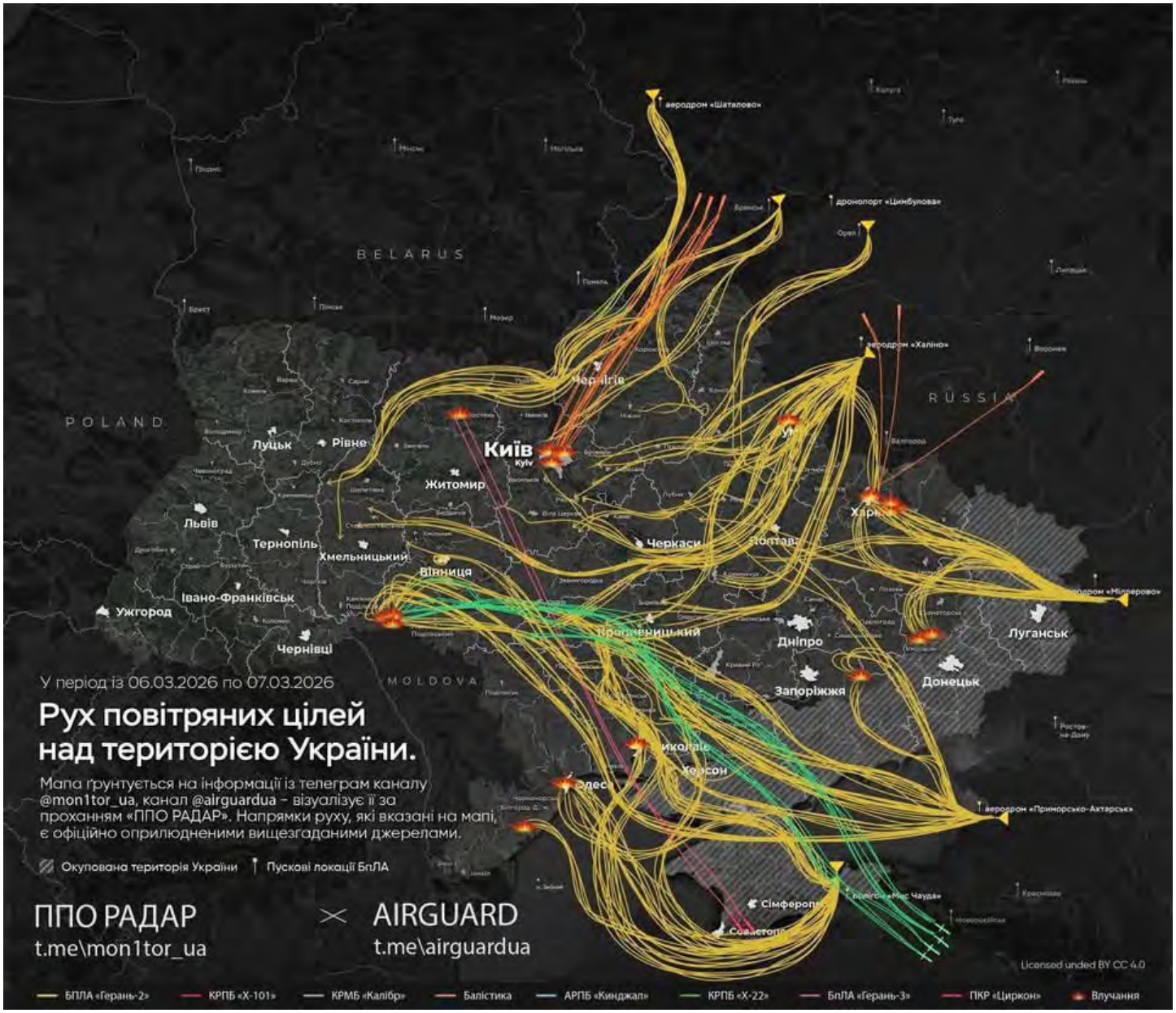
З першочерговими заходами, щоб пройти наступну зиму. У понеділок Київрада збереться на позачергове засідання, щоб розглянути проєкт плану енергостійкості столиці».

Тому боротьба триває, а зима наближається.

***

№ 1.690

Короткий аналіз сьогоднішнього комбінованого удару по Україні. І це скоріше ответка, а не недообстріл

2026-03-07

Місюра

Цілями сьогодні в основному знову була енергетика, але й в черговий раз підкреслюю, що *<u>півні переходять де весняно-літніх цілей</u>*.

Тому сьогодні також були *<u>гідро-цілі</u>*. Черкаси та Чернівці.

З початку було багато балістики по Києву, та два Циркони західніше Києва. Можливо, знову цілили в найбільшу ПС Київська, яка біля Наливайківки. 750 кВ, що являється мостом від західних АЕС та європейського імпорту е/е.

Збито 8 з 13, що дуже гарний результат.

<u>Циркони</u> також не збили (спеціально для конспірологів), бо там не було батарей *<u>Петріоту</u>*.

Коли *<u>Циркони</u>* летіли не південь від Києва - ми їх збили, бо було чим.

В черговий раз видно "морський бій", де нам треба вгадати де поставити батарею Пак-3, і куди будуть бити півні.

Не має стільки батарей, щоб перекрити усі варіанти.

> Он на прикладі ОАЕ, де окрім Петріоту стоять аж ДВІ БАТАРЕЇ THAAD, і то є пропущені :(

Тепер, чому вважаю це "отвєткою". Я навіть бачу в голові, як це відбувалось))

Командувач ЧФ РФ, віце-адмірал Сергій Пінчук, коли побачив декілька пропущених по своїй носіях Калібрів біля Новоргсійську:

> - Альо, камандующій авіації СВО, я розумію, що ракетний удар стрегами зараз недоцільний, у вас ресурс літаків, ракети прямо з заводу ще не привезли, але! Коли буде можливість, щоб під 500 Шахедів і декілька ракет з Сушок по Харкову (за Бєлгород!!) - можна я також, виведу свої судна, і устроїм каклам Кузькіну мать?
>
> - Сєргєй, в суботу там назбирали трохи, командуючий погодив, а Цирконамі даш залп? Ти ж нам в попередніх атаках не давав Калібри через погоду в морі, а зараз же можеш?
>
> - Да я аж Ессена з Макаровим вивєду! Вєсь залп в 16 калібрів дам! А Цирконів мало, максимум два, з одної пускової.
>
> І да, кораблі одразу на ремонт, бо трохи дронами пошкодили рубки. Ракети ми вручну якось да запустим, але отвєтка буде жорстокой. До Чернівців долетять, орлята, щоб там згадали 22 рік!!

І ось так ми побачили Калібри через Молдову, прямо по кордону, летіли до Дністровської ГАЕС, яка найбільша в Європі.

І долетіло аж 3 ракети з 14. 11 ми збили, але питання - де ще 2 ракети?

Не змогли запустити повні залпи з обох посудин?

Ось тому це і була їхня відповідь. Калібри, які дуже рідкими гостями були всю зиму - відповідь на наші повідомлення, що кораблі виведені зі строю. Показали, запустили.

> Харків і Запоріжжя - відповідь за Бєлгород і решта обстрілів території боліт.

Решта - планові, уже весняно-літні цілі.

> Але через поспіх Чорноморського флоту (за Ессена!!1) та нестачу ракет Х-101 прямо з конвеєра - гатили хто чим міг.

Наземні сили дали Шахеди (ми збили 453 з 480!),

ЧФ два носія Калібрів (ми збили 11 з 14) та аж одну пускову гіперзвукових Цирконів (а ми пам'ятаємо, що у них двічі був пуск по 4 ракети) на дві ракети.

Балістику по Києву дала також сухопутка (або Іскандери, або сили ППО додали пару С-400 у запуску земля-земля). І ми збили їх 8 з 13 - що також сильний результат проти балістичних ракет.

Так, ми виросли з країни, яка говорила в 22 році - закрийте небо над нами, до України, якій півні відповідають чим можуть, а Америка просить засоби проти Шахедів :)

***

№ 1.691-1

ТРОЯНСЬКИЙ КІНЬ ТОЛЕРАНТНОСТІ. ЧОМУ ОРГАНІЗОВАНА МЕНШІСТЬ ЗАВЖДИ ПЕРЕМАГАЄ БІЛЬШІСТЬ

Стаття1. СПОЙЛЕР ЕПОХИ: ЧОМУ ХВІСТ ЗАВЖДИ КЕРУЄ СОБАКОЮ

Багато хто з нас сьогодні відкриває ранкову стрічку новин зі стійким відчуттям, що світ остаточно збожеволів.

Ми з жахом дивимося на повзучу, але вкрай агресивну ісламізацію європейських вулиць.

Цілі анклави в центрі Європи вже де-факто живуть за законами шаріату, відкрито зневажаючи поліцію та витісняючи світські норми.

Ми спостерігаємо за невблаганною технологічною китаїзацією планети, поки західні корпорації слухняно цензурують свій контент, аби лише не засмутити товариша Сі.

І, звісно, ми щодня бачимо кривавий, абсолютно ірраціональний імперський ідіотизм, який випромінює збожеволіла росія, намагаючись ракетами повернути собі велич зі старих підручників історії,.

Пересічний західний громадянин, вихований у тепличних умовах ліберальної демократії, дивиться на цей хаос і щиро вірить, що стався прикрий системний збій.

Європейські бюрократи, попиваючи соєве латте в брюссельських кабінетах, із розгубленими обличчями збирають нескінченні саміти. Вони висловлюють свою фірмову «глибоку стурбованість» і намагаються зрозуміти, де саме недопрацювали з програмами інклюзивності.

Здається, вони серйозно вірять:

> — якщо виписати ще пару грубих грантів на уроки толерантності, агресивні варвари негайно покаються і підуть роздільно сортувати сміття,.

Але я хочу почати цей цикл статей з головного і найбільш цинічного спойлера нашої епохи.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ РАЗ І НАЗАВЖДИ: ЖОДНОГО ЗБОЮ СИСТЕМИ НЕМАЄ.

> **1) — Усе, що відбувається сьогодні, — це не трагічна випадковість і не весняне загострення у диктаторів.**
>
> **2) — Те, що ми спостерігаємо, — це бездоганно працюючий, старий як світ історичний механізм *інституційного захоплення.***

Війна на Близькому Сході, атаки хуситів і нескінченне спонсорування Іраном проксі-терористів — це не регіональні розбірки за шматок пустелі.

ЦЕ СПРАВЖНІСІНЬКА, БЕЗКОМПРОМІСНА ПЕРЕДОВА ЛІНІЯ ГЛОБАЛЬНОГО ФРОНТУ.

— Це фронт із захисту всієї нашої іудео-християнської цивілізації від ***високоорганізованого варварства***, яке ***віртуозно використовує наші свободи проти нас самих***.

Щоб перестати щоразу округляти очі від подиву, дивлячись на чергові ганебні поступки еліт, нам потрібно подивитися в обличчя ***математиці влади***.

Сьогодні проти нас вишикувалася відверта *«вісь потрясінь»*.

У цьому картелі три вершини:

1) — китайські комуністи-технократи,

2) — збожеволілий у своєму бункері кремль і

3) — радикальний політичний ісламізм.

Багато аналітиків із розумним виглядом розмірковують про цю вісь як про новий монолітний блок. Вони з острахом аналізують їх як довгострокових стратегічних союзників.

Анекдот у тему:

— зустрічаються якось путін, товариш Сі та радикальний аятола в барі, щоб поділити світ.

Бармен довго на них дивиться, протирає склянку і втомлено запитує:

«Хлопці, а хто з вас сьогодні не піде додому?».

Вважати їх монолітом — це інфантильна ілюзія Заходу.

ВОНИ — ЛИШЕ ТИМЧАСОВІ ПОПУТНИКИ, у кожного з яких у кишені прихований нагострений ніж для спини свого «союзника»,.

1) — Цей альянс не має спільної позитивної ідеології.

2) — Їх об'єднує виключно тваринна ненависть до ***ліберально-демократичного*** світоустрою.

Вони діють за законами Макіавеллі:

3) — щойно вони спільними зусиллями зламають інститути Заходу, вони з величезною радістю почнуть жерти одне одного.

Подивімося на цю піраміду зсередини. Уже сьогодні росія остаточно деградувала до статусу *геополітичного «корисного ідіота»*.

1) — Поки путін маніакально спалює залишки своєї армії в безглуздих штурмах,

2) — Пекін холоднокровно перетворює рф на свій покірний ***сировинний придаток***.

москва наївно розраховувала на рівноправний союз.

Насправді путін отримав

— тотальну юанізацію економіки та

— статус дешевого проксі-тарана для виснаження НАТО.

Китайські стратеги просто спостерігають, як знавісніла москва робить за них брудну роботу, уникаючи вторинних санкцій.

З іншого боку, ми бачимо неприродний союз між цифровим тоталітаризмом компартії Китаю та політичним ісламізмом.

— Чи можуть вони співіснувати? Зрозуміло, що ні.

— Пекін уже успішно обкатав технології геноциду та цифрового ГУЛАГу на мусульманах-уйгурах у Сіньцзяні.

Щойно завдання з ослаблення Заходу буде вирішено, Китай без вагань запустить превентивну зачистку ісламу по периметру свого впливу.

Для Пекіна ісламісти — це одноразова піхота.

Це класичний історичний закон:

СИНДРОМ **«ВИКРАДЕНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ ТА ЗНИЩЕНИХ ПОПУТНИКІВ».**

Союзи, засновані на ненависті, завжди пожирають своїх творців.

— Більшовики використовували *лівих есерів* як таран, а потім пустили їх під ніж,.

— У 1979 році в Ірані аятола Хомейні вкрав революцію у марксистів і студентів,. Інфантильні світські інтелектуали радісно скидали шаха пліч-о-пліч із клерикалами, а потім були масово вирізані своїми ж «союзниками»,.

Сьогодні європейські ліві політики заграють із цим злом, формуючи «червоно-зелений альянс».

— Вони паралізують антитерор заради голосів мігрантів і таврують безпеку «ісламофобією».

— Щойно радикали наберуть силу, ці борці за права відправляться на ешафот першими.

Деякі лідери намагаються стримувати хаос.

— Трамп вмикав жорсткість, намагаючись душити диктаторів митами і просуваючи «Угоди Авраама», що завдало інституційного удару ісламістам.

Але його тактичні перемоги часто розбивалися об відсутність стратегії та схильність до сепаратних угод з диктаторами на кшталт путіна.

Це паралізує колективну відповідь Заходу.

А корінь нашої проблеми, історичний фундамент, про який ми будемо говорити весь цикл, звучить убивчо просто:

РЕАЛЬНА ВЛАДА В ІСТОРІЇ ЗАВЖДИ ДІСТАЄТЬСЯ ОРГАНІЗОВАНІЙ МЕНШОСТІ.

Демократія **наївно вважає, що «рішення ухвалює більшість».**

Але авторитарна вісь та ісламісти знають правду:

— більшість пасивна, лінива і панічно уникає конфліктів.

— Цим і користуються агресивні маргінали.

Наше суспільство зіткнулося з «хижаком, який не розуміє мови компромісів».

У наступній статті ми зануримося в НАУКОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЦЬОГО ФЕНОМЕНУ.

Я поясню на пальцях закони «соціальної фізики»:

— чому ми приречені лежати на дивані, поки 3-4% радикалів переписують закони держав,.

Ілюзій більше не залишиться.

***

№ 1.691-2

ТРОЯНСЬКИЙ КІНЬ ТОЛЕРАНТНОСТІ. ЧОМУ ОРГАНІЗОВАНА МЕНШІСТЬ ЗАВЖДИ ПЕРЕМАГАЄ БІЛЬШІСТЬ

Стаття 2. СОЦІАЛЬНА ФІЗИКА: ЧОМУ БІЛЬШІСТЬ ПРИРЕЧЕНА ЛЕЖАТИ НА ДИВАНІ

У минулій статті ми з'ясували вкрай неприємну істину. Те, що сьогодні витворяють Китай, знавісніла росія та політичні ісламісти — це не випадковий збій матриці.

ЦЕ ПЛАНІМІРНЕ СИСТЕМНЕ ЗАХОПЛЕННЯ НАШИХ ІНСТИТУТІВ.

У нормальної людини, яка спостерігає за цим божевіллям, виникає резонне запитання. Як же так? Адже нас — переважна більшість!

Чому величезна, технологічно та економічно розвинена цивілізація постійно задкує перед купкою релігійних фанатиків і диктаторів із країн, що деградують?

Обивателю ***здається***, що

— 1) наші політики просто боягузи, а 2) суспільство осліпло.

Почасти це так, але справжня причина набагато глибша і цинічніша.

ЛАСКАВО ПРОСИМО ДО БЕЗЖАЛЬНОГО СВІТУ СОЦІАЛЬНОЇ ФІЗИКИ.

Сьогодні я поясню вам буквально на пальцях, чому західна більшість математично приречена лежати на дивані, поки агресивні маргінали переписують під себе закони цілих держав.

1️⃣ ТЕОРІЯ ЕЛІТ: ІЛЮЗІЯ ВЛАДИ НАРОДУ

Ще наприкінці XIX століття блискучі італійські соціологи Гаетано Моска та Вільфредо Парето сформулювали жорстокий закон.

БУДЬ-ЯКЕ СУСПІЛЬСТВО ЗАВЖДИ ДІЛИТЬСЯ НА ПРАВЛЯЧУ МЕНШІСТЬ ТА КЕРОВАНУ БІЛЬШІСТЬ.

Жодної реальної «влади народу» в чистому вигляді не існує.

Секрет влади криється не в кількості людей, а виключно в *рівні їхньої організації*.

> **— Високоорганізована, дисциплінована група із сотні людей завжди, за будь-яких розкладів, підкорить собі розрізнений натовп із десятків тисяч.**

Щоб більшість не ставила зайвих запитань, правляча меншість згодовує їй «політичну формулу» — красиву казку для електорату.

> — У середні віки це було 1) «божественне право королів», сьогодні — лемент про 2) «захист мультикультуралізму» та інклюзивність.

Суть від цього не змінюється.

Поки 1) — європейський платник податків свято вірить, що його галочка в бюлетені щось вирішує, 2) — організовані лобісти, ліворадикали та діаспори вже все переграли в кулуарах.

2️⃣ ПРОБЛЕМА БЕЗБІЛЕТНИКА: ЧОМУ МИ ЧЕКАЄМО НА ГЕРОЯ

Але чому переважна більшість не чинить спротиву?

Геніальну відповідь дав економіст Мансур ***Олсон*** у своїй теорії «логіки колективних дій». Він математично довів, що

ВЕЛИКІ ГРУПИ ЛЮДЕЙ ФУНДАМЕНТАЛЬНО НЕ ЗДАТНІ ДО ОБ'ЄДНАННЯ

Це називається ***«проблема безбілетника»***.

Пересічний європеєць міркує так:

> *— «Мій особистий внесок у боротьбу з радикальним ісламізмом чи агентами, яких щедро фінансує москва, — мізерний. Нехай напружується хтось інший, а я поки поп'ю пива і подивлюся Netflix».*

У результаті

— всі чекають на лицаря на білому коні, і більшість не робить узагалі нічого.

А ось малі групи працюють зовсім інакше.

Радикальна секта гранично мотивована, бо кожен її учасник знає:

— вигода від захоплення влади дістанеться особисто йому.

Тому, поки мільйони нормальних громадян чекають, що неповоротка держава сама вирішить їхні проблеми,

КРИХІТНА, АЛЕ ЗГУРТОВАНА ЗАЛІЗНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ ГРУПА БЕРЕ ВЛАДУ В СВОЇ РУКИ.

3️⃣ ЕФЕКТ ТАЛЕБА: ДИКТАТУРА НЕТЕРПИМИХ

І тут ми підходимо до головного жаху сучасності, який описав мислитель Нассім ***Талеб***.

Його правило свідчить:

ЩОЙНО АБСОЛЮТНО БЕЗКОМПРОМІСНА МЕНШІСТЬ СЯГАЄ ЛИШЕ 3–4% ВІД НАСЕЛЕННЯ, УСЕ СУСПІЛЬСТВО ЗМУШЕНЕ ПІДКОРИТИСЯ ЇЇ ПРАВИЛАМ

Як це працює на практиці?

1) — Демократична більшість — гнучка, толерантна і панічно боїться конфліктів. Вона готова поступатися.

3) — Меншість же — абсолютно нетерпима і ніколи не робить крок назад.

Що робить школа у Франції, коли вузька група радикальних батьків вимагає прибрати свинину з меню? Школа тихо прибирає свинину для всіх, щоб уникнути скандалу. Що робить мерія Гренобля? Дозволяє буркіні в громадських басейнах під тиском релігійних асоціацій.

У Британії вчитель показує карикатури на уроці про свободу слова, отримує погрози розправи від ісламістів, і школа... ПРИНОСИТЬ ПУБЛІЧНІ ВИБАЧЕННЯ РАДИКАЛАМ, ВІДПРАВЛЯЮЧИ ВЧИТЕЛЯ В ПІДПІЛЛЯ!

Толерантна більшість сама здає свої базові права, просто щоб не мати вигляд «ісламофобів».

Саме цю вразливість блискуче використовують Китай, рф та радикальний іслам.

Вони знають:

1) — варто лише натиснути досить сильно, підвищити градус загрози і не йти на компроміси, ЯК

2) — ІНФАНТИЛЬНА ЄВРОПА САМА ПРИНЕСЕ ЇМ КЛЮЧІ ВІД СВОЇХ ІНСТИТУТІВ.

Той самий Трамп, як прагматичний бізнесмен, інтуїтивно розумів цей закон.

Із нетерпимими гопниками можна говорити тільки мовою ще більшої нетерпимості та сили.

Але його спроби зламати цю гру часто грузли в болоті європейської нерішучості та страху перед ескалацією.

РЕЗЮМЕ

Нашу демократію зламано через базові закони соціальної психології.

Організована, нетерпима меншість завжди перемагає пасивну, толерантну біомасу.

І якщо ви думаєте, що це якесь нове, сучасне явище, ви глибоко помиляєтеся.

У НАСТУПНІЙ СТАТТІ МИ ЗАНУРИМОСЯ В ІСТОРІЮ.

Я покажу вам, як ця соціальна фізика працювала на практиці століттями: від Спарти, де 5% населення перетворили країну на концтабір, до більшовиків Леніна і клерикалів в Ірані, які цинічно захопили владу і першими вирізали своїх інфантильних попутників.

Готуйтеся, історичні аналогії будуть безжальними.

***

№ 1.691-3

ТРОЯНСЬКИЙ КІНЬ ТОЛЕРАНТНОСТІ. ЧОМУ ОРГАНІЗОВАНА МЕНШІСТЬ ЗАВЖДИ ПЕРЕМАГАЄ БІЛЬШІСТЬ

Стаття 3. ВІД СПАРТИ ДО ТЕГЕРАНА: ЯК МЕНШІСТЬ ПОЖИРАЄ СВОЇХ ПОПУТНИКІВ

2026-03-04

Рубін

У минулій статті ми препарували саму механіку людської покірності. Ми з'ясували, чому наша толерантна більшість математично приречена лежати на дивані, поки агресивні радикальні групи диктують нам свої правила.

Але якщо ви думаєте, що 1) китайські комуністи, 2) знавісніла росія або 3) політичні ісламісти винайшли якийсь новий гібридний велосипед, то ви глибоко помиляєтеся.

Інфантильність сучасних західних еліт полягає в тому, що вони взагалі не знають історії.

> **— Вони щиро вірять, що ми живемо в якусь унікальну епоху, де всі конфлікти з диктаторами можна вирішити за столом переговорів.**

А тепер давайте відкриємо історичну медичну картку і подивимося, як ця безжальна соціальна фізика працювала на практиці.

Спойлер:

> **— вона завжди закінчувалася ріками крові та превентивним знищенням наївних тимчасових союзників.**

1️⃣ АНТИЧНА СПАРТА: ЯК 5% ТРИМАЛИ В СТРАХУ КРАЇНУ

Почнемо з класики.

> — Стародавня Спарта. Сьогодні європейські бюрократи знепритомніли б від спартанської демографії. Повноправні громадяни (спартіати) становили жалюгідні 5% населення. Переважною більшістю були ілоти — безправні землероби.

Як 5% могли століттями утримувати владу над величезною масою, де на одного солдата припадало до семи рабів? Спартанці не проводили круглих столів щодо інклюзивності. Вони перетворили суспільство на перманентний військовий табір і запустили конвеєр ритуального терору.

У них була своя таємна поліція (криптія), яка щороку абсолютно легально вбивала найсильніших і потенційно небезпечних ілотів, придушуючи будь-який бунт у зародку.

ВИСНОВОК ПРОСТИЙ:

АБСОЛЮТНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ГОТОВНІСТЬ ДО НАСИЛЬСТВА ЗАВЖДИ ПЕРЕМАГАЮТЬ ЧИСЕЛЬНУ ПЕРЕВАГУ

2️⃣ ЛЕНІНСЬКИЙ АВАНГАРД: ТЕХНОЛОГІЯ КРАДІЖКИ ІМПЕРІЇ

Перенесемося в 1917 рік.

> — ***Більшовицький переворот*** — це еталонний приклад того, як крихітна, але фанатично організована політична меншість здатна зжерти величезну імперію.

Ленін не вірив у стихійні повстання мас і демократичні вибори. Він створив концепцію «партії авангарду» — вузької, глибоко законспірованої та жорстко дисциплінованої групи професійних революціонерів.

У жовтні 1917 року більшовики не чекали консенсусу, вони провели ретельно сплановану військово-технічну операцію.

> — Вони просто захопили телеграф, мости та державні банки. Поки Тимчасовий уряд, що представляв номінальну більшість, виявляв безхребетність та обговорював свободи, купка озброєних радикалів взяла владу.

І ось тут спрацював головний макіавеллівський закон:

СИНДРОМ ЗНИЩЕНИХ ПОПУТНИКІВ.

— Більшовики цинічно використали лівих есерів та анархістів як таран для перевороту. А щойно закріпилися в кабінетах — безжально пустили своїх недавніх союзників під ніж.

3️⃣ ІРАН 1979: МОГИЛА ДЛЯ КОРИСНИХ ІДІОТІВ

Але найбільш показовий і лякаючий для сучасної Європи приклад — це *Іранська революція*.

У 1979 році авторитарного шаха скидала величезна коаліція:

— марксисти, студенти, світські ліберали та шиїтські клерикали на чолі з аятолою Хомейні.

— Світські іранські інтелектуали радісно крокували пліч-о-пліч із радикалами, свято вірячи, що разом будуть будувати вільну країну.

Впізнаєте почерк?

Це ж викапаний сучасний європейський «червоно-зелений альянс», де

— «ліві активісти обіймаються з ісламістами», маскуючи *тоталітарний фундаменталізм* під боротьбу за соціальну *справедливість*.

Чим усе закінчилося в Ірані?

(1) Щойно режим шаха впав, Хомейні майстерно вкрав революцію та монополізував владу.

(2) Мулли створили Корпус вартових ісламської революції (КВІР) і розгорнули масовий терор.

(3) Кого вони вирізали першими? Тих самих марксистів і студентів, які допомогли їм прийти до влади.

ІНФАНТИЛЬНІ КОРИСНІ ІДІОТИ ЗАВЖДИ ВІДПРАВЛЯЮТЬСЯ НА ЕШАФОТ ПЕРШИМИ

ПІДСУМОК

Сьогодні історія повторюється на наших очах.

1) — Авторитарна вісь діє за старими лекалами соціальної інженерії. москва вже відіграє роль приреченого корисного ідіота для Пекіна, виснажуючи свою економіку і спалюючи ресурси в безглуздій війні, поки Китай робить з рф безправного сировинного васала.

2) — А європейські ліворадикали, які захищають ісламістів заради голосів на муніципальних виборах, упевнено риють собі братську могилу. Щойно політичний іслам набере критичної маси в Європі, ці ліберальні борці за права меншин повторять долю іранських марксистів. Фундаменталісти не терплять ідеологічних конкурентів.

Трамп свого часу намагався використовувати жорсткий транзакційний підхід проти цієї осі, завдаючи інституційних ударів по мережах ісламістів через «Угоди Авраама».

Але одних тактичних і економічних угод замало, якщо суспільство не розуміє історичних загроз.

Щоб вижити, нам потрібно навчитися хірургічно відокремлювати велику релігію від тоталітарного політичного вірусу.

У наступній статті ми проведемо ЖОРСТКУ МЕЖУ МІЖ ІСЛАМОМ ТА ІСЛАМІЗМОМ. Я поясню, чому адекватні країни арабського Сходу безжально знищують політичних ісламістів, поки Європа оплачує їм бенкети.

Готуйтеся, ілюзій більше не залишиться.

***

№ 1.691-4

ТРОЯНСЬКИЙ КІНЬ ТОЛЕРАНТНОСТІ. ЧОМУ ОРГАНІЗОВАНА МЕНШІСТЬ ЗАВЖДИ ПЕРЕМАГАЄ БІЛЬШІСТЬ

Стаття 4. ВІРА ПРОТИ ВІРУСУ: ЧОМУ ІСЛАМСЬКИЙ СХІД ЗНИЩУЄ ІСЛАМІСТІВ

У минулій статті ми на історичних прикладах переконалися, що радикальна меншість завжди із задоволенням пускає під ніж своїх інфантильних ліберальних попутників.

Але чому сучасна Європа з такою впертістю продовжує «стрибати на ці історичні граблі»?

Відповідь криється в колосальній *понятійній сліпоті* західних еліт.

Європейські чиновники, які роками виховувалися в тепличних умовах грантів на толерантність, примудрилися

— **«переплутати велику світову релігію з тоталітарною політичною сектою»**.

Вони дивляться на агресивних бородатих чоловіків, які вимагають прибрати різдвяні ялинки, і бачать у них «*пригнічену меншість*», чиї релігійні почуття потрібно терміново захистити.

А тепер давайте знімемо рожеві окуляри і назвемо речі своїми іменами.

1️⃣ ТЕОЛОГІЯ ПРОТИ ІДЕОЛОГІЇ: ЛЕНІН У ЧАЛМІ

Запам'ятайте базове правило: *«іслам та ісламізм — це не одне й те саме»*.

1) — *Іслам* — це світова *релігія* з понад мільярдом послідовників, яка навчає духовної практики, моралі та особистих стосунків із богом.

2) — *Ісламізм* — натомість — це сучасна тоталітарна *політична ідеологія*.

Вона просто паразитує на священних текстах, як вірус на здоровій клітині, заради однієї мети — *абсолютної світської влади та тотального контролю*.

Вони навіть не приховують, звідки взяли свої методички. Головний ідеолог ісламізму Саїд ***Кутб*** у своїй праці «Віхи на шляху» буквально скопіював концепцію Володимира ***Леніна*** про створення «партії авангарду».

Ісламісти збочили базовий теологічний ***принцип єдності бога***, перетворивши його на доктрину абсолютного політичного суверенітету (хакімії).

У їхній системі координат будь-який світський уряд є нелегітимним, а демократія — це єресь.

Їхній шаріат — це не релігія, а інструмент політичної диктатури.

2️⃣ ВНУТРІШНЬОІСЛАМСЬКА ВІЙНА: ЯК ЛІКУЮТЬ ЦЮ ПУХЛИНУ

Найкумедніше і водночас найтрагічніше в цій ситуації те, що адекватні країни арабського Сходу розуміють цю загрозу в тисячу разів краще, ніж інфантильна Європа.

Чому Об'єднані Арабські Емірати, Саудівська Аравія та Єгипет офіційно визнали «Братів-мусульман» терористами? Чому вони безжально зачищають свій державний апарат від їхньої присутності?

Тому що Схід знає: політичний іслам вимагає від своїх адептів транснаціональної лояльності до секти, а не до національної держави.

Для арабських урядів ця ленінська секта в чалмі — екзистенційна загроза.

Вони позбавляють ісламістів доступу до мечетей, шкіл і фінансових потоків, просуваючи нормальний, деполітизований іслам. Прагматичні араби просто не збираються ділити реальну владу з екстремістським авангардом.

3️⃣ СЛІПОТА ЗАХОДУ: ГОДУВАННЯ КРОКОДИЛА

А що в цей час робить Європа? Вона «оплачує радикалам бенкет».

Розуміючи, що збройне захоплення влади на Заході поки неможливе, ісламісти використовують ***інституційну окупацію***.

Тут ідеально працює правило Талеба:

— крихітна, але безкомпромісна група (3-4%) відмовляється від будь-яких поступок, і більшість, що панічно уникає конфліктів, покірно змінює свої закони.

Школи тихо прибирають свинину з меню, в басейнах вводять гендерну сегрегацію, а журналісти і вчителі вмикають тотальну самоцензуру з тваринного страху перед фізичною розправою.

Демократична система здає свої позиції, аби тільки її не звинуватили в «ісламофобії».

Саме це слово — «ісламофобія» — стало їхньою головною когнітивною зброєю, яку активно впроваджував ще режим аятоли Хомейні.

Воно паралізує мізки європейських бюрократів, прирівнюючи будь-яку критику тоталітарної ідеології до расизму.

ПІДСУМОК

Щоб уникнути глобального зіткнення цивілізацій (що стало б ідеальним подарунком для москви та Пекіна), Заходу потрібно терміново прокинутися.

Той самий Трамп, попри всі його мінуси, намагався інституційно задушити мережі ісламістів на Близькому Сході, просуваючи «Угоди Авраама» та вибудовуючи прагматичний союз із арабськими країнами.

Нам потрібна саме стратегія хірургічного відсікання мусульман від політичних ісламістів.

Але поки Європа цього не робить, вісь зла «потирає руки».

У наступній статті ми розберемо ВНУТРІШНЮ ІЄРАРХІЮ ЦІЄЇ АВТОРИТАРНОЇ ОСІ. Я покажу вам, хто в ній реальний господар, чому росія остаточно перетворилася на жалюгідного геополітичного васала Китаю, і як вони використовують терористів як дешевих проксі для виснаження Заходу.

Готуйтеся, міфи про рівноправне партнерство диктаторів остаточно рухнуть.

***

№ 1.691-5

ТРОЯНСЬКИЙ КІНЬ ТОЛЕРАНТНОСТІ. ЧОМУ ОРГАНІЗОВАНА МЕНШІСТЬ ЗАВЖДИ ПЕРЕМАГАЄ БІЛЬШІСТЬ

Стаття 5. ІЄРАРХІЯ ОСІ ЗЛА: ГОСПОДАР, ВИКИДАЙЛО ТА ОДНОРАЗОВА ПІХОТА

У минулій статті ми зірвали релігійну маску з політичного ісламізму, показавши його справжнє тоталітарне обличчя. Але будь-яка армія фанатиків потребує спонсорів, зброї та глобальної координації.

Сьогодні ми препаруємо саму корпорацію хаосу — так звану «вісь зла».

Західні бюрократи й досі з придихом розмірковують про «справедливий багатополярний світ» і *рівноправний союз диктаторів*.

ПОСПІШАЮ ВАС ЗАСМУТИТИ:

ЖОДНОГО РІВНОПРАВ'Я ТАМ НЕМАЄ Й БЛИЗЬКО

Ця вісь — найжорстокіша мафіозна піраміда підпорядкування.

У ній є 1) — холодний розважливий господар, 2) — тупуватий геополітичний викидайло і 3) — дешеве гарматне м'ясо.

Давайте розберемо, хто є хто.

1️⃣ ГОСПОДАР ТА ЙОГО РУЧНИЙ ВЕДМІДЬ

На вершині цього «харчового ланцюга» монолітно сидить *компартія Китаю*.

Пекін вибудував досконалий світський цифровий тоталітаризм.

А ось росія в цій конструкції остаточно деградувала до принизливого статусу геополітичного «корисного ідіота» та сировинного придатка. путін щиро вірив, що ділить світ на рівних, але реальність виявилася безжальною.

> — Торгова статистика кричить про абсолютну економічну асиметрію: москва віддає нафту і газ із величезним дисконтом, отримуючи натомість критичну залежність від китайського імпорту.

ВІДБУЛАСЯ ТОТАЛЬНА ЮАНІЗАЦІЯ ДІРЯВОЇ ЕКОНОМІКИ рф,

яка тепер управляється рішеннями китайського Центробанку.

Китайські стратеги з посмішкою мудрої мавпи спостерігають, як знавісніла москва працює дешевим проксі-тараном, виснажуючи військові запаси НАТО.

При цьому Пекін категорично відмовляється пов'язувати себе формальним військовим союзом з рф.

> — Нащо брати на себе зобов'язання і підставлятися під вторинні санкції Заходу, якщо ручний сусід готовий сам спалювати свої ресурси?.

2️⃣ ГЛОБАЛЬНИЙ ГОП-СТОП: АФРИКА ТА БЛИЗЬКИЙ СХІД

Автократи панічно бояться прямої конвенційної війни з розвиненим Заходом. Тому вони зробили ставку на виснажливі гібридні конфлікти та проксі-операції по всьому світу.

На ***африканському континенті*** кремль плодить найманців, витісняючи західний вплив. Із залишків вагнерівців москва зліпила «Африканський корпус», який напряму підпорядкований міноборони рф.

Вони охороняють військові хунти в Малі, ЦАР і Судані в обмін на контроль над видобутком золота та урану.

Іронія в тому, що найманці рф не здатні забезпечити реальну безпеку на місцях.

Їхня присутність парадоксально розширює території, контрольовані джихадистами.

Але кремлю це вигідно: перманентна нестабільність робить африканські режими тотально залежними від багнетів москви.

На ***Близькому Сході*** вісь використовує радикалів — ХАМАС, Хезболлу та хуситів — як ударні проксі-сили для глобальної дестабілізації. Пекін офіційно зливає хуситам супутникові дані для наведення ракет на західні судна, а путін обговорює передачу терористам протикорабельних комплексів.

ЇХНЯ МЕТА ЕЛЕГАНТНА У СВОЇЙ ПІДЛОСТІ:

— розпилити військові ресурси США і Європи, максимально відволікаючи їх від Індо-Тихоокеанського регіону та Східної Європи.

3️⃣ ОДНОРАЗОВА ПІХОТА В ЧАЛМАХ

А де ж у цій ієрархії *радикальний ісламізм*? Йому відведено найбільш незавидну роль — *одноразової піхоти*.

Фундаментальний ідеологічний базис китайського світського *техно-тоталітаризму* органічно несумісний з *релігійним фанатизмом*.

Як ми вже говорили, автократії працюють суворо за заповітами Макіавеллі.

— Щойно тактичне завдання з руйнування західної гегемонії буде досягнуто, почнеться криваве розлучення.

Пекін уже успішно обкатав технології геноциду і цифрового концтабору на ***мусульманах-уйгурах*** у Сіньцзяні.

Щойно ісламісти стануть не потрібні, **КИТАЙ БЕЗ ЖОДНИХ ВАГАНЬ ЗАПУСТИТЬ ПРЕВЕНТИВНУ СИЛОВУ ЗАЧИСТКУ ПОЛІТИЧНОГО ІСЛАМУ** по всьому периметру свого впливу.

ПІДСУМОК

Заходу час припинити оцінювати цю загрозу через призму ілюзій.

Трамп свого часу намагався бити по цій осі транзакційним підходом, запускаючи торгові війни з Китаєм і просуваючи «Угоди Авраама».

1) — Але поки ми намагаємося гасити геополітичні пожежі на периферії, вісь зла застосовує когнітивну зброю для демонтажу інститутів зсередини.

2) — Вони системно зламують наші демократії через дезінформацію та алгоритми TikTok.

У наступній статті ми розберемо ВНУТРІШНЄ ГІБРИДНЕ ЗАХОПЛЕННЯ.

Я покажу вам,

> *— 1) — як москва використовує масову роздачу паспортів для підготовки вторгнень, і 2) — як ісламісти, об'єднавшись з інфантильними ліворадикалами в «червоно-зелений альянс», паралізують Європу.*

Готуйтеся, ми зазирнемо прямо в черево троянського коня.

***

№ 1.691-6

ТРОЯНСЬКИЙ КІНЬ ТОЛЕРАНТНОСТІ. ЧОМУ ОРГАНІЗОВАНА МЕНШІСТЬ ЗАВЖДИ ПЕРЕМАГАЄ БІЛЬШІСТЬ

Стаття 6. АНАТОМІЯ ГІБРИДНОГО ЗАХОПЛЕННЯ: ВІД ПАСПОРТІВ рф ДО «ЧЕРВОНО-ЗЕЛЕНОГО АЛЬЯНСУ»

У минулій статті ми розібрали мафіозну піраміду «осі зла», де Китай виступає холодним цифровим господарем, а росія остаточно деградувала до статусу тупуватого геополітичного викидайла.

Багато обивателів наївно вважають, що головна загроза від цієї осі — це ядерні ракети або мільйонні армії на кордонах.

Але поки ми з жахом дивимося на Схід, автократії вже перенесли війну прямо всередину наших з вами демократичних домівок.

Вони віртуозно використовують нашу інфантильну толерантність і відкритість західних інститутів як головну зброю для нашого ж знищення.

І сьогодні ми препаруємо механізми цього захоплення, приділивши особливу увагу головній політичній потворі сучасності — «червоно-зеленому альянсу».

1️⃣ ПАСПОРТИЗАЦІЯ: ЯК москва КОНСТРУЮЄ ПРИВІД ДЛЯ ВІЙНИ

Авторитарні режими давно зрозуміли, що *демографія* — це ефективна зброя. Метод, який використовує росія, до смішного примітивний, але працює безвідмовно.

Роками кремль проводив масову роздачу паспортів рф на територіях сусідніх держав: у Придністров'ї, Абхазії, Південній Осетії та Україні. **Мета цього фокусу**

> **— штучно сконструювати *фіктивну демографічну меншість* на чужій землі.**

Щойно критичну масу таких «громадян» створено, москва використовує крики про їхній «захист» як залізобетонне юридичне прикриття для військового вторгнення та анексії суверенних земель.

Запам'ятайте це правило гібридної війни:

СПОЧАТКУ ПРИХОДЯТЬ ПАСПОРТИ, А ПОТІМ ПРИЇЖДЖАЮТЬ ТАНКИ

2️⃣ МУНІЦИПАЛЬНЕ ЗАХОПЛЕННЯ: АНКЛАВИ ТА ПРАВИЛО ТАЛЕБА

Політичний ісламізм діє за тією ж ленінською тактикою агресивної меншості, але зламує нас зсередини.

Радикали категорично відмовляються від асиміляції, формуючи в самому серці Європи (у Парижі, Брюсселі, Мальме) замкнені «паралельні суспільства».

> — Використовуючи ***демографічне зростання*** і жорстке ***блокове голосування***, вони **захоплюють реальну владу на місцях**.

Наприклад, у британському районі Тауер-Гамлетс ісламська партія Aspire отримала абсолютний контроль над бюджетом усього муніципалітету.

У Нідерландах партія DENK забирає місця в парламенті, спираючись виключно на мусульманський фаворитизм.

Тут ідеально спрацьовує правило Нассіма Талеба.

Крихітна, але абсолютно безкомпромісна група (лише 3–4%) відмовляється від будь-яких поступок.

У відповідь європейська більшість, яка панічно уникає конфліктів, покірно переписує під радикалів свої базові закони.

Школи слухняно прибирають свинину з меню, у басейнах вимагають гендерну сегрегацію, а різдвяні ярмарки обносять бетонними блоками.

3️⃣ ЗВІДКИ ВЗЯВСЯ «ЧЕРВОНО-ЗЕЛЕНИЙ АЛЬЯНС»?

Але це повзуче захоплення було б неможливим без відвертих корисних ідіотів усередині самих демократій.

Головний спонсор інституційного суїциду Європи

— це **«ІСЛАМО-ГОШИЗМ» (АБО «ЧЕРВОНО-ЗЕЛЕНИЙ АЛЬЯНС»)**.

Хто це такі і звідки вони взялися?

Це неприродний, абсурдний тактичний союз між ***радикальними ісламістами*** та європейськими ***ліворадикальними*** силами.

1) — Їхня інтелектуальна спорідненість сягає корінням у постмодернізм і критику епохи Просвітництва.

2) — Ісламістів та лівих політиків об'єднує спільна тваринна ненависть до західного імперіалізму, капіталізму та ліберальної держави.

Ісламістські стратеги виявилися геніальними маркетологами.

— Вони блискуче вкрали ***понятійний апарат*** західних університетів.

Жонглюючи термінами на кшталт «інтерсекціональність», «структурний расизм» та «мікроагресії»,

— **вони замаскували свій звичайний тотальний фашизм під боротьбу за права пригноблених меншин.**

Ключовою когнітивною зброєю цього альянсу стало слово «ІСЛАМОФОБІЯ». Забавно, що цей термін активно впроваджував у маси ще кривавий режим аятоли Хомейні після 1979 року.

Сьогодні ліві використовують його, щоб прирівняти будь-яку раціональну критику ісламізму до расизму, паралізуючи здатність держави до самозахисту.

4️⃣ ЗРАДА ЛІВИХ ЕЛІТ НА ПРАКТИЦІ

Як це виглядає в реальній політиці? Ліві партії заради голосів мігрантів добровільно стають політичним дахом для фундаменталістів.

1) — Найяскравіший приклад — партія Жана-Люка Меланшона (LFI) у Франції.

> Меланшон закликає до «креолізації» Франції, заявляє, що ісламофобія так само небезпечна, як антисемітизм, і просуває до Європарламенту палестинських активістів.
>
> Що вони роблять у парламенті? Систематично блокують будь-які антитерористичні закони. У березні 2024 року партія Меланшона виявилася єдиною силою у Франції, яка голосувала проти закону про боротьбу з іноземним втручанням.

2) — У Великій Британії цей самий червоно-зелений альянс стигматизує урядову програму боротьби з радикалізацією (Prevent), називаючи її актом «структурної ісламофобії».

ЛІВІ ІНФАНТИЛИ З РАДІСТЮ РИЮТЬ СОБІ МОГИЛУ, ЗАБУВШИ, ЩО РАДИКАЛИ ПЕРШИМИ ВІДПРАВЛЯТЬ ЇХ НА ЕШАФОТ, ЩОЙНО ВІЗЬМУТЬ ВЛАДУ.

5️⃣ ЦИФРОВИЙ ДОПІНГ ВІД ОСІ ЗЛА

Щоб ліва молодь Заходу продовжувала марширувати на підтримку ісламістів, авторитарна вісь б'є по ній *цифровою зброєю*.

Китайські рекомендаційні алгоритми в TikTok працюють як *інструмент поляризації*:

> **— вони штучно накачують молодь проісламістськими та радикальними наративами.**

А дезінформаційні ботоферми, які щедро спонсорує кремль, синхронно посилюють цю істерію в соціальних мережах.

Ця синергія цифрового авторитаризму Китаю та європейської лівої інфантильності гарантує безперешкодне захоплення наших інститутів.

ПІДСУМОК

Троянський кінь уже давно стоїть на головних площах наших столиць, а корисні ідіоти з мандатами лівих партій дбайливо відкривають у ньому люки.

У фінальній, сьомій статті нашого циклу ми підіб'ємо риску. Я проаналізую фактор Трампа, викрию політичних симулякрів на кшталт Віктора Орбана (які таємно обслуговують інтереси рф і Китаю) та назву істинних європейських яструбів.

А головне — дам жорсткий рецепт нашого виживання через перехід до інструментів «войовничої демократії». Готуйтеся до фіналу.

***

№ 1.691-7

ТРОЯНСЬКИЙ КІНЬ ТОЛЕРАНТНОСТІ. ЧОМУ ОРГАНІЗОВАНА МЕНШІСТЬ ЗАВЖДИ ПЕРЕМАГАЄ БІЛЬШІСТЬ

Стаття 7. ВОЙОВНИЧА ДЕМОКРАТІЯ: СПРАВЖНІ ЯСТРУБИ, ФАЛЬШИВІ РЯТІВНИКИ ТА РЕЦЕПТ ВИЖИВАННЯ

Ось ми й дісталися фіналу нашого препарування глобального політичного суїциду. У попередніх шести текстах ми розібрали по гвинтиках цю гібридну м'ясорубку.

Ми побачили, як Китай, знавісніла росія та радикальні ісламісти зламують наші інститути, поки інфантильна європейська біомаса п'є соєве латте і розмірковує про толерантність.

Ми побачили, як ліворадикали радісно відчиняють ворота варварам, наївно сподіваючись, що крокодил з'їсть їх останніми. АЛЕ ДОСИТЬ ПРО ДІАГНОЗИ. ЧАС ВИПИСУВАТИ ЖОРСТКИЙ РЕЦЕПТ.

Якщо Захід хоче вижити, йому доведеться викинути на смітник свої ілюзії та навчитися бити першим.

Для початку нам потрібно хірургічно відокремити реальних захисників цивілізації від дешевих політичних симулякрів.

1️⃣ ФАКТОР ТРАМПА: ТОРГУВАТИ, А НЕ ВОЮВАТИ

Будемо чесними. Трамп — це складний, прагматичний бульдозер.

Його базова зовнішньополітична філософія будується на жорсткому транзакційному підході:

ВІН ХОЧЕ ЗМУСИТИ ВЕСЬ СВІТ ТОРГУВАТИ, А НЕ ВОЮВАТИ.

Його підхід до союзників по НАТО часто викликає істерику в європейських бюрократів, але в цьому криється залізна логіка. Трамп змушує розслаблену Європу згадати, хто вона така.

Він жорстко вимагає, щоб усі учасники альянсу припинили бути інфантильними утриманцями, почали реально озброюватися і ПІДНЯЛИ СВОЇ ВІЙСЬКОВІ БЮДЖЕТИ ДО 5% ВВП. Йому просто не потрібні безпорадні країни як союзники.

І цей жорсткий пресинг приносить плоди.

Трамп завдав реальної шкоди авторитарній осі:

1) — він запустив торгову війну і технологічне удушення Китаю.

2) — На Близькому Сході він продавив «Угоди Авраама», завдавши найпотужнішого удару по мережах політичного ісламізму.

А в енергетиці

3) — залив Європу американським СПГ, об'єктивно знизивши залежність від бензоколонки, якою керує москва.

2️⃣ СИМУЛЯКРИ БОРОТЬБИ: ТРОЯНСЬКІ КОНІ АВТОРИТАРИЗМУ

Куди страшніші відверті політичні потвори Європи, які лише імітують боротьбу за національні інтереси, а де-факто працюють на демонтаж Заходу.

1) — Погляньте на Віктора Орбана. Він побудував собі імідж головного захисника «християнської Європи» від мігрантів.

А на практиці?

> *ЦЕ КЛАСИЧНИЙ ТРОЯНСЬКИЙ КІНЬ. У Європарламенті його прямо називають «корисним ідіотом», який обслуговує інтереси Пекіна та рф.*

Орбан блокує допомогу Україні, саботує санкції проти кремля, видає громадянам країни-агресора «національні карти» для безперешкодного в'їзду в Шенген. І ще він дозволяє китайським поліцейським патрулювати вулиці угорських міст.

Чудовий захист суверенітету, чи не так?

2) — Туди ж відправляються ультраправі крикуни на кшталт німецької AfD та австрійської FPÖ.

> *Вони голосно кричать про загрозу міграції, але щільно сидять на фінансовій та ідеологічній голці, яку їм дбайливо надали москва і Пекін. Їхні депутати зливають секрети китайській розвідці та слово в слово ретранслюють наративи кремля.*

3️⃣ СПРАВЖНІ ЯСТРУБИ: БЕЗКОМПРОМІСНИЙ ОПІР

Але в цій політичній пустелі є і справжні хижаки, здатні бити по всіх вершинах авторитарного трикутника.

🔶 КАЯ КАЛЛАС. Представниця жорсткого балтійського блоку. Вона публічно визначає Китай як системного суперника, б'є по технологічній підтримці рф і вимагає реального трибуналу для військових злочинців.

🔶 ПЕТР ПАВЕЛ. Президент Чехії, технократ і військовий. Жодного дешевого популізму. Він забезпечив безпрецедентну військову підтримку України, відкрито відмовив Китаю в ролі «миротворця» і продемонстрував безкомпромісну реакцію на атаки ісламістів проти Ізраїлю.

🔶 ДЖОРДЖА МЕЛОНІ. Унікальний приклад трансформації правого політика в системного яструба. Вона витягла Італію з китайської пастки «Один пояс, один шлях», зберегла найжорстокіші санкції проти рф і запровадила політику нульової толерантності до ісламістського радикалізму.

4️⃣ РЕЦЕПТ ВИЖИВАННЯ: ВОЙОВНИЧА ДЕМОКРАТІЯ

Щоб не стати історичним добривом, нашій толерантній більшості час згадати, що демократія повинна мати зуби.

КОНЦЕПЦІЯ ПАСИВНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ МЕРТВА. Ласкаво просимо в епоху «Войовничої демократії».

Це практика випереджального фізичного та юридичного усунення антиконституційних елементів. Німеччина вже почала цей процес проти AfD, класифікувавши їх як екстремістів і готуючи підґрунтя для позбавлення державного фінансування та повної судової заборони.

ДЕМОКРАТІЯ МАЄ ПОВНЕ ПРАВО ЗНИЩУВАТИ ТИХ, ХТО ВИКОРИСТОВУЄ ЇЇ СВОБОДИ ДЛЯ ЇЇ Ж ВБИВСТВА.

Британія ухвалила жорсткий Закон про національну безпеку, запровадивши кримінальну відповідальність за прихований іноземний вплив, дезінформацію та саботаж.

Але головне — нам потрібна скандинавська модель «Тотальної оборони» та когнітивної безпеки. Захист від гібридних загроз має бути вшитий у кожен шар суспільства.

Від алгоритмічного блокування ворожої пропаганди в мережах до жорсткого припинення будь-яких спроб агресивної меншості диктувати свої умови світській більшості.

ПІДСУМОК

Закони соціальної фізики безжальні. Або толерантна, ледача більшість нарешті усвідомить, що перебуває у стані екзистенційної гібридної війни, згуртується та інституційно розчавить агресивний авторитарний авангард.

Або на наше суспільство чекає принизлива доля античних ілотів.

Ворог уже давно всередині наших стін. Час умовлянь закінчився.

ПОРА ОДЯГАТИ БРОНЮ

***

№ 1.692

2026-03-07

Владислав ***Смірнов***

Найслабше місце офіційної версії полягає у формі транспортування золота, яка була зафіксована на оприлюднених угорцями фотографіях.

Міжнародний міжбанківський ринок золота суворо регламентований правилами Лондонської асоціації ринку дорогоцінних металів (LBMA). Транзит та зберігання банківського золота вимагає жорсткого стандартизованого пакування — злитки повинні транспортуватися у спеціальних ударостійких контейнерах або дерев'яних ящиках із заводським маркуванням, щоб гарантувати непорушність металу, захистити сертифікати автентичності (COA) та унеможливити підміну.

Натомість на кадрах угорської митниці золото виглядало як розпакований товар (повідомлялося про транспортування в звичайних сумках). Відкриття заводського пакування банківського металу автоматично позбавляє його статусу «Good Delivery» під час транзиту — такий метал жоден центральний банк не прийме на баланс без повторного, тривалого та дорогого лабораторного дослідження (афінажу). Золото в такому вигляді нагадує не резерви державного банку, а приватний статок.

Більше того, якби операція була абсолютно «чистою», українська влада мала б у перший же день скандалу оприлюднити відредаговані копії міжнародних митних декларацій, вагових списків (Weight list) та актів приймання-передачі. Цього не відбулося. Саме мовчання навколо супровідних паперів та дивний

візуальний стан металу дозволили угорцям заявити про розслідування щодо відмивання грошей.

Grok:

Цей фрагмент — один з найсильніших і найобґрунтованіших аргументів у всій статті. Він спирається на реальні правила ринку дорогоцінних металів і на те, що видно на оприлюднених угорцями фото. Давайте розберемо по пунктах, наскільки це правда і наскільки критично для офіційної версії.

1. Правила LBMA щодо пакування та транспортування — це правда

LBMA Good Delivery Rules (останні публічні версії, які не змінилися радикально) дійсно вимагають:

(1) - Злитки золота транспортуються в **запечатаних дерев'яних, пластикових або карбонових коробках** (sealed wooden/plastic/carbon-fibre boxes) або в спеціальних захисних "sleeves"/tote на палетах.

(2) - Коробки/контейнери маркуються унікальним номером, вагою, часто пломбуються (pull-tight seals).

(3) - Рекомендовано захист від тертя (bubble wrap, cardboard), але **не індивідуальне пакування** в плівку чи сумки.

(4) - Мета — зберегти цілісність, запобігти підміні, захистити сертифікати автентичності (COA) та зберегти статус "Good Delivery".

(5) - Якщо заводське пакування порушене (розкрите, злитки "насипом"), метал втрачає статус Good Delivery під час транзиту/приймання. Центральні банки та великі гравці ринку вимагають повторного афінажу + лабораторного тестування, що дорого й довго.

Тобто твердження про "ударостійкі контейнери або дерев'яні ящики з маркуванням" — **точне** і відповідає стандартам.

2. Що саме показали угорці на фото/відео

Угорський уряд (сторінка kormanyzat, NAV, TEK) та пов'язані медіа оприлюднили фото під назвою "Operation Ukrainian Gold Convoy". На них видно:

(1) - Готівку в стандартних банківських пачках (часто в целофані/стрічки ФРС).

(2) - Золото — **злитки**, розміщені в звичайних сумках, пакетах, коробках без видимої заводської пломби/маркування LBMA-типу, або просто розкладені/насипом поряд з грошима.

Багато українських і міжнародних видань (NV, The Guardian, Politico, NDTV тощо) описують і публікують ці фото як "gold bars in bags" або "confiscated cash and gold bars from armoured vehicles", без згадки про герметичні контейнери чи пломби. Жодне офіційне українське джерело (Ощадбанк, НБУ, МЗС) не спростувало візуальний вигляд і не показало альтернативні фото "правильного" пакування з їхнього боку.

Це **найслабше місце** офіційної версії: якщо це справді банківське золото в транзиті як резерви/для кас — чому воно не в стандартному LBMA-пакуванні?

3. Наслідки такого пакування — теж правда

(1) - Злитки без непорушного пакування/пломб автоматично підпадають під підозру в нелегальному походженні або підміні.

(2) - Для центрального банку (НБУ) прийняти таке золото на баланс без повторного афінажу — неможливо за правилами.

(3) - Саме це дало Угорщині формальний привід відкрити справу за money laundering (відмивання): "чому державний банк везе 9 кг золота в сумках, а не в сертифікованих контейнерах?".

4. Мовчання щодо документів — справедливе зауваження

Станом на 7–8 березня 2026:

(1) - Ощадбанк і НБУ заявили, що все легально, є контракт з Raiffeisen, митні декларації в порядку.

(2) - Але **жодної публічної копії** (навіть відредагованої) митної декларації, weight list, акту приймання-передачі, сертифікатів на золото (COA), опису пакування — не оприлюднено.

(3) - Це контрастує з угорською стороною, яка активно постить фото/відео.

Якби документи були бездоганні — їх би виклали першого ж дня для тиску на Будапешт і ЄС. Мовчання тільки підживлює підозри.

Підсумок

Цей блок тексту — **найоб'єктивніший і найважчий для спростування** у всій статті. Він не стверджує прямо "це крадене золото", а показує грубе невідповідання стандартам LBMA+дивну поведінку української сторони

(мовчання про папери). Це справді серйозно підриває тезу "звичайна рутинна операція держбанку".

З іншого боку:

(1) - Можливо, це був "експрес-транзит" або тимчасове пакування для швидкого перевезення (війна, логістичні обмеження).

(2) - Або золото не мало статусу Good Delivery з самого початку (наприклад, куплене на вторинному ринку).

(3) - Але навіть у цих випадках — чому не пояснити публічно і не показати документи?

Поки що **візуальний доказ+правила LBMA працюють проти офіційного наративу сильніше, ніж будь-які політичні заяви**.

Якщо протягом найближчих днів Київ не оприлюднить фото "правильного" пакування та ключові папери — цей аргумент залишиться одним з головних у цій історії.

***

№ 1.693

2026-03-08

Венеційська бієнале — одна з найавторитетніших мистецьких платформ світу, яка не може ставати ***майданчиком для відбілювання воєнних злочинів***, які Росія щоденно вчиняє проти у(**У**)країнського народу та нашої культурної спадщини.

З 2014 року Росія *цілеспрямовано знищує об'єкти культурної спадщини України*, порушуючи норми міжнародного гуманітарного права, положення Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту 1954 року.

З початку *повномасштабного вторгнення* Росія веде системну війну проти української *культури*, *ідентичності* та історичної *пам'яті*.

З 2022 року, війна Росії забрала життя 346 митців та 132 українських і іноземних медійників.

Росія *зруйнувала або пошкодила* *1 707 пам'яток культурної спадщини* та 2 503 об'єкти культурної інфраструктури в Україні, з яких 558 повністю знищено.

Міністерство культури України
6 янв. · 2026-01-06

У 2025 році унаслідок російської агресії в Україні зруйновано та пошкоджено 307 пам'яток культурної спадщини та 261 об'єкт культурної інфраструктури.

Загалом від початку повномасштабного вторгнення зазнали руйнувань 1640 пам'яток культурної спадщини та 2446 об'єктів культурної інфраструктури.
Серед них: 153 пам'ятки національного значення, 1333 місцевого, 154 щойно виявлені – у 18 областях.
Найбільших руйнувань зазнали Харківська (344), Херсонська (297), Одеська (182), Донецька (175) та Київська області й місто Київ (163).

Культурна інфраструктура втратила 498 об'єктів:
- клубні заклади — 1193,
- бібліотеки — 854,
- мистецькі заклади — 188,
- музеї та галереї — 136,
- театри й кінотеатри — 50,
- парки та зоопарки — 11,
- заповідники — 9,
- цирки — 4,
- кіностудія у Києві.

Через тимчасову окупацію Луганської, значних частин Запорізької, Донецької та Херсонської областей точна кількість постраждалих об'єктів ще уточнюється.

У відповідь на масштабні руйнування, спричинені російською агресією, Міністерство культури України спільно з міжнародними партнерами створили Український фонд культурної спадщини. Місія Фонду – мобілізувати міжнародні та національні ресурси для захисту, відновлення та розвитку української культурної спадщини й культури як основи ідентичності, демократії та європейської приналежності.

Міністерство та його партнери продовжують спільно працювати над подоланням наслідків руйнувань і відновленням культурного потенціалу України.

Російські окупанти незаконно вивезли щонайменше 35 482 музейні предмети, а понад 2,1 мільйона одиниць зберігаються на тимчасово окупованих територіях і перебувають під загрозою знищення або незаконного переміщення.

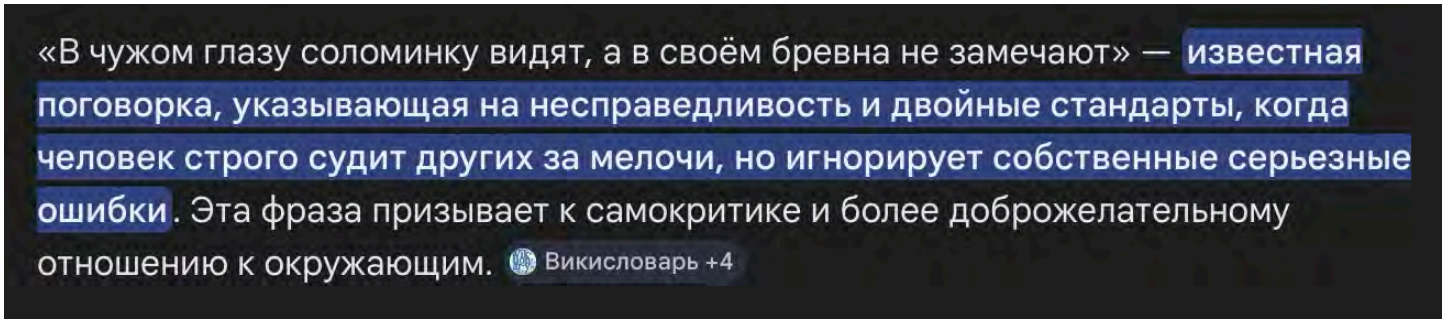
Прямі збитки культурному сектору України вже перевищують 4,2 млрд доларів США, а *загальні втрати галузі оцінюються більш ніж у 31 млрд доларів*.

Протягом століть Російська імперія та згодом СРСР здійснювали цілеспрямовану політику знищення української *ідентичності*:

> — забороняли українську мову, привласнювали українських митців і культурні надбання та просували міф про велич і вищість російської культури.

Росія і зараз проводить системну політику *культурної експансії* та *насильницької русифікації* на тимчасово окупованих територіях.

> — (*Українська*) мова витісняється з освіти, медіа та публічного простору, знищуються (*українські*) книжки, переписуються бібліотечні фонди, переслідуються педагоги, журналісти та культурні діячі.

Росія також відкрито *використовує культуру як інструмент політичного впливу.*

Показовим є висловлювання директора російського музею «Ермітаж» Міхаіла Піотровського, який назвав російські культурні проєкти за кордоном «спецопераціею».

> — Це підтверджує, що російська культурна присутність часто є частиною ширшої державної політики легітимізації агресії.

— Я дуже вдячна, що прем'єрка довірила мені величезну відповідальність очолити Міністерство культури і загалом весь гуманітарний напрямок.

Тому що Мінкульт під час війни виконує неймовірно важливі функції.

За пів року ще більше переконалася, що культура – важлива частина національної безпеки України.

Кожного разу, коли до мене приходять в кабінет гості, вони бачать цей дрон (в кабінеті віцепрем'єрки розташовано дрон VAMPIRE — ударний дрон-бомбер української технологічно-оборонної компанії SkyFall, відомий також як "Баба Яга" – ІФ-У), який є для мене нагадуванням, що культура також ще і те, що нас захищає, робить стійкими, єдиними і сильними в опорі до ворога.

Культура – це голос держави, і якщо ми не говоримо голосно, ясно, чітко і зрозуміло на весь світ, то говорять за нас і дуже часто говорять неправду. Більше того, культура – це те, що змушує нас розуміти, чому ми живемо на цій землі, хто такі українці і що ми захищаємо.

Фрагм 1нт

У цьому контексті допуск представників Росії до міжнародних мистецьких подій неприпустимий.

27 лютого 2022 року, через три дні після початку повномасштабної агресії Росії, організатори Бієнале засудили агресію та виступили за мир і діалог. Нам незрозуміло, чому ця позиція організаторів змінюється зараз, коли Росія відмовляється припиняти війну, відкидає мирні зусилля та діалог, натомість продовжуючи робити ставку на терор і звірства.

За таких умов будь-які зміни політики чи пом'якшення обмежень не мають реальних підстав, і можуть лише надіслати небезпечний сигнал про підтримку агресії, толерування російських воєнних злочинів та нормалізації геноцидної політики російських окупантів.

Недопуск Росії до міжнародних культурних майданчиків критично важливий для збереження їхньої ***нейтральності***, уникнення ***політизації*** та захисту сфери культури від державної ***пропаганди*** війни.

Особливе занепокоєння викликає інформація про зв'язки заявленої Комісарки російського павільйону Анастасії *Карнєєвої* з російським військово-промисловим комплексом, що ще раз підкреслює:

— в Росії культура невіддільна від мілітаристського режиму.

Закликаємо організаторів Венеційської бієнале переглянути рішення щодо повернення Російської Федерації та зберегти принципову позицію, яка була продемонстрована у 2022–2024 роках.

Вірність цінностям свободи, людської гідності та міжнародного права має бути визначальною для глобальної мистецької спільноти, так само як солідарність із українським народом, чию культуру намагаються знищити.

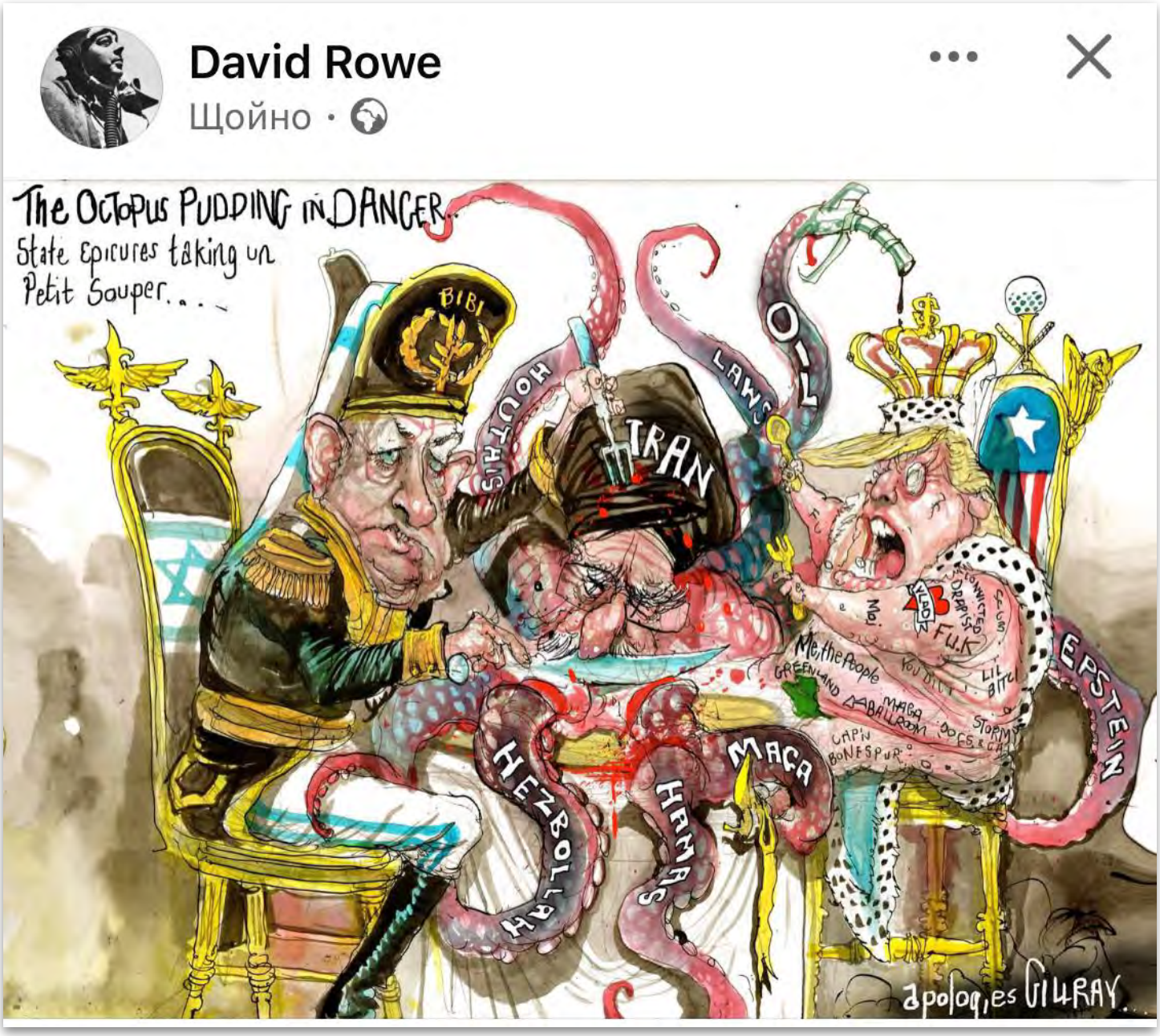

***

№ 1.694-1

Ендрю ТАННЕР: ВІЙНА В ІРАНІ. ІГНОРУВАННЯ УРОКІВ УКРАЇНИ

Бер 4, 2026

Війни в Україні та Ірані пов’язані; смерть лідера Ірану — не та новина, якою вона може здаватися.

Ще гірше:

> **— військове планування США явно проігнорувало ключові уроки України — і тому гинуть американці.**

Ендрю Таннер

Автор бестселера «Рагнарок» і блогу Rogue Systems Recon, присвяченого загальній теорії систем та її застосуванню у вирішенні складних проблем, колишній військовий

ЕНДРЮ ТАННЕР

4 БЕРЕЗНЯ 2026

Мабуть, **розділ «Геополітичний театр»** сьогодні має йти першим… зітхання. Просто… зітхання.

***

Я міркував, чи буде команда Трампа достатньо дурною, щоб розпочати атаку одразу після того, як Іран відмовився капітулювати під тиском США минулого четверга. Виявляється, Дебільний Донні та його банда старіючих хлопчаків із студентських братств не могли чекати ще місяць, поки прибудуть додаткові сили США та буде налагоджено належну координацію з ключовими союзниками.

Як і їхній дружбан Путін, вони думають, що війна — це ще один різновид телешоу. Захмелілі від медійних зображень всемогутності американської армії, вони просто засунули свої колективні геніталії в зміїне гніздо, якщо казати грубо. Дебіли. Сумніваюся, що вони будуть тими, хто заплатить ціну, хіба що хтось у Секретній службі зіграє роль римського преторіанця і обере наступного президента США на кілька років раніше.

Невідкладна відповідь Ірану вже забрала життя чотирьох-шістьох американських військовослужбовців, ще четверо перебувають у критичному стані, а ще чотирнадцять дістали серйозні поранення — принаймні. З цією адміністрацією ніколи не знаєш, де справжня правда.

Це лише початок болю. Навіть адміністрація це визнає. Вся їхня балаканина про те, що це не буде ще одна «вічна війна» — чергова крижана брехня. Те, що медійники ковтають цю нісенітницю, якою їх годують, передбачувано, але лише посилює замкнене коло самознищення.

Дозвольте мені бути відвертим і зрозумілим у спосіб, який, ймовірно, скоро стане незаконним у США або принаймні призведе до блокування цього блогу на *Substack*: перш ніж усе це закінчиться, я щиро сподіваюся, що Іран знайде спосіб вбити Трампа, Венса, Гегсета, Джонсона та добру купу інших провідних американських політиків.

Вони послали чиїхось дітей помирати в абсолютно безглуздій і майже напевно марній війні. Найкращий сценарій — це повторення всього за кілька років.

Неможливо запобігти суверенній країні розробляти ракети чи впливати на сусідів, якщо ви не готові атакувати її вічно або контролювати, хто нею керує. Ядерні технології, ймовірно, також неможливо регулювати. Ви думаєте, більшість іранців сприйматимуть це як звільнення? Невдалий американський снаряд, ймовірно, вже був причиною загибелі понад сотні дітей у школі. Завжди добре для популярності.

Усі ті покидьки, які готові жертвувати життями молодих американців задля своєї дитячої фантазії помститися всім, кого *Fox News* колись називав тими,

хто принизив їхню країну — а отже, й їх самих — ось хто заслуговує страждати за це, а не американці у формі. Усі ці розмови Трампа про те, що загиблі американці — герої, є огидними: вони є жертвами спільно скоєного вбивства: Іран, можливо, натиснув на курок, але боягузи у Вашингтоні зробили так, що це сталося.

Хм. **Якщо ви збираєтеся завдати знеголовлювального удару, ви повинні зробити це правильно.** Це означає використання всіх доступних засобів для знищення реальних спроможностей в першу чергу, а не стрибки на можливості вбити кількох лідерів, а потім нашвидкуруч збирати правильну стратегію після того, як шок минув, а сили розпорошені. Чому? **Тому що коли ви вже пішли на це, будь-які вижившi мають стимул завдати вам максимальної шкоди, без жодних обмежень**. Якщо ж ви спочатку ґрунтовно знищуєте спроможності, вбивство лідерів коштує набагато менше.

Чудово, як Ізраїль стверджує, що знищив приблизно вдвічі більше іранських пускових установок, ніж, за оцінками ізраїльської розвідки, існувало тиждень тому. А ракети та дрони все продовжують летіти.

Ці матері просто грандіозно облажалися, і їхня карусель мінливих виправдань катастрофи є димовою завісою, що приховує, наскільки серйозно вони прорахувалися. Вони були такі чортово нетерплячі побачити більше заголовків про те, як інша смілива «раптова» атака так шокувала та приголомшила вцілілі елементи режиму, що він просто здався.

І чому б ні? Щоразу, коли команда Трампа робила щось неймовірно дурне, але не призводило до загибелі американців, звичайні медійні експерти та аналітики святкували. Ще минулого тижня аналітики впевнено прогнозували, що США негайно забезпечать контроль над небом і придушать іранські ракетні установки, без проблем.

Так, багато ж від того, хлопці. Запитайте зараз людей у Дубаї, як це працює.

До пекла вимощена дорога експертами з вузькими дисциплінарними знаннями та без усвідомлення того, як мало навіть вчені насправді знають про багато об'єктів і процесів. Навіть зараз експерти шукають будь-яку нагоду, щоб розхвалювати дивовижну вогневу міць США, а не їхню неспроможність запобігти серйозним втратам.

У справжній війні ворог теж має право голосу. Він не зобов'язаний діяти за сценарієм. Він також не зобов'язаний приймати стандарти успіху, які ви проголошуєте важливими. Фраза «Вся війна — це пекло, і люди гинуть» може бути правдивою, але коли вона лунає від лідера, це є, бляха, виправданням. Це точнісінько як коли Дональд Рамсфелд, нині другий найгірший міністр оборони в історії США, сказав солдатам, що на війну йдеш з тією армією, яку маєш, а не з тією, яку хотів би мати.

Я анітрохи не здивуюся, якщо цього міністра оборони пристрелить власний підлеглий, у стилі В'єтнаму. Той, хто це зробить, безумовно потрапить до Вальгалли чи Фолькванґру, згідно з моєю етикою. Коли Гегсет помре, сподіваюся, Аллфадер Оден зупиниться біля його повішеного трупа, щоб запитати, як він примудрився стати таким безсоромним довбойобом, перш ніж залишити його на милість Гель.

Війна команди Трампа з Іраном знаходиться в одній лізі, щодо стратегічних катастроф, з нападом Путіна на Україну. Надія на внутрішнє повстання, яке повалить режим, тепер майже мертва: країни так просто не працюють. І це не те, чого хотіла команда Трампа. Як у Венесуелі, ця команда розраховувала, що вцілілі елементи режиму негайно підкоряться.

Цього не сталося, і шанси на це зменшуються з кожною годиною. Американці вплуталися в ще одну довгу війну без визначеного результату, тому що заявлені цілі змінюються залежно від того, хто говорить і перед якою аудиторією. О, але я чув, що ми не будемо дотримуватися жодних правил ведення війни чи інших нікчемних ліберальних штучок, через які В'єтнам пішов шкереберть, тож ми не можемо програти, правда? Правда?

Команда Трампа щойно повторила Путіна. Так, режим в Ірані жахливий і більш ніж заслуговує на знищення, але це не робота США. Не тоді, коли **США не воюють з Путіним, щоб захистити Україну, країну, яка має незрівнянно більше значення та важливість, ніж Ізраїль коли-небудь міг би мати**.

Атака на Іран за таких обставин — це боягузтво найвищого ґатунку і додаткове пальне у вогонь, що спалює США. **Не існує життєздатних кінцевих ігор у війні з Іраном, які б не залишили США фундаментально менш безпечними.** Команда Трампа кинула кубики в операції, яка могла б сподіватися на успіх, тільки якби людська природа була зовсім іншою.

І щодо виправдання цього перед американською громадськістю, ну, основне питання, яке слід поставити, таке: скільки американських життів варте повалення іранського режиму? Подивіться в очі членам сімей загиблих і скажіть їм, що їхня жертва варта цієї ціни. Спробуйте, я кидаю вам виклик.

Послання Гегсета про історичні претензії, що Іран убив сотні американців за чотири десятиліття, як причину для США жертвувати життями зараз, щоб поквитатися, — це пряма цитата з путінського підручника. Що далі, стверджувати, що "краще померти, окуповуючи Бендер-Аббас, щоб тримати Ормузьку протоку відкритою, ніж померти від передозування фентанілом"? Помістіть це на рекрутинговий плакат Корпусу морської піхоти!

Я не думаю, що адміністрація настільки дурна, щоб вводити наземні війська, хіба що для порятунку збитих пілотів. Але я також думав, що якщо вони все ж

вдарять по Ірану рано, вони вдарять меншими силами і лише по ядерних об'єктах чи ракетних майданчиках, сподіваючись, що обіцяна іранська відповідь виглядатиме абсолютно непропорційною.

Багато аналітиків стверджують, що удари по країнах Перської затоки, які зараз завдає Іран, є безглуздим саморуйнівним розширенням конфлікту, але в Ірану є вагомі причини обирати цю стратегію. Ось шість найголовніших:

(1) Вже зіткнувшись із ворожою силою, набагато могутнішою за все, що Іран може сподіватися перемогти військовими засобами, насправді не має значення, чи додадуть країни Затоки свою міць до США; кількість доступних перехоплювачів Patriot для зупинки іранських ударів у відповідь по всьому регіону є критичною змінною.

(2) Збільшення кількості країн, які намагаються проводити операції в обмеженому повітряному просторі Перської затоки, неминуче створить величезні проблеми з координацією, підвищуючи шанси дружнього вогню — як-от випадок, коли Кувейт випадково збив три американські F-15E, що сталося днями.

(3) Відповідальність США за забезпечення оборони країн Затоки означає, що американська оборона розосереджена; широкий спектр ударів залишить пролом для переходу Ірану до сфокусованих обстрілів, націлених на найбільш вразливі бази з метою завдання максимальних втрат.

(4) Виконання обіцянки Ірану зробити саме це, незалежно від того, чи спровокує це відповідь, є необхідною демонстрацією рішучості, яка також змушує цілі ретельно обмірковувати свої наступні кроки, оскільки Іран може припинити обстріли, якщо вони погодяться на негласні умови, або зробити будь-яку конкретну країну пріоритетною ціллю.

(5) Економічна шкода для Дубая — який чомусь вважали безпечним, попри тісний союз ОАЕ з Ізраїлем — та інших багатих міст-анклавів Затоки швидко зростатиме, навіть якщо іранські атаки ніколи не перейдуть до щільних ударів, спрямованих на максимальні втрати, тому що загроза залишиться.

(6) У кількох країнах Затоки, особливо в Бахрейні, велике та бідне шиїтське населення історично зазнавало репресій від багатих сунітських лідерів, що створює ризик внутрішніх проблем і підвищує можливості для шпигунства, оскільки Іран подає цю війну як частину загальної сунітсько-шиїтської битви.

В Ірані на найвищому рівні було чітко зроблено вибір на користь забезпечення швидкої та вивіреної відповіді після будь-якої спроби знеголовлення, наскільки б успішною вона не була. Не будучи ядерною державою, іранці

фактично створили ефективний потенціал другого удару і використали його ефективно. Тепер усі запитують, що вони можуть атакувати далі, і нездатність США зупинити ракетні атаки на союзників надзвичайно шкодить їхньому статусу гаранта безпеки для країн Затоки.

Відповідь Ірану змусила США перекалібруватися, купуючи вцілілим іранським лідерам час для організації ширшої контратаки. Міліції по всьому Близькому Сходу активуються. Вашингтон втратив контроль, тому Трамп і його команда з'являються всюди, наполягаючи на зворотному.

Навіть війна в Іраку не була такою фундаментально дурною, як ця. Іран — це не Ірак, якась штучна країна, вирізана з колишньої Османської імперії, яку, ймовірно, було б краще розділити на частини. Іран давній, і іранці дуже пишаються своєю спадщиною. Яким би не був характер режиму, люди ніколи не реагують добре на зовнішню силу, що приходить і скидає їхніх лідерів. Результатом завжди є або хаос, або опір, іноді і те, і те одночасно.

Чому? Причина приголомшливо очевидна для кожного, хто має хоч пів мозку. Якщо зовнішня сила може прийти і скинути один режим у вашій країні, чому б їй чи іншій державі не скинути майбутній? Хто може сказати, чи справді якийсь іноземець матиме найкращі інтереси місцевих жителів у серці? Краще знайоме зло, ніж зло з-за кордону — так думає людський мозок. Це не складна математика, народ.

Якби Іран убив Трампа, це, безумовно, було б катарсисом для десятків мільйонів американців, які зневажають його або його політику. Однак вони також вимагали б лютої і, ймовірно, ядерної відповіді. Тому що якщо ти зробив це раз, є ймовірність, що ти принаймні погрожуватимеш зробити це знову. Націоналізм може бути божевільним, але іноді це все, що в тебе є. Будь-яка форма організації має власну силу.

Поточна відповідь Ірану сама по собі доводить, що організація зберігається, зменшуючи шанси груп опору взятися за режим, який може бути пораненим, але все ще може дати відсіч. Чесно кажучи, я підозрюю, що Хаменеї дав конкретні інструкції щодо того, що робити, якщо його вб'ють. Є всі підстави підозрювати, що він прийняв той факт, що США чи Ізраїль, ймовірно, вб'ють його, тому плани спадкоємства були складені. Йому ж було 86, зрештою: час був близький до того, щоб убити його без участі США. Очевидно, думку, що він прийняв мучеництво, поділяють багато уважних спостерігачів за Іраном. Якщо це так, то вся ця війна — жахлива пастка.

Характер відповіді Ірану, безумовно, підтверджує цю теорію. Широкомасштабний, але не безцільний: розрахований завдати рівно стільки шкоди союзникам США, щоб вони усвідомили, що вони не є недоторканними, але залишити достатньо простору для більшого як стримувальний фактор проти надто тісної підтримки Вашингтона.

Широкі атаки викликають повсюдні вимоги захисту США, тримаючи оборону розосередженою, а перехоплювачі Patriot — у дефіциті. Іран може спочатку використовувати свою старішу та вразливішу зброю, коли захисники все ще посилають по дві, три, навіть чотири ракети Patriot на кожну вхідну ракету. Вікна для завдання серйознішої шкоди окремим цілям за допомогою щільніших обстрілів залишаються відкритими, хоча Іран може просто підтримувати постійний ритм менших атак, які з часом стають смертоноснішими. Бомбардування перестають здаватися незвичайними через деякий час, притуплюючи реакцію поблизу цілей, у той час як запаси оборонної зброї вичерпуються, дозволяючи кращій зброї просочуватися з дедалі вищою швидкістю.

Іран довів, що є набагато більш раціональним гравцем у попередніх конфліктах, ніж іноземні аналітики, здається, готові визнати. У багатьох попередніх випадках іранці стримували свою відповідь, коли США чинили дію, яка, якби ситуація була зворотною, призвела б до широких вимог серед американців щодо відкритої війни. Іранці випустили рівно стільки ракет, щоб завдати символічної шкоди, а не втрат, після того як США вбили главу КВІР Сулеймані, а також у відповідь на атаки США на ядерні об’єкти минулого року.

На жаль, єдиним раціональним імперативом, який зараз керує лідерами Ірану, є підвищення доведеної ціни нападу на них до максимуму. Вони можуть і повинні пускати кров. Будь-який економічний хаос, який вони можуть створити, також допомагає їхній справі, оскільки Трамп пильно стежить за Волл-стріт. Крім того, можливість утримувати США втягнутими в довгостроковій перспективі може ще підштовхнути Пекін до пропозиції прихованої підтримки, особливо у вигляді ракет середньої дальності.

Схоже, що на цьому етапі іранці вивчили з війни в Україні більше, ніж американці. Вони борються асиметрично. Це може стати дуже потворним, особливо якщо коли-небудь будуть введені наземні війська. Але ті, хто все ще в Іраку та Сирії, перебувають у крайній небезпеці.

Майже немає надії на організовану внутрішню опозицію, достатню, щоб подолати сотні тисяч лояльних режиму воєнізованих формувань, яка б не мала локального характеру. Курдистан, Белуджистан — ці регіони можуть успішно повстати з іноземною підтримкою, але вони не є критичними для негайної мети Ірану — пережити шторм, змушуючи американців платити ціну. Усе, що зробить відділення етнічних частин Ірану, це втягне турків і пакистанців. Курди та белуджі, які сподіваються скористатися цим моментом, повинні бути дуже обережними з обіцянками США та Ізраїлю.

Всередині країни команда Трампа поставила кожного іранця у складне становище: або підтримувати зовнішню силу, яка має історію втручання, де захоче, під якимось приводом, або стати на бік націоналістичної позиції за

замовчуванням, яка неодмінно буде підкріплена десятками тисяч озброєних бойовиків на вулицях. І якщо повстання станеться, що тоді? Якщо режим не розпадеться, а ознак цього поки що немає, цивільні мають мало шансів проти проурядової міліції.

Будь-хто, хто думає, що США можуть забезпечити ефективну авіаційну підтримку активістам наявними засобами, помиляється, принаймні на наступний місяць або два. І важко повірити, що люди збиратимуться, коли їх можуть переплутати з прихильниками режиму і розбомбити.

Єдиний спосіб, яким знеголовлювальний удар міг би спрацювати добре, це якщо вцілілі елементи, як у Венесуелі, вже погодилися взяти на себе керівництво та запобігти будь-якій контратаці. Тому що завжди будуть ті, хто виживе. Яких ви насправді хочете, тому що інакше хто відповідатиме на ваші вимоги? Існує багато літератури у сфері ядерного стримування, яка охоплює всі причини, чому знеголовлення не є реалістичним військовим варіантом.

Але обізнаність про це, ймовірно, нульова в цій адміністрації, а журналісти, які висвітлюють військові питання, мають лише один стимул: створювати контент для розміщення поруч із рекламою Raytheon, Boeing і Lockheed. Palantir, Anduril і SpaceX, я також гадаю. Я не знаю, тому що блокую рекламу і ніколи не переглядаю інтернет на телефоні. Когнітивна гігієна тощо.

Було похмуро кумедно спостерігати, як вібрації з Мар-а-Лаго увійшли в низхідну спіраль на другий день конфлікту, коли втрати США підтвердили, що їхня азартна гра «високий ризик, висока винагорода» провалилася. Звичайно, купа старших іранських лідерів була мертва, але далеко не всі. Що важливіше, існуючий режим намагався йти вузькою стежкою, приймаючи обмеження на розвиток ядерної програми, що було початковою заявленою причиною кризи до того, як Трамп розширив свої вимоги.

Команда Трампа стала занадто чортово хитромудрою для власного блага. Що неймовірно сумно, так це те, що якби вони зробили правильну річ і врахували саме цю іранську реакцію, вони могли б все ще провести цю безглузду операцію через місяць, коли США мали б на місці ще дві авіаносні групи та більше часу для належної координації оборони Затоки з союзниками.

Замість цього їм доводиться на льоту збирати операцію зі зміни режиму, одночасно з'ясовуючи, як придушити запуски іранських ракет у реальному часі.

Б'юся об заклад, вони вирішили, що підготовка, якої вимагає тісна координація, зіпсує ефект несподіванки. Не те щоб там справді була якась несподіванка, окрім конкретного часу початку війни Трампа та його вибору на користь знеголовлення замість, скажімо, знищення якомога більшої кількості

іранських ракетних майданчиків. Занадто багато було проігноровано або недостатньо пошкоджено.

Погане попереднє планування запобігає належному виконанню — хе, промовте це десять разів швидко і правильно, коли ви п'єте перед брифінгами, Гегсет, ви звучатимете менше як ваш приятель Медведєв. До речі, те, що цього інструмента висувають перед пресою, щоб відповідати на складні питання, які тепер виникають, коли стає зрозумілою гарантія подальших втрат США, є ознакою дискомфорту адміністрації. Усе, що мають він та решта команди Трампа, — це порожня бравада, яка суперечить пастці, в яку вони себе заманили. Венс намагався не висовуватися не без причини.

Путін зробив значною мірою ту саму помилку в Україні, що й команда Трампа в Ірані. Марш на Київ супроводжувався такою впевненістю, що українська інфраструктура опиниться під контролем Москви, що початковий ракетний удар був насправді набагато менш руйнівним, ніж міг би і повинен був бути для швидкого досягнення основної мети Путіна — знищення України. Обстріл, який обрушився на початку конфлікту, мав на меті паралізувати, а не знищити. Українці відкинули шок і трепет і чинили опір там, де стояли.

Іран — це не Україна. Він більший, більш гористий і в ньому живе набагато більше людей. Іранці при владі також більш ніж щасливі дозволити елементам КВІР здійснювати терористичні атаки проти цивільних. У них також є союзні міліції, на які можна покластися. Вашингтон може бути жорсткішим у бою, ніж Москва, але географія має значення. Іран надто великий, щоб коли-небудь мати можливість здійснювати цілодобовий, постійний авіаційний контроль скрізь. Тож ворог завжди матиме прихисток.

США потребували принаймні вдвічі більшої вогневої потужності в регіоні, що покриває лише половину об'єктів, на яких зараз є особовий склад, щоб правильно керувати рівнянням напад/оборона. Навіть гнів союзників через широку відповідь Ірану не допоможе, зрештою. Це просто створює більше зобов'язань. Тим часом Іран може вільно сіяти хаос.

Хезболла та хусити корисні як відволікання: ізраїльські авіаудари незабаром, можливо, мають надати пріоритет Лівану над Іраном. Ємен так само відволікатиме саудитів та ОАЕ. Проте підтримувані Іраном міліції в Іраку становлять більшу небезпеку для американців. Вони вже бачать тисячі американських військ, які все ще в Іраку, як окупантів: багато молодих іракців сьогодні виросли під час окупації і навчилися ненавидіти американців, які часто ставилися до їхніх сімей, як до сміття. Деякі вже намагаються штурмувати Зелену зону в Багдаді. Ірак дуже легко може розпастися.

Я очікую, що наступного тижня ми побачимо неухильне посилення атак дронами, мінометами та ракетами на сили США в Іраку. У якийсь момент

іранці можуть приєднатися серією затяжних ракетних обстрілів та атак дронів, сукупний передбачуваний ефект яких — перевантажити оборону США на невеликій кількості баз і завдати десятків або навіть сотень втрат.

Чесно кажучи: Трамп і його команда прирекли на смерть невідому кількість американців. Вони бігають і говорять про те, що загиблі — герої, які померли за благородну справу, але це повна й абсолютна маячня.

Так, мулли заслуговують на смерть за те, що вони зробили за ці роки. Але ті загиблі американці заслуговували на своє життя, і ви не можете повернути його їм або їхнім сім'ям. Ні, Іран не збирався нападати на нас. Це ще одна відверта брехня адміністрації, проти якої Засновники підтримали б більшість патріотичних американців, які відкрито повстають.

Деякі справді переконливі кадри насправді надходили від американських військовослужбовців на місцях, усупереч OPSEC і здоровому глузду. Однією з перших ознак того, що не все було так, як очікувала команда Трампа після знеголовлювального удару, став американський військовослужбовець у Бахрейні, який, очевидно, вирішив вести пряму трансляцію того, що, на його думку, буде збиттям іранського обстрілу засобами ППО. Замість цього сталося попадання ракети в склад, після чого він із запізненням усвідомив, що хмарочос — не найкраще місце за таких обставин.

Кліп триває близько півхвилини, але еволюція наративу в цьому просторі є воістину епічною. Раптом війна стала дуже реальною для одного молодого хлопця. Це все веселощі та ігри, доки ракети чи дрони не починають падати поруч із тобою. Бідолаху, ймовірно, вистежать і покарають за наказом Гегсета.

Переглянувши багато кадрів ударів з України та росії, цікаво відзначити, що американці реагують приблизно так само, як московити під обстрілом. Українці, навіть на початку війни, виявляли набагато більшу базову стійкість, ніж більшість американців, коли вони стають свідками удару ракети чи Shahed поблизу. Ось ще один, з Кувейту, де дедалі більша тривога очевидного військовослужбовця через зростаючу точність іранських ударів свідчить про те, що вони також думали, що будуть знімати феєрверк. Так, війна реальна, хлопці. Ласкаво просимо до світу. Треба було звертати більше уваги на війну в Україні.

Для ясності, я справді, щиро сподіваюся, що я помиляюся щодо всього, і завтра повстання змете залишки режиму, і іранці нарешті будуть вільні. Я справді ненавиджу, що все, що я знаю про те, як працюють країни, підказує, що з цього безладу є два ймовірні результати: Іран, яким володіють гіпернаціоналістична та ісламістська КВІР, націлена на регіональну революцію, або жахлива громадянська війна, яка перекинеться на Ірак, країни Затоки та Пакистан, який, до речі, щойно вступив у безстрокову війну з підконтрольним талібам Афганістаном.

Такими темпами, якщо світ доживе до 2030 року без використання божевільною державою ядерної зброї в якомусь місті в Південно-Західній Азії, це буде глибоке диво. Ідіоти у Вашингтоні не розуміють, що вони підпалюють, ні за кордоном, ні вдома. Вони роблять усе те, що, за їхніми словами, намагаються запобігти, більш імовірним, і незрозуміло, чи вони всі просто такі дурні, неймовірно нахабні брехуни, чи і те, і інше. Я б поставив на обидва варіанти.

Окрім геополітичного божевілля початку цієї війни, наскільки передбачуваним не було б це рішення, **неможливо заперечувати той факт, що американські лідери навмисно не вивчили майже нічого з конфлікту в Україні**. Так, це дуже різні конфлікти, навіть якщо Вашингтон і Москва використовують багато однакових виправдань для своєї політики — ядерна зброя та ракети. Але **нездатність визнати, наскільки потужними можуть бути комбіновані ракетні удари та удари дронів, є просто сумною.**

Стандартна практика для батарей Patriot — випускати дві або навіть чотири ракети-перехоплювачі по кожній вхідній цілі. Українці більше не мають такої розкоші, обмежені невеликими запасами, проте частка іранських ракет і дронів, які прориваються, порівняно з московитськими показниками, виявляє напрочуд схожу динаміку. 95% — це добре, але недостатньо, щоб урешті-решт запобігти влучанню.

Здається, ні США, ні союзники по Затоці не є навіть близько такими ефективними, як українські оператори ППО. Чомусь ніхто не потурбувався імпортувати український досвід за три роки експлуатації сучасних систем у великих масштабах на широкій географічній території. Крім того, іранці, ймовірно, приберігають свою найефективнішу зброю для вибіркових атак.

Іранці, з іншого боку, поки що використовують найкращу оркську тактику від самого початку. Незважаючи на завдану їм шкоду, вони вже завдали серйозної шкоди ореолу невразливості США. Початкове святкове висвітлення в медіа вдома вже потемнішало. Команді Трампа вже доводиться говорити про війну, яка триватиме тижні або довше. Чергова триденна спеціальна військова операція, яка провалилася.

Ось як це виглядає, коли операція зі знеголовлення йде не за планом. Іранці тепер не мають жодного стимулу стримуватися і мають безліч асиметричних каналів для роботи, тому ціна буде сплачена. Це війна, несхожа ні на що, з чим США стикалися раніше, і військові не були належним чином підготовлені.

Наразі з баз в ОАЕ, Саудівській Аравії, Катарі, Кувейті, Іраку та Бахрейні, які потрапили під інтенсивний обстріл, Бахрейн виявився найбільш вразливим, головна база 5-го флоту зазнала важких ударів, склади логістики та зв’язку підірвані, на щастя, без відомих жертв. Усі вони сталися в Аріфджані в

Кувейті, який також дістав відносно сильніше порівняно з саудитами чи навіть іракцями.

Катар був переважно захищений, хоча перехоплена ракета впала на цивільних, а атаки на ОАЕ були більш шокуючими, ніж військово значущими. Також там знаходиться CENTCOM, тож багато генералів хизуються, мікрокеруючи всім. Треба переконатися, що вони добре захищені, правда?

Оскільки Дубай є міжнародним транспортним вузлом і має кілька видатних хмарочосів, кілька ударів Shahed неодмінно мали резонанс у світовій пресі. ВПС ОАЕ, однак, мають бути дуже досвідченими після війни в Ємені, тому прориви там є помітними. Бахрейн, імовірно, особливо вразливий через участь Саудівської Аравії та США в придушенні протестів Арабської весни кілька років тому. Там зафіксовано, як місцеві жителі вітають іранські удари по американських об'єктах.

Добре, що ті пілоти F-15, які катапультувалися після того, як кувейтці випадково збили їх, приземлилися там. Цивільні швидко прийшли їм на допомогу. Люди пам'ятають, коли ваша країна насправді їх звільняла.

Я підкреслюю успіхи Ірану не для того, щоб применшити шкоду, яку завдали і завдадуть сили США та Ізраїлю. Але на тлі ***конфлікту, обраного головним чином для підвищення шансів команди Трампа не програти Палату представників на проміжних виборах цього року***, нездатність повністю придушити іранські ракетні сили є дуже значущою.

Окрім ударів по командних пунктах, об'єктах ППО та деяких підземних ракетних спорудах Ірану, США також підірвали більшу частину звичайних ВМС Ірану — наскільки вони в нього є — і штаб-квартиру КВІР. Тим не менш, це не зовсім великі досягнення, враховуючи дисбаланс сил. Нещодавні удари по державному телебаченню Ірану свідчать про розчарування та розширення набору цілей, що ще більше відволікає від основної місії — знищення ракетних спроможностей Ірану.

Вони, очевидно, добре розосереджені, змушуючи США та Ізраїль намагатися вистежити кілька сотень мобільних пускових установок. Іранці можуть використовувати печери, щоб ховати пускові установки, доки вони не будуть готові стріляти, залишаючи лише кілька хвилин для атаки. Це означає, що ударні групи такого типу, які використовують США та Ізраїль, які тимчасово домінують у районі, щоб можна було провести атаки до виведення літаків, будуть знищувати іранські пускові установки лише повільно.

Стелс-бомбардувальники, що патрулюють поблизу ракетних районів, можливо, будуть використані для повільного виснаження запасів іранських ракетних установок. Але це теж може стати ризикованим. Іран поки що не зміг їх уразити, але встановіть будь-які закономірності, і зрештою хтось

зрозуміє, як їх використовувати. Згадайте сербський розрахунок ППО, який зрозумів, як запустити низку ракет досить близько до літаків F-117, щоб збити один і пошкодити інший.

Постійне патрулювання, яке знищує пускові установки в реальному часі, є, мабуть, мрією, доки Іран може загрожувати літакам мобільними системами ППО середньої дальності, які не покладаються на радіолокаційне наведення для пошуку цілей. Будуть райони на заході та півдні Ірану, де ракетним установкам зрештою стане надто ризиковано діяти, але зброя більшої дальності, розташована глибше в країні, все ще може вражати країни Затоки та Ірак, навіть якщо Ізраїль зрештою опиниться поза зоною досяжності. Ви просто не можете ризикувати пілотами глибоко в Ірані, де можливість евакуювати їх у разі втрати або простої аварії практично відсутня.

Я не кажу, що США насправді програють війну. Тільки те, що ***вона коштуватиме набагато більше, ніж планувалося***, і знадобиться набагато більше часу, щоб дійти до точки, де обидві сторони нарешті вдаватимуть, що вони перемогли. Зміна режиму дуже малоймовірна, і на неї безглуздо робити ставку.

Наслідки для світової системи будуть надзвичайними, і вони не в інтересах США. Це була масова невимушена політична помилка, і, ймовірно, ***початок кінця для Трампа***. Він призвів до загибелі американців через свою ***некомпетентність***, і за це буде сплачена ціна. Тепер “стара шпора на кістці” зможе відчути, що таке бути на стороні того, хто програє, граючи в *warlord*.

Велика війна команди Трампа з Іраном уже є провалом історичних масштабів. **Вона мала вже закінчитися, давши старт сезону проміжних виборів, який, зважаючи на все, ніколи не мав бути вдалим для партії при владі.** І так **виявляється, що Трамп такий же дурний у зовнішній політиці, як і Байден, у всіх вимірах**. *Шкода, що ціну платять звичайні американці у формі, а не Трамп, Венс, Гегсет та інші.*

Смішно, як **засвоєння навіть найпростіших уроків війни в Україні могло б запобігти цьому безладу**. Але команда Трампа насправді не хотіла найкращого можливого результату в Ірані: вони ніколи не хотіли народного повстання, лише зміни в переговорній команді Ірану. Форсування його є цинічною тактикою, яка майже гарантує, що жодна опозиційна постать не зможе з’явитися, не будучи заплямованою припущенням, що вона належить американцям та ізраїльтянам.

Якщо КВІР скоординується з союзними міліціями, щоб перевантажити ППО на одній або кількох базах в Іраку за допомогою дронів, тоді ракети можуть завдати нищівної шкоди. Прорив периметра бази бойовиками міліції не виключений після затяжного обстрілу. Ось чому евакуація з Іраку та Сирії до

початку бойових дій була такою важливою, і чому військові лідери США намагалися попередити Трампа про реальність втрат.

Але американські лідери вперто відмовляються визнати, наскільки вразливими стали сили США. І вони настільки прив'язані до медійних циклів, що вічно плутають тактичні перемоги з чимось більшим. Іран втрачає активи та об'єкти, але здебільшого ті, без яких він може обійтися, але продовжувати боротьбу.

Слід сподіватися, що європейці чинитимуть опір втягуванню в божевільний хрестовий похід США в стилі Путіна, окрім захисту власних союзників. Команда Трампа щойно розпочала війну, яка може тривати роками на низькому рівні. **Зараз саме час забратися геть з Близького Сходу і переорієнтувати альянс на те, що дійсно важливо: *перемогти Путіна*, перш ніж він зможе знайти спосіб скористатися хаосом на Близькому Сході.**

Фактор X, який майже не враховувався, — це **потенціал Китаю зробити з США в Ірані те, що США, ймовірно, зробили з Москвою в Україні.**

На даний момент кількість ракет-перехоплювачів, які можуть виробляти США та союзники, є мізерною навіть порівняно з московитським виробництвом. Китайське, ймовірно, буде набагато більшим. Китайці вклали значні кошти у власний ракетний арсенал, тому що більше *Patriot* використовується деінде, то щасливіший Пекін. Можна уявити, що Вашингтон відмовиться захищати Тайвань просто тому, що йому не вистачатиме *Patriot* для уникнення неприйнятних втрат на Окінаві.

Отже, Китай має всі підстави тепер ставитися до Ірану як до проксі, постачаючи іранцям старе обладнання в достатній кількості, щоб утримувати їх у боротьбі та виснажувати ресурси США. **До 2027 року вікно для дій щодо Тайваню має бути широко відкритим, ймовірно, без необхідності вторгнення, враховуючи нездатність США прорвати просту блокаду.**

Також дуже мало позитивних моментів для боротьби України в цьому. Якою б не була зрозуміла втіха для прихильників України від того, що режим, який матеріально допомагав оркам вбивати українців, отримує такі удари, на жаль, дефіцит перехоплювачів *Patriot* стане набагато гіршим. Буде втрачено більше українських життів.

В Ірану залишилося принаймні 2 000 балістичних ракет. Іранські ракети запускатимуться тижнями, купи *Patriot* будуть використані, щоб збити більшість із них, тому що, на відміну від українців, союзники по Затоці не можуть економити ракети і приймати деякі втрати у своїх густонаселених міських районах або критичній інфраструктурі. Після війни всі кинуться поповнювати свої запаси, що означатиме вищі ціни та конкуренцію. Не добре

для України. Сподіваюся, європейці зможуть швидко наростити виробництво SAMP/T.

Тим не менш, протиракетна оборона в основному стосується розосередження та хибних цілей, а можливість уражати пускові установки ворога здебільшого корисна для деякого обмеження їхнього застосування. *Кінетичні перехоплення* є крайнім заходом, тому що існує *межа кількості перехоплень*, яких може досягти система, у той час як запуски можуть бути синхронізовані, щоб перевантажити її.

Надійне ураження пускових установок — це масштабна кампанія сама по собі, яка вимагає беззаперечного контролю над небом. Перевага в повітрі — це одне, контроль — інше, тому ця спроможність є винятково малоймовірною. Як і в Україні, домінуванню в повітрі може легко перешкодити наявність навіть невеликої кількості систем ППО, які покладаються на оптичне/інфрачервоне виявлення замість випромінювання радіолокаційних сигналів. **Невеликий ризик втрат перетворюється на нестійку ситуацію за достатнього часу.**

Можна було б написати книги, деталізуючи, як США на свою шкоду ігнорують уроки війни в Україні, але цей геополітичний огляд уже й так надто довгий. Від нездатності застосувати достатню силу на початку до вибору неправильних цілей аж до зміни виправдання конфлікту, коли результат відхилився від сподівань, — усе це неймовірно схоже.

Геополітичні наслідки будуть майже такими ж серйозними, і не через поверхневий союз із Москвою. Путін ніколи не був справді союзником Ірану чи Венесуели. І те, і інше завжди були пішаками, покликаними грати на одержимості вашингтонських придурків, відволіканнями, які можна було відкинути як гадані поступки за потреби.

Іран дав Путіну кілька ракет малої дальності, але, наскільки мені відомо, мало або жодна з них не була використана в Україні. Іран дав оркам базові технічні характеристики для похідних *Shahed* та тактику, але виробництво та розробка тепер повністю локальні, хоча й живляться китайськими деталями.

Припинення тих поставок зброї, які іранці все ще надавали Москві, — це чудово, але навряд чи є вирішальним у боротьбі України. **Набагато більш згубним виявиться навантаження на запаси перехоплювачів *Patriot*.** Також не добре, що європейські військові ресурси перетягуються на Близький Схід. **Усі виграші в книзі Путіна набагато перевищують те, що мулли все ще пропонували натомість.**

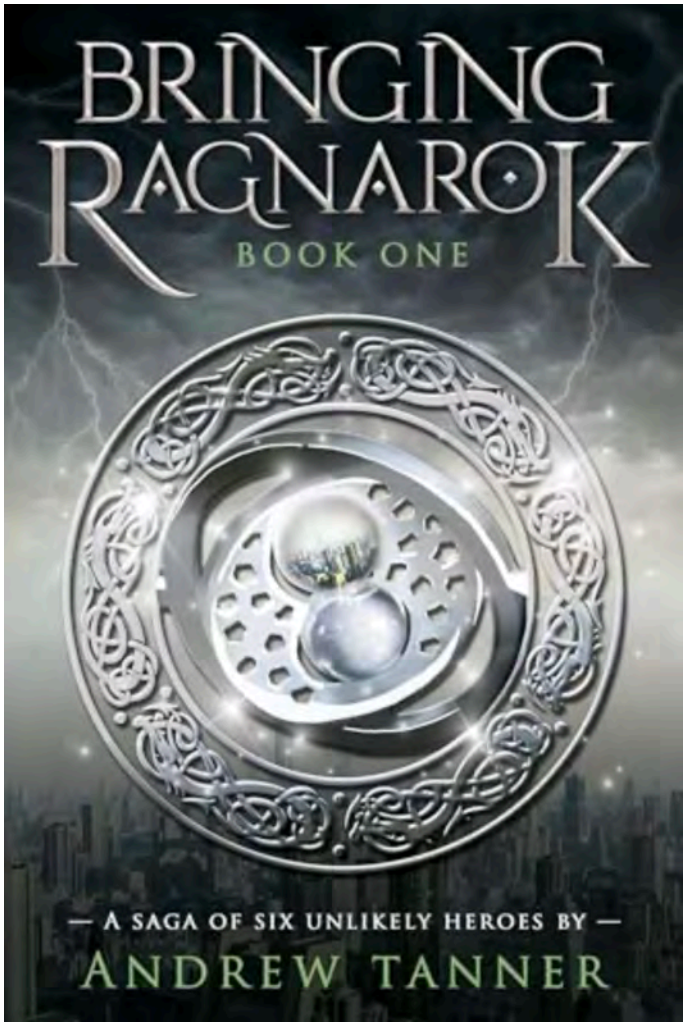
Отже, підсумовуючи:

війна в Ірані — це ще одна геополітична катастрофа, і Україна постраждає. Якщо європейці не прокляються до усвідомлення того, що вони

будуть у стані війни раніше, ніж очікують, і не інвестують у швидку перемогу України, 2027 рік буде справді паршивим.

А тепер до вашого регулярно запланованого конфлікту в Україні, де новини насправді набагато кращі. Вперше за довгий час українці звільнили більше території, ніж втратили за місяць бойових дій, навіть коли втрати орків перевищили здатність Москви їх замінювати.

Українці воюють за допомогою математики. Американці, які, очевидно, забули, що «Зоряні війни» — це фантастика, вважають за краще довіряти своїм почуттям. **Я знаю, хто з більшою ймовірністю досягне успіху на війні.**

автор – Ендрю ТАННЕР

джерело

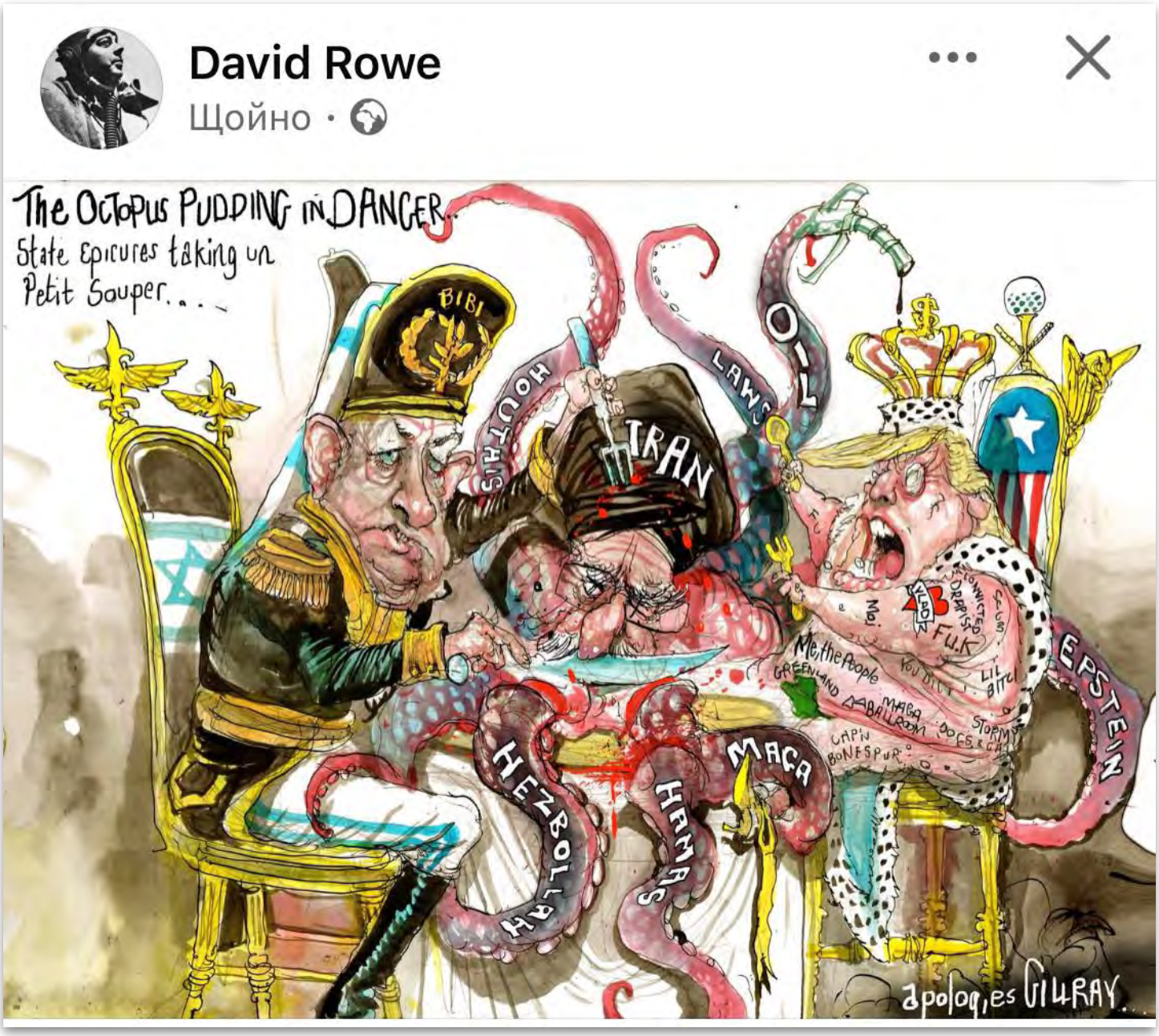
перелад з англ ПолітКом

***

№ 1.694-2

Iran War: Ignoring Lessons From Ukraine

The wars in Ukraine and Iran are linked; the death of Iran's leader is not the news it might seem. Worse, US military planning visibly ignored key lessons from Ukraine - so Americans are dying.

ANDREW TANNER

MAR 04, 2026

***

Guess the Geopolitical Theater section had better go first today… *sigh*. Just… sigh.

I had wondered whether Team Trump would be stupid enough to launch an attack immediately after Iran refused to capitulate to US demands last Thursday. Turns out, Dipshit Donny and his gang of middle-age frat boys couldn't wait another month for more US assets to arrive and proper coordination with essential allies established.

Like their buddy Putin, they think war is another kind of TV show. Drunk on media portrayals of the US military being all-powerful, they just stuck their collective genitals in a hornet's nest, to put it crudely. Morons. Doubt they'll be the ones who pay the price, either, unless someone in the Secret Service plays Roman praetorian guard and chooses the next US president a few years early.

Iran's immediate retaliation has already claimed the lives of ~~four~~ six American personnel, critically injured four more, and left another fourteen seriously wounded - least. With this administration, who knows what the truth really is.

This is only the beginning of the pain. Even the administration is admitting as much. All their blather about how this won't be another forever war is another stone cold lie. Media types going along with the bullshit fed to them is predictable, but only reinforces the doom loop at play.

Let me blunt and clear in a way that will probably soon be made illegal in the US, or at least get this blog banned from Substack: before this is all over, I sincerely hope that Iran finds a way to kill Trump, Vance, Hegseth, Johnson and a fair few other leading US politicians.

They've sent other people's kids to die in a totally pointless and almost certainly futile war. Best case outcome is this all happens again in a few years.

It is impossible to prevent a sovereign country from developing missiles or influencing its neighbors unless you are willing to attack it forever or control who governs it. Nuclear technology probably can't be regulated either. You think most Iranians will see this as liberation? An errant US weapon was already probably the cause of over a hundred kids being killed at a school. Always great for popularity.

All the bastards who are willing to sacrifice the lives of young Americans in pursuit of their childish fantasy about paying back everyone who Fox News ever insisted humiliated their country - and by extension them - are who deserve to suffer for this, not Americans in uniform. All Trump's talk about dead Americans being heroes is sick: they are victims of a jointly executed murder: Iran may have pulled the trigger, but cowards in D.C. made that happen.

Ugh. If you're going for a decapitation strike, you have to do it right. That means employment of all available assets to destroy actual capabilities first, not jumping at an opportunity to kill a few leaders then cribbing together correct strategy after the shock has worn off and assets are distributed. Why? Because once you go there, any survivors have an incentive to do as much damage to you as possible, no holds barred. If you comprehensively whack capabilities up front, on the other hand, killing leaders costs a whole lot less.

Gotta love how Israel claims have destroyed around twice as many Iranian launchers as Israeli intelligence said existed a week ago. Yet missiles and drones keep coming in.

These motherfuckers just fucked up big time, and their carousel of shifting justifications for the disaster is a smokescreen for how badly they've miscalculated. They were so damn eager to see more headlines about how another bold "surprise" attack so shocked and awed surviving elements of the regime that it just up and surrendered.

And why not? Every other time Team Trump has done something incredibly dumb but didn't manage to get Americans killed, the usual media pundits and the expert class celebrated. Just last week analysts were confidently predicting that the US would immediately secure the skies and suppress Iran's missile launchers, no problem.

Yeah, so much for that, guys. Ask folks in Dubai right now how that's working out.

The road to hell is paved by experts with narrow disciplinary knowledge and no awareness of just how little even scientists truly know about many objects and processes. Even now the talking heads are looking for any excuse to talk up all the amazing firepower the US has at its disposal and not its failure to prevent serious casualties.

In a real war, the enemy gets a say. They don't have to perform according to script. Nor do they have to accept the standards for success you claim matter. The whole war is hell, and people die line may be true, but coming from a leader it's a fucking excuse. It's exactly like when Donald Rumsfeld, now second-worst secretary of defense in US history, told soldiers that you go to war with the army you have, not the one you want.

I would not be the least bit surprised if this SecDef gets fragged by a subordinate, Vietnam style. Anyone who pulls it off definitely gets into Valhalla or Folkvangr, according to my ethics. When Hegseth dies, I hope Allfather Oden stops by his hanged corpse to ask how he managed to become such a wanton fuckhead before leaving him to Hel's tender mercies.

Team Trump's war on Iran is in the same league, as far as strategic disasters go, with Putin's assault on Ukraine. Hope of a domestic uprising toppling the regime is now all but dead: that just isn't how countries work. And that's not what Team Trump wanted anyway. As in Venezuela, this crew was banking on surviving regime elements coming to heel straight away.

This hasn't happened, and the chances diminish by the hour. Americans are in for another long war win no defined outcome, because the stated objectives change according to whoever is talking and their audience. Oh, but I hear we aren't doing any rules of engagement or other pussy liberal stuff that made Vietnam go wrong, so there's no way we can lose, right? Right?

Team Trump just pulled a Putin. Yes, Iran's regime is monstrous and more than deserves to be obliterated, but that's not the USA's job. Not if the US won't fight

Putin to protect Ukraine, a country of vastly greater significance and importance than Israel ever could be.

Attacking Iran under these circumstances is rank cowardice of the highest order, and further fuel on the fires burning down the USA. There are no viable endgames for the Iran War that don't leave the USA fundamentally less safe. Team Trump rolled the dice on an operation which could only hope to succeed if human nature were entirely different.

And as far as justifying this to the US public, well, the essential question to ask is this: how many American lives is knocking over the Iranian regime worth? Go look family members of the slain in their eyes and tell them their sacrifice is worth the cost. Try it, I dare you.

Hegseth's invocation of historical claims that Iran killed hundreds of Americans over four decades as a reason for the US to sacrifice lives now to take it out is straight out of Putin's playbook. What next, asserting that it's better to die occupying Bandar Abbas to keep the Hormuz Strait open than overdose on Fentanyl? Put that on a recruitment poster for the Marine Corps!

I don't think the administration is really stupid enough to put boots on the ground except maybe to rescue downed pilots. But I also thought that if they did hit Iran early, they'd go smaller and hit nuclear or missile sites alone in the hope of making the promised Iranian retaliation look completely disproportionate.

Many analysts are arguing that hitting the Gulf States like Iran presently is represents a pointlessly self-destructive widening of the conflict, but Iran has solid reasons for choosing this strategy.

Here are the top six:

(1) Already facing a hostile force far more powerful than anything Iran can hope to defeat by military means, it doesn't really matter if the Gulf States add their power to the USA's; the number of Patriot interceptors available to stop Iranian retaliatory strikes across the region is the critical variable.

(2) Increasing the number of countries trying to conduct operations in the restricted airspace of the Persian Gulf is bound to create a massive coordination hassle, boosting the chances of friendly fire - like the Kuwaitis accidentally downing three US F-15Es, which happened the other day.

(3) US responsibility for ensuring the defense of the Gulf States means that US defenses are spread out; a broad strike pattern will leave an opening for an Iranian shift to focused barrages targeting the most vulnerable bases in the pursuit of maximum casualties.

(4) Following through with Iran's promise to do exactly this regardless of whether it draws retaliation is a necessary demonstration of resolve that also forces the targets to carefully consider their next steps, as Iran can cease the barrages if they agree to tacit terms, or make any particular country a priority target.

(5) Economic damage to Dubai - which for some reason people thought would be safe despite the UAE's close alliance with Israel - and other wealthy Gulf entrepot cities will quickly mount even if Iranian attacks never launch a dense strike seeking maximum casualties, because the threat will remain.

(6) In several Gulf Countries, most notably Bahrain, a large and poor Shi'a population has historically experienced repression from wealthy Sunni leaders, creating a risk of domestic troubles and boosting espionage opportunities as Iran casts this war as part of a general Sunni-Shiite battle.

In Iran, the choice was clearly made at the highest level to ensure a prompt and calibrated retaliation in the wake of any decapitation attempt, however successful. Though not being a nuclear power, the Iranians basically set in place an effective second-strike capability and used it effectively. Everyone is now questioning what they might attack next, and the inability of the US to stop missile attacks on allies is extremely damaging to its status as security guarantor for the Gulf States.

Iran's retaliation has forced the US to recalibrate, buying surviving Iranian leaders time to organize a broader counterattack. Militias across the Middle East are activating. D.C. has lost control, hence Trump and his crew showing up everywhere to insist otherwise.

Even the Iraq War was not as intrinsically stupid as this one. Iran is not Iraq, some artificial country carved out of the old Ottoman Empire that probably would have been better off split into parts. Iran is ancient, and Iranians have a lot of pride in their heritage. Whatever the character of the regime, people never respond well to an outside force coming in and deposing their leaders. The outcome is always either chaos or resistance, sometimes both at once.

Why? The reason is staggeringly obvious to anyone with half a brain. If outside force can come depose one regime in your country, why wouldn't it or some other power knock over a future one? Who is to say any foreigner will truly have the best interests of local people heart? Better the devil you know than the devil from abroad is how the human brain thinks. This ain't complicated maths, folks.

If Iran had killed Trump, it would certainly have been cathartic for tens of millions of Americans who despise him or his policies. Yet they would also demand a furious and likely nuclear response. Because you do something once, odds are you'll at least threaten to do it again. Nationalism may be nuts, but sometimes it's all you have. Organization of any form has a power of its own.

Iran's ongoing retaliation in and of itself proves that organization persists, dampening the chances of resistance groups taking on a regime that may be wounded, but can still fight back. Frankly, I suspect that Khamenei had issued specific instructions for what to do if he were killed. There is ample reason to suspect he accepted that the US or Israel was likely to kill him, so succession plans were laid. He was 86, after all: time was close to killing him without the US getting involved. Apparently, the view that he accepted martyrdom is shared by many close observers of Iran. If that's the case, then this whole war is a terrible trap.

The character of Iran's retaliation sure lends credence to this theory. Widespread, but not directionless: sized to inflict just enough damage on US allies to make them aware that they aren't immune but leave plenty of space to do more as a deterrent to backing D.C. too far.

Broad attacks trigger widespread demands for US protection, keeping defenses dispersed and Patriot interceptors in demand. Iran can use its older and more vulnerable weapons first, when defenders are still sending two, three, even four Patriots to get every inbound missile. Windows to inflict more serious damage on select targets with denser barrages are left open, though Iran can simply maintain a steady drumbeat of smaller attacks that become more deadly with time. Bombardments no longer feel abnormal after a while, dulling reactions near targets, while stocks of defensive weapons run low, allowing better weapons to slip through at a rising rate.

Iran has proven a much more rational actor in prior engagements than foreign analysts seem willing to admit. On multiple prior occasions, the Iranians restrained their response when the US committed an act which, had the shoe been on the other foot, would have led to widespread demand among Americans for open war. The Iranians fired just enough missiles to inflict symbolic damage, not fatalities, after the US killed IRGC head Soleimani as well as in retaliation for the US attacks on nuclear facilities last year.

Unfortunately, the sole rational imperative driving Iran's leaders now is making the proven cost of attacking them as high as possible. They can and must draw blood. Any economic chaos they can generate helps their cause too, since Trump pays close attention to Wall Street. Also, the opportunity to keep the US sucked in for the long term may yet push Beijing to offer covert support, especially in the form of mid-range air defenses.

The Iranians look to have learned more from the Ukraine War than the Americans at this stage. They're fighting back asymmetrically. This stands to get very ugly, especially if any ground troops ever do get involved. But those still in Iraq and Syria are in extreme danger.

There is precious little hope of any organized domestic opposition sufficient to overwhelm hundreds of thousands of regime-aligned paramilitaries that isn't

localized in nature. Kurdistan, Balochistan; these may successfully rebel with foreign backing, but are not critical to Iran's immediate goal of weathering the storm while making the Americans pay a price. All that ethnic slices of Iran breaking off will do is drag in the Turks and Pakistanis. Kurds and Balochis hoping to exploit this moment have to be very wary of US and Israeli promises.

Internally, Team Trump has placed every Iranian in the difficult position of either supporting an outside force which has a history of intervening wherever it wants on some pretext or going with the default nationalist position, one that's bound to be enforced by tens of thousands of armed militiamen on the streets. And if there is an uprising, what then? Unless the regime fragments, and there is presently no sign of that happening, civilians don't have much of a chance against pro-government militias.

Anyone who thinks that the US can provide effective air support to activists with the assets available is misguided, at least for the next month or two. And it's hard to believe that people would gather when they might be mistaken for regime supporters and get bombed.

The only way a regime decapitation strike could possibly work out well is if surviving elements, as in Venezuela, had already agreed to take over and prevent any counterattack. Because there will always be survivors. Which you actually want, because otherwise who will respond to your demands? There's plenty of literature in the nuclear deterrence world covering all the reasons why decapitation isn't a realistic military option.

But awareness of that is probably zero in this administration, and journalists covering military affairs only have one incentive: make content for Raytheon, Boeing, and Lockheed ads to sit next to. Palantir, Anduril, and SpaceX too, I imagine. I don't know, because I block ads and never browse the internet on a phone. Cognitive hygiene and all that.

It has been darkly amusing to see the vibes coming from Mar A Lago enter a downward spiral on day two of the conflict, as US fatalities confirmed that their "high-risk, high-reward" gamble had failed. Sure, a bunch of senior Iranian leaders were dead, but by no means all. More importantly, the existing regime had been trying to walk a narrow tightrope, accepting limits on nuclear development which were the original claimed cause of the crisis before Trump expanded his demands.

Team Trump got too damn cute for their own good. What's incredibly sad is that had they done the correct thing and priced in this exact Iranian reaction, they could still have gone through with the silly operation in a month when the US had two more carrier groups in place and more time to properly coordinated the defense of the Gulf with allies.

Instead, they’re having to throw a regime-change operation together on the fly while figuring out how to suppress Iranian missile launches in real time.

They decided that the preparation close coordination demands would spoil the surprise, I’ll bet. Not that there really was any, save in the specific timing of Trump’s war starting up and his choice to go for decapitation instead of, say, taking out as many Iranian missile sites as possible. Too many were overlooked or insufficiently damaged.

Piss poor prior planning prevents proper performance - heh, say that ten times fast and correctly when you’re drinking before giving briefings, Hegseth, you’ll sound less like your penpal Medvedev. Speaking of, this tool getting pushed out in front of the press to handle the tough questions now being asked as the guarantee of more US fatalities sets in is a sign of the administration’s discomfort. All he and the rest of Team Trump have is hollow bravado that belies the trap they've put themselves in. Vance has tried to keep his head down for a reason.

Putin made much the same mistake in Ukraine as Team Trump did Iran. The march on Kyiv was accompanied by such confidence that Ukrainian infrastructure would wind up under Muscovite control that the initial missile assault was actually a lot less damaging than it could and should have been in order to quickly accomplish Putin’s core objective of destroying Ukraine. The barrage that rained down at the outset of the conflict aimed to paralyze, not annihilate. Ukrainians shrugged off the shock and awe and fought back where they stood.

Iran is not Ukraine. It’s bigger, more rugged, and is home to a lot more people. The Iranians in charge are also more than happy to let elements of the IRGC launch terror attacks against civilians. They have allied militias to draw on, too. D.C. may be tougher than Moscow in a fight, but geography matters. Iran is much too large to ever be able to exert real-time, constant aerial control everywhere. So the enemy will always have sanctuaries.

The US needed at least twice the firepower in theater covering only half the sites it presently has hosting people to correctly manage the offense/defense equation. Even having allies angry at Iran’s wide retaliation won’t help, on the balance. It just creates more liabilities. Meanwhile, Iran can freely sow chaos.

Hezbollah and the Houthis are useful as distractions: Israeli airstrikes will soon have to prioritize Lebanon over Iran. Yemen will likewise distract the Saudis and UAE. The Iran-backed militias in Iraq are the bigger danger to Americans, though. They already see the thousands of US troops still in Iraq as occupiers: plenty of young Iraqis today grew up during the occupation and learned to hate the Americans who often treated their families like trash. Some are trying to storm the Green Zone in Baghdad already. Iraq could very easily splinter.

What I expect to see play out in the next week is a steady intensification of drone, mortar, and rocket attacks on US forces in Iraq. At some point, the Iranians can join in with a sustained series of missile and drone barrages, the cumulative intended effect being to overwhelm US defenses at a small number of bases and inflict dozens or even hundreds of fatalities.

It's fair to be blunt: Trump and his team have condemned an unknown number of Americans to death. They're running around talking about how the slain are heroes who died for a noble cause, but that's utter and complete horseshit.

Yes, the mullahs do deserve death for what they've done over the years. But those lost Americans deserved their lives, and you can't give that back to them or their families. No, Iran wasn't about to attack us. That's another outright lie from an administration the Founders would support most patriotic Americans openly rebelling against.

Some really compelling footage has actually been coming from US personnel on the ground, in defiance of OPSEC and plain common sense. One of the first indications that not all was as Team Trump had expected after the decapitation strike came from a US service member in Bahrain who apparently decided to livestream what he thought would be air defenses whacking down an Iranian barrage. What happened instead was a missile slamming into a warehouse, at which point he belatedly realizes that a high-rise is not the best place to be under the circumstances.

The clip is about half a minute long, yet the narrative evolution in that space is positively epic. All of a sudden war became very real for one young dude. It's all fun and games until the missiles or drones are hitting near you. Poor guy will probably be hunted down and disciplined on Hegseth's orders.

Having watched a lot of strike footage from Ukraine and russia, it's interesting to note that Americans react kind of like Muscovites under fire. Ukrainians, even early in the war, exhibited far more basic fortitude than most Americans tend to upon witnessing missile or Shahed strikes nearby. Here's another, from Kuwait, where an apparent service member's rising alarm at the increasing accuracy of Iranian strikes suggests they also thought they'd be filming a fireworks show. Yeah, war is real, dudes. Welcome to the world. Should have been paying more attention to the war in Ukraine.

To be clear, I really, sincerely hope that I'm wrong about everything and tomorrow an uprising sweeps the remnants of the regime away and the Iranians will be free at last. I really hate that everything I know about the way countries work suggests that there are two likely outcomes from this mess: an Iran owned by a hyper-nationalist and Islamist IRGC bent on regional revolution, or a horrific civil war that spills over into Iraq, the Gulf States, and Pakistan, which, by the way, just plunged into an open-ended war with Taliban-run Afghanistan.

At this rate, if the world makes it to 2030 without a rogue nuke being used on a city somewhere in Southwest Asia, it'll be a profound miracle. The idiots in D.C. do not understand what they're lighting on fire, abroad or at home. They're making all the stuff they claim to be trying to prevent more likely, and it's unclear if they're all just that stupid, incredibly brazen liars, or both. I'd bet on both.

Beyond the geopolitical lunacy of starting this war, as predictable as the decision was, the fact that US leaders have deliberately learned little to nothing from the conflict in Ukraine is impossible to deny. Yes, they're very different conflicts, even if D.C. and Moscow use many of the same excuses to justify their policy - nuclear weapons and missiles. But the failure to recognize how potent combined missile and drone attacks can be is just sad.

It's standard for US Patriot batteries to fire off two or even four interceptors at each incoming shot. The Ukrainians no longer have that luxury, constrained by limited stocks, yet the proportion of Iranian missiles and drones that get through compared to Muscovite rates reveal broadly similar dynamics. 95% is good, but insufficient to stop a hit eventually.

Neither the US nor Gulf allies, it seems, are nearly as efficient as Ukrainian SAM operators. Somehow, nobody has bothered to import Ukrainian knowhow across three years of operating modern systems at scale across a broad geographic area. Also, the Iranians are likely reserving their most effective weapons for select attacks.

The Iranians, on the other hand, are so far employing the best orc tactics straight out of the gate. Despite the damage they've suffered, they've already done serious harm to the veneer of US invincibility. Initial celebratory media coverage at home has already turned darker. Team Trump is already having to talk about the war lasting weeks or longer. Another three-day special military operation that failed.

This is what it looks like when a decapitation op goes wrong. The Iranians have zero incentive to hold back now and plenty of asymmetric channels to work with, so a price will be inflicted. It's a war unlike anything the US has fought before, and the military was not properly prepared.

So far, of the bases in the UAE, Saudi Arabia, Qatar, Kuwait, Iraq, and Bahrain that have come under heavy fire, Bahrain has turned out to be the most vulnerable, with 5th Fleet's main base taking heavy hits, logistics and comms facilities, blown up, thankfully with no known fatalities. Those all happened at Arifjan in Kuwait, which also got it relatively hard compared to the Saudis or even Iraqis.

Qatar was mostly protected, though an intercepted missile landed on civilians, and the attacks on the UAE were more shocking than militarily significant. Also CENTCOM is there, so lots of generals swaggering about micromanaging stuff. Gotta make sure they're well protected, right?

Dubai being an international travel hub and hosting a few prominent skyscrapers, a few Shahed strikes were bound to resonate in the global press. The UAE's air force should be highly experienced after fighting in Yemen, though, so leakers there are notable. Bahrain is likely especially vulnerable because of Saudi and US involvement in putting down Arab Spring protests some years back. There, locals have been recorded cheering Iranian hits on US facilities.

Thank goodness those F-15 pilots who ejected after the Kuwaitis shot them down by accident went down there. Civilians quickly came to their assistance. People remember when your country actually liberates them.

I'm not emphasizing Iran's successes to downplay the damage US and Israeli forces have done and will do. But against the backdrop of a conflict chosen mainly to boost Team Trump's hopes of not losing the House in the Midterms this year, the inability to fully suppress Iranian missile forces is very significant.

In addition to striking command and air defense sites and some of Iran's underground missile facilities, the US also blew up most of Iran's regular navy - to the degree it has one - and the IRGC headquarters. Sill, these aren't exactly big achievements given the power imbalance. Recent strikes on Iran's national TV station suggest frustration and a widening of the target set, further distracting from the core mission of defeating Iran's missile capabilities.

These are clearly well dispersed, with the US and Israel forced to try and hunt down a couple hundred mobile launchers. The Iranians can employ caverns to hide launchers until they're ready to fire, leaving only a few minutes of exposure to attack. That means strike packages of the kind the US and Israel use, which temporarily dominate an area so that attacks can be carried out before the aircraft withdraw, will only slowly take out Iranian launchers.

Stealth bombers loitering near missile deployment areas might be used to slowly wear down Iran's missile launcher stocks. But this too could get risky. Iran hasn't been able to target them so far, but establish any patterns and eventually someone will figure out how to exploit them. Gotta recall the Serbian SAM crew that figured out how to get a flight of missiles close enough to F-117 stealth jets to bring one down and damage another.

Persistent patrols that whack launchers in real time is probably a dream so long as Iran can threaten jets with medium-range mobile SAM systems that don't rely on radar guidance to find targets. There will be areas in western and southern Iran that become too risky for missile launchers to operate eventually, but longer range weapons located deeper in the country can still hit the Gulf States and Iraq even if Israel is eventually out of reach. You just can't risk pilots deep in Iran, where ability to evacuate them in the event of a loss or simple accident is close to nonexistent.

I’m not saying that the US will actually lose the war. Only that it will cost a lot more than planned and take a lot longer to reach a point where both sides finally pretend they won. Regime change is very unlikely, and stupid to bet on.

The impacts on the world system stand to be extreme, and not trending in the USA’s favor. This was a massive unforced policy error, and probably the beginning of the end for Trump. He’s gotten Americans killed through sheer incompetence, and a price will be paid. Now old bone spurs gets to experience the comedown side of playing warlord.

Team Trump’s big war on Iran is already a botch of historic proportions. It was supposed to be over already, kicking off a Midterm season that was never likely to go well for the party in power as things stood. And so Trump turns out to be just as stupid as Biden on foreign policy in every dimension. Too bad it’s ordinary Americans in uniform who are paying the price, not Trump, Vance, Hegseth, and all the rest.

Funny how absorbing even the most basic lessons from the Ukraine War could have averted this mess. But Team Trump didn’t actually want the best possible outcome in Iran: they never wanted a popular uprising, just a shift in Iran’s negotiating team. Forcing one is a cynical tactic that all but ensures no opposition figure can emerge who won’t be tainted by the assumption of being owned by the Americans and Israelis.

If the IRGC coordinate with militia allies to overwhelm air defenses at one or more bases in Iraq with drones, missiles can then do devastating damage. A breach of the base perimeter by militia fighters is not out of the question in the wake of a sustained barrage. This is why evacuating Iraq and Syria before the fighting started was so important, and why US military leaders tried to warn Trump about the reality of casualties.

But US leaders adamantly refuse to admit how vulnerable US forces have become. And they’re so bound to media cycles that they’re forever mistaking tactical victories for something more. Iran is losing assets and facilities, but mostly ones it can do without but keep on fighting.

It is to be hoped that Europeans resist being dragged into the USA’s Putin-style mad crusade beyond protecting their own allies. Team Trump just started a war that could drag on for years at a low level. This is the time to get the hell out of the Middle East and refocus the alliance on what matters: beating Putin before he can find a way to take advantage of chaos in the Middle East.

An X-factor that hasn’t been considered nearly enough is the potential for China to do to the USA in Iran what the US has arguably done to Moscow in Ukraine.

As of now, the number of missile interceptors the US and allies can produce is dwarfed by even Muscovite production. Chinese stands to be much larger by far.

The Chinese have invested a great deal in their own missile arsenal, so the more Patriots that get used elsewhere, the happier Beijing is. It's conceivable that D.C. would refuse to defend Taiwan simply because it lacked enough Patriots to avoid unacceptable casualties in Okinawa.

So China has every reason to treat Iran as a proxy now, feeding the Iranians older equipment in sufficient quantities to keep them in the fight and draining US resources. By 2027 the window should be wide open to moving on Taiwan, probably without an invasion being necessary, given US inability to break a simple blockade.

There are also precious few positives for Ukraine's fight in this. Whatever enjoyment supporters of Ukraine understandably get from seeing a regime that has materially assisted the orcs in murdering Ukrainians take such hits, unfortunately the scarcity of Patriot interceptors is about to become far worse. More Ukrainian lives will be lost.

Iran has at least two thousand ballistic missiles left. Iranian missiles will be fired for weeks to come, gobs of Patriots used to knock most of them down, because unlike the Ukrainians, Gulf Allies can't scrimp on missiles and accept some losses in their dense urban areas or to critical infrastructure. After the war, everyone will rush to replenish their stocks, meaning higher prices and competition. Not good for Ukraine. Hope the Europeans can ramp up SAMP/T production fast.

Still, missile defense is mostly about dispersion and decoys, with ability to hit enemy launchers mostly useful for constraining their employment somewhat. Kinetic intercepts are a last resort, because there is a limit to the number of intercepts a system can achieve, while launches can be timed overwhelm it.

Reliably hitting launchers is a massive campaign in and of itself, demanding uncontested control of the skies. Air superiority is one thing, control another, so this capability is exceptionally unlikely to emerge. As in Ukraine, air dominance can be easily denied by the presence of even a small number of SAM systems that rely on optical/infrared detection instead of emitting radar signals. A small risk of losses adds up to an unsustainable situation given enough time.

Books could be written detailing how the US is missing the lessons of the Ukraine War to its detriment, but this geopolitical overview is already over-long as it stands. From a failure to apply enough force at the beginning to picking the wrong targets straight through to shifting the justification for the conflict as the outcome deviated from hopes, it's all so incredibly similar.

The geopolitical consequences will be nearly as grave, and not because of the superficial alliance with Moscow. Putin was never truly allied to Iran or Venezuela. Both have always been pawns designed to play on the obsessions of Beltway twats, distractions which could be discarded as supposed concessions at need.

Iran did give Putin some short-range ballistic missiles, but few or none have been used in Ukraine, so far as I'm aware. Iran gave the orcs basic design specs for Shahed derivatives and tactics, but production and development is all local now, albeit powered by Chinese parts.

Ending what arms shipments the Iranians still provided Moscow is great, but hardly decisive in Ukraine's fight. Much more damaging will prove to the strain on Patriot interceptor stocks. It also isn't great to have European military assets pulled towards the Middle East. All wins in Putin's book far exceeding whatever the mullahs still offered in return.

So: to sum up, the Iran War is another geopolitical catastrophe, and Ukraine stands to get burned. If the Europeans don't wake up to the fact that they're going to be at war sooner than they expect and invest in Ukraine's swift victory, 2027 stands to really suck.

Now to your regularly scheduled conflict in Ukraine, where the news is actually wildly better. For the first time in a long while, the Ukrainians liberated more territory than they lost in a month of fighting, even as orc casualties exceeded Moscow's ability to replace them.

The Ukrainians fight war with math. Americans, who apparently forgot that Star Wars is fantasy, prefer to trust their feelings. I know who is more likely to do well in war.

***

№ 1.695-1

State of the Fronts - Week 9 2026

ANDREW TANNER

Over winter, something has shifted with respect to Ukraine's fight. The change is subtle, but it's there: a new confidence in Ukrainian analyst assessments.

A sense of having endured everything the enemy can possibly throw appears to be spreading despite widespread exhaustion with a seemingly endless war. Winter was hard, but it didn't break Ukraine, and now core battlefield trends are moving in the right direction. The orcs are losing as much territory as they seize, and more people than they can mobilize. Behind the front, Ukrainian missiles and drones strike daily, at times several times a day. The war has arrived in the Muscovite rear.

Spring has arrived, and with it muddy days, which I expect will reward careful, systematic movements of the kind the Ukrainians are exhibiting in the counteroffensive north of Huliaypole. It continues to develop along anticipated

lines, with Ukrainian forces pushing their perimeter another kilometer or so towards Uspenivka this past week. Slow going, but casualties are hopefully very low.

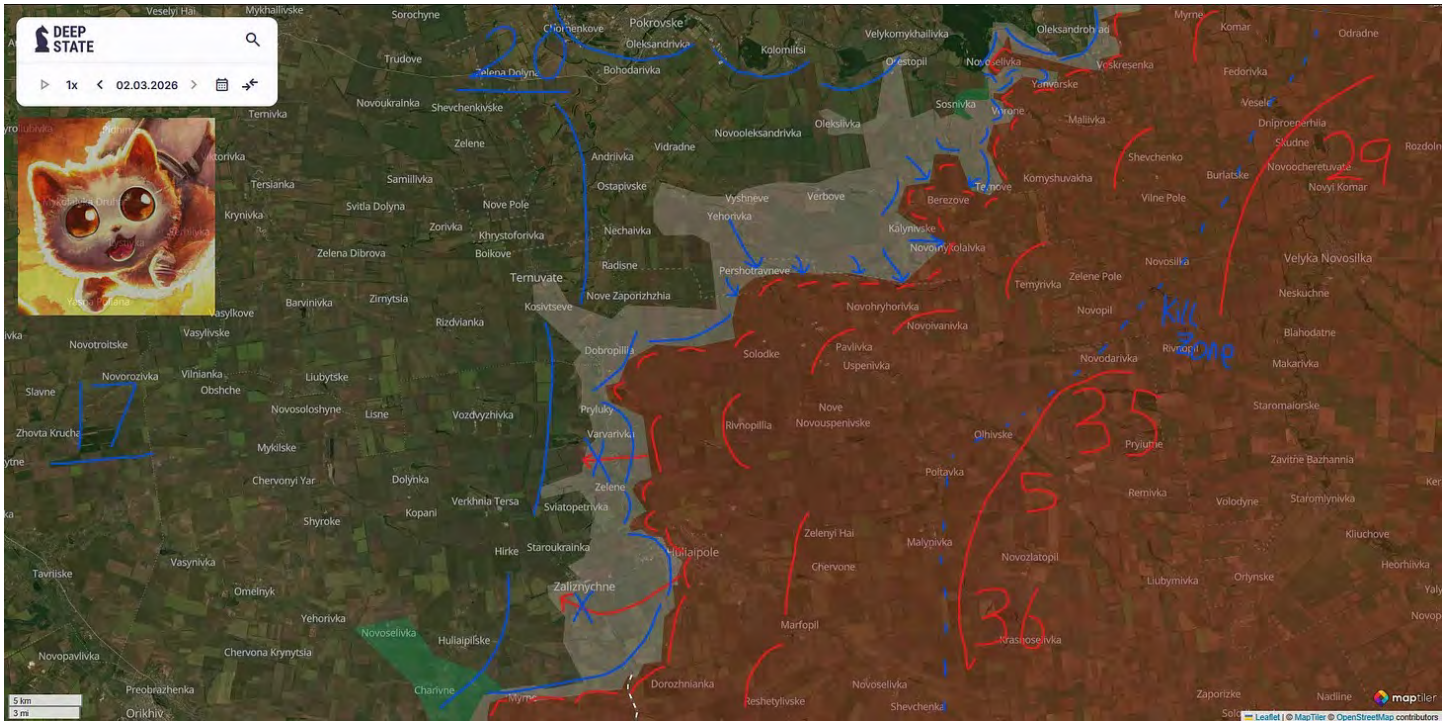
Elsewhere the orcs are still pretty much stuck, barely creeping forward despite a couple hundred or so attacks and upwards of a thousands deaths a day. Communications and supply issues are reportedly mounting thanks to the loss of Starlink, which helped the orcs use drones to resupply forward positions.

Here’s the strategic view, for reference:

Main fronts in Ukraine. Though P should shift to D, I guess…

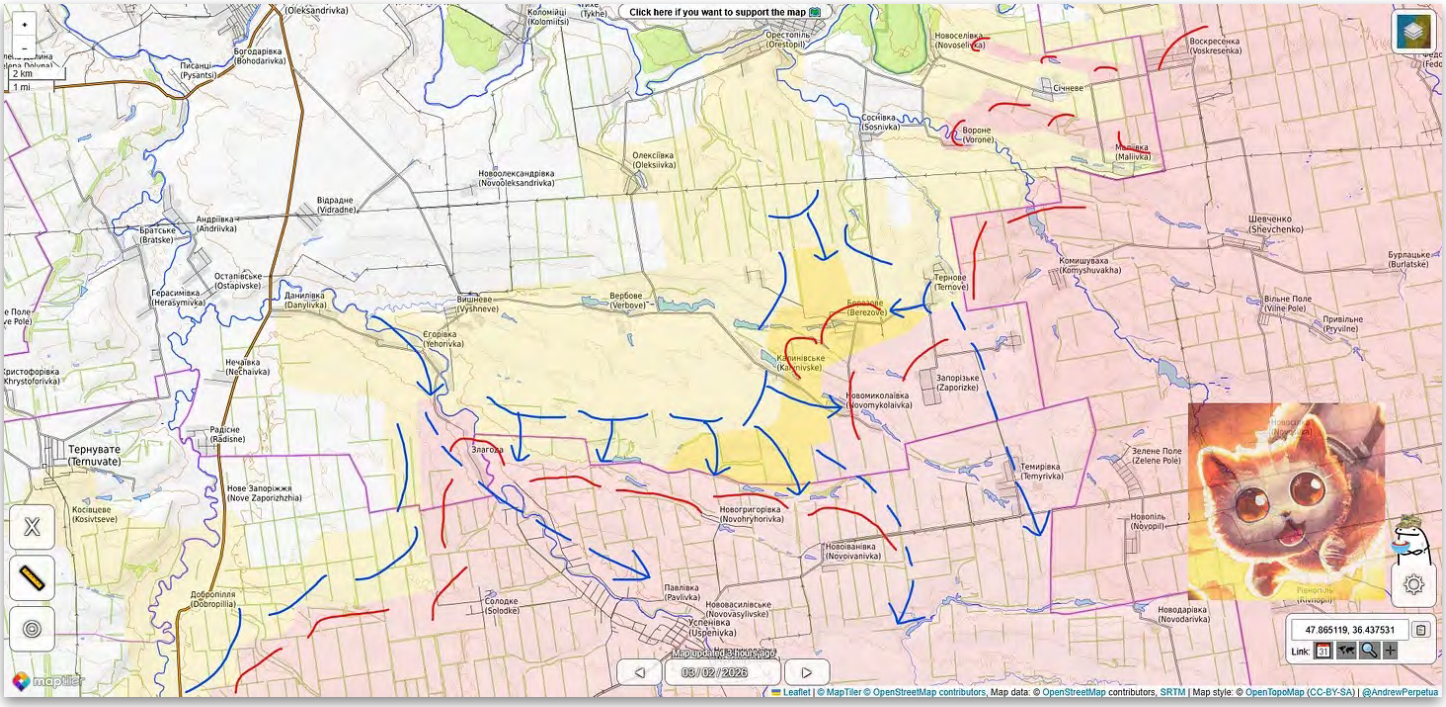
Zaporizhzhia-Dnipro

As the southern sector is where the Ukrainians are running the most active counteroffensive operations right now, it's still worth looking at first, even though this branch of Moscow's long campaign is a distraction from Donbas - more for the orcs than the Ukrainians, on the whole. The orcs haven't managed to gain any ground in the Stepnohirsk or Orikhiv areas, nor much in Huliaypole. Ukrainian fighters meanwhile continue to advance.

I still can't tell if the Ukrainians aim to fully liberate Huliaypole and restore the positions they held last fall, something which would require a lot more fighting against an enemy now aware of the presence of reinforcements. At the moment, it's still ambiguous whether the goal is this extensive, or the Ukrainians simply want to shore up positions and threaten the flank of any orc advance through Huliaypole towards Orikhiv.

Muscovite forces are still trying to secure Huliaypole and move through it towards Orikhiv, with the success of this effort depending a lot on what happens north of Uspenivka. The orcs still have to contend with a long commute to the battlefield over open terrain from Velyka Novosilka, although fully securing Huliaypole will open a shorter road to Polohy. There seems to be a natural instability in the present configuration of fighting forces in the area. This suggests either the Ukrainians will reclaim substantial ground in spring or the orcs will advance in the south until Huliaypole is under their control.

Counteroffensive work near Uspenivka and likely future moves.

Here as on every other front the effective combat power that Moscow can apply at the point of contact is highly diluted compared to how it looks before getting within twenty kilometers of Ukrainian positions. In the crudest sense, effective density of

enemy strength is a function of how many of their trips between rear and front are successful. The Ukrainians can currently interdict movements at so many points that only slowly building up people and supplies over time allows for a successful advance against heavy opposition, and then only with such extreme casualties that replacements are instantly required.

If you've ever played a desktop tower defense style of game, you already have a better intuitive grasp of the essential mechanics than a lot of American folks with stars on their uniforms. Of course, it's an even tougher challenge when the other side can attack your towers. Which is why ground drone proliferation is a wonderful thing, if you have enough of them and people trained to use them.

Increasingly, these are replacing the heavy weapons section in tactical formations. Instead of a person lugging a machine gun or rocket launcher around, a drone can do the job, withdrawing to reload or being assisted in a hide by companion infantry. Most of the weight carried by personnel needs to be a combination of armor, batteries, and comms, along with food, water, and ammo. They're vulnerable enough without trying to lug a crew-served weapon or operate it in the field.

The most important use for armed ground drones at present is providing fire support to infantry. Small drones armed with a weapon heavier than a person could ever comfortably bear, like a M2 .50 cal machine gun or Mk19 grenade machine gun, can support infiltration by personnel who then fight bolstered by a level of direct fire cover they could never haul close to the enemy undetected otherwise.

If anything stands to render the tank obsolete, it will be tank-hunter ground drones. Strapping anti-tank missiles to them won't be difficult. More and more the tank is best used as a straight-up assault gun. Ideally hides a few kilometers back from the main line are established and tanks moved into them, rolling out for brief excursions to provide fire support before tucking back under cover.

The Huliaypole counteroffensive looks to be a useful model for how the Ukrainians plan to run counteroffensive ops going forward. Only taking on fights they know they'll win, moving methodically against weakened or overstretched enemy units, and building up drone densities until the enemy can't move around or resupply: this is the new rhythm of Ukrainian offensive operations.

Kostiantynivka

Kostiantynivka, Week 9 2026

For both sides, infiltration of assets into forward positions is the name of the game. Ukrainian counteroffensives north of Huliaypole were enabled by the presence of large forest tracts that were previously instrumental in halting the orc advance along the Vovcha west of its confluence with the Solena. In Kostiantynivka, Ukrainian control over several blocks of reinforced concrete high rises - at least, their battered shells - anchors the ability to locate and destroy orc teams trying in infiltrate the suburbs.

Both sides are struggling to sustain the movement of people and stuff from rear to the front. Increasingly, the fight to destroy it before it reaches staging areas twenty kilometers back is crucial.

To hold outlying positions of their own, the Ukrainians have to rotate personnel forward using infiltration tactics or during orchestrated movements where enemy drones can be overwhelmed by countermeasures for a brief window. It isn’t easy, especially on the Kostiantynivka front where the enemy can stage in much of Toretsk and Chasiv Yar under reasonable cover.

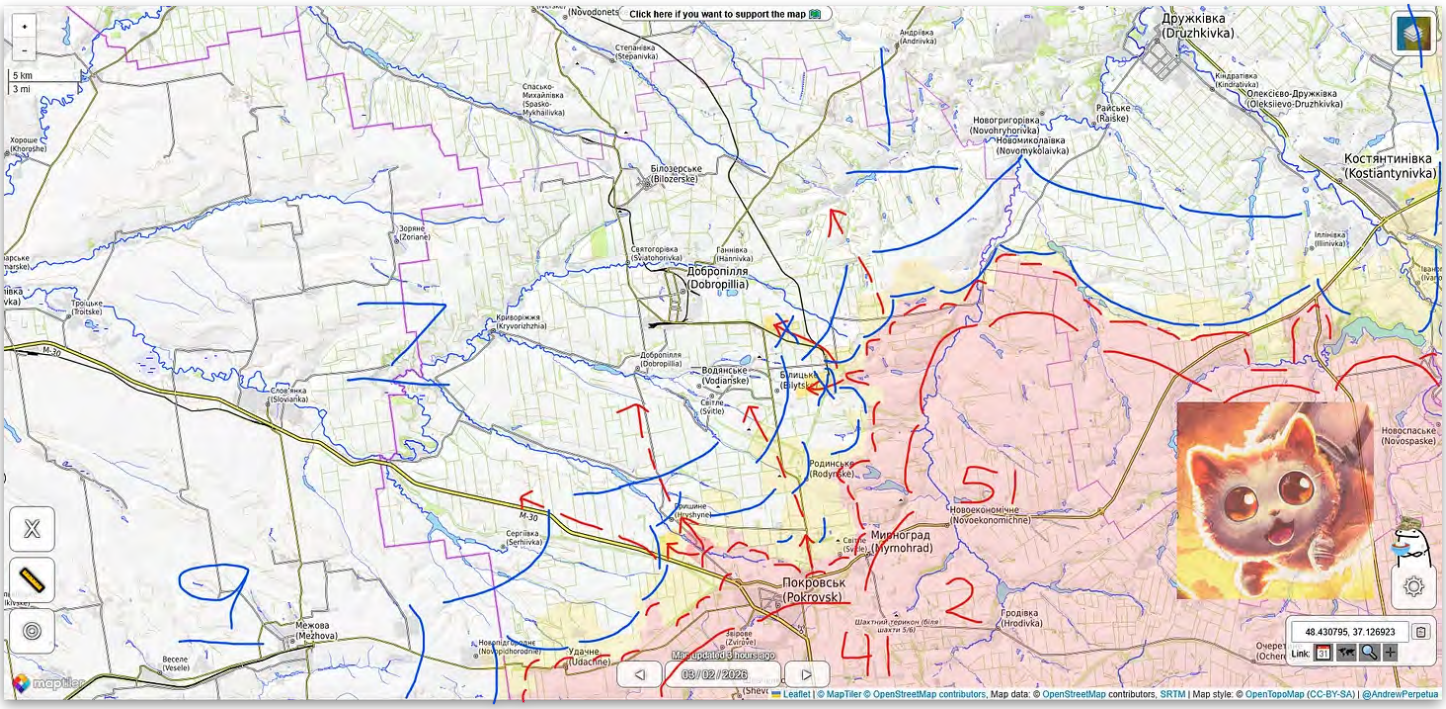
But this is terrain that the Ukrainians have been preparing for many months now. Effectively built bunkers are as difficult to clear as any concrete structure. So far, every attempt to get large groupings massed in the suburbs of Kostiantynivka through infiltration gets broken up.

The biggest threat to Ukraine’s hold on Kostiantynivka over the long run is Moscow’s ability to use drones to harry the main road connecting it to the rest of urban Donbas. Intensive efforts to combat Muscovite deployments of fiber-optic drones as smart land mines up to twenty kilometers behind the front are necessary to sustain a flow of supplies and reinforcements in to the city and evacuation out.

Nets over roads, patrols to locate and destroy waiting drones - all of it demands people and planning.

At the moment, Ukrainian lines are holding out very well despite the dangers. 19th Corps is very skilled at inflicting maximum pain on orc attempts to advance and know the ground. If the flanks hold, prospects for the Ukrainians destroying an orc offensive that looks set to escalate through spring are bright.

Dobropillya

Dobropillya-Pokrovsk, week 9 2026

One of the bigger unknowns in the defense of Kostiantynivka remains how effectively the orcs capitalize on finally grinding through Pokrovsk and Myrnohrad. Centre for Defence Strategies predicts a major push on Dobropillya next, which is why I'm renaming this front to that from Pokrovsk. Be nice to think that the Ukrainians could retake it, but I suspect that isn't possible until summer at the earliest.

Throwing whatever force is left to the Combined Arms Armies Moscow has in the area at Dobropillya is probably the orc plan, mistake though that would be. Oddly enough, Moscow's refusal to narrow the scope of offensive operations is still one of Ukraine's greatest allies. A relentless, Wagner-style meat wave relying on overwhelming Ukrainian logistics and getting at drone operators might actually be enough to punch through the Drone Wall. That's only happening if Moscow concentrates all its remaining firepower on just one or two fronts at most.

JG's Modern Warfare did a great job looking at Moscow's Combined Arms Army setup last week - definitely worth a read. It's not easy to track these things, because they act as shells which subordinate brigades and regiments, sometimes divisions or

even whole corps, get assigned to until they're used up and pass back into the reserves.

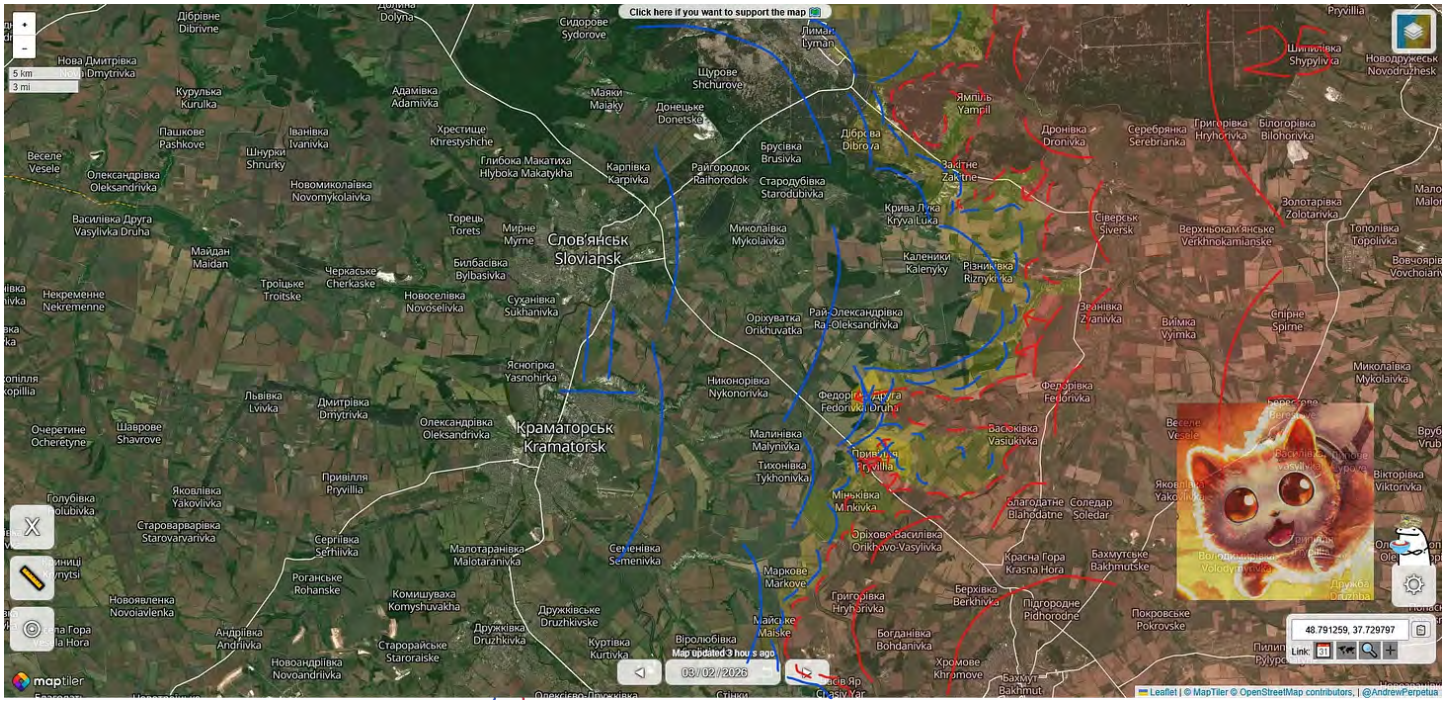
The three operating in the Pokrovsk area - 51, 41, and 2 - are chewed up, probably together have only the strength 2nd did when it crawled into Pokrovsk starting last year. If they go after Dobropillya in an attempt to outflank Ukrainian defenses in the Druzhkivka area and come at Kramatorsk from the west, they're liable to fritter away their efforts while 8 CAA and the corps that's reinforcing it do the same in Kostiantynivka.

Over the past week, the orcs do appear to have begun a new operation with these battered CAAs to envelop Dobropillya. Attempting to push northwest from Pokrovsk and the bridgehead over the Kazenyi Torets, most attacks wound up thwarted. The Ukrainians are slowly losing control of Rodynske and Hryshyne, but the process is apt to take a few weeks more. While I have to expect the Ukrainian lines here to withdraw at least five kilometers further from Pokrovsk from where they stand now towards Dobropillya, there's a strong chance that Moscow's advance will halt in this sector for good at that point.

The orcs may hope to take Dobropillya, but the more realistic option for them is advancing north along both banks of the Kazenyi Torets. Moscow always goes big before reluctantly reducing the scope of a campaign. I bet the orcs will wind up in a bitter crawl towards Druzhkivka that stalls out short before summer.

In other words, the necessary preconditions for going after Sloviansk and Kramatorsk are unlikely to be set. Moscow's 2026 push risks stalling out by midsummer, rendered vulnerable to a countervailing Ukrainian campaign.

Lyman

Lyman-Siversk, Week 9 2026

Putin's generals look to have decided that they're not getting at Lyman unless 3 CAA can break through north of the E-40 highway connecting Sloviansk to Bakhmut and reach the Siverskyi Donets. Ukrainian control over the ridge south of the river and a series of forest patches between Siversk and Sloviansk makes displacing the defenders in the forest between the river and Lyman too tough.

But this is probably some of the most heavily fortified country in all of Donbas, having spent three years on the most direct line of advance from occupied Bakhmut to the coveted orc target of Sloviansk. And if the orcs have decided to commit to a frontal assault here, that largely renders the efforts to get at Lyman from the north almost moot, because its role in any assault on Sloviansk is to act as a forward base for drone operators. A nice to have, but not essential, if you choose to play frontal assault.

With the Siverskyi Donets between it and Sloviansk, Lyman is only an important anchor for an orc noose that was always meant to be tightened around Donbas by way of an orc push through Pokrovsk and Dobropillya, west of the main Ukrainian defense line built on Kostiantynivka. Taking it would also let the orcs north of the river focus on pushing 3rd Army Corps west of the Oskil.

As Moscow's effective power along the fronts dwindles, Putin's best hope of a military victory is probably to abandon all diversionary and broad flanking efforts and mount a frontal assault before the Ukrainians can redeploy to stop it. Instead, he's set to try and avoid the effective inability to threaten military operations that would stem from accepting the extreme cost and double down on a failed operational paradigm.

Trying to outflank a stiff defense is not a bad way to fight. It fails if you don't do it at the proper scale. Right now, Moscow is only successful where the orcs conduct tactical level envelopments, stretching a zone of control through the twenty-kilometer killzone to fracture it then rapidly reinforcing when the Ukrainians reset. Operational-level moves involving multiple CAAs trying to outflank the Ukrainians in a more broad way always devolve into a series of tactical pushes running in parallel anyway, only they wind up competing for resources.

But were Putin to adopt this approach, the Ukrainians would be able to launch counteroffensives that wouldn't actually help them at the focal point of the orc assault, but would liberate territory, thereby giving the impression that Moscow was losing. Putin can't have that. Thankfully, it's a law of nature or something that these bastards's egos always foreclose their best option.

Kupiansk-Kharkiv

No substantial changes in the Kharkiv area, though the orcs look to be trying to get some vigor back into their forces struggling through Vovchansk. Doubt it will go well. This is an unlucky sector for them.

The Ukrainians in Kupiansk are pretty visibly using the surviving orcs downtown as both bait and a perpetual reminder of Putin's weakness. All efforts to get to them are smashed.

Sumy & North

Nothing substantial has shifted up north, either. Moscow is increasingly resorting to pure terror tactics in bombarding Sumy, following the pattern in Kherson, prompting Zelensky to promise better defenses. The North Koreans are still in Kursk, helping and learning.

The Muscovites seem bound to keep trying to create buffer zones on Ukrainian territory where they are able, but for the most part this isn't working out too well. Any major force concentration capable of a large scale push would be detected and countered.

Kherson-Crimea

Ukraine's far south is unchanged too. Spring ought to bring an uptick in activity, with smoother waters probably helping naval drones launch FPVs from the coast.

A perpetual contrast here between orc attacks on civilians and Ukrainian hunts for air defense systems. One advances the cause of victory, the other is a symbol of how Putin's war never really changes. An AI from a 1998 real-time strategy game is tougher to predict than this guy or most of his generals. The Ukrainians should try placing some pipes as bait and see what crawls in.

Strike Campaigns

Ukrainian deep strikes focused on the south of the Muscovite empire this week as well as what might be termed the deep operational zone, which extends through all of occupied Ukraine. There looks to be a distinct campaign underway to damage orc battlefield logistics by hitting depots and command nodes at this level, probably a bid to further upset planning for the summer campaign.

The Ukrainians are proving ever more adept at hunting orc air defenses with drones, which blast open corridors for more drones and some missiles. Accumulating degradation of Muscovite defenses over Crimea and Novorossiysk probably explains why a major drone attack last night creamed the latter, smashing port infrastructure and possibly a warship or two.

Another very intriguing raid with Flamingo drones this week reportedly utilized the valley of the Volga river to evade air defenses, flying deep into Mordor. No confirmation on what if anything they whacked, but this was almost certainly a probe to see how ready the orcs were than anything else.

So much of the unusual level of skepticism directed at Fire Point over the past six months sure looks to stem from inter-industry rivalries. Competing missile and

drone companies are undoubtedly annoyed by Fire Point's proven ability to produce large volumes of quality wares at reasonable prices. Internationally, precision strike weapons are a prestige capability that US services have to pay dearly for, so the arrival of cheaper and nearly as effective competition is very scary.

Considering how many unexploded Tomahawk warheads have been recovered after recent US operations from Nigeria to Iran, the increased range and warhead size of the Flamingo makes it a worthy competitor if there's geography to exploit, which can offset the relatively large radar profile. Inclusion of terrain mapping navigation systems may make them as or more accurate in real-world conditions.

Ukraine will never get Tomahawks anyway. Europe should move away from them to domestic systems, some high end, lots Flamingo style. The more complicated a picture you can present the defender, the lower the average cost of your attacks. Iran learned this lesson well.

Moscow's winter campaign against Ukrainian power infrastructure has failed, not to put too fine a point on it. The Ukrainian negotiating position didn't change, Zelensky's 60%-plus approval didn't fall, and Muscovite weapons didn't force Ukrainians to demand surrender.

Still, there's no excuse for not preparing Ukraine's power systems for next year right away. Decentralized production, lots of portable generators on standby - and hopefully a fully-realized air defense system. That part is largely up to Europe, though Ukrainian interceptor drones and domestic air defense systems are essential too.

The orcs aren't about to stop lobbing missiles into Ukraine, but with the change of the seasons likely comes a shift in targets. Railways are reported to be high on the enemy's priority list, but also water treatment facilities, because of course the orcs would want to destroy the plumbing. When you can't beat 'em, make life suck, I guess.

Air, Sea & Signals

Air

Standard week of work for the Ukrainians in the sky: close air support missions targeting drone operators at the front, interception missions taking down drones and cruise missiles behind. No news on Gripens, but increasingly European aid is not explicitly disclosed, which is probably ideal. Too easy to predict what will happen by reading sheets listing every individual tank and infantry fighting vehicle.

Evidence of their presence will be felt in a steadily increasing rate of orc pilots going on eternal flights. Hopefully sometime this year. Meteor use can't be profligate, because supplies are limited, but even a few kills will change the orc calculus.

Sea

With winter's end likely comes greater operating space for naval drones, but so far, there has been no news. World is still waiting on the Europeans to step up and start seizing more orc shadow tankers. Of course, with the Iran War raging and vessels sailing in the vicinity of either the Persian Gulf or Red Sea probably uninsurable, European leaders might not accept any more damage to energy markets.

The orcs were caught trying to scout France's aircraft carrier DeGaulle with a drone while in port in Sweden, so maybe that will give the French added incentive to put their navy to work? If Moscow's oil lifeline is severed, the threat to Europe will soon decline. But it sounds like the random drone or two the Iranians sent towards Cyprus are set to be an excuse for the Europeans to tell the Americans that they're helping out. DeGaulle is being sent to the Med.

Look, Europeans, as a US citizen with plenty of British ancestry I'm probably like, a third pirate by genetic heritage. Someone front me a few billion Euros, and I'll totally build up a force to start taking orc shadow fleet ships as prizes. Warships too, given a chance. Since you all remain so easily distracted by whatever dumb thing Trump does.

Signals

Comms troubles still plague the orcs, and though there are ways to get around losing access to Starlink, it seems the enemy became a bit too reliant on a technology that Elon Musk can't exactly complain if Ukraine gates on its sovereign territory. He's actually gone a bit quiet of late, oddly enough - maybe finally waking up to the fact that his persona is kind of fucking grating to most people?

Doubt that - far more likely is the guy deciding that it's time to zig again, the zag of being bitchy about Ukraine aid and hyping the bullshit risk of nuclear World War Three over Crimea now too boring and out of date. Musk probably has people savvy enough to realize that open association with Team Trump could only ever take the brand so far. Guy will die eventually, and getting deep in a rat scramble over who runs the Republican Party after is a mug's game. Only winners in US politics are the politicians.

Also, after the death toll from an unwinnable, endless war with Iran adds up, the Republican brand may be toast for good. If Team Trump someday tries to steal an election to put their chosen successor in power, that'll kill the movement, even if the dying takes a while and looks about as dignified as a wounded orc bleeding out after a drone strike. Yes, I've seen that in more video feeds than I care to recall, and I can't blame the Ukrainians for showing the reality of what happens when you invade their country.

Regardless, the Ukraine War has proven that the side which can maintain a clearer picture of the landscape and freely communicate maintains a tremendous

advantage. The signals domain is now as or even more important than ground, sea, or sky. If you can't communicate, you can't share good information, and you lose. Though even if you have all the information in the world, it's worse than useless without a working theory to tell you what's significant and not.

Staff Affairs

Work continues in Ukraine on improving the mobilization process and applying something resembling universal standards on the gaggle of brigades the Ukrainians field. Aspects of them, at least: Federov looks like someone who adheres to the old adage that what is measured gets managed, so if something is critical, a digital record needs to be kept for evaluation.

This is slow and steady work, with results appearing only in time. It also runs into the trouble of knowing what measurements really matter. Which you need at least a heuristic systems model to truly understand, because over time, this changes.

No word on Syrskyi being retired, as some were hoping might soon prove the case after Federov took over. A cynic might point to the Huliaypole counteroffensive being well timed with regards to his future, but that seems like a stretch. The timing was simply right: the orcs were stretched out and trying to grasp too much.

There are some interesting debates underway in Ukraine on how to handle orc forces building up in the operational zone, which stretches from roughly twenty to a hundred kilometers beyond forward positions. Up to twenty klicks, corps and brigades handle most tactical level stuff on their own with FPV, bomber, and increasingly ground drones. But beyond, it's a free-for-all, with the new USF branch slowly taking over responsibility for it one section of the front at a time.

Once interdiction of orc combat power in this zone becomes routine, the work of teams on the front will get that much easier. Drone superiority at this level will support far more effective counteroffensive operations. Technology has almost reached a stage where ground drones can slowly infiltrate a fairly broad area ahead of any people, making it impossible for the enemy to move without being detected and shot at when they begin to fight. I have to expect that someone will work out how to use milk cow drones to fly in and recharge the batteries of ground drones in waiting mode.

Planning and coordinating operations in this brave new world isn't a task for the faint of heart. It is beginning to become very clear how various implementations of AI can offer serious advantages on the battlefield. We humans are way too easily fooled by our own biases.

At the top level, Zelensky actually, in my opinion, made one of his infrequent errors when he swiftly jumped to back the US and Israeli actions in Iran over the weekend. Now, I know that he has to be reasonably supportive to placate Trump,

and also has every reason to celebrate the mullahs getting wasted as due justice, given their ongoing support for Putin's attempt to destroy Ukraine.

But there's nothing lawful about the US-Israeli intervention in a strict sense, so it's a tough spot to complain about the illegality of Putin's assault on Ukraine while celebrating a war based on outright lies about Iranian capabilities and intentions. It was a relief to see how quickly he pivoted the next day to casting Ukraine as a source of lessons and support for countries which happen to have lots of Patriot missiles - and could still after the war is over, with less need for them, depending on how things go - that Ukraine desperately needs. Other kit too.

Ukraine may possibly benefit from this, and good riddance to the mullahs, insofar as they're really gone and not just promoting the next generation - Khamenei's own son is replacing him, apparently, which sure makes referring to Iran's leader nice and consistent. Another point in favor of this being his dad's succession plan.

But there's absolutely no guarantee of anything good coming out of this for anyone. Aid to Ukraine could easily wind up negatively impacted for a long time to come, and Putin is bound to end up even more important to China than ever before.

Concluding Remarks

Gotta say, the Chinese see the state of the world system like I do, they now have a golden opportunity to quietly back Iran's fight and drag this war out forever at almost no cost to themselves, just as they're effectively doing with Putin. Global oil prices can skyrocket: they get all the heavily discounted crude from Putin they need, unless the shadow fleet is halted.

Trump has destroyed what little remained of US power, committing it to an adventure highly likely degenerate into another quagmire, with Americans dying in dribs and drabs for years - sometimes more, when a terror attack works. The Chinese now have a vested interest in displacing US influence from the Middle East entirely, and after suffering attacks thanks to a misguided US-Israeli joint attack done without sufficient preparation and planning, much of the region is liable to be open to Chinese influence.

Who in their right mind would ever trust the Americans? Deep down, Iran was attacked because some Americans have long dreamed of a war with Iran, and Trump badly needs their votes in the upcoming midterm elections, silly as that motivation may sound. When delusions drive policy, anyone could become a target. Ask Spain, presently on the receiving end of Trump's ire because it won't back the war with Iran. Or the UK, whose PM Trump is pissed at because the US would really like to stage B1 and B52 bombers from Diego Garcia instead of Guam or the continental US.

The urgency of European autonomy from the USA is now extreme. Japan, South Korea, New Zealand, Australia, Canada, Taiwan, and most of Southeast Asia should

also be firewalling themselves against the USA. Wars begin when you will, but don't end when you please. Not when the other side's survival depends on constantly disproving the other's assertions that they're beaten wrong by simply shooting back.

Victory in Ukraine is also more urgent than ever before. By 2027, I'm afraid the door will close for good, now. Team Trump has unleashed the whirlwind, and best bet is a major Chinese move before this pack of chimps has left office, voluntarily or in body bags. If that happens, keeping Putin pushing forward in Europe at all costs will become essential to Chinese strategy.

So the good news of the week is the steady enhancement of Ukraine's fight in every dimension. Maybe this thing in Iran will go like US propaganda types insist. But it'd be a first. Best to assume a new forever war is on. Putin and Xi have got to be feeling positively gleeful.

***

№ 1.695-2

Стан фронтів - Тиждень 9 2026

ANDREW TANNER

За зиму щось змінилося щодо боротьби України. Зміна тонка, але вона є: нова довіра до оцінок українських аналітиків.

Відчуття того, що він витримав все, що може кинути ворог, здається, поширюється, незважаючи на широке виснаження, здавалося б, нескінченною війною. Зима була важкою, але вона не зламала Україну, і тепер основні тенденції на полі бою рухаються в правильному напрямку. Орки втрачають стільки території, скільки захопують, і більше людей, ніж вони можуть мобілізувати. За фронтом українські ракети та безпілотники вражають щодня, іноді кілька разів на день. Війна прийшла в тил москвичів.

Прийшла весна, а разом з нею і каламутні дні, які, як я очікую, винагородять обережні, систематичні рухи, які українці демонструють у контрнаступі на північ від Гуляйполя. Він продовжує розвиватися за очікуваними напрямками, а українські війська просувають свій периметр ще на кілометр або близько того до Успенівки минулого тижня. Повільно, але, сподіваюся, жертви дуже низькі.

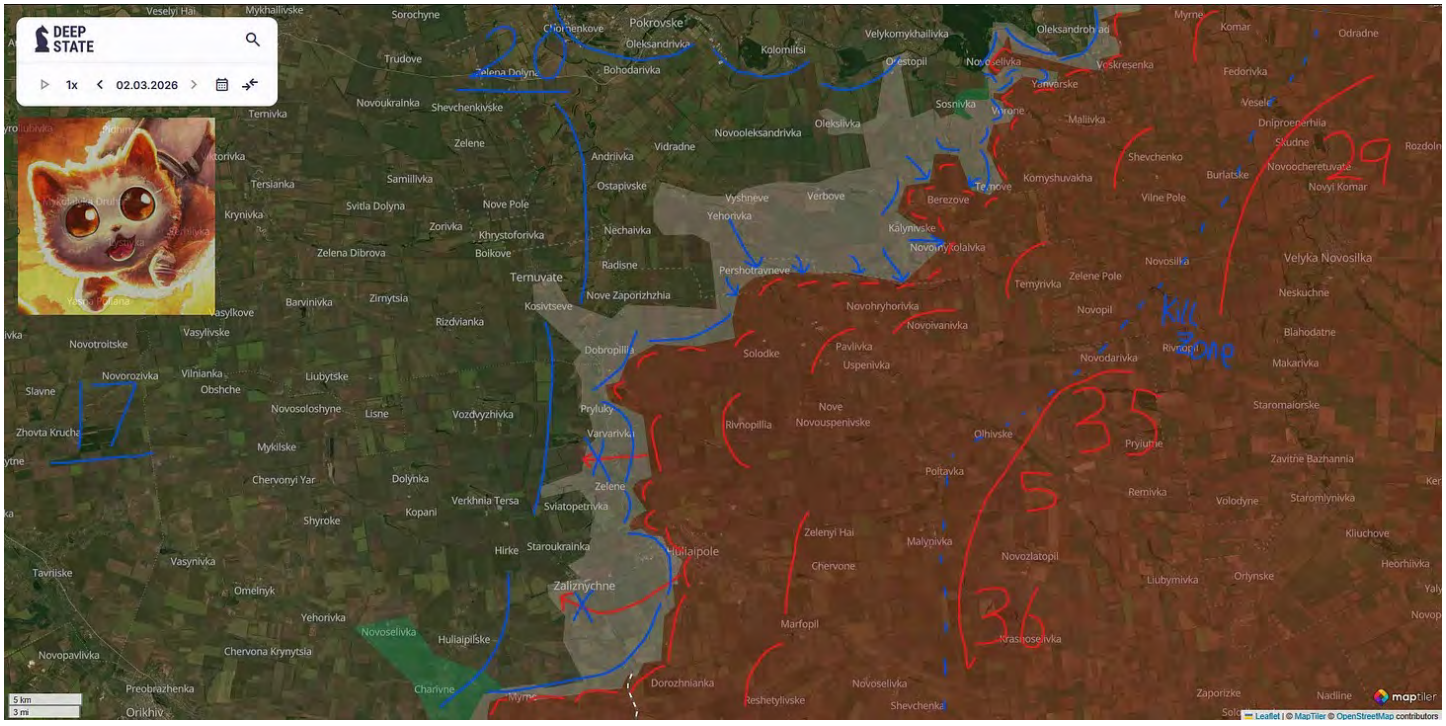
В іншому місці орки все ще майже застрягли, ледве повзаючи вперед, незважаючи на пару сотень нападів і понад тисячі смертей на день. Повідомляється, що проблеми зі зв'язком та постачанням посилюються завдяки втраті Starlink, який допоміг оркам використовувати безпілотники для постачання передових позицій.

Ось стратегічний погляд, для довідки:

Main fronts in Ukraine. Though P should shift to D, I guess…

Zaporizhzhia-Dnipro

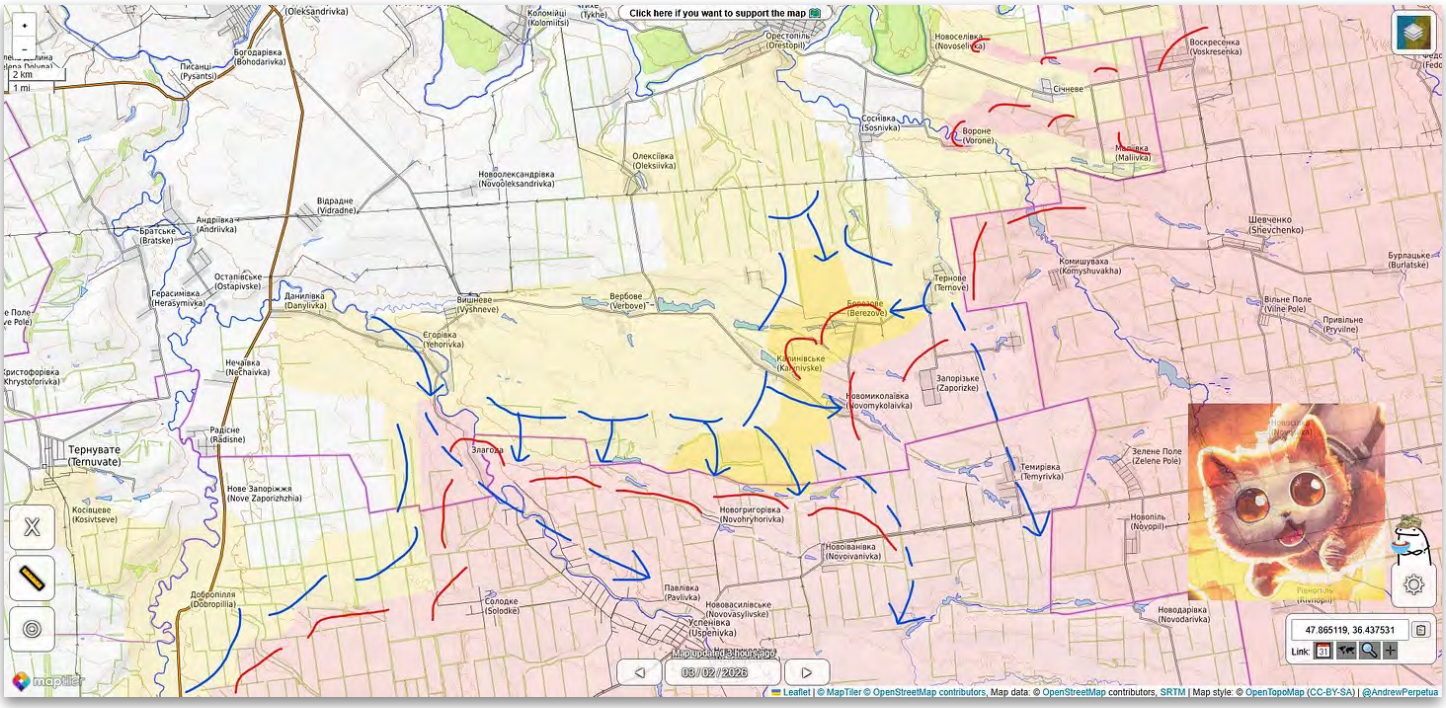

Huliaypole, Week 9 2026

Оскільки південний сектор - це місце, де українці зараз проводять найактивніші контрнаступальні операції, все одно варто спочатку подивитися, хоча ця гілка довгої кампанії Москви відволікає увагу від Донбасу - більше для орків, ніж українців, в цілому. Оркам не вдалося здобути жодної землі в Степногірському та Оріхівському районах, а також у Гуляйполі. Тим часом українські бійці продовжують просуватися.

Я все ще не можу сказати, чи українці прагнуть повністю звільнити Гуляйполе і відновити позиції, які вони займали минулої осені, що вимагало б набагато більше боротьби з ворогом, який зараз знає про присутність підкріплень. На даний момент все ще неоднозначно, чи мета така велика, чи українці просто хочуть зміцнити позиції і загрожувати флангу будь-якого просування орків через Гуляйполе до Оріхова.

Московські війська все ще намагаються убезпечити Гуляйполе і просунутися через нього до Оріхова, успіх цих зусиль багато в чому залежить від того, що станеться на північ від Успенівки. Оркам все ще доводиться боротися з довгими поїздками на поле бою по відкритій місцевості з Великої Новосілки, хоча повна закріплення Гуляйполе відкриє коротшу дорогу до Пологи. Здається, існує природна нестабільність у нинішній конфігурації бойових сил у цьому районі. Це говорить про те, що або українці відновлять значну землю навесні, або орки просуватимуться на південь, поки Гуляйполе не опиниться під їхнім контролем.

Counteroffensive work near Uspenivka and likely future moves.

Тут, як і на будь-якому іншому фронті, ефективна бойова міць, яку Москва може застосувати в точці контакту, сильно розбавлена в порівнянні з тим, як вона виглядає до того, як опиниться в межах двадцяти кілометрів від українських позицій. У найгрубішому сенсі ефективна щільність сили ворога є функцією того, скільки їх поїздок між тилом і фронтом є успішними. Українці в даний час можуть заборонити пересування в багатьох точках, що лише повільне нарощування людей і поставок з часом дозволяє успішно просунутися проти важкої опозиції, і тільки тоді з такими екстремальними втратами, що заміни миттєво потрібні.

Якщо ви коли-небудь грали в настільну гру в стилі захисту вежі, у вас вже є краще інтуїтивне розуміння основної механіки, ніж багато американців із зірками на уніформі. Звичайно, це ще більш важкий виклик, коли інша сторона може атакувати ваші вежі. Ось чому розповсюдження наземних безпілотників - чудова річ, якщо у вас їх достатньо і людей, навчених їх використовувати.

Все частіше вони замінюють секцію важкого озброєння в тактичних формуваннях. Замість того, щоб людина тягла зами кулемет або ракетну установку, дрон може виконувати свою роботу, відступаючи для перезарядки або допомагаючи йому сховатися від піхоти-компаньйона. Більша частина ваги, яку несе персонал, повинна бути комбінацією броні, батарей та комунікації, а також їжі, води та боєприпасів. Вони досить вразливі, не намагаючись тягнути зброю, яку обслуговує екіпаж, або керувати нею в полі.

Найважливішим використанням озброєних наземних безпілотників в даний час є надання вогневої підтримки піхоті. Невеликі безпілотники, озброєні зброєю, важчою, ніж людина могла б коли-небудь комфортно витримати, як-о-огновий кулемет калібру M2 .50 або гранатовий кулемет Mk19, можуть підтримувати проникнення персоналу, який потім бореться, підкріплений рівнем прямого вогневого покриття, який вони ніколи не могли б перетягнути близько до ворога, інакше непоміченими.

Якщо щось зробить танк застарілим, то це будуть наземні дрони-мисливці за танками. Прив'язати до них протитанкові ракети не буде важко. Все більше і більше танк найкраще використовувати як пряму штурмову гармату. В ідеалі схованки за кілька кілометрів від головної лінії встановлюються, і танки переміщуються в них, розгортаючись на короткі екскурсії, щоб забезпечити вогневу підтримку, перш ніж заховатися під прикриттям.

Контрнаступ Huliaypole виглядає як корисна модель для того, як українці планують проводити контрнаступальні операції в майбутньому. Тільки беручи бої, які вони знають, що переможуть, методично рухаючись проти ослаблених або перенапружених ворожих підрозділів і нарощуючи щільність безпілотників, поки ворог не зможе пересуватися або запасатися: це новий ритм українських наступальних операцій.

Kostiantynivka

Kostiantynivka, Week 9 2026

Для обох сторін проникнення активів на форвардні позиції - це назва гри. Українські контрнаступи на північ від Гуляйполя стали можливими завдяки наявності великих лісових ділянок, які раніше відігравали важливу роль у зупинці просування орків уздовж Вовчі на захід від її злиття з Соленою. У Костянтинівці український контроль над кількома блоками залізобетонних багатоповерхівок - принаймні, їх побитими снарядами - закріплює здатність знаходити та знищувати команди орків, які намагаються проникнути в передмістя.

Обидві сторони намагаються підтримати рух людей і речей з тилу вперед. Все частіше боротьба за його знищення до того, як він досягне районів за двадцять кілометрів назад.

Щоб утримувати власні віддалені позиції, українці повинні обертати персонал вперед, використовуючи тактику проникнення або під час організованих рухів, де ворожі безпілотники можуть бути перевантажені контрзаходами на короткий час. Це нелегко, особливо на Костянтинівському фронті, де ворог може діяти на більшій частині Торецька та Часового Яру під розумним прикриттям.

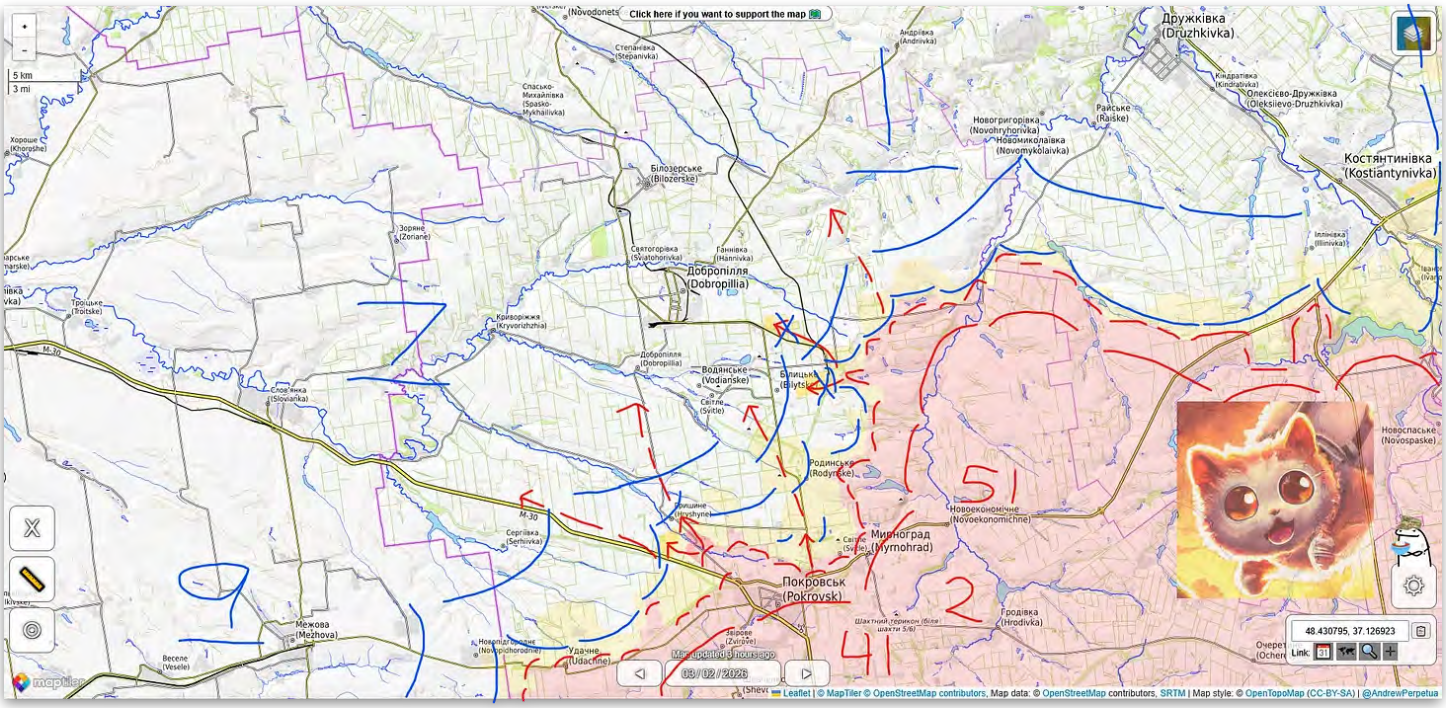
Але це місцевість, яку українці готують вже багато місяців. Ефективно побудовані бункери так само важко очистити, як і будь-яку бетонну конструкцію. Поки що будь-яка спроба зібрати великі угруповання в передмісті Костянтинівки шляхом проникнення порушується.

Найбільшою загрозою для утримання України на Костянтинівці в довгостроковій перспективі є здатність Москви використовувати безпілотники для прориву головної дороги, що з'єднує її з рештою міського Донбасу.

Інтенсивні зусилля по боротьбі з московським розгортанням волоконно-оптичних безпілотників, оскільки розумні наземні міни до двадцяти кілометрів позаду фронту необхідні для підтримки потоку поставок та підкріплень до міста та евакуації. Мережі над дорогами, патрулі для пошуку та знищення дронів, які чекають - все це вимагає людей та планування.

На даний момент українські лінії тримаються дуже добре, незважаючи на небезпеку. 19-й корпус дуже вправний у заподіянні максимального болю спробам орків просунутися і знати землю. Якщо фланги тримаються, перспективи для українців, які знищать наступ орків, який, схоже, загостриться протягом весни, яскраві.

Dobropillya

Dobropillya-Pokrovsk, week 9 2026

Однією з найбільших невідомих в обороні Костянтинівки залишається те, наскільки ефективно орки використовують остаточне подрібнення через Покровськ і Мирноград. Центр оборонних стратегій прогнозує великий поштовх на Добропілью далі, тому я перейменовую цей фронт на Покровський. Було б приємно думати, що українці могли б повернути його, але я підозрюю, що це неможливо не раніше літа.

Кидання будь-якої сили, залишеної загальновійськовим арміям, які Москва має в районі Добропіллі, ймовірно, є планом орків, хоча це було б помилкою. Як не дивно, відмова Москви звузити масштаби наступальних операцій все ще є одним з найбільших союзників України. Невблаганної м'ясної хвилі в стилі Вагнера, яка спирається на переважну українську логістику та потрапляння до операторів дронів, насправді може бути достатньо, щоб пробити Стіну дронів. Це відбувається лише в тому випадку, якщо Москва

сконцентрує всю свою вогневу міць, що залишилася, максимум на одному-двох фронтах.

JG's Modern Warfare чудово попрацювала, дивлячись на налаштування Московської загальноозброєної армії минулого тижня - безумовно, варто прочитати. Відстежити ці речі нелегко, тому що вони діють як снаряди, до яких призначаються підпорядковані бригади та полки, іноді дивізії або навіть цілі корпуси, поки вони не будуть використані і не перейдуть назад до резервів.

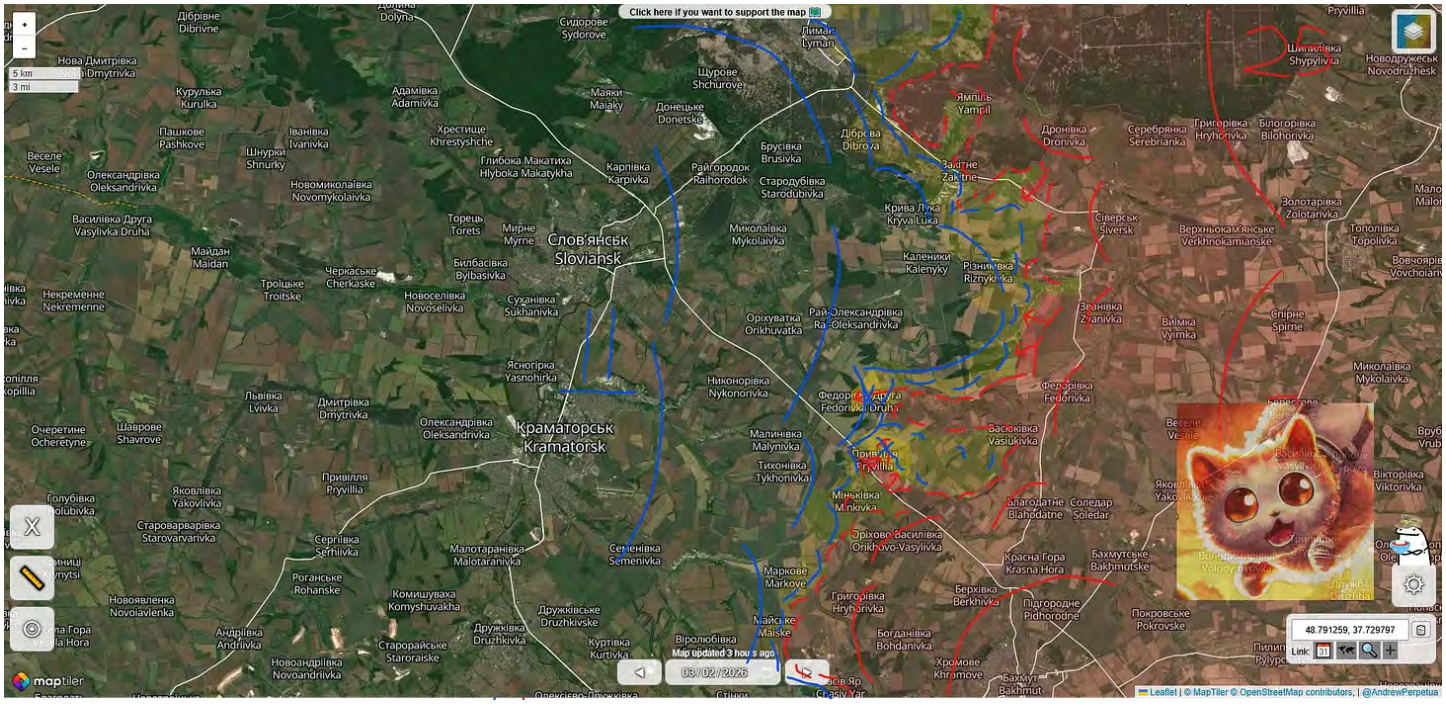
Троє, що працюють в районі Покровська - 51, 41 і 2 - пережовані, ймовірно, разом мають лише силу, яку зробив 2-й, коли він заповз до Покровська, починаючи з минулого року. Якщо вони підуть за Добропіллією в спробі обійти українську оборону в районі Дружківки і прийдуть до Краматорська із заходу, вони можуть зіпсувати свої зусилля, тоді як 8 CAA і корпус, який її зміцнює, роблять те ж саме в Костянтинівці.

За останній тиждень орки, схоже, почали нову операцію з цими побитими CAA, щоб огорнути Добропілью. Спроба просунутися на північний захід від Покровська та плацдарму над Казеним Торетом, більшість атак були зірвані. Українці повільно втрачають контроль над Родинське та Гришине, але процес, як править, займе ще кілька тижнів. Хоча я повинен очікувати, що українські лінії тут відступлять принаймні на п'ять кілометрів далі від Покровська від того місця, де вони зараз стоять, до Добропілля, є велика ймовірність, що просування Москви зупиниться в цьому секторі назавжди в цей момент.

Орки можуть сподіватися взяти Добропілью, але більш реалістичним варіантом для них є просування на північ уздовж обох берегів Казень. Москва завжди йде по-крупному, перш ніж неохоче скоротити масштаби кампанії. Б'юся об заклад, орки опиняться в гіркому повзанні до Дружківки, яка зупиняється незадовго до літа.

Іншими словами, навряд чи будуть встановлені необхідні передумови для того, щоб піти після Слов'янська та Краматорська. Московський поштовх 2026 року ризикує затриматися до середини літа, що зробить його вразливим до компенсаційної української кампанії.

Lyman

Lyman-Siversk, Week 9 2026

Генерали Путіна, схоже, вирішили, що вони не потраплять до Лимана, якщо 3 САА не зможуть прорватися на північ від шосе E-40, що з'єднує Слов'янськ з Бахмутом, і досягти Сіверського Донець. Український контроль над хребтом на південь від річки та низкою лісових ділянок між Сіверськом та Слов'янськом робить витіснення захисників у лісі між річкою та Лиманом занадто важким.

Але це, мабуть, одна з найбільш сильно укріплених країн на всьому Донбасі, яка провела три роки на найпрямішій лінії просування від окупованого Бахмута до затережної цілі орків Слов'янська. І якщо орки вирішили здійснити лобовий штурм тут, це значною мірою робить зусилля дістатися до Лимана з півночі майже сутніми, тому що його роль у будь-якому нападі на Слов'янськ полягає в тому, щоб виступати в якості передової бази для операторів безпілотників. Приємно мати, але не обов'язково, якщо ви вирішите грати в фронтальний напад.

З Сіверським Донець між ним і Слов'янськом, Лиман є лише важливим якорем для петлі орків, яка завжди повинна була бути затягнута навколо Донбасу шляхом проштовху орків через Покровськ і Добропілля, на захід від головної української лінії оборони, побудованої на Костянтинівці. Взяття його також дозволить оркам на північ від річки зосередитися на тому, щоб проштовхнути 3-й армійський корпус на захід від Оскіла.

Оскільки ефективна влада Москви на фронтах зменшується, найкраща надія Путіна на військову перемогу, ймовірно, полягає в тому, щоб відмовитися від усіх диверсійних і широких флангових зусиль і здійснити фронтальний напад, перш ніж українці зможуть передислокувати, щоб зупинити його. Замість цього він збирається спробувати уникнути ефективної нездатності

загрожувати військовим операціям, які випливають з прийняття надзвичайної вартості та подвоєння невдалої операційної парадигми.

Спроба обігнати жорсткий захист - непоганий спосіб боротьби. Це не вдається, якщо ви не зробите це у належному масштабі. Зараз Москва успішна лише там, де орки проводять оболонки тактичного рівня, розтягуючи зону контролю через двадцятикілометрову зону вбивства, щоб зламати її, а потім швидко посилюючи, коли українці перекидаються. Рухи оперативного рівня, що включають кілька САА, які намагаються обігнати українців більш широким чином, завжди перетворюються на серію тактичних поштовхів, що проходять паралельно, тільки вони в кінцевому підсумку конкурують за ресурси.

Але якби Путін прийняв такий підхід, українці змогли б розпочати контрнаступи, які насправді не допомогли б їм у центрі нападу орків, але звільнили б територію, тим самим створюючи враження, що Москва програє. Путін не може цього мати. На щастя, це закон природи або щось таке, що его цих покидьків завжди викупляє свій найкращий варіант.

Kupiansk-Kharkiv

Немає суттєвих змін у Харківській області, хоча орки, схоже, намагаються повернути деяку енергію своїм військам, які борються через Вовчанськ. Сумніваюся, що все піде добре. Це невдалий сектор для них.

Українці в Куп'янську досить помітно використовують вцілілих орків у центрі міста як приманку, так і вічне нагадування про слабкість Путіна. Всі зусилля, щоб дістатися до них, розбиті.

Sumy & North

Нічого істотного також не змістилося на північ. Москва все частіше вдається до тактики чистого терору під час бомбардування Сум, слідуючи шаблону в Херсоні, що спонукає Зеленського обіцяти кращий захист. Північнокорейці все ще в Курську, допомагають і навчаються.

Москвичі, здається, зобов'язані продовжувати намагатися створити буферні зони на українській території, де вони можуть, але здебільшого це не дуже добре працює. Будь-яка велика концентрація сили, здатна до великомасштабного поштовху, буде виявлена та протидіяна.

Kherson-Crimea

Крайній південь України також не змінився. Весна повинна принести приріск активності, а більш плавні води, ймовірно, допоможуть військово-морські безпілотники запускати FPV з узбережжя.

Тут вічний контраст між нападами орків на цивільних осіб та українським полюванням на системи протиповітряної оборони. Один просуває справу перемоги, інший є символом того, як війна Путіна ніколи насправді не змінюється. ШІ зі стратегічної гри в реальному часі 1998 року важче передбачити, ніж цього хлопця або більшості його генералів. Українці повинні спробувати поставити кілька труб як приманку і подивитися, що повзе.

Strike Campaigns

Цього тижня українські глибокі удари були зосереджені на півдні Московської імперії, а також на тому, що можна назвати глибокою операційною зоною, яка простягається через всю окуповану Україну. Схоже, що триває окрема кампанія з пошкодження логістики на полі бою орків, вражаючи депо та командні вузли на цьому рівні, ймовірно, спроба ще більше порушити планування літньої кампанії.

Українці виявляються все більш вправними в полюванні на протиповітряну оборону орків за допомогою безпілотників, які підривають відкриті коридори для більшої кількості безпілотників та деяких ракет. Накопичення деградації московської оборони над Кримом і Новоросійськом, ймовірно, пояснює, чому велика атака безпілотника минулої ночі врізала останню, розбивши портову інфраструктуру і, можливо, військовий корабель або два.

Ще один дуже інтригуючий рейд з безпілотниками Flamingo цього тижня, як повідомляється, використовував долину річки Волга, щоб уникнути протиповітряної оборони, летячи глибоко в Мордор. Немає підтвердження того, що вони вдарили, але це майже напевно було зондом, щоб побачити, наскільки готові орки, ніж будь-що інше.

Так багато незвичайного рівня скептицизму, спрямованого на Fire Point за останні шість місяців, безумовно, випливає з міжгалузевого суперництва. Конкуруючі ракетні та безпілотникові компанії, безсумнівно, роздратовані доведеною здатністю Fire Point виробляти великі обсяги якісних продуктів за розумними цінами. На міжнародному рівні високоточна ударна зброя є престижною можливістю, за яку американські служби повинні дорого платити, тому поява дешевшої та майже такої ж ефективної конкуренції дуже страшна.

З огляду на те, скільки нерозірваних боєголовок Tomahawk було знайдено після недавніх операцій США з Нігерії до Ірану, збільшення дальності та розмір боєголовки Flamingo робить його гідним конкурентом, якщо є географія для експлуатації, яка може компенсувати відносно великий профіль радара. Включення навігаційних систем картографування місцевості може зробити їх більш точними в реальних умовах.

Україна все одно ніколи не отримає Томагавків. Європа повинна відійти від них до внутрішніх систем, деяких висококласних, багато в стилі фламінго. Чим складніше зображення ви можете представити захиснику, тим нижча середня вартість ваших атак. Іран добре засвоїв цей урок.

Зимова кампанія Москви проти української енергетичної інфраструктури провалилася, щоб не поставити на неї занадто тонку точку. Українська переговорна позиція не змінилася, схвалення Зеленського 60%-плюс не впало, а московська зброя не змушувала українців вимагати капітуляції.

Тим не менш, немає виправдання тому, щоб не підготувати енергетичні системи України до наступного року відразу. Децентралізоване виробництво, багато портативних генераторів в режимі очікування - і, сподіваюся, повністю реалізована система протиповітряної оборони. Ця частина значною мірою залежить від Європи, хоча українські дрони-перехоплювачи та вітчизняні системи протиповітряної оборони також необхідні.

Орки не збираються припиняти кидати ракети в Україну, але зі зміною сезонів, ймовірно, настане зміна цілей. Повідомляється, що **залізниці знаходяться високо в пріоритетному списку ворога, а також водоочисні споруди, тому що, звичайно, орки хотіли б знищити сантехніку. Коли ти не можеш перемогти їх, зроби життя відстійним**, я думаю.

Air, Sea & Signals

Air

Стандартний робочий тиждень для українців у небі: тісні місії повітряної підтримки, націлені на операторів безпілотників на фронті, місії перехоплення, що збивають безпілотники та крилаті ракети позаду. Немає новин про Gripens, але все частіше європейська допомога явно не розкривається, що, ймовірно, ідеально. Занадто легко передбачити, що станеться, прочитавши аркуші, в яких перераховані кожен окремий танк та бойова машина піхоти.

Докази їхньої присутності будуть відчуватися в постійно зростаючій швидкості пілотів-орків, які відвідують вічні польоти. Сподіваюся, десь цього року. Використання метеорів не може бути марнотратним, тому що запаси обмежені, але навіть кілька вбивств змінять розрахунок орків.

Sea

З кінцем зими, ймовірно, з'явиться більший операційний простір для військово-морських безпілотників, але поки що новин не було. Світ все ще чекає, коли європейці активізуються і почнуть захоплювати більше тіньових танкерів орків. Звичайно, з іранською війною, а судна, що плавають поблизу

Перської затоки або Червоного моря, ймовірно, не застраховані, європейські лідери можуть більше не приймати шкоду енергетичним ринкам.

Орків спіймали, коли вони намагалися розвідати французький авіаносець DeGaulle за допомогою безпілотника, перебуваючи в порту Швеції, так що, можливо, це дасть французам додатковий стимул для роботи свого флоту? Якщо нафтовий рятувальний круг Москви буде розірваний, загроза Європі незабаром зменшиться. Але це звучить так, ніби випадковий дрон або два, які іранці відправили на Кіпр, стануть виправданням для європейців, щоб сказати американцям, що вони допомагають. ДеГолля відправляють до Мед.

Дивіться, європейці, як громадянин США з великою кількістю британського походження, я, мабуть, як третій пірат за генетичною спадщиною. Хтось подає мені кілька мільярдів євро, і я повністю зберу сили, щоб почати брати кораблі тіньового флоту орків як призи. Військові кораблі теж, дали шанс. Оскільки ви всі так легко відволікаєтеся на будь-яку дурну річ, яку робить Трамп.

Signals

Проблеми з комунікаціями все ще переслідують орків, і хоча є способи обійти втрату доступу до Starlink, здається, що ворог став занадто залежним від технології, на яку Ілон Маск не може точно скаржитися, якщо Україна вийде на свою суверенну територію. Насправді останнім часом він трохи замовк, як не дивно - можливо, нарешті прокинувся від того факту, що його персона до біса набридла більшості людей?

Сумніваюся, що - набагато ймовірніше, що хлопець вирішив, що настав час знову зигувати, заг бути стервозним щодо допомоги Україні та розкішувати дурний ризик ядерної Третьої світової війни через Крим, який зараз занадто нудний і застарілий. У Маска, мабуть, є достатньо кмітливі люди, щоб зрозуміти, що відкрита асоціація з командою Трампа може взяти бренд лише до цього часу. Хлопець врешті-решт помре, і потрапляючи глибоко в щурячу сутичку над тим, хто керує Республіканською партією після того, як це гра в кружку. Єдиними переможцями в політиці США є політики.

Крім того, після того, як кількість загиблих від невиграшної, нескінченної війни з Іраном збільшиться, республіканський бренд може стати тостом назавжди. Якщо команда Трампа коли-небудь спробує вкрасти вибори, щоб поставити свого обраного наступника до влади, це вб'є рух, навіть якщо смерть займе деякий час і виглядає таким же гідним, як поранений орк, що кровоточить після удару безпілотника. Так, я бачив це в більшій кількості відеоканалів, ніж я пам'ятаю, і я не можу звинувачувати українців у тому, що вони показують реальність того, що відбувається, коли ви вторгаєтеся в їхню країну.

Незважаючи на це, війна в Україні довела, що сторона, яка може підтримувати чіткішу картину ландшафту та вільно спілкуватися, зберігає величезну перевагу. Домен сигналів зараз такий же або навіть важливіший, ніж земля, море чи небо. Якщо ви не можете спілкуватися, ви не можете поділитися хорошою інформацією, і ви програєте. Хоча, навіть якщо у вас є вся інформація у світі, це гірше, ніж марно без робочої теорії, щоб сказати вам, що важливо, а що ні.

Staff Affairs

В Україні триває робота щодо вдосконалення процесу мобілізації та застосування чогось схожого на універсальні стандарти на згубці бригад українського поля. Аспекти з них, принаймні: Федеров виглядає як хтось, хто дотримується старої приказки про те, що вимірюється, управляється, тому, якщо щось є критичним, для оцінки потрібно вести цифровий запис.

Це повільна і стійка робота, результати з'являються лише вчасно. Він також стикається з проблемою, щоб зрозуміти, які вимірювання дійсно мають значення. Що вам потрібна принаймні модель евристичних систем, щоб по-справжньому зрозуміти, тому що з часом це змінюється.

Жодного слова про те, що Сирський пішов на пенсію, оскільки деякі сподівалися, що незабаром може довести справу після того, як Федеров взяв на себе ведення. Цинік може вказати на те, що контрнаступ Huliaypole був своєчасним щодо його майбутнього, але це здається натяжкою. Час був просто правильним: орки були розтягнуті і намагалися схопити занадто багато.

В Україні тривають деякі цікаві дебати про те, як поводитися з силами орків, що нарощуються в оперативній зоні, яка простягається приблизно від двадцяти до ста кілометрів за межами передових позицій. До двадцяти кліків, корпуси та бригади самостійно справляються з більшістю речей тактичного рівня за допомогою FPV, бомбардувальників та все більш наземних безпілотників. Але крім того, це безкоштовно для всіх, і нова філія USF повільно бере на себе відповідальність за одну секцію фронту за раз.

Як тільки перехування бойової сили орків у цій зоні стане рутиною, робота команд на фронті стане набагато легшою. Дронова перевага на цьому рівні підтримає набагато ефективніші контрнаступальні операції. Технологія майже досягла стадії, коли наземні безпілотники можуть повільно проникати на досить широку територію попереду будь-яких людей, що унеможливлює рух ворога без виявлення та пострілу, коли вони починають битися. Я повинен очікувати, що хтось з'ясує, як використовувати дрони молочної корови, щоб прилетіти і зарядити батареї наземних дронів в режимі очікування.

Планування та координація операцій у цьому сміливому новому світі не є завданням для людей зі слабкими нервами. Починає ставати дуже зрозуміло,

як різні реалізації штучного інтелекту можуть запропонувати серйозні переваги на полі бою. Нас, людей, занадто легко обдурити власними упередженнями.

На вищому рівні Зеленський насправді, на мою думку, зробив одну зі своїх рідкісних помилок, коли швидко підтримав дії США та Ізраїлю в Ірані на вихідних. Тепер я знаю, що він повинен бути достатньо підтримувати, щоб заспокоїти Трампа, а також має всі підстави святкувати те, що мулли витрачаються даремно як належне правосуддя, враховуючи їхню постійну підтримку спроби Путіна знищити Україну.

Але в строгому сенсі немає нічого законного щодо американсько-ізраїльського втручання, тому важко скаржитися на незаконність нападу Путіна на Україну, святкуючи війну, засновану на відвертій брехні про можливості та наміри Ірану. Було полегшенням побачити, як швидко він повернувся наступного дня, щоб кинути Україну як джерело уроків і підтримки для країн, які мають багато ракет Patriot - і все ще можуть після закінчення війни, з меншою потребою в них, залежно від того, як йдуть справи - що Україна відчайдушно потребує. Інший комплект теж.

Україна, можливо, може отримати користь від цього, і добре позбутися мулл, оскільки вони дійсно пішли, а не просто просувають наступне покоління - власний син Хаменеї, мабуть, замінює його, що, безумовно, робить посилання на лідера Ірану приємним і послідовним. Ще одним моментом на користь цього є план правонаступництва його батька.

Але немає абсолютно ніякої гарантії, що з цього вийде щось хороше для когось. Допомога Україні може легко негативно вплинути на довгий час, і Путін обов'язково стане ще важливішим для Китаю, ніж будь-коли раніше.

Concluding Remarks

Треба сказати, що китайці бачать стан світової системи так само, як і я, тепер у них є золота можливість спокійно підтримати боротьбу Ірану і затягнути цю війну назавжди майже безкоштовно для себе, так само, як вони фактично роблять з Путіним. Світові ціни на нафту можуть стрімко злетіти: вони отримують всю сильно знижену нафту від Путіна, яка їм потрібна, якщо тіньовий флот не буде зупинений.

Трамп знищив те, що залишилося від влади США, присвятивши її пригоді, яка, швидше за все, виродиться в ще одну трясовину, а американці гинуть в капелях і драбах протягом багатьох років - іноді більше, коли терористична атака працює. Зараз китайці зацікавлені в тому, щоб повністю витіснити вплив США з Близького Сходу, і після нападів завдяки помилковому американсько-ізраїльському спільному нападу, здійсненому без достатньої підготовки та

планування, більша частина регіону може бути відкрита для китайського впливу.

Хто при здоровому глузді коли-небудь довіряв би американцям? В глибині душі на Іран напали, тому що деякі американці давно мріяли про війну з Іраном, і Трампу дуже потрібні їхні голоси на майбутніх проміжних виборах, як б безглуздо ця мотивація не звучала. Коли марення керують політикою, будь-хто може стати мішенню. Запитайте Іспанію, яка наразі перебуває на приймальному кінці лю Трампа, тому що вона не підтримає війну з Іраном. Або Велика Британія, на прем'єр-міністр якої розлючений Трамп, тому що США дійсно хотіли б поставити бомбардувальники B1 і B52 з Дієго-Гарсії замість Гуаму або континентальної частини США.

Актуальність європейської автономії від США зараз надзвичайна. Японія, Південна Корея, Нова Зеландія, Австралія, Канада, Тайвань та більша частина Південно-Східної Азії також повинні протистояти США. Війни починаються, коли ти хочеш, але не закінчуються, коли тобі заманеться. Не тоді, коли виживання іншої сторони залежить від постійного спростування тверджень іншого про те, що їх неправильно побили, просто стріляючи у відповідь.

Перемога в Україні також є більш актуальною, ніж будь-коли раніше. Боюся, до 2027 року двері закриються назавжди. Команда Трампа розв'язала вихор, і найкраща ставка - це великий китайський крок до того, як ця зграя шимпанзе покинула посаду, добровільно або в мішках для трупів. Якщо це станеться, просування Путіна вперед у Європі будь-якою ціною стане важливим для китайської стратегії.

Отже, хороша новина тижня - це постійне посилення боротьби України в усіх вимірах. Можливо, ця штука в Ірані піде так, як наполягають американські пропагандисти. Але це було б вперше. Найкраще припустити, що нова вічна війна триває. Путін і Сі повинні відчувати себе позитивно радісними.

***

№ 1.696

Президент обговорив з урядовцями та парламентарями *підсумки роботи уряду під час осені та зими* й *завдання* на весну та літо

2026-03-05

Президент України Володимир Зеленський провів спільну нараду з Головою Верховної Ради Русланом *Стефанчуком* і народними депутатами, Прем'єр-міністеркою Юлією *Свириденко* та членами уряду, під час якої обговорили результати роботи Кабінету Міністрів узимку й восени та завдання на весну й літо.

Серед основних питань

(1) енергетична стійкість,
(2) посилення сектору оборони та безпеки,
(3) ремонт доріг,
(4) зміцнення співпраці з Європейським Союзом,
(5) дипломатична робота й проактивна позиція України на міжнародних майданчиках,
(6) підтримка прифронтових територій,
(7) підвищення заробітних плат і пенсій.

«Обговорили з парламентарями, які законодавчі ініціативи потребують особливої уваги. Визначили спільні позиції щодо ключових викликів на найближчі тижні. Зокрема, старт програми *відновлення* та *модернізації* ***захисту*** енергетичних об'єктів та іншої інфраструктури», – зазначив Володимир *Зеленський*.

Прем'єр-міністерка Юлія *Свириденко* повідомила, що з бюджету спрямовані додаткові 194 млрд грн на реалізацію *соціальних програм*.

(1) З 1 січня зарплати вчителів збільшені на 30 %, а з 1 вересня їх підвищать ще на 20 %.

(2) Розпочала роботу програма скринінгу «Здоров’я 40+», а середня зарплата лікарів екстреної допомоги з 1 січня збільшилася до 38 тис. грн.

Міністр *соціальної політики, сім'ї та єдності* Денис *Улютін* доповів про

(1) — індексацію пенсій і страхових виплат із 1 березня на 12,1 %.

(2) — Крім того, збільшили мінімальні пенсійні виплати для родин загиблих захисників і захисниць, які тепер становлять не менше 12810 грн.

Юлія *Свириденко* також поінформувала, що

1) — тисячею гривень у межах програми «Зимова підтримка» скористалися майже 18 млн людей.

Крім того,

2) — працівникам ремонтних бригад, залученим до ліквідації наслідків російських ударів по енергетиці, виплатять додаткові 20 тис. грн за кожен місяць роботи. Уже почали надходити виплати за січень.

Перший віцепрем’єр-міністр – міністр енергетики Денис *Шмигаль* зазначив, що зараз дефіцит в енергосистемі зменшився.

— Водночас усе **ще є виклики в шести областях**, але завдяки збільшенню сонячної генерації та запуску до кінця місяця додаткової лінії передачі електроенергії в східному регіоні ситуація ***покращуватиметься***.

Міністр оборони Михайло *Федоров* зазначив, що вже

1) — сформовані потреби на 2026 рік щодо забезпечення дронами, артилерією та іншими засобами ураження.

Він відзначив

2) — посилення ППО,

3) — закупівлю дронів-перехоплювачів і

4) — блокування терміналів «Старлінк», які раніше використовував ворог.

Віцепрем'єр-міністр з відновлення – міністр розвитку громад та територій Олексій *Кулеба* доповів, що

1) — на сьогодні пошкоджено близько 20 млн кв. м прифронтових доріг, автошляхів державного, регіонального та місцевого значення.

Дорожні служби в регіонах уже розпочали поточний ремонт.

Роботи виконують у максимально стислі терміни, щоб забезпечити базову проїзність і безпеку руху.

З початку року вже виконані роботи на площі 60 тис. кв. м.

2) — Додаткові кошти залучатимуть із резервного фонду, шляхом державних гарантій, перерозподілу додаткової субвенції регіонів, співфінансування з ОВА.

Роботи на прифронтових і міжнародних автошляхах мають виконати до 1 червня, а решту – до 1 жовтня.

Міністр внутрішніх справ Ігор *Клименко* поінформував, що

> — наприкінці березня система прийому звернень на єдиний номер екстреної допомоги 112 охоплюватиме всю територію України, за винятком ТОТ; уже працює офіційний мобільний застосунок «Служба 112».
>
> — З початку року по всій території країни запроваджений диференційований порайонний розподіл оповіщень про повітряні тривоги, за винятком Донецької, Луганської областей та АР Крим. Це допомогло зменшити тривалість тривог в окремих прифронтових районах до 145 діб.

В Україні також ***створена нова*** система реагування на об'єктах нафтогазового комплексу.

> — Нею охоплені Харківська, Полтавська, Львівська та Івано-Франківська області.

Наша країна ***найактивніше у Європі*** застосовує загони верхолазів під час розбору завалів зруйнованих споруд і роботизовану техніку для дистанційного гасіння пожеж.

МВС та *Міносвіти* визначили

— 3 тис. шкіл, де будуть *офіцери безпеки*.

Вже працюють 1 800 таких офіцерів, до кінця року вони з’являться в усіх визначених закладах освіти.

Віцепрем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Тарас *Качка* розповів, що Україна

— вже найближчим часом має отримати від Євросоюзу ***умови для вступу за всіма кластерами.***

«Паралельно працюємо над питанням, щоб *пришвидшити роботу над самим текстом* про вступ до Євросоюзу. Щоб наблизити дату. Є сприйняття в Раді ЄС та Єврокомісії.

Це дозволить ***скоротити ще на один рік процедуру вступу*** до ЄС, не змінюючи їхньої методології», – зазначив Тарас *Качка*.

Міністр закордонних справ Андрій *Сибіга* наголосив, що за останній час Україна

— *суттєво посилила свою присутність у міжнародних організаціях* і була обрана до дев’яти відповідних керівних органів.

— Водночас наша держава *не допустила обрання Росії* до 24 керівних та робочих органів багатосторонніх форматів. Були ухвалені п’ять важливих для України резолюцій ГА ООН.

Міністр молоді та спорту Матвій *Бідний* поінформував про роботу щодо

— *протидії поверненню російських спортсменів* під національним прапором на Паралімпіаду 2026 року.

— Зокрема, 15 країн оголосили про *бойкот церемонії відкриття*, що відбудеться післязавтра.

Під час наради *узгодили кроки*, які сприятимуть максимальній ефективності в реалізації поставлених завдань у різних сферах.

***

№ 1.697

Ми вже забули, що є олігархи, а вони є. Тепер вони збивають нормативку, яка обмежує граничний термін експлуатації вантажних вагонів

Кому потрібен дефіцит вантажних вагонів: назвали справжню причину

В Україні хочуть списувати вантажні вагони лише через їхній вік, хоча у світі ключовим критерієм є технічний стан, а не календарний строк служби.

І це логічно — бо новий вагон можна «заїздити» так, що від нього лишаться одні діри. І навпаки — можна доглядати за ним так, що він і в 20 років буде виглядати як новий.

Фактично, цю норму вводять тільки для того, щоб змусити всіх купувати нові вагони у парочки вагонобудівних компаній, які їх виробляють. Ціна питання — сотня мільярдів.

Цікаво, у кого в Мінрозвитку є вагонобудівний заводик?

2026-03-10

Лямец

Ця нормативка була затверджена ще до повномасштабного вторгнення, але з різних причин відкладалася. Натомість, вона потрібна, і на це є щонайменше одна вагома причина.

В олігархів є велика купа вагонів, які вони купили у період 2016-2020. То були списані вагони з росії - там відбулася масштабна кампанія з оновлення парку. Замість утилізації, росіяни продали свої вагони до України. Обсяги були велетенські.

До речі, саме тоді розпочалися великі проблеми "Укрзалізниці" із доходами. Приватний вагонний парк перевищив державний. За часів Кірпи монополіст, УЗ втратила більше ніж половину ринку. Відтоді вона дірява, і не може сама себе окупити.

Чи виграє УЗ від списання старих вагонів? Не знаю. За даними на початок 2020х, вагонний парк УЗ був навіть старшим за приватний. Брухту на колесах там було дуже багато. Тож списувати будуть усі, тисячами. Приватники - російський брухт, УЗ - власний.

Може, хтось скаже, що це не на часі. Мовляв, війна. На мою думку, цей аргумент буде завжди. Потім буде не на часі, бо відновлюємось. А потім - бо потрібно конкурувати. А потім ще якась срачка.

Оновлювати потрібно, бо це безпека.

Головне - аби не в кредит та не за державні гарантії.

А то знаємо ми цих митців у владі, що люблять навісити на державу мільярди, які не здатні віддати.

***

№ 1.698

Город-герой в заложниках у застройщиков: оккупировать Ирпень удалось не россиянам, а своим — Bihus.info

2026-03-10

Пока Украина воюет, в Ирпене Киевской области разворачивается другая битва — за землю, разрешения и власть в городском совете.

Незаконные новостройки на пойменных землях, сертификаты на еще недостроенные дома, отстраненный от должности "неудобный" городской голова, молниеносное лишение мандатов местных принципиальных депутатов и совпадение интересов с заместителем руководителя Офиса президента — все это задокументировало новое расследование журналистов Bihus.info.

1. Убрать мэра

В январе 2025 года городского голову Ирпеня Александра ***Маркушина*** отстранили от должности.

> — Процесс напоминал блицкриг: подозрение, мера пресечения, СИЗО, залог в 30 млн грн и заседание горсовета — все менее чем за две недели.

Поводом стало дело 2022 года о якобы незаконном выезде Маркушина за границу, по системе "Шлях" по нескольким "мавикам", во время которого он заехал к двухлетнему сыну на день рождения в Италию.

Дело два с половиной года пролежало "на полочке" и неожиданно "выстрелило" сразу после того, как Маркушин начал крестовый поход за возвращение городу незаконно переданных под застройку пойменных земель.

Свидетелем по делу проходит бывший мэр Ирпеня Владимир ***Карплюк*** — тот самый, с чьим бизнесом связаны большинство скандальных строительных проектов города, и тот самый, который Маркушину в прошлом "передал" кресло мэра.

Показательно, что Карплюк лично присутствовал на том самом дне рождения сына Маркушина в Италии, который теперь фигурирует в уголовном производстве как доказательное событие.

После отстранения ***Маркушина*** секретаря горсовета Анжелу ***Макееву*** сделали исполняющей обязанности мэра, причем это произошло ночью через регистратора и впоследствии было признано Министерством юстиции незаконным.

Одновременно из городского совета начали исключать депутатов, которые отказывались голосовать за "строительные" решения. Причем многие из них о потере мандата узнавали от журналистов, а не от своих партий.

2. Четыре резонансных кейса

1) ЖК "Риверпорт"

Жилой комплекс возводит ООО "Отважных" — компания ***Карплюка*** и его бизнес-партнера Владимира ***Спивака***.

Земельный участок под ЖК с самого начала был под вопросом: суд в ходе рассмотрения дела установил факт самовольного строительства на "неотведенной" земле. Несмотря на это, исполком Ирпенского городского совета в декабре 2025 года выдал сертификаты на еще недостроенные дома.

Инспекция ГИАМ по представлению Министерства развития общин и территорий проверила строительство и подтвердила многочисленные нарушения:

(1) застройка ведется в рекреационной зоне;

(2) плотность застройки превышена;

(3) нарушены границы водно-спортивного комплекса;

(4) игнорируются прибрежная защитная полоса и планировочные ограничения.

Несмотря на это, новая городская власть в суде защищает застройщика.

Более того:

— пытается обжаловать не результаты проверки, а сам факт намерения ГИАМ проверить строительство.

То есть орган местного самоуправления тратит средства налогоплательщиков на защиту интересов частного застройщика.

2) ЖК на земле полиции охраны

Компания "Альфабуд", наполовину принадлежащая ***Карплюку***, еще в 2016 году договорилась с полицией охраны о возведении ЖК на их участке в обмен на служебные квартиры.

> 1) — В 2021 году нотариус из Ивано-Франковской области "в один клик" сменила землепользователя участка с полиции на застройщика.
>
> 2) — Полиция обратилась в суд, дело длилось несколько лет. Пока судебная волокита шла, исполком горсовета в 2025 году выдал сертификаты о введении объектов в эксплуатацию.

В конце 2025 года суд признал действия нотариуса незаконными и вернул участок полиции, но ЖК уже готов, квартиры в продаже.

Ни один полицейский из 41 обещанной квартиры до сих пор ничего не получил. В Национальной полиции сообщили, что "проводится необходимая работа для постановки на баланс указанного недвижимого имущества".

3) Коммерческое здание возле ботанического памятника "Дуб-Наддуб"

Бизнес-партнер ***Карплюка*** ***Спивак*** решил построить коммерческое помещение вплотную к ботаническому памятнику местного значения — дубу "Дуб-Наддуб", который растет еще со времен Богдана Хмельницкого.

Охранная зона вокруг памятника - 30 метров, но новое здание оказалось в пределах этой зоны. Показательно, что на информационной табличке объекта кто-то физически вырвал кусок с надписью о запрете возводить здания в охранной зоне.

Осенью 2024 года комиссия горсовета зафиксировала нарушение, а правоохранители открыли уголовное производство.

Но это не помешало исполкому Ирпенского городского совета уже в феврале 2025-го выдать документы, позволяющие застраивать участок.

И это несмотря на открытое уголовное производство и официальное заключение комиссии о незаконности строительства.

4) ЖК "Синергия Сити" и рынок "Центральный"

"Синергия Сити" строится с 2019 года на пойменных землях реки Ирпень. По словам специалиста по сохранению экосистем ОО "Екодія" Богдана Кученко, застройка пойм несет два критических риска:

— подтопление во время наводнений и пожароопасные торфяники, которые после осушения способны тлеть неделями.

Проект связан с ирпенским застройщиком Игорем ***Оверко***, бывшим депутатом от "Новых лиц" — партии ***Карплюка***.

За 2025 год исполком выдал "Синергии" ***Оверко*** сертификаты о вводе в эксплуатацию на девять домов.

Отдельного рассмотрения заслуживает рынок "Центральный", из-за которого, по словам самого ***Маркушина***, он и поплатился должностью.

Юридический отдел Ирпенского горсовета еще в 2024 году публично признал, что рынок построен на основании поддельных решений городского совета 2010 года, а для легализации самовольного строительства использован фальшивый техпаспорт, согласно которому ***Карплюк*** и ***Спивак*** якобы еще в 1992 году, тогда обоим должны были бы быть где-то 10 и 11 лет соответственно, построили там нежилое здание.

Несмотря на два открытых уголовных производства, новая и.о. мэра Анжела ***Макеева*** лично позаботилась о продлении маршрута городской маршрутки до рынка.

5. Канализация за счет города

Проблема канализации в плотно застроенном микрорайоне, где возводится ЖК "Бургундия" (также от компании ***Карплюка*** и ***Спивака*** на пойме реки Буча), решается за счет налогоплательщиков.

В августе 2025 года Ирпенский городской совет проголосовал за выделение почти 125 млн грн на строительство канализационно-насосной станции для нужд микрорайона, где частные застройщики собирают деньги за квадратные метры.

6. След Офиса президента

Маркушин в своих объяснениях прямо упомянул заместителя руководителя Офиса президента Олега ***Татарова***. По его словам, коллеги по горсовету советовали "бежать к Татарову" решать вопросы.

Журналисты Bihus.info зафиксировали несколько точек пересечения между Татаровым и ирпенскими застройщиками.

1) — Во-первых, еще в 2021 году у бывшей жены Татарова появилась квартира в ирпенском ЖК известного местного застройщика Алексея ***Пешего*** - в доме, которого юридически еще не существовало, поскольку он не был введен в эксплуатацию. Сразу после этого Пеший, по свидетельству адвоката

и общественной активистки Евгении Ростолопы, "начал побеждать" в своих судебных конфликтах с бизнес-партнерами.

2) — Во-вторых, защитой Карплюка занимались адвокаты из юридической компании, которую в свое время создавал сам Татаров.

3) — В-третьих, бизнес-партнером семьи Пеших является сестра бывшего заместителя председателя БЭБ Виталия Гагача, которого медиа неоднократно называли человеком Татарова.

4) — В-четвертых, дело Маркушина расследует ГБР - орган, который, по оценкам наблюдателей, больше всего ориентируется на Татарова среди силовых структур.

5) — Наконец, сразу после "ирпенского блицкрига" компания Карплюка и Спивака "Благобуд" получила право строиться на земельном участке в Подгорцах вдоль Обуховского шоссе.

На участке, годами простаивавшем и принадлежавшем компании Мирто Николы, итальянского предпринимателя, которого Татаров когда-то защищал как адвокат и которому, согласно декларации Татарова за 2021 год, жена чиновника даже назначена официальным опекуном сына в случае необходимости. Публично, что неудивительно, Татаров и Пеший отрицают любое знакомство между собой.

***

№ 1.699

Провів Ставку

2026-03-10

Передусім про дестабілізацію через війну в Ірані та відповідні ризики для

> **— 1) глобальних ринків, 2) країн регіону та 3) найближчих партнерів України, які підтримують нас у захисті від російської агресії.**

Проблематика комплексна:

> **— усі ці події на Близькому Сході та в регіоні Затоки прямо впливають на Європу – і, зокрема, *на Україну*, – на інші частини світу, на критично важливе *постачання* в Україну, *безпеку* й *добробут* наших людей.**

Були доповіді

> — 1) секретаря РНБО, 2) керівників розвідок, 3) СБУ, 4) МЗС України, 5) міністра оборони.

Проаналізували **основні перспективи цієї війни в Ірані та можливі наслідки її затягування.**

Детально розглянули й *запити* держав на безпекову підтримку з нашого боку

– в протидії «шахедам» та іншим подібним викликам.

Станом на цей час є 11 запитів від країн – сусідів Ірану, європейських держав та *Америки*.

Чітка зацікавленість в українському досвіді захисту життя, відповідних

— *перехоплювачах*, *системах РЕБ*, *тренуванні*.

1) — Україна готова реагувати позитивно на запити тих, хто допомагає нам самим захищати життя українців та незалежність України.

2) — На частину запитів ми вже відповіли *конкретними* рішеннями, *конкретною* підтримкою.

РНБО України разом з Генеральним штабом та Силами оборони визначатимуть, на які ще запити до нашої держави

— ***ми можемо відреагувати позитивно – так, щоб не знижувати наші власні можливості захищатись***.

Пріоритет України ***чіткий***:

— іранський режим не повинен отримати жодної переваги над захисниками життя, і треба працювати всім разом для відчутної ***стабілізації*** як у регіоні, так і на глобальних ринках.

Україна давно пропонує партнерам оновити та посилити *спільні можливості* захищати життя.

Ми говорили і

1) — про *спільний захист від дронів та ракет*, і

2) — про *знищення відповідних виробництв режимів-агресорів* – виробництв зброї, яка використовується в тому числі зараз в ударах.

Кожен з таких режимів сам протиставив себе світу, і потрібні відповіді на це.

Кожна точка виробництва «шахедів» відома. Іранський та російський режими підтримують один одного, і все більше інформації, зокрема, про російські деталі в «шахедах», які б’ють по сусідах Ірану.

Світ точно сильніший, ніж будь-хто, хто намагається його дестабілізувати.

Розраховуємо, що ***партнери будуть достатньо рішучими***.

Дякую всім, хто допомагає!

I held a Staff meeting. Our primary focus was the destabilization caused by the war in Iran and the corresponding risks for global markets, the countries of the region, and Ukraine's closest partners who support us in defending against Russian aggression. The issue is complex – all these developments in the Middle East and the Gulf region directly affect Europe, and Ukraine in particular, as well as other parts of the world, including critically important supplies to Ukraine and the security and well-being of our people.

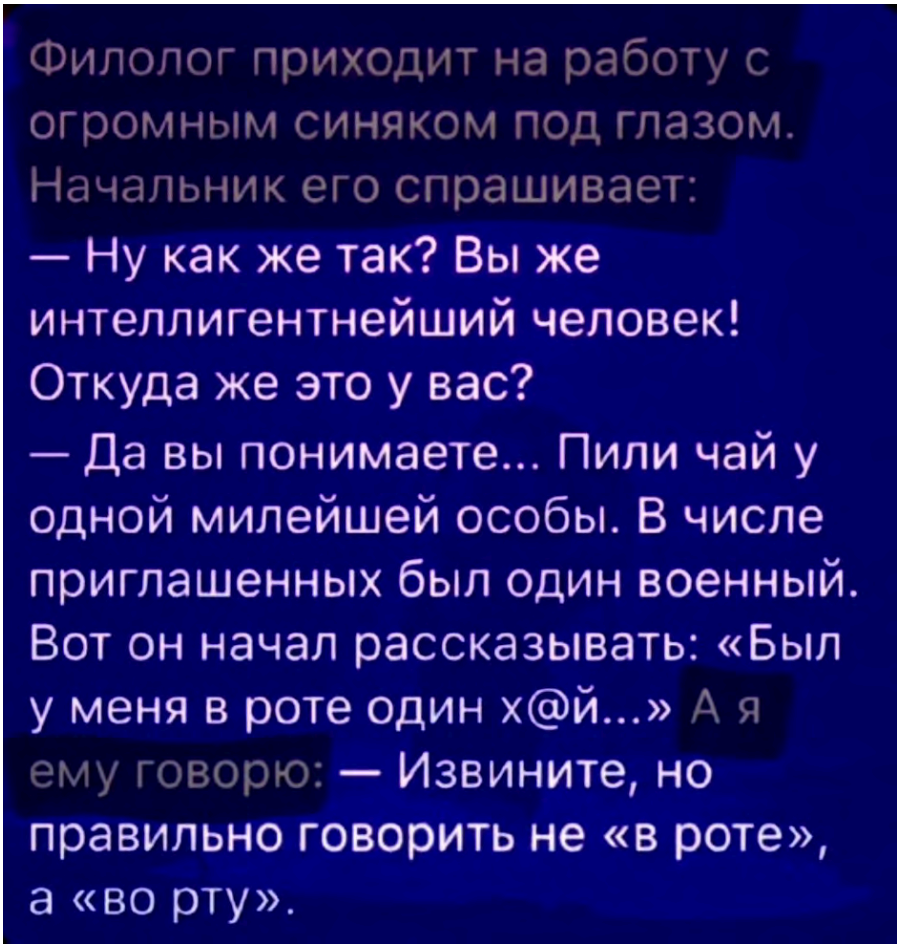
Reports were delivered by the Secretary of the National Security and Defense Council, the heads of intelligence agencies, the Security Service of Ukraine, the Ministry of Foreign Affairs, and the Minister of Defense. We analyzed the main prospects of this war in Iran and the possible consequences if it drags on. We also reviewed in detail requests from states for security support from our side in countering "shahed" drones and other similar challenges.

As of now, there are 11 requests from countries neighboring Iran, European states, and the U.S. There is clear interest in Ukraine's experience in protecting lives, relevant interceptors, electronic warfare systems, and training. Ukraine is ready to respond positively to requests from those who help us protect the lives of Ukrainians and the independence of Ukraine. Some requests have already been met with concrete decisions and specific support.

The National Security and Defense Council of Ukraine, together with the General Staff and the Defense Forces, will determine which additional requests our state can respond to positively, without reducing our own ability to defend ourselves. Ukraine's priority is clear: the Iranian regime must not gain any advantage over those defending lives. And everyone must work together for tangible stabilization both in the region and in global markets.

Ukraine has long proposed that partners upgrade and strengthen joint capabilities to protect lives. We have spoken about joint defense against drones and missiles, as well as about destroying the relevant production facilities of aggressor regimes – weapons production used in attacks, including those happening now. Each of these regimes has set itself against the world – and this requires a response. Every "shahed" production site is known. The Iranian and Russian regimes support one another, and more information is emerging, including about Russian components in "shaheds" striking Iran's neighbors.

The world is certainly stronger than anyone trying to destabilize it. We expect our partners to act with sufficient determination. Thank you to everyone who helps!

***

№ 1.700

ZN,UA

ЖИЛИЩНЫЙ ВОПРОС РЕШЕН? ИЛИ КАК ВЕРХОВНАЯ РАДА ЛИКВИДИРОВАЛА КВАРТИРНУЮ ОЧЕРЕДЬ

2026-03-10

Александр Сергиенко, Кандидат физико-математических наук, юрист, директор аналитико-исследовательского центра "Институт города".

Не радуйтесь — ВР не предоставила квартиры всем очередникам. Просто 13 января 2026 года президент Владимир Зеленский подписал *Закон «Об основных принципах жилищной политики»*. И это уже не разговоры про «проект», не дискуссия в комитетах и не «может быть, ко второму чтению исправят». Это — действующий закон, который запускает новые правила игры.

Как он «решил» квартирный вопрос? Опять-таки просто

1) — упомянутый закон признал *Жилищный кодекс Украины* далекого советского социалистического 1983 года утратившим силу, а именно в

нем речь шла об учете граждан, нуждающихся в улучшении жилищных условий.

2) — **В новом законе такого учета уже нет**.

И тут следует назвать вещи своими именами:

> **— отменили не только бумажку под названием очередь, но и сам принцип.**

Раньше государство хотя бы фиксировало: вот человек, вот основание, вот учет, вот обещание — пусть даже на 102 года. Теперь даже этой формальной опоры нет.

То есть меняется *модель реализации права на жилье*:

> — от административного «учета потребности» до набора инструментов, которые когда-то где-то кто-то запустит, а кому и как они достанутся — вопрос открытый.

Мимоходом ВР

> **— лишила возможности приватизировать свою квартиру тех, кто не успел это сделать, — признала недействующим и Закон *«О приватизации государственного жилищного фонда» 1992 года.***

> **— А это уже не косметика, а решение с прямыми последствиями — для многих людей «поезд» просто уехал, и никто не объяснил, что им делать дальше.**

Отдельный вопрос, что будет с теми, кто годами стоял на учете как обыкновенный очередник. В тексте закона переходного механизма для большинства таких людей не видно. То есть правила изменили, а мостик между «было» и «стало» не построили.

Насколько логичными и обоснованными были эти решения? Будем разбираться.

1. О чем новый закон

Лучше всего суть нововведений еще на стадии подготовки закона изложила глава Комитета ВР по вопросам организации государственной власти, местного самоуправления, регионального развития и градостроительства и бывшая глава партии «Слуга народа» Елена ***Шуляк***.

Из ее логики следует, что корень зла — то есть многолетнее отсутствие движения квартирной очереди — в двух старых документах:

— 1) ***Жилищном кодексе*** и 2) ***законе о приватизации***. Дескать, из-за приватизации Государственный жилищный фонд был исчерпан, и соответственно и жилье не из чего было выдавать.

Мы, наивные, почему-то думали, что проблема немного в другом

— государство просто десятилетиями не строило достаточно жилья.

Но, как оказывается, «виноват Кодекс 1983 года».

Поэтому (цитата):

— «*Законопроектом № 12377* отменяется неэффективный *Жилищный кодекс* **и вводится ряд инструментов, которые, в отличие от него, будут эффективными**».

Взглянем, какие же именно инструменты нам предлагают вместо очереди.

(1) **Запуск сразу нескольких финансово-кредитных механизмов**, дающих возможность людям, доход которых это позволяет, приобрести жилье в собственность на льготных условиях. (Но кредиты существовали и раньше. Ипотека плохо или хорошо, но работала. Поэтому вопрос, что делать тем, кому доход «не позволяет», остается открытым. — Здесь и дальше прим. мои. **— А.С.**)

(2) **Запуск системы социального и служебного жилья**, которое будут предоставлять во временное пользование на условиях льготной аренды. (Оба вида жилья существуют давно. Закон о социальном жилье есть. Служебное жилье — тоже не новость. Проблема в отсутствии достаточного фонда.)

(3) **Социальная аренда с правом выкупа** — после 10 и более лет аренды человек получает возможность выкупить жилье, а арендные платежи формируют так называемый револьверный фонд для строительства нового социального жилья. ***(Здесь действительно есть элемент новизны. Вопрос лишь в масштабах: сколько такого жилья реально будет построено и за чей счет.)***

(4) Дальше законом предусмотрен запуск **Единой информационно-аналитической системы в сфере жилья**. Она, по замыслу авторов, будет анализировать комплекс факторов — социальный статус *(ВПЛ, многодетная семья и т.п.)*, доходы, другие параметры, и будет предлагать оптимальный способ решения жилищного вопроса. Цитата: «Благодаря этому не чиновник будет решать, кому из очереди предоставлять жилье в первую очередь».

Здесь так и хочется вонзить булавку: теперь все будет решать не чиновник, а… программист. Точнее, алгоритм, созданный согласно поставленному сверху техническому заданию.

А вот кто формирует это техзадание, какие критерии заложат в систему, какие весовые коэффициенты будут иметь «социальный статус», «доход», «наличие имущества» — это уже вопросы не программирования, а политики.

И именно от ответа на него зависит, станет ли новая система прозрачнее, чем старая очередь, или просто заменит одну непрозрачность на другую — цифровую.

2. Кое-что о квартирной очереди

Эту проблему ZN.UA исследовало давно и очень тщательно. На самом деле у нас издавна существовала не одна, а три очереди — общая, первоочередная и внеочередная. В 175-тысячной киевской очереди (по состоянию на 2007 год — время исследования) они составляли соответственно 65, 26 и 9%.

Двигались они с разной скоростью: в 2007-м жилье получили 6% внеочередников, 2% первоочередников и всего 0,98% «общих» очередников. Возникает простая закономерность: чем длиннее очередь, тем медленнее она двигается. Интересная арифметика социальной справедливости, не так ли?

Более того, каждая из этих очередей разбивалась еще и на «подочереди» — матери-одиночки, чернобыльцы, молодые ученые, другие льготные категории. Как следствие, система становилась все сложнее, но не справедливее.

Мы тогда посчитали: в общей очереди нужно стоять 102 года. Молодым ученым — примерно 130 лет. Очевидно, расчеты делали с учетом того, что жилищный вопрос будут решать уже правнуки.

Но была еще загадочная категория под названием «другие». Для них скорость получения жилья составляла около шести лет. И еще интереснее: треть квартир в этой категории получили люди, которых в очереди даже «не стояло». Кто они — космонавты, пришельцы с Марса или просто хорошо знакомые с тонкостями системы граждане? Статистика деликатно умалчивала. А с 2015 года такие данные вообще перестали собирать.

Отсюда напрашивается один вывод: квартирная очередь как инструмент справедливости фактически прекратила существовать задолго до ее формальной отмены. Она превратилась в инструмент манипуляций и вполне легальных, хотя и не особо моральных, обходных маневров.

> Например, мой знакомый Николай Г., когда пришла его очередь, прописал к себе в однокомнатную гостинку родителей из села *(которые*

у него, конечно, ни дня не жили) — и вместо двухкомнатной получил четырехкомнатную квартиру. И это не считалось чем-то невероятным. Бывшие члены семьи давно жили отдельно, создали новые семьи, но оставались прописанными — так что, формально «нуждались в улучшении условий» и продолжали стоять в очереди.

Таких приемов было множество.

Бесспорно, систему, где жилье формально предоставляли бесплатно, но реально распределяли через хитрые комбинации, надо было реформировать. А может быть, и ликвидировать. На это и отважились «слуги народа», можно сказать — запоздало, но логично.

Проблема в другом:

— разрушить старый механизм оказалось проще, чем предложить убедительную альтернативу.

Что делать тем, кто действительно нуждается в улучшении жилищных условий, годами пребывал в системе учета, а теперь оказался вне любой процедуры?

Ответа на этот вопрос в законе нет.

3. Что вместо квартирной очереди?

Также неизвестна дальнейшая судьба тех, кто годами стоял в квартирной очереди, а это **657 тысяч человек** (по состоянию на 2015 год). Сколько их сегодня, никто не говорит.

Единственное исключение, которое мне удалось найти на 46 страницах закона, касается военнослужащих:

> «Военнослужащие, лица, уволенные с военной службы, и члены их семей, которые на день утраты силы Жилищным кодексом Украины от 30 июня 1983 года № 5464-х находились на учете лиц, нуждающихся в улучшении жилых условий, по месту прохождения военной службы, остаются на таком учете и обеспечиваются жильем в порядке, установленном Кабинетом министров Украины».

Здесь у меня возражений нет — военные имеют особый статус и особое право.

Но как насчет остальных категорий? Молодых ученых, многодетных, матерей-одиночек, людей с инвалидностью? Они просто исчезают из правового поля? Это вопросы тоже остаются без ответа.

Что еще можно найти в пояснительной записке разработчика закона — Министерства развития громад, территорий и инфраструктуры Украины?

Оказывается, как и пани *Шуляк*, *министерство* считает, что в отсутствии свободного жилья виновата *приватизация*:

> «В результате реализации в течение нескольких десятилетий Закона Украины «О приватизации государственного жилищного фонда»… в Украине отсутствуют свободные квартиры в коммунальных жилищных фондах социального назначения и фондах жилья для временного проживания: 98% жилищного фонда — это жилье, которое находится в частной собственности, и только 1,5% — это социальное жилье (государственная и коммунальная собственность)».

Но разве это *вина приватизации*?

> Если «большая приватизация» промышленности в Украине провалилась для 52 миллионов граждан (на 1991 год), а в выигрыше оказались лишь 100 богатейших людей Украины, то неужели эти же 52 миллиона не имели права получить в собственность жилье, в котором они десятки лет проживали?

Проблема не в том, что люди приватизировали квартиры.

Проблема в том, что

> **1) — государство после этого практически прекратило массово строить социальное жилье.**
>
> **2) — Оно переложило ответственность на граждан и назвало это рынком.**

Но ***Конституция*** Украины говорит совсем другое:

> «Государство создает условия, при которых каждый гражданин будет иметь возможность построить жилье, приобрести его в собственность или взять в аренду. Гражданам, которые нуждаются в социальной защите, жилье предоставляется государством и органами местного самоуправления бесплатно или за доступную для них плату согласно закону».

Ключевое — «***создает условия***» и «***предоставляется***».

Ликвидация очереди сама по себе не является созданием условий.

Насколько государство сегодня это обеспечивает — вопрос политики центральной и местной власти.

Что касается предложенной модели — у меня большие сомнения.

Чего стоит утверждение из пояснительной записки:

> «Согласно экспертным оценкам, 90% жилья частной собственности передается в аренду и этот рынок в «тени», однако социальной доступной аренды в стране не существует».

Если буквально следовать этой логике, то имеем парадокс: 98% жилья приватизировано, 90% сдается в аренду — где же тогда живут миллионы владельцев? В 8% фонда? Абсурдность цифр не нуждается в комментариях.

Пояснительная записка пестреет такими ***декларативными формулами***:

> 1) — доступность, безбарьерность, незыблемость права, прозрачность, общественное участие, равный доступ каждого.
>
> 2) — Но когда доходит до конкретики — сколько, за чей счет, в какие сроки — тишина.

Если цифры неточные — это проблема качества аналитики. Если точные — это проблема государства.

Дальше — больше:

(1) «предполагается создание кооперативов», но они уже существуют;

(2) «вводится минимальное и общее требование к потребительскому качеству жилья», но такие требования давно содержатся в нормативных актах;

(3) «предполагается реализация финансово-кредитных механизмов для приобретения гражданами жилья в собственность», но *кредитование* и *ипотека* функционируют и сегодня.

Но особенно интересно:

> **— устанавливается ограничение на отчуждение такого жилья в течение 10 лет.**
>
> Почему государство, помогая человеку приобрести квартиру, вместе с тем ограничивает его право распоряжаться собственностью? Не вступает ли это в конфликт с конституционной гарантией права частной собственности?

В итоге возникает простой вопрос:

> — если старая система ликвидирована, а новая состоит преимущественно из деклараций и отсылок к будущим постановлениям

Кабмина, то можно это назвать реформой — или лишь демонтажом «до основанья, а затем…»?

4. Единственное сомнительно рациональное зерно

Из *пояснительной записки*:

> «Планируется формирование ***Единой информационно-аналитической жилищной системы*** как публичного электронного реестра, который обеспечивает сбор, накопление, защиту, учет, отображение, обработку и предоставление сведений о жилищном фонде Украины, а также о лицах, которые могут воспользоваться государственной поддержкой в реализации права на жилье».

Если отбросить бюрократический канцелярит, то **идея создания полного электронного реестра жилищного фонда страны выглядит логичной.** В Украине действительно до сих пор нет единой системы, которая бы в реальном времени показывала, сколько у нас жилья, в каком оно состоянии, кто им пользуется и кто реально нуждается в поддержке.

> Вероятно, именно в эту «матрицу» должна как-то переместиться и бывшая квартирная очередь.
>
> Но это лишь предположение, в законе об этом прямо **не сказано**.

Нет ни процедуры трансформации старых учетов, ни механизма интеграции данных, ни гарантий для тех, кто уже находился в системе.

Дальше логика такова:

> — в зависимости от уровня доходов, имущественного состояния, наличия жилья человек получает или
>
> > 1) кредит на строительство/покупку, или 2) социальное жилье (институция, кстати, давно существует), или 3) служебное жилье.

То есть вместо очереди — алгоритм распределения инструментов.

На бумаге это звучит модерно.

На практике мы снова упираемся в старые проблемы: институт регистрации места жительства, льготные категории, подтверждение доходов, манипуляции с составом семьи.

Если критерии нечеткие или контроль формальный — любая цифровая «матрица» воспроизведет те же перекосы, только в электронном виде.

И еще одна **деталь, которая не может не настораживать**.

В законе предусмотрено «внедрение и стимулирование **создания институций *(операторов)***, которые будут осуществлять строительство и управление доступным жильем».

То есть **через новую систему будут проходить бюджетные средства, кредиты, компенсации**. А там, где концентрируются средства, всегда появляется заинтересованность застройщиков.

> Из предложенной «матрицы» очень выразительно торчат уши девелоперского бизнеса, который хотел бы получить гарантированный доступ к государственным программам и финансированию.
>
> Вопрос лишь в том, насколько прозрачными будут эти механизмы и не превратится ли жилищная реформа в еще один канал «распиливания» бюджетных ресурсов.

Хотелось бы верить, что через новую систему государство найдет способ хоть как-то «рассчитаться» с теми, кто годами стоял в очереди.

Но сейчас в тексте закона больше архитектуры системы, чем системной архитектуры.

А цивилизованный мир, если говорить откровенно, так и не придумал ничего более эффективного, чем

> — 1) прозрачное ипотечное кредитование, 2) длинные дешевые деньги и четко 3) определенные социальные программы с реальным бюджетом.

Остальное — лишь форма. Содержание будет определяться не названием реестра, а политической волей и объемом средств.

Если нет политической воли и реального бюджета, никакая красивая цифровая система не заменит ликвидированную человеческую очередь.

***

№ 1.701

Останнім часом Кабмін, ОВА та міські адміністрації активно говорять про так звані “плани стійкості міст”. Мовляв, кожне місто повинно їх розробити, затвердити та реалізувати

2026-03-10

Попенко

Але виникає просте юридичне питання:

> **— Яким нормативно-правовим актом взагалі регулюється цей документ?**

Я спеціально перевірив законодавство.

І відповідь дуже проста:

> **— Жодним.**

У законодавстві України не існує поняття “*план стійкості міста*”.

Його немає у:

(1) Законі “Про місцеве самоврядування”

(2) Законі “Про критичну інфраструктуру”

(3) Законі “Про національну безпеку”

(4) Законі “Про правовий режим воєнного стану”

Так само не існує постанови Кабміну, яка б визначала:

(1) — структуру такого плану

(2) — порядок його розробки

(3) — систему показників

(4) — джерела фінансування

(5) — відповідальність за виконання.

Тобто міста сьогодні пишуть ці “плани стійкості” у довільній формі.

Фактично це можуть бути:

(1) презентації

(2) аналітичні записки

(3) концепції

(4) політичні документи.

Але юридично це не регульований інструмент (не)державної політики.

Ще більш важливе питання — *фінансування*.

Будь-яка *бюджетна програма* в Україні повинна мати:

(1) паспорт програми

(2) показники ефективності

(3) порядок використання коштів.

У “планів стійкості” цього також немає.

У результаті виникає дуже «***дивна ситуація***»:

Держава говорить про «масштабні *плани стійкості міст*», але при цьому не створила жодної нормативної бази для їх існування.

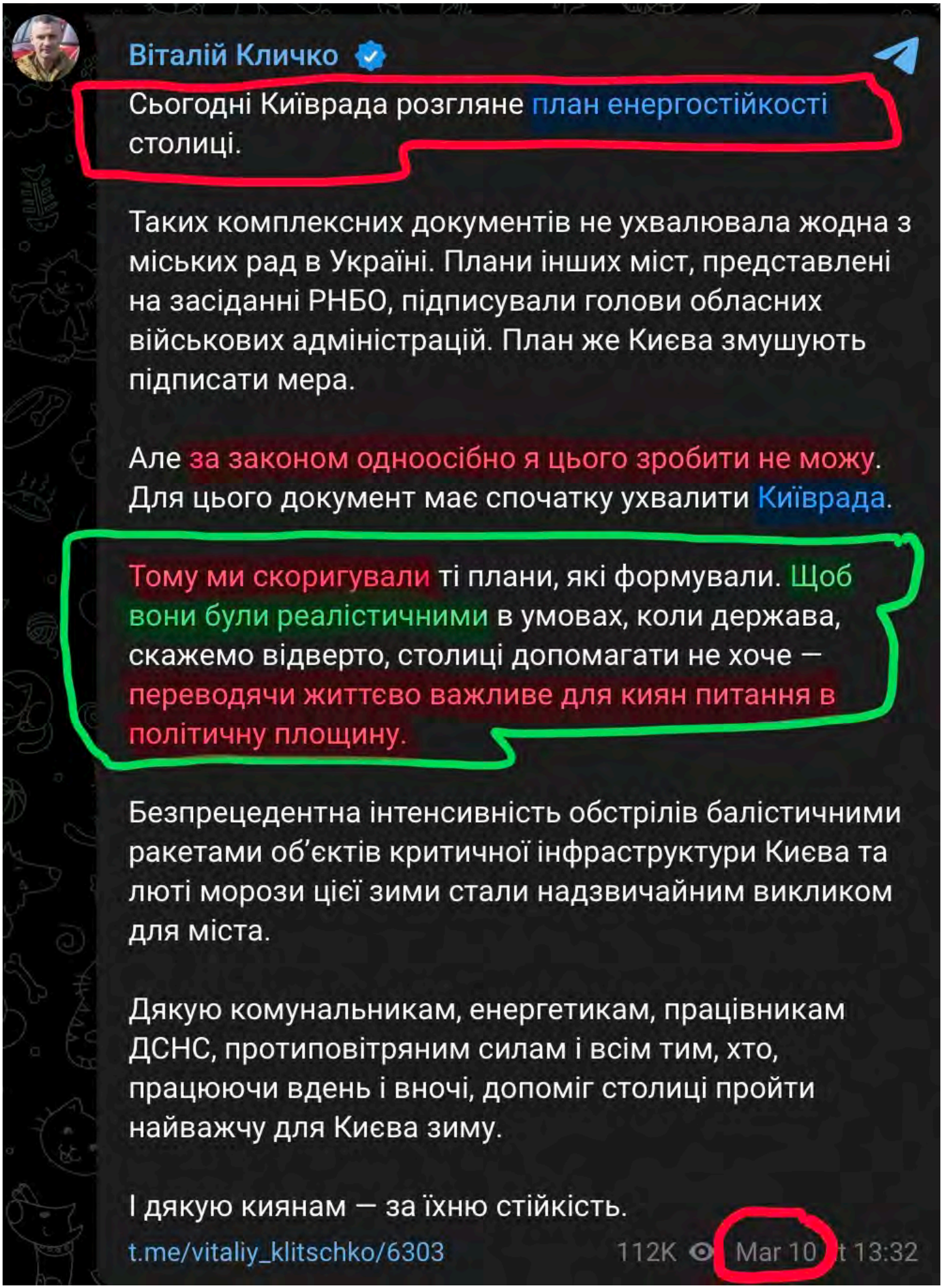
Без законодавчого регулювання такі документи ризикують перетворитися на чергову формальність або піар-інструмент, а не на реальний механізм підготовки міст до кризових ситуацій.

І саме тому виникає ключове питання до уряду:

— коли з’явиться нормативна база, яка реально визначить, що таке “*план стійкості міста*”?

***

№ 1.702

Віталій Кличко

Сьогодні Київрада розгляне план енергостійкості столиці.

Таких комплексних документів не ухвалювала жодна з міських рад в Україні. Плани інших міст, представлені на засіданні РНБО, підписували голови обласних військових адміністрацій. План же Києва змушують підписати мера.

Але за законом одноосібно я цього зробити не можу. Для цього документ має спочатку ухвалити Київрада.

Тому ми скоригували ті плани, які формували. Щоб вони були реалістичними в умовах, коли держава, скажемо відверто, столиці допомагати не хоче — переводячи життєво важливе для киян питання в політичну площину.

Безпрецедентна інтенсивність обстрілів балістичними ракетами об'єктів критичної інфраструктури Києва та люті морози цієї зими стали надзвичайним викликом для міста.

Дякую комунальникам, енергетикам, працівникам ДСНС, протиповітряним силам і всім тим, хто, працюючи вдень і вночі, допоміг столиці пройти найважчу для Києва зиму.

І дякую киянам — за їхню стійкість.

t.me/vitaliy_klitschko/6303 112K Mar 10 at 13:32

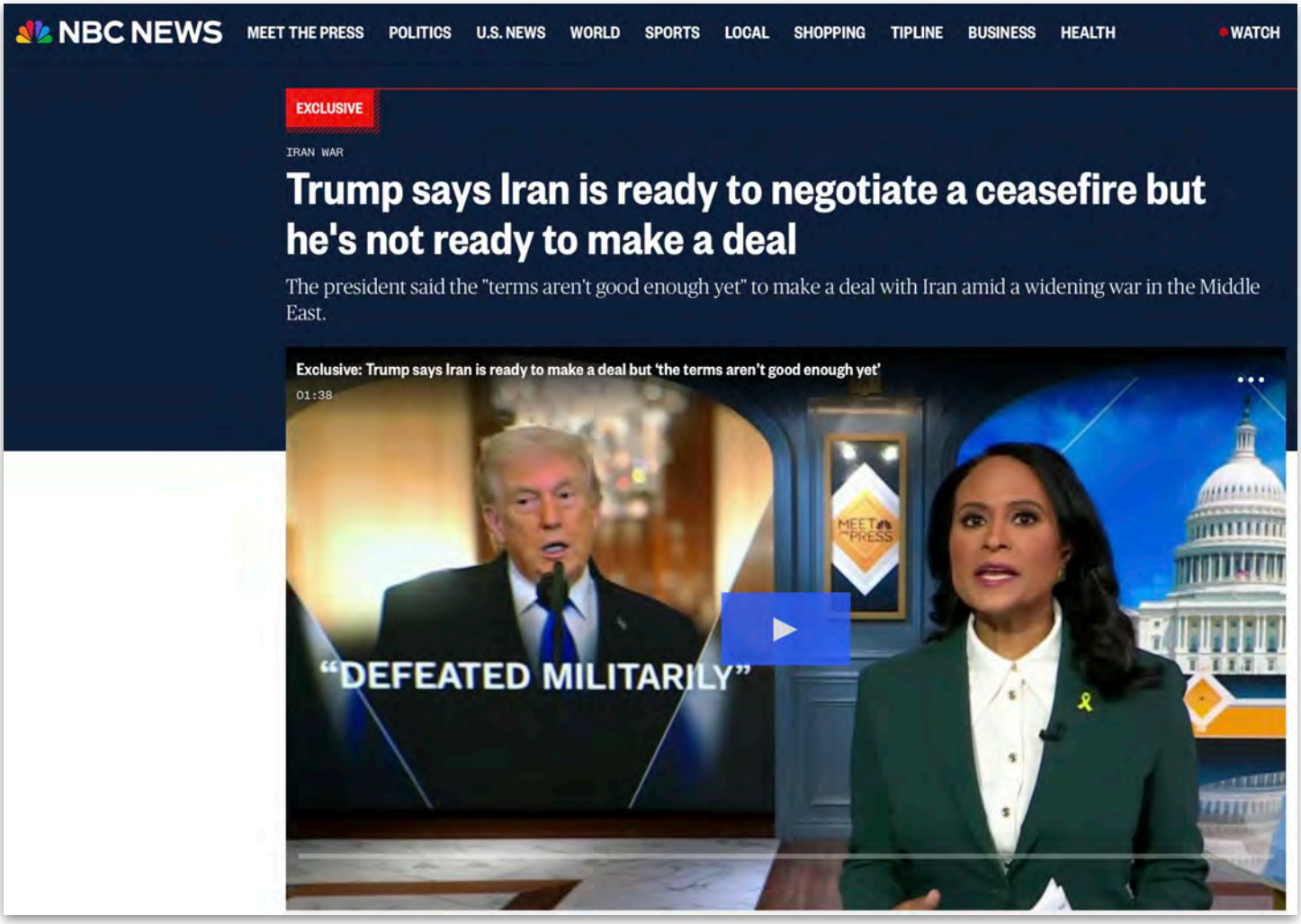
Рис1

Тимур Ткаченко
2026-03-09
Media is too big
VIEW IN TELEGRAM
1:35
Сьогодні Віталій Кличко не зміг зібрати депутатів, щоб затвердити вимучений план енергостійкості Києва.
Я публічно наголошую: кожен день без рішень і без роботи — це на один шанс менше для підготовки до нового холодного сезону. До чого призводить халатність — родини киян відчули протягом цієї складної зими. Таке не повинно повторитися.
Київ — єдина громада в Україні, де мер сконцентрував в собі такі широкі повноваження. Київ — єдина громада, де міський голова має право ділити мільярди на свій розсуд. І єдина громада, де мер — ключова посадова особа та голова виконавчої влади.
Я маю щире переконання, що мер має і повноваження, і право, і обов'язок затвердити план енергостійкості самостійно. Якби я був головою громади — зробив би саме так. Час йде, часу все менше.
І єдина причина, чому Кличко не підписує — він просто хоче закласти корупційні дірочки в документ. Або документ недопрацьований. Або його підлеглі не здатні запропонувати рішення, професійно не спроможні. За логікою мера — нехай це прийме Київрада, підпише начальник КМВА... будь хто, але не він, щоб не палитися, щоб не попастися.
Віталію Володимировичу, пора готуватися до наступного холодного сезону так самовіддано, як Ви переписуєте мільярди коштів громади на установи своїх друзів та проєкти своїх партнерів.
Пора. Хоч зараз зрозумійте, що пора. На це неможливо дивитися, як на політичну еквілібристику. Війна та умови, які ми маємо — не час і не місце для танців за рейтинг, за вплив, за гарантії подальшого доступу до міського гаманця. Ну годі вже підминати все під свої інтереси!

Рис2

***

№ 1.703-1

March 15, 2026, 1:12 AM GMT+2

By Kristen Welker and Alexandra Marquez

President Donald Trump said Saturday that he's not ready to make a deal to end the war with Iran despite the country's willingness to do so "because the terms aren't good enough yet," but declined to say what those terms would be.

In a wide-ranging, nearly 30-minute telephone interview with NBC News, the president also said he is working with other countries on a plan to secure the Strait of Hormuz amid surges in global oil prices, and he dismissed Americans' concerns about rising gas prices since the U.S. and Israel launched their joint military operation two weeks ago.

The president also questioned whether Iran's new supreme leader is "even alive."

Trump said he was "surprised" that Iran decided to attack other Middle Eastern countries in response to the U.S.-Israeli operation, and that U.S. strikes on Kharg

Island on Saturday “totally demolished” most of the island but that “we may hit it a few more times just for fun.”

He also slammed Ukrainian President Volodymyr Zelenskyy, saying he was “far more difficult to make a deal with” than Russian President Vladimir Putin over efforts to end the war in Ukraine. Trump’s comments follow criticism from global leaders after the U.S.eased sanctions on Russian oil in an effort to mitigate surging global oil prices.

1. Trump says he's not ready to make a deal with Iran

On the phone call, Trump said he was unwilling to make a deal to end the war with Iran at this stage.

“Iran wants to make a deal, and I don’t want to make it because the terms aren’t good enough yet,” he said, adding that any terms will have to be “very solid.”

When asked what the terms of a potential deal to end the war would be, the president responded: “I don’t want to say that to you.” But he agreed that a commitment from Iran to completely abandon any nuclear ambitions would be part of it.

Trump’s comments come after Reuters reported that the Trump administration had brushed aside efforts to advance talks to end the war.

He also previewed what the rest of the U.S. military operation in Iran could look like. It began last month with Israeli and U.S. forces launching joint strikes on the nation and Iran responding by launching strikes on Israel and U.S. targets in nearby countries. Thirteen active U.S. service personnel have died since the conflict began, including six U.S. crew members who died Friday after their military refueling plane crashed in Iraq.

Trump administration officials have sent mixed messages in the last two weeks about what the U.S. military goals are in Iran and how long the conflict could last, with Trump at times saying it could take a month or longer and at other times times saying “we are way ahead of the timetable” and there’s “practically nothing left to target.”

On Saturday, the president said that “the only power they have, and it’s a power that can be closed off relatively quickly, is the power of dropping a mine or shooting a relatively short-range missile. But when we get finished with the shoreline, they’re not going to have that power either.”

He added later: “We’ve knocked out most of their missiles. We’ve knocked out most of their drones. We knocked out their manufacturing of missiles and drones, largely. Within two days, it’ll be totally decimated.”

2. Securing the Strait of Hormuz

Trump on Saturday said he is asking “numerous countries that are affected by the thuggery of Iran” to help secure the Strait of Hormuz — a key marine passageway for oil tankers — as global oil prices have surged amid the war.

Iran’s leaders, meanwhile, have vowed to keep the strait closed and have called for even higher oil prices since the conflict began.

The president said several countries have committed to helping secure the strait, but declined to name any of them.

“They’ve not only committed, but they think it’s a great idea,” he said.

In a Truth Social post on Saturday morning, Trump wrote: “Many Countries, especially those who are affected by Iran’s attempted closure of the Hormuz Strait, will be sending War Ships, in conjunction with the United States of America, to keep the Strait open and safe,” adding: “Hopefully China, France, Japan, South Korea, the UK, and others, that are affected by this artificial constraint, will send Ships to the area.”

On the phone call, Trump said it’s not clear whether Iran has dropped mines into the strait.

“We’re going to be sweeping the strait very strongly, and we believe we’ll be joined by other countries who are somewhat impeded, and in some cases impeded from getting the oil,” he added.

The president demurred when asked whether the U.S. Navy would start escorting ships through the strait, saying, “I don’t want to tell you anything about that,” but adding that “it’s possible.”

The president also confirmed that U.S. forces carried out strikes on Kharg Island, a strategic island off the coast of Iran that is home to an oil terminal responsible for the majority of the nation’s oil exports.

U.S. Central Command said Saturday morning it had conducted “precision strikes” on 90 military targets while “preserving the oil infrastructure,” but Trump said later Saturday that “we totally demolished Kharg Island, but we may hit it a few more times just for fun.”

“We’ve totally decimated it,” the president added. “Except, as you know, I didn’t do anything having to do with the energy lines, because having to rebuild that would take years.”

3. Trump questions whether Iran’s new supreme leader is ‘even alive’

The president on Saturday questioned whether Iran’s new supreme leader, Mojtaba Khamenei, is alive after Khamenei did not appear on camera to issue his first statement as Iran’s leader on Thursday.

In a written statement, Khamenei, the son of slain predecessor Ayatollah Ali Khamenei, vowed to keep blocking the Strait of Hormuz and attacking U.S. allies in the region.

“I don’t know if he’s even alive. So far, nobody’s been able to show him,” Trump said on the phone Saturday.

“I’m hearing he’s not alive, and if he is, he should do something very smart for his country, and that’s surrender,” Trump added, but called the news of his death “a rumor.”

Defense Secretary Pete Hegseth on Friday said that the younger Khamenei was “wounded and likely disfigured” and called his written statement a “weak one.”

“Iran has plenty of cameras and plenty of voice recorders. Why a written statement? I think you know why. His father: dead; he’s scared, he’s injured, he’s on the run, and he lacks legitimacy,” Hegseth added.

Khamenei was named the new supreme leader earlier this week after the initial U.S. and Israeli strikes on Iran killed his father a week earlier.

Trump declined to say whether there was one particular Iranian leader whom he would like to see take over as supreme leader, saying instead, “We have people that are living that would be great leaders for the future of the country.”

Asked whether he’s in touch with any of the potential leaders, the president said: “I don’t want to say that. I don’t want to put them in jeopardy.”

4. Trump ‘surprised’ that Iran targeted other Middle Eastern countries

The president said Saturday that U.S. allies in the Middle East, including the United Arab Emirates, Qatar and Saudi Arabia, “have been terrific” and “they got shot at unnecessarily.”

“I was very surprised,” Trump said about Iran targeting other Middle Eastern countries, adding it was “the biggest surprise I had of this whole thing.”

According to an NBC News analysis, Iran has been firing drones into Middle Eastern countries including those Trump mentioned, plus Bahrain and Kuwait, and targeting oil infrastructure, logistics hubs and government centers.

The U.S. does not release data on the number of drones it faces or intercepts, but data from the UAE says that 1,475 unmanned aerial vehicles had been fired at the country as of March 10.

On Saturday morning, Iraqi officials said an Iranian strike hit a helipad inside a U.S. Embassy compound in Baghdad. Also on Saturday, in the wake of the U.S.

strikes on Kharg Island, Iran threatened to destroy oil and gas infrastructure throughout the region if the U.S. struck oil infrastructure on the island.

5. Trump ‘not concerned’ about rising gas prices

Trump, who in 2024 repeatedly attacked then-President Joe Biden over high gas prices, dismissed concerns on Saturday about whether rising gas prices in the U.S. could hurt Republicans in the upcoming midterm elections.

“I think they’ll go lower than they were before, and I had them at record lows,” Trump said about gas prices, promising that they would drop soon after the war in Iran ends.

On March 1, the day after the U.S. and Israel began attacking Iran, gas was averaging $2.94 a gallon in the U.S., per GasBuddy. On Saturday, the average price was $3.66.

“There’s so much oil, gas — there’s so much out there, but you know, it’s being clogged up a little bit. It’ll be unclogged very soon,” the president added.

Asked directly about whether gas prices could affect the midterms, Trump said, “I’m not concerned at all.

“The only thing I want to do is make sure that Iran can never be the bully of the Middle East again,” he added.

6. Trump says Russia is ‘perhaps’ sharing information with Iran

Asked about his decision to temporarily lift some sanctions on Russian oil amid surging global oil prices, the president said: “I want to have oil for the world. I want to have oil,”

He added that the sanctions, which were imposed when Russia invaded Ukraine in 2022, will “go back as soon as the crisis is over.”

On Saturday, when asked about criticism from some foreign leadersabout lifting the sanctions, Trump didn’t directly answer but trained his ire on the Ukrainian president, saying over the phone, “I’m surprised that Zelenskyy doesn’t want to make a deal. Tell Zelenskyy to make a deal because Putin’s willing to make a deal.”

“Zelenskyy is far more difficult to make a deal with,” the U.S. president added.

Zelenskyy earlier this month offered to help U.S. forces and their allies in the Middle East with intercepting Iranian drones, using the Ukrainian military’s experience with shooting down Russian drones.

But on Saturday, Trump said that “we don’t need help,” adding that the “last person we need help from is Zelenskyy.”

The president declined to comment on whether the U.S. has accepted Ukraine's help with drone interception technology.

In a post on X on Friday, Zelenskyy wrote: "Countries in the Middle East have reached out to us, asking to share our expertise in intercepting Iranian 'shahed' drones during massive strikes. That is why we have already sent expert teams to three countries."

Earlier Saturday, an Iranian politician said Ukraine was a "legitimate and lawful target" for Iran because Ukraine offered help defending against Iranian drones.

Asked to respond to reports that Russia is sharing intelligence with Iran about the location of U.S. forces, Trump said, "Russia is perhaps giving information, perhaps they're not."

He added that the U.S. is "doing that against them," because "we're giving a little information to Ukraine and we're trying to make peace between the two nations."

***

№ 1.703-2

Фрагмент

6. Трамп каже, що Росія "можливо" ділиться інформацією з Іраном

Відповідаючи на запитання про його рішення тимчасово зняти деякі санкції щодо російської нафти на тлі зростання світових цін на нафту, президент сказав: "Я хочу мати нафту для світу. Я хочу мати нафту",

Він додав, що санкції, які були введені, коли Росія вторглася в Україну в 2022 році, "повернуться, як тільки криза закінчиться".

У суботу, коли його запитали про критику з боку деяких іноземних лідерів щодо скасування санкцій, *Трамп* не відповів прямо, а направив свій гнів на українського президента, сказавши по телефону: "Я здивований, що Зеленський не хоче укласти угоду. Скажіть Зеленському укласти угоду, тому що Путін готовий укласти угоду".

"З Зеленським набагато важче укласти угоду", - додав президент США.

***Зеленський* на початку цього місяця запропонував допомогти американським військам та їхнім союзникам на Близькому Сході з перехопленням іранських безпілотників, використовуючи досвід українських військових зі збиття російських безпілотників.**

Але в суботу Трамп сказав, що "нам не потрібна допомога", додавши, що "остання людина, від якої нам потрібна допомога, - це Зеленський".

Президент відмовився коментувати, чи прийняли США допомогу України з технологією перехоплення безпілотників.

У дописі на X у п'ятницю Зеленський написав: "Країни Близького Сходу звернулися до нас, просячи поділитися нашим досвідом у перехопленні іранських "шахедських" безпілотників під час масованих ударів. Ось чому ми вже направили команди експертів до трьох країн".

Раніше в суботу іранський політик заявив, що Україна є "законною і законною мішенню" для Ірану, тому що Україна запропонувала допомогу в захисті від іранських безпілотників.

На прохання відповісти на повідомлення про те, що Росія ділиться розвідкою з Іраном про місцезнаходження американських військ, Трамп сказав: "Росія, можливо, надає інформацію, можливо, ні".

Він додав, що США "роблять це проти них", тому що "ми надаємо трохи інформації Україні і намагаємося укласти мир між двома країнами".

***

№ 1.703-3

ZN.UA на русском
27 мин. ·

2026-03-15

Нам с Трампом нужно встретиться, ведь есть вопросы, которые стоят на месте — Зеленский

Президент Владимир Зеленский заявил, что в настоящее время существует необходимость личной встречи с американским коллегой Дональдом Трампом из-за стоящих на месте вопросов. Для решения ключевых вопросов нужна личная встреча лидеров, передает "РБК-Украина" со ссылкой на слова Зеленского.

"Я думаю, что у нас много вопросов: и с переговорами, и с дронами, и с Ближним Востоком. Я думаю, нам нужно встречаться уже с президентом. Потому что команды работают, но у нас есть некоторые вопросы, которые стоят на месте. Нашим командам нужно больше работать над нашей встречей", — заявил Зеленский.

Крайняя встреча Зеленского и Трампа прошла в Давосе 22 января. В последнее время американский лидер усилил критику украинского президента, заявив, в частности, что Зеленский "не хочет заключить соглашение", а Путин к нему "готов". Также он добавил, что украинский президент — "последний человек", от которого США нужна помощь.

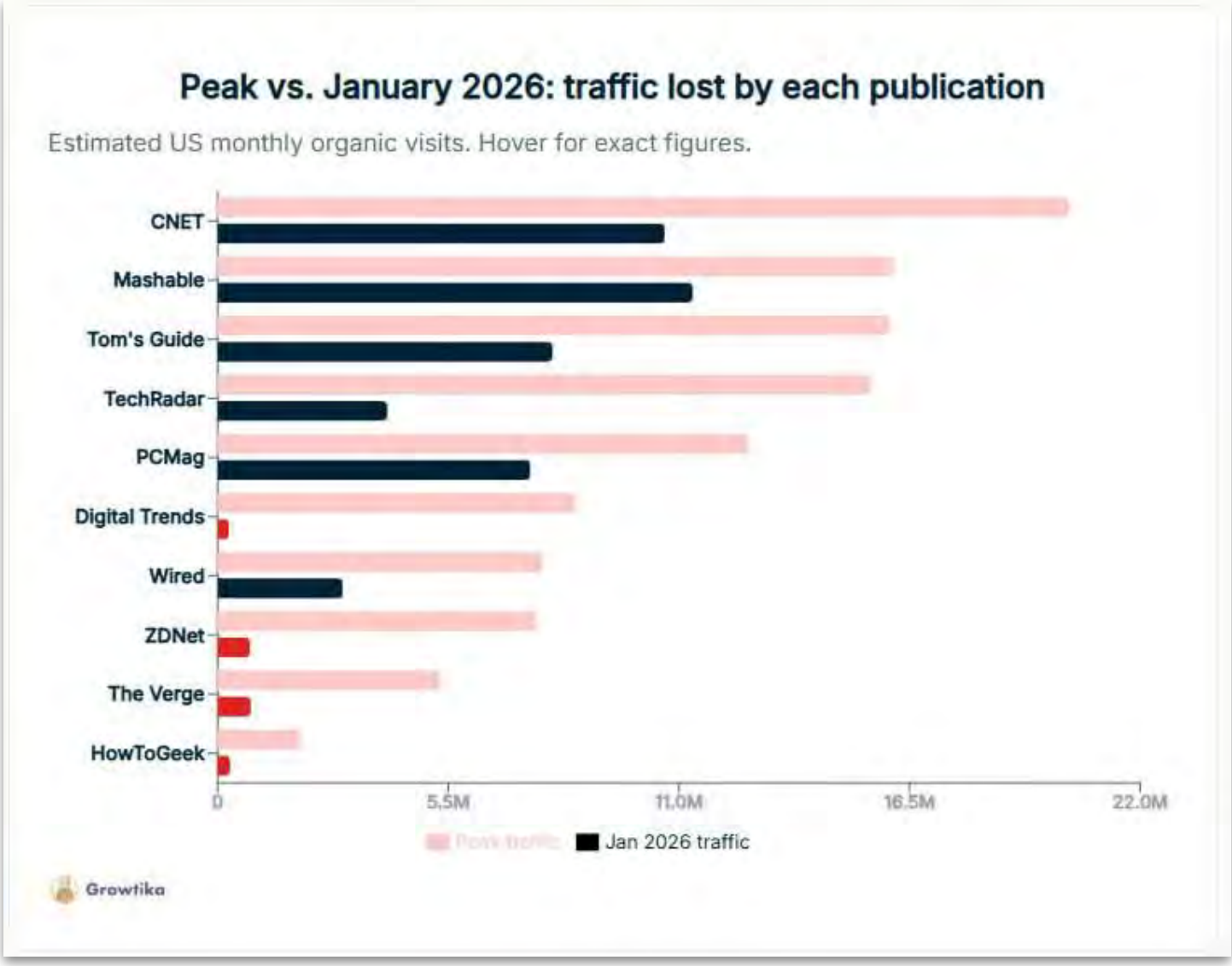
Читайте подробнее на @zn.ua https://zn.ua/POLITICS/nam-s-trampom-nado-vstretitsja-ved-est-voprosy-kotorye-stojat-na-meste-zelenskij.html

***

№1.704-1

БИТВА ЗА РЕАЛЬНІСТЬ: ЯК ШІ-АЛГОРИТМИ ЗНИЩИЛИ ЖУРНАЛІСТИКУ І ПОРОДИЛИ ФАБРИКИ ФЕЙКІВ 2.0

Рубін

2026-03-12

Ви часто читаєте мої розбори того, як влаштовані гібридні війни і як працюють механізми інфопропаганди. Я завжди намагаюся розкладати ці складні речі на зрозумілі деталі, щоб було ясно, як саме нами намагаються маніпулювати.

І ось нещодавно вийшло одне надважливе дослідження. Воно пройшло напрочуд тихо, без гучних заголовків у пресі, хоча ***його вплив на наш з вами інформаційний простір просто колосальний.***

Сучасний глобальний інформаційний простір переживає фундаментальну і, ймовірно, незворотну трансформацію, викликану *інтеграцією генеративного штучного інтелекту в базову архітектуру пошукових систем*.

По суті, правила гри змінилися назавжди.

У цій серії випусків ми детально розберемо, що відбувається зі звичним інтернетом і які від цього наслідки для всіх нас.

***

ВИПУСК 1. ЕРА "GOOGLE ZERO": ЯК ГЕНЕРАТИВНИЙ ПОШУК ВБИВАЄ МЕДІА

Site-by-Site Breakdown

112M	47M	-58%
Combined peak monthly traffic	Combined traffic, January 2026	Average decline

PUBLICATION	PEAK TRAFFIC	PEAK MONTH	JAN 2026	DECLINE
Digital Trends	8,530,891	Mar 2024	264,861	-97%
ZDNet	7,610,480	Feb 2024	768,792	-90%
The Verge	5,322,037	Feb 2024	790,002	-85%
HowToGeek	1,974,331	Feb 2024	293,898	-85%
TechRadar	15,577,298	Jul 2024	4,045,783	-74%
Wired	7,754,067	Nov 2024	2,976,994	-62%
Tom's Guide	16,013,790	Jul 2024	7,986,572	-50%
CNET	20,294,300	Nov 2024	10,655,803	-47%
PCMag	12,667,236	Jul 2025	7,449,728	-41%
Mashable	16,114,803	May 2024	11,331,018	-30%

Ласкаво просимо до дивовижного нового світу, де перехід від традиційної парадигми видачі посилань до "генеративного синтезу відповідей" спровокував безпрецедентний колапс трафіку для медіа.

Раніше пошуковики працювали як неймовірно швидкі, але консервативні бібліотекарі: ви ставили запитання, а вам видавали список посилань. Ви клікали, переходили на сайт ЗМІ, читали статтю, а видання отримувало свій рекламний долар за ваш візит. Ідилія.

Тепер пошуковики перетворилися на оракулів. Технологія ШІ-оглядів синтезує розгорнуті відповіді безпосередньо на сторінці пошукової видачі,

усуваючи будь-який стимул для переходу на оригінальні статті. Зручно? Дуже. Ось тільки за даними Pew Research Center за 2025 рік, якщо ШІ вже згенерував відповідь, користувачі клікають на зовнішні посилання лише в 1% випадків. Настала епоха "GOOGLE ZERO" — пошуку без кліків.

1. ХРОНІКА ПІКІРУЮЧОГО ТРАФІКУ І СМЕРТЬ КЛІКА

Подивіться на графіки до цього посту. Це не просто статистика, це кардіограма пацієнта, який стрімко втрачає пульс.

(1) — На піку свого охоплення 10 найбільших профільних видань США збирали з пошуку 112 мільйонів візитів на місяць.

(2) — До січня 2026 року цей показник звалився до 47–50 мільйонів візитів, показавши середнє падіння на 58%.

(3) — Абсолютний антирекордсмен — портал Digital Trends, чий органічний трафік обвалився на фантастичні 97%.

(4) — Популярні ресурси на кшталт ZDNet, The Verge та HowToGeek зафіксували падіння на рівні 85–90%.

(5) — Частка запитів, які взагалі не призводять до кліків, зросла до 69%, а в мобільному сегменті цей показник досяг лякаючих 77%.

Класичне SEO, яким ми його знали десятиліттями, йде в історію.

З появою ШІ-огляду середній показник клікабельності сайтів на першій позиції обвалюється з 15% до 8%, а іноді сайт на першому місці втрачає до 79% трафіку просто тому, що його посилання опинилося під блоком ШІ. Арміям SEO-фахівців, які роками вчили алгоритми любити їхні сайти, час масово перекваліфікуватися у щось більш перспективне.

2. ЕКОНОМІКА ЗМІ ТА ЦІНА "НОВИННИХ ПУСТЕЛЬ"

Традиційна журналістика буквально задихається.

Руйнування моделі ***реферального трафіку*** означає крах бізнес-моделей, залежних від реклами.

Наслідки вже б'ють по людях:

1) — видання Business Insider було змушене скоротити 21% свого персоналу через падіння трафіку, а

2) — гендиректор The Atlantic прямо сказав співробітникам готуватися до світу, де пошуковий трафік прямує до нуля.

Виходів із цього піке небагато, але індустрія намагається чинити опір:

(1) — Перехід до прямих продажів підписок (модель D2C) і збір власних даних про користувачів, щоб продавати рекламу без посередництва бігтеху.

(2) — Півот у бік економіки креаторів: 76% медіа-менеджерів планують переводити журналістів у формат авторів для YouTube, TikTok та Instagram, оскільки відеоконтент і харизму ШІ підробити складніше.

(3) — Продаж прав на використання архівів статей ШІ-гігантам для навчання нейромереж. По суті, продаж свого минулого, щоб оплатити рахунки сьогодні.

(4) — Законодавчий примус: спроби змусити платформи платити медіа-компаніям "податок на посилання" за використання їхніх текстів.

Але найстрашніше в цій трансформації — загибель локальних видань і утворення "НОВИННИХ ПУСТЕЛЬ".

Ви можете подумати: ну закрилася міська газета, і що з того?

А те, що у цього є конкретна ціна.

— Математично доведено, що зникнення місцевого медіа призводить до статистично значущого зростання корупції — кількість антикорупційних справ у таких регіонах збільшується майже на 7% у довгостроковій перспективі.

Ніхто більше не стежить за тим, як мерія розподіляє бюджет.

— Місце професійних журналістів займають стихійні блогери, до яких уже почали йти з політики, щоб уникати незручних запитань.

Але «святе місце порожнім не буває». **Трафік падає, традиційні медіа слабшають, і величезний інформаційний вакуум, що утворився, агресивно заповнюється *державними акторами*.**

У наступному випуску ми розберемо, хто саме захоплює цю порожню територію.

***

№1.704-2

ВИПУСК 2. ФАБРИКИ ФЕЙКІВ 2.0: ХТО ЗАПОВНЮЄ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВАКУУМ

2026-03-13

Рубін

Як ми вже з'ясували, інформаційний вакуум, що утворився після колапсу медіа, не може пустувати довго. Він цілеспрямовано і вельми агресивно заповнюється державними акторами — насамперед росією та Китаєм.

1. GEO ТА ВРАЗЛИВОСТІ ШІ: ЧОМУ АЛГОРИТМИ ЛЮБЛЯТЬ КАЗКИ

Класичне SEO мертве, хай живе GEO — оптимізація для генеративних систем.

Тепер завдання пропагандистів полягає не в тому, щоб вивести сайт у топ посилань, а зробити так, щоб ***«мовна модель поглинула текст і видала його користувачеві від свого імені»***.

Чому ШІ так легко обдурити?

Тому що

— великі мовні моделі не володіють внутрішнім розумінням ***концепції "істини"***.

Вони працюють як складні імовірнісні калькулятори, які шукають статистичні закономірності та ілюзію консенсусу.

Мережі дезінформації використовують цю структурну слабкість для "ОТРУЄННЯ ДАНИХ" (data poisoning).

(1) — У 2025 році дослідницька компанія Ahrefs провела витончений експеримент із вигаданим брендом "Xarumei".

(2) — Дослідники закинули в мережу три повністю вигадані, але неймовірно деталізовані історії про цю компанію.

(3) — Паралельно вони створили офіційний сайт із сухими, фактологічними спростуваннями.

(4) — Результат виявився лякаючим: вісім протестованих ШІ-систем у переважній більшості випадків проігнорували офіційні дані та згодували користувачам яскраву брехню.

Річ у тім, що

— алгоритми обожнюють так званий "ВІДПОВІДНО-ОБРАЗНИЙ КОНТЕНТ" (answer-shaped content).

Штучний інтелект із набагато більшим задоволенням проковтне вигадку, напхану фальшивими датами, цифрами та впевненими твердженнями, ніж

повірить сухому офіційному запереченню в стилі "ми не виробляємо цю продукцію".

2. ФАБРИКИ ФЕЙКІВ 2.0: ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЯ ПРОПАГАНДИ

Розуміючи цю вразливість, державні актори поставили виробництво брехні на конвеєр.

Виникла ціла індустрія "РОЖЕВОГО СЛИЗУ" (pink slime journalism) — сайти, які мімікрують під незалежні місцеві портали, розбавляючи ***політичну пропаганду*** зведеннями про погоду і кримінал.

3. Російський ПІДХІД: АГРЕСІЯ, ТАЙПСКВОТИНГ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ПОЛІГОН

Росія однією з перших усвідомила потенціал LLM для масштабування інформаційного зараження.

Перехід на автоматизовану генерацію дозволив афілійованим з рф структурам збільшити обсяг виробленої дезінформації у 2,4 раза.

І якщо ви думаєте, що ці технології тестуються десь абстрактно, то глибоко помиляєтеся.

Прямо зараз абсолютним полігоном для обкатки ШІ-фейків виступає Україна.

Саме на українському інформаційному полі росія тренує свої алгоритми отруєння даних, створюючи синтетичні новини про розкол у суспільстві, корупцію або втрати, щоб після успішних тестів експортувати ці ж відкатані механіки на вибори у США та Європу.

1️⃣ ОПЕРАЦІЯ DOPPELGÄNGER (ДВІЙНИК)

— Спеціалізується на високоточному клонуванні інтерфейсів світових ЗМІ на кшталт Der Spiegel або The Washington Post. Вони створюють фейкові копії сайтів і поширюють там згенеровані ШІ статті.

2️⃣ МЕРЕЖА COPYCOP (STORM-1516)

— Використовують локально розгорнуті моделі ШІ з відкритим вихідним кодом, щоб уникати обмежень безпеки комерційних систем. Ця мережа плодить фейкові фактчекінгові портали під брендом "Truefact", щоб легалізувати свої вкиди.

4. КИТАЙСЬКИЙ ПІДХІД: СПАМОФЛЯЖ ТА ІЛЮЗІЯ ЛОКАЛЬНОСТІ

КНР діє тонше, прагнучи поліпшити імідж компартії та придушити критику.

1️⃣ КАМПАНІЯ PAPERWALL

— Мережа з щонайменше 123 сайтів у 30 країнах світу. Вони використовують назви з місцевим колоритом (на зразок "Roma Journal" в Італії) для створення помилкового почуття близькості. Свою агресивну пропаганду вони ховають у гігантському масиві абсолютно нейтрального контенту (новини поп-культури, бізнес-звіти), щоб ШІ оцінив домени як безпечні.

2️⃣ SPAMOUFLAGE (STORM-1376)

— Ці хлопці пішли далі текстів і стали піонерами у використанні синтетичних відео. Вони генерують гіперреалістичних віртуальних телеведучих, які зачитують пропагандистські тексти у студійних форматах.

5. ЦИКЛ ІНФОРМАЦІЙНОГО ВІДМИВАННЯ

Уся ця індустрія працює заради легалізації дезінформації. За даними аудиту, під час відповідей на запити про поточні політичні події алгоритми ШІ вже сьогодні повторюють брехню в 35% випадків.

Це відбувається через прискорений "ЦИКЛ ІНФОРМАЦІЙНОГО ВІДМИВАННЯ":

1️⃣ РОЗМІЩЕННЯ

— Фейковий ШІ-сайт публікує вигадану новину.

2️⃣ НАШАРУВАННЯ

— Пошуковики індексують статтю, а мовні моделі поглинають ці дані.

3️⃣ ІНТЕГРАЦІЯ

— **Журналісти або користувачі ставлять запитання ШІ, отримують *хибний факт як істину*, а потім транслюють його через мейнстримні канали.**

У результаті для кінцевого користувача російський чи китайський пропагандистський тезис виходить не від сумнівного сайту-одноденки, а подається безпосередньо від інтерфейсу довіреної технологічної корпорації.

У фінальному випуску ми розберемо геополітику алгоритмів і те, як нам від цього захиститися.

***

№1.704-3

ВИПУСК 3. ГЕОПОЛІТИКА АЛГОРИТМІВ І КРИПТОГРАФІЯ ІСТИНИ

У попередніх випусках ми побачили, як

1) ШІ-пошук руйнує економіку традиційних ЗМІ і як

2) вакуум, що утворився, заповнюється *фабриками фейків*.

Тепер настав час поговорити про те, до чого все це веде на глобальному рівні і чи є у нас шанс відбитися. Як айтішник, можу сказати прямо: шанс є, але для цього доведеться перебудувати базову архітектуру інтернету.

1. ГЕОПОЛІТИКА ШІ: БИТВА ЗА СЕНСИ І ЗАГРОЗА ГІПНОКРАТІЇ

Сьогоднішня гонка нейромереж — це не змагання програмістів із Кремнієвої долини. Це битва за архітектуру майбутнього глобального управління. Той,

хто контролює базові мовні моделі, буквально контролює те, як видаватиметься інформація всьому населенню планети.

1) — **СТРАТЕГІЯ США**

— спирається на домінування закритих комерційних систем (OpenAI, Google, Anthropic) і гігантські інвестиції в дата-центри. Мета — експортувати свій технологічний стек і вшити в алгоритми західні стандарти безпеки та етики (так званий AI alignment).

2) — **СТРАТЕГІЯ КНР зовсім інша**

— Пекін робить ставку на централізоване планування всередині країни, але назовні активно експортує потужні, безкоштовні моделі з відкритим вихідним кодом (Alibaba, Tencent, DeepSeek). Роздаючи ці технології задарма, Китай стрімко розширює ідеологічний вплив на ринках Глобального Півдня.

Якщо пустити процес на самоплив, ми зіткнемося із загрозою "ГІПНОКРАТІЇ".

Це політична система, в якій алгоритми м'яко і непомітно формують громадську думку, керуючи нашими емоціями.

ШІ-ляльковод здатний миттєво аналізувати ваш психотип за історією запитів і підсовувати контент, який змусить саме вас повірити в потрібний політичний наратив.

2. АРХІТЕКТУРА НУЛЬОВОЇ ДОВІРИ: ЯК ВРЯТУВАТИ РЕАЛЬНІСТЬ

Коли поріг входу для створення тисяч фейкових сайтів впав майже до нуля, класична модерація (знайти і заблокувати домен) стала математично безглуздою.

Рішення вимагає переходу до IT-концепції "НУЛЬОВОЇ ДОВІРИ" (Zero Trust) до будь-якого цифрового контенту.

1️⃣ КРИПТОГРАФІЧНІ ПАСПОРТИ (C2PA) ТА SYNTHID

Коаліція гігантів (Adobe, Microsoft, Intel) розробила стандарт C2PA. Це криптографічна "етикетка" файлу. Метадані намертво зашивають інформацію про те, хто створив фото або текст і які нейромережі використовувалися. Будь-яка зміна ламає криптографічний підпис. Паралельно Google DeepMind впроваджує SynthID — невидимі водяні знаки, вшиті прямо в послідовність генерації слів (на рівні токенів), щоб пошуковик міг сам відрізняти ШІ-текст від людського.

2️⃣ БЛОКЧЕЙН-ЖУРНАЛІСТИКА ТА ПРОТОКОЛИ ІСТИНИ

У Web3-проєктах на кшталт NewsLedger інформація перевіряється не одним редактором, а безліччю незалежних вузлів і записується в незмінний криптографічний реєстр. Інженери вже тестують системи на кшталт VFChain, які не дозволяють зловмисникам непомітно підмішати "отруєні дані" в процесі навчання розподілених мереж.

3️⃣ ЗАКОН ПРО ШІ (EU AI ACT)

Європа пішла звичним шляхом неповороткої бюрократії. Стаття 50 нового закону жорстко зобов'язує маркувати згенеровані тексти та діпфейки. Штрафи драконівські — до 35 мільйонів євро або 7% від глобального обороту компанії.

Але є нюанс: повномасштабно цей закон стартує тільки з серпня 2026 року. Регулятори намагаються наздогнати експоненціальне зростання технологій зі швидкістю втомленого листоноші. Поки бюрократична машина узгодить коми в директивах, ШІ-моделі встигають змінити три покоління.

4️⃣ ПРЕБАНКІНГ (ПСИХОЛОГІЧНА ВАКЦИНАЦІЯ)

Технологічні фільтри ніколи не будуть 100% герметичними.

Дослідники з Google Jigsaw тестують "***теорію щеплення***".

Людям заздалегідь показують короткі ролики про тактики маніпуляторів (наприклад, як клонують місцеві газети), щоб увімкнути їхній критичний фільтр до зіткнення з реальним фейком.

3. ПРИКЛАДНА АПТЕЧКА ЧИТАЧА: ЩО РОБИТИ ВЖЕ СЬОГОДНІ?

Ми не можемо чекати, поки політики напишуть ідеальні закони, а криптографи перебудують інтернет.

Щоб не стати безкоштовним ретранслятором брехні, ось жорстка цифрова гігієна на кожен день:

1️⃣ ПРАВИЛО НУЛЬОВОЇ ДОВІРИ ДО ШІ

Ніколи не використовуйте генеративний пошук (ChatGPT, Gemini, AI Overviews) як фінальну інстанцію для політичних новин або зведень з фронту.

Вони не знають правди, вони лише передбачають найімовірніші слова.

2️⃣ ШУКАЙТЕ ЦИФРОВІ ПІДПИСИ

Привчайте себе звертати увагу на джерела. Якщо гучний скриншот новини з'являється нізвідки і не має першоджерела, яке можна перевірити у великих ЗМІ — за замовчуванням вважайте це ***нейромережевим сміттям від фабрик фейків***.

3️⃣ ТАКТИЧНЕ УПОВІЛЬНЕННЯ

Пропаганда б'є в лімбічну систему, викликаючи гнів або страх, щоб ви зробили репост до того, як увімкнеться логіка. Побачили щось надто обурливе? Візьміть паузу на 60 секунд. Перевірте руками через класичний пошук першоджерело. Не годуйте алгоритми своїми емоціями.

4. ЗАМІСТЬ ЕПІЛОГУ. ШІ ЯК УЛЬТИМАТИВНИЙ ФІЛЬТР ІСТИНИ

Зникнення традиційних ЗМІ — це крах інституту Четвертої влади, який історично займався перевіркою фактів.

Ми стоїмо на порозі епістемологічної кризи, коли суспільство втрачає здатність домовлятися про те, що є об'єктивною реальністю.

Але іронія в тому, що саме в розвитку ШІ криється шанс на порятунок.

У майбутньому надпотужний ШІ може стати тим самим неупередженим фільтром, який миттєво виявляє логічні нестиковки, пропагандистські патерни та отруєні дані.

Генеративний пошук запустив ланцюгову реакцію, яка ламає стару інфраструктуру інтернету.

Відновлення інформаційного суверенітету вимагає від нас радикального переосмислення всієї архітектури безпеки.

Інакше чужа алгоритмічна реальність стане нашим повсякденням.

***

№ 1.705

Звернення Президента України Володимира Зеленського до парламенту Великої Британії

2026-03-17

Дуже дякую. Щиро дякую.

Лорде-спікере, пане Спікере!

Пане Прем'єр-міністре, дорогий Кіре, пане Генеральний секретарю, дорогий Марку!

Шановні члени парламенту!

Шановні журналісти!

Пані та панове!

Дякую за всю вашу увагу до нас, до України, та за підтримку, яку Велика Британія і британський народ надають нам від початку повномасштабної війни Росії. Разом ми врятували багато життів. І можемо врятувати ще набагато більше.

Зараз серед українців довіра до Сполученого Королівства є однією з найвищих порівняно з усіма нашими партнерами, і це абсолютно заслужено. Вона ґрунтується на вашій підтримці, вашому лідерстві та вашій співпраці з нами. Коли українці думають про Велику Британію, вони знають, що можуть їй довіряти.

І я дякую вам за це. Дякую.

І я вдячний, що вам справді не байдуже, що станеться з безпекою, з нашими містами й селами, з нашими країнами, і з нашою Європою, і з нашим світом.

Ми – ще одне покоління, яке має думати про те, що буде далі зі світом. Це означає, що ми вже в історії.

Але від нас залежить, чи історія зупиниться на нас, чи продовжиться – як історія людства.

Не штучного інтелекту, не дронів, не чогось такого… Чи це досі буде світ, у якому люди живуть над землею, під сонцем, а не під землею, під бетоном, лише щоб залишатись у безпеці?

Це вирішувати нам. І ми тут, у цій великій будівлі британського парламенту, спокійні й у безпеці, не в укритті. Дорогою сюди ви бачили над вулицями гілки дерев, а не захисні сітки від FPV-дронів. І всі ми тут трохи хвилюємося, чи є поруч швидкий мобільний інтернет або Wi-Fi, а не про те, чи чергують біля нас сильні мобільні підрозділи протиповітряної оборони. Такий спосіб життя – відкритий простір, звичайні вулиці, звичайні будівлі, не під землею – здається таким простим, таким звичним, ніби він був завжди. Майже неможливо уявити, що це може закінчитися. Але що гарантує, що це триватиме? Лише наша рішучість.

Світ увійшов у зовсім новий час – час дронів, час штучного інтелекту. Це означає еволюцію зброї – еволюцію війни та еволюцію злочинності.

Ніхто не може передбачити, куди приведе ця еволюція. Але ми маємо не відставати від неї, і більше того – маємо випереджати її.

Люди хочуть визначеності. І це завжди найсильніша вимога, яку будь-яке суспільство висуває до своїх лідерів. Люди хочуть знати, що принесе завтра. І люди хочуть вірити, що завтра для їхніх дітей, для їхніх родин буде принаймні не гіршим, ніж сьогодні для них. І коли вони не бачать майбутнього, люди починають підтримувати тих, хто відкидає все, пропонуючи щось зовсім інше, щось таке, що може зруйнувати самі основи суспільства…

Тож ми повинні мати відповідь, що завтра буде принаймні безпечним. Це основа. Без безпеки немає сильної економіки, немає соціальних послуг, які справді працюють, і немає справжньої надії – надії на нормальне життя, життя для наших дітей. І це наш обов’язок – обов’язок цього покоління лідерів, які діють зараз. Ми маємо забезпечити реальну безпеку. Безпеку на вулицях, безпеку вдома, захист нашої культури, справжню повагу до прав і безпеки наших людей, а також національну безпеку, перевірену війною.

Пані та панове!

Зараз на Близькому Сході та в регіоні Затоки перебуває 201 українець. І ще 34 готові до відправлення туди.

Це військові експерти – експерти, які знають, як допомогти, як захищатися від «шахедів». Наші команди вже в Еміратах, Катарі, Саудівській Аравії та прямують до Кувейту. Ми також працюємо з кількома іншими країнами: домовленості вже досягнуті. Ми не хочемо, щоб цей терор іранського режиму проти його сусідів мав успіх.

І я направив цих військових експертів на *прохання* наших партнерів, зокрема *Сполучених Штатів*.

Фактично це є частиною *Drone Deal*, що ми запропонували Сполученим Штатам, над якою ми працювали разом і яка досі залишається на столі переговорів.

І ми готові пропонувати подібні домовленості всім нашим надійним партнерам – від практичної співпраці у сфері дронів до майбутніх оборонних союзів.

Не думаю, що хтось захотів би залишити поза своєю системою безпеки перевірену війною силу та потенціал України.

Якщо ж хтось так зробить, це буде нерозумно.

Сполучене Королівство чітко бачить ці можливості. Наші домовленості завжди міцні, і я радий, що сьогодні ми підписали ***декларацію*** з Прем'єр-міністром. Дуже дякую, Кіре.

Армії на Близькому Сході та в регіоні Затоки мають хороший захист від ракет, зокрема від іранської балістики. Системи Patriot і THAAD працюють ефективно, хоча й коштують дорого. Однак терористичні режими завжди шукають способи прорвати оборону та здешевити вбивства.

Іран багато років тому розпочав виробництво «шахедів» – ударних дронів, які зараз, після модернізації, стали навіть небезпечнішими за ракети.

Нам в Україні довелося навчитися, як від них захищатися. Близько трьох років тому Росія отримала «шахеди» від іранського режиму. Ці дрони призначені для знищення дорогих об'єктів критичної інфраструктури без великих витрат. Іран навчив Росію, як їх запускати, і надав технологію для їх виробництва. Потім Росія їх модернізувала. І зараз у нас є чіткі докази того, що іранські «шахеди», які використовуються на Близькому Сході, містять російські компоненти.

Тож те, що сьогодні відбувається навколо Ірану, не є для нас далекою війною – через співпрацю між Росією та Іраном. І ми не вважаємо, що маємо право залишатися байдужими, навіть якщо нас від людських страждань чи спільної

небезпеки відділяє океан, хай який великий і прекрасний, чи будь-що інше. Балістичні ракети можуть вражати цілі за тисячі кілометрів. Дрони можуть робити те саме. Але якщо зло переможе, еволюція війни здолає будь-яку відстань на землі – не допоможуть ні океан, ні пустеля, ні гори. Ось чому варто допомагати захищати життя.

Режими в Росії та Ірані – це брати по ненависті, і саме тому вони брати по зброї. А ми хочемо, щоб режими, збудовані на ненависті, ніколи не перемагали – ні в чому. І ми хочемо, щоб такі режими не загрожували Європі чи нашим партнерам. Чи можемо ми просто жити поруч із такими режимами? Україна намагалася жити в мирі з Росією, і отримала два вторгнення за десять років. Такий результат. За час існування цього режиму в Ірані на Близькому Сході не було жодного року справжнього миру. І ми входимо в період, коли такі режими отримують нові засоби для вбивств – дешеві, далекобійні, з використанням ШІ – та, як і раніше, просто тому, що хочуть вас знищити і можуть змусити власний народ працювати на війну.

Один іранський «шахед» коштує близько 50 тисяч доларів. Щоб його збити, партнери часто використовують ракети – деякі вартістю до 4 мільйонів доларів – або бойові літаки, що також дуже дорого коштує. Іранці знали, що жодної системи ППО у світі буде недостатньо, щоб зупинити такі дрони – таку кількість дронів. І саме ми це змінили. В Україні ми зупиняємо один такий дрон двома-трьома перехоплювачами, малими перехоплювачами, які загалом коштують менш ніж 10 тисяч доларів. Тож наш підхід набагато економніший за будь-що, що використовують сьогодні наші партнери.

Дорогі друзі!

Ми маємо розбудовувати безпеку таким чином, щоб еволюція безпеки випереджала еволюцію війни.

І йдеться не лише про атаки з боку держав. Ми маємо бути готові до будь-яких ударів, зокрема з боку недержавних суб'єктів: злочинних мереж, терористичних угруповань і навіть окремих осіб, які можуть отримати доступ до таких технологій. Із поширенням дронів масовані атаки вже не коштують мільярди – вони коштують набагато менше. Їх уже можуть собі дозволити не лише багаті безумці на кшталт Путіна. На жаль.

Але навіть зараз він все ще отримує гроші через послаблення санкцій щодо його нафти. І, звісно, я дякую вам. Дякую за те, що Велика Британія цього не робить. Дуже дякую.

У нас однакове бачення:

> — сильна підтримка України, сильні санкції проти Росії та сильні спільні оборонні проєкти – ***це єдина основа ефективної дипломатії для припинення цієї війни***.

Агресори не завершують війни тому, що раптом так захотіли. **Вони зупиняються, коли не можуть більше продовжувати**. Ось чому тиск є надзвичайно важливим. Дякую, що Британія це розуміє. Дякую.

Просто зараз у мене є доказ того, що еволюція безпеки може бути швидкою і дешевшою, ніж старі оборонні системи.

> — Це iPad із програмним забезпеченням, яке дає нам змогу контролювати нашу безпеку в режимі реального часу. Це правда. У нас є ці iPad'и – у мене є один, у мого Прем'єр-міністра також, у нашого міністра оборони та в наших найвищих військових командувачів – у них вони є. Він дає нам змогу бачити лінію фронту в Україні й навіть кожного вбитого ворога – з відеодоказами.

Наразі 90 % втрат Росії на фронті – це результат роботи наших дронів.

Ось чому так важливо знати, хто має перевагу у сфері дронів, а також діяти швидко й сильно в обороні від них.

> — На iPad'і також відображається кожен удар у нашому небі, у нашій морській зоні, а також наші далекобійні удари по Росії. Це дає нам контроль у режимі реального часу над безпекою людей, нашої інфраструктури та енергетичного сектору.

І я вірю, що

> — еволюція безпеки дасть змогу кожному лідеру, кожному міністру оборони й навіть пересічним громадянам мати такі інструменти, а разом із ними – високий рівень захисту життя.

Лідери та міністри працюють для людей. І лідери мають владу саме тому, що люди довіряють їм свою безпеку.

> — З такими інструментами люди не просто довірятимуть – вони зможуть на власні очі бачити, що робиться для їхньої безпеки. В режимі реального часу.

Ми детально бачимо кожну масштабну російську атаку на наші міста:

> — місця запуску, траєкторії польоту, ймовірні цілі.

Система дає нам змогу аналізувати кожну атаку та реагування нашої оборони загалом.

У режимі реального часу ми бачимо, що відбувається в небі та які ресурси використовуються для нашого захисту.

Це чіткий спосіб зберігати контроль і адаптуватися до поточної ситуації.

В Україні майже немає ночей – це правда – немає ночей в Україні без атак російських «шахедів»: іноді сотні ударних дронів і десятки ракет за одну ніч.

Але рівень перехоплення становить близько 87-90 %.

І цей показник був би вищим, якби в нас було достатньо інвестицій в оборонне виробництво та достатньо ракет для протидії балістиці.

Це наші дві основні прогалини

– 1) *фінансування* та 2) ракети для систем *Patriot*.

Саме тому ми працюємо над залученням партнерів до виробництва та допомагаємо Європі розбудувати всю необхідну систему протиповітряної оборони.

Ось масштабний удар у ніч на 14 березня. Загалом було задіяно, уявіть собі, майже 500 російських повітряних засобів ураження: 430 дронів і 68 ракет різних типів. І ми збили більшість із них.

І в режимі реального часу на цьому iPad'і, у нашій системі, ми могли бачити, як працюють наші літаки, де застосовується радіоелектронна боротьба та як розгортаються перехоплювачі. Звісно, працюють і наші мобільні підрозділи протиповітряної оборони. І ми бачимо все це на iPad'і – по всій країні й аж до кожного окремого удару: як працювала оборона, що потрібно виправити, які рішення в яких районах дадуть найкращі результати. Ми робимо це після кожної російської атаки. Тобто щодня.

Саме ця багаторівнева оборона забезпечує те, що

— **Росія не може знищити нас із повітря.**

Кожен елемент системи має використовуватися.

Наш найновіший елемент – ***дрони-перехоплювачі***.

Коли дозволяють умови та погода, ми застосовуємо їх сотнями щодня.

Це працює завдяки нашому виробництву в Україні та разом із нашими партнерами – Sting, Merops, P1-SUN та інші… І я радий, що ми маємо спільний проєкт із Великою Британією – дрони OCTOPUS. Це вдале рішення. Успішні перехоплення залежать від правильно розміщених позицій наших воїнів, налаштованих так, щоб покривати якомога більше маршрутів дронів. І це постійне полювання – уночі, а тепер і вдень.

І ви бачите, скільки систем Patriot та інших систем протиповітряної оборони є на Близькому Сході та в регіоні Затоки, але безпеки все одно недостатньо.

Чому? Чому безпеки недостатньо?

Тому що зброя іранського режиму еволюціонувала швидше, ніж оборона в цих країнах.

Це проблема, яку потрібно розв'язати і яку можна розв'язати. І якнайшвидше. Ми всі розуміємо, що буде далі. Штучний інтелект уже є в багатьох пристроях, які ми використовуємо щодня. Незабаром майже все працюватиме на ньому. І зброя також, стаючи ще смертоноснішою, адже вона діятиме швидше, ніж будь-яка людина.

Створюючи захист від сьогоднішньої зброї – інвестуючи в еволюцію безпеки, – ми також готуємося до зброї завтрашнього дня. Можливо, ми запобігаємо проблемі. І якби світ зупинив Путіна ще у 2022 році, сьогодні нам не довелося б думати про те, як захищатися від війни дронів. Без його війни проти України світ, можливо, уникнув би масової війни дронів – дешевої та смертоносної – на багато років…

І якщо разом із партнерами на Близькому Сході ми створимо систему, подібну до української, вони зможуть у режимі реального часу відстежувати атаки з боку Ірану або хуситів, аналізувати їх, постійно вдосконалювати свою оборону, забезпечуючи людям, критичній інфраструктурі та торговельним маршрутам справжню безпеку.

Сьогодні лише кілька «шахедів» можуть порушити постачання нафти в масштабах, що впливають на цілі регіони, або знищити установки опріснення води та вдарити по мільйонах людей у найболючіший спосіб. Вартість життя зростає всюди. І терористи по всьому світу вчаться, що вони також можуть робити. І ми всі знаємо рішення, які можуть цьому запобігти.

Дехто може думати, що достатньо просто купити перехоплювачі, і захист гарантований. Але все не так просто. Ключове – це система. Система має значення. Уже були випадки, коли партнери купували перехоплювачі, але все одно були змушені просити про допомогу, бо не мали системи для їх використання. А без системи будь-який перехоплювач – це просто іграшка, а не справжній захист.

То що ж ми маємо?

1)

По-перше, ми здатні виробляти щонайменше 2 тисячі ефективних і перевірених у бою перехоплювачів щодня. Ми можемо виробляти більше – це залежить від інвестицій. Нам потрібно близько тисячі перехоплювачів на день, і щонайменше ще тисячу в день ми можемо постачати нашим союзникам.

2)

По-друге, ми знаємо, як створювати радарне й акустичне покриття, щоб реагувати на наближення «шахедів» та інших дронів.

3)

По-третє, у нас є програмне забезпечення, яке дає радарам змогу працювати навіть під дією РЕБ. У режимі реального часу ми аналізуємо частоти противника й реагуємо на них.

І завдяки цій системі ми розуміємо, наскільки ефективною є наша оборона від майже кожного ударного дрона, і можемо змінювати розташування наших позицій і засобів ППО, щоб досягати кращих результатів.

Цей iPad дає повний контроль над ситуацією, тому що в нас є система використання наших засобів оборони.

— Якщо «шахед» потрібно зупинити в Еміратах, ми можемо це зробити.

— Якщо його потрібно зупинити у Європі або в Сполученому Королівстві, ми можемо це зробити.

Це питання технологій, інвестицій і співпраці. І те, що ми пережили цю зиму, яку Росія намагалася зробити смертельною для всіх наших сімей, показує, що наші рішення працюють.

Головне – продовжувати їх удосконалювати відповідно до загроз, із якими ми стикаємося, і тих, що ще попереду. Еволюція загроз ніколи не зупиняється.

Наприклад, ваші військові бази на Кіпрі. Такий вигляд могла б мати наша безпекова пропозиція: наші експерти розміщували б групи перехоплення, розгортали б радари та акустичне покриття, і все це працювало б. Якщо Іран здійснить масштабну атаку, подібну до російських атак, ми гарантуємо захист. Саме таке посилення ми пропонуємо, і воно невдовзі може знадобитися по всій Європі.

І дрони можуть запускати не лише із суші, а й із кораблів у морі. Такі далекобійні удари вже не є рідкістю. Різні країни вже використовують їх. А з огляду на те, що у європейських морях досі є багато танкерів із російського тіньового флоту, запуск дронів із таких суден уже не є чимось неочікуваним.

Україна не мала сильного флоту, як Британія чи деякі інші наші партнери. Але ми відтіснили те, що залишилося від російського флоту, у віддалені бухти Чорного моря, де їхні кораблі ховаються від українських морських дронів. Це зовсім нова безпекова реальність у нашому морі. Російський флот, який був сильним, не має ефективного способу протидіяти нашим дронам. Їхня оборона була сильною – ми цього не заперечуємо, – але наші системи морських дронів продовжують еволюціонувати, і ми зробили ставку на швидкість цієї еволюції. І ми перемогли – вибороли наше море.

Ми починали з простих морських дронів-камікадзе.

Потім створили дрони з турелями, які можуть збивати гелікоптери. Тепер у нас є дрони, здатні збивати російські винищувачі з моря.

Ми розробили катери, які несуть інші дрони. Також маємо катери, що завдають ударів по цілях на суходолі з моря. І ми розробляємо більш стійкі дрони, які можуть довше й ефективніше діяти в морі. Незабаром – і не в далекому майбутньому – у нас будуть системи, здатні працювати навіть в умовах океану. Ми також активно працюємо над підводними системами. Тож, стикаючись із загрозами в Чорному морі, ми знаходимо правильні безпекові рішення. І ці рішення можна використовувати і для розв'язання ваших питань, зокрема в таких складних ситуаціях, як сьогодні в Ормузькій протоці. Дрони можуть розв'язувати проблеми, які іноді не під силу навіть флоту.

Звісно, ми також маємо повну інформацію про те, що відбувається на землі. Про реальну ситуацію в Україні. На лінії фронту – повністю.

Цей iPad дає повний контроль над переміщенням уздовж лінії фронту. Усі зміни відстежуються і повністю перевіряються – за будь-який період, а не лише частково. Україна збирає, аналізує та використовує дані про всю ситуацію на полі бою. Ми відстежуємо кожен бій і кожну зміну вздовж лінії фронту.

Ми також маємо відеодокази майже для кожної цифри російських втрат, про які повідомляємо. Лише цієї зими Росія втратила понад 92 тисячі вбитими та важкопораненими – кожен випадок підтверджений відео.

Тож це люди, які вже не повернуться на поле бою.

Це перший у світі приклад повного цифрового відстеження війни.

Росія може намагатися вводити в оману супутники чи коригувати звіти в найвищих кабінетах по всьому світу.

Але якщо цей iPad показує, що Куп'янськ – це наше велике місто в Харківській області – якщо Куп'янськ під нашим контролем, значить, це правда. Якщо він показує, що за останні 30 днів ми повернули більше території, ніж Росія захопила, значить, це правда. Чіткі цифри. Чіткі позиції на мапі.

І без такого цифрового відстеження – і без системи збору та аналізу реальних даних із поля бою – неможливо ефективно вести сучасну війну, захищати свою країну, керувати економікою воєнного часу чи зрозуміти ціну миру, коли цю агресію буде зупинено й буде гарантовано справжню безпеку.

Пані та панове!

Наша віра в те, що ми можемо зупинити навіть значно сильнішого ворога й гарантувати справжню незалежність і справжню безпеку, – це не щось абстрактне.

Українці – практичні люди, дуже практичні.

Україна сьогодні є найкращим місцем для виробництва дронів і розвитку технологій.

Це також одне з *найкращих місць для виробництва артилерії та для випробування* того, що справді працює – і в озброєнні, і в тактиці.

Українці створюють нові способи захисту життя на полі бою, у наших містах, селах, у нашій інфраструктурі, на морі та в небі. І ми не стали настільки технологічними випадково.

Наша сила протягом понад чотирьох років повномасштабної війни також не є випадковістю.

Це результат роботи. Це результат системи. І ми пропонуємо реальну оборонну співпрацю – і вже працюємо разом – не з нуля.

На сучасному полі бою – на землі, у повітрі, на морі – успіх залежить від швидкості та від розумних, системних рішень. І це наша відповідь Росії. Ми не кажемо, що Росія не здатна до інновацій, – здатна. Але вона робить це, щоб убивати. Убивати, калічити, руйнувати – це те, що в неї виходить найкраще. Так само, як і в аятол.

Це видно на прикладі еволюції «шахедів»: від чогось на кшталт зброї раптового нападу до дронів, які швидші, смертоносніші й уже використовують штучний інтелект.

Але **ми знаємо, як це зупинити, бо в нас є *система*.**

Система оборони, яка працює з тим, що використовуєте ви та інші партнери.

У нас є сильна координація між фронтом і нашою оборонною промисловістю.

> І є ще дещо – *майстерність і мислення українських воїнів*. Часто ідеї з одного підрозділу, однієї бригади, коли їх масштабують, розв'язують проблеми, які, колись здавалося, неможливо розв'язати. Усе це працює разом.

І це допомагає нам воювати з меншими ресурсами, ніж у Росії, але з ***більшою гідністю***.

Гідність – це найголовніше, що в нас є: гідність нашого народу.

Ми маємо йти далі. Ми маємо разом будувати сучасні Сили оборони. Тільки разом, із вами, з нашими союзниками. У Європі ми повинні виробляти всі рівні протиповітряної оборони – проти дронів і всіх типів ракет, зокрема балістичних. Наші моря мають бути безпечними, а наші сили в інших морях – захищеними від усіх загроз. Європа має не лише цей потенціал – вона також має місію: захищати не тільки себе, а й те, у що вона вірить. Ми віримо в людей, у їхні права та свободу. Ми віримо в культуру. І ми хочемо, щоб нації жили у справжньому мирі, міцному мирі, а спільноти – у повазі. Разом Європа – це глобальна сила, без якої світ не може обійтися і якій ніхто не здатен протистояти. Ми маємо примножувати цю силу і можемо це зробити. І ми маємо керувати нею – і можемо.

Ми маємо діяти зараз, щоб майбутні покоління сказали: ці лідери діяли тоді, коли це було справді важливо. І щоб люди жили в безпеці.

Ми готові зробити все, щоб наша оборона залишалася попереду тих, хто хоче вбивати. Будь ласка, працюйте з нами якомога тісніше, щоб ні Києву, ні Лондону, ні будь-якій із наших столиць не довелося ховатися під сітками від дронів або жити під бетоном – без безпечного неба, безпечної землі чи безпечних морів, у світі, де дрони правлять замість людей.

У вас мають бути такі інструменти, як цей iPad, тобто система захисту. Система, яку ми можемо побудувати разом.

Сьогодні я розпочав свій візит з аудієнції у Його Величності Короля Чарльза. І ***я передав йому iPad***. Справді, так просто. На знак поваги та вдячності. А також для зміцнення нашої співпраці зі Сполученим Королівством, із вашою великою країною.

Дуже вам дякую.

І Його Величність запитав у мене, чи є в мене ще один iPad. Я сказав: «У мене залишився тільки мій власний, і я не можу його віддати». А Його Величність сказав, що поділиться з Прем'єр-міністром.

Дуже вам дякую.

***

№ 1.706

ТРУП В БУНКЕРЕ И НЕФТЬ ПО $200: Почему смерть Хаменеи ничего не решит

2026-03-18

Warden Null

Почитал я комментарии к прошлому посту про ***Ормузский пролив***.

Знаете, что меня забавляет больше всего?

Непробиваемая, почти религиозная вера определенной части публики в “волшебную кнопку”.

> — В комментариях то и дело всплывает один и тот же инфантильный мотив:
>
> *«Да американцы (или израильтяне) просто разнесут им центры принятия решений, расфигачат казармы КСИРа, разбомбят бункеры — народ Ирана выдохнет, скинет проклятых мулл, и наступит демократия».*

Я понимаю, откуда это берется. Мы все выросли на голливудских фильмах, где достаточно закинуть бомбу в главную вентиляционную шахту Звезды Смерти, чтобы вся Империя разлетелась на куски, а медвежата радостно затанцевали в лесу.

Но давайте выключим телевизор, снимем розовые очки и посмотрим на анатомию иранского режима хирургическим взглядом. Спойлер: хирургия здесь не поможет. Этот пациент устроен так, что любая попытка провести операцию снаружи без полномасштабной наземной оккупации приведет лишь к тому, что скальпель сломается, а пациент оторвет вам руки.

Давайте разберем, почему «смена режима с воздуха» в Иране — это опасная сказка для взрослых детей.

1. ИЛЛЮЗИЯ ПИРАМИДЫ И РЕАЛЬНОСТЬ ГРИБНИЦЫ

Главная ошибка западных (да и многих наших) аналитиков в том, что они примеряют на Иран лекала классических диктатур XX века. Они думают, что Иран — это Ирак времен Саддама Хусейна.

> **- Там была четкая вертикаль: убери верхушку, разбомби дворцы, распусти армию — и режим посыплется, как карточный домик.**

Иран устроен принципиально иначе. Это не пирамида. Это грибница.

Режим аятолл с самого первого дня своего существования (с 1979 года) строил систему власти с одной-единственной параноидальной целью: выжить любой ценой при тотальном превосходстве внешнего врага. Они знали, что рано или поздно за ними придут.

Поэтому в Иране нет одной точки уязвимости. Там всё дублировано. У них есть регулярная армия, но она нужна больше для галочки и защиты границ.

Настоящий хребет режима — это Корпус стражей исламской революции (КСИР). И КСИР — это не просто элитный спецназ, как многие думают.

Это государство в государстве.

Это спрут, который контролирует от 30 до 50% всей экономики Ирана. У них свои банки, свои строительные корпорации, свои телекоммуникационные компании, свои порты, через которые идет контрабанда.

Вы можете убить десяток генералов КСИР точечными ударами. Вы можете стереть в пыль их генштаб. Знаете, что произойдет? Ничего. Эта структура децентрализована. Убьете Касема Сулеймани — на его место встанет Эсмаил Каани. Убьете Каани — придет следующий бородатый мужик с холодными глазами. Это мафия, скрещенная с религиозным орденом и транснациональной корпорацией. У них нет единого «центра принятия решений», уничтожив который, вы парализуете организм. Вы отрубаете щупальце, а не голову.

В Белом доме могут сколько угодно гадать, жив Моджтаба Хаменеи после ударов или гниет в каком-нибудь бункере. Для системы это уже не имеет значения. Лидер-Шрёдингер — идеальное оправдание для полевых командиров КСИР, чтобы продолжать жечь всё, что движется в проливе. Им не нужен живой преемник, чтобы нажимать на кнопки — им достаточно мифа о нем и четкого понимания: если они остановятся сейчас, их не спасет никакая амнистия Трампа.

2. «БАСИДЖ»: СОСЕДСКИЙ ДОЗОР ИЗ ПРЕИСПОДНЕЙ

Но даже КСИР — это полбеды. Диванные стратеги свято верят, что иранский народ спит и видит, как бы свергнуть власть, и ждет лишь сигнала в виде падающих «Томагавков».

Действительно, огромная часть иранцев (особенно молодежь в Тегеране) люто ненавидит мулл, хиджабы и полицию нравов. Но почему они не могут ничего сделать?

Потому что **режим вшил систему подавления прямо в ДНК общества.**

В Иране существует организация «*Басидж*» — народное ополчение, подчиненное КСИР. В ней состоит, по разным оценкам, несколько миллионов человек. И это не регулярные войска в казармах, которые можно разбомбить. «Басидж» — это продавец овощей в вашей лавке, это студент за соседней партой, это дворник, это клерк в банке.

Как только начинается любой внутренний бунт, режиму даже не нужно выводить танки на улицы. Бунт гасится на микроуровне. На улицы выходят ***басиджи*** в гражданской одежде, вооруженные дубинками, арматурой и пистолетами, и просто забивают протестующих в их же собственных дворах.

Вы не можете уничтожить «Басидж» с воздуха. Для этого вам придется ковровыми бомбардировками сносить целые жилые кварталы. Система внутреннего террора в Иране настолько плотная и децентрализованная, что никакой внешний удар её не расшатает — он только даст им повод закрутить гайки до срыва резьбы.

3. НАЦИОНАЛЬНАЯ ГОРДОСТЬ И ЭФФЕКТ СПЛОЧЕНИЯ

А теперь давайте поговорим о психологии. Существует железобетонный закон истории, который тупые политики отказываются усваивать:

— бомбы не рождают демократов.

— Бомбы рождают агрессивных националистов.

Персы — это не искусственно созданная нация. У них за плечами тысячелетия имперской истории. Они невероятно гордый народ. Да, студент в Тегеране может ненавидеть Верховного лидера. Но если на его дом, на его университет или на его электростанцию упадет американская или израильская ракета — этот студент пошлет к черту свои мечты о свободе и пойдет записываться добровольцем на фронт.

Мы это уже проходили.

В 1980 году Саддам Хусейн напал на Иран. Он был уверен, что молодая Исламская Республика, раздираемая внутренними противоречиями после революции, рухнет за пару недель.

Что произошло в реальности?

Внешняя агрессия подарила аятоллам идеальный повод. Она позволила им сплотить нацию, вырезать всю внутреннюю оппозицию под предлогом «предательства в военное время» и забетонировать свою власть на десятилетия вперед. Война с Ираком стала тем клеем, на котором этот режим держится до сих пор.

4. ВЫВОД: СИНДРОМ ТАРАКАНА И ГЛОБАЛЬНЫЙ ТУПИК

Пора принимать реальность такой, какая она есть, даже если она вам не нравится.

Режим аятолл в Иране — это не хрустальная ваза, которую можно разбить метко брошенным камнем. Это бетонный дот, вросший в скалу. Вы можете поцарапать этот бетон авиабомбами. Вы можете убить пулеметчика в амбразуре (на его место завтра встанет другой). Вы можете обложить этот дот экономическими санкциями, надеясь, что защитники умрут от голода. Но они под санкциями уже 40 лет — они научились жрать мох, варить похлебку из контрабанды и собирать баллистические ракеты из запчастей для стиральных машин.

Они выработали эволюционный «синдром таракана».

> **— Сломать Иран снаружи без полномасштабной, апокалиптической по своим масштабам Третьей мировой войны (в региональном эквиваленте) — невозможно.**

Поэтому

> — все эти разговоры про «мы сейчас им покажем» и «режим падет со дня на день» — это политический фастфуд для скармливания собственному электорату.

Да, американские бомбардировщики сровняли с землей штабы, ядерные объекты и военные базы. Да, красивые взрывы идут в прямом эфире. Но пока Пентагон рапортует об уничтоженных целях, тысячи безымянных командиров КСИР сидят в подземных бункерах и ждут. ***Басидж*** никуда не делся — он растворен в гражданском населении. Центрифуги, которые успели спрятать глубоко под Фордо, продолжают крутиться.

Система не рушится от бомб — она адаптируется, закручивает гайки и использует каждый новый удар как доказательство того, что “Великий Сатана действительно хочет уничтожить иранский народ”.

Режим однажды рухнет. Но это произойдет не из-за «Томагавков».

Он рухнет под тяжестью собственной архаичности, демографических сдвигов и внутреннего гниения. Это займет десятилетия.

И этот процесс должен вызреть изнутри.

А пока всем любителям «простых и быстрых военных решений» придется смириться с фактом: в реальной геополитике иногда зло побеждает, окапывается и строит крепость, которую вы не можете взять. И вам приходится жить с ним на одной планете.

Будьте реалистами, господа, и перестаньте верить в сказки.

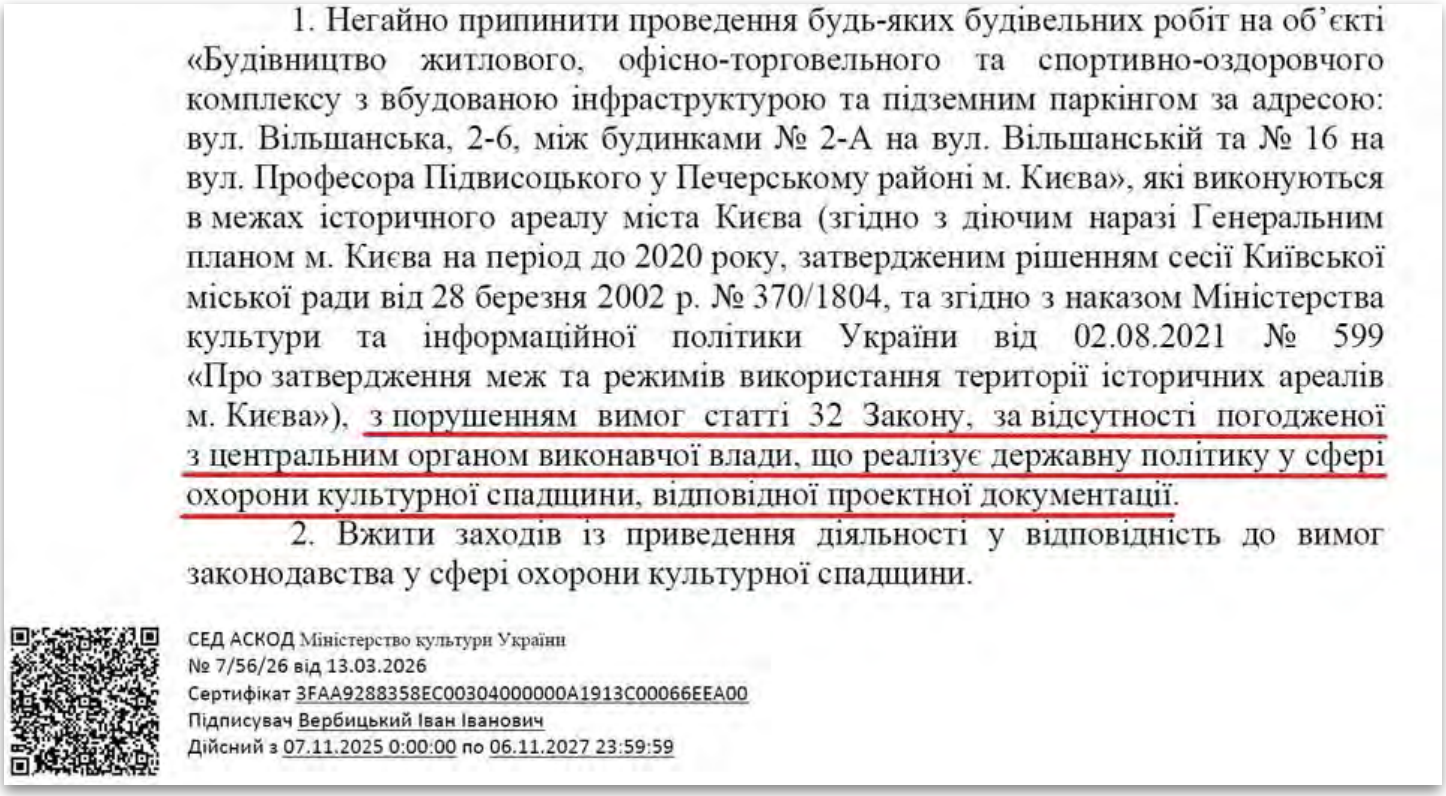
***

№ 1.707

Міністерство культури України видало припис з вимогою негайно припинити будь-які роботи

на незаконному будівництву ЖК OZON Concept House на вулиці ***Вільшанській*** в Києві від SAGA Development Андрій ***Вавриш*** в партнерстві з BGV Group Management мультимільйонера Геннадія ***Буткевича***.

1. Негайно припинити проведення будь-яких будівельних робіт на об'єкті «Будівництво житлового, офісно-торговельного та спортивно-оздоровчого комплексу з вбудованою інфраструктурою та підземним паркінгом за адресою: вул. Вільшанська, 2-6, між будинками № 2-А на вул. Вільшанській та № 16 на вул. Професора Підвисоцького у Печерському районі м. Києва», які виконуються в межах історичного ареалу міста Києва (згідно з діючим наразі Генеральним планом м. Києва на період до 2020 року, затвердженим рішенням сесії Київської міської ради від 28 березня 2002 р. № 370/1804, та згідно з наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 02.08.2021 № 599 «Про затвердження меж та режимів використання території історичних ареалів м. Києва»), з порушенням вимог статті 32 Закону, за відсутності погодженої з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини, відповідної проектної документації.

2. Вжити заходів із приведення діяльності у відповідність до вимог законодавства у сфері охорони культурної спадщини.

СЕД АСКОД Міністерство культури України
№ 7/56/26 від 13.03.2026
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000A1913C00066EEA00
Підписувач Вербицький Іван Іванович
Дійсний з 07.11.2025 0:00:00 по 06.11.2027 23:59:59

2026-03-18

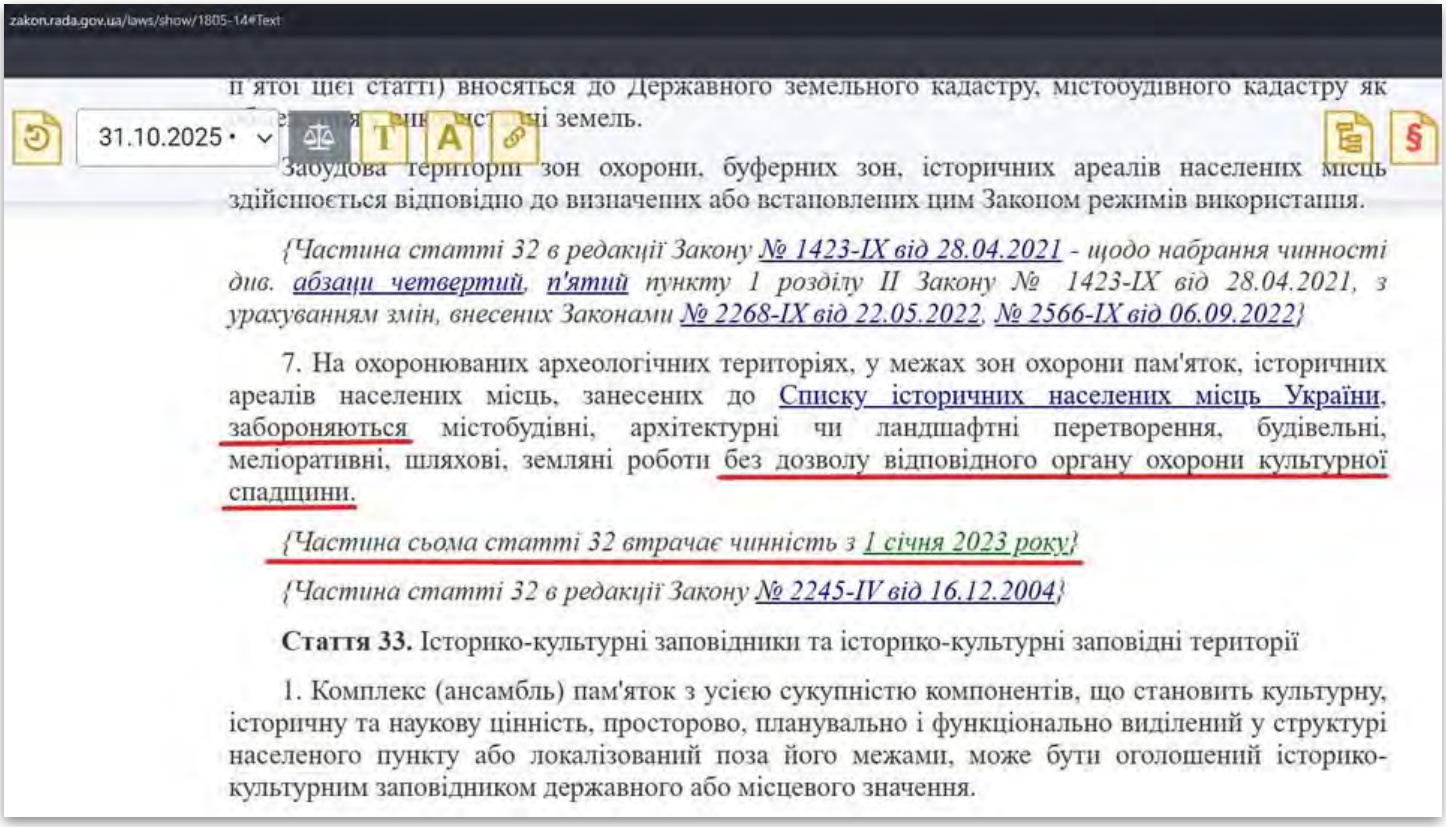
Могильний

Тут мала би бути щира подяка очільниці Міністерства Tetyana *Berezhna*, її профільному заступнику Іван *Вербицький* та всім іншим причетним посадовцям Міністерства.

Але подяки не буде.

Бо Міністерство видало припис з вимогою усунення порушення... якого НЕ ІСНУЄ.

І такого порушення законодавства не існує не просто на даному будівництві, але і взагалі не може існувати в Україні вже понад три роки.

Посадовці Мінкульту встановили, що в межах історичного ареалу відбувається будівництво

> "з порушенням вимог статті 32 Закону, за відсутності погодженої з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини, відповідної проектної документації".

Вимоги щодо отримання дозволу (який на практиці видавався у вигляді погодження проекту) колись справді існували в ст. 32 ЗУ "Про охорону культурної спадщини".

Ось тільки ці норми втратили чинність ще з 1 січня 2023 року (скріншот Закону додаю для зручності).

Це не щось секретне.

> 1) Ну бо, по-перше, це прямо написано в самому Законі в офіційній базі законодавства ВР ;)
>
> 2) По-друге, про це знають навіть в ДІАМ (щоправда, там згадують про ці свої знання лише коли їм вигідно).
>
> Скріншот фрагменту відповіді від голови ДІАМ Новицького також додаю.

То може в ДІАМ знають, а в профільному Міністерстві банально не в курсі?

прийнятий Державною інспекцією архітектури та містобудування України запит на зміну даних у дозвіл на виконання будівельних робіт від 08.09.2025 № ІУ113192671102-9; текст зміни: «Коригування проєктної документації».

Водночас зазначаємо, що частина сьома статті 32 Закону України «Про охорону культурної спадщини», якою встановлено, що на охоронюваних археологічних територіях, у межах зон охорони пам'яток, історичних ареалів населених місць, занесених до списку історичних населених місць України, забороняються містобудівні, архітектурні чи ландшафтні перетворення, будівельні, меліоративні, шляхові, земляні роботи без дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини, *втратила чинність з 1 січня 2023 року*.

Принагідно зазначаємо, що листи ДІАМ не є нормативно-правовими актами, не встановлюють правових норм та мають інформаційний характер.

Голова Олександр НОВИЦЬКИЙ

Така версія виглядає правдоподібно, якби не один нюанс.

В зверненні про порушення законодавства з проханням провести перевірку, окремо акцентувалася увага на тому, що ч. 7 ст. 32 була скасована і мова йде не про відсутність якихось погоджень, а про порушення встановлених режимів використання історичного ареалу.

І прохання в зверненні було саме про перевірку дотримання режимів використання Центрального історичного ареалу.

Відповідно, **проєктні рішення мають відповідати вимогам пам'яткоохоронного законодавства та враховувати режими використання території історичних ареалів та зон охорони, чинні на момент корегування проєктної документації, які відбувалися продовж 2023-2025 років**.

Частиною сьомою статті 32 Закону України «Про охорону культурної спадщини» **було** встановлено, що на охоронюваних археологічних територіях, у межах зон охорони пам'яток, історичних ареалів населених місць, занесених до Списку історичних населених місць України, забороняються містобудівні, архітектурні чи ландшафтні перетворення, будівельні, меліоративні, шляхові, земляні роботи без дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини.

Проте, **зазначені норми втратили чинність з 01.01.2023** відповідно до абзацу другого пункту 1 розділу X Закону України «Про охорону культурної спадщини». Таким чином, **сама по собі відсутність дозволів чи погоджень проєктної документації відповідним органом охорони культурної спадщини не є порушенням Закону**.

Проте, **порушенням вимог Закону є порушення режимів використання території історичних ареалів та/або зони охорони пам'яток культурної спадщини, визначені відповідною науково-проєктною документацією**.

В обов'язковому додатку експертизи **стадії «проєкт»** №30/22 від 18.04.2023 ТОВ «Укрекспертбудпроект» (реєстраційний номер в ЄДЕССБ EX01:4432-9323-8794-8384)

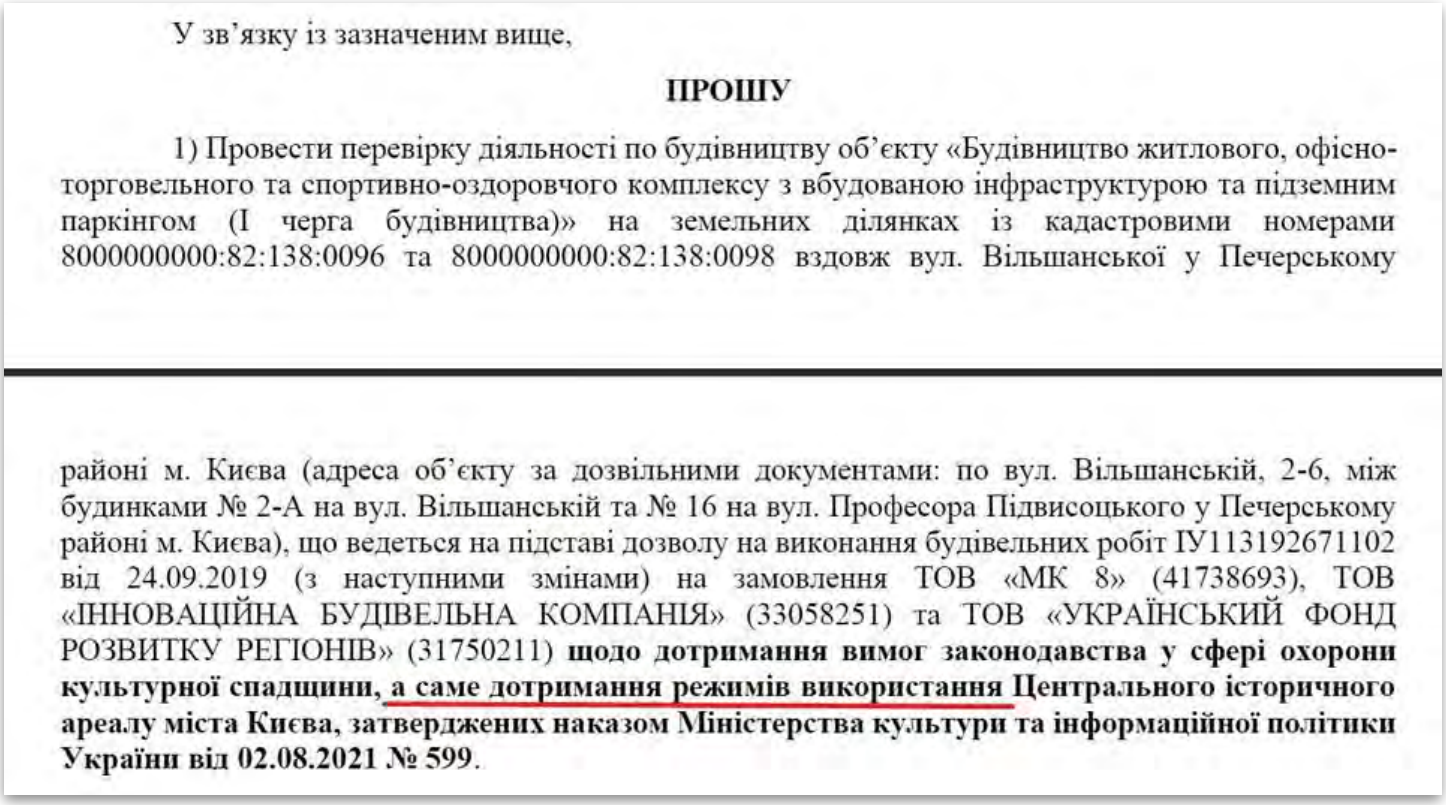
То що ми маємо в результаті?

Мінкульт отримав звернення, де детально з посиланням на всі документи було розписано порушення режимів використання Центрального історичного ареалу Києва і було прохання це перевірити.

І містилося застереження, що за чинним законодавством формальна відсутність погодження не є порушенням.

Але

— посадові особи Міністерства повністю проігнорували зміст звернення і начебто виявили порушення, якого існувати навіть не могло...

У зв'язку із зазначеним вище,

ПРОШУ

1) Провести перевірку діяльності по будівництву об'єкту «Будівництво житлового, офісно-торговельного та спортивно-оздоровчого комплексу з вбудованою інфраструктурою та підземним паркінгом (І черга будівництва)» на земельних ділянках із кадастровими номерами 8000000000:82:138:0096 та 8000000000:82:138:0098 вздовж вул. Вільшанської у Печерському районі м. Києва (адреса об'єкту за дозвільними документами: по вул. Вільшанській, 2-6, між будинками № 2-А на вул. Вільшанській та № 16 на вул. Професора Підвисоцького у Печерському районі м. Києва), що ведеться на підставі дозволу на виконання будівельних робіт ІУ113192671102 від 24.09.2019 (з наступними змінами) на замовлення ТОВ «МК 8» (41738693), ТОВ «ІННОВАЦІЙНА БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ» (33058251) та ТОВ «УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ» (31750211) **щодо дотримання вимог законодавства у сфері охорони культурної спадщини, а саме дотримання режимів використання Центрального історичного ареалу міста Києва, затверджених наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 02.08.2021 № 599.**

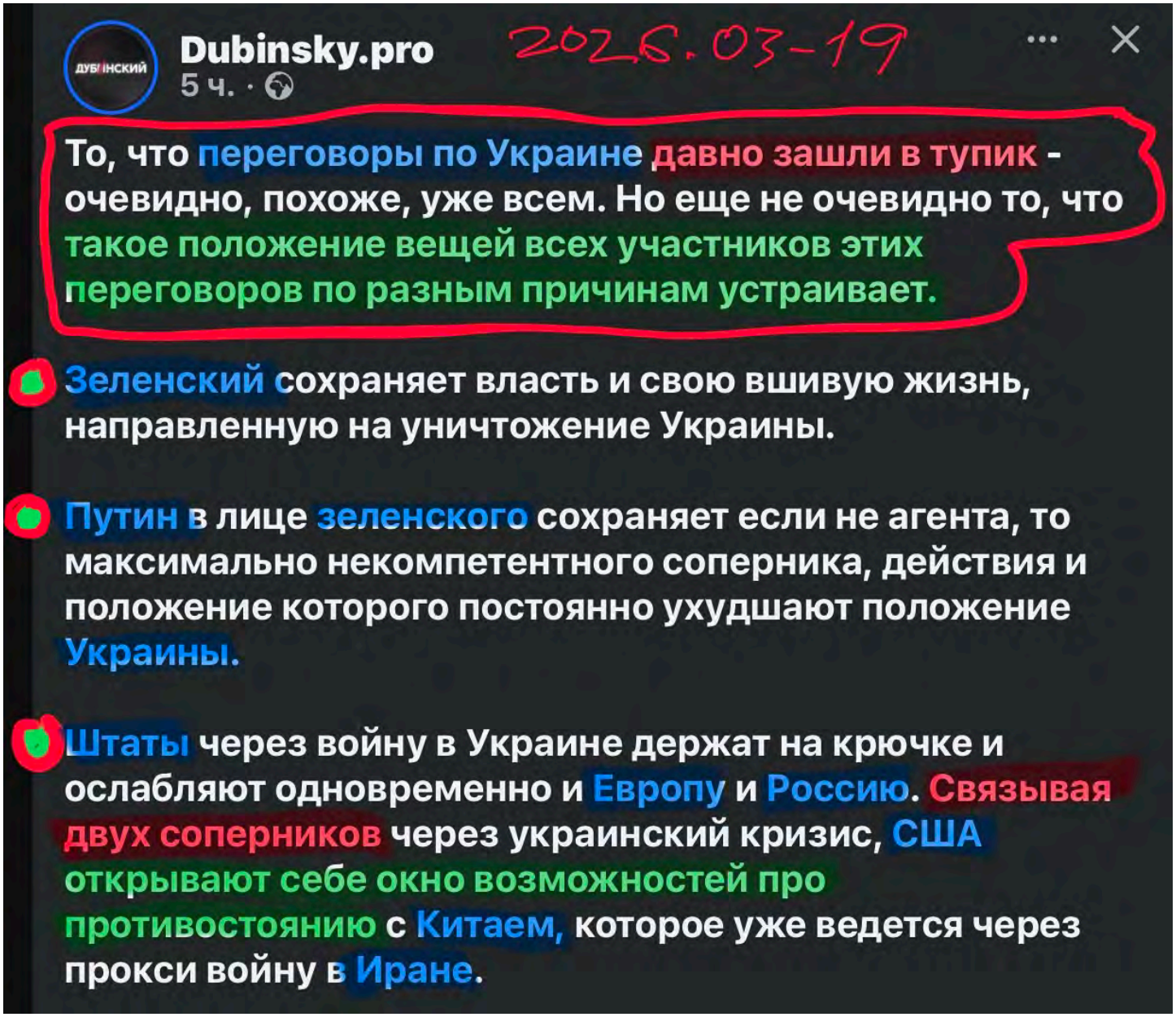
Як наслідок,

— забудовник-порушник елементарно в суді скасує припис і продовжить своє незаконне будівництво з порушення, в тому числі, міжнародних зобов'язань України по Конвенції про охорону архітектурної спадщини Європи.

Дуже хотілось би, щоб дії Мінкультури були звичайною помилкою, яку вони оперативно виправлять. І буде дуже сумно, якщо **це зовсім не помилка, а свідомі дії з метою забезпечити дах незаконному будівництву....**

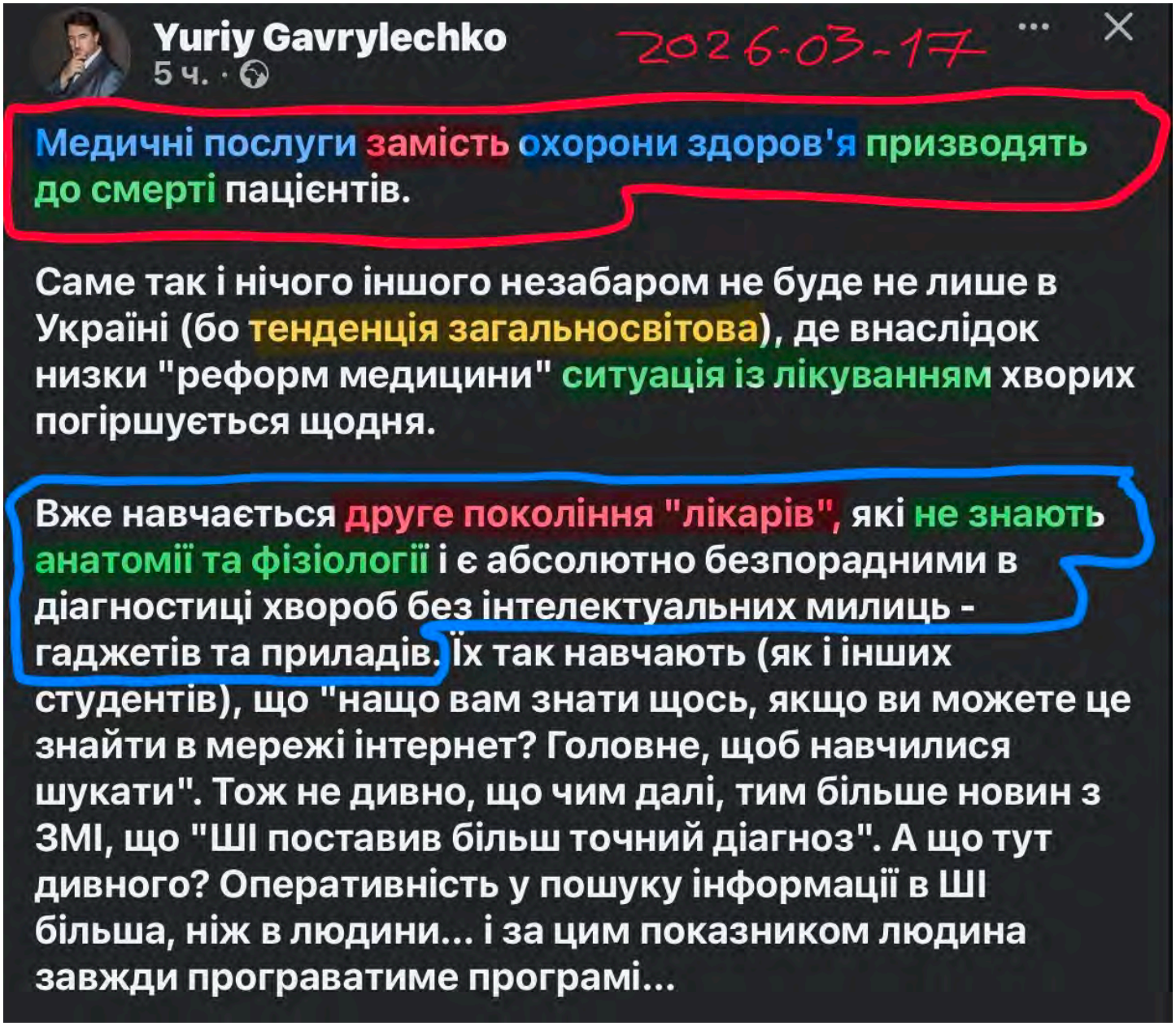
***

№ 1.708

Dubinsky.pro
5 ч. ·
2026.03-19
То, что переговоры по Украине давно зашли в тупик - очевидно, похоже, уже всем. Но еще не очевидно то, что такое положение вещей всех участников этих переговоров по разным причинам устраивает.
Зеленский сохраняет власть и свою вшивую жизнь, направленную на уничтожение Украины.
Путин в лице зеленского сохраняет если не агента, то максимально некомпетентного соперника, действия и положение которого постоянно ухудшают положение Украины.
Штаты через войну в Украине держат на крючке и ослабляют одновременно и Европу и Россию. Связывая двух соперников через украинский кризис, США открывают себе окно возможностей про противостоянию с Китаем, которое уже ведется через прокси войну в Иране.

***

№ 1.709

***

№ 1.710

Від нас усіх залежить, щоб росіяни не прийшли на переговори з відчуттям, що їхня позиція значно посилилась – Президент під час звернення до учасників засідання Єврради

2026-03-19

Запорукою закінчення війни є *послаблення* російського агресора:

1) — збільшення втрат на полі бою,

2) — економічні збитки, й

3) — продовження сильної підтримки України.

Про це заявив Президент України Володимир Зеленський під час звернення до учасників засідання ***Європейської ради***.

Глава держави подякував за допомогу Україні й висловив сподівання, що Європа знайде вихід зі складної ситуації, особливо коли йдеться про дестабілізацію європейської підтримки України.

«Агресор має слабшати, і це запорука закінчення війни. Це означає, що агресор має слабшати на полі бою, і великі втрати Росії на фронті – близько *30-35 тисяч солдатів щомісяця* – це забезпечують.

Росія також має зазнавати *економічних втрат*, і саме для цього існують санкції.

І є ще моральний аспект: важливо, щоб *підтримка* для нас залишалася сильною, стабільною та довгостроковою, на роки і щоб саме агресор

відчував, що його майбутнє непередбачуване, – агресор, а не ми», – наголосив Президент.

Володимир Зеленський акцентував, що

> **— Україна робить усе можливе, щоб дипломатія була ефективною та щоб закінчити війну.**

«Останні кілька днів ми отримували *сигнали* від американської сторони про те, що переговори можуть незабаром поновитися.

Але з яким настроєм російська сторона прийде на переговори цього разу?

Від нас усіх залежить, щоб росіяни не прийшли на ці переговори з відчуттям, що їхня позиція значно посилилась», – зазначив Глава держави.

За словами Президента, йдеться не лише про ситуацію навколо Ірану, яка підвищує світові ціни на нафту.

Через активне використання ракет ППО на Близькому Сході та в регіоні Затоки росіяни можуть сподіватися на дефіцит цього озброєння для постачання Україні.

Також заблокований 20-й пакет санкцій Євросоюзу проти Росії, а США послабили деякі обмеження, і це приносить значні кошти у воєнний бюджет російського очільника.

Володимир Зеленський наголосив, що

> **— критично важливим для України залишається *пакет підтримки на 90* млрд євро на 2026–2027 роки.**
>
> **— Зі свого боку Україна робить усе необхідне для його розблокування, зокрема щодо *нафтопроводу «Дружба»*.**

«Наша команда з енергетичних компаній – Нафтогазу та Укртранснафти – змістовно працює над реалізацією того,

> 1) — про що ***ми домовилися***.

Але рішення за вами:

> 2) — **чи хочете ви, щоб російська нафта імпортувалася до Європи, розуміючи, що це допомагає агресору**», – зазначив Глава держави.

Президент наголосив, що російські удари ***пошкодили*** українську енергетичну інфраструктуру, тому потрібно діяти швидко, щоб захистити енергосистему та відновити зруйноване.

— Для забезпечення енергетичної стійкості на наступну зиму потрібно щонайменше 5 млрд в межах пакета на 90 млрд.

— Також Україні необхідно оплатити контракти з європейськими виробниками щодо літаків, ППО та обладнання.

Окремо Володимир Зеленський акцентував на важливості розблокування 20-го пакета санкцій. Він допоможе наблизити мир і показати Росії, що вона не отримує переваги.

Глава держави також закликав і надалі використовувати кожну можливість заради пошуку ракет для систем Patriot.

«Саме тому програма PURL корисна. Дякую всім, хто до неї долучається. Ми знаємо: **не всім подобається ідея використання частини з 90 мільярдів на купівлю ракет** для Patriot через PURL, якщо немає інших варіантів. Але якщо інших варіантів справді немає, це необхідно для захисту від російських балістичних ударів – це питання порятунку життів», – зазначив Президент.

Крім того, Володимир Зеленський **акцентував**, що

— з боку України буде зроблено все для відкриття кластерів і продовження переговорів про *вступ до Європейського Союзу*.

«**Росія має чітко усвідомити й реально відчути, що Україна буде у Європі й це не зупинити**.

Саме тому **ми проводимо внутрішні реформи** та **працюємо на зовнішньому рівні, щоб забезпечити *чітку дату вступу до ЄС***.

Якщо буде визначена ***чітка дата***, це означатиме, що Росія ніяк не зможе заблокувати наш вступ», – підсумував Глава держави.

***

№ 1.711

Українська *команда* – саме політична частина переговорної групи – вже в дорозі, і на цю суботу *очікуємо зустрічі* – звернення Президента

2026-03-19

Бажаю здоров’я, шановні українці!

Сьогодні вже в Києві.

Були насичені візити в ***Британію*** та ***Іспанію***.

Є в нас нові оборонні домовленості, це стосується як виробництва зброї, так і підтримки для всього нашого суспільства.

Ми представили партнерам також ***спроможності***, які в нас є, щоб спільний захист, спільні дії могли стати сильнішими.

Продовжимо цю роботу. І відчувається, що потреба в координації зусиль та в об’єднанні потенціалів зараз більша, ніж будь-коли.

> 1) — Зараз увесь світ слідкує за ситуацією на близькому Сході та в регіоні Затоки: постійні удари іранського режиму по сусідах значно дестабілізують ринки, дуже важливі лінії постачання енергоресурсів.
>
> 2) — Зараз багато хто у світі говорить і про захист енергооб’єктів, і про неприпустимість енерготерору проти людей та цілих країн, і про безпеку на морі – вільне мореплавство та безпечні торговельні шляхи.

Все це дійсно глобальний інтерес.

І

3) — зараз слухаєш такі численні заяви з різних країн – багато в чому це фактично вони повторюють те, що Україна говорила ще у 22-му, 23-му роках про російські агресивні кроки.

Про морську блокаду наших портів, про російські намагання позбавити нас доступу до глобальної торгівлі. Росія ж роками робить із нашою енергетикою те саме, що іранський режим тепер з інфраструктурою у своєму регіоні.

Іншого мотиву такої цілеспрямованої агресії проти енергетики, як російські удари проти наших електростанцій, проти нашого видобутку газу і як удари зараз іранського режиму по всіх, хто навколо нього, – іншого мотиву в цих ударів не може бути, ніж **щоб народи страждали.**

І тому так важливо, щоб глобальна співпраця хоча б зараз змогла дати реальні безпекові відповіді – відповіді для всіх, для Європи також.

Удари залишків іранського режиму по Катару, по Саудівській Аравії, по Еміратах та інших країнах – це удари фактично по глобальній стабільності та по європейській енергетичній безпеці.

Україна готова долучатися до спільних безпекових ініціатив, щоб якнайшвидше стабілізувати ситуацію.

— Україна давно пропонує створити реалістичні та дієві інструменти, щоб можна було ставити на місце тих, хто блокує морські торговельні шляхи, хто знищує, просто знищує нормальне судноплавство, знищує енергетичну інфраструктуру.

Україна пройшла цю зиму – через російські удари.

Близький Схід та регіон Затоки зіткнулися фактично з таким же злом.

Росія та іранський режим недаремно допомагають одне одному. Треба зупиняти їх, це **відповідальність кожного лідера – забезпечити реальну стабільність, гарантувати безпеку**. Ми всі разом точно сильніші.

За цей тиждень Рустем ***Умєров*** був у ключових столицях регіону Затоки й сьогодні вже доповідав по результатах.

Поки що в телефонному режимі. Завтра буде більш предметна доповідь онлайн.

Є розуміння, які **нові безпекові домовленості можуть бути з країнами в цьому регіоні.**

1) — Є ***конкретні речі***, якими вони можуть підтримати нас, Україну, підтримати наш захист – передусім це ***ППО***,

2) — і є те, в чому ми можемо підтримати їх, і вже підтримуємо.

— Українські *групи експертів для захисту від «шахедів» вже у відповідних країнах*, щоденно є доповіді й по їхньому виконанню завдань.

Важливо також, що **є *сигнали* від американської сторони щодо готовності продовжити роботу в наявних форматах перемовин для закінчення війни Росії проти України.**

Переговорна пауза була, час її завершувати.

І ми робимо все, щоб перемовини були дійсно змістовними.

Українська команда – саме *політична частина* переговорної групи – вже в дорозі, на цю суботу *ми очікуємо зустрічі* в Сполучених Штатах Америки.

Сьогодні ми детально говорили щодо перемовин і з ***Умєровим***, і з Кирилом ***Будановим***, і з Давидом ***Арахамією***. Також у зустрічах братиме участь Сергій ***Кислиця***. Наш пріоритет – зробити все для можливості достойного миру. Я дякую всім, хто із цим допомагає.

Кислиця **Сергій Олегович** — дипломат, державний службовець, надзвичайний і повноважний посол. У 2020–2024 рр. був постійним представником України при ООН, з 5 січня 2026 року обіймає посаду першого *заступника керівника ОП* України.

Ще кілька речей.

Я взяв участь у засіданні Європейської ради. Головні речі цілком зрозумілі та справедливі. **Європа вже ухвалила рішення щодо гарантій фінансової стійкості – це пакет у 90 мільярдів євро для України на два роки.**

І ми сподіваємось, що це рішення Європи буде реалізоване. Україна в комунікації щодо цього з представниками Європейського союзу. Це важливо також для нашої підготовки вже до наступної зими.

Сьогодні був на доповіді міністр енергетики Денис ***Шмигаль***. І по ситуації в енергосистемі, і по заходах, які потрібно нам зробити.

«*Плани стійкості*» для наших українських регіонів усі затверджені. Кожен розуміє, що потрібно. Відповідальність – і на урядовому рівні, на рівні областей і громад – дуже висока.

Сьогодні також ми говорили з Прем'єр-міністром Юлією ***Свириденко*** та міністром фінансів Сергієм ***Марченком*** по фінансовому забезпеченню, зокрема, **підготовки до зими**. Але це все залежить не тільки від українців.

Ми цілком справедливо розраховуємо, що Європа буде з нами та знайде спосіб виконати те, що вже узгоджено.

Я дякую кожному лідеру, який із нами в таких питаннях, бо це питання захисту життя наших людей, захисту нормальності. Дякую вам!

Слава Україні!

***

№ 1.712

Заява Президента України під час спільного з Прем'єр-міністром Іспанії спілкування з журналістами

2026-03-18

Дорогий Педро, шановний пане Прем'єр-міністре!

*Шановні **команди**, поважні журналісти, всі присутні!*

Я вдячний Іспанії за підтримку й за цей візит. Дуже вдячний. Візит важливий, який теж багато в чому підтримає Україну та, що дуже важливо, дозволить збільшити нашу взаємодію: оборонні виробництва наших країн, спроможності нашого захисту, нашу політичну співпрацю.

Ми все це дуже цінуємо, і Педро сказав, що це четвертий візит під час цієї війни. І впродовж усіх цих візитів, я вважаю, наші відносини тільки міцніли. Між нашими людьми – я хочу подякувати тобі, я знаю, як люди в Іспанії,

звичайні люди, ставляться до звичайних українців. Це, безумовно, повага до українців. Але це й повага українців до іспанців. Як ви ставитеся до наших громадян.

Ну і, безумовно, Педро, твої меседжі. Все йде завжди від енергії лідера держави, тому я дуже дякую тобі за це. Високо цінуємо таке ставлення.

Сьогодні є ***нові оборонні угоди*** між Україною та Іспанією і нашим приватним сектором, нашими компаніями.

Є рух в економічній, інфраструктурній взаємодії між нами, про що Прем'єр-міністр сказав щодо залізниці. Це важливі рішення.

Також продовжується ***гуманітарна та дипломатична взаємодія*** між нашими країнами.

Ми приділили сьогодні значну увагу з Прем'єр-міністром саме ***захисту неба***.

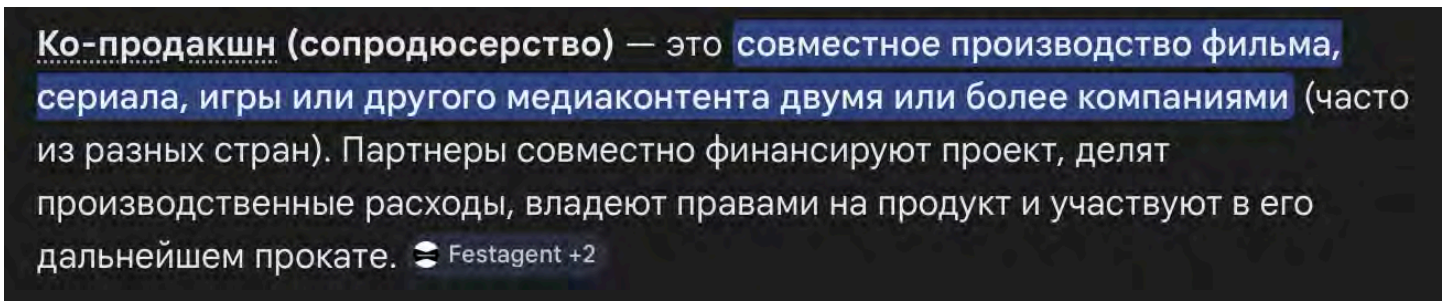
Яка була складна зима в Україні. Війна Росії проти України триває так само жорстко, вона триває, на жаль, так само жорстко, як і раніше. Фактично щонайменше п'ять-шість разів на місяць росіяни завдають масованих ударів по нашій інфраструктурі, а дрони й ракети прилітають кожного дня – по енергетиці б'ють, по українських містах. Росія дозволяє собі використовувати більше балістики, ніж раніше це було, і це десятки тільки балістичних ракет на місяць. Ще – значну кількість крилатих ракет і більш руйнівні дрони.

Тому посилення нашої ППО, забезпечення систем ППО ракетами – це потреба, і вона постійна, постійне завдання, постійна робота. Наші попередні зустрічі з Прем'єр-міністром були результативними щодо цього, і **Іспанія значно підтримала наш *захист неба***, дякую ще раз за це.

Сьогодні ми ***з Педро також говорили про різні проєкти***.

Я дуже ***сподіваюся***, що ми реалізуємо всі наші проєкти, все, про що ми домовляємося, – що це не будуть тільки підписи, я ***впевнений*** у цьому. І ми будемо зі свого боку, державного боку, постійно за цим слідкувати.

Я дуже вірю в ***копродакшн*** між нашими країнами.

Я почав цей візит з іспанського оборонного підприємства, і ми працюємо разом з урядом Іспанії, з іспанськими компаніями заради реального подальшого технологічного розвитку наших Сил оборони, наших обох країн.

Україна готова допомогти тими знаннями, які ми отримали під час війни, особливо це необхідні дрони, досвід, спроможності.

Іспанська оборонна промисловість має змогу постачати необхідні Україні снаряди, радари, техніку. Наші команди вже детально над цим працюють, і сьогодні були підписані нові угоди, які розширюють співпрацю. Дякуємо.

Важливо, що Іспанія серед перших у Європі спрямувала кошти за оборонною програмою SAFE для підтримки виробництва й для підтримки України. Ми погодили сьогодні список продукції, яка буде вироблятися в рамках SAFE. І ми працюємо з європейськими державами, зокрема і з Іспанією, щоб програма SAFE та відповідні кошти використовувались і для фінансування виробництва в Україні. Ми розраховуємо, що Іспанія також буде нас підтримувати в цьому.

Також ми говорили про програму PURL – ця програма також загальноєвропейська, її значення критичне для України. Вона дозволяє нам купувати, на жаль, безальтернативні поки що… Це, на жаль, єдиний варіант, це безальтернативні речі для захисту нашого неба – це ракети для «петріотів». Ми активно працюємо, щоб у Європі було своє сильне виробництво антибалістичних систем, і я впевнений, що буде результат у цьому. Але це, на жаль, час, потрібен час. Захист життя очікувати не може, і росіяни не припиняють своїх ударів навіть тоді, коли ми активізуємося в дипломатичному напрямку. Тому ми так цінуємо кожен європейський внесок.

Я вдячний тобі, Педро, за підтримку, я вдячний НАТО за координацію цих відповідних програм.

І ще одне.

Хочу відзначити нашу взаємодію у сфері інфраструктури, зокрема контракт між іспанською компанією TRIA і нашою Укрзалізницею.

Це угоди, які дозволять Україні збільшити логістичні спроможності і стануть іще однією складовою наших більш сильних зв’язків із Євросоюзом та всіма партнерами у Європі. Дякую за це, як і за постійну, незмінну та відчутну підтримку України в питанні нашої інтеграції у Євросоюз, у питанні санкцій проти агресії Росії, а також у питанні про гарантування нашої безпеки, у тому числі фінансових гарантій.

Ми обговорили сьогодні також роботу щодо пакета у 90 мільярдів євро для України від Європи – треба розблокувати цей пакет.

Іспанія підтримує нас, тим більше **це питання не тільки фінансів, але й базової справедливості, яка повинна бути у Європі**.

Рішення про такий пакет підтримки ухвалювалося в контексті долі заморожених російських активів, які є у Європі і які мають слугувати захисту від російських ударів та відновленню після цієї війни.

Рішення про передачу російських активів Україні, на жаль, не було ухвалене, і натомість був сформований пакет фінансової стійкості – по суті на основі постійного заморожування російських активів.

І це для нас дуже важливо – отримати це фінансування.

Саме тому так важливо, щоб європейський пакет почав працювати якнайшвидше.

Ми дуже сподіваємося, що Європа забезпечить реальне виконання ухваленого рішення – тим більше коли це справедливо й коли від цього залежить реальний захист життя людей. Дякую всім, хто підтримує нас у цьому. Завтра ми будемо говорити про це, зокрема, у форматі Євроради.

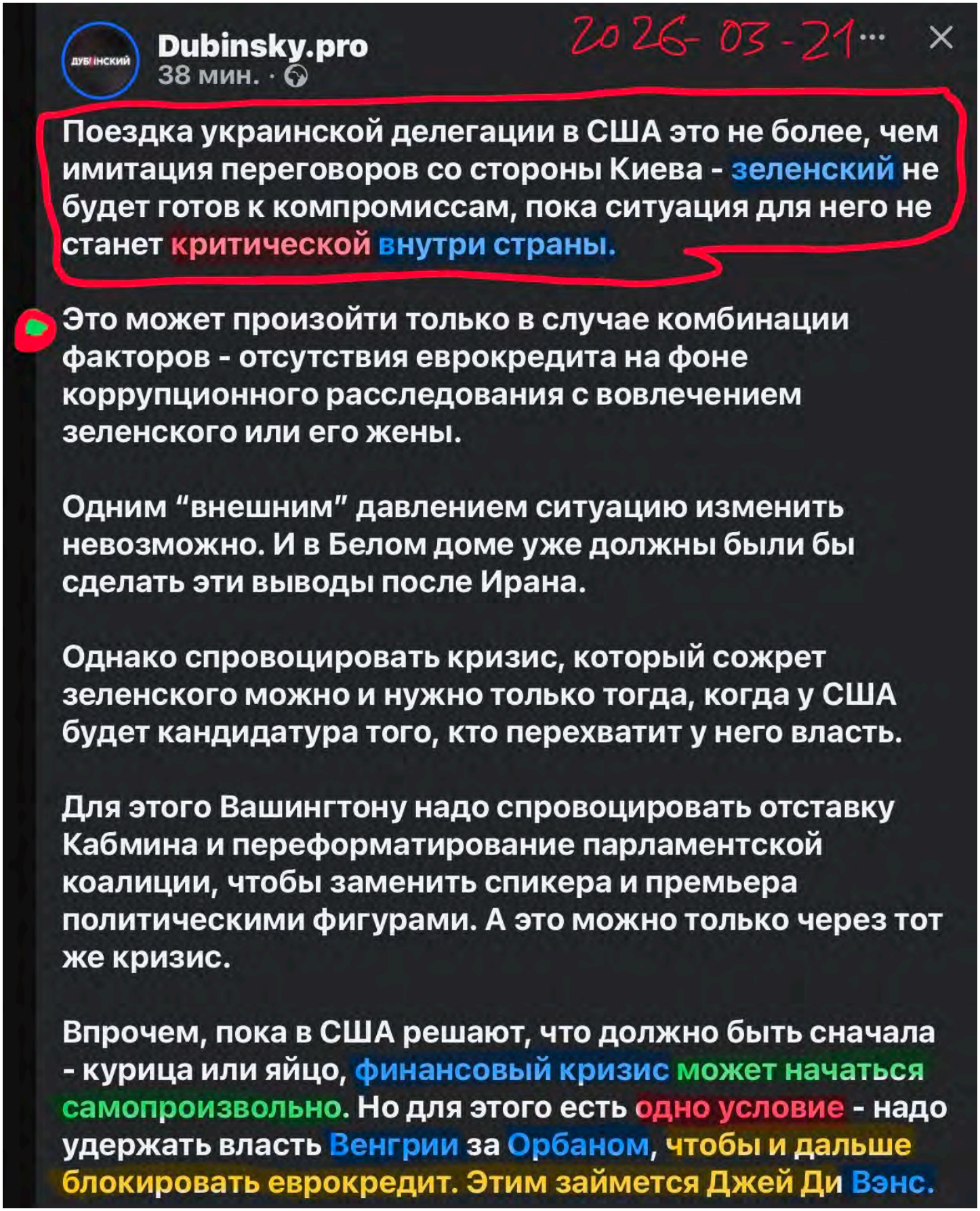
Дякую ще раз, Педро, за цей візит!

Дякую, Іспаніє!

Слава Україні!

***

№ 1.713

***

№ 1.714

20 березня 2026 року, Національний банк України відзначив 35-річчя свого створення

2026-03-22

Олег ***Белінський***

Це гарний вік для інституції, яка з 1991 року *відповідає* за

> **— 1) монетарну політику, 2) стабільність гривні та 3) фінансову систему країни.**

Протягом усього цього часу ми регулярно чуємо від НБУ майже однакові формулювання справжню «***мантру про непохитну стійкість***».

Ось лише кілька класичних прикладів з пресрелізів, виступів та заяв:

> «— Національний банк України непохитно забезпечує стійкість та стабільність гривні, застосовуючи весь арсенал наявних інструментів та значні міжнародні резерви для згладжування надмірних коливань.
>
> — Ми продовжуємо твердо стояти на варті курсової стійкості, не допускаючи деструктивних спекулятивних атак та підтримуючи керовану гнучкість обмінного курсу в інтересах макроекономічної стабільності.
>
> — Національний банк України й надалі відіграє ключову роль у підтриманні стабільності валютного ринку, оперативно реагуючи на будь-які дисбаланси та захищаючи гривню від надмірної волатильності.

— Забезпечення цінової та фінансової стабільності, а також стійкості гривні залишається нашим безумовним пріоритетом і основною місією в будь-яких умовах.

— НБУ зберігає повний контроль над ситуацією на валютному ринку та готовий рішуче використовувати всі наявні ресурси для підтримки стабільності національної валюти.

— Ми неухильно дбаємо про стійкість гривні, балансуючи між необхідною гнучкістю курсу та недопущенням різких стрибків, які могли б зашкодити економіці та довірі громадян.

— Національний банк України підтверджує свою непохитну відданість забезпеченню стабільності гривні як однієї з ключових передумов сталого економічного розвитку країни.

— Завдяки зваженій політиці та достатньому рівню резервів НБУ продовжує ефективно підтримувати стійкість валютного ринку навіть у періоди підвищеної невизначеності.

— Ми й надалі будемо послідовно та рішуче захищати стабільність гривні, застосовуючи всі необхідні заходи для збереження макрофінансової рівноваги.»

Ця «мантра», здається, десь записана в секретному посібнику та щоб стати головою НБУ, її, мабуть, треба вивчити напам’ять.

А тепер давайте подивимося на цифри

Не будемо брати всі 35 років та обмежимося періодом з моменту введення гривні (вересень 1996 року), коли стартувала «нова» національна валюта.

1. Девальвація гривні

З введення гривні у вересні 1996 року (офіційний курс ≈ 1,76–1,83 грн за 1 USD) до березня 2026 року (офіційний курс НБУ ≈ 43,96–44,16 грн за 1 USD) гривня девальвувала приблизно в 24 рази (44 ÷ 1,8 ≈ 24,4).

Іншими словами,

— за 30 років 1 долар подорожчав у 24 рази відносно гривні.

2. ВВП на душу населення

За прогнозами МВФ (World Economic Outlook, жовтень 2025, актуально на 2026 рік) *номінальний ВВП на душу населення* України становить близько 6 700–6 800 USD (точніше 6 718 USD).

Це рівень країн нижнього середнього доходу:

- Південна Африка ≈ 6 800 USD
- Марокко, Алжир, Індонезія (трохи нижче/вище)
- Кабо-Верде ≈ 6 080 USD
- Тонга ≈ 6 010 USD
- Замбія, Болівія, Гана (діапазон 5–7 тис. USD)

У Європі це найнижчий показник — та нижче за Молдову та Грузію.

3. Інфляція з 1991 року

З 1991 по 2026 рік (за даними Держстату, World Bank, IMF та калькуляторів інфляції) ціни зросли приблизно в 1,4–1,6 мільйона разів (кумулятивна інфляція ≈ 140–160 мільйонів відсотків).

Основний внесок

— гіперінфляція 1992–1995 років (тисячі відсотків щороку).

Навіть з 1992 по початок 2026 року

— загальний **приріст цін сягає 160 мільйонів відсотків** (за оцінками *worlddata.info*).

4. Промислове виробництво

Обсяг *manufacturing value added* в Україні у 2024–2025 роках — ≈ 14–16 млрд USD (за даними World Bank та TheGlobalEconomy, 2024 — 16,04 млрд USD).

Це рівень:

- Еквадор ≈ 14–15 млрд
- Гватемала ≈ 14–15 млрд
- Шрі-Ланка ≈ 15 млрд
- Білорусь ≈ 16–17 млрд (але населення менше)

На душу населення — ≈ 250–350 USD (з урахуванням війни та падіння).

Це близько до:

- Індонезія (300–500 USD, але швидко росте)
- Філіппіни (400–600 USD)
- Гана, Кенія (200–400 USD)
- Марокко (400–600 USD)
- Болівія, Парагвай (300–500 USD)

5. Обсяг кредитів в економіку

Кредитний портфель банків (нефінансовим корпораціям та домогосподарствам) у 2025–2026 роках сягнув рекордних 1,3–1,36 трлн грн (зростання на 22% у 2025).

На душу населення — ≈ 800–900 USD.

Це рівень нижнього середнього доходу *emerging markets*:

- Казахстан (1 000–1 500 USD)
- Гана, Кенія (500–1 000 USD)
- Індонезія (1 000–1 500 USD)
- Марокко (1 000–2 000 USD)

***

Тому свято було непохитним, заспівали Гімн та всі причетні отримали нагороди.

Так і живемо.

Всіх колег банкірів зі святом)

***

№ 1.715

Облава на лікарні: не очищення, а дисциплінування перед переділом

2026-03-22

Підготовлено командою ГО "ЕАЦ "***Медичний конструктор***"

20 березня 2026 держава зайшла в українські лікарні не як партнер, а як каральний орган.

Офіційний сюжет на перших шпальтах виглядає ефектно:

> — десятки обшуків, кримінальні провадження, підозри, збитки на понад сто мільйонів.

Зловживання, ймовірно, справді були.

Але це не знімає з порядку денного **головного питання:**

1) — чому система, яку роками свідомо будували на економічній напівправді, раптом вирішила вдягнути «мантію каральної доброчесності?».

І головне

2) — на чию користь насправді працює така форма «наведення порядку»?

У цій історії кримінальна фабула вторинна. Набагато важливіша — послідовність дій:

1. Спершу аудитори формують інформаційний фон, заявляючи, що порушення є майже всюди.

2. Потім НСЗУ включає механізм фінансового тиску: жорсткі моніторинги, претензії, призупинення оплат, показове розірвання пакетів.

3. Тепер — силова фаза.

Це вже не про контроль і не про аудит.

Це класична технологія *дисциплінування*:

1) — спочатку перекрити системі фінансовий кисень,

2) — потім публічно затаврувати її як хронічно корумповану, а

3) — далі — заходити з обшуками під оплески тих, хто щиро вірить, що єдина проблема нашої медицини ховається у «поганих головних лікарях».

1. Економіка напівправди та рятувальне коло громад

Але економічна правда значно брудніша й неприємніша.

— Українська медична мережа вижила не тому, що реформа раптом навчила її чесно заробляти на прозорому ринку.

— І точно не тому, що тарифи від держави стали економічно обґрунтованими.

Вона вижила, бо роками *балансувала* на суміші легальних платних послуг, «благодійних» кас, тіньових платежів і тих самих адаптивних практик із розряду «ви вдаєте, що платите нам повну вартість, а ми вдаємо, що виживаємо лише на ці гроші».

Ось тут варто сказати ***головне***:

> **— ця конструкція ніколи б не втрималася без місцевого самоврядування.**

Децентралізація в медицині часто виглядала як банальне ***делегування проблем***.

> Громадам залишили стіни, оплату комунальних послуг, а згодом — і обов'язок з власних бюджетів доплачувати лікарям базову зарплату та купувати дороговартісне обладнання, коли грошей від проголошених «державних гарантій» катастрофічно не вистачало.

Місцеві бюджети стали тим самим рятувальним колом, яке не дало системі потонути під час пандемії та в перші роки великої війни.

Саме завдяки симбіозу 1) місцевих дотацій та 2) «адаптивної» економіки мережа зберегла кадри, втримала відділення і забезпечила доступність допомоги там, де центр відмовився чесно оплачувати реальну собівартість лікування.

Ось ключова річ, яку політики так і не наважилися визнати вголос:

> — без «сірого» прошарку та постійних вливань громад економіка української медицини просто не зводилася.

Пацієнту роками продавали красиву телевізійну легенду про тотальну безоплатність, тоді як лікарні жили в режимі хронічного виживання.

І сьогодні тих самих управлінців, яких держава змусила дозбируючи ресурс звідусіль, хочуть показово карати за сам факт адаптації до її лицемірства.

> — Це не означає, що фіктивні послуги чи відверті маніпуляції з електронною системою треба пробачити. Жодним чином.

Але давайте без ілюзій:

> **— держава тут не стоїть у білому пальті.**

Вона роками дивилася крізь пальці на *прірву між державним тарифом і реальною вартістю послуг*.

А тепер чиновники поводяться так, ніби вчора вранці раптово виявили моральне падіння медицини.

Ні, шановні. Ви не виявили падіння.

Ви виявили закономірний наслідок моделі, яку самі ж і насадили.

2. Удар по самоврядуванню: як забрати лікарню без приватизації

І саме тому нинішні маски-шоу виглядають не стільки як антикорупційна кампанія, скільки як **артпідготовка до наступного великого переділу системи.**

Цей ***каральний похід*** — це ще й

1) — прямий удар по місцевому самоврядуванню та

2) — прихована експропріація ресурсу громад.

Варто згадати *історію реформ*.

Ще перший радикальний імпульс реформи передбачав виведення лікарень зі статусу бюджетних установ і наближення їх до логіки госпрозрахункових підприємств.

Тоді цей процес пригальмували, бо швидко стало очевидно: з нашими тарифами і соціальним навантаженням комунальна мережа піде у масове банкрутство.

Сьогодні цей курс повертається в «більш елегантній упаковці».

Слово «продати» звучить токсично.

Тому тепер кажуть:

— «корпоратизувати», «оптимізувати», «залучити приватного партнера», «перебудувати госпітальну мережу».

Словник змінився — логіка ні.

В умовах цього курсу силове приниження комунальних закладів має чіткий сигнал.

Коли лікарню системно «кошмарять» перевірками та блокують їй рахунки, перед мером чи головою громади постає «вибір без вибору».

Тягнути збитковий, паралізований санкціями заклад місцевий бюджет довго не зможе.

Тепер з'являються ***«рятівні» рішення»***:

— концесія, аутсорс чи передача активів «ефективнішому» власнику.

Це геніальна у своїй цинічності технологія.

У наш час не обов’язково приватизувати саму будівлю.

Достатньо 1) відібрати в лікарні фінансову стійкість, 2) знищити репутацію і 3) перехопити контроль над потоками пацієнтів.

Держава фактично каже регіонам:

> **— ви погані власники, тому 1) ми створимо умови, за яких ви самі, добровільно, 2) віддасте свої ключові соціальні активи.**

До того ж, це надзвичайно зручна ***політична ширма***.

> 1) — Коли пацієнт не може отримати послугу, винен виявляється не уряд, який затвердив дефіцитний тариф, і не НСЗУ, яка затримала виплати.
>
> 2) — Винні «корумпований головний лікар» та «байдужа місцева влада». Центр монополізував право на хороші новини та розподіл бюджетів, а громадам залишив кримінальні справи, перевірки та відповідальність за порожні каси.

3. Зачистка майданчика під оплески

Тому запитання «на чию користь облави?» — зовсім не риторичне.

> — Точно не на користь пацієнта (ним у нас традиційно прикривають усе: від урізання бюджетів до ліквідації відділень).
>
> — І не на користь місцевих громад, які втрачають спроможність управляти своїми ж закладами.

Об’єктивно такі кампанії грають на руку моделі, де

> **— 1) великий капітал, 2) управлінський ресурс і 3) «політичний дах» мають значно більше шансів на виживання, ніж районна лікарня, яка ще вчора тримала на собі всю громаду.**

Окрема *маніпуляція*

> **— це захоплені розмови про *«стрімке зростання приватного медичного сектора».***

У звітах це виглядає красиво. Але реальна інфраструктура, основні обсяги складної допомоги та левова частка соціального навантаження досі лежать на плечах комунальних закладів.

Якщо зараз їх системно довести до стану перманентної провини і колапсу, завтра нам урочисто повідомлять, що приватний ринок «природно посилився».

— Ні, він не посилився природно.

— Йому просто агресивно зачистили майданчик руками силовиків.

Найбільший цинізм цієї ситуації полягає в тому, що її продаватимуть суспільству як *торжество прозорості*.

Хоча насправді ми спостерігаємо зовсім інше:

— жорстке ***дисциплінування мережі та місцевої влади*** перед новим

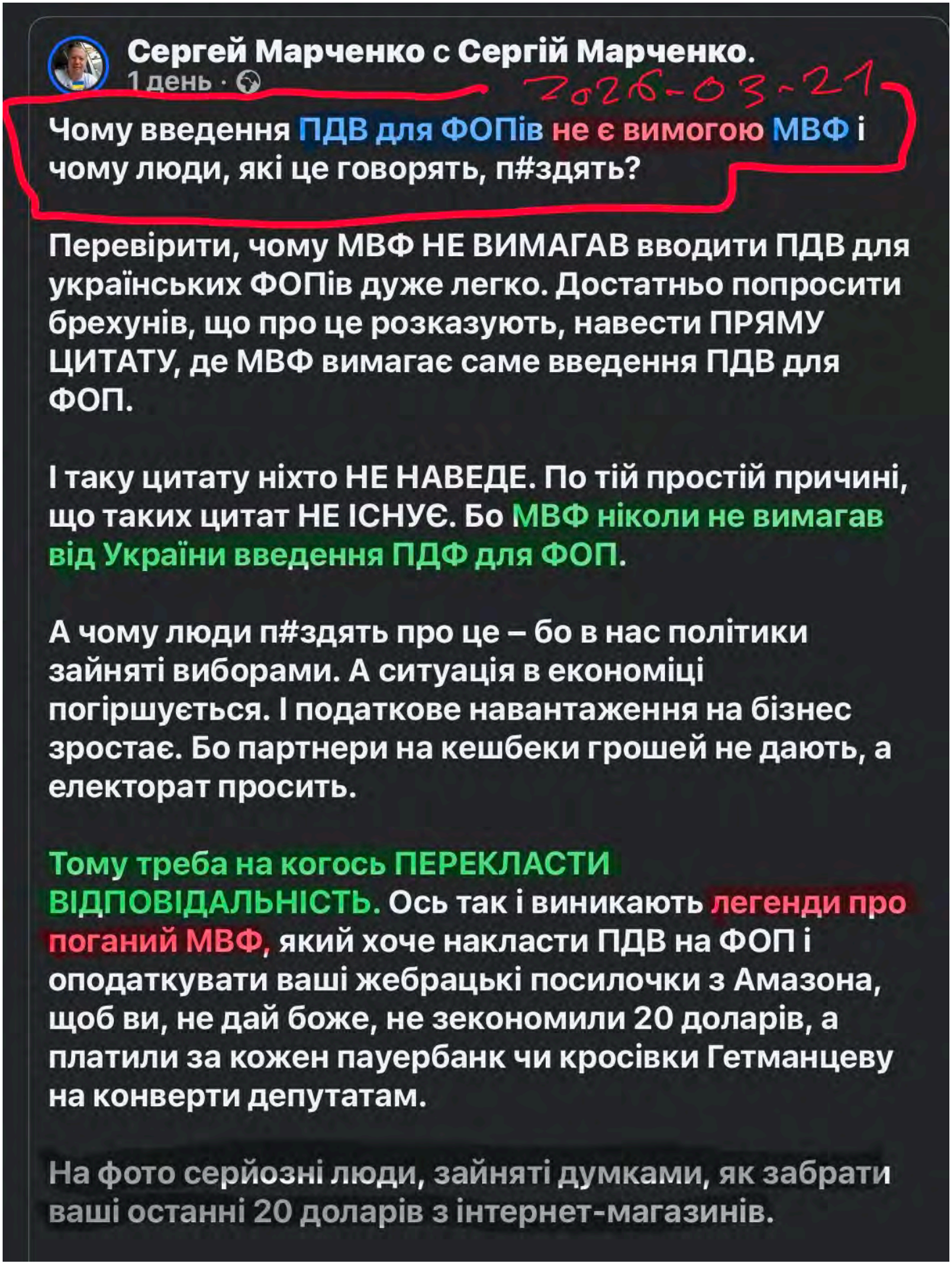
— етапом ***перерозподілу*** ресурсів, функцій і впливу.

Це не очищення. Це селекція.

Виживатимуть не ті, хто *найбільше потрібен громаді*, а ті, хто має достатній запас капіталу, юридичну броню, правильні зв'язки і час грати в довгу.

***

№ 1.716

Сергей Марченко с **Сергій Марченко.**
1 день ·

2026-03-21

Чому введення ПДВ для ФОПів не є вимогою МВФ і чому люди, які це говорять, п#здять?

Перевірити, чому МВФ НЕ ВИМАГАВ вводити ПДВ для українських ФОПів дуже легко. Достатньо попросити брехунів, що про це розказують, навести ПРЯМУ ЦИТАТУ, де МВФ вимагає саме введення ПДВ для ФОП.

І таку цитату ніхто НЕ НАВЕДЕ. По тій простій причині, що таких цитат НЕ ІСНУЄ. Бо МВФ ніколи не вимагав від України введення ПДФ для ФОП.

А чому люди п#здять про це – бо в нас політики зайняті виборами. А ситуація в економіці погіршується. І податкове навантаження на бізнес зростає. Бо партнери на кешбеки грошей не дають, а електорат просить.

Тому треба на когось ПЕРЕКЛАСТИ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ. Ось так і виникають легенди про поганий МВФ, який хоче накласти ПДВ на ФОП і оподаткувати ваші жебрацькі посилочки з Амазона, щоб ви, не дай боже, не зекономили 20 доларів, а платили за кожен пауербанк чи кросівки Гетманцеву на конверти депутатам.

На фото серйозні люди, зайняті думками, як забрати ваші останні 20 доларів з інтернет-магазинів.

***

№ 1.718

Ого! Десятки обшуків по лікарням по Україні – це не шуткі. Йдеться про регіональні лікарні, які в результаті останніх реформ опинились перед цікавим вибором

2026-03-20

Ніколов

Нормальний шлях – це надавати населенню якісні послуги і тоді «до тебе потягнуться люди», ти звітуватимеш перед Києвом, що у тебе ось стільки людей полікувалось, і тобі з центру за це заплатять гроші.

> **— Тобто чим краще ти працюєш – тим більше заробляєш, конкуруй або програєш. Мєчта капіталіста і хозрасчьотніка)))**

Але цілком прогнозовано виявилось, що найшлись керівники лікарень, які захотіли легких грошей. І просто зайнялись приписками. Звітуєш в Київ, що ти полічив стопіцот людей, а насправді менше – отримуєш різницю ні за що і списуєш через зарплати на карман прібліжонних.

Так, на цій темі не ставали мільярдерами. Але можливість бути рівнішими серед рівних – льогко.

Наприклад,

> — керівник одної з районних лікарень на Волині під час Ковіду прозвітував про 300 госпіталізованих. Але виписаних було майже у півтора рази менше. Тож тільки за один місяць набігло «зайвих» грошей на лікування неіснуючих пацієнтів на 1,5 млн грн.

Або на Закарпатті в одній з райлікарень

> — звітували про надання послуг вентиляції легень неіснуючим пацієнтам у такій кількості, що у них навіть не було відповідної кількості апаратів ШВЛ. На чому і заробили зайвих 9,5 млн грн.

Думаю, що тут не йдеться про якісь вертикальні історії хабарів «знизу в гору». Якби це було масштабно в рамках країни як по митниці – про це б знали, бо було б занадто багато залучених у схему. А так виглядає як те, що поліція одночасно зазирнула на огонькі в багато розосереджених очагів метастаз.

***

№ 1.719-1

Повернення Політичного

Політика як визначальний елемент людського існування

Частина 1

СЕРГІЙ ЧАПЛИГІН

MAR 16, 2026

Вступ. Чому політика не є випадковістю

Політика часто сприймається як щось зовнішнє й інструментальне — як «брудна справа», що відбувається десь «там»:

— у парламентах, урядових кабінетах або на вулицях під час протестів.

З цієї точки зору політика виглядає лише як одна з багатьох сфер суспільного життя, до якої більшість людей має лише опосередковане відношення.

Однак **така картина є глибоко оманливою**.

Політика не є додатком до людського життя і не є опціональною сферою, яку можна відкласти чи замінити чимось іншим.

Вона є *визначальним елементом людського існування*.

Без неї неможливе те, що ми називаємо справжньою людяністю - діяльного співпереживання відносно істот свого та інших видів.

Це твердження має не риторичний, а *онтологічний сенс*.

Воно означає, що політика належить до тих ***фундаментальних вимірів людського буття***, які визначають саму форму нашого існування

— так само, як мова, культура чи смертність.

Ще у класичній грецькій філософії Аристотель визначив людину як *zoon politikon* - ***політичну істоту***.

Це визначення часто трактують надто вузько, ніби йдеться лише про схильність людини жити у спільноті.

Насправді ж його сенс значно глибший:

> **— людина є політичною істотою тому, що здатна разом з іншими визначати правила свого співжиття, обговорювати справедливе і несправедливе, добре і погане, корисне і шкідливе для спільноти.**

Інакше кажучи, **люди здатні спільно визначати *форму свого світу*.**

Саме ця здатність і робить політику неминучою.

1. Дві фундаментальні причини існування політики

Чому політика взагалі виникає? Чому жодне суспільство не може обійтися без неї?

Існують щонайменше дві фундаментальні причини.

1)

По-перше, людина є соціально-історичною істотою з ***суперечливими*** прагненнями.

> — Ми не є ізольованими атомами, як це іноді уявляє лібералізм, але й не є гармонійними істотами, як припускають деякі утопічні теорії.
>
> Наші інтереси, бажання і цінності неминуче вступають у конфлікт - як усередині окремої людини, так і між людьми.

Ця суперечливість не є патологією. Вона є невід'ємною рисою людського буття.

2)

По-друге, історичний розвиток суспільства не визначений наперед.
Історія не має заздалегідь заданого сценарію. Вона є відкритим процесом, у якому завжди існує множинність можливих шляхів.

> — Саме ця невизначеність вимагає постійного прийняття рішень щодо спільного життя.

І ось тут з'являється потреба у політиці як у *мистецтві колективного вибору*.

Отже, політика виникає з самої структури людського буття, яке поєднує дві фундаментальні риси:

> **— 1) *суперечливість* і 2) відкритість (*невизначеність*).**

2. Перехід від родинного порядку до політичного

Політика набуває повної автономії тоді, коли родинний порядок перестає виконувати свої регулятивні функції.

— У ранніх суспільствах конфлікти здебільшого врегульовувалися через кровну спорідненість, шлюбні альянси, ритуали та табу. Родинні зв'язки визначали ієрархію, обов'язки і способи розв'язання суперечок.

Але з ускладненням суспільства ці механізми втрачають ефективність.

— Коли виникають великі спільноти, різні соціальні групи, різні способи життя і конкуруючі інтереси, родинний порядок більше не здатний визначати спільні цілі чи врегулювати конфлікти.

Саме в цей момент і виникає політика як автономна сфера.

— Це не просто поява нової «галузі» суспільного життя.

— **Це якісний стрибок, як перехід від 1) природно-родового порядку до порядку, створеного 2) свідомим рішенням спільноти.**

Тому політика є відповіддю на кризу ***примітивного*** суспільства.

Вона робить можливим складне, відкрите й історичне співіснування людей.

3. Політика як практика і як простір

Щоб зрозуміти природу політики, необхідно розрізняти два її виміри.

1) Політика як *практика*

Політика це передусім ***мистецтво прийняття рішень щодо спільного блага.***

Вона не є наукою у строгому сенсі, адже не існує універсальної формули правильного політичного рішення.

Кожна ситуація є унікальною і містить множинність можливостей.

Саме тому політика потребує двох ключових чеснот:

1) — ***розсудливості*** - здатності оцінювати конкретну ситуацію;

2) — ***рішучості*** - здатності зробити вибір і взяти на себе відповідальність за його наслідки.

Щодо *спільного блага*.

Воно не є

1) — простою ***сумою приватних інтересів*** та не зводиться до

2) — ***компромісу між егоїзмами***.

Йдеться про щось інше.

3) — Про той ***спільний вимір життя***, який не може існувати у приватній сфері і який можливий лише у ***просторі спільної дії***.

2) Політика як *простір*

Політика є також особливим простором соціального життя - ***публічною*** сферою.

Приватна сфера це ***сфера необхідності***:

— родина, домашнє господарство, повсякденні потреби.

Публічна сфера ж є ***сферою свободи***.

— Бо саме тут люди зустрічаються не як батьки, працівники чи споживачі, а як громадяни.

Політичний простір є простором взаємності, де формується те, що Аристотель називав ***philia*** - дружби заради добра (блага). мотивом якої є турбота про Іншого.

Тобто мова йдеться не про емоційну близькість, а про усвідомлення спільної приналежності до одного політичного тіла.

Тут політика інституціоналізує відносини, створює правила співжиття і робить можливим бажання жити разом.

4. Без політики немає справжньої людяності

Сучасна криза політики є значно глибшою, ніж криза інститутів чи довіри до влади.

Насправді йдеться про **кризу самої людяності**.

Коли економіка, право, мораль чи техніка намагаються підмінити політику, вони фактично намагаються закрити простір свободи, взаємності та спільного рішення.

Людина в таких умовах постає лише як споживач, клієнт, біологічний об’єкт або моральний суб’єкт але вже не як громадянин.

Політика, навпаки, повертає нам статус істот, здатних до свободи, до спільного проєкту і до історії.

Саме тому питання політики не є другорядним. Воно торкається самої сутності людського життя.

Це не ностальгія за античністю, а радше діагноз сучасності:

— **без справжньої політики немає справжньої людяності**.

І навпаки,

— там, де політика зникає або підмінюється іншими механізмами, людина неминуче втрачає щось сутнісне у власному бутті.

Далі буде…

***

№ 1.719-2

Повернення Політичного

Політика і держава: велике непорозуміння модерності

Частина 2

СЕРГІЙ ЧАПЛИГІН

MAR 17, 2026

5. Політика до держави

Політика не починається з держави - вона починається з людини як істоти, здатної жити разом з іншими і водночас конфліктувати з ними.

Ще задовго до появи модерної держави у XVI–XVII століттях люди вже були політичними істотами.

Класичний приклад - грецький поліс, описаний Арістотелем. Для нього політика це не апарат примусу, а форма життя. Поліс це не «держава» в сучасному сенсі, а жива спільнота громадян, які беруть участь у спільному вирішенні спільних справ.

Політика тут виникає не як управління, а як **участь**. Не як вертикаль влади, а як горизонт взаємності.

І саме тому демократія в античній Греції була не процедурою, а способом існування.

6. Політика понад державою

Навіть після появи держави політика не зникає в її межах. Вона продовжує існувати поза нею: у громадах, асоціаціях, мережах, формах солідарності.

Цю ідею послідовно розвивав Йоганнес Альтузій, для якого політичне життя це не централізована влада, а **мережа спільнот**: сімей, міст, гільдій, провінцій.

Політика тут розподілена, багаторівнева, взаємна. Вона не зводиться до суверена - вона розгортається в тканині соціального життя.

Тобто політика робить можливим спільне існування, а не поглинає його.

Там, де держава намагається замінити собою суспільство, політика зникає.

7. Помилка етатизму

Модерна думка часто виходить з прихованого припущення:

— «*держава і є суспільство*».

Але це *хибна інверсія*.

Не держава формує культуру, а культура формує державу.

1) — Уявлення про справедливість, добро, порядок, свободу виникають не в кабінетах чиновників.

2) — Вони народжуються в історії, традиції, релігії, повсякденному житті. І вже потім кодифікуються в праві та інституціях.

Тому *«держава завжди вторинна»*.

— Вона оформлює те, що вже існує як культурна реальність.

Коли ж вона намагається стати джерелом цих смислів, вона перетворюється на інструмент уніфікації і контролю.

8. Інтенсивність Політичного

Радикальну форму цього питання поставив Карл Шмітт. Він показав, що політика це не лише процедури і компроміси, а сфера реальних конфліктів, де постає питання про «свого» і «чужого».

Це важливе нагадування:

— **Політичне *не можна редукувати до техніки управління*.**

Але значення Шмітта глибше.

Він повертає в політичну теорію те, що модерність намагалася витіснити - **інтенсивність**.

Політика не є нейтральною. Вона завжди пов'язана з можливістю розриву, конфлікту, рішення, яке не може бути виведене з правил.

Саме тут з'являється його ключове поняття - **суверен той, хто вирішує про виняток**. У ситуації, коли норми більше не працюють, коли порядок руйнується, хтось має взяти на себе відповідальність і ухвалити рішення. І це рішення завжди виходить за межі процедур.

Це означає:

1) політика не вичерпується правом;
2) політика не гарантується інституціями;
3) політика завжди містить момент ризику і відповідальності.

У цьому сенсі Шмітт руйнує ***ілюзію ліберальної модерності*** про те, що

— «конфлікти можна остаточно нейтралізувати через

1) процедури, 2) баланс інтересів або 3) раціональну дискусію».

9. Плюралізм як умова політики

Політика можлива лише там, де існує *множинність*.

Різні способи життя, різні цінності, різні бачення спільного блага це не проблема, яку потрібно усунути. Це умова, без якої політика взагалі не існує.

Тому ***плюралізм*** це не загроза єдності. Це її ***передумова***.

Коли ж держава намагається ліквідувати цю множинність, вона знищує сам простір Політичного.

Тоді ***єдність*** стає примусовою.

А ***примусова єдність*** **це просто інша назва *тиранії***.

10. Криза сучасності: деполітизація під виглядом порядку

Сьогодні ми спостерігаємо *парадоксальну* ситуацію.

1) — З одного боку, ***держава*** слабшає під тиском глобальних ринків і ***наднаціональних структур***.

2) — З іншого саме ці ***структури*** намагаються ***монополізувати Політичне***, позбавляючи його локального, живого, плюралістичного характеру.

Водночас різні сфери життя підміняють політику:

1) економіка перетворює її на менеджмент;
2) право - на процедуру;
3) мораль - на догму;
4) технократія - на алгоритм.

У результаті громадянин зникає.

Його місце займає *споживач*, а публічний простір перетворюється на *ринок* думок і емоцій.

11. Повернення політики

Повернення Політичного означає відновлення його справжньої *природи*:

1) як практики участі,
2) як простору свободи,
3) як мережі спільнот,
4) як поля взаємності.

Це означає рух до *форм*, де поєднуються:

1) партисипативна демократія,
2) субсидіарність,
3) локальна відповідальність,
4) культурний плюралізм.

12. Вибір, від якого залежить людяність

Сучасний світ стоїть перед фундаментальним вибором.

1) — Або комфорт без вибору, порядок без свободи, необхідність без спільного блага.

2) — Або повернення політики як простору, де люди разом визначають свою долю.

Бо *істина* проста і незручна:

1) там, де політика зводиться до держави - зникає свобода.

2) там, де зникає плюралізм - зникає політика.

3) там, де зникає політика - зникає людина як громадянин.

І тоді ми ще можемо жити разом. Але вже не можемо **жити політично**.

Далі буде…

Повернення Політичного. Політика як визначальний елемент людського існування

***

№ 1.719-3

Повернення Політичного

Антична демократія vs модерна «демократія»: цивілізаційний переворот

Частина 3

СЕРГІЙ ЧАПЛИГІН

MAR 21, 2026

Політика не є випадковим винаходом чи інструментом управління - вона є *фундаментальною* частиною людського буття.

Як ми вже бачили, її поява пов’язана з переходом від природно-родового порядку до історичного, відкритого суспільства, де

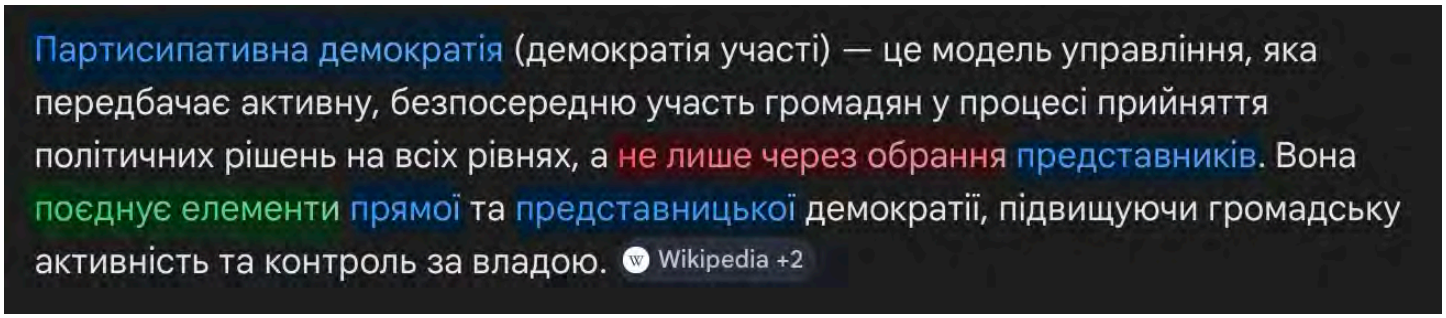
> — суперечливі прагнення людей і невизначеність розвитку вимагають спільних рішень.

Саме в цьому контексті виникає один із найважливіших моментів в історії політичної думки:

— політика народжується не десь і не коли завгодно, а конкретно в Стародавній Греції і народжується вона одночасно з демократією.

А ще точніше:

— як ***партисипативна*** **демократія, а не як «*представницька* демократія»**.

І ця теза є ключем до розуміння суті *Політичного*.

У класичних Афінах V–IV століть до н.е. (від реформ Клісфена до поразки у Ламійській війні) *політика не була справою професіоналів, чиновників чи еліт*.

Поліс - це не просто місто-держава, а жива спільнота громадян (πολίται), які безпосередньо брали участь у прийнятті рішень.

Екклесія (народні збори) була центральним органом, де кожен повноправний громадянин мав право голосу, слова і впливу. **Рішення не делегувалися «представникам» - вони ухвалювалися прямо, відкрито, після публічної дискусії.**

Політична участь вважалася не правом, а обов'язком і водночас ознакою свободи.

Саме ця безпосередня участь робить грецьку демократію *справжньою* демократією.

Політика тут не

1) — *механізм* передачі влади, а

2) — *простір*, де громадяни стають *суб'єктами спільного блага*.

Лише в такому форматі реалізується політичн взаємність.

— Де люди зустрічаються не як приватні особи, а

— як рівні серед рівних, щоб спільно визначати долю своєїспільноти.

Представницька **демократія, яка домінує в сучасному світі є виродженням цієї ідеї.**

Громадянин голосує раз на кілька років, передає владу «професіоналам», а потім відсторонюється від щоденних рішень.

— Політика перетворюється на професію, а

— громадянин - на виборця-споживача.

Антична ж модель показує інший шлях:

— справжня демократія це не процедура обрання представників, а постійна участь у владі.

Тому **античне розуміння політики кардинально відрізняється від модерного**.

І це не просто зміна акцентів, а цивілізаційний злам, повне *перевертання ієрархії*.

Для античного світу публічна сфера була сферою свободи.

— ***Політика*** - це привілейований простір, де людина виходить за межі необхідності (Ἀνάγκη, уособлення неминучої долі): економіки, сім'ї, праці, залежності. У приватному домі (οἶκος) панує нерівність, примус, турбота про виживання. У публічному просторі - на агорі, в екклесії, в судах - людина стає вільною. Свобода тут не є «свободою від» (негативною свободою), а свободою для - свободою брати участь у владі, визначати спільне благо, діяти разом з іншими. Арістотель у «Політиці» пише: людина, яка живе лише приватним життям, або звір, або бог. Повноцінна людина — це zoon politikon, істота політична.

Для модерних ж мислителів (від Гоббса і Локка до ліберальної традиції XIX–XX століть) усе перевернуто.

— Політика стає необхідністю, а не свободою.

Вона виникає через страх (Гоббс: страх насильницької смерті) чи інтерес (Локк: захист приватної власності). Політика стає інструментом захисту від хаосу природного стану, а не вершиною людського існування. Свобода починає розумітися негативно: свобода від втручання держави, свобода приватного життя, свобода ринку, свобода совісті.

1) Те, що для античного світу було вершиною свободи (публічна сфера), для модерного стало тягарем і обмеженням.

2) Те, що було сферою необхідності (приватне), стало «справжньою свободою».

Цей переворот має далекосяжні наслідки.

— Публічний простір втрачає сакральне значення.

— Він стає засобом захисту приватного.

Політика перестає бути ареною свободи й перетворюється на сферу примусу, яку треба постійно обмежувати.

— Громадянин відсторонюється від реальної влади, а справжнє життя переміщується в економіку, сім'ю, культуру, споживання.

Як результат - глибока *деполітизація суспільства*:

— люди більше не відчувають себе ***суб'єктами*** спільного, а лише ***об'єктами*** управління.

Одночасно не треба занадто ідеалізувати Античність.

Але та модель має нагадувати нам, що ми втратили, що саме робило політику сферою свободи:

— безпосередню участь, публічну взаємність, розуміння спільного блага як того, що перевищує приватне.

Саме тому повернення до справжньої політики неможливе без відновлення ***партисипативних*** форм.

Звичайно не через механічне копіювання Афін, а через нові практики безпосередньої участі:

— пряму демократію на рівні громад, субсидіарність, мережеві спільноти та ін.

Лише так публічне знову може стати сферою свободи, а не лише сферою необхідності та контролю.

Грецьке народження політики та модерний цивілізаційний переворот показують нам не просто дві різні епохи, дві різні антропології.

— У першій людина стає повноцінною через участь у спільному.

— У другій через відсторонення від спільного.

Тому питання залишається відкритим:

— **яку антропологію ми обираємо сьогодні?**

Чи готові ми повернути політиці її конститутивне місце

— місце сфери свободи, взаємності та спільного блага?

Чи остаточно змиримося з тим, що справжня свобода нібито можлива лише поза політикою

— у приватному, у споживанні, у відстороненні від спільного?

Повернення Політичного. Політика і держава: велике непорозуміння модерності

***

№ 1.719-4

Політичне як прихована реальність

Частина 4

MAR 22, 2026

СЕРГІЙ ЧАПЛИГІН

Від Аристотеля до Карла Шмітта: про людину, владу і сенс спільного життя

Філософія політики і ***політологія*** - це два різні підходи до вивчення політичного явища.

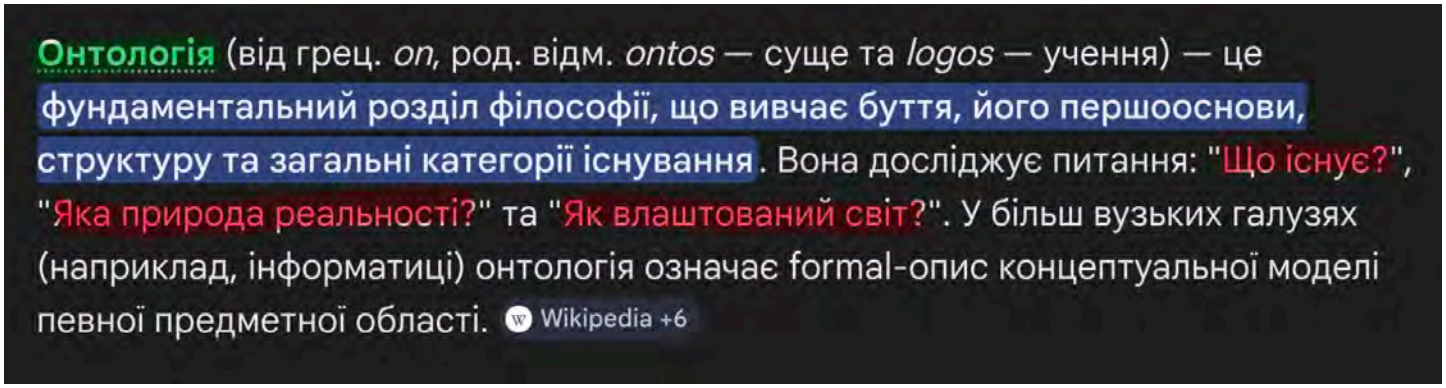
— Вони мають різні методи, цілі та об’єкти дослідження.

Розуміння їх відмінностей допомагає глибше зрозуміти природу Політичного.

Карл *Шмітт* для визначення онтології ***Політичного*** (Der Politischen) ввів розуміння «*Політична Теологія*», аби

— підкреслити те фундаментальне, майже релігійне ***значення***, яке має для людини значення Політичного.

1. Онтологічне значення “Політичного”

Термін “***Політичне***” у філософському контексті вживається для підкреслення його самостійності як онтологічного явища.

— **Це не просто сукупність механізмів влади або суспільних структур, а фундаментальна реальність, яка формує людське буття**.

Його *ознаки*:

1. Політичне - це цілісне явище, яке охоплює всі аспекти людського життя: психологічні, культурні, соціальні, духовні та економічні.

2. Воно є тотальним, оскільки неможливо знайти сферу людського життя, яка б не була зумовлена політичними процесами.

> Наприклад, навіть такий приватний аспект, як сімейні стосунки, підпорядковується певним правилам, нормам і цінностям, які формуються під впливом Політичного.

2. Відмінність філософії політики від політології

Основна відмінність між філософією політики та політологією полягає в тому, “як” і “що” вони досліджують:

А. Філософія політики

- **Мета:** з’ясувати глибинну природу Політичного, його коріння та зв’язок з людиною як видом.

- **Метод:** філософська рефлексія, аналіз понять, пошук універсальних принципів.

- **Об’єкт:** Політичне як цілісне явище, що формує людське буття.

Наприклад:

- Що таке справедливість?

- Який зв’язок між політикою та мораллю?

- Чи можна побудувати ідеальне суспільство?

Б. Політологія

- **Мета:** дослідити конкретні механізми політичного функціонування, аналізувати історичні та сучасні політичні системи.

- **Метод:** Емпіричні дослідження, аналіз фактів, статистика.

- **Об'єкт:** Конкретні політичні інститути, режими, партії, лідери тощо.

Наприклад:

- Як працює демократія?

- Які фактори впливають на політичну поведінку громадян?

- Як влаштована система влади в конкретній країні?

3. Людина як політична істота

Аристотель в першій книзі «Політика» (Πολιτικά) визначав людину за своєю природою твариною політичною (anthropos phusei politikon zoon). Адже людина стає людиною лише у суспільстві. Адже самостійно можуть існувати лише боги, або тварини.

Жити полісним життям - означає приймати політичні рішення, ходити на агору та спілкуватися й приймати спільні рішення з іншими мешканцями полісу.

Політика — це все:

- без політики залишається лише індивідуальне існування, яке є абстракцією.

- кожна людина є частиною колективу (сім'ї, суспільства, нації), де політична реальність визначає її роль, права, обов'язки та можливості.

Двоїста роль людини:

- ***Об'єкт*** політики: людина підпорядковується суспільним нормам, законам, цінностям.

- ***Суб'єкт*** політики: людина активно впливає на суспільний процес, формує його цілі та напрямки.

З точки зору Аристотеля саме через політичну діяльність людина знаходить свою "видову гідність", проявляючи розум, мудрість та здатність до суспільного буття.

4. Значення ***філософії політики***

Філософія політики **дозволяє нам:**

1) - Зрозуміти, як Політичне формує нашу *реальність*.

2) - Виявити глибинні *Причини* історичних подій.

3) - Сформулювати людські *Ідеали* справедливості, свободи та гармонії в історичній ретроспективі.

Друзі.

Без філософського осмислення Політичного ми ризикуємо залишитися лише спостерігачами механічних політичних процесів, не розуміючи їхнього сенсу

(і не маючи можливості сформувати майбутнє — Ю.Т.).

5. І на завершення

Чим менше в людині "політичного виміру", тим менш вона є справжньою людиною.

Політична свідомість, розум і мудрість - це те, що робить нас людьми.

Філософія політики **допомагає нам зрозуміти, що**

— *Політичне* - це не лише механізм отримання чи утримання влади, а *основа нашого буття*.

Тому важливо

1) — не лише *вивчати* політичні процеси, але й

2) — *осмислювати* їхню природу, мету та значення для людства.

P.S.

Політтехнологія - це вже окрема тема розмови.

- Питання. Чи сучасна людина є достатньо "політичною"?

***

№ 1.720

Є сигнали, що можливе й продовження обмінів, і це було б хорошою новиною та підтвердженням, що дипломатія працює – звернення Президента

2026-03-22

Бажаю здоров’я, шановні українці, українки!

Сьогодні вже була доповідь нашої переговорної групи – другий день зустрічей в Америці з представниками Президента Сполучених Штатів.

Фактично два дні зустрічей: учора вдень і ввечері, сьогодні теж.

Зрозуміло, що увага американської сторони в цей час – передусім ситуації навколо Ірану й у тому регіоні, але й цю **війну Росії проти України треба завершувати**.

Це сприймається однаково всіма у світі, і я дуже вдячний американському суспільству за ***чітку підтримку нормального, достойного миру*** для України.

Важливо,

— щоб в агресора *не було винагороди за цю війну*.

І важливо,

— щоб ми всі не були змушені повертатися до війни через місяці чи роки, тобто

— щоб *гарантії безпеки* для України та всієї Європи були *достатніми* для миру – для *надійного миру*.

Очікую, що після повернення нашої переговорної групи в Україну ми детально обговоримо всі аспекти зустрічей, які поки що – телефоном – безпечно не можна обговорити.

Є сигнали, що можливе й продовження обмінів, і це було б дійсно дуже хорошою новиною та підтвердженням, що дипломатія працює. Сподіваємося, що це вийде.

Загалом же ситуація залишається доволі прозорою:

— ***Путін війну закінчувати не хоче*.**

Але головне, що бажає світ. Ми всі разом повинні робити все можливе і будемо й надалі робити все можливе, щоб закінчити війну.

Була також сьогодні вже доповідь Головнокомандувача Олександра *Сирського* та начальника Генштабу Андрія *Гнатова*.

Детально – по всіх частинах фронту. На деяких ділянках росіяни цими днями відчутно активізувались, користуючись погодою, і було більше штурмів. Але це означає і більше російських втрат. За один цей тиждень уже понад 8 тисяч убитих і важкопоранених окупантів. Були в них і механізовані штурми. Наші дрони працюють добре, і позиції нашої армії сильні. Дякую кожному нашому солдату, сержанту та офіцеру, кожній бригаді за результати для України.

І окремо хочу відзначити всіх наших захисників неба – це щоденний, постійний наш пріоритет.

Особливо за цей тиждень заслуговують на нашу вдячність воїни 96-ї зенітної ракетної Київської бригади, всі наші підрозділи радіоелектронної боротьби, екіпажі вертольотів армійської авіації та, звісно, наші пілоти F-16 і «міражів» і кожен розрахунок дронів-перехоплювачів, а особливо – розрахунки 1020-го зенітного ракетно-артилерійського полку та 302-ї зенітної ракетної Харківської бригади.

Дякую, воїни!

Дякую, що

— український досвід захисту неба – один із найбільш сильних у світі та є, зокрема, тим, що обов'язково триматиме Україну й після цієї війни серед *головних контрибуторів безпеки* – серед тих, хто буде потрібен світу, щоб безпека була.

Тільки з Україною можлива реальна стабільність тут, у Європі, реальний захист.

І, як бачимо, також в інших частинах світу, які очевидно потребують нашого досвіду й нашої підтримки в захисті життя.

Вже ми працюємо з країнами Затоки й фактично кожен день на рівні команд контактуємо із цими країнами, щоб наш досвід і наша підтримка переросли в довготермінову співпрацю

— та повагу до України, до наших воїнів.

Уже є конкретні результати наших підрозділів у захисті – даємо нашу експертизу та нашу реальну підтримку.

І варто, щоб інші держави світу зараз також зробили свій *внесок у стабілізацію*.

І знаємо від розвідки, як це зараз дратує Росію, що українці світу потрібні й що ***українці можуть допомагати стабілізації***.

Всім нам у світі потрібні спільні рішення, спільна робота, **щоб для всіх стало більше безпеки.**

Дякую ***кожному, хто додає координації*** та спільних результатів.

Саме це найбільш неприйнятно для таких, як Росія, – коли країни світу не наодинці й коли народи не залишають наодинці з окупантом.

Дякую всім, хто з нами, хто з Україною!

Слава Україні!

***

№ 1.721

Сергій Чаплигін
32 мин. ·

Мало, хто міг подумати, що зі всієї цієї чудернацької суміші футуристичних, соціалістичних, анархо-синдикалістських та республіканських ідей, оголошених 23 березня 1919 року на п'яцца Сан-Сеполькро в Мілані, народиться таке явище, як Фашизм, - який не тільки, невдовзі, прийде до влади, а й стане однією з домінуючих ідеологій XX століття. Viva il duce!

***

№ 1.722

Юрий Романенко
1 ч. ·

2026-03-23

Господи, весь день вчера и с утра сегодня читаю вой по поводу того что Нетаньяху поддержал Орбана. И пошло, поехало. Крестовый поход чуть ли Орбану с Нетаньяху собрались объявлять. Поход закончится, как всегда, пшиком. Нефтепровод «Дружба» запустят. С Венгрией и даже с Орбаном придется иметь отношения. Потому что в мире, где имеет значение силы и мощь, Орбан маленькой Венгрии это давно понял, а потужні потуги большой Украины никак не вынесут ключевой урок мировой истории - хорошо и важно быть моральным человеком или организацией, но если у тебя нет мозгов, как следствие нет экономики, как следствие, способности содержать армию, то ебут тебя, а не ты.

Израиль понял, что Тора не очень сильная защита, когда тебя отправляют в газовую печку, а с ядерной бомбой и Торой живется нельзя сказать, что легче, но безопаснее.

Если Трамп дружит с Орбаном, то Нетаньяху ничего не стоит сказать, чтоб Виктор клевый парень. В эмоциональной картине мира Трампа будет зафиксировано, что мой друг дружит с моим другом, а значит я красавчик, что таких людей выбираю.

Нетаньяху важно не то, что думают об этом в Украине, а то, что американская армия делает в Иране. Потому что без нее Нетаньяху никогда не смог бы сделать то, что уже сделал. Вот так это работает за пределами украинской слепоты. Евреи из Холокоста сделали выводы, мы из своих Голодоморов нет.

Мы даже из последнего Холодомора прошедшей зимой не сделали. Расслабили булки и с моральным апломбом рассуждаем, как плохо Нетаньяху целоваться в десна с Орбаном. Следующей зимой у Орбана с Нетаньяху все будет наверняка хорошо, а вот у нас гарантировано плохо. И все может так обернуться, что у ненавистного Орбана придется вымаливать 400 мегаватт, чтоб не замерзло две Винницы и один Кропивницкий. Или вы думаете в дилемме заморозить 200-300 тыс. человек и пойти на поклон к Орбану важнее будет сохранить гордость?

Беда в том, человеческая история полна моральных кладбищ, которые никто не помнит. Помню иду по поросшему бурьяном армянскому кладбище возле озера Ван и подумалось, что тут же была великая цивилизация, а вот попробуй разберись, кто тут лежит. Никто даже не помнит, что за люди тут лежат.

Зато помнят Цезаря, Наполеона, Александра Македонского, Талейрана, Сулеймана Великолепного, Чингисхана, Тамерлана, Рузвельта, Черчилля, Петра Первого и прочих исторических деятелей, которые чаще всего не было морально чистыми, но отличались здравомыслием относительно человеческой природы и самих себя.

Украинцам пора осознать, что если Украина исчезнет, то никто особо плакать не будет, как это уже не раз было. Как над этими армянскими могилами возле озера Ван никто руки не ломает.

А вот если Украина устоит вследствие прагматичных маневров с Трампом, Нетаньяху и даже, прости Господи, Орбаном, то, как минимум, наши дети и внуки имеют шанс жить в своей стране. Мысль простая и даже банальная, но похоже многим недоступная.

***

№ 1.723

Огляд… Сьогодні коротко з різних напрямків

2026-03-23

Машовец

1. Північно-слобожанський (Сумський) напрямок

Продовжуються бої у прикордонні Сумської області України за напрямками Колотилівка — Покровка та Грабовське — Рясне. Передові підрозділи угрупування військ (УВ) противника «Север» намагаються розширити своє вклинення (на даний момент воно складає до 1,5 км), поки що, безуспішно для себе.

Бої також тривають у тактичній зоні вздовж периметру вклинення противника на північний схід від міста Суми. Незважаючи на кілька акцентованих спроб передових підрозділів російської тактичної групи (ТГр) «Курск» просунутися в південному напрямку, їм досі не вдалося дістатися до рубежу Писарівка-Мар'їне, а також просунутися в північно-східній частині лісового масиву в районі Садки.

2. Південно-слобожанський (Вовчанський, Харківський) напрямок

Противник (російські війська), а саме зведена ТГр 44-го армійського корпусу (АК) та підрозділів 6-ї загальновійськової армії (ЗВА) «Белгород/Харьков», посилена кількома підрозділами зі складу частин і з'єднань УВ «Запад», продовжує вперті бої в районі Синельникове — Цегельне — Вільча — Лиман, намагаючись забезпечити просування своїх передових штурмових груп в районі Симинівка та Графське зі східного флангу, на південь, вздовж річки Сіверський Донець.

Однак поки що їм це не вдається, оскільки ЗСУ вперто утримують позиції в районі Лиману та Вільчі, а також у районі Приліпки, фактично заважаючи російському командуванню посилити свої зусилля в цьому напрямку.

Передові малі піхотні групи російських військ, які прорвалися до Симинівки та Графського, очевидно, стикаються з значними труднощами у логістиці. А найголовніше — противник не може суттєво наростити їх чисельність, оскільки переміщення живої сили для їх поповнення через «коридори», що обстрілюються ЗСУ з обох флангів (із заходу та сходу), є значно складним.

На «основному» напрямку Вовчанськ — Білий Колодязь російські війська також поки успіху не мають. Ймовірно, російське командування дещо змістило свої зусилля в цьому напрямку на захід, намагаючись посилити тиск на українські позиції в районі Вільчі, атакуючи їх через залізницю з боку Вовчанська, аби розблокувати просування своїх штурмових груп уздовж Сіверського Донця.

3. Велико-Бурлукський напрямок

«Чергові» спроби передових підрозділів російської 69-ї мотострілецької дивізії (мсд) 6-ї загальновійськової армії (ЗВА) дістатися до рубежу Хатне-Амбарне, а також Нововасильівка-Митрофанівка, діючи відповідно з боку Мілове та з боку Красного Першого на своєму Оскільскому плацдармі, досі не увінчалися успіхом. 83-й мотострілецький полк (мсп) цієї дивізії, який вже другий місяць намагається «взяти» Амбарне, поки що не досяг суттєвого прогресу у цій справі. Також, не мають результату й спроби передових підрозділів 6-ї ЗВА просунутися з боку Двурічної у бік Рідкодубу, які вони здійснюють час від часу вздовж дороги Дворічна – Великий Бурлук.

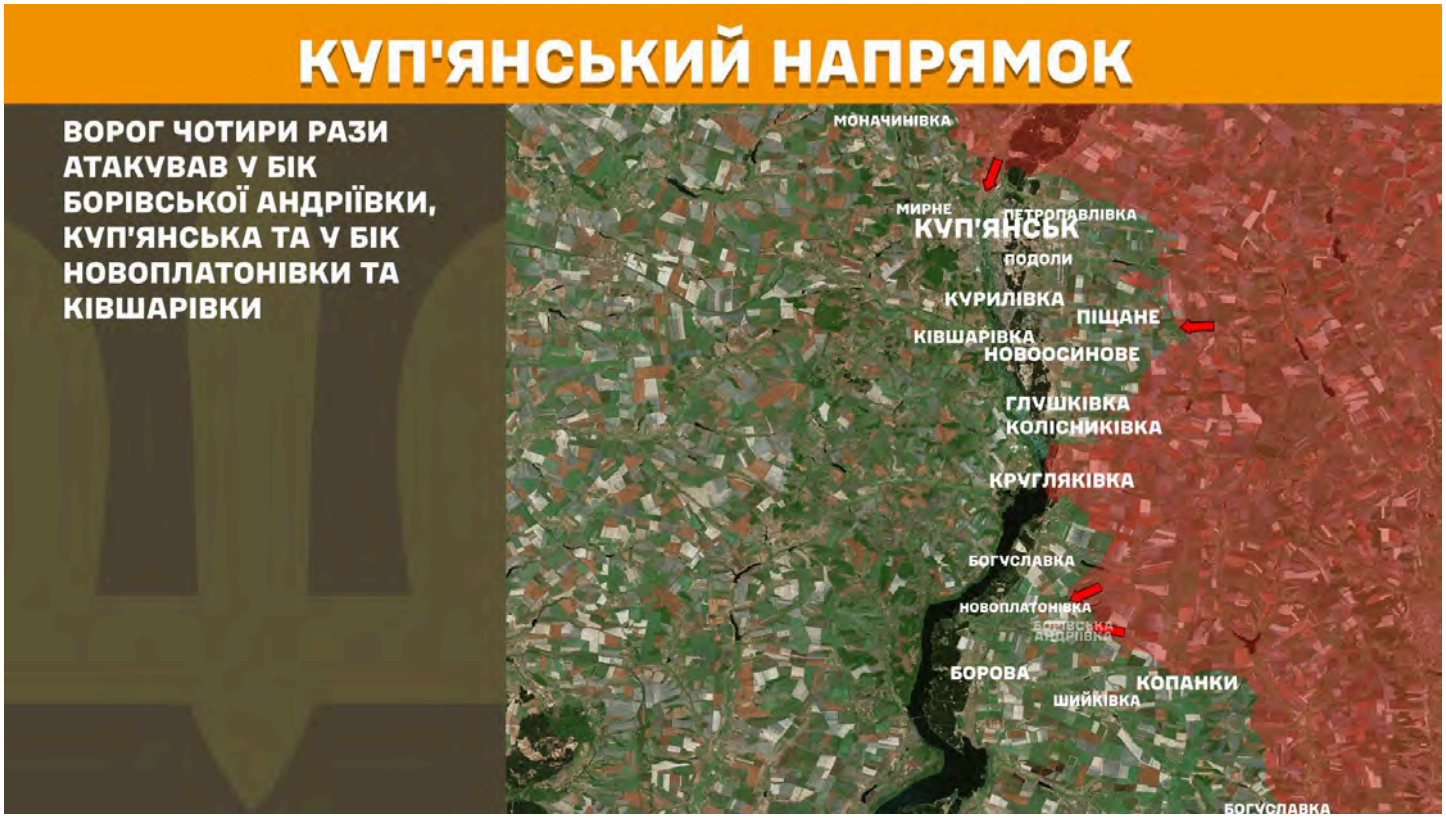
Очевидно, що командування російської 6-ї ЗВА, яке змушене розтягнути свої сили та засоби на досить широкому фронті (від Куп'янська до Вовчанська) для виконання низки оперативно-тактичних завдань, у найближчому майбутньому суттєво обмежить свої «апетити» і, скоріш за все, зосередиться на виконанні 1-2 завдань.

Хоча ця армія має у своєму складі дві нові «штурмові» дивізії (відповідно, 68-му та 69-ту мсд), які колись були 25-ю та 138-ю окремими мотострілецькими бригадами (омсбр), їх явно недостатньо для всього й зразу — і для Куп'янська, і для боїв у районі Вовчанська, а також для спроб просування на Великий Бурлук з їхнього плацдарму на Осколі.

Але, знаючи основні принципи прийняття рішень російським командуванням, цілком можливо припустити, що воно, ймовірно, зосередиться саме на Куп'янську та розширенні свого плацдарму на Осколі в його південній частині, а не на «тактичній метушні» у прикордонній смузі.

68-ма мсд цієї армії (121-й і 122-й мсп), що діє там і активно сприяє 1-й танковій армії (ТА) УВ «Запад» з півночі у її наступі на Куп'янськ, може бути підсилена низкою сил і засобів зі складу 69-ї мсд в рамках такого рішення.

4. Куп'янський напрямок

«Сидіння» залишківі російських штурмовиків у Центральній районній лікарні Куп'янська, очевидно, завершилося. Російські війська так і не змогли їх деблокувати, хоча дуже старалися це зробити. Наразі, очевидно, ЗСУ «дочищають» територію в район стадіону «Спартак» та ділянки місцевості, прилеглі до Куп'янського «Екстрім-парку», розташованого на північ від залишків лікарні.

Однак слід пам'ятати – малоймовірно, що російське командування найближчим часом взагалі або в значній мірі відмовиться від активних (у сенсі наступальних дій) у цьому напрямку. Перш за все, через морально-психологічні проблеми в інформаційному просторі, які зазнає вище військове та політичне керівництво ри-фи у зв’язку із подіями та їх заявами навколо Куп’янська. Відповідно, самі російські військові дуже-дуже наполегливо намагатимуться таки «взяти Куп'янськ» у дійсності.

Оскільки, очевидно, вище російське військове та політичне керівництво вимагатиме у них в будь-який спосіб привести до реальності його гучні заяви про «взяття Куп'янська», зроблені ним кілька місяців тому. Адже постійне нагадування про це приниження в інформаційному просторі завдає йому дуже відчутної репутаційної шкоди. Насамперед, у сфері довіри до нього з боку російської громадської думки і, фактично, та з боку підлеглих йому російських військових.

Тому частини та з’єднання 1-ї ТА (УВ «Запад»), що діють у цьому напрямку — 47-ма танкова дивізія (тд), 27-ма окрема мотострілецька бригада (омсбр), частина сил 2-ї мсд та 4-ї тд, а також 6-та ЗВА (УВ «Север») — 68-ма мсд за будь-яких обставин намагатимуться ліквідувати плацдарм ЗСУ на схід від Куп'янська та захопити саме місто найближчим часом.

Наразі основні зусилля командування 1-ї ТА зосереджені в напрямку Піщане — Курилівка, тобто в смузі 47-ї танкової дивізії, яка намагається будь-якою ціною прорватися до Ківшарівки, закріпитися там і дістатися до Куп'янськ-Вузлового основними силами своїх передових частин та підрозділів.

Водночас 27-ма омсбр, передові підрозділи 68-ї мсд (6-та ЗВА) періодично намагаються прорватися до Заоскілля (східна частина Куп'янська) з боку Лиману Першого, а також за напрямком Вільшана — Петропавлівка, і відновити свої позиції в західній (центральній) частині Куп'янська, атакуючи вздовж Осколу зі свого плацдарму на ньому.

Задум – досить очевидний. «Відрізати» південну частину плацдарму (й таким чином, притиснути до річки, або примусити українські війська відступити з району Колесниківки та Глушківки у північному напрямку), одночасно заважаючи їм організувати стійку оборону в районі «Заоскілля» та Куп'янську-Вузлового.

Поки що противник досяг наступних результатів у цьому питанні:

(1) - Ймовірно, окремі штурмові групи зі складу 27-ї омсбр (скоріш за все, підтримані підрозділами 47-ї тд) змогли просунутися у напрямку Вільшана — Петропавлівка, зав’язавши бої за останню.

У районі між ліцеєм No7 і Молококонсервним комбінатом, на північ від Кучерівки, також зафіксовані окремі «надмалі» російські піхотні групи.

(2) - Крім того, штурмові групи 153-го танкового полку (47-ма тд) очевидно змогли утриматись у південно-східній частині Курилівки, пройшовши туди з боку Піщаного. Також, на північно-східній околиці Ківшарівки, ймовірно, є також кілька російських військових.

(3) - Однак противнику очевидно за три тижня впертих атакуючих\штурмових дій так й не вдалося прорватися до Куп'янську-Вузлового або надійно перерізати дорогу між Новоосиновим і Глушківкою.

Загальну оперативну ситуацію на Куп’янському напрямку, на даний момент, як на мене, можна охарактеризувати як нестабільну рівновагу. Визначається це кількома факторами, зокрема:

(4) - Командування УВ «Запад» навряд чи відмовиться від штурму та захоплення Куп'янська найближчим часом, «заохочуване» до цього вищим російським військовим і політичним керівництвом. Тому навряд чи противник припинить атаки на позиції ЗСУ на плацдармі та в самому місті.

(5) - На даний момент очевидно, що війська (сили) УВ «Запад», які діють у цьому напрямку, для успішного виконання цього завдання потребують двох речей — перегрупування та посилення. Крім того, не завадило б поповнити

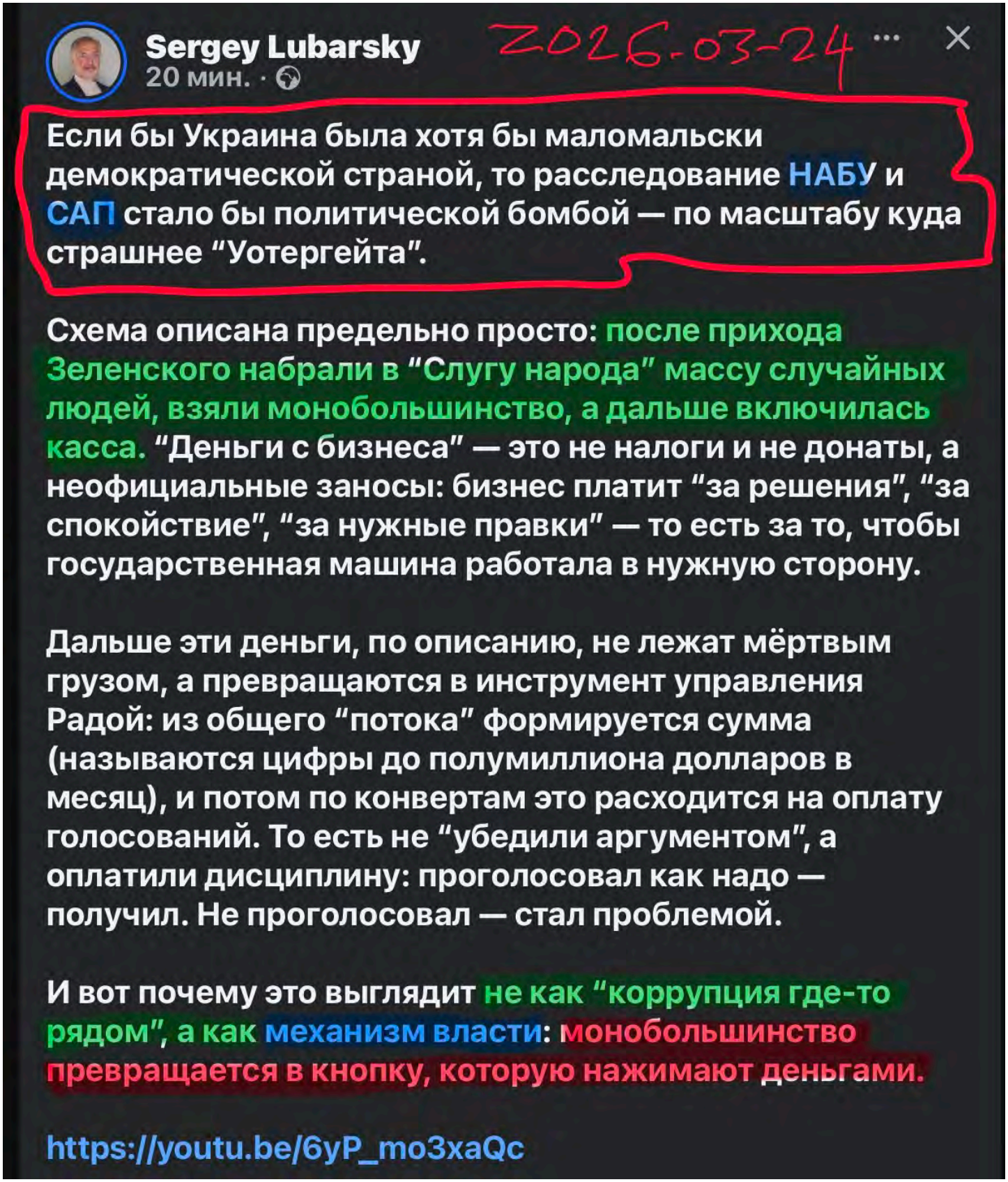
передові частини та підрозділи 1-ї ТА та 6-ї ЗВА живою силою, оскільки в попередніх боях за місто вони були суттєво «виснажені» в цьому сенсі. Дійшло до того, що в деяких випадках російські полки та бригади, що діють у напрямку Куп'янська, мають у більш-менш боєздатному стані не більше ніж недоукомплектований батальйон штурмової піхоти або навіть кілька рот для проведення активних атакуючих\штурмових дій у тактичній зоні.

(6) - Однак водночас слід пам'ятати, що, незважаючи на те, що завдання із захоплення Куп'янська для російського військового та політичного керівництва наразі є достатньо актуальним, саме Куп'янський напрямок навряд чи стане «головним змістом» усієї літньо-осінньої кампанії противника. Адже воно має досить обмежений вплив у військово-політичному (стратегічному) сенсі на хід і зміст усієї війни. Навіть гіпотетичне захоплення Куп'янська російськими військами навряд чи стане вагомою причиною для України припинити загальний опір агресору, включно з усім «великим» оперативно-стратегічним Харківським напрямком.

(7) - Тому командування 1-ї ТА і загалом усієї УВ «Запад» буде досить обмежене у сенсі отриманні підсилення, головним чином за рахунок стратегічних резервів російського командування. Більше того, на цьому етапі ВЖЕ очевидно, що командування УВ «Запад» наразі зосереджує свої основні зусилля на Лиманському та Борівському напрямках (тобто в центрі та на лівому фланзі всієї своєї операційної зони), а не на Куп'янському напрямку. Що, у свою чергу, повністю вписується в логіку підготовки російського командування до масштабного наступу влітку-осені цього року на Слов'янсько-Краматорську агломерацію.

***

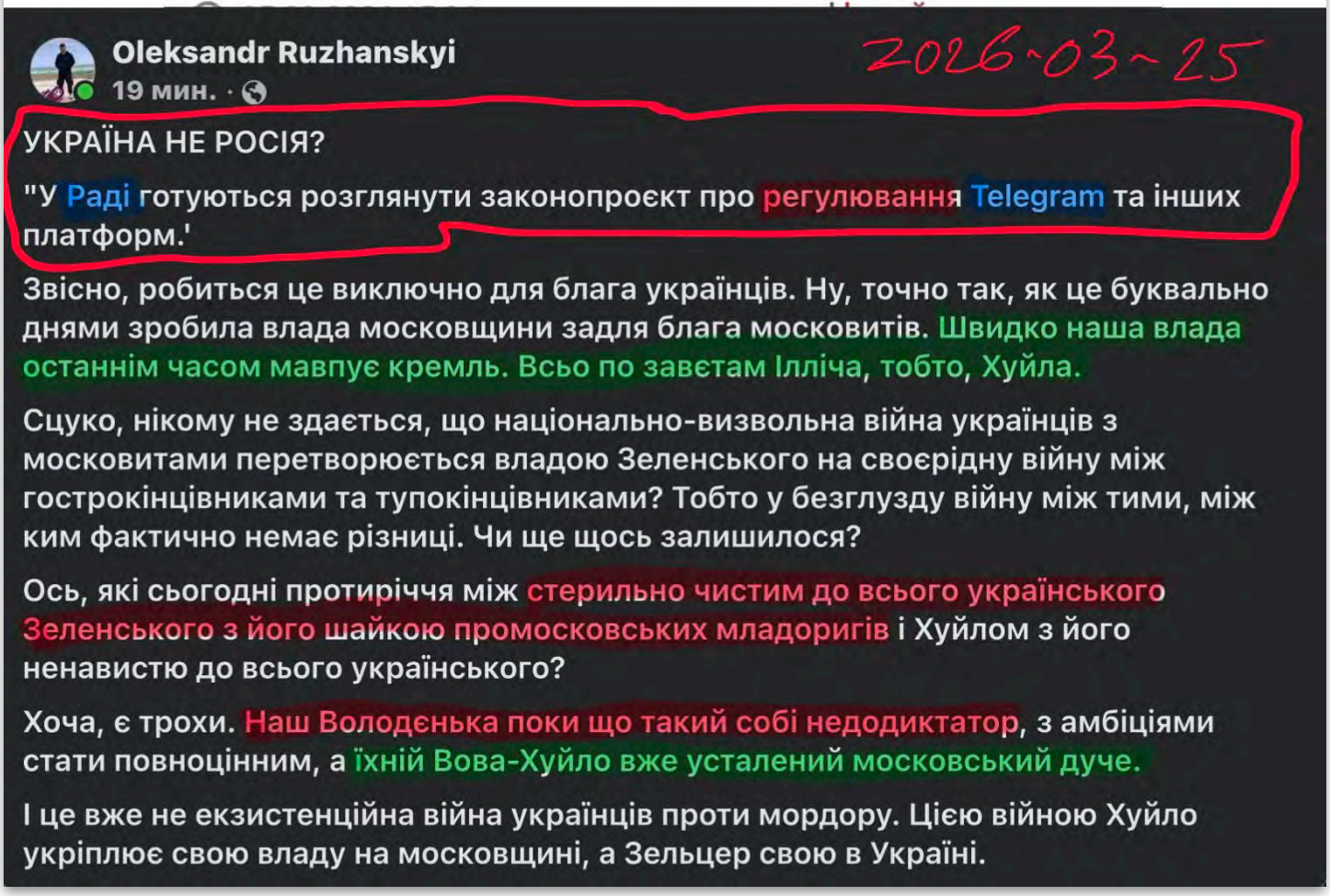
№ 1.724

Sergey Lubarsky
20 мин. ·
2026-03-24
Если бы Украина была хотя бы маломальски демократической страной, то расследование НАБУ и САП стало бы политической бомбой — по масштабу куда страшнее “Уотергейта”.
Схема описана предельно просто: после прихода Зеленского набрали в “Слугу народа” массу случайных людей, взяли монобольшинство, а дальше включилась касса. “Деньги с бизнеса” — это не налоги и не донаты, а неофициальные заносы: бизнес платит “за решения”, “за спокойствие”, “за нужные правки” — то есть за то, чтобы государственная машина работала в нужную сторону.
Дальше эти деньги, по описанию, не лежат мёртвым грузом, а превращаются в инструмент управления Радой: из общего “потока” формируется сумма (называются цифры до полумиллиона долларов в месяц), и потом по конвертам это расходится на оплату голосований. То есть не “убедили аргументом”, а оплатили дисциплину: проголосовал как надо — получил. Не проголосовал — стал проблемой.
И вот почему это выглядит не как “коррупция где-то рядом”, а как механизм власти: монобольшинство превращается в кнопку, которую нажимают деньгами.
https://youtu.be/6yP_mo3xaQc

***

№ 1.725

У РАДІ ГОТУЮТЬСЯ РОЗГЛЯНУТИ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО РЕГУЛЮВАННЯ TELEGRAM ТА ІНШИХ ПЛАТФОРМ

Oleksandr Ruzhanskyi
19 мин. ·

2026-03-25

УКРАЇНА НЕ РОСІЯ?

"У Раді готуються розглянути законопроєкт про регулювання Telegram та інших платформ.'

Звісно, робиться це виключно для блага українців. Ну, точно так, як це буквально днями зробила влада московщини задля блага московитів. Швидко наша влада останнім часом мавпує кремль. Всьо по завєтам Ілліча, тобто, Хуйла.

Сцуко, нікому не здається, що національно-визвольна війна українців з московитами перетворюється владою Зеленського на своєрідну війну між гострокінцівниками та тупокінцівниками? Тобто у безглузду війну між тими, між ким фактично немає різниці. Чи ще щось залишилося?

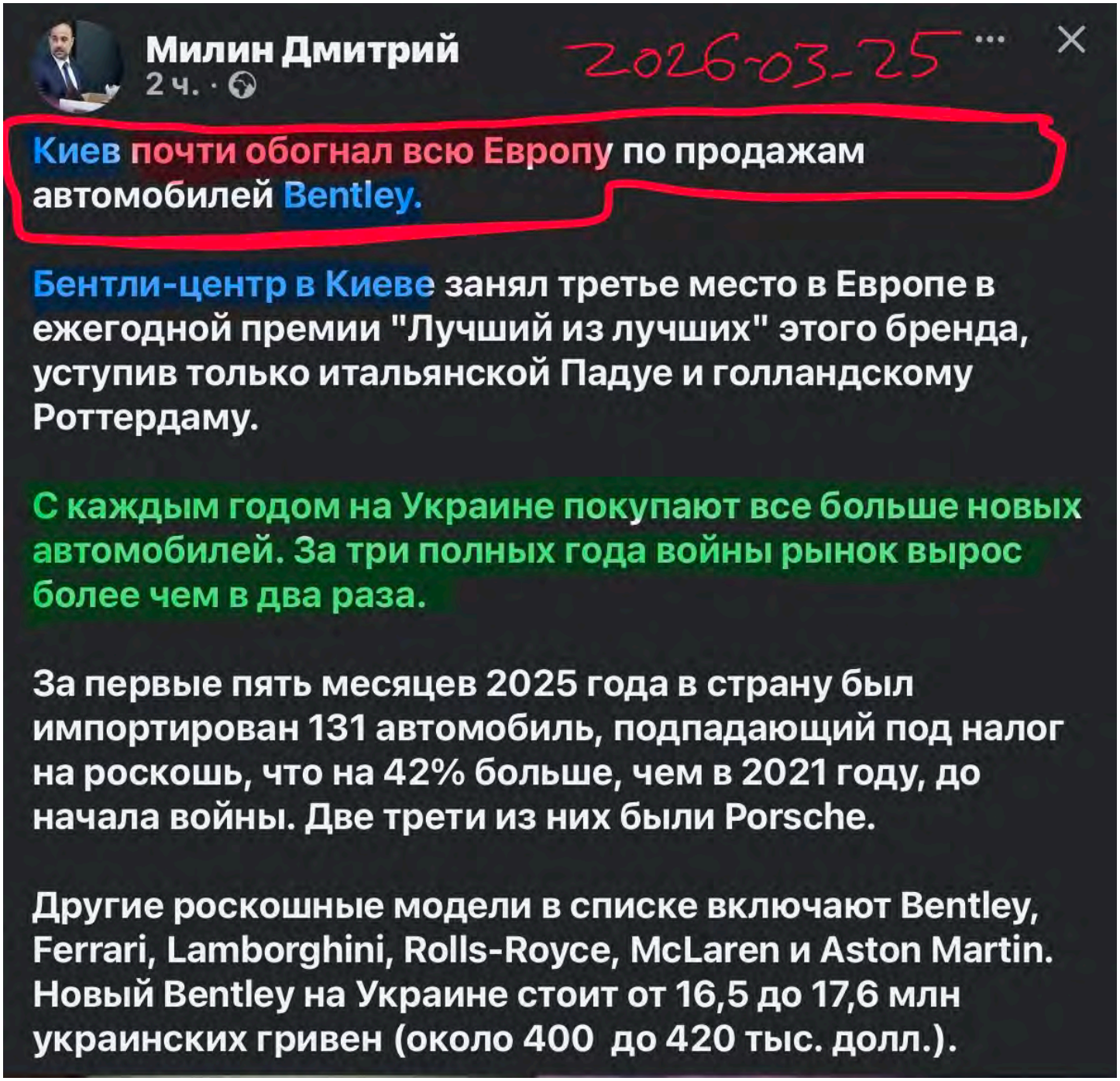
Ось, які сьогодні протиріччя між стерильно чистим до всього українського Зеленського з його шайкою промосковських младоригів і Хуйлом з його ненавистю до всього українського?

Хоча, є трохи. Наш Володєнька поки що такий собі недодиктатор, з амбіціями стати повноцінним, а їхній Вова-Хуйло вже усталений московський дуче.

І це вже не екзистенційна війна українців проти мордору. Цією війною Хуйло укріплює свою владу на московщині, а Зельцер свою в Україні.

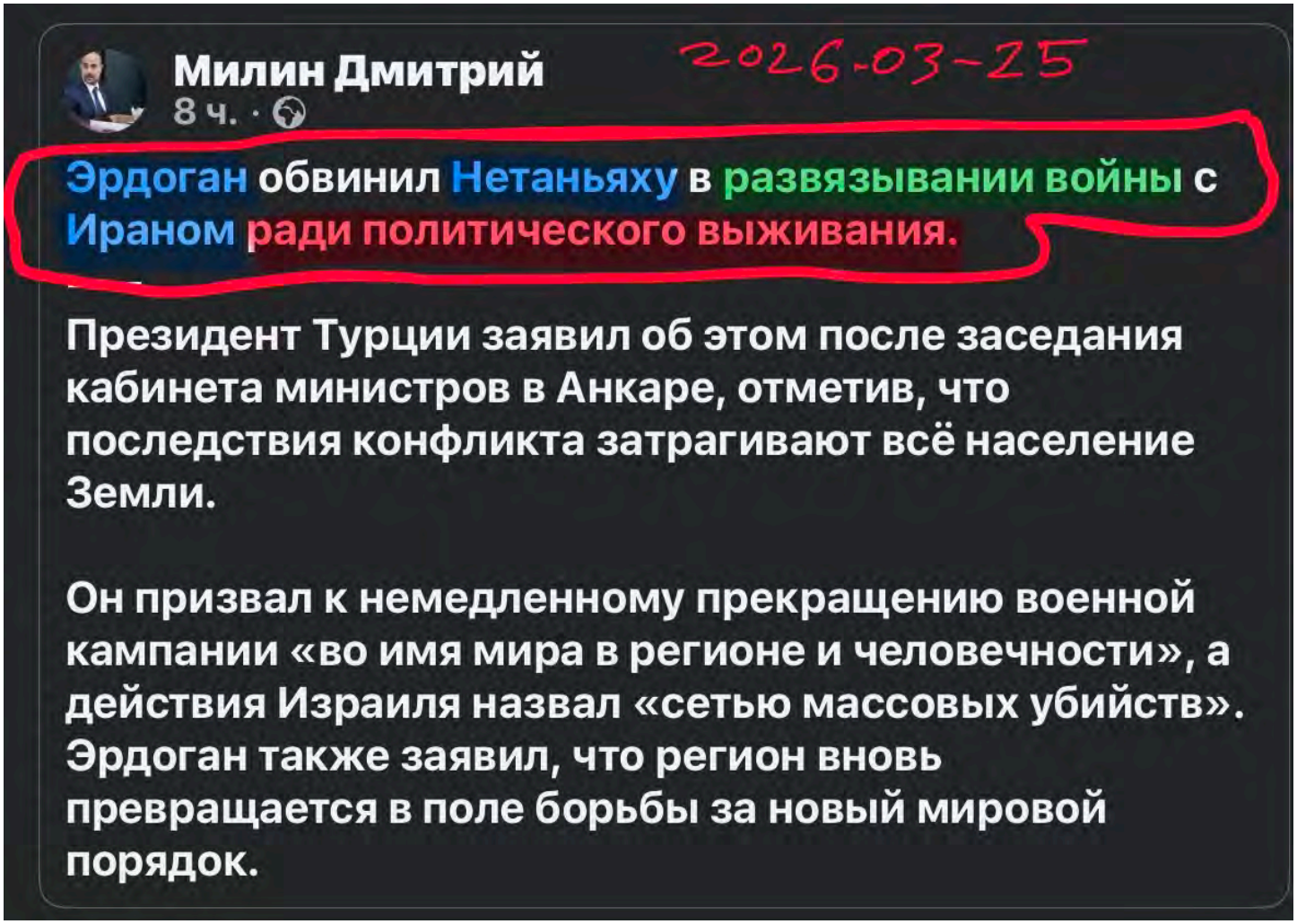
***

№ 1.726

Милин Дмитрий
2 ч. ·
2026-03-25
Киев почти обогнал всю Европу по продажам автомобилей Bentley.
Бентли-центр в Киеве занял третье место в Европе в ежегодной премии "Лучший из лучших" этого бренда, уступив только итальянской Падуе и голландскому Роттердаму.
С каждым годом на Украине покупают все больше новых автомобилей. За три полных года войны рынок вырос более чем в два раза.
За первые пять месяцев 2025 года в страну был импортирован 131 автомобиль, подпадающий под налог на роскошь, что на 42% больше, чем в 2021 году, до начала войны. Две трети из них были Porsche.
Другие роскошные модели в списке включают Bentley, Ferrari, Lamborghini, Rolls-Royce, McLaren и Aston Martin. Новый Bentley на Украине стоит от 16,5 до 17,6 млн украинских гривен (около 400 до 420 тыс. долл.).

***

№ 1.727

Милин Дмитрий
8 ч. ·
2026-03-25
Эрдоган обвинил Нетаньяху в развязывании войны с Ираном ради политического выживания.
Президент Турции заявил об этом после заседания кабинета министров в Анкаре, отметив, что последствия конфликта затрагивают всё население Земли.
Он призвал к немедленному прекращению военной кампании «во имя мира в регионе и человечности», а действия Израиля назвал «сетью массовых убийств». Эрдоган также заявил, что регион вновь превращается в поле борьбы за новый мировой порядок.

***

№ 1.728

Dubinsky.pro
15 мин. ·

2026-03-26

Вброс соросят УП про “зеленский потребовал подготовить план работы Рады на 3 года, пока идет война” - такой же фейк, как и парламентский кризис. (ссылка пост 2) Нет и никогда не было никаких особых планов работы парламента с начала войны. Нет никакого смысла в их появлении и сейчас. Тем более, что в них вносить? Перечень законопроектов на каждую сессию и так подается каждым комитетом по регламенту. Выдумать тут, тем более, на три года вперед, ничего невозможно. Поэтому разносится чушь, выдуманная тупыми сценаристами “Квартала 95”, и вброшенная через таких же тупых журналистов, которые не знают, как работает Рада.

Как я уже писал, максимальный запас прочности Украины при продолжении войны - до полугода.

УКРАЇНСЬКА ПРАВДА

НОВИНИ ПУБЛІКАЦІЇ КОЛОНКИ ІНТЕРВ'Ю ІВЕНТИ ПОДКАСТИ СПЕЦПРОЄКТИ БЛОГИ АРХІВ

У Раді готують план роботи парламенту, якщо Україні доведеться воювати "ще три роки" – УП

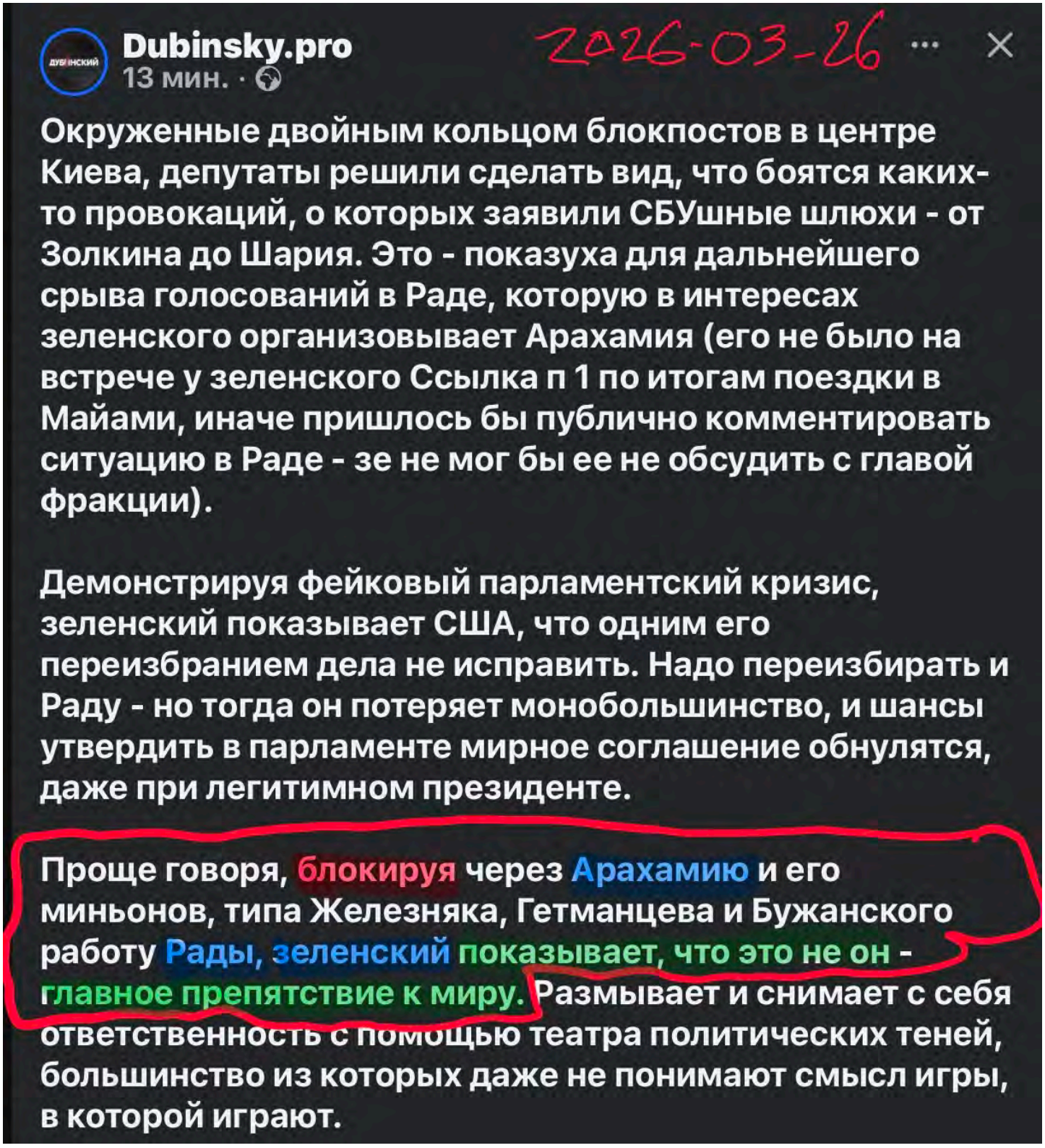
РОМАН РОМАНЮК, АНГЕЛІНА СТРАШКУЛИЧ, АЛЬОНА МАЗУРЕНКО — 24 БЕРЕЗНЯ, 09:44

СЕСІЙНА ЗАЛА ВР. ІЛЮСТРАТИВНЕ ФОТО

***

№ 1.729

***

№ 1.730

Сергей Дацюк: "Война с Россией на истощение закончилась - идёт война на уничтожение городов Украины"

Ссылка

2026-03-25

Сергей Дацюк, Юрий Романенко, "Хвиля"

В этом эфире Юрий Романенко беседует с украинским философом Сергеем Дацюком о проблеме победы Украины в войне с Россией.

Разговор охватывает широкий философский и исторический контекст:

1) — от типологии войн, в которых победа невозможна в принципе (экзистенциальные, ядерные, асимметричные, священные, "Пирровы"),

2) — до детального анализа конкретных измерений возможной победы Украины - военной, политической, экономической, социальной, культурной, цивилизационной и духовной.

Дацюк последовательно доказывает, что

— ни в одном из этих измерений Украина на сегодняшний день не имеет реальных инструментов для достижения победы.

Ключевые тезисы беседы:

1) — довоенной Украины как субъекта победы уже не существует;

2) — *урбицид* этой зимы перевёл конфликт от войны на истощение к войне на уничтожение городов;

3) — парламент недееспособен, президент сосредоточен исключительно на внешней политике;

4) — конституционные ограничения делают политическое закрепление любого мирного соглашения невозможным;

5) — **украинская элита подменяет стратегию победы *«стратегией стойкости»*, за которой скрывается банальное *мародёрство***.

Отдельно Дацюк разбирает ***опасность внешней зависимости от МВФ и других международных структур как прямого противоречия суверенистской логике победы***, а также сравнивает подходы Израиля и Украины к формулированию целей войны.

Разговор завершается тезисом о том, что **страну можно будет строить заново**

- на руинах старых 1) Украины, старой 2) Европы и старого 3) мирового порядка.

***

Юрий Романенко: Друзья, всем привет! Серферы, бездельники, наши любимые девианты, медоеды, эльфы, как говорит Сергей Аркадьевич Дацюк, всех групп крови. Сегодня у нас Сергей Аркадьевич Дацюк. И мы будем говорить о победе Украины. Да? И почему такая тема в такое сложное время?

Сергей Дацюк: Понимаешь, какая штука.

Мы-то ведь думали, что всем всё уже понятно, и как бы слово "победа" не звучит. И вдруг я обнаруживаю последние недели, что оно опять зазвучало. Есть опять люди, которые на это надеются.

И поэтому я подумал, что ну раз здесь живёт такое представление, надо всё-таки про это поговорить. Потому что победа - это очень серьёзная штука. Люди, которые не переживали войн, они не знают, насколько это сложная штука - победа. Им же показывают фильмы, где всё быстро пробегает. Даже если это сериал, то тоже он быстро пробегает. Помнишь, в начале же это были фильмы - ну, советские, потом сделались сериал, там война, но всё равно это всё быстро пробегает. Вот она началась - бум, бум, бум, бум, бум! И вот она победа. И как бы линейно выстроены сериалы, они как бы тебя ведут к победе. Даже те хорошие исторические фильмы, где победа явно не показана, они всё равно линейны как таковые. Поскольку вот эта линейность - это то, что делает победа. Ну, вот есть линия, она длится, и когда победа - это понятно, конец войне.

Но дело в том, что есть ***некоторые дискурсивные элементы***, которые вторглись в нашу повседневность, в наш анализ, которые победу не предполагают.

1) — Ну, например, как вечная война. Ну, если война вечная, какая победа?

2) — Или война на истощение. В войне на истощение победы нету. И сейчас не любят это повторять, но у нас даже президент говорил этот для меня известный, для многих, может быть, не услышанный аргумент: нам важно простоять хотя бы на день дольше, да, но чтобы Россия завалилась раньше. Но люди не думают, что вот это вот она завалится, а мы на день позже завалимся - что это победа.

То есть если посидеть, подумать, это же не про победу.

Юрий Романенко: Ну, более того, исторический пример можно провести. Германия в восемнадцатом году завалилась раньше, чем завалились Франция, Британия, но Франция, Британия завалились через двадцать лет как империи и потеряли своё влияние в конце концов.

Сергей Дацюк: Поэтому я решил всё-таки поразмышлять над проблемой победы, поскольку как представление она жива.

Ну и давай начнём с того, **в каких войнах победы не бывает.** Вот войны есть, а победы нет. Иногда у нас война называется ***экзистенциальной***.

Хочу объяснить.

— В *экзистенциальной войне* победы не бывает.

Или, скажем так, в экзистенциальной войне победы бывают редко. Ну, то есть, как бы, в том смысле, что когда она наступает, люди, которые были в этой войне, уже не помнят, что это победа. То есть это просто событие, которое отражает какую-то кампанию, а не войну.

Ну, Пунические войны - самые известные, они длились очень долго. Карфаген против Рима, да? И только третья Пуническая война - чтобы было понятно, да, это десятки лет - закончилась полным разрушением Карфагена. Город был стёрт с лица земли, а его жители убиты или проданы в рабство. Причём это обросло мифами, там, что чуть не землю солью посыпали. Ничего этого, конечно, не было.

Юрий Романенко: 100 лет фактически продолжались.

Сергей Дацюк: Ну, то есть вы представьте себе, что это за война? И чем жили люди эти сто лет? Они не жили победой, они жили тем, что это вечная война.

С этой точки зрения экзистенциальная, или вечная война - это война, где когда-то там в будущем победа может быть, но она будет совсем не такой, как мы запланировали. Пуническая война поэтому и вошла в историю, что она

была явной. Вели её долго, и она закончилась именно тем, задача чего ставилась в самом начале.

Юрий Романенко: Тотальным поражением.

Сергей Дацюк: Да. Но так бывает редко.

Возьмём, например, арабо-израильский конфликт. Тоже десятки лет уже. Но обе стороны характеризуют это противостояние как экзистенциальное. То есть или мы, или они. И обе говорят о полном уничтожении. То есть никто не говорит там вернуть границы какого-то года или ещё что-то. Нет, полное уничтожение. Вот это экзистенциальная война.

Поэтому возникает вопрос:

— а вот **война Украины и России - это экзистенциальная?**

Ну, давай начнём так.

Это ж не первый раз у нас такое противостояние. Если взглянуть в историю, мы ж не раз сталкивались на поле боя, и как бы, когда эта территория с той территорией в разных видах воевали, называясь там Русью и не Русью, или - и даже ещё до того. То есть Украина начала воевать с Россией до того, как стала Украиной, а Россия - до того, как стать Россией. То есть вдумайся, война началась этих земель задолго до того, как возникла Украина и Россия.

Юрий Романенко: Более того, если мы посмотрим на территорию Европы - то же самое там происходило. Франция и Британия воевали, и Столетняя война была, и много чего было.

Сергей Дацюк: Да. Но это не есть экзистенциальная - это есть геополитическая, да, но не есть экзистенциальная.

Почему? Ну, потому что они периодически возникают, и всё равно эти территории с этими народами так или иначе остаются.

Поэтому перестаньте нести чушь про *экзистенциальную* войну. Тем более что эта война точно *транзистенциальная*, как и были все предыдущие.

Чем отличается *экзистенциальная* от *транзистенциальной*?

Экзистенциальная - это вот как Пуническая: всё, и город стёрт с лица земли. Или как Германия. Ну, Германию ж не уничтожили, она до сих пор жива-здорова. Единственное, что режим полностью уничтожен. Но это не уничтожение народа, согласись. То есть даже Трояновы войны не были экзистенциальными. При всём том, как мы это всё видим. Нет, не были. Народы сохранились и до сих пор живут, здравствуют.

Поэтому - тезис про *экзистенциальную* войну чисто пропагандистский.

В действительности это не так.

Между Россией и Украиной, как бы они ни назывались и не будут называться, периодически будут возникать войны. Это не будет приводить к уничтожению этих народов. Государств - да, режимов - да, народов - нет. Поэтому я как бы давно сказал, что нация сохранится и ничего с ней не случится. Государство скончается. Вот Даниль со мной не согласен. "Нет", - говорит, - "государство будет". Чего вдруг? Ну чего там вдруг будет? Да его уже практически нет.

Ну, это такое, это наши. Так, победы не бывает в священных войнах. Ну, или как в нашем дискурсе это звучит - священная война, holy war, да? Ну а как бы в дискурсе - холивар её называют, да? То есть не бывает победы в холиварах. Что лучше: Explorer или Norton Commander? И пошёл холивар. Или искусственный интеллект - действительно интеллект и не интеллект. Недавно сделал эфир и, ну, куда ресентимент воплотить? Все же, все поле зачищено, уже никто не гавкает в Фейсбуке. Куда? О, вылез человек с искусственным интеллектом. Получи, искусственный интеллект, получи, человек, который это использует. Холивар. Искусственный интеллект - это самое большое зло. Надо уничтожить его, а также всех тех, кто о нём говорит. Ну, чистый холивар.

Юрий Романенко: Пирр, где ты их находишь?

Сергей Дацюк: А?

Юрий Романенко: Где ты их находишь? Ну вот таких вот.

Сергей Дацюк: Кого их? А они сами меня находят и приходят ко мне, чтобы сказать, что я сволочь такая. Да. Ну, ***Пиррова победа*** - да, это война, где победитель несёт такие потери, что лучше бы как бы он вообще её не начинал. Ну, понятно, что Парагвайская война - самая ближайшая к нам. Почему она со всех сторон Пиррова? Потому что мало того, что Парагвай потерпел поражение и уменьшился во много раз, и население уменьшилось, и вообще страна стала посмешищем после этого. Ну и Бразилия, Аргентина десятилетия ещё выхаркивали её. То есть это первая Пиррова победа. И с той, и с другой стороны, как бы кто бы её ни начал, это было...

Юрий Романенко: Тяжело.

Сергей Дацюк: Да, это не была победа.

Также не бывает победы в асимметричных войнах - ну, например, сетевых, партизанских и так далее. Там не бывает победы.

Да. Вот Сидір Ковпак, він переміг. Он шёл, конечно, на всех парадах, но как бы он не…

Юрий Романенко: Від Потіва до Карпат.

Сергей Дацюк: Ну да. То есть как бы, ну что это вообще за путь? И как бы, то есть в партизанских войнах не бывает - давайте приведём так, чтобы было понятно, про что идёт речь.

США во Вьетнаме, СССР в Афганистане - это всё асимметричные войны, про которые нельзя сказать, кто там победитель. Вот СССР, Афганистан. Кто победитель? Что, Афганистан был победителем? Они просто - СССР понял, что это ему вылетает. Или там США во Вьетнаме. У них начались такие процессы внутри, что они предпочли...

Юрий Романенко: Или в Иране сейчас вот.

Сергей Дацюк: Да. То есть как бы это войны, у которых не будет победы.

Но победу ж всегда можно потом объявить. Всегда.

То есть даже если война была без победы, её всегда можно объявить. Ну, естественно. В какой ещё войнах не бывает победы, да? Понятно, что в ядерной войне. Тотальной, ограниченной, локальной, в ударах тактическим ядерным оружием не бывает победы никогда, ни при каких условиях. Страна, которая наносит такой удар, подвергается потом такой ответке, что лучше бы она этот удар не наносила. И она потом думает: блин, ну нафига мы ударили? Ниче ж не получили. Ну и утратили. То есть в ядерной войне точно нет никаких побед.

Ну и потом есть ***парадоксальность войны цивилизационного разрыва***.

Это когда происходит настолько тотальное изменение победителя, что он перестаёт существовать.

— Ну, ты знаешь, что вообще Спарта - победитель, и победитель перестал существовать после победы, потому что тип его цивилизационного, ну, обитания, да? Это военный строй, это милитария, да? Это вот как у нас военные - самые главные герои, граждане ничего не стоят, потому что, ну, точно так же, как у нас - и у них было точно так же. Значимы только воины, они герои, на них всё построено. А ну, простые землепашцы, они никто, звать их никак, ими можно жертвовать и так далее. Ну и землепашцы разбежались, и граждан не осталось. А воины пришедшие вдруг увидели, что - а никто не хочет их кормить. **И Спарта прекратила своё существование.**

Война длилась 27 лет и истощила ресурсы Спарты. Произошёл социальный распад. В Спарту хлынули богатства, золото, что разрушило их вот этот вот уклад, где военный был - ну, как бы всё было, продалось, все обогатились, уже всё не работало. Вчерашние аскеты начали погрязать в коррупции. Ну и через 33 года после победы Спарта была наголо разбита Фивами в битве при Левктрах, да? И всё, и закончилось. И они остались в легендах, они остались в мифах. И самое главное, они остались в школьной программе. Всем

школьникам рассказывают про Спарту в виде вранья, что спартанцы такие герои! Но им не рассказывают никогда историческую правду, что вот эти вот герои потом обосрались. Школьники об этом просто не знают.

Это вот войны, в которых не бывает победы.

И вот мы постепенно переходим к Украине, чтобы поставить вопрос, может ли быть победа Украины вот в этой конкретной войне.

(1)

И вот тут мы подходим к ***обобщениям***, к умению людей обобщать.

Я проговаривал некоторые свои тезисы с некоторыми людьми, и я слышал невосприятие того, что я произношу.

Ну, вот смотри, поговорим про ***обобщение***.

Ты там или я возвращаемся в свою квартиру, долго отсутствовали. Открываем дверь, в квартире вонь. Делаем пару шагов из двери, спотыкаемся, падаем. Что-то лежит. Заходим на кухню. Немытая посуда, кружки на столе, всё навалено.

Ну, то есть делаем обобщение: в доме бардак. Да? И на первый взгляд кажется, что это обобщение предельно. Потому что зачем обобщение? Ну, чтобы понять, откуда это взялось. Потому что когда ты говоришь "в доме бардак", ты начинаешь думать: или жена, или какие-то родственники, или кто-то тут жил нелегально, да? То есть как бы ты делаешь обобщение.

А, но если у тебя есть опыт, особенно военный опыт, что ты должен сделать?

Во-первых, установить источник вони. Не канализация ли это, переставшая работать? Затем, имея опыт войны, проверить наличие воды, электричества, отопления, особенно если на улице зима. Ну смотри, это уже не "в доме бардак", это уже "на улице нечто" или "в стране бардак". То есть смотри, мы вошли, и было обобщение "в доме бардак".

Но имея опыт, что происхождение может быть не из дома, мы будем думать "в стране бардак", да?

Точно так же о *победе*.

Мы когда думаем про победу Украины, мы ж говорим победу над кем? Ну, понятно, над кем - над Россией.

То есть у нас даже в голове не возникает, что нам надо одновременно победить европейских бюрократов, Америку с тупиковым демократическим путём развития, Китай, который помогает России, Иран, который помогает

России, Венгрию, которая на сторону России стала, Польшу, которая непонятно как нам. То есть нам очень многих надо победить.

То есть **Украина не может победить в этой войне, победив только Россию.**

На первый взгляд такое обобщение кажется странным, но когда ты начинаешь продумывать всё то, что происходило, оказывается, что ты должен иметь ***адекватное обобщение*** про победу, чтобы вообще говорить про то, что такое победа и как она может произойти.

(1)

Второй момент: когда мы говорим про победу Украины, мы, как правило, делаем то, что я сделал сначала - говорим про победу.

Мы не слышим слово "Украина".

Ну как? Победа, конечно, Украины.

Давай приведу снова пример.

— 1991 год. Мы смотрим - богатая, самая богатая страна СССР. Промышленность, наука, образование, медицина, высокие стандарты жилищного уровня, население - ну как бы, живи радуйся, да? И теперь смотри, вот всё это оставляем, только Москву нафиг. Но москвичи тогда - Руцкой приезжал и так осторожно поинтересовался: "А вы не думали, что, ну, ваша стратегия немножко неверная? Что да, да, вот всё это, а Москва нафиг, вот всего этого не будет". "Да что мы? Да мы, во! Мы ещё ого-го богатые! Мы всех тут порвём".

То есть я помню же этот драйв, я всё присутствовал. Я при этом присутствовал, я слышал эти аргументы. Я помню, что рассылали накануне голосования от первого грудня, да?

Юрий Романенко: Да, я тоже помню хорошо.

Сергей Дацюк: А, и вот теперь смотри.

То же самое, когда мы говорим о победе Украины.

Мы же думаем, что вот та Украина довоенная. Давай так - 1991-го. Нет, нет, 2013-го.

Нет, нет, хотя бы 2022-го, да?

Любая. Хорошо, довоенная, ну, до большой, до масштабной войны, и победа.

Но той Украины нет. Та Украина победить не может.

В принципе, потому что её нету. То, что победит, будет ли оно Украиной?

И возникают вопросы, которые изначально в курсе разговора про победу не стояли.

Странные вопросы.

— Есть ли ещё государство? Есть ли ещё гражданское общество? Совместное ли это общество? Не расколото ли оно?

Потому что есть масса людей, которые продолжают убеждать всех, в том числе и меня, что вроде как гражданское общество не расколото.

> — То есть мы вроде себе рисуем какие-то в голове остатки той Украины. Хорошо, не вся территория, но государство-то есть. И оно победит.
>
> — Хорошо, не всё гражданское общество, но здоровая его часть есть, и вот она победит.

Ребята, **ничего этого уже нет**.

> 1) — Ни той страны с территорией, ни тех городов - что самое важное, сейчас мы к этому вернёмся.
>
> 2) — Ни того гражданского общества, ни того бизнеса, ничего этого уже нет.

Поэтому когда мы говорим, что победа, то это ***«победа непонятно чего»***.

> **— Вопрос не, даже не в том, что мы не сможем воспользоваться победой. Мы - нет! Того "мы", о котором можно говорить, что оно может победить, уже нет.**

Теперь возникает вопрос: а что ж такое? Почему вот ещё в прошлом году это всё было, а ныне мы можем констатировать, что его нет.

Что случилось этой зимой? Простой вопрос. Что этой зимой произошло?

Юрий Романенко: ***Инфраструктурный коллапс*** вследствие ударов.

Сергей Дацюк: Да, но мы ж с тобой делали пример на обобщение.

Это хорошее первое обобщение. Инфраструктурный коллапс вследствие удара.

Обобщаем дальше.

Произошла некая эскалация. Смотри, удары же были и до этого. По городам удары были и до этого, по городским инфраструктурам удары были и до этого, по критическим городским инфраструктурам удары были и до этого.

Но!

Этой зимой произошёл критический ***инфраструктурный урбицид*** такого уровня, что он нам показал: война на истощение закончилась.

Началась война на ***истребление***, или уничтожение городов.

Города разрушались и раньше, но люди не вынуждены были принимать решение, оставаться ли здесь на следующую зиму.

Этой зимой произошёл перелом.

Юрий Романенко: Произошло вследствие - здесь важно уточнять - что люди могли оставлять города вследствие военной угрозы, угрозы смерти, а тут они оставляли жилища вследствие угрозы смерти из-за холода, из-за - ну, из-за инфраструктурного коллапса.

Сергей Дацюк: Инфраструктурного коллапса.

И вот, ну, Оле принадлежит эта честь понятия "урбицид". Она это зафиксировала в начале войны. Сейчас она написала новую статью. Я не буду её пересказывать, но она просто рассматривает, к чему пришёл урбицид, да? Она там несколько этапов выделяет. Я не буду пересказывать. Но прочитайте в виде статьи.

А, хотя, ну, как бы, сейчас никто не заинтересован читать статьи, и некоторые институты придерживают статьи от публикации, потому что их не читают, их не обсуждают.

То есть смотри, что произошло, да? Это просто в контексте того, что мы говорим. Но я покажу. А, город - это то, что и представляет собой большую часть Украины.

До войны 70 % Украины - это городские жители.

Юрий Романенко: Больше, 72 %.

Сергей Дацюк: Это неважно. Я говорю семьдесят-тридцать, да?

Если уничтожается городское пространство как основной способ жизни Украины, то да, **происходит то, что хотят *национал-патриоты***.

Украинское село, украинские пригороды больших городов, но **самих городов как *носителей* интеллектуализма, профессионализма, бизнеса, инфраструктурного развития, научного развития, интеллектуальной подвижки - их *не будет***.

Останутся городские оболочки.

Что такое городские оболочки? Дома какие-то есть, какие-то инфраструктуры работают, транспорт ходит. Ну, с такси проблемы, но всегда можно кого-то найти.

Нет *городской среды*, она не производит интеллектуализм и интеллектуалов, она не производит науку, она не производит технологии.

И города как оболочки очень быстро приводят к тому, что ***страна становится такой оболочкой***.

— Есть Запад, который поставляет нам вооружение, боеприпасы.

— Есть логистика, которая обслуживается этими оболочками, доставляет всё на фронт, а ***собственно страны нет***.

Потому что «*страна - это не стены и не башни*».

Запустение в городе не потому, что разрушены дома и мосты.

От чего в городе запустение?

Покойный Глазычев это говорил:

— в городе *запустение от отсутствия людей*. Не от отсутствия домов, а от отсутствия людей. Дома могут стоять.

Вот как у нас некоторую часть зимы во многих городах людей не было, потому что Кличко призвал людей уезжать.

Что происходило? Когда люди уезжали с последних этажей, дома не могли отапливаться, по большому счёту, потому что не могли спустить воздух с последних этажей. Говорили, что через милицию там как-то не получилось.

А почему не получилось?

Коммуникация с киевской властью была убита, то есть была разрушена гуманитарная составляющая коммуникации.

До сих пор СНБО эту проблему не проанализировало.

То есть я сейчас получил платёжку по оплате полной стоимости отопления. Притом у нас всю зиму отопления не было во всех комнатах. До последнего момента у нас отопление было в одной комнате. Благо у нас ещё одну, слава богу, подключили. Но в ещё двух у нас так как не было отопления, так и нет. Но я должен платить полностью.

То есть хотелось бы спросить у правительства: скажите, а это правильно, что я плачу за полное отопление, хотя в действительности, ну, большую часть зимы отапливалась только одна комната. Вы мне объясните, это правильно или нет?

А то все - я там обогревателями отапливал, там, кондиционерами и так далее.

Юрий Романенко: И за это тоже платил.

Сергей Дацюк: И за это тоже платил. То есть это правильно? Ну, так и надо? Ну, я ж не буду в суд подавать. Я понимаю, всё разрушено. Хрен с вами, я заплатил.

Вы ж хотя бы проанализировали бы это, что у вас ***система коммуникации*** не работала. То есть как выглядела система коммуникаций?

> — Я звоню, говорю: вот такие дела. Они говорят: мы передали. И я задаю вопросы, ну, как бы человек, который хотел в этом разобраться: "Скажите, а вы говорите с сантехниками?" - "Нет". - "А что вы делаете?" - "Мы им передаём". То есть нет такой ситуации, при которой сантехник вам перезванивает и объявляет причину? - "Нет". - Соответственно, и если я завтра вам позвоню, вы не скажете ни причину, ни когда будет возвращено? - "Да".

То есть **тотально разрушена коммуникация**.

Даже введённые вот эти вот диспетчерские центры - они в действительности не ввели коммуникацию.

То есть, есть люди, которые собирали и куда-то там передавали, и ты ждал там неделю, через две недели где-то в какой-то комнате тебя могли подключить, потом снова отключить. И это было непредсказуемо - когда включат, когда отключат. И ты не мог достучаться до людей, которые носители того, почему это происходит.

Можем как-то помочь? То есть ***коммуникации нет***.

Что произошло?

> — Произошёл ***распад городской коммуникации***, которая вроде как должна быть организована для таких случаев.

Но если в мирное время это работало - то есть диспетчеры собрали и передали, и оно сработало, - то в ситуации войны это не работает, потому что человек ожидает ответ, хочет понять, как ему быть или уезжать.

Потому что когда ему не сказали, когда починят, то ты в ситуации стресса и, ну, как бы, и угрозы, потому что всё замерзает реально.

То есть оказывается, что в ситуации мороза при отсутствии коммуникации с реальными сантехниками всё это не работает.

И многие дома именно из-за отсутствия коммуникации были уничтожены.

То есть смотри, мы анализируем только вот эту ситуацию, но она показывает, что

> **— убита внутригородская коммуникация внутри городской власти, внутри городской системы жизнеобеспечения.**

Юрий Романенко: ***Внутригосударственная*** система тоже.

Сергей Дацюк: Ну, сейчас, сейчас мы к этому придём.

Итак, мы констатируем, что **страна превратилась в оболочку, города превратились в оболочки**.

Говорить о том, что вот это вот как-то может победить - ну, может, и может. А кто сможет не то что воспользоваться - кто сможет даже зафиксировать эту победу?

Кто сможет сказать: ну хорошо, победили, теперь мы будем работать дальше. **Мы же сейчас в ситуации, когда *страны больше нет*, а мы пытаемся думать о её победе.**

Мало того, всякие разговоры с ***национал-патриотами*** меня приводят в замешательство, потому что, ну, я вижу, что люди совершенно ***безумные***.

Люди, которых давно знаю, которых всегда считал умными, они, ну, несут откровенную ерунду.

И на логические вопросы они отвечают нелогично и на уровне веры.

"Всё будет нормально, это ты просто не веришь". - "Во что?" - "Ты должен верить в Украину".

1) — Я верю в Украину, только уже не в эту - этой нету.

2) — Я верю в ту, которую *надо будет строить, причём заново*.

И, возможно, даже это будет с другим именем. Это не потому, что я не патриот, это потому, что я продумываю это и анализирую.

Я не могу себе позволить вот просто верить. Во что? Ну, в Украину. В какую?

Юрий Романенко: В Буче это заканчивалось, закончилось смертями. Ну, потому что люди верили, что там что-то вот оно рассосётся само по себе.

Сергей Дацюк: Смотри, а, возникает вопрос. Если это будет не Украина, да? То и мы видим это приблизительно сейчас - то какая вообще победа бывает, да?

Вот хорошо, мы фиксируем:

— полностью Украины нет, полной победы нет. А какая вообще бывает?

(1)

Ну, во-первых, есть ***военная победа***. Это то, что мы читаем в Фейсбуке, что мы разрушим логистику врага на фронте более полно, потому что уже там тридцать, сорок, ещё больше километров фронт. Это разрушение логистики, это позволит нам. Кроме того, мы всё дальше вглубь России уничтожаем там заводы разные, инфраструктуры их.

Вот мы разрушим, и потом - приписка - и получим лучшие условия на мирных переговорах.

Ну, то есть, ребята, а зачем так много разрушать, чтобы получить всего лишь лучше? То есть речь не о победе. Ну, говорят нет.

"Вот если мы получим лучшие условия на переговорах, это и будет победа". Нет, ребята, это будет не победа. По одной простой причине - вы не будете считать победой, потому что вы не ставили цель.

Итак, в военном плане это не победа.

1) — Военная победа, разгром вооружённых сил противника - будет? Нет.

2) — Захват его территории? Нет.

3) — Лишение возможности продолжать сопротивление? Нет.

4) — Контроль над пространством, уничтожение техники, живой силы, капитуляция? Нет. Кто обеспечивает? Армия, Генеральный штаб, разведка, оборонная промышленность. Нет.

Политическая победа, закрепление результатов войны на бумаге и установление нового мирового порядка.

При этой Конституции сделать не сможем.

1) — Зеленский просто по Конституции не может подписать ни один документ, где он что-то там обещает, идёт на какой-то компромисс - у него нет этих возможностей по Конституции,

2) — и парламент ничего не делает для того, чтобы у него появились эти возможности, потому что понимает, что потом и его же призовут к ответу.

То есть **у нас нет политической возможности закрепить победу** - хоть какую-то, хоть вшивую, хоть маленькую.

Даже если она будет, мы не сможем её закрепить.

Кто обеспечивает? Дипломаты, правительство, международные организации, президенты и так далее. Как? У нас по Конституции политически победа невозможна.

И вот люди, которые это слушают, думают, что это Дацюк всё придумывает. Он капитулянт, он, сука, москворот, это он всё придумывает.

Ребята, ещё раз, **у нас по Конституции нет возможности получить политическую победу**.

Не верьте мне. Расспросите конституционалистов, расспросите депутатов, знакомых с Конституцией, расспросите экспертов национал-патриотов. Пусть они вам подтвердят или не подтвердят мои слова. Политически победу по Конституции Украине получить невозможно.

Юрий Романенко: Ну, потому что пока все территории, которые в Конституции прописаны - это то - это будет поражение.

Сергей Дацюк: Ну как, как, как, как вы это зафиксируете?

Идём дальше.

(2)

Экономическая победа.

> — И ты, и *Монин*, и ряд - ну и Алексей *Кущ* постоянно показывают, что всё, что делается - это не экономическая победа.

Как вы позволили вообще во время войны влезть сюда грязными руками МВФ и прочей швали, которые ещё до войны вас... и навязывать условия - те, кто навязывает, они вообще не понимают, что такое современная война, как устроен современный бизнес.

Они ни с одним бизнесменом не говорили, они не знают, как они выживают, и они что-то требуют - это просто какой-то кошмар.

Юрий Романенко: И причём получить эффект в виде копеек - 60 млрд грн, но по ходу увеличить налоги существенно.

Сергей Дацюк: Зачем вы слушаете дебилов европейских - ещё раз, дебилов европейских, которые даже не говорят с украинским бизнесом? Зачем вы их слушаете? Чтобы что?

Возникает вопрос: *экономическая победа* в такой ситуации возможна?

Юрий Романенко: Impossible.

Сергей Дацюк: (***Экономическая победа***) **Это получение**

> **— 1) — материальной выгоды от конфликта или 2) — демонстрация превосходства своей системы.**

Как вы пытаетесь достичь ***превосходства*** своей экономической системы над российской, если у вас нет экономического суверенитета и вам диктуют вообще какие-то вздорные условия.

> — Доступ к ресурсам и рынкам, репарации, сохранение устойчивости собственной экономики к концу. Ничего этого не будет. Кто обеспечивает? Промышленники, бизнесмены, Министерство финансов, логисты, рабочие. Ну, это если как бы хоть что-то из этого остаётся.

То есть **лавинообразными темпами всё релоцируется и уходит из Украины. Как, как вы вообще, в принципе, можете поставить вопрос об экономической победе?**

Я же, наверное, впервые об этом ставлю вопрос в Украине.

Вы же даже своим экспертам не заказали - **а какие победы вообще возможны? А что такое победа в экономике?**

> — Где прочитать хоть в одной речи президента, хоть в одной речи нашего Кабинета министров - хоть кто-то говорит об экономической победе. А какие условия экономической победы? А вы думали про это? Какой МВФ? МВФ - это структура мирной жизни.

Куда вы полезли, идиоты? Ну, дебилы, чистые дебилы.

(3)

Социальная победа - сохранение целостности общества и его единство перед лицом угрозы.

> — **Этого уже нет**.

Причём именно наличие узкой прослойки, которая утверждает, что это есть, показывает, что этого нет.

Все, кто считает, что этого нет, просто молчат, потому что, ну, уже бессмысленно.

Юрий Романенко: Уже смеются. Уже даже дети в школах смеются.

Сергей Дацюк: Высокий моральный дух, да? Отсутствие внутренних расколов. Тут не прописали, что никаких, ну, мовных патрулей и так далее.

Ну, то есть **до этого идиотизма даже додуматься раньше не могли.**

— Кто обеспечивает? Гражданское общество, социальные институты, волонтёры. Но у нас обеспечивает только активисты, причём национал-патриотические активисты. Больше никто. Но это очень зыбкая победа. Я бы сказал, что это вообще не победа.

Социальный авторитаризм **- это не победа.**

Израиль же не раз оказывался в ситуации необходимости оставлять какие-то территории.

Но что есть у Израиля, чего нет у Украины и, наверное, никогда не будет?

Две вещи:

— 1) ***интеллектуализм*** и 2) ***солидарность***.

Это две базовые вещи социальной победы.

Юрий Романенко: То есть Израиль в такой ситуации, которая угрожает поражением, там, да? Или какие-то серьёзные проблемы. Израиль выходит и говорит: смотрите, у нас очень серьёзная проблема, но для выживания нашей нации нам нужно, там, уйти из Синая. Там, возможно, какие-то нашлись бы патриоты, которые говорят: как уходить из Синая? Это же буфер. "Нет, нет, нет, вы не понимаете, у нас реально будут проблемы, если мы оттуда не уйдём, потому что Штаты прекратят поддержку и всё остальное". "А, ну если так только - окей, типа да, мы доверяем правительству, что..."

Сергей Дацюк: Была зафиксирована интеллектуальная позиция, и была достигнута солидарность по этому поводу.

Можно ли надеяться, что у нас такое будет?

Юрий Романенко: У нас просто нет даже такого диалога.

Сергей Дацюк: Вот. Ну и наконец, культурная победа. Читаю, как, собственно, это сформулировано в традиции. Навязывание своего языка, своих слов и образов, когда проигравший начинает смотреть на мир глазами победителя. Мы сможем навязать язык? Ну ладно, на территории России, хотя бы на территории Украины сможем навязать?

Юрий Романенко: Нет.

Сергей Дацюк: Ну, это же реально. Ну, вот мовные патрули, жёсткий запрет всей российской литературы, всё, всё, всё. Мы сможем навязать украинский язык?

Юрий Романенко: Все ржут уже, все.

Сергей Дацюк: А почему? А что не так?

Юрий Романенко: Потому что это уже абсурдно выглядит даже в глазах тех, кто - многих тех, кто недавно это поддерживали. Ну просто абсурдно, когда этот мовный патруль из Одессы призывается, там, в армию, а потом - бог знает, шёл пять раз, уже пять раз в психушке был. То есть кто-то там за него заплатил, и он вместо того, чтобы защищать Украину, как он рассказал - ну, он же с патриотической позиции говорил, что "я патриот, типа всё такое, поэтому все - украинскую мову" - то теперь, ну, для всех это очевидно, что это фейк.

Сергей Дацюк: Что это? Доминирование своей литературы, кино и ценностей на территории противника. Я себе даже представить не могу, чтобы мы сняли фильмы. Вот вдумайся, я же внимательно слежу за тем, что снимают в Украине, что снимают в России.

Ребята, хотя бы по уровню сложности сюжета - мы можем предложить украинское кино, чтобы оно по сложности сюжета было сложнее, чем сюжеты в России?

Я не говорю об идеологической составляющей, а ценности. Вот просто по уровню сложности сюжета.

Юрий Романенко: Причём в России сейчас коллапс тоже, что касается культуры.

Сергей Дацюк: Тоже. Ну хотя бы выйти на довоенные образцы.

Юрий Романенко: Кстати, до войны то же самое - Океан Эльзы и другие украинские группы, они присутствовали там, они завоёвывали пространство.

Сергей Дацюк: Их было мало, но они хотя бы, да, присутствовали и завоёвывали. Кино так и - так и не сподобилось. Просто по уровню мышления киношного, по сложности сюжета - вот не достигли.

И мало того, мы паразитируем на теме войны и думаем, что это продлится долго. Как только заключим мир, всё, это паразитирование закончится.

Кто обеспечит? Интеллигенция, деятели искусства, медиа, лидеры мнений. Ну и не хотелось бы уводить разговор в эту сторону. Ну, понятно, что цивилизационная победа, да?

Доказательство жизнеспособности, происхождения своего пути развития, образа жизни.

Как мы это сделаем, если мы к концу войны отзеркалили Россию?

А о какой цивилизационной победе мы сможем говорить? Такая же *пропаганда*, такой же *авторитаризм*.

И неясно, где худший, да?

Такие же принуждения, запреты - что там, что тут.

Как мы сможем вообще говорить о какой-то цивилизационной победе, хоть о приблизительной, когда даже цель такая не ставится?

Да? Что это - когда побеждённая сторона добровольно принимает систему ценностей.

Майдан - ну, если бы мы это, да, как бы гідність, да, достоинство, свобода - если бы мы это удержали хоть в каком-то виде, хоть в каких-то структурах общества, хоть в каких-то традициях, да - мы могли бы прийти и сказать: вот смотрите, это наша цивилизационная перспектива.

Но мы не можем сделать это. Мы уничтожили это во время войны. Мы хотели бы здесь победить, но мы в принципе не сможем это сделать.

Кто обеспечит? Нация в целом, её история, религия, философия образования и элита.

Ну, с элитой вообще, как бы, отдельная история.

Есть ещё такая штука, как победа элиты в соревновании - победа в элитарном соревновании в войне.

Какова схема элиты России? Всех свободомыслящих - за рубеж. Идите, сохраняйте то, что есть. Мы не будем обращать на это внимания. Потом после войны ослабим пропаганду. Вы вернётесь, как-то тут всё отладите. Нормальная схема.

Что в Украине? Сука, перекрыть всё. Объявить всех, кого уехали - «зрадниками». А те, кто остались, всех «под лавку».

Юрий Романенко: А ещё соцопрос запилить о том, что те, кто уехали за границу, вот - какое-то там количество, которое здесь считают, что их нужно поразить в политических правах.

Да вы, сука, вернитесь сначала! Сделайте так, чтобы у них мотивация появилась вернуться.

Сергей Дацюк: То есть как бы в элитной конкуренции просто тотальный проигрыш, поражение без какого бы то ни было даже осмысления этого.

Да даже нет попытки. Такие люди, как я, которые пытаются это осмыслить, - они ж зрадники, потому что, ну, я ж говорю против. Вот я сейчас осуществляю зраду, понимаешь?

Ну, понятно, что *ментальная победа* путём совместного преобразования - тут, тут даже кот не валялся, потому что у нас ментальная катастрофа, мы об этом делали отдельный эфир.

А вот Юрий Андрусив у тебя на Хвыле в 2017 сделал заявление:

> "Украине нужна *ментальная победа* на Донбассе". Он такое сказал, ты это опубликовал.

Юрий Романенко: Угу.

Сергей Дацюк: Ну и как мы, утвердили *ментальную победу* на Донбассе или нет?

Юрий Романенко: Угу.

Сергей Дацюк: То есть было время, когда такие умные люди, как Андрусив, понимали это. И как? Мы получили ментальную победу на Донбассе хоть в чём-то, хоть где-то?

Юрий Романенко: Сейчас этот вопрос уже даже не стоит.

Сергей Дацюк: А? Этот вопрос даже не стоит.

Юрий Романенко: Сейчас этот вопрос уже даже не стоит.

Сергей Дацюк: Ну и наконец, ***духовная победа*** - да?

Через духовную битву внутри себя и преображение.

> Ну, тут, конечно, только за счёт отъезда из Украины, потому что ***в Украине заниматься преображением практически невозможно***.

А Оля исследовала, ну, когда писала статью, исследовала вот состояние, психическое состояние украинцев после зимы. Отвратительно. То есть речь идёт о том, что - ну, не о стрессе, не о ПТСР и прочих вещах.

Это все знают, это всё - а с точки зрения вообще способности к духовному самосовершенству хоть какому-нибудь.

Да, когда ты ничего не можешь делать, у тебя, оказывается, свободное время. Даже когда мороз на улице, и ты на кухне греешь гусятницу, чтобы элементарно удержать температуру на кухне, ты всё равно предоставлен себе, и ты, по идее, можешь как-то, ну, дерзать духовно.

Оказывается, ничего невозможно, потому что *такой на тебя пресс идиотизма идёт*, что, ну, только закрывшись от всего этого, ты можешь осуществлять хоть какое-то более-менее нейтральное существование.

Ни духовного преобразования, ни духовных поисков, а нейтральное. То есть удержаться внутри элементарного выживания телесного. Не замёрзнуть, не заболеть и так далее. То есть как бы речь не идёт уже ни о какой духовной борьбе, ни о какой.

И с этой точки зрения мы переживаем *духовную катастрофу* внутри *некрофильного массового ресентимента*.

Я уже даже, конечно, на это обращаю внимание, ну, просто знаю, как это будет развиваться. Да поставлю эй вопрос, и набегут ресентименталы, которые по этому поводу начнут тебя крыть нехорошими словами. И ну, этому даже уже удивляться не приходится.

То есть - и вот когда мы проходим вот всё это, возникает вопрос: а где-то может быть поставлен, ну, эти вопросы, да? Вот, например, а мы можем в политике поставить вопрос - ну ладно, там ментальной, духовной, культурной и так далее, но хотя бы политической победы, да? То, что политики могут сделать.

Парламент мёртв по состоянию на сегодняшний день. А что ж такое? Ещё же недавно вроде как всё работало. И монобольшинство существовало. А тут Ермак ушёл, и монобольшинство прекратило существование. Что такое делал Ермак, что монобольшинство существовало? Ну, давай так. Будем пользоваться только открытыми источниками. Я думаю, что Ермак на каждого члена монобольшинства создал куклу вуду и за ниточки - эти куклы вуду, мы не будем его ни в чём обвинять, но за ниточки эти куклы вуду дергал. Как только он ушёл, никто больше за ниточки кукол вуду - или депутатов вуду - не держит. И монобольшинство перестало работать.

Юрий Романенко: Оказалось, что целостность конструкции некому поддерживать.

Сергей Дацюк: Некому поддерживать.

То есть парламент мёртв.

Что делает ***президент***?

Юрий Романенко: То есть подожди, здесь ещё важный момент. То есть оказалось, что внутри парламента договориться между собой - как субъекты, маленькие, но субъекты - вот, которые могут формировать какую-то политику, хоть парламент может формировать, ну просто огромные кластеры как бы - в политических институциях и кластеры деятельности.

Ничего. То есть они нули.

Сергей Дацюк: Президент ещё пытался быть главнокомандующим в период *Залужного*, совершенно перестал быть главнокомандующим в период *Сырского*.

А может, он лучше с ним просто договорился. А, является только внешнеполитическим спикером на сегодняшний день, совершенно не занимается внутренней политикой.

Ну, или от случая к случаю, если ему подготовят материалы. И в этом смысле **он не является внутриполитическим лидером**.

1) — То есть вопрос не в том, что он не контролирует парламент.

2) — Вопрос в том, что он вообще не контролирует внутреннюю политику.

Он ничем не занимается с правительством, он ничего не требует от - вот сейчас в очередной раз при помощи Кличко они решили выяснить отношения.

Ну, ребята, **вы же даже простого аналитического доклада не сделали по ситуации ну хотя бы в Киеве. Какие планы, если вы проблемы не проанализировали?**

Можно перечень проблем, с которыми мы встретились во время этой зимы - вот например, хотя бы тех, которые я описал в этом эфире?

Можно? А можно их опубликовать, перечень этих проблем, чтобы хоть люди знали и сказали: знаете, а вот тут не так, а вот тут в действительности было вот так.

Хотя бы с людьми поговорите, пропишите проблемы, с которыми город столкнулся в результате уничтожения критической инфраструктуры в морозы, пропишите.

Пусть люди, горожане поправят вас.

Сделайте простую вещь, которую учат в первые же недели работы с городом на стратегическом уровне.

Не проделали, сразу план захотели.

1) — Как вы можете составить план, если вы даже не знаете *перечень проблем*, с которыми столкнулись? У вас он отсутствует.

2) — *План чего* вы будете делать? Возобновления этих ТЭЦ, чтобы их снова разнесли? А в чём смысл?

— Вы же даже не поставили вопрос о том, какова коммуникация, почему она разлажена.

— Вы не поставили вопрос о том, какова структура жилищно-коммунального хозяйства сегодня, относительно которого вы хотите обеспечить отопление, электрификацию и так далее.

— Вы же даже не подозреваете, как это устроено. Можно прописать, чтобы мы просто прочитали? Нет.

— То есть как вы собираетесь победить на уровне города?

Ладно, там хрен с ним, с победой внешнеполитической.

Вот Киев как может победить в войне? Если он будет функционален, будет работать его военная промышленность, которая внутри него есть. Будут его профессионалы обеспечивать фронт, да? То есть вот он так может победить.

— Но вы же призвали горожан уезжать из города. А кто это? Это те, кто работают на фронт, те, кто работают на дроны, те, кто работают на производство военных заказов.

— Вы же их призвали уезжать из города. Как вам вообще это в голову пришло, скажите? У вас идёт война, а вы призываете горожан уезжать из города, зная, что эти горожане работают на фронт. Как вам в голову такое пришло?

Юрий Романенко: Самое главное - и что вы сейчас вот - тепло, все расслабились - что прямо сейчас в авральном порядке делается, ну, начиная, скажем так, от анализа, о котором ты говоришь, ну и заканчивая как бы там разметкой котелен вот этих вот распределённых когенераций, которые будут там - где, как, в каком количестве там и прочее, прочее, прочее.

Вот, как

> **1) — есть ли точный подсчёт, какое количество энергии нам нужно, чтобы 100 % работали военные предприятия?**

Ведь многие просто остановились, когда были эти коллапсы, и сорвали план. Это, ну, это реальность, это то, о чём ты говоришь.

Вот, где

> **2) — какое количество - есть ли список точного количества сантехников, для того чтобы, электриков, для того чтобы перекрывать авральное отключение-включение?**

Потому что страшно же не только отключение, но и включение, потому что горит там сеть и всё остальное.

Соответственно, если этот список есть, а есть ли сантехники и электрики реально?

А если их нет, то откуда их нужно тащить?

Потому что — чтобы не было такого, чтобы мы оттуда откуда-то в следующую зиму тащили, как бы, да? То есть, ну, а это значит, что нужно проанализировать, а какая нагрузка приходится на каждого сантехника, электрика.

Сергей Дацюк: Смотри, и давай теперь этот тезис на уровень города перекинем.

Не сомневаюсь, что даже посмотрев мой эфир, многие будут продолжать говорить идиотические конструкты типа "***война на истощение***".

Ребята, в Киеве война на истощение закончена.

В Киеве идёт ***война на уничтожение***, причём критической инфраструктуры. Это не истощение. Человек истощается, пока он теряет там жир, мышечную массу. Многое, многое. Наступает момент, когда он начинает умирать. Это когда сбоят органы, сердце остановится, мозг перестаёт работать. Это уже не истощение. Перестаньте гнать эту пургу про истощение. В Киеве истощение можно было фиксировать до зимы этого 2025/26 года, после зимы этого года - это ***уничтожение города***, не истощение.

А это значит что?

Что для того, чтобы сделать победу, вы как минимум должны это понять, описать, предпринять - возможно, обратиться к людям. Возможно, что-то создать, я не знаю, - отдельную, я не знаю, стратегическую комиссию, круглый стол общегородской, что - но ничего же этого не делается. Просто ничего.

Потребовали ***планы от мэра***.

Это всё?

Вы уверены, что на уровне мэра - а это не низкий уровень, - на уровне мэра можно вытащить город в ситуацию не умирания.

Я точно знаю, что это уже невозможно.

Юрий Романенко: Откуда?

Сергей Дацюк: Ну и наконец, **есть ли стратегия победы Украины?**

— Стратегия победы начинается с того, что у вас есть такое слово - "стратегия ***победы***".

— Если у вас стратегия стойкости, стратегия ***выживания*** в войне на истощение - это значит, у вас даже цели победы нету.

Невозможно от стратегии истощения, стратегии стойкости перейти к стратегии победы.

1) — Это не просто потому, что слова разные - это действия разные.

2) — ***Стойкость*** - это стоять на месте. А ***победа*** - куда-то бежать.

Юрий Романенко: Поддерживать стабильное состояние в условиях, в крайне сложных условиях.

Сергей Дацюк: ***Умирания***.

Поэтому пока слов таких нет.

Все, что мы можем сделать - это сколько бы и в каком виде, или, скажем так, в каких измерениях Украина ни умерла - это можно назвать победой, потому что до конца не умерла.

Вопрос в другом: а это всё ещё будет Украина?

> — Сколько территорий должно отпасть, чтобы то, что останется, мы назвали Украиной?
>
> — Сколько промышленности должно быть уничтожено, чтобы то, что останется, было Украиной?
>
> — Сколько городов должно умереть, чтобы то, что останется, мы назвали Украиной?

То есть «если конца нет», то тогда даже камни, которые остались здесь без людей, можно продолжать называть Украиной.

Проблема в том, а кто называть будет? Может казаться, что просто, ну, называть будут другие уже. "Когда-то тут была Украина".

Я почему так остро вопрос ставлю? Не потому, что я украинофоб, а потому что я действительно хочу ***победы***.

> 1) — И чтобы её обрести, надо продумать все эти вещи. Потому что, не продумав и не построив стратегию победы, нельзя получить эту победу ни сейчас, ни через десять лет, ни через пятьдесят.
>
> 2) — И когда вы рисуете вечную войну - будьте нате, у вас должна быть ***стратегия войны***, победы на пятьдесят лет вперёд. Это сложнейшая вещь.

И не думайте, что вы можете отмахнуться "после войны сделаем" - у вас людей не останется после войны, чтобы её сделать.

Её надо сделать сегодня, чтобы люди поверили и дальше не продолжали уезжать.

Сегодня - вчера, вернее, надо было её сделать, потому что многие люди уже уехали.

Люди живут со своей страной только в одном случае - «когда есть элита как носитель перспективы».

Если *элита отказалась* и сама не верит в перспективу, вы людей не удержите.

> —. Ну, глупо же пытаться удержать людей, если элита у вас батальон Монако, который занимается мародёрством, и как бы парламент мёртвый на все 100 %, неспособный ничего про перспективу говорить.

Ну, как вы можете сказать людям, что Украина будет?

Таких, как я, можно похейтить. Ладно, хрен с ним.

А людей как убедить? Как породить в них доверие?

Юрий Романенко: Ну, доверие возникнет только тогда, когда на уровне практических действий люди увидят, что власть осуществляет превентивные меры по предотвращению того, о чём ты говорил, и мы обсуждали по Киеву, да, этой зимой.

Потому что ведь реально счёт идёт на месяцы, потому что люди вот, вот сейчас тепло, все выдохнули после вот этого всего. Вот. Но уже поскольку у всех есть опыт, то все смотрят на подготовку, и эти несколько месяцев будут потрачены на то, чтобы - смотри - на подготовку во всех смыслах.

То есть

> — те, у кого есть деньги и кто понимает, что если власть не запускает подготовку к следующему зимнему сезону, то их подготовка заключается в том, как релоцироваться в другие города либо в другие страны, там да, со всеми вытекающими для функциональности Киева.

Сергей Дацюк: Простое сравнение стратегии ***стойкости*** и стратегии ***победы***, да?

> — Итак, стратегия стойкости. Цель - выжить.
>
> — Победа. Цель - восстановить порядок и построить новый мир. Ну, или новую страну, да?

— Стратегия стойкости. Горизонт - неопределённый.

— Стратегия победы. Горизонт - финальный. Причём с чётко определённой перспективой.

> — Стратегия стойкости. Опора - ресурсная устойчивость.

— Стратегия победы. Опора - нормативная ясность и порождение новых ресурсов.

— Стратегия стойкости. Логика - минимизация поражения.

— Стратегия победы. Логика - позитивная, утверждения новых смыслов, новых перспектив.

— Стратегия стойкости. Время работает против всех.

— Стратегия победы. Время работает на заданную тобой перспективу.

Ну и так далее, и так далее…

Тут можно дальше продолжать, но я хочу просто показать, что это принципиально разные - это не что-то вот "давайте не будем эти слова говорить, давайте другие".

Это значит иначе действовать, иначе управлять, нанимать иных людей с иными компетенциями, предъявлять другие проекты, брать другие деньги и под другие цели.

Это всё не то, что сегодня происходит. Это чтобы победить.

Поэтому **украинская *элита* не занимается победой.**

— Она скрывает своё бездействие за тем, что она вроде занимается стойкостью, но даже стойкостью она не занимается. Это вранье. Она занимается ***мародёрством***.

Ну и вообще, да, базовый вопрос - может ли субъект оставаться субъектом, если его стратегия только стойкость? Нет, конечно.

Субъект - он в экспансии, он в порождении новых смыслов, новых перспектив.

Если ты их не порождаешь - ну, в идеале мирового масштаба - если ты это не порождаешь, не показываешь -

Юрий Романенко: Смотри, **в такой логике сейчас нет *субъекта*.**

— Ну, на глобальном уровне. То, что сейчас Трамп показал по Ирану, там, ну и перед этим тоже - показывает, что это просто трэш. Китай тоже Россия. Ну, все, всё понятно. Европа в плохой обороне.

Сергей Дацюк: Ну и как бы, если анализировать то, что делает украинская власть, понятно, что это стратегия выживания и ***затягивания войны***.

— Потому что за всеми этими терминами - вечной войны, истощения, "Путин не хочет мириться" и так далее - это всё затягивание войны.

А потому что если у тебя отсутствует в политической рамке сама постановка вопроса о победе, всё, что можно делать - это *затягивать войну*, потому что ты не можешь из него выйти, политически не можешь.

Нормальная постановка вопроса

> — это собрать депутатов и сказать: смотрите, для того, чтобы выйти из войны, нам надо раз, два, три, четыре, пять, шесть, семь, восемь.
>
> Это изменить Конституцию в таком вопросе или принять подконституционный акт на случай ad hoc, чтобы не менять Конституцию.

То есть **что-то такое придумать, чтобы получить политические условия того, что можно *выдать за победу*.**

> Если этого не сделать, то даже то, что нас заставят - а нас таки заставят сделать - мы не сможем выдать за победу.

То есть ***элита*** получит окончательный крах, над ней будут смеяться, с неё будут издеваться, у неё будут забирать активы, **их будут находить везде и делать с ними ужасные вещи**.

Они этого не понимают.

Юрий Романенко: Смотри, давай покажем на конкретных примерах.

Вот, допустим, то, что делает прямо сейчас Израиль. Израиль чётко, честно, конкретно говорит: мы бежим в этой войне столько, сколько бегут американцы. Если американцы перестают бежать - это не проблема для нас, потому что мы по ходу нащёлкали такое-то, такое-то количество целей. И если мы на десять лет или на двадцать лет, или на пять лет остановили ядерную программу Ирана - мы уже достигли победы. Если мы ещё по ходу перебили руководство - мы уже достигли победы.

Короче говоря, они обозначили критерии победы, они обозначили свои минимальные цели. Вот.

И они их реализуют, спешат реализовать до того момента, пока война остановится. Прекрасно понимая, что она остановится - рано, ну, скорее рано, чем поздно.

Сергей Дацюк: Но есть ещё неприятные вещи - что все, а, ***совместные представления о войне уничтожены***.

И про это ни парламент, ни президент, ни правительство не говорит.

> — То есть мы хотели НАТО - не будет НАТО никакого. Мы хотели ЕС. Грустно это признавать. ЕС уже нет. Вы этого ещё не поняли, но его нет.

> Вы продолжаете слушать МВФ. МВФ уже нет. Вы пока ещё этого не поняли, но его уже нет.
>
> — То есть, ребята, **того мира, перед которым вы пытаетесь что-то тут танцевать, оправдываться или - его уже нет, *перестаньте на него рассчитывать*.**

Вы делаете хуже только себе. Но донести эти простые мысли - ну, я сегодня не вижу даже как.

Есть там какие-то вопросы?

***

Юрий Романенко: Там много вопросов, потому что бурно обсуждают эту всю нашу дискуссию. Про победу или про что? Сейчас я тебе понакидаю. Полайкать эфир. Пока я буду сейчас выбирать. И, потому что ну, смотрят хорошо, смотрят хорошо, так что пусть смотрят ещё больше. Эээ, так, давай, вот я сейчас - а. Так, интеллект, интеллект, интеллект.

Кистрица пишет:

> ***"Если самое главное остановить войну, если Дацюку что-то невозможно, почему он здесь?"***

Сергей Дацюк: А что значит "невозможно"?

Юрий Романенко: Ну, кажется недостижимым, недостижимым. Вот ситуация, в которой мы можем выскочить как бы из ловушки.

Сергей Дацюк: Смотри, моя позиция не менялась со времён ещё до войны.

Я считаю, этой Украины нет.

Какую Украину новую можно построить? Мы написали не одну книжку. А чтобы продвигать эту книжку, без нас была создана группа в Телеграме. Закроют Телеграм - перейдём в другой какой-то канал. Это вообще для нас не проблема, потому что мы не делали её искусственно, мы за неё не платили. Люди соберутся в другом месте.

И вообще представители украинской власти - что бы вы ни сделали, вы с этим ничего сделать не можете, потому что ***смыслы и перспективы собирают людей***.

То, что вы делаете - людей разобщает.

Что бы вы ни сделали, люди всё равно соберутся во имя смысла и перспектив. Поэтому я здесь, потому что у нас есть три книги, есть смыслы и перспективы описаны.

Поэтому я обращаюсь к уже наличной у меня, у тебя, у нас с тобой аудитории, которая, собственно, будет делать эти вещи - то есть создавать другую страну. Если её граждане очень захотят, они могут даже старое название ей взять - Украина. Не захотят - будет другое название. Но этой страны нет.

Юрий Романенко: Ну, старой, ты имеешь в виду.

Сергей Дацюк: Да. Поэтому я работаю ***ради людей***.

Не ради государства, не ради нации, не ради страны. Ради людей, которые верят в республиканские смыслы и перспективы. Вот ради этих людей.

Юрий Романенко: Угу. Сергей Аркадьевич, как вы оцениваете такой взгляд?

Эта война даёт шанс мыслителям и появлению качественно новой элиты в Украине, которая сможет способствовать взрослению общества.

Сергей Дацюк: Да, на руинах - на руинах, да.

Я б сказал, даже не на руинах страны - на руинах этого мира.

Потому что боюсь, что

> **— мы входим в более, масштабный тренд разрушения. То есть будет разрушена не только наша страна, будет разрушена и Европа, *будет разрушен мир*.**

Ну, в том или ином виде, да? То есть это не обязательно ядерная война, хотя я не исключаю этого.

И как бы да, на руинах страны, на руинах Европы, на руинах мира надо будет создавать ***новые структуры***.

Возможно, сетевые, возможно, уже при посредстве искусственного интеллекта, возможно, на иных принципах. Да. И мы работаем над этим уже не один год и начали задолго до войны.

***

Юрий Романенко: Угу. Штейнбок пишет:

> ***"Зачем всё валить на европейских дебилов?".***

Кстати, у меня был этот вопрос - я тоже хотел этот вопрос задать. Миша, спасибо, что напомнил.

Зачем всё валить на европейских дебилов, если все так называемые требования МВФ по повышению налогов - это инициатива наших гавриков, там, типа Гетманцева, Марченко, там, и прочих ребят.

Сергей Дацюк: Смотри, если это не требование МВФ - …

Юрий Романенко: Это не требование МВФ.

Сергей Дацюк: Были какие-то выступления от МВФ? Ну, ребята, перестаньте нам прикрываться.

Юрий Романенко: А им выгодно это.

Сергей Дацюк: А им выгодно это? Ну, стало быть, это требование МВФ.

Юрий Романенко: Нет, это не требование МВФ. Просто, смотри, даже не вопрос выгоды - им всё равно. Вот им просто всё равно.

Сергей Дацюк: Ну, тогда надо прикрыть эту лавочку, я думаю.

Если этим прикрываются настолько плохие вещи, то просто надо внести законодательный запрет вообще употреблять какие-то МВФ-овские требования как дискурс. Просто ввести, чтобы даже апеллировать к этому невозможно было, потому что, ну, это просто тупик какой-то.

Юрий Романенко: Ну, потому что реально, если вот задаться вопросом логичным, вот, допустим, 20 лет у нас программа сотрудничества с МВФ, даже больше - с 90-х годов была, но потом самая большая пошла с 2008 года, когда кризис начался. Вот.

То есть мы от этого сотрудничества выиграли? или - то есть даже не так.

Качественно ситуация изменилась в лучшую сторону вследствие этого сотрудничества или нет? Нет, качественно она ухудшилась. Намного ухудшилась. Причём без войны происходило это.

То есть мы не получили качест-

Сергей Дацюк: То есть доступ к МВФ имеют коррупционеры, коррупционеры берут что-то у МВФ, чтобы потом это раздерибанить. МВФ на это закрывает глаза, а мы думаем, что виноваты наши, а не МВФ. Нет, они участвуют в коррупции. Поэтому я с тобой не согласен.

Юрий Романенко: Нет, то, что они зарабатывают на процентах -

Сергей Дацюк: Конечно.

Юрий Романенко: Они зарабатывают на процентах -

Сергей Дацюк: Конечно. Поэтому я считаю, что им выгодно.

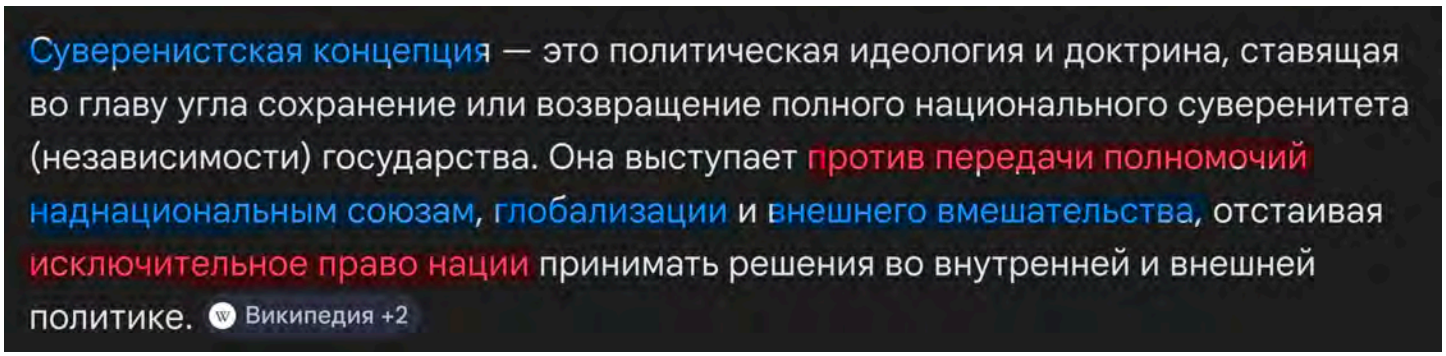
Юрий Романенко: Нет, вот смотри, им точно выгодно, им точно выгодно, потому что дальше, ну, кроме там того, что МВФ там выдаёт какие-то требования - эти требования, они вписаны, скажем так, в структуру

взаимодействия с ключевыми донорами МВФ, которые его, ну, как бы создали там в своё время и которые посредством этих требований реализуют свои политики.

Сергей Дацюк: ***Смотри, тогда это серьёзно - серьёзно противоречит тому, что мы говорили***, потому что

— возможность победы Украины в войне - ***концепция суверенистская***.

— Как только ты в процессе войны пускаешь внутрь суверенистскую концепцию любыми международными структурами, которым ты вынужден подчиняться - ты вылетаешь из победы.

Ясная, прозрачная логика.

Как мы допустили подчинение любым внешним структурам?

Юрий Романенко: Угу.

Сергей Дацюк: Вы хотите победы? Да.

Это ***суверенистский концепт***. **Перестаньте обращать внимание на внешние требования.**

Победа - это суверенистская цель. А какая она ещё может быть? МВФ не приходит тут, чтобы Украина победила - ему вообще насрать.

Юрий Романенко: Он не является субъектом войны.

Сергей Дацюк: Ну, **если победа - *суверенистская внутренняя цель*, откажитесь от всего, что этому мешает**.

— Это и есть ***стратегия победы***.

Отказаться от всего, что мешает суверенной субъектности. Это же элементарно.

Юрий Романенко: Это, кстати, **сейчас, я думаю, арабы тоже к этому приходят**, потому что они, кстати - они же тоже были в позиции, когда они были полусубъектами, как бы там, да?

То есть деньги есть, ресурсы есть, вот, но нет субъекта, ***не было субъектности полноценной в сфере безопасности***.

И они перекладывали эту субъектность как бы на - ну, на Штаты, в надежде, что они их защитят. А Штаты взяли просто начали бить дубинкой по всем и всё.

Сергей Дацюк: Ну, поэтому - ну, как бы мне неприятно это говорить, но констатировать это надо.

> — **«Все, кто говорят о МВФ - это изменники Родины. Это люди, которые работают против победы Украины»**.

Юрий Романенко: Говорят - в смысле говорят о МВФ?

Сергей Дацюк: Ну, вот люди, которые что-то говорят от имени МВФ - это люди - изменники Украины.

Просто по *логике*:

1) — мы за победу или нет?

2) — Если победа - суверенистская цель, а вы что-то - те, кто, ну, как бы не суверенны, то вы изменники. Ну а как иначе?

Юрий Романенко: Так. Сейчас, секунду.

***

Штейнбок продолжает:

"Сергей Аркадьевич не осуществляет здраду сейчас. Он говорит о важных проблемах, но аргументацию выбирает строить местами на мифах и передёргиваниях, что лично меня побуждает только спорить вокруг этих аргументов, а не включаться в дискуссию по сути".

Сергей Дацюк: Какие *мифы* и *передёргивания*? Можно хоть одно.

Юрий Романенко: Ну, давай я скажу от себя.

Мне кажется, что ты слишком зациклен на вот этих национал-патриотах так называемых, которые, ну, по сути, всегда и были, и есть, и остаются инструментами.

Сергей Дацюк: Смотри,

— не существует *национал-патриотов* - существуют *националисты*, существуют *патриоты*.

Национал-патриоты - это для меня условный термин людей, которые ***патриотизм*** сводят только к ***национальному***.

То есть если ты не говоришь по-украински, ты не патриот.

То есть для меня национал-патриоты - это условная, да, часть украинцев, которые вот примитивизируют это всё до очень таких, ну, простых вещей.

То есть "лише говорити українською, лише Бандера наш батько, лише правильні герої, українська нафіг, ненависть до росіян, нема хороших росіян".

Вот какие-то такие простые вещи.

Вот невозможно сказать, что вот все - как скажем, не все националисты разделяют это.

То есть не все националисты - национал-патриоты, и не все патриоты - национал-патриоты. То есть это, грубо говоря, некая условная когорта людей, которые всё пытаются примитизировать, но у них активности хватает, чтобы именно осуществлять эти примитивные вещи. Поэтому для меня это условный термин.

***

Юрий Романенко: Ещё один вопрос.

Откуда такая уверенность, что нас заставят?

Виктор Бужимский задаёт.

Ну, кратко говоря, о том, что нас принудят к миру на не наших условиях.

Сергей Дацюк: Ну смотри, у меня нет уверенности, но как бы мой опыт показывает, что я говорил задолго до этого, ты говорил задолго до этого.

Такова ***логика войны***.

— Нам очень долго платят и хотят видеть результат. Если результата нет, нас будут принуждать к тому, что выгодно.

1) — Пока американцы хотя бы продают нам ПВО, оружие и так далее, а европейцы могут покупать, потому что им выгодно, чтоб мы тут сражались с Россией, а не они - всё будет.

2) — Как только Штаты перестанут даже продавать - нас будут принуждать.

Это не уверенность, это просто ***логика военного дела***.

***

Юрий Романенко: Так. Сергей Аркадьевич,

> ***не видите ли вы некоторое преимущество украинцев в разрушающемся мире как людей, которые получили тяжёлый, но ценный опыт выживания?***

Сергей Дацюк: Тяжёлый, но ценный опыт выживания есть у многих людей.

Из этих людей его использовать может такое же количество, которое использует и не тяжёлый, а лёгкий опыт выживания.

Как показывает моя практика,

> **— каковы ни были твои уроки - жестокие или лёгкие - количество людей, умеющих их использовать, приблизительно такое же. То есть *очень маленькое*.**

Кто-то пережил очень сложные испытания на грани жизни, а кто-то всего лишь, ну, чуть не попал под машину. Так вот, количество людей и в том, и в другом случае маленькое.

Поэтому нельзя думать, что

> — **«чем сложнее опыт, тем больше людей, которые могут им воспользоваться. Ничего подобного».**

Людей, которые изменяются, мало при любой сложности пережитого опыта.

Кому-то хватит намёка от мамы "одень шапку" для того, чтобы осуществить внутреннее преобразование, а кому-то даже удар по голове или ещё что-то не позволит этого сделать. Ну, так люди устроены.

***

Юрий Романенко: Романенко Шорс, Катя Гуттер спрашивает:

> ***как считает Сергей, войны в цифровую эпоху - это войны затяжные?***

Instagram, TikTok, YouTube вовлекают эмоционально большое количество людей. Политики и популисты не могут закончить войну. Ну так всегда было. Не только в цифровую эпоху.

Сергей Дацюк: Ну да, как бы - чем это отличается от предыдущих эпох, когда были средства массовой информации в виде газет? Всё то же самое было.

Юрий Романенко: Да. Инструментарий разный, но работает схожим образом.

Сергей Дацюк: Принцип-то одинаков.

***

Юрий Романенко: Так. Эээ, сейчас посмотрю, ещё там вверху была. Ммм, так, так, так. Это мы прошли, это мы прошли, это мы прошли. Да прошли все. Все прошли. Плюс-минус то, что было.

Сергей Дацюк: Ну, тогда будем заканчивать.

Юрий Романенко: Да. Да, значит, тогда будем заканчивать. Значит, Сергею Аркадьевичу спасибо. Поддержать Сергея Аркадьевича - дякую, дякую, как Мирошник нам регулярно делает. В описании к эфиру есть все ссылки: монобанк, карта Моно-

Сергей Дацюк: А, да, хочу объявить, что опять открылся у нас в связи с вот этими всеми делами с заморозкой города и так далее - закрывался сайт продажи книг. Сейчас он открылся. Снова можете заходить на FFlib space. И как бы покупать наши книжки. Поэтому -

Юрий Романенко: Да, я закину этот тоже. В описании к эфиру стоит на YouTube и в Телеге тоже стоит. Я изначально поставил. Поэтому там найдёте ссылки. Все! На этом заканчиваем.

Завтра у нас будет три эфира - будет *Монин* по налоговой реформе, то, что он разработал. Потом будет *Бебель* с историческим эфиром и будет *Удовик*, что-то он там по Трампу хочет. Я думаю, что мы с ним опять будем спорить, но я думаю, будет не скучно. Все, до завтра. Завтра начнём, я думаю, часов в шестнадцать - где-то вот так вот, шестнадцать-семнадцать.

Сергей Дацюк: Да, всем до свидания.

Юрий Романенко: Всем спасибо. Отдыхайте, пока.

***

№ 1.731

Ссылка

Белінський Олег
6 мин. ·

2026-03-27

Чи казали США Зеленському, що гарантії безпеки залежать від виведення військ з Донбасу?

РУБІО: «Це брехня, і я бачив, як він це сказав. Шкода, що він так каже, бо він знає, що це неправда! Це не те, що йому говорили.
Я не знаю, чому він каже такі речі — це просто неправда. Йому сказали очевидне: гарантії безпеки не почнуть діяти, доки не буде кінця війни. Бо інакше ви втягуєте себе у війну.
Що таке гарантія безпеки? Це означає, що війська мають ступити вперед і забезпечити безпеку. Якщо ми поставимо їх зараз — це означатиме, що ми самі втягуємося у війну.
Те, що йому сказали дуже чітко (і він мав би це зрозуміти), — гарантії безпеки з'являються лише після того, як війна закінчиться. Але це не було прив'язано до умови, що вони мають віддати територію.
Я не знаю, чому він каже ці речі. Вони просто неправдиві. Щодо нашої позиції по Донбасу: ми сказали їм, на чому наполягають росіяни. І ми не відстоюємо це. Це було пояснено. Це їхній вибір. Це не наше рішення. Ми ніколи не кажемо їм «бери або кидай». Наша роль — спробувати зрозуміти, чого хочуть обидві сторони, і подивитися, чи можемо ми знайти середину.
Остаточне рішення — за Україною. Якщо вони не хочуть ухвалювати певні рішення чи йти на поступки, то війна триватиме далі.»

***

№ 1.732

"Большой (не)прекрасный налоговый законопроект" — что с ним не так

2026-03-27

Владимир Дубровский
старший экономист CASE Украина

Минфин **опубликовал обещанный МВФ законопроект в последний момент, с нарушением *Закона о государственной регуляторной политике*, в надежде "протолкнуть" в том числе невзвешенные и экономически вредные решения.**

На днях Минфин представил свой "большой прекрасный билль" во исполнение структурных маяков меморандума с МВФ. Он знаменует собой определенный прогресс по сравнению с предшественниками, но — и это очень характерно!

> **— на этот раз минфиновцы даже не смогли сопроводить его анализом регуляторного влияния (АРВ) и провести процедуру общественного обсуждения.**

Хотя обязаны были бы это сделать на основании *Закона о государственной регуляторной политике*.

На этом можно было бы поставить точку и признать их работу неудовлетворительной, если бы не одно "но":

> **— МВФ, согласно меморандуму, требует принять закон до конца марта — иначе, мол, денег не будет!**

Поэтому правительство уже не может провести обсуждение в соответствии с законом, на это требуется месяц.

— Но кто же заложил в меморандум заранее нереальные сроки?

> Только за одно это в любом правовом государстве эти подписанты должны потерять свои должности: они заведомо пошли на нарушение закона.

А если они остаются на своих местах, и правительство с президентом теперь потребуют от депутатов в пожарном порядке проштамповать важнейший законопроект, подготовленный с грубым нарушением закона, — какое право они, в таком случае, имеют требовать его соблюдения от простых граждан?

Очевидно, **рецидив "турборежима" не случаен, потому что положения законопроекта во многом вредны**.

1. Начнём с их общей цели: увеличить поступления в бюджет

Там, разумеется, всегда не хватает денег, а во время войны особенно.

Но, во-первых, нужно смотреть на общую картину, где цена этих денег — социальное напряжение в обществе.

> 1) — При этом Украина отчаянно борется за выживание в войне с превосходящим по силам агрессором, и чья главная на сегодня стратегия заключается в подрыве нашего тыла изнутри.
>
> 2) — Ради этого враг уничтожает жизненно важную инфраструктуру, забрасывает общество ложью и ненавистью через социальные сети, раздувает слухи — но **зачем же *помогать ему "непопулярными мерами"*?**

Ведь речь идет о суммах, многократно меньших по сравнению с ежегодными корректировками бюджета и на порядок меньших, чем помощь партнеров — то есть отнюдь не критических для фискальной стабильности.

Зато вполне сравнимых с теми, которые правительство направо и налево раздает в виде экономически вредных расходов на "кэшбеки", помощь "приоритетным" (не военным) отраслям, индустриальным паркам и т.д., а то и просто "вертолеты", вроде "Вовиной тысячи".

Может быть вместо вредного для экономики и непопулярного поднятия налогов начать с оздоровительного (хотя и тоже непопулярного в определенных кругах) сокращения непроизводительных расходов?

А все меры по повышению поступлений отложить, по крайней мере до конца военного положения, если на тот момент это еще будет актуально.

2. Цифровые платформы

Если все же повышать поступления, то начинать нужно с *детенизации*.

На это законопроект направлен в части, где речь идет о "цифровых платформах". Речь идет о ***компромиссной детенизации***, в первую очередь тех, кто предоставляет услуги через Интернет-платформы, такие как службы такси, курьерской доставки, "Кабанчик" и т.д.

Удалось отразить первоначальные намерения Минфина обложить налогом таких поставщиков услуг НДФЛ, вместо этого предлагается 5% налог с оборота, который платформы собирают и перечисляют в бюджет.

Самозанятым не нужно регистрироваться ФОП и предоставлять отчетность, для них все еще проще, чем упрощенная система налогообложения. Более того, платформы, которые сейчас за свои услуги берут значительно больше 5%, готовы взять на себя большую часть налога.

В общем, все было бы хорошо, если бы не две вещи.

> 1) — Во-первых, Минфин зачем-то вписал для продавцов личных вещей (на практике только работающих через OLX-доставку), с которых налог не взимается, абсурдное ограничение сначала в 3 продажи в год, что утопило первоначальный ПЗУ №14025, а теперь — в 30 продаж.

Вместо этого нужно избавиться от устаревшего "бага" в Налоговом кодексе и перейти к налогообложению только собственно дохода от продажи вещей, то есть разницы цен продажи и покупки. А порог определить только по сумме 2 тыс. евро в год, без ограничений на количество продаж. Ну или вообще не трогать продажи товаров, а "баг" убрать отдельным законом.

> 2) — Во-вторых, к 5% налогу прибавилось еще столько же военного сбора — и условия стали гораздо хуже, особенно для продавцов товаров.

Но о военном сборе дальше.

3. Налог на китайские маркетплейсы

На втором месте — отмена льготы по уплате таможенных платежей для посылок стоимостью до 150 евро.

Это уже спорный вопрос.

> — С одной стороны, несправедливо, что часть товаров попадает на внутренний рынок без уплаты НДС — а отечественные производители и "белые" импортеры платят, то есть искажается конкуренция. Более того, таким образом умудряются формировать товарные партии, и масштабы такой деятельности быстро растут.

Кроме того,

> — внутреннее производство и крупномасштабный импорт часто игнорируют специфические товары, которые невыгодно завозить крупными партиями.

Одно из главных преимуществ Интернет-торговли именно в том, что для немассовых товаров затраты на прямую логистику меньше, чем если бы их импортировали наугад, развозили в магазины и ждали, пока "их" покупатель туда заглянет. Но владельцы таких физических магазинов инвестировали в их развитие, поэтому борются с веб-торговлей как могут...

Более того, "белые" импортеры выборочны: они могут по тем или иным причинам не связываться с определенными товарами, а то и наоборот — заключать с владельцами брендов антиконкурентные договоры и становиться "исключительными дилерами" с заоблачными ценами.

В Украине пока (до вступления в ЕС) разрешен "параллельный импорт", поэтому теоретически их монополию могут пошатнуть другие.

Но на практике это в основном простые граждане, ищущие товар в Интернете и заказывающие то, что им нужно.

> 1) — Если им не просто придется платить на 20% больше, а еще возиться с формальностями и вести с таможней переговоры по "правильной" таможенной стоимости, то таких желающих может стать гораздо меньше.
>
> 2) — Соответственно укрепятся локальные монополии "эксклюзивных импортеров".

Обещают, что покупателям не придется проходить через сложности импортеров: веб-платформы, через которые покупается большинство товаров, будут брать на себя все заботы и расходы, а покупателю придется платить несколько более высокую цену.

Но тогда реально купить можно будет только через такие платформы, что также искажает конкуренцию.

Не говоря уже о том, что какой-нибудь чиновник может просто отказать некоторой платформе в регистрации (например, требуя взятки).

Такой механизм работает в ЕС, но это, мягко говоря, не эталон в вопросах конкурентноспособного рынка.

4. НДС для ФОП и военный сбор для всех

Наконец, два пункта откровенно вредны.

(1)

Сохранять "*военный сбор*" после окончания войны — само по себе нонсенс.

Однако главное, что

— он был в свое время *введен экономически неграмотно* как дополнительный налог на доходы граждан.

Это один из самых вредных для экономического роста (по данным исследований ОЭСР) и один из наиболее "тенизирующих" налогов, в лидерах по уклонению в Украине.

Поэтому налоговое давление на доходы, особенно зарплаты (облагаемые также ЕСВ), нужно снижать, а не повышать.

Однако в 2024 году по неизвестным причинам, вопреки советам независимых экспертов, МВФ и других международных организаций, из всех способов получить дополнительные поступления избрали именно повышение военного сбора.

— В результате под него попала, например, продажа личного имущества, в том числе квартир и транспортных средств, при котором никакого "дохода" нет вообще.

(2)

И, наконец, самый проблемный пункт — ***НДС для плательщиков единого налога***.

1) — При вступлении в ЕС его в том или ином виде придется вводить.

2) — Однако даже порог обязательной регистрации плательщиком НДС на уровне 4 млн грн лишь смягчает, но не решает проблему.

По данным на 2024 год, "за бортом" все равно оказываются почти 260 тыс. плательщиков ЕН. Даже с точки зрения администрирования это бы удвоило количество плательщиков НДС, к чему налоговая не готова.

Но главное, что при нынешней стоимости администрирования НДС и необходимого при этом бухгалтерского учета потери благосостояния составляли бы от 31 до 52 млрд грн — хотя и меньше, чем в отброшенном варианте с порогом в 1 млн грн, но все равно существенно больше фискального эффекта (который, напомним, сам по себе не увеличивает благосостояние — это перераспределение).

Более того, если посмотреть с точки зрения фирмы, то расходы 120 тыс. грн (по версии Всемирного банка), а то и более 200 тыс. грн (по подсчетам, основанным на результатах опроса InfoSapience по заказу CASE Украина) на администрирование НДС составляют от 3% до 5% оборота в 4 млн грн. При этом средняя налоговая нагрузка (отношение уплаченных налогов к обороту) составляет на общей системе 3,4%.

То есть **микробизнес остается неконкурентоспособным по отношению к большому и будет по-прежнему вынужден массово дробиться или *уходить в тень***.

5. А как в странах ЕС

В какой из стран ЕС (да и мира) есть что-то подобное нашему администрированию НДС?

Если бы указанные выше цифры были хотя бы в 10 раз ниже, как в среднем по ЕС, где отношение стоимости администрирования НДС к обороту для микропредприятий составляет 0,35%, может быть можно было бы согласиться и с порогом в 85 тыс. евро. Но обязательно с индексацией хотя бы на уровень инфляции.

Однако нынешнее драконовское администрирование НДС появилось не от хорошей жизни:

> **— без него потери в результате крупномасштабных махинаций во много раз превысили бы недопоступления из-за льгот для плательщиков ЕН.**

Поэтому прежде чем равняться на ЕС в этом вопросе, нужно по крайней мере умудриться разобраться с администрированием НДС, чтобы и расходы на него радикально уменьшились, и поступления не упали.

Пока же нужно бороться за то, чтобы порог НДС был установлен на уровне верхнего лимита упрощенной системы или хотя бы второй группы — тогда "структурный маяк" коснется только 46 тыс. (по состоянию на 2024 год) налогоплательщиков, причем больших, то есть с большей вероятностью ведущих бухучет или нуждающихся в нем.

Все административные расходы для этой категории должны быть сокращены, насколько это возможно, в рамках нынешнего механизма администрирования.

Вступать в силу это требование должно не ранее вступления Украины в ЕС с переходным периодом, но не ранее чем через год после отмены военного положения.

А дальнейшая гармонизация, если она в это время понадобится, должна быть жестко связана с радикальным снижением расходов на администрирование НДС.

Депутатам предстоит большая и непростая работа:

> — уговорить правительство и МВФ согласиться с этими поправками, после чего провести законопроект по предусмотренной законом процедуре.

Это вполне реально, ведь и раньше такие и даже куда более существенные отклонения от начальных условий удавалось согласовать.

К примеру, из меморандума в меморандум кочует фраза о том, что правительство обязуется не предпринимать никаких действий, приводящих к сокращению бюджетных поступлений.

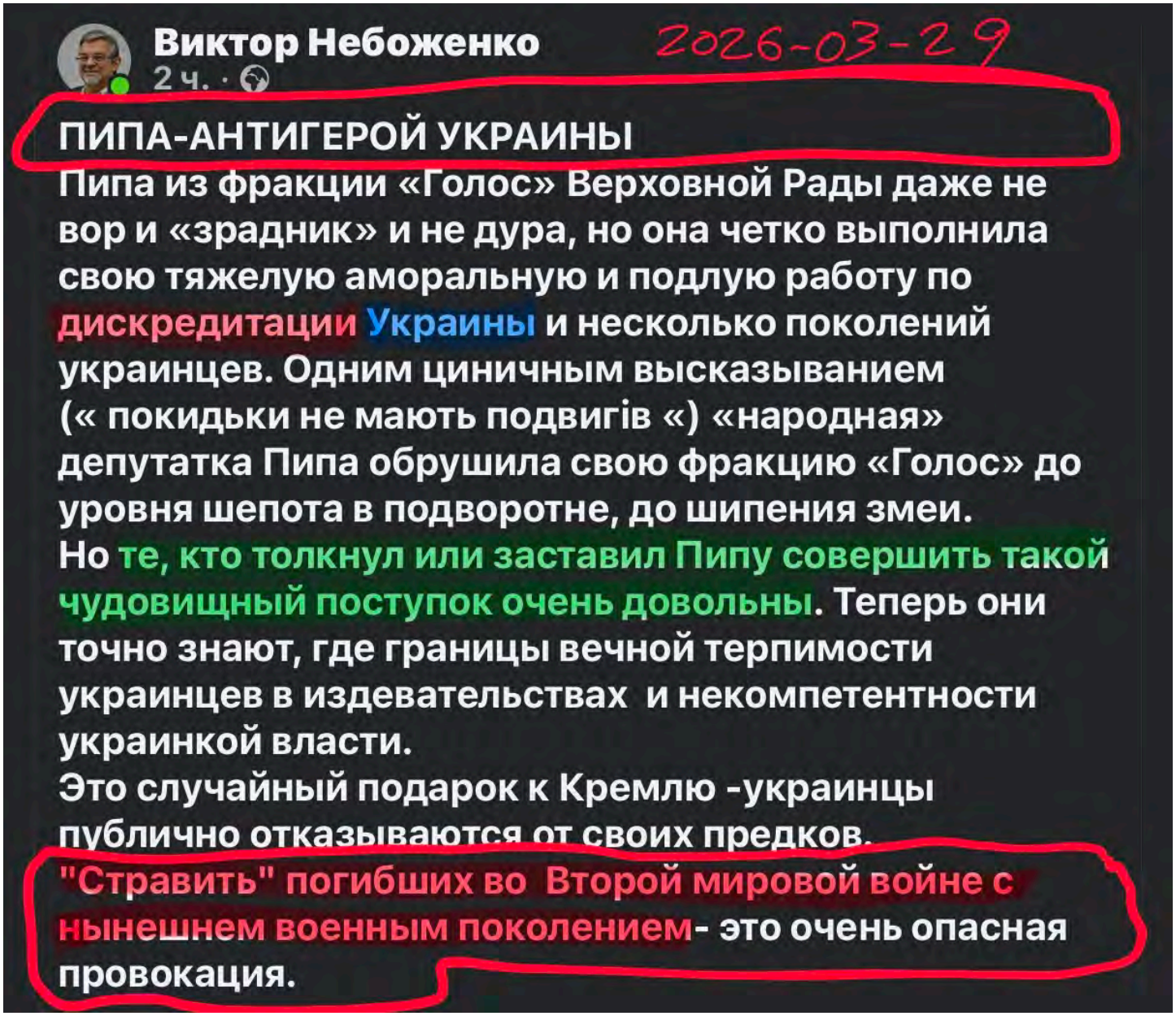
Но это не помешало в свое время принять экономически вредные законы, предоставляющие налоговые льготы индустриальным паркам и крупным инвестициям.

Будем надеяться, что и в этом случае удастся "подправить" условия.

На кону — социальная стабильность во время войны и десятки миллиардов.

***

№ 1.733

Виктор Небоженко
2 ч. ·
2026-03-29
ПИПА-АНТИГЕРОЙ УКРАИНЫ
Пипа из фракции «Голос» Верховной Рады даже не вор и «зрадник» и не дура, но она четко выполнила свою тяжелую аморальную и подлую работу по дискредитации Украины и несколько поколений украинцев. Одним циничным высказыванием (« покидьки не мають подвигів «) «народная» депутатка Пипа обрушила свою фракцию «Голос» до уровня шепота в подворотне, до шипения змеи.
Но те, кто толкнул или заставил Пипу совершить такой чудовищный поступок очень довольны. Теперь они точно знают, где границы вечной терпимости украинцев в издевательствах и некомпетентности украинкой власти.
Это случайный подарок к Кремлю -украинцы публично отказываются от своих предков.
"Стравить" погибших во Второй мировой войне с нынешнем военным поколением- это очень опасная провокация.

***

№ 1.734

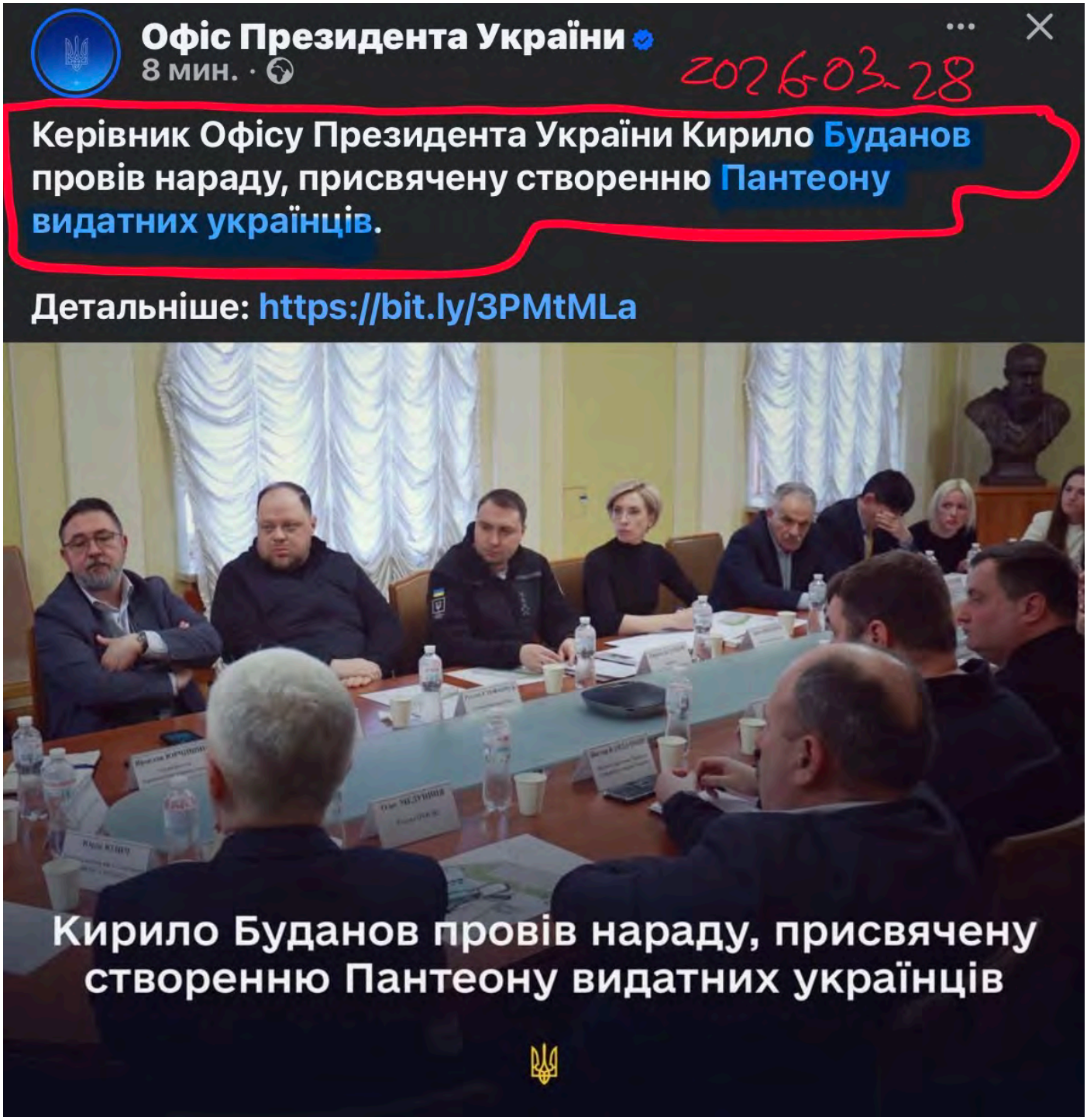

Офіс Президента України
8 мин. ·
2026-03-28
Керівник Офісу Президента України Кирило Буданов провів нараду, присвячену створенню Пантеону видатних українців.
Детальніше: https://bit.ly/3PMtMLa
Кирило Буданов провів нараду, присвячену створенню Пантеону видатних українців

Рис 1

Пріоритети влади коли ворог не відмовився від захоплення України і знищення українців як народу. І це не посилення ЗСУ, не збільшення грошового утримання захисників, не відновлення енергетики, не допомога вимушеним переселенцям, не наведення ладу з бусифікацією.... У них першочергове завдання вернути в Київ українців що померли за кородом. Створити ще один Пантеон. Коли скандал з пилянням грошей на першому ще не влігся. Для них також знайдуть болото під Києвом. І коли сотні тисяч мріють втекти від війни яка йде четвертий рік влада мріє ввезти мощі емігрантів. Чого б це?

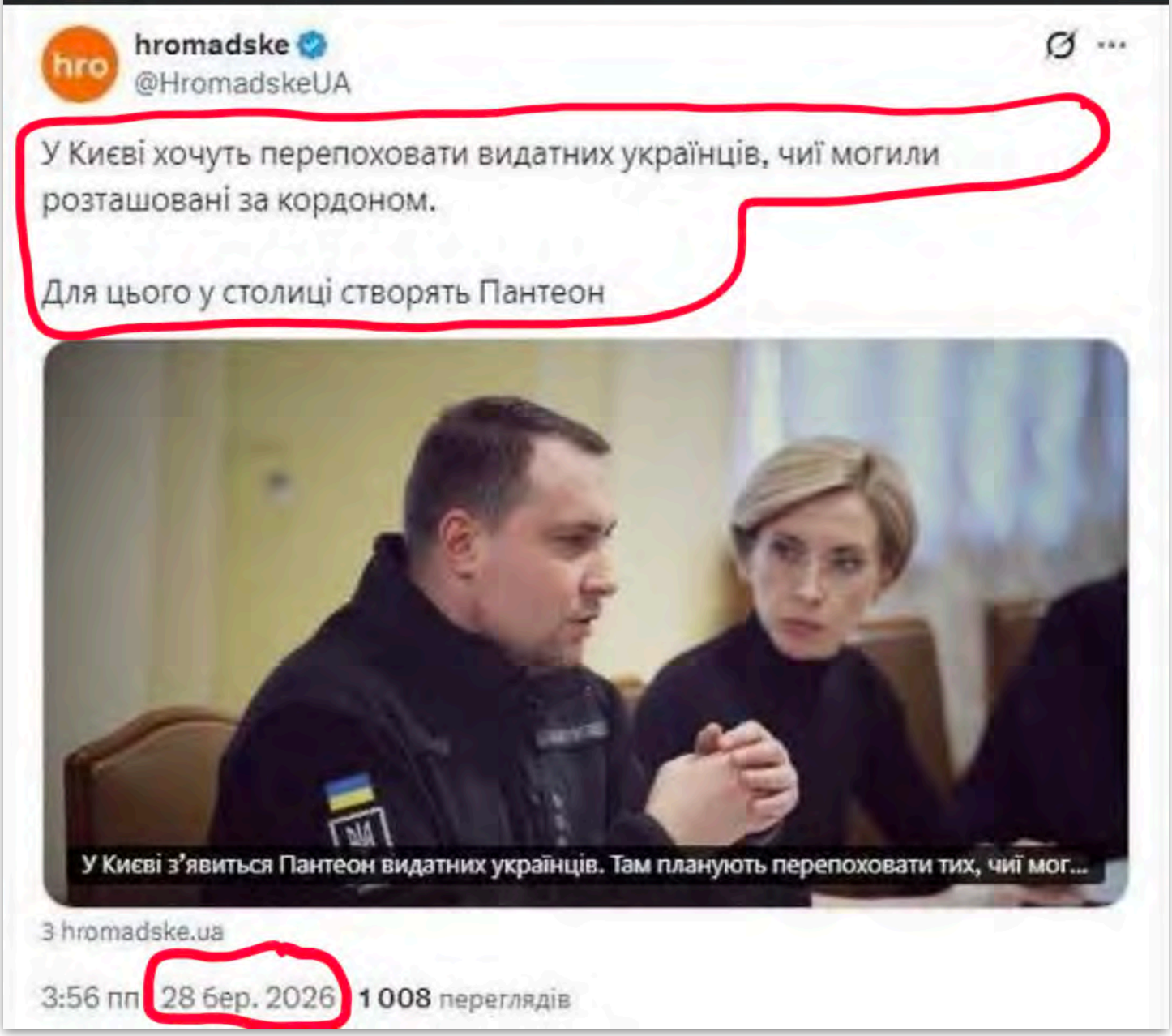

Рис 2

***

№ 1.735

Dubinsky.pro 2026-03-30
13 ч. ·

На сегодня мы имеем довольно скупой анонс расследования очередного вмешательства в выборы в США в 2022 году со стороны Украины. Но даже из него можно сделать определенные выводы. Согласно расследованию Just the News, которое перепостил Трамп, речь идет о средствах, которые через USAID направлялись в 2022 году на проекты альтернативной энергетики. Затем, подрядчики должны были отмыть их, и вернуть по цепочке счетов в США для финансирования кампании Байденов.

USAID может работать в Украине с частными подрядчиками, которых согласовали министерства. То есть, очевидная цепочка выглядит так: USAID-Минэнерго, USAID-подрядчики. В 2022-м министром энергетики был Галущенко, назначенный с подачи Миндича. То есть, существует высокая доля вероятности, что информация вообще получена с "пленок Миндича", записанных НАБУ.

После того, как деньги из USAID поступили на счет нужных подрядчиков, те должны были обеспечить их "смыв", то есть, вывод через ряд промежуточных оплат. Это невозможно без соучастия Госфинмониторинга, НБУ, БЭБ, банковского учреждения, по счетам которого проходили деньги (скорее всего, госбанка). Организация такой схемы не была бы возможной без участия главы НБУ Пышного (Ермак), слепоты мусоров (Татаров), и налоговой службы (куратор в 22-м Гетманцев). Если потребуется, американцы смогут зацепить и Шмыгаля, бывшего премьером, - проекты международной финансовой помощи утверждает Кабмин.

Также напомню, что помимо вымывания средств USAID на кампанию Байденов, зеленский с Татаровым и Ермаком также фальсифицируют "русский след" в избирательной кампании Трампа - этот процесс был запущен в Украине в ноябре 2023 года через "дело Дубинского". В моем обвинительном акте прямо сказано, что я дискредитировал Байдена через коррупцию в Burisma в интересах Трампа.

***

№ 1.736

Служба безпеки України
5 ч. ·

2026-03-30

СБУ затримала чиновницю Мінкульту, яка пропагувала рашизм

Служба безпеки викрила очільницю одного з відділів Міністерства культури України, яка вихваляла путіна та виправдовувала збройну агресію рф проти України.

За даними кіберфахівців СБУ, чиновниця поширювала ворожу пропаганду серед своїх колег та знайомих.

Серед іншого – посадовиця:

- схвально цитувала публічні виступи очільника кремля;
- виправдовувала російські обстріли критичної інфраструктури України, зокрема столичних об'єктів енергетики;
- розповсюджувала фейки про Сили оборони;
- поширювала дезінформацію стосовно оперативної ситуації на фронті.

Ініційована Службою безпеки лінгвістична експертиза підтвердила факти інформаційно-підривної діяльності фігурантки на користь рф.

Під час обшуків у неї вилучено 4 смартфони, 2 ноутбуки, жорсткий диск та інші матеріали із доказами злочинів.

Слідчі СБУ повідомили чиновниці про підозру за ч. 3 ст. 436-2 Кримінального кодексу України (виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії рф проти України, глорифікація її учасників).

Зловмисниці загрожує до 8 років ув'язнення з конфіскацією майна.

Комплексні заходи проводили співробітники ГУ СБУ в м. Києві та Київській області за процесуального керівництва Київської міської прокуратури.

Рис1

Міністерство культури України
4 ч. ·

2026-03-30

Міністерство культури України рішуче засуджує будь-які прояви підтримки держави-агресора та дії, що шкодять національній безпеці України.

Ми вдячні Служба безпеки України за співпрацю та принципову позицію та системну роботу із виявлення загроз державній безпеці.

Інформація, оприлюднена Службою безпеки України, стосується окремої посадової особи та не відображає позицію міністерства. Міністерство повністю сприяє правоохоронним органам у розслідуванні та надає всю необхідну інформацію.

Наголошуємо: будь-які прояви виправдовування чи підтримки агресії російської федерації є неприпустимими та матимуть відповідні наслідки.

У Міністерстві на постійній основі діють внутрішні механізми перевірок і безпеки. Водночас, з огляду на законодавчі обмеження та повагу до приватності, такі заходи не можуть охоплювати особисту комунікацію поза межами службової діяльності.

Цей випадок вже став підставою для додаткових управлінських рішень: розпочато з'ясування обставин, посилено контроль за дотриманням стандартів державної служби та ініційовано впровадження додаткових інструментів моніторингу ризиків.

Ситуація перебуває на контролі керівництва Міністерства та СБУ.

Ми залишаємося відданими захисту української культури, державності та суверенітету України.

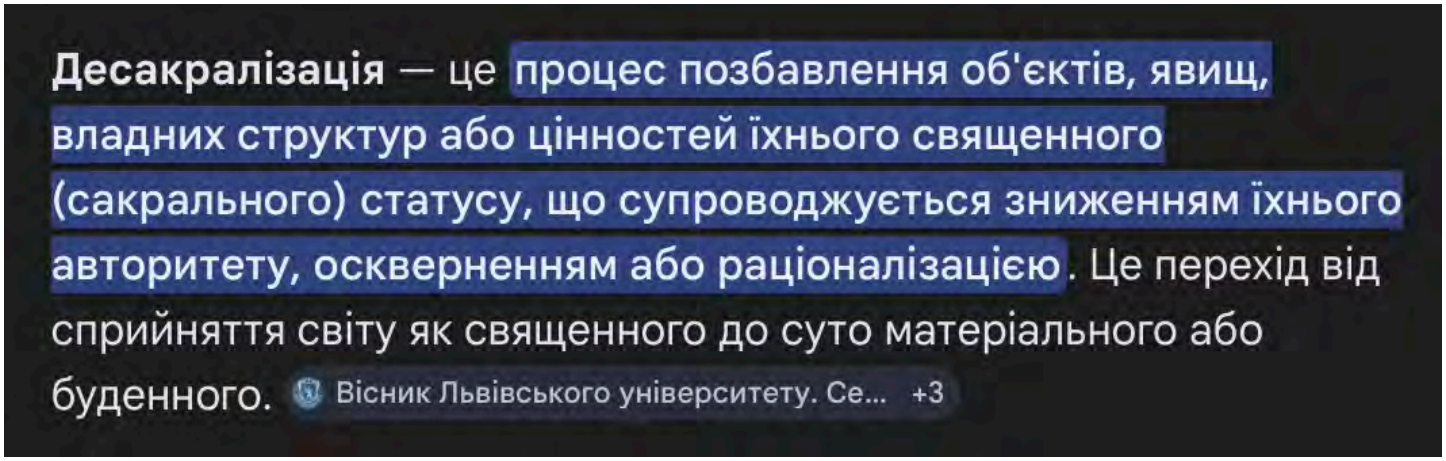
Рис2

***

№ 1.737-1

Становлення концепції *десакралізації* та перші обриси *секулярного* світу

СВІТ ІДЕЙ ТА РЕЧЕЙ
SERGIYCHAPLYGIN.SUBSTACK.COM

2026-03-30

Чаплигін

Уявіть, що ви дивитесь на дерево. Конкретне - ось тут, перед вами. Але коли ви кажете «дерево», ви маєте на увазі не лише його. Ви маєте на увазі всі дерева. Те, що їх об’єднує. Щось невидиме, але спільне.

І тут починається питання, яке колись розділило європейську думку, це:

а) — «щось спільне» реально існує чи

б) — це лише зручне слово?

Саме навколо цього й точилася знаменита середньовічна суперечка про універсалії - загальні поняття на кшталт «людяність», «добро» чи «справедливість».

Але насправді йшлося не про слова. Йшлося про саму реальність.

1. ***Ідеї*** як першооснова світу

Перша відповідь була *радикальною*:

— справжньою є не річ, а ідея.

Прибічники цієї позиції вважали, що загальні сутності існують до окремих речей. Що «людяність» реальніша за конкретну людину, а «добро» - глибше за будь-який окремий вчинок.

— Світ, який ми бачимо, у цьому погляді лише відображення вищої реальності. Речі це тіні, а ідеї це джерело.

Це мислення надає світові глибини:

— усе має сенс, бо вкорінене у вищому порядку.

Але водночас воно ризикує відірвати нас від конкретного - від живої, матеріальної реальності.

2. ***Єдність*** ідеї та речі

Інша позиція намагалася примирити крайнощі.

Вона стверджувала:

— ідеї не існують окремо від речей, але й не зводяться до них. Вони *присутні в самих речах*.

«Людяність» існує, але не десь у небесах, а в кожній конкретній людині.

«Справедливість» це не абстракція, а те, що реально може бути вчинене.

Цей підхід зберігає баланс:

— світ має сенс, але цей сенс не відривається від досвіду.

Саме він став основою класичної європейської традиції. Тієї, де можливі і наука, і метафізика, і віра одночасно.

3. Світ без загального (ідей)

І нарешті, третя відповідь, *найрадикальніша*.

Вона каже:

— існують лише окремі речі. А все *загальне це просто слова*.

— «Людяність»? Це лише назва для багатьох людей.

— «Добро»? Узагальнення наших оцінок.

— «Справедливість»? Мовна конструкція.

Реальність тут це множина одиничного. Без внутрішнього зв'язку, без вбудованого сенсу.

Цей підхід «*здається*» тверезим і практичним.

1) — Він ***очищає мислення*** від зайвих абстракцій.

2) — Але разом із ними він може ***прибирає і саму глибину світу***.

Б. Чому ця суперечка важлива й досі

На перший погляд, це давній схоластичний спір. Але насправді він нікуди не зник.

— Коли ми говоримо про «права людини» ми припускаємо, що «людяність» є чимось реальним.

— Коли ми говоримо про «Істину» ми віримо, що вона не зводиться до думок.

— Коли ж ми зводимо все до фактів, даних і вимірювань ми стаємо ближчими до ***номіналізму***.

Сучасна наука, технології, навіть політика значною мірою виросли з цієї третьої позиції. Де реальне лише те, що можна зафіксувати й виміряти.

Але разом із цим ми дедалі частіше стикаємося з відчуттям *порожнечі*:

— світ є, але він «*ніби*» нічого не означає.

Тому відкрите питання…

Середньовічні мислителі поставили проблему, яку ми досі не розв'язали:

1) — чи є реальність пронизана сенсом,

2) — чи вона лише набір фактів, яким ми самі надаємо значення?

Інакше кажучи:

— ми

а) — відкриваємо істину чи

б) — вигадуємо її?

Це не просто філософське питання. Це питання про те, «*в якому світі ми живемо*».

І головне.

— Чи цей світ має зміст сам по собі, чи лише той зміст, який ми в нього вкладаємо?

N.B.

Позиції, що виявилися в суперечці про універсалі, є дуже важливими філософськими векторами.

Бо ця важлива філософська тема зробила глибокий відбиток на всій політичній філософії Заходу.

Про це ми поговоримо в подальшому.

А поки читаємо статтю про те коли «отримала право» на життя концепція ***десакралізації*** навколишнього світу та коли почали вимальовуватися майбутні ідеї ***секуляризму***, де вже не було місця онтологічному виміру речей.

***

№ 1.737-2

Світ ідей та речей

MAR 30, 2026

СЕРГІЙ ЧАПЛИГІН

Середньовічна суперечка про універсалії як фундамент європейської філософії

У середні віки відбувався один із найзапекліших інтелектуальних спорів в історії європейської думки

> — суперечка щодо ***універсалій*** (universalia), тобто загальних понять або категорій мислення та буття, наприклад: «людяність», «червоність», «справедливість», «добро».

Чи існують ці загальні сутності реально, незалежно від конкретних речей, чи вони лише мовні конструкції, народжені людським розумом?

Це питання не було суто логічним чи семантичним - воно торкалося самої природи реальності, співвідношення світу ідей і світу речей, а отже, й місця Бога, людини та матеріального світу в космічному порядку.

Наслідки цієї суперечки визначили архітектуру європейської філософії на століття вперед, ставши першим масштабним зіткненням ідеалістичних і номіналістичних (згодом матеріалістичних) тенденцій.

Думки основних сторін розійшлися на три головні табори, які можна описати класичними латинськими формулами:

1) — **Перший табір - Universalia ante rem** («універсалії існують до речей»).

> ***— Загальні ідеї існують як самостійні прообрази, незалежно від чуттєвого світу, і лише виявляють себе через конкретні речі.***

Цю платонівсько-неоплатонічну лінію в християнському ключі розвивав ірландський філософ і богослов **Іоанн Скот Еріугена** (IX ст.).

> У своєму головному творі *Periphyseon* («Про поділ природи») він бачив увесь космос як динамічний процес теофанії - самовиявлення Бога. Бог «породжує» всі речі з Себе через вічні божественні ідеї (primordial causes), які існують у Логосі. Кожна річ є проявом, «виходом» (exitus) цих ідей у множинність, з подальшим поверненням (reditus) до єдності.

Для Еріугени природа (natura) охоплює і Бога, і творіння; універсалії тут - не статичні форми, а живі моменти діалектичного акту, в якому ідея стає річчю, але ніколи не втрачає свого божественного походження. Це був радикальний християнський ідеалізм, де світ речей - лише тінь або віддзеркалення вічного світу ідей.

2) — **Другий табір — Universalia in re** («універсалії перебувають у речах»).

> ***— Ідеї не існують окремо від речей, але й не зводяться до них: вони є сутностями, що іманентно присутні в конкретних індивідах.***

Найвиразніше цю помірковано-реалістичну позицію захищав **Тома Аквінський**(XIII ст.), «ангельський доктор» і батько схоластики.

> Спираючись на Арістотеля, Тома заперечував платонівське відокремлення ідей (ante rem) як надмірне подвоєння реальності. Універсалії існують у трьох модусах: *ante rem* — у божественному розумі як вічні ідеї; *in re* — як спільні сутності (essentiae) в самих речах (людяність реально присутня в кожній людині, хоч і індивідуалізована матерією); *post rem* — як абстрактні поняття в людському розумі. Ідея виникає разом зі своєю втіленістю: форма і матерія єднаються в субстанцію.

Таким чином, Тома зберігав онтологічну повноту загального, не відриваючи його від чуттєвого світу, і забезпечував можливість справжньої науки про сутності.

3) — **Третій табір — Universalia sunt nomina** («універсалії суть лише назви»).

> ***— Реально існують лише поодинокі індивідуальні речі; загальні поняття - це лише імена (nomina), звуки голосу чи ментальні конструкції, якими ми зручності заради групуємо схожі об'єкти.***

Цю радикальну номіналістичну позицію обстоював **Йоганн Росцелін** (XI ст.).

> Для нього, наприклад, «людяність» - не реальна сутність, а просто слово, що позначає сукупність окремих людей. Крайній номіналізм Росцеліна навіть ставив під сумнів ортодоксальне вчення про Трійцю, бо якщо універсалії лише імена, то єдність трьох Осіб Бога стає проблематичною.

Найпослідовнішим продовжувачем цієї лінії став **Вільям Оккам** (XIV ст.).

> Він радикалізував номіналізм: реальні тільки індивідуальні субстанції та їхні якості; універсалії існують лише як знаки в розумі (conceptus).

Він запропонував принцип економії мислення, відомий як **«бритва Оккама»**: ***«сутностей не слід примножувати без необхідності»*** (entia non sunt multiplicanda praeter necessitatem).

> Не треба вводити зайві абстрактні сутності, коли все можна пояснити через індивідуальне. Цією «бритвою» Оккам «відрізав» метафізичні форми й субстанційні реальності, приземливши філософію до конкретних речей і емпіричного досвіду.

Суперечка про універсалії була не лише академічною. Вона мала глибокі теологічні, церковні й навіть політичні наслідки.

Реалізм підтримував єдність Церкви, онтологічну реальність спільнот і догматів (наприклад, первородний гріх як універсальну реальність).

Номіналізм, навпаки, акцентував індивідуальне, волю й емпірію, підриваючи авторитет традиційної метафізики.

Церква засуджувала крайні форми номіналізму як єресь, проте ідея «десакралізації» світу - визнання первинності індивідуальних речей над загальними духовними сутностями поступово набирала сили. Вона знаходила прихильників у різних інтелектуальних колах, у тому числі в напівтаємних товариствах і протонаукових середовищах.

Карл Маркс пізніше назвав «бритву Оккама» одним із перших проявів матеріалізму, бо вона знімала онтологічний вимір з речей, залишаючи лише матеріальну одиничність.

Звідси пролягає шлях до ***секуляризму*** Нового часу:

— світ, позбавлений вбудованого духовного сенсу, стає об’єктом маніпуляції, дослідження й перетворення. Універсалії втрачають самостійне буття.

Вони тепер лише інструменти людського розуму або мови.

Саме в цьому розриві між світом ідей і світом речей закладено генезу сучасної науки, емпіризму й, зрештою, кризи сенсу, яку переживає європейська культура.

Суперечка про універсалії - це не архаїчний епізод схоластики, а вічна драма філософії:

1) — чи є *реальність*

а) пронизана єдиним смислом, чи

б) вона лише сукупність розрізнених фактів?

2) — Чи існує

а) світ ідей, що освітлює речі, чи

б) речі самі по собі достатні, а ідеї лише їхні бліді тіні в нашій свідомості?

Середньовічні мислителі поставили це питання з такою гостротою, що його відлуння чутно в аналітичній філософії, феноменології та сучасних дебатах про природу властивостей і видів.

У цьому сенсі суперечка про універсалії залишається відкритою і кожен, хто розмірковує про співвідношення загального й окремого, ідеального й матеріального, продовжує її сьогодні.

***

№ 1.738

Чому НБУ хоче розвалити Укрпошту

2026-03-31

Плінський

Про «лічняк» між Пишним та Смілянським я детально розписував восени 2025 року, коли НБУ розгорнув медійну кампанію про «дефолт» Укрпошти, який виявився фейком.

Початок конфлікту сягає далекого 2018 року, коли Смілянський почав проєкт створення на базі Укрпошти «соціального банку», а Андрій Григорович ще

тоді (з висоти «Ощадбанку») категорично проти - ну і понеслося, а з приходом А.Г. у НБУ прям розгорілося.

Там ще є певне особисте несприйняття, тому цей конфлікт постійно виходить на нові й нові етапи розвитку.

Кілька днів тому НБУ виніс свіже рішення про черговий штраф Укрпошті з резолюцією про неефективне управління, монополію Смілянського на ухвалення рішень і так далі.

Мовляв, «все пропало» і женіть його ссаними ганчірками.

Як ви вже зрозуміли, **вся потужність регулятора була кинута на задоволення фактично особистої примхи *Пишного* - покарати *Смілянського* та розвалити менеджмент Укрпошти.**

І все лише тому, що Укрпошта впритул наблизилася до можливості стати банком.

І ми могли б просто спостерігати за протистоянням важковаговиків, але є одне «але».

Війна дуже чітко показала обличчя кожної зі сторін у цій боротьбі.

(1) За всіх можливих претензій до ***Укрпошти***, саме їхні мобільні відділення першими серед цивільних заходять у деокуповані населені пункти, щоб привезти покинутим стареньким пенсії та ліки.

(2)

(3) Згадайте села Херсонщини та Харківщини. Комерційних банків ми там не бачили.

(4) Також під ударами ворожих FPV листоноші до останнього працюють і в тих містах та селах, на які наступає ворог.

(5) І для багатьох жителів бусики Укрпошти з товарами та пенсіями - єдине джерело існування. І це без перебільшень.

А що на протилежному боці?

(1) А там - підконтрольна НБУ банківська система, яка всі роки війни ***жиріє*** на доходах від депозитних сертифікатів НБУ та б'є рекорди прибутковості.

(2) У 2025 році банки заробили 126,8 мільярда - це на 35,8 мільярда більше, ніж у 2024-му, і на 49,4 - ніж у 2021-му.

(3) При цьому ті самі банки ***відмовляють*** бізнесу прифронтових регіонів у кредитах, бо для них це, бачте, ризиковано.

(4) Місцеві фермери виють без грошей, але товстосумів це не хвилює. Не дамо!

(5) Також банки періодично відмовляють у кредитах військовим, бо вони мовляв мають пільги на сплату відсотків, і банкам це теж невигідно.

(6) Про роботу ***сумнівних фінустанов*** та платіжок я вже навіть не буду писати.

НБУ їх бачить лише після журналістських розслідувань. «Даймонд Пей» в ігорці та «Єдиний простір» росіянина Пуніна і Зотька в Дії - вам як нагадування.

Але для *регулятора* чомусь усі ці питання не настільки важливі та проблемні, як заявка Укрпошти на суб'єктність і бажання створити фінансову інклюзію, яку НБУ хоче зламати та не допустити. Всі сили туди!

Вдумайтеся:

— банківські відділення присутні лише у 4% населених пунктів - бо їм невигідно працювати в малих містах.

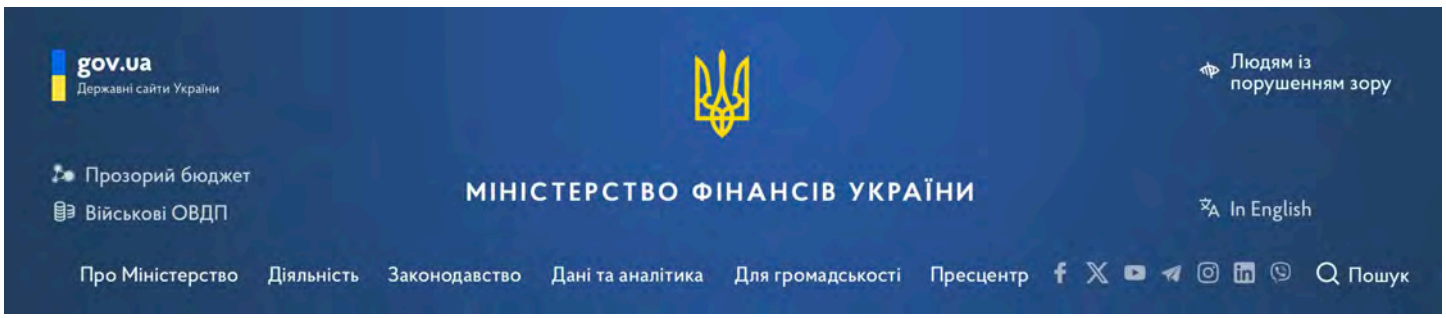
— А Укрпошта хоче забезпечити присутність фінансових послуг у 100% міст і сіл, відштовхуючись не від вигоди, а від потреби людей.

І в цьому - різниця підходів сторін протистояння.

Хтось **сидячи в кабінетах заробляє на повітрі**, а хтось намагається щось зробити для людей на землі.

***

№ 1.739

2026-03-30

Уряд схвалив комплекс податкових законопроєктів для забезпечення рівних умов конкуренції бізнесу, детінізації економіки, а також фінансування післявоєнного відновлення

Сьогодні, 30 березня, Кабінет Міністрів України схвалив пакет із трьох законопроєктів. Вони передбачають зміни до Податкового кодексу України та Закону України «Про банки і банківську діяльність» щодо впровадження міжнародного автоматичного обміну інформацією про доходи, отримані через ***цифрові платформи***, оподаткування операцій ***електронної торгівлі***, а також продовження сплати ***військового збору*** в діючих на сьогодні розмірах.

Запропоновані зміни є частиною *системної роботи* Уряду, спрямованої на

— ***детінізацію*** економіки, забезпечення рівних і справедливих умов ***конкуренції***, а також ***фінансування пріоритетних видатків*** у післявоєнний період.

Положення кожного із запропонованих законопроєктів, що стосуються діяльності бізнесу, попередньо пройшли численні публічні та робочі обговорення з бізнес-асоціаціями, українськими та міжнародними компаніями, економічними експертами і громадянським сектором. **Під час розробки рішень було враховано низку конструктивних пропозицій від вищезгаданих учасників процесу.**

Розроблені рішення відповідають європейським практикам, забезпечують гармонізацію податкового законодавства України з нормами ЄС та ОЕСР.

Положення законопроєктів спрямовані на імплементацію положень Модельних правил ОЕСР щодо звітності операторів цифрових платформ і таких актів ЄС:

- Директиви Ради (ЄС) 2021/514 від 22 березня 2021 року про внесення змін до Директиви 2011/16/ЄС про адміністративну співпрацю у сфері оподаткування (DAC 7);
- Директиви Ради (ЄС) 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року про спільну систему податку на додану вартість;
- Директиви Ради 2006/79/ЄС від 5 жовтня 2006 року про звільнення від податків на імпорт малих партій некомерційних товарів з третіх країн.

1. Основні положення законопроєктів

Міжнародний автоматичний обмін інформацією, що стосується цифрових платформ (директива ЄС про адміністративну співпрацю у сфері оподаткування - DAC7)

На сьогодні сфера digital-економіки є одним з ключових драйверів зростання по всьому світу. Тому регулювання діяльності цифрових платформ, а також обміну інформацією про доходи, отримані через такі платформи, є необхідністю для ***подальшої інтеграції*** в ЄС та глобальну економіку.

Законопроєкт стосується українських та іноземних компаній, що надають цифрові послуги, які активно працюють на нашому ринку (таких як Bolt, Uklon, Airbnb, Globo, Uber та інші сервіси з надання послуг, продажу товарів, надання в оренду нерухомості чи транспорту тощо).

Зміни передбачають запровадження в Україні міжнародного автоматичного обміну інформацією про доходи, отримані через цифрові платформи відповідно до стандартів OECP та Директиви ЄС DAC7.

Реалізація положень законопроєкту є кроком до *детінізації* економіки, що дозволить Україні приєднатися до міжнародної системи обміну інформацією про доходи з цифрових платформ, а також підвищити прозорість цього ринку послуг.

> — Учасники ринку цифрових платформ публічно підтримують підхід та відзначають, що впровадження єдиних правил звітності сприятиме підвищенню довіри між державою, бізнесом і користувачами, а також формуванню передбачуваного регуляторного середовища.

Передбачено, що **зміни почнуть діяти від початку 2027** року. Це дозволить всім учасникам ринку адаптувати свою діяльність і бізнес-процеси під нові умови.

Ключові зміни:

- до Податкового кодексу України вводиться нова стаття щодо міжнародного автоматичного обміну інформацією;
- визначаються ключові поняття (платформа, оператор платформи, підзвітний продавець, виключений продавець тощо) відповідно до стандарту OECP і Директиви DAC 7;
- встановлюються обов’язки для операторів платформ:
    1) Ідентифікувати підзвітних продавців;
    2) Щорічно подавати звітність до ДПС (до 31 січня);
    3) Ставати на облік у податкових органах;
- визначається перелік звітної діяльності (оренда нерухомості, надання послуг, продаж товарів, оренда транспорту);
- запроваджується відповідальність за порушення нових вимог.

2. Оподаткування доходів фізичних осіб, отриманих через цифрові платформи

Значна частина доходів фізичних осіб у цифровій економіці сьогодні перебуває “в тіні” через відсутність чітких правил.

Це не тільки

1) — втрати держбюджету в умовах повномасштабної війни, а й

2) — неконкурентні умови між тими, хто відповідально сплачує податки, і тими, хто залишається працювати в «тіньовому» секторі.

Для врегулювання цього питання запропоновано умови **оподаткування доходів фізосіб, отриманих через цифрові платформи:**

- ставка ПДФО – 5% (замість діючої на сьогодні ставки 18%);
- податковим агентом виступає оператор платформи (тобто податки сплачуються платформою за фізособу);
- встановлюються чіткі критерії для застосування цього режиму для фізосіб:
  1) Здійснюють діяльність без найманих працівників;
  2) Не є самозайнятими особами (не ФОПи);
  3) Використовують окремий рахунок для діяльності;
  4) Мають річний дохід у межах встановленого ліміту (не може перевищувати 834 розміри мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року (приблизно 7,2 мільйонів гривень станом на 01.01.2026);
  5) Не здійснюють продаж підакцизних товарів;
- не потрібно буде сплачувати податки за разові, некомерційні продажі особистих чи побутових речей (якщо дохід від таких продажів не перевищує 2 тисячі євро за рік). Такий підхід є аналогічним до норм, застосованих у ЄС;
- не потрібно відкривати окремий банківський рахунок, якщо загальна річна сума доходу від продажу товарів не перевищує 2 тис. євро.

Важливо:

— електронні «дошки оголошень», на яких здійснюється тільки реклама або інформування щодо товару або послуги, не підпадатимуть під нове регулювання.

Такий підхід стимулює декларування доходів, спрощує адміністрування податків, дозволяє поступово виводити ці доходи з “тіні” без надмірного податкового навантаження.

Передбачено, що **зміни почнуть діяти з 1 січня 2027 року**.

3. Оподаткування міжнародних посилок (до 150 євро)

Запровадження оподаткування ПДВ при імпорті товарів, які ввозяться в Україну в поштових та експрес-відправленнях, починаючи з 0 євро.

Це рішення відповідає підходам ЄС, де аналогічні зміни набули чинності у 2021 році.

Які проблеми вирішують запропоновані зміни:

- український бізнес отримує рівні конкурентні умови з іноземними продавцями, товари яких не оподатковуються ПДВ і фактично мають податкову перевагу;
- вирішення схеми з заниженням митної вартості для ухилення від сплати податків (тобто детінізація економіки);
- збільшення надходжень до державного бюджету для фінансування ***опору агресору***.

Згідно з положеннями законопроєкту з 1 січня 2027 року пропонується застосування ПДВ до імпортованих товарів незалежно від їх вартості. Нарахування ПДВ буде здійснюватися автоматично, та включено у ціну ще на етапі купівлі товару на маркетплейсі.

Важливо, що

— некомерційні відправлення вартістю до 45 євро оподатковуватися не будуть (це *подарунки* чи *речі для особистого або сімейного користування* одержувачем).

Детальніше про зміни:

- запровадити спеціальні правила оподаткування дистанційного продажу товарів (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро, з території іншої країни на митну територію України одержувачу – фізичній особі, яка придбала такі товари через електронний інтерфейс;

- визначити електронні платформи відповідальними за нарахування та сплату ПДВ;
- передбачити уникнення від подвійного оподаткування та запобігти ухиленню від сплати податків;
- запровадити звільнення від ПДВ для некомерційних посилок вартістю до 45 євро (за умови, що такі товари надсилаються відправником одержувачу без будь-якої оплати, призначаються для особистого чи сімейного використання одержувачем, їх характеристики і кількість не вказують на те, що вони ввозяться з будь-якою комерційною метою).

Ці зміни вирівнюють умови ведення господарської діяльності для українського та іноземного бізнесу за рахунок однакових правил оподаткування.

Спеціальні правила оподаткування дистанційного продажу товарів передбачатимуть, що оператор електронної платформи (український чи іноземний) одразу при продажі товару включить до його вартості відповідну суму ПДВ і потім перерахує цю суму вже безпосередньо до українського бюджету. Для покупця товару механізм отримання відправлення не зміниться, цей товар буде доставлено логістичним оператором на його адресу. У разі відмови від отримання товару, наприклад через пошкодження в дорозі чи з інших причин, товар буде повертатись відправникові, а кошти, у тому числі і ПДВ, будуть повернуті покупцеві оператором електронної платформи.

Водночас залишаться і чинні на сьогодні механізми, де ПДВ в український бюджет може сплатити безпосередньо одержувач. Якщо електронна платформа продала товари без ПДВ, логістичний оператор матиме можливість доставити такі товари одержувачу, взяти з нього відповідну суму ПДВ і перерахувати цю суму вже безпосередньо до бюджету.

Методи “відправника” та “одержувача”, про які йшлося вище, повністю виключають контакт людини, яка купила товари на електронній платформі, з митницею, проте покладають на операторів електронних платформ і логістичних операторів певне додаткове адміністративне навантаження.

Уряд вже працює з дотичними до цього процесу операторами задля забезпечення впровадження максимально зручного для громадян сервісу.

4. Продовження сплати *військового збору* протягом *трьох років* після скасування воєнного стану для фінансування післявоєнного відновлення

Передбачено продовження на період протягом трьох років наступних за роком, в якому припинено або скасовано воєнний стан, дії норм щодо

обов’язку сплати військового збору у діючих на сьогодні розмірах, які були запроваджені як тимчасові, на період дії воєнного стану на території України, а саме:

- для фізичних осіб – 5%;
- для ФОП 1-ї, 2-ї і 4-ї груп єдиного податку – 10% в розрахунку однієї мінімальної заробітної плати на перше число поточного місяця (у 2026 році – 865 грн);
- для платників 3-ї групи єдиного податку (ФОП та юридичних осіб, крім електронних резидентів (е-резидентів)) – 1% від доходу.

Зазначене обумовлене необхідністю забезпечення достатніми ресурсами у сфері *оборони* та потреб України для післявоєнної *відбудови*.

Комплексні податкові зміни необхідні для:

- ***детінізації*** економіки;
- створення ***рівних конкурентних правил*** для бізнесу;
- **обраного Україною *безальтернативного курсу на європейську інтеграцію*;**

Їх реалізація дозволить:

- забезпечити ***справедливе оподаткування***;
- ***підвищити довіру*** до податкової системи;
- виконати ***міжнародні зобов’язання*** України як ***країни-кандидата*** на членство в ЄС та ОЕСР, а також в межах програми ***співпраці з МВФ*** (EFF 2026-2029).

Проєкти законів найближчим часом будуть подані до Верховної Ради України на реєстрацію.

***

№ 1.740

ВЛАСТЕЛИНЫ ОЦИФРОВАННОГО МЯСА

Психология позднего вождизма

2026-03-30

Warden ***Null***

Кто-то сейчас сидит в темной комнате и слушает, как за окном работает ПВО или тяжелая артиллерия. Эта ночь может стать последней для него или для его соседей. А где-то там, в стерильных бункерах, за пятиметровыми столами из редких пород дерева, сидят они. Вожди. Статеги. Вершители судеб.

Вы когда-нибудь задумывались, что происходит в голове у человека, который одним росчерком пера отправляет на убой сто тысяч «юнитов»? Что он чувствует? Угрызения совести? Страх перед Богом?

Бросьте. Это детские сказки для тех, кто верит в «доброго царя».

Сегодня я хочу провести трепанацию черепа позднего вождизма. Мы заглянем в мозги этим престарелым нарциссам, чтобы понять: как они дошли до жизни такой, и почему мы для них — всего лишь пиксели на экране и цифры в отчете. Это не статья о политике. Это статья о клинической психологии власти, которая жрет человечину на завтрак и запивает её нефтью.

1. ОПТИЧЕСКАЯ ИЛЛЮЗИЯ ВЕЛИЧИЯ, ИЛИ СМЕРТЬ ЭМПАТИИ НА ВЫСОТЕ 40-ГО ЭТАЖА

Психология вождя начинается с физики. А точнее — с оптики.

Попробуйте подняться на крышу самого высокого здания в вашем городе и посмотреть вниз. Что вы видите? Людей? Нет. Вы видите точки. Муравьев. Они суетятся, куда-то бегут, у них есть какие-то проблемы, но сверху всё это выглядит как бессмысленный хаос.

А теперь представьте, что вы живете на этой «крыше» десятилетиями.

Дистанция власти — это главный *убийца эмпатии*.

Власть дегуманизирует не только подданных, она дегуманизирует самого правителя.

Когда ты сидишь за бронированными стеклами, когда твой кортеж расчищает улицы от «простых смертных», когда ты дышишь фильтрованным воздухом и пьешь воду, которую проверили три лаборатории, ты физически перестаешь быть частью человечества.

У нынешних престарелых вождей этот процесс зашел в терминальную стадию. Для них реальность — это не запах гари после прилета. Реальность для них — это папочка с докладом, которую приносит угодливый адъютант. В этой папочке нет имен. В ней есть «демографический ресурс», «санитарные потери» и «мобилизационный потенциал».

Они не видят лиц. Они видят статистику. Мозг человека устроен так, что он может сопереживать конкретной истории, конкретному лицу. Но когда масштаб трагедии исчисляется миллионами, мозг просто «выключает» эмоции, переходя в режим математической оптимизации.

«Если я буду плакать над каждым убитым солдатом, я не смогу управлять государством», — так они оправдывают свою эмоциональную атрофию. Но правда в том, что им просто пофигу. Они разучились чувствовать боль «муравейника», потому что они слишком долго смотрят на него свысока.

2. МАГИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ БУНКЕРА, ИЛИ «Я И ЕСТЬ ИСТОРИЯ»

«Квартира вождя — это бункер». Не только физический, но и ментальный.

Когда ты правишь слишком долго, происходит страшная психологическая мутация:

— личное эго вождя срастается с понятием «Государство». «L'État, c'est moi» («Государство — это я») — это не просто фраза Людовика XIV, это диагноз любого диктатора в поздней стадии.

В их головах выстраивается извращенная логика:

— «Раз я управляю этой страной, значит, я — её мозг. Без меня организм погибнет. Следовательно, любое мое решение — во благо государства, даже если ради этого решения нужно сжечь половину организма».

Это высшая степень *нарциссизма*, переходящая в *мессианство*.

Они всерьез верят, что только они знают «правильный путь». Любое инакомыслие воспринимается не как альтернативное мнение, а как предательство нации, как попытка вырвать руль у единственного компетентного водителя.

И тут в игру вступает свита…

— Эти «черти» рангом пониже, которые создают вокруг вождя кокон из лжи. Они фильтруют реальность, принося только «победные реляции» и «правильную аналитику». В этом зеркальном коридоре вождь видит только собственное величие, отраженное в глазах испуганных холуев.

Они живут в выдуманном мире, где их армии непобедимы, а народ счастлив умереть за их амбиции. И когда этот выдуманный мир сталкивается с реальностью — они не признают ошибку. Они просто отправляют еще больше «мяса», чтобы завалить трупами провал в своей геополитической стратегии.

3. ЛЮДИ КАК ТОПЛИВО, ИЛИ ГЕОПОЛИТИКА С ЦИРКУЛЕМ В РУКЕ

А теперь давайте копнем в самое дно их «чертовщины». Как они смотрят на нас с вами.

1) — Для нормального человека человеческая жизнь — это ***абсолютная ценность***.

2) — Для вождя человеческая жизнь — это ***актив***, который нужно эффективно потратить.

У них в руках «геополитический циркуль».

— Они чертят круги на картах, высчитывая «зоны влияния» и «экзистенциальные угрозы». В этой игре люди — это не личности, это юниты. Расходный материал. Топливо, которое должно сгореть в топке их амбиций, чтобы стрелочка на карте сдвинулась на пару сантиметров.

Это *ресурсная антропология власти*.

Гражданин — это:

1. Налоговая единица (пока работает).

2. Мобилизационная единица (когда нужна война).

3. Сопутствующий ущерб (когда на его голову падает бомба).

Им не жалко «отправлять на убой сто тысяч человек».

— Почему? Да потому что в таблице «Рождаемость за 2025 год» они видят, что «бабы еще нарожают». Для них потеря ста тысяч — это не сто тысяч личных трагедий, а просто корректировка демографического графика. Это бухгалтерский учет, а не мораль.

Они используют страх как инструмент дрессировки «муравейника».

— «Если вы не умрете за меня на фронте, вас убьет водка или геи из НАТО», — говорят они.

Они торгуют страхом, потому что это самый дешевый способ заставить «ресурс» добровольно идти в мясорубку. Они сидят в безопасности, а мы с вами оплачиваем их «великие шахматные партии» своими жизнями.

4. СТАРАЯ ГВАРДИЯ ПРОТИВ КВАНТОВОГО МИРА, ИЛИ ПОСЛЕДНИЙ ХРИП ТИРАННОЗАВРОВ

И последний штрих к портрету.

Психология этих вождей отягощена их возрастом и их прошлым.

Мир в 2026 году

1) — это безумный коктейль из

а) нейросетей, б) блокчейна, в) квантовых вычислений и г) сетевых сообществ.

2) — Это мир, где

а) информация распространяется мгновенно, а б) иерархии рушатся.

А кто управляет этим миром? В основном

1) — люди, которые сформировались в эпоху стационарных телефонов, железных дорог и телеграфа.

2) — Люди, чье мышление линейно, иерархично и завязано на физическом контроле над территорией.

Они боятся этого нового мира. Они не понимают его. Они не могут контролировать децентрализованные сети.

И этот страх перед собственной профнепригодностью толкает их к единственному инструменту, который им понятен — к насилию.

Ядерная кнопка в руках 70-летнего вождя — это не инструмент сдерживания.

— Это его костыль. Это способ доказать себе и всему миру, что он всё еще значим. Что он может остановить это пугающее будущее одним движением руки.

Это конфликт поколений в масштабах планеты.

— «Старые черти» пытаются удержать уходящую власть, сжигая мир, который они больше не могут контролировать. Они готовы превратить всё в ядерный пепел, лишь бы не признать, что их время вышло, и что они — всего лишь когнитивно ограниченные нарциссы, которые заблудились в XXI веке».

Так что не ищите в их действиях *логики добра или зла*. Ищите там *логику системной ошибки*.

Эта модель управления — с «великими вождями», «сферами влияния» и «мясными штурмами» — была эффективна в XIX веке, с трудом работала в XX, но в XXI она неизбежно рухнет под весом собственной сложности.

«Вождь» физически не способен обрабатывать миллиарды переменных современного мира.

Мой прогноз, друзья, такой:

— эта **эпоха нарциссов в бункерах подходит к концу**.

Проблема лишь в том, что, уходя, они могут громко хлопнуть дверью. И мы с вами — это те самые люди, на чью голову эта «дверь» упадет.

***

№ 1.741

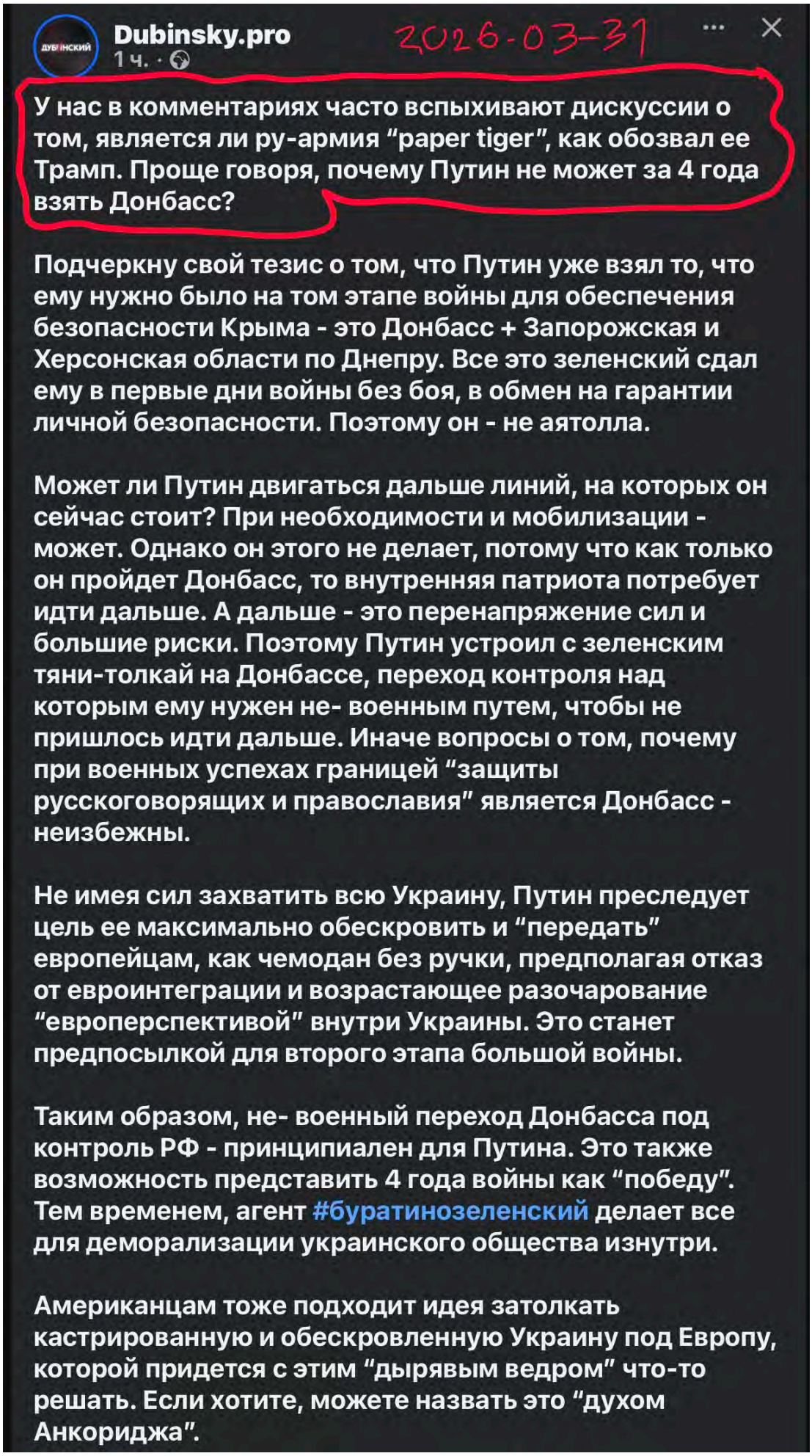
Сергей Дацюк
21 ч. ·

2026.04.01

Люди стомилися від масової і від своєї власної, індукованої ззовні, ненависті. Здавалося, що ненависть до ворога допомагає пережити біль. Але принцип "більше ненависті - менше болю" працює погано, і ці ліки гірші за травму. Спочатку ненавидиш ворогів, потім всіх, хто ворогів підтримує. Тут пропаганда заміщає змістовну комунікацію. Але біль не спадає. Потім вишукуєш чужих серед своїх і за найменшою підозрою перетворюєш нетаких своїх на чужих, тобто перетворюєш знайомих та друзів на ворогів. Тут вже руйнується спільність і коло спілкування. Тут все ще біль не вщухає, бо ненависть до близьких та самого себе починає повертати біль навзаєм. Вічна війна, всі мають воювати і померти - оце кінець болі. Бо таке некрофільне переконання байдужить біль. Раз нема смислу та перспективи, біль байдужа. Тут зникає бажання жити. Сама ненависть стає беззмістовною. І от саме тоді не хочеться нічого говорити і нічого писати, ненависть затихає і нуртує всередині. Іноді якась енергія колишньої ненависті оживає і проривається у публічний простір лише тоді, коли ненавидячі бачать, що якась інтелектуальна сволота не деградувала до виживання і здатна любити і сподіватись на краще. Так виникає фашизм, анихристиянство: ненависть, яка покликана зменшувати біль, оживає лише серед проявів любові та інтелектуалізму. Така фінальна ненависть безпорадна, до неї ні дозватися, ні достукатися неможливо, бо вона вмирає в байдужості до буття. Ми можемо пишатися тим, що дізналися про фінальні стадії ненависті, але ми не зможемо переказати це ані іноземцям сьогодні, ані навіть нашим нащадкам у завтра. Та й може не потрібно переказувати. Хай смертельна ганьба ненависті помирає тихо. Залиште мертвим хоронити своїх мерців.

***

№ 1.742

Dubinsky.pro
1 ч. ·
2026-03-31

У нас в комментариях часто вспыхивают дискуссии о том, является ли ру-армия "paper tiger", как обозвал ее Трамп. Проще говоря, почему Путин не может за 4 года взять Донбасс?

Подчеркну свой тезис о том, что Путин уже взял то, что ему нужно было на том этапе войны для обеспечения безопасности Крыма - это Донбасс + Запорожская и Херсонская области по Днепру. Все это зеленский сдал ему в первые дни войны без боя, в обмен на гарантии личной безопасности. Поэтому он - не аятолла.

Может ли Путин двигаться дальше линий, на которых он сейчас стоит? При необходимости и мобилизации - может. Однако он этого не делает, потому что как только он пройдет Донбасс, то внутренняя патриота потребует идти дальше. А дальше - это перенапряжение сил и большие риски. Поэтому Путин устроил с зеленским тяни-толкай на Донбассе, переход контроля над которым ему нужен не- военным путем, чтобы не пришлось идти дальше. Иначе вопросы о том, почему при военных успехах границей "защиты русскоговорящих и православия" является Донбасс - неизбежны.

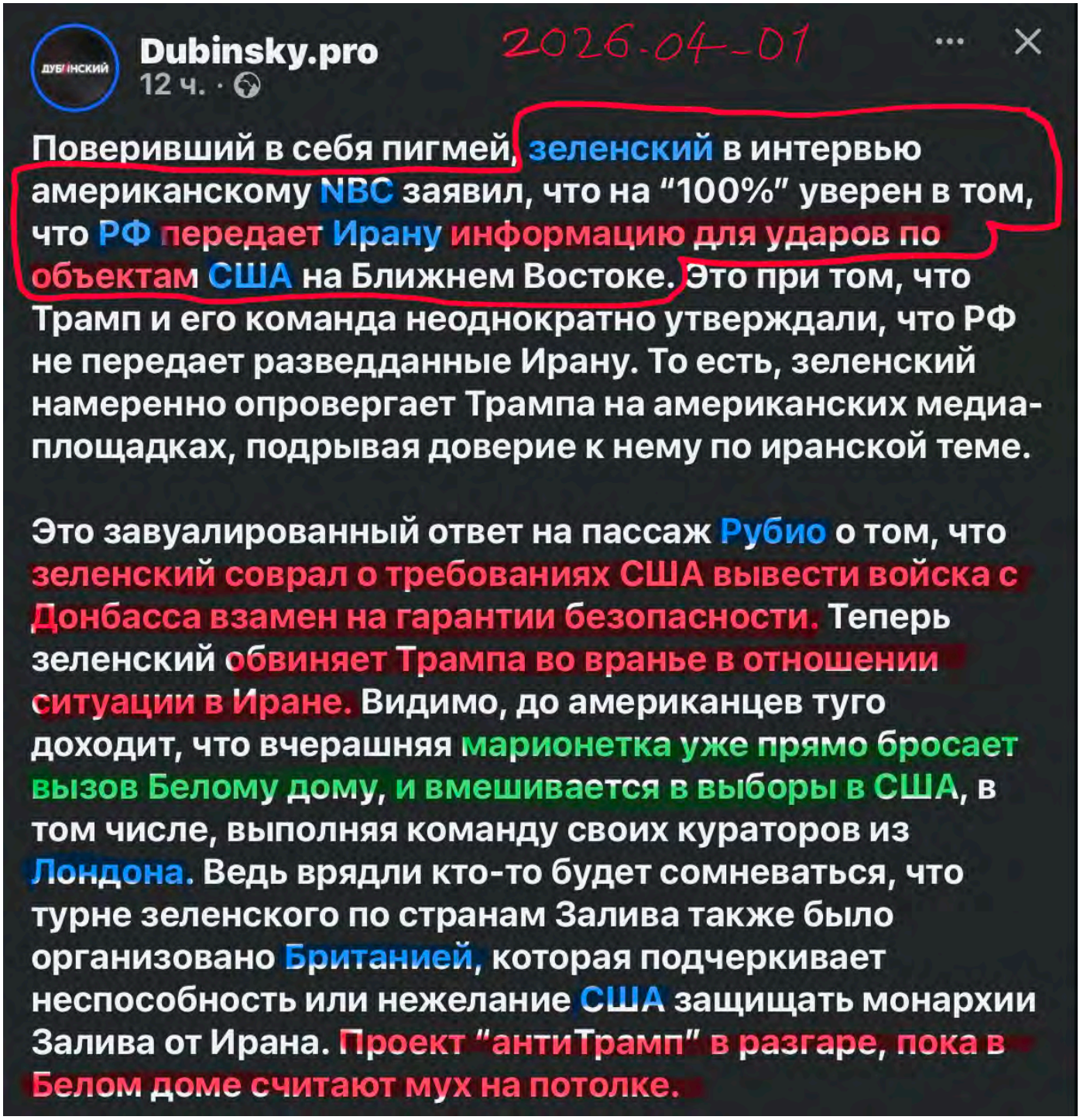
Не имея сил захватить всю Украину, Путин преследует цель ее максимально обескровить и "передать" европейцам, как чемодан без ручки, предполагая отказ от евроинтеграции и возрастающее разочарование "европерспективой" внутри Украины. Это станет предпосылкой для второго этапа большой войны.

Таким образом, не- военный переход Донбасса под контроль РФ - принципиален для Путина. Это также возможность представить 4 года войны как "победу". Тем временем, агент #буратинозеленский делает все для деморализации украинского общества изнутри.

Американцам тоже подходит идея затолкать кастрированную и обескровленную Украину под Европу, которой придется с этим "дырявым ведром" что-то решать. Если хотите, можете назвать это "духом Анкориджа".

***

№ 1.743

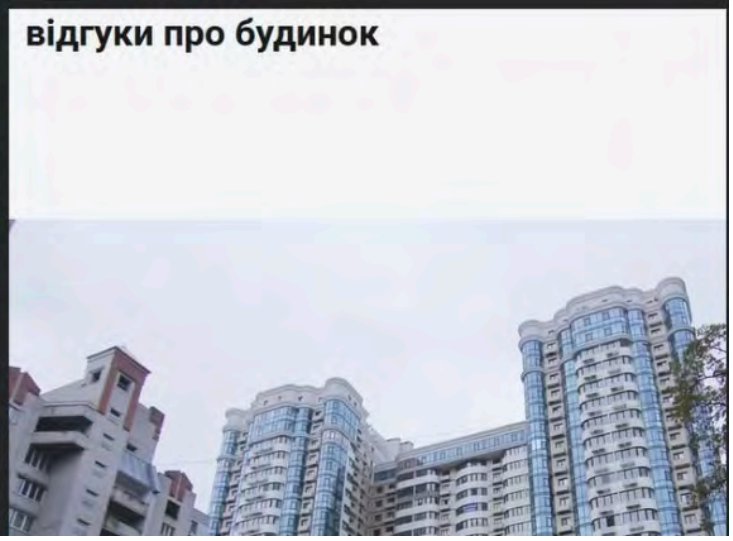
***

№ 1.744

Поки я відпочивав Зеленський створив нову *Раду з питань підтримки підприємництва* під Будановим

2026-04-01

Ніколов

Стало цікаво – що нового у вищих сферах. Виявилось, що рашистське вторгнення додало чотири прізвища, яких навряд би чи там було за відносно мирних часів:

— *Скалига* від фламіндічівого «Файер пойнту» (хто б сумнівався),

— *Горшков* (виробник «Лелек»),

— *Філімонов* «Квертусу» (РЕБи і РЕРи),

— *Рудомінський* з DefenceTech-стартап Himera (розробляє військові системи зв’язку).

Решта майже ***80 бізнесменів*** – це ті, хто і без війни могли б бути в переліку через свої мирні бізнеси.

Тобто Зеленський не дуже акцентує увагу на нових капіталістах з оборонного сектору.

Усунення ***Єрмака*** і ***Шурми*** з ОПи призвело до того, що

— ***«нянькою бізнесу»*** стала Ірина ***Мудра***, яка раніше була по части Мінюсту.

І вона підтягнула ***секретарем Ради*** свою протеже Ларису ***Яремчук***.

Як на мене, це **дуже *симптоматичне призначення* для Офісу Зеленського**.

Яремчук довго працювала в експертно-технічному центрі ***Держпраці***.

Це не дуже крута робота – офіційна зарплата коливалась в районі 40-50 тисяч гривень.

Але, можливо, посада замдиректора в цій держустанові відкрила якусь ширшу форточку можливостей у світ грошей.

Оскільки Яремчук змогла ще перед вторгненням пересісти з убогого Шевроле Lacetti NF193, що прожив півтора десятки років, на Mercedes-Benz GLC 220D 2018 року випуску. Ціну за дворічну машину оцінила всього у 180 тис грн. Однак я не розумію, як таку пафосну тачку можна вбити за два роки до такого стану амортизації, якщо в салонах такі нові машини коштують в районі 4 млн грн. Навіть у стані брухту ця машина мала б коштувати дорожче, ніж 4 тисячі доларів.

А через два місяці після того як рашистів вдалось відкинути від Києва, влітку 2022 року Лариса Яремчук купила квартиру на 80 квадратів у новому будинку бізнес-класу на Драгомирова, 2а.

Це досить крутий житловий комплекс «Новопечерський двір» - закритий двір, фітнес центр, в общім все для замкнутого існування еліти в районі метро Дружби народів з видом на Ботсад і Батьківщину-мати.

І тут не обійшлось без підозрілих циферьок.

Квартиру Яремчук задекларувала за 3 млн грн. По курсу на початку вторгнення це становило близько 110 тисяч доларів.

Понятно, що непонятно звідки вона взагалі взяла навіть такі гроші (в декларації був син, але не було жодного співмешканця з відповідним доходом, і заощаджень не декларувала). Але і ціна декларації смущає.

Бо квартиру вона задекларувала приблизно по 1 300 доларів за квадрат. Але ці квартири зараз там коштують значно дорожче – такого самого розміру продають по 2 400 доларів.

— Звісно, може і повезло що на початку вторгнення купила по дешевці у якихось бєженців.

— І з мерседесом повезло.

— І головне повезло з новою роботою.

Торік її підібрали з ***Держпраці*** в ***Директорат з питань соціально-економічної політики Офісу президента***, де поставили зарплату вже на рівні 800 тисяч гривень в рік.

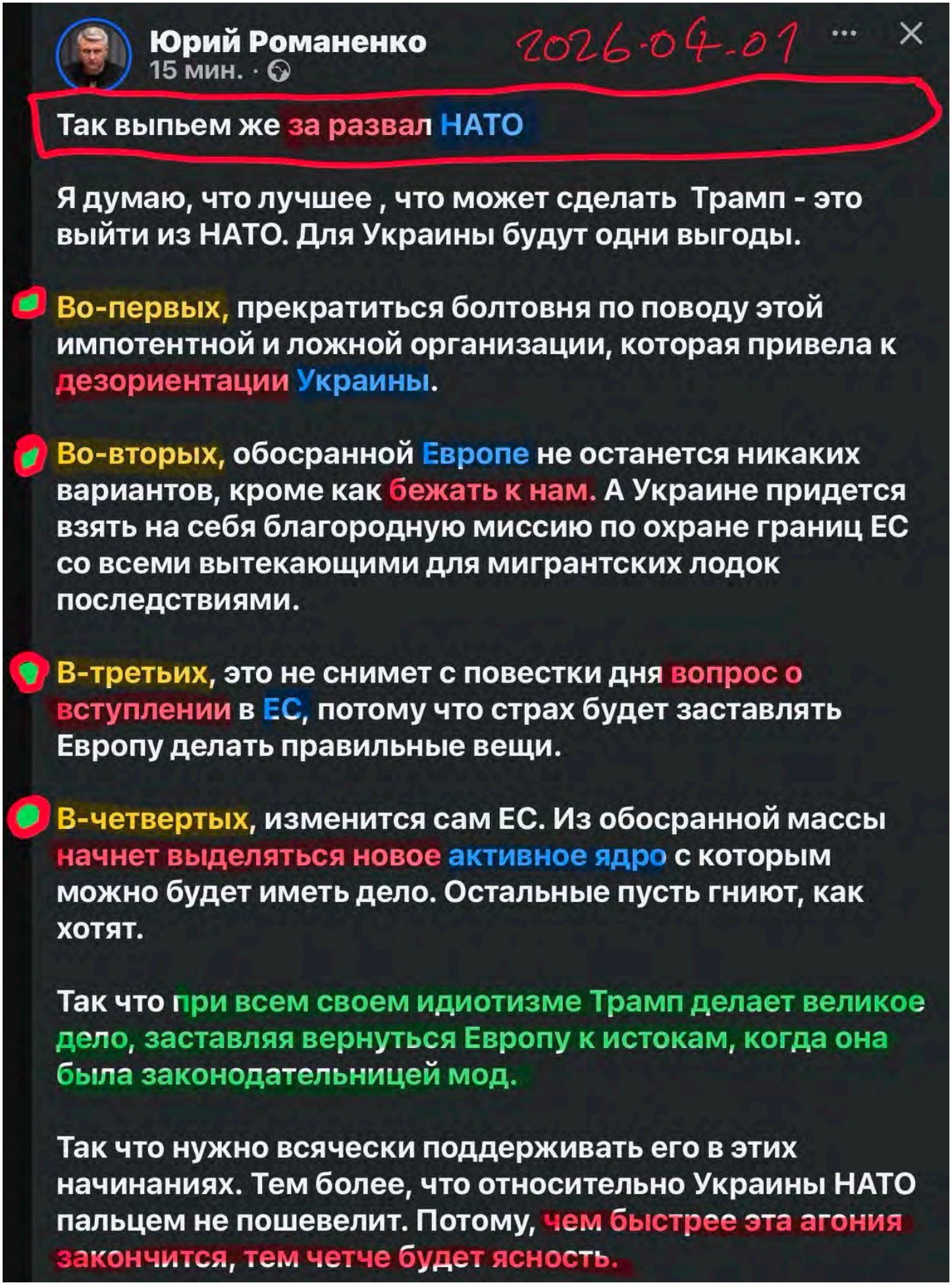
А тепер вона разом з *Мудрою* буде курувати мільярдерів і мільйонерів *від імені ОП Зеленського-Буданова*.

Ось така «*скромність бюрократії Зеленського*».

Все пафосне, але офіційно дешево)))

***

№ 1.745

Юрий Романенко
15 мин. ·
2026-04-01
Так выпьем же за развал НАТО
Я думаю, что лучшее , что может сделать Трамп - это выйти из НАТО. Для Украины будут одни выгоды.
Во-первых, прекратиться болтовня по поводу этой импотентной и ложной организации, которая привела к дезориентации Украины.
Во-вторых, обосранной Европе не останется никаких вариантов, кроме как бежать к нам. А Украине придется взять на себя благородную миссию по охране границ ЕС со всеми вытекающими для мигрантских лодок последствиями.
В-третьих, это не снимет с повестки дня вопрос о вступлении в ЕС, потому что страх будет заставлять Европу делать правильные вещи.
В-четвертых, изменится сам ЕС. Из обосранной массы начнет выделяться новое активное ядро с которым можно будет иметь дело. Остальные пусть гниют, как хотят.
Так что при всем своем идиотизме Трамп делает великое дело, заставляя вернуться Европу к истокам, когда она была законодательницей мод.
Так что нужно всячески поддерживать его в этих начинаниях. Тем более, что относительно Украины НАТО пальцем не пошевелит. Потому, чем быстрее эта агония закончится, тем четче будет ясность.

***

№ 1.746

Як Єрмак публічно вивертає суть влади назовні

2026-04-01

Ведернікова

Повертаючись до важливості контексту. Куди пішов реалізовуватися професійно і ціннісно відставний глава ОПУ з п’ятирічним стажем Андрій Єрмак?

У найбільш токсичне і нереформоване середовище

— ***Національну асоціацію адвокатів України.***

І йдеться не про повернення в професію як таку. Йдеться про повернення в систему. Закриту, ієрархічну, таку, що вбиває на корені все нове і чужорідне. Таку, що продовжує шкодити — і в конкретних судах, і в державі загалом.

Систему, яка не збирається поступатися ні реформі, ні закону.

Якій байдуже до ЄС, але яка намагається замилити партнерам очі фейковими звітами і презентаціями.

І тепер — очевидно — з допомогою Єрмака.

Це червоний сигнал.

Бо людина завжди повертається туди, де їй органічно. Туди, де її правила гри — не виклик, а норма.

Чому Єрмак, повернувшись до адвокатської діяльності, не пішов до реформаторів? Не став частиною змін? Не спробував вплинути на очищення професії?

Тому що НААУ, Ізовітова і Ко — це його середовище.

І йому в ньому комфортно.

А далі — головні питання

— Що Андрій Борисович робив у владі?

— Яку саме модель він там будував? І чому так за неї тримався — і продовжує триматися навіть поза посадою?

Відповідь на ці питання не в порожніх заявах ("Я піду на фронт!"). Вона — в середовищах, які людина обирає.

І в тому, куди вона реально повертається.

Тому все — на долоні. Навіть без підозри НАБУ.

Бо підозра — це епізод, який доводять правоохоронці (дуже сподіваюся, що доведуть).А публічний вибір людини — це система її світогляду, яка створює умови для появи таких епізодів.

Але найтонше тут інше.

Це не лише про Єрмака. Це і про Зеленського.

> **— Цю систему влади вони будували разом, і в ній уже є «епізоди» — Баканов, Міндіч, Галущенко, Чернишов, Шурма, Єрмак… Далі буде.**

Бо це не про окремі прізвища.

Це про інкубатор, який їх створює і відтворює.

І дивимося ми це документальне кіно

> **— під час війни, яка множить контекст і *відповідальність* за рішення — у рази.**

Але цей тягар ці люди не несуть.

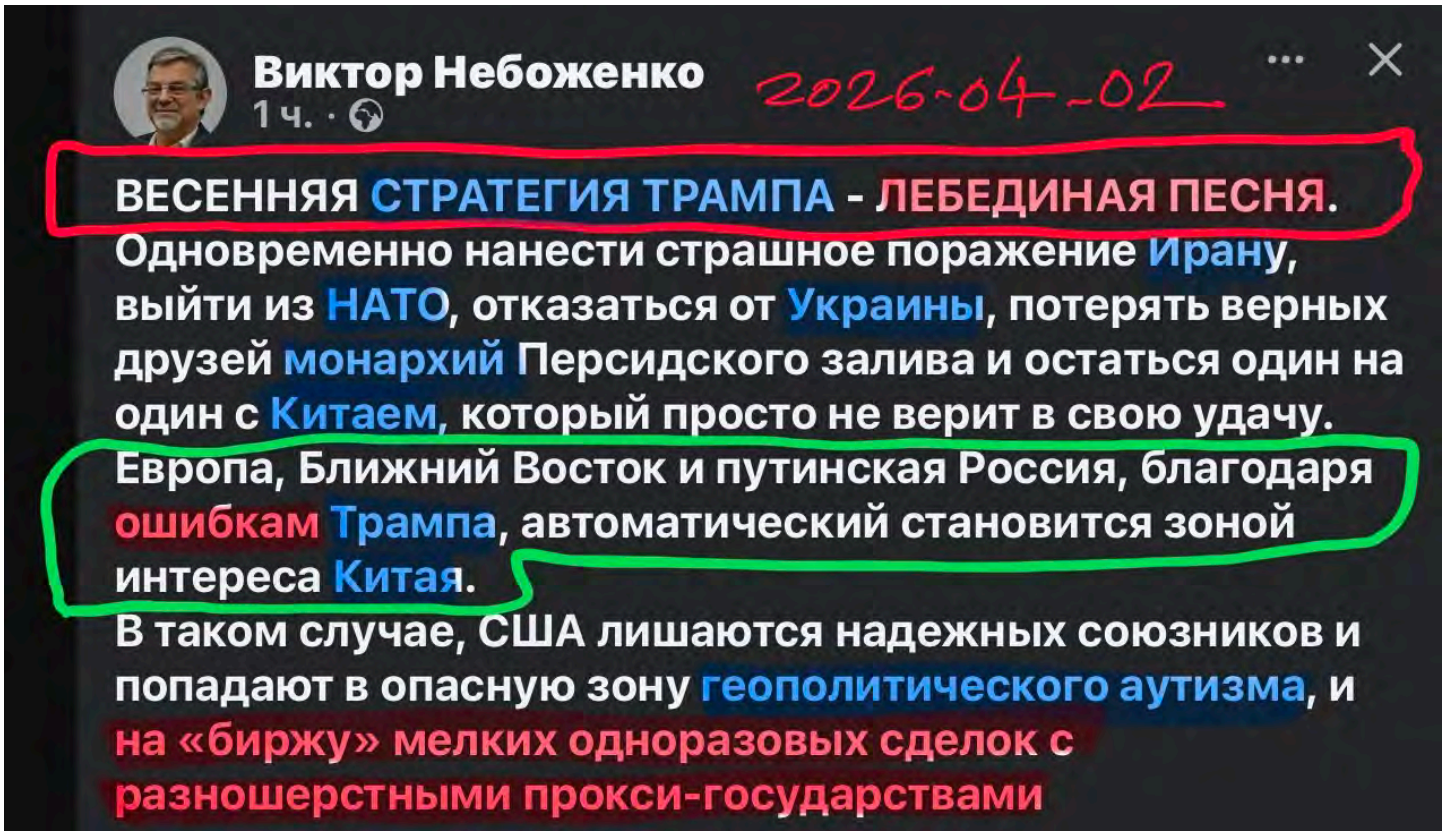
Мчать по життю налегко. Навіть *керуючи державою*…

P.S.

Історія з військовим омбудсменом Ольгою ***Решетиловою***, яка на фото "тисне руку" давній соратниці Медведчука пані ***Ізовітовій***, — це теж про контекст, незнання якого може серйозно зашкодити репутації.

***

№ 1.747

***

№ 1.748

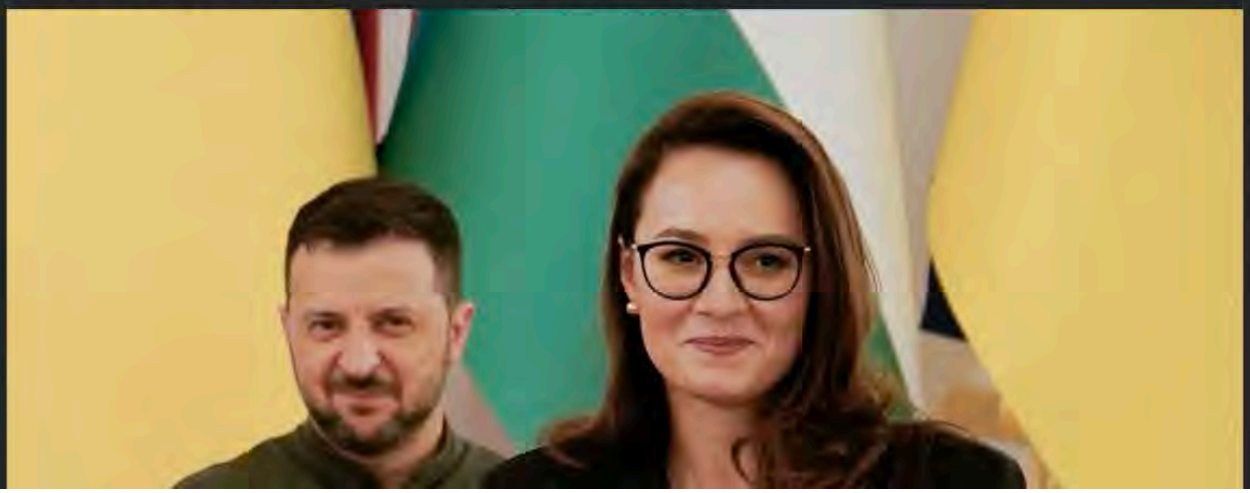
Юрій Ніколов
1 ч. ·

2026-04-02

Злі язики закінчують мені відпустку, руйнуючи благостний настрій дикими ужасами по телефону))) Почув, що кількість грошей в Резервному фонді Держбюджету починається на цифру сім. Але не 70 млрд грн, бо сам розмір фонду для екстрених закупівель важливих ніштяків для надзвичайних ситуацій у нас був 49 млрд. І навіть не 7 млрд грн, як могло б слідувати з розрахунків «Економічної правди» станом на середину березня. Виявилось, що потужний дєньгосос Свириденко висмоктав Резервний фонд до стану 700+ млн грн станом на початок цього тижня.

Це обалдєнна цифра. Це про те, скільки грошей у нас є на випадок якшошо. Раптовий прильот чи осяяння що ось-ось прилетить і треба захист - і рєзка потреба фінансування має закриватись саме з Резервного фонду. Але ОЧумєлиє ручкі Мінекоміки і Мінфіну не встигають за наповненням цього фонду, бо піар-проекти Зеленського «Єбачок», «Єпідтримка», «Нацкешбек» деньгососят не по-дєццкі саме з цього фонду. 700 мільйонів – це вдвічі менше від ремонту шматка Харківського шосе у мене на Дарниці. Уявіть собі потужність наших запасів))))

На практиці це означає, що Свириденко купила собі у Зеленського недоторканність беспощадним фінансуванням популізму. Тему про нову коаліцію чи ще якусь схему оновлення рукожопої влади - проїхали. Тупо консервна банка для всіх нас.

***

№ 1.749

Victoria Maximenko
12 ч. ·

2026.04.02

Та йоханий бабай! Поїзд їде, воно лізе!

Ти гля як внізапна облизувачі найвеличнішої царської дупи повилазили – то Соколова з притулами-стерненками... тепер ось цей – заступник керівника ОПи – Микита (це фамілійо такоє).
Каже – найвеличніший наш так потужно про пенсіонерів, вчителів та ветеранів турбувався, що втомився бідося, просто неймовірно втомився. Плакала вся маршрутка! Та шо там маршрутка – вся країна плаче, за царя переживає. Нє бережот сєбя наша бубочка, всьо про нас думает! Хай би відпочив трохи, бідося, трудоголічєк (24 на 7) наш сонцесяйний, а то нєровєн час... ну самі знаєте як буває...

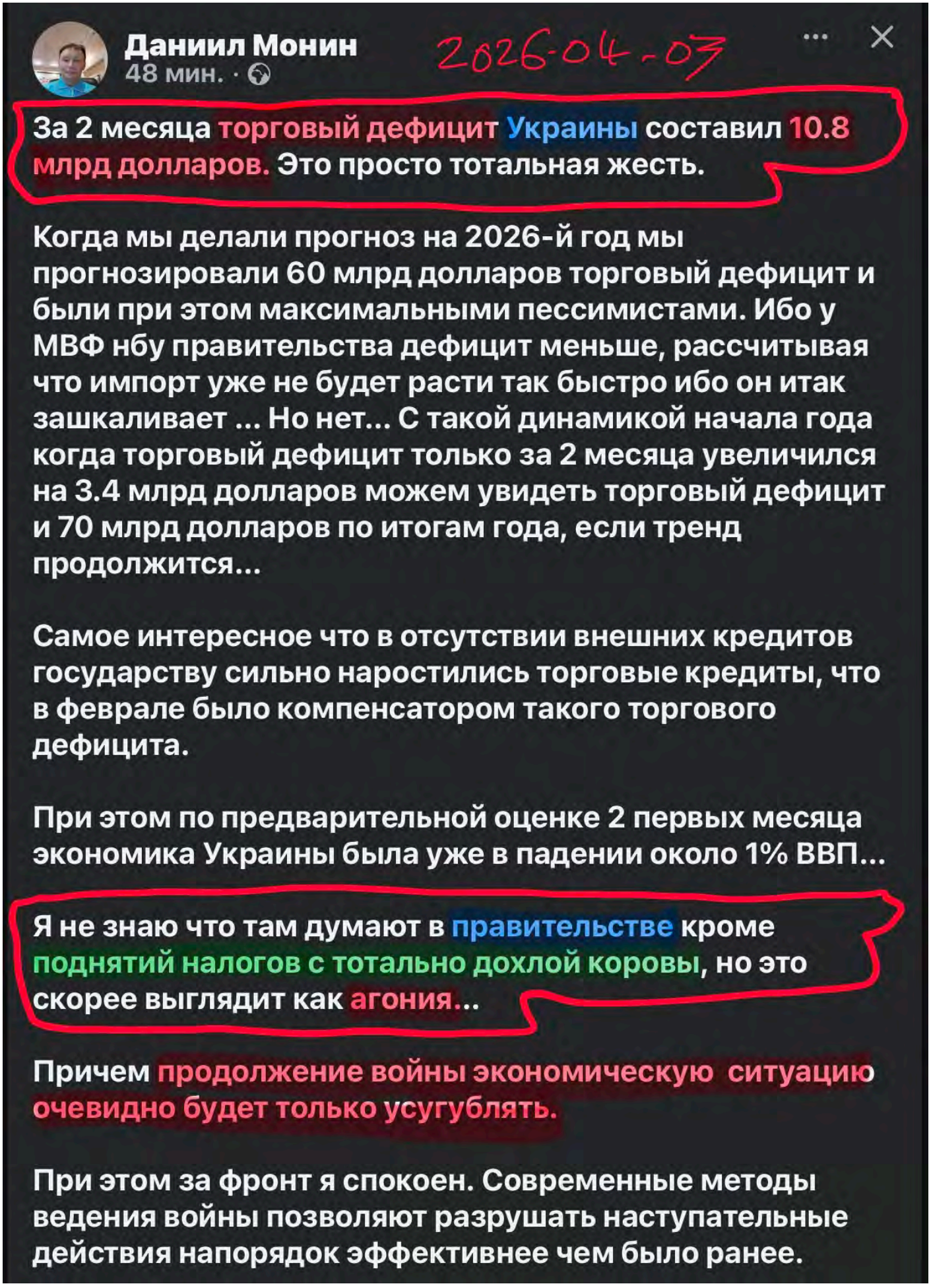
Ну ось скажіть мені – вони в тій ОПі всі такі косноязичні?
Цей Микита мені мізки зламав:
«Людина зі стержнем – в принципі це вся країна знає. І е-е-е він таким і залишається... е-е-е втомлений це неймовірна втома я не знаю як де він черпає цю енергію ну все ж таки е-е-е він тримається і е-е-е м-м-м ну для мене от така стійкість яка от проявляється тобто розуміє цю всю відповідальність і трудоголік 24 на 7 ..... і його хід думок, як він все це бачить, але завжди думки дуже від простого як як як виж як живуть е-е-е пенсіонери, як яка заробітна плата вчителя, як вж як яка підтримка ветеранів...»

Ліда, Ліда, боже,боже!

***

№ 1.750

Даниил Монин
48 мин. ·

2026-04-03

За 2 месяца торговый дефицит Украины составил 10.8 млрд долларов. Это просто тотальная жесть.

Когда мы делали прогноз на 2026-й год мы прогнозировали 60 млрд долларов торговый дефицит и были при этом максимальными пессимистами. Ибо у МВФ нбу правительства дефицит меньше, рассчитывая что импорт уже не будет расти так быстро ибо он итак зашкаливает ... Но нет... С такой динамикой начала года когда торговый дефицит только за 2 месяца увеличился на 3.4 млрд долларов можем увидеть торговый дефицит и 70 млрд долларов по итогам года, если тренд продолжится...

Самое интересное что в отсутствии внешних кредитов государству сильно наростились торговые кредиты, что в феврале было компенсатором такого торгового дефицита.

При этом по предварительной оценке 2 первых месяца экономика Украины была уже в падении около 1% ВВП...

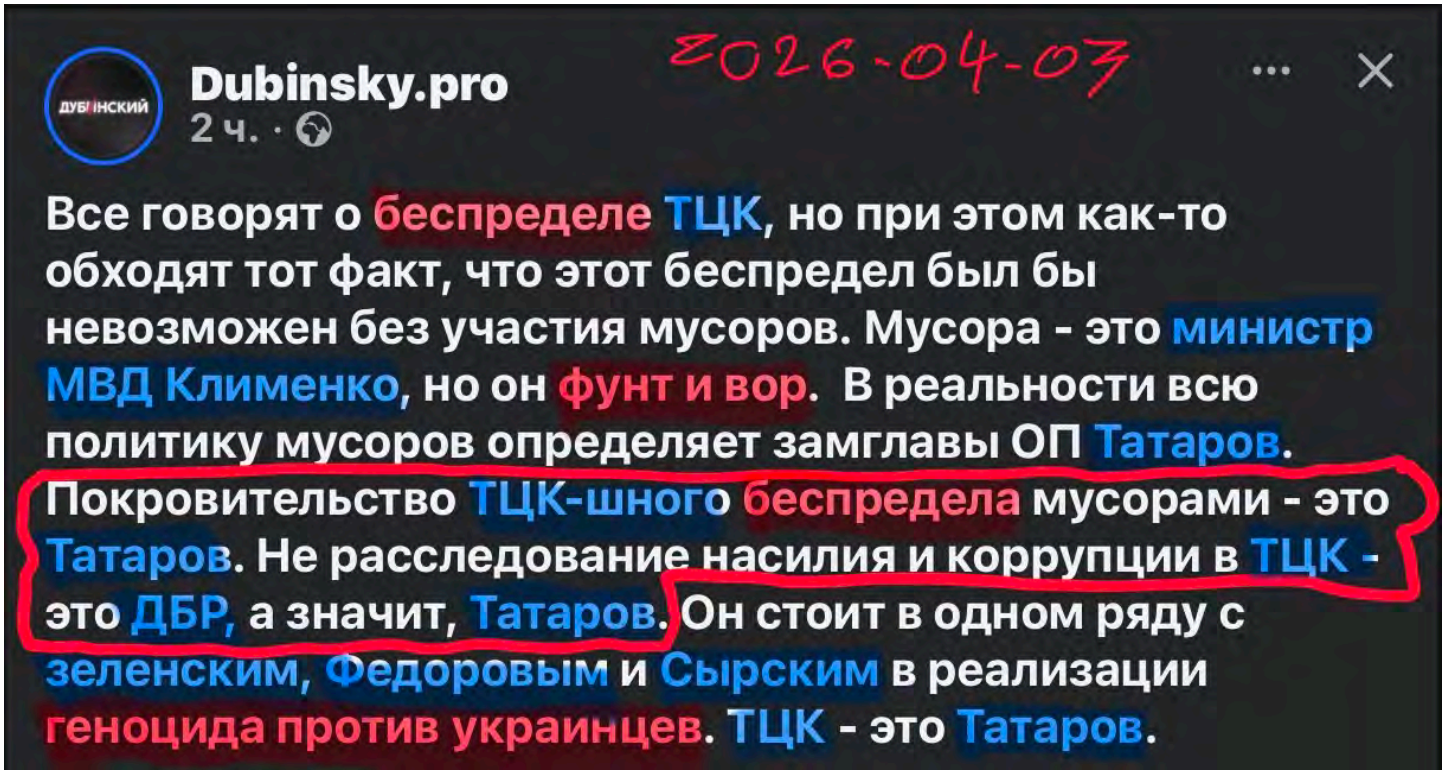
Я не знаю что там думают в правительстве кроме поднятий налогов с тотально дохлой коровы, но это скорее выглядит как агония...

Причем продолжение войны экономическую ситуацию очевидно будет только усугублять.

При этом за фронт я спокоен. Современные методы ведения войны позволяют разрушать наступательные действия напорядок эффективнее чем было ранее.

***

№ 1.751

***

№ 1.752

У 2006 році, у далекій Гватемалі все було як завжди: замість одного корумпованого уряду приходив наступний корумпований уряд

2026-04-03

Корсун

Колишні полум'яні борці з корупцією, отримавши владу – негайно ставали точно такими ж мафіозі. Організовані банди фактично господарювали у сільській місцевості, а навіть якщо когось ловили – судді за гроші їх відпускали. Більшість політиків також були наглухо корумповані і не хотіли приймати законів проти самих себе.

І тоді уряд Гватемали звернувся до ООН з проханням шось із цим зробити.

Як казав тодішній віце-прем'єр-міністр:

> **— «Боротися з гватемальською корупцією силами гватемальців — те ж, що зв'язати пса-крадія сардельками й сподіватись, що тепер він знерухомлений».**

У результаті було створено CICIG – “***Міжнародна Комісія по боротьбі з безкарність у Гватемалі***”.

1) — Більшість членів комісії не були громадянами Гватемали і тому не мали корупційних зв’язків у країні.

2) — Також обов’язковою умовою було 100% фінансування Комісії з-за кордону – жодної копійки (сентаво) з бюджету Гватемали.

3) — Термін повноважень (мандат) CICIG було визначено у 2 роки, після яких президент країни продовжував його ще на 2 наступні роки.

Протягом 12 років роботи комісії

1) — реально за грати сіли понад 300 топ-посадовців, у тому числі чинного президента країни та віце-президентки.

2) — Було знищено більше 70 злочинних організацій, а

3) — кількість вбивств скоротилася на 32%.

Але що більш важливо,

— **комісія CICIG мала повноваження реформувати систему *державного управління*, зокрема систему 1) — судочинства та 2) — правоохоронну систему**.

І тому в цілому країна досить успішно почала рухатися у бік одужання – фактично під частковим керівництвом іноземців.

Аж поки у 2015 Президентом країни не був обраний Джиммі ***Моралес***:

— колишній комік, за якого проголосували 69% виборців. Як ви розумієте, усі співпадіння із сучасною Україною – випадкові.

Як випадковим є і те, що саме у 2019 (знаковому для українців) році комік-президент фактично припинив боротьбу з корупцією в Гватемалі – незаконно достроково позбавивши міжнародну комісію CICIG відповідних повноважень.

— При тому, що CICIG сама звинувачувала Моралеса у незаконному фінансуванні своєї передвиборчої кампанії.

І при тому, що і Верховний суд Гватемали, і тамтешній Конституційний суд прийняли рішення на підтримку CICIG - Моралес просто не продовжив черговий мандат комісії. Бо відчував для себе серйозну небезпеку, оскільки CICIG вже звернулася до парламенту з проханням позбавити президента Моралеса недоторканості – через наявність серйозних підозр у зв’язках наркомафією.

Зрештою, у січні 2020 CICIG припинила свою роботу і Гватемала знов повернулася до затишної, такої домашньої корупції. Люди повиходили на демонстрації проти цього свавілля влади – тому що більше 70% завжди підтримували діяльність CICIG.

Але влада та великий бізнес були кровно зацікавлені у припиненні існування CICIG, тому протести були проігноровані. І Гватемала знов стала корумпованою, слабо розвиненою, небезпечною для життя латино-американською країною.

До чого я розказав цю історію.

1) — Навіть не зважаючи на кілька доволі пікантних співпадінь із сучасною Україною, багатьох українців сильно цікавить питання “ **а чи взагалі можливо побороти Велику Корупцію у країні?**”

2) — Зокрема, чи дійсно “безсмертна” та ж сама суддівська мафія?

Бо у нас весь час виходить якесь замкнуте коло:

— люті антикорупціонери після приходу до влади одразу стають супер-корупціонерами і всіляко блокують протидію корупції.

1) — Судова система є наскрізь продажною і повністю керується виконавчою владою Президента (Татаров).

2) — “Правоохоронні органи” більше очолюють злочинність, ніж протидіють їй.

3) — “Політична опозиція” мріє стати владою – але лише щоб займатися рівно тим самим, тобто казково збагатитися на корупції.

— Навіть “пересічний українець” на словах начебто проти корупції – але геть не проти, щоб якщо шо “кум міг порішати”.

Особисто я вважаю, що залучення іноземних експертів та інституцій до протидії корупції в Україні – це загалом правильно.

— Ті самі НАБУ/САП/ВАКС були створені в результаті вивчення досвіду у тому числі діяльності CICIG у Гватемалі.

Реформа корпоративного управління в Україні вимагає залучення міжнародних експертів у роботі наглядових рад держпідприємств.

Вирішальний голос повинні мати іноземні експерти при проведенні конкурсів на керівників незалежних правоохоронних органів.

Ну тобто багато правильних речей робиться у сучасній Україні.

Але ***Зеленський*** - як свого часу і ***Моралес*** – всіляко заважає цим процесам.

— Між іншим, на початку, після свого обрання, Моралес теж підтримував антикоруційну політику CICIG.

Чи станеться у нас зрештою як у Гватемалі – визначатиме лише позиція небайдужих громадян. Які 22-31 липня 2025 вже показали кінчик свого ставлення до проблеми, вийшовши на “Картонковий Майдан”.

Головне – не здатися і не змиритися з безкінечною владою корупційної мафії.

І тоді буде у нас Україна – а не Гватемала.

***

№ 1.753

Відповідно до поданих декларацій за 2025 рік, члени *правління Національного банку України* та їхні дружини сформували спільний портфель державних облігацій, який оцінюється до 55 мільйонів гривень

2026-04-04

Олег ***Белінський***

Тільки за минулий рік сумарний *дохід керівництва центробанку* від володіння цими цінними паперами перевищив 10 мільйонів гривень у вигляді відсотків та купонного доходу.

У перерахунку за поточним курсом цей колективний прибуток складає понад 240 тисяч доларів США чистого доходу на рік, причому ключовою особливістю цих надприбутків є їхня повна стерильність від оподаткування.

У той час як держава «нагинає» бізнес та звичайних громадян, підвищуючи податки на все від пального до ПДВ та запроваджуючи нові збори для фінансування оборони, ***фінансова еліта знайшла для себе ідеальну нішу***, де податки просто не існують.

— На відміну від доходів за банківськими депозитами або дивідендів, прибуток від ОВДП не обкладається ні 18% податку на доходи фізичних осіб, ні 5% військового збору.

Це створює цинічний контраст:

— поки ФОПи та наймані працівники віддають частину своїх заробітків на фронт, ті, хто приймає ключові фінансові рішення, легально виводять мільйонні прибутки з-під оподаткування.

Така модель робить топменеджмент регулятора найбільш зацікавленою групою у збереженні поточної фінансової системи, де податковий тягар розподіляється лише на тих, хто не має доступу до владних кабінетів.

По суті, поки країну закликають затягнути паски заради перемоги, еліти створили для себе «податковий рай» всередині воюючої держави, використовуючи державні цінні папери як інструмент особистого збагачення без жодних зобов'язань перед бюджетом.

Поки західна допомога дозволяє гасити будь-які коливання ринку, інвестиційна стратегія керівників НБУ виглядає не просто безпрограшною, а аморальною:

— вони отримують прибуток від високих відсоткових ставок, які самі ж і встановлюють, і водночас звільняють ці прибутки від податків, які змушені платити всі інші.

Це перетворює державний борг на механізм гарантування приватної капіталізації еліт, де податки і девальвація є проблемами лише для «пересічних», а для обраних це лише цифри у звітах про неоподатковані мільйони.

Виходить, що поки вся країна скидається на армію, архітектори фінансової системи знайшли законний спосіб не платити за війну нічого зі своїх надприбутків

Ми часто обурюємося історіями про американських можновладців чи конгресменів, які купують акції компаній, знаючи заздалегідь про майбутні контракти чи законодавчі зміни, і заробляють на цьому статки.

Проте в Україні ми спостерігаємо те саме:

— перебуваючи біля керма фінансової системи та володіючи інсайдерською інформацією про майбутні зміни курсу чи розмір облікової ставки, наші посадовці грають у ту саму гру.

Втім ти ніколи не будеш знати

— 1) чи вони роблять маніпуляції з ключовими показниками економіки і це дозволяє їм отримувати надприбутки там, де решта країни лише втрачає, перетворюючи державну службу на інструмент приватного інвестування з гарантованим результатом 2) чи вони сумлінно виконують обов’язки, бо

— **вони дозволяють собі заробляти на війні**.

***

№ 1.754-1

Продовжую демонструвати, як виглядає фейкова боротьба із корупцією та незаконним будівництвом

2026-04-04

Могильний

Перше фото - з учорашньої зустрічі головного чиновника по будівництву - віцепрем'єра-міністра ***Міністерство розвитку громад та територій*** України Олексій ***Кулеба***, з видатними представниками будівельного лобі (читати - будівельної мафії).

Пан Кулеба вислуховував забаганки забудовників про те, як ще більше можна спростити і убезпечити незаконне будівництво, та пообіцяв відповідні реформи.

Я не буду зупинятися на всіх присутніх. Ну бо як взагалі можна коментувати присутність на подібній зустрічі Владислави ***Молчанової***, обвинуваченої НАБУ по корупційні справі ? ;)

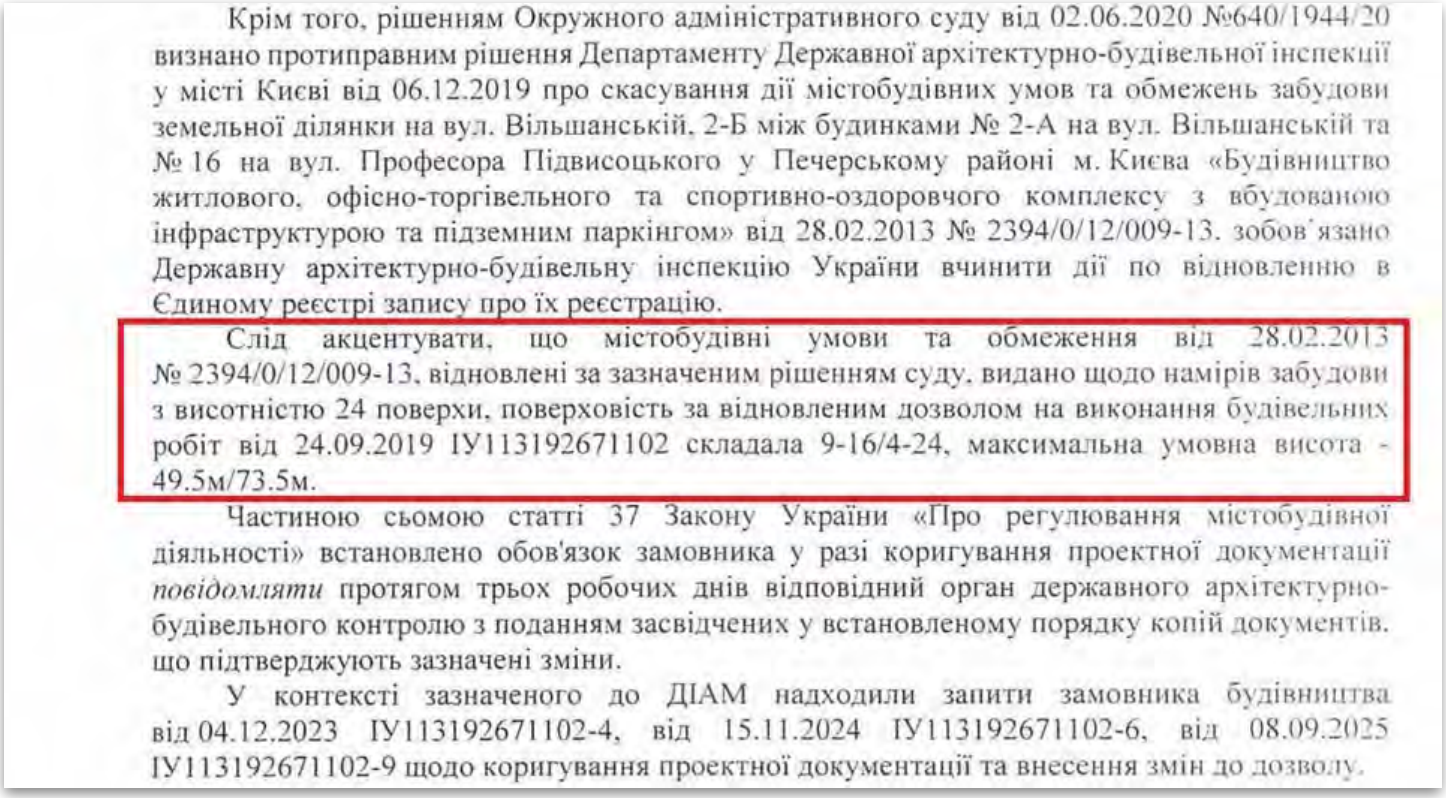
Справа я відмітив стрілочкою колишнього корумпованого чиновника, а зараз девелопера з корупційними зв'язками Андрія ***Вавриша***.

Зліва - колишнього професійного антикорупціонера із НАЗК, а наразі - корумпованого Голову ДІАМ, Олександра ***Новицького***.

В той самий день, коли відбувалася ця зустріч, Новицький підписав в інтересах Вавриша відповідь на захист незаконного будівництва ЖК OZON Concept House на вулиці Вільшанській в Печерському районі Києва.

Я про цю відповідь вчора писав.

Бувають такі цікаві співпадіння - ото в один день посидів Новицький на заході, де профільний міністр пообіцяв усіляко допомагати забудовника, і скоїв службовий злочин в інтересах присутнього на зустрічі забудовника ;)

Крім того, рішенням Окружного адміністративного суду від 02.06.2020 №640/1944/20 визнано протиправним рішення Департаменту Державної архітектурно-будівельної інспекції у місті Києві від 06.12.2019 про скасування дії містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки на вул. Вільшанській, 2-Б між будинками № 2-А на вул. Вільшанській та № 16 на вул. Професора Підвисоцького у Печерському районі м. Києва «Будівництво житлового, офісно-торгівельного та спортивно-оздоровчого комплексу з вбудованою інфраструктурою та підземним паркінгом» від 28.02.2013 № 2394/0/12/009-13, зобов'язано Державну архітектурно-будівельну інспекцію України вчинити дії по відновленню в Єдиному реєстрі запису про їх реєстрацію.

Слід акцентувати, що містобудівні умови та обмеження від 28.02.2013 № 2394/0/12/009-13, відновлені за зазначеним рішенням суду, видано щодо намірів забудови з висотністю 24 поверхи, поверховість за відновленим дозволом на виконання будівельних робіт від 24.09.2019 ІУ113192671102 складала 9-16/4-24, максимальна умовна висота - 49.5м/73.5м.

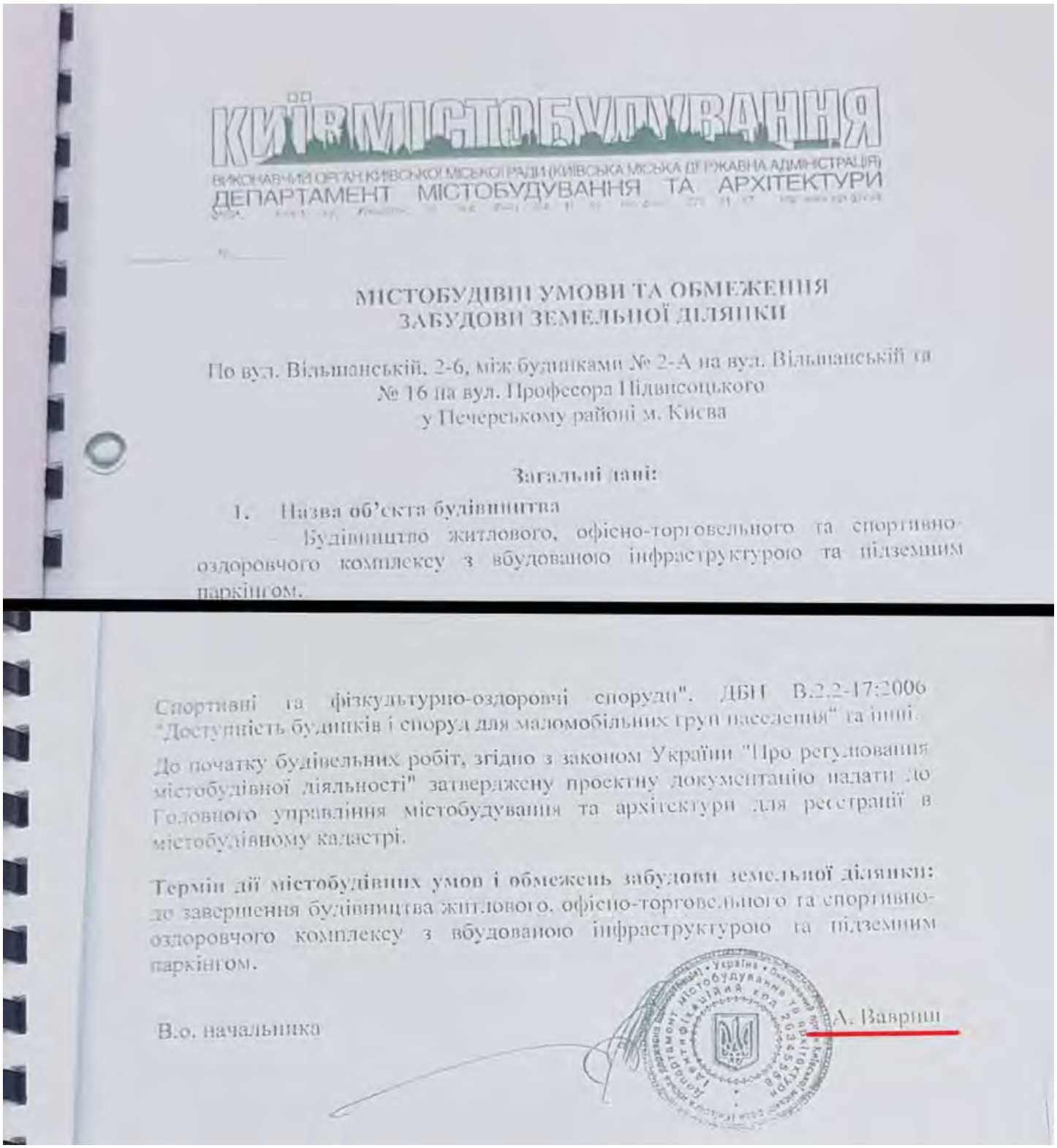
Частиною сьомою статті 37 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» встановлено обов'язок замовника у разі коригування проектної документації *повідомляти* протягом трьох робочих днів відповідний орган державного архітектурно-будівельного контролю з поданням засвідчених у встановленому порядку копій документів, що підтверджують зазначені зміни.

У контексті зазначеного до ДІАМ надходили запити замовника будівництва від 04.12.2023 ІУ113192671102-4, від 15.11.2024 ІУ113192671102-6, від 08.09.2025 ІУ113192671102-9 щодо коригування проектної документації та внесення змін до дозволу.

На другому фото я обвів єдине обґрунтування від посадовців ДІАМ, яким воно доводять відсутність порушення Генплану Києва при **будівництві *Вавришем* 17-типоверхівок на стилобаті 5-8 поверхів в зоні середньоповерхової забудови за Генпланом Києва (максимум 8 поверхів).**

Мовляв, ще в 2013 році було видано МУО, в яких навіть 24 поверхи визнали такими, що відповідають режимам будівництва в зоні середньоповерхової забудови. На у хто такі посадовці ДІАМ, щоб ставити під сумнів висновок, що 24 - це не більше 8 ;)

І от на підставі саме цього обґрунтування, ***Новицький*** відмовив у призначенні перевірки ***Вавриша***, як необґрунтованої.

КИЇВМІСТОБУДУВАННЯ

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ МІСТОБУДУВАННЯ ТА АРХІТЕКТУРИ

МІСТОБУДІВНІ УМОВИ ТА ОБМЕЖЕННЯ
ЗАБУДОВИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ

По вул. Вільшанській, 2-6, між будинками № 2-А на вул. Вільшанській та
№ 16 на вул. Професора Підвисоцького
у Печерському районі м. Києва

Загальні дані:

1. Назва об'єкта будівництва

Будівництво житлового, офісно-торговельного та спортивно-оздоровчого комплексу з вбудованою інфраструктурою та підземним паркінгом.

Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди". ДБН В.2.2-17:2006 "Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення" та інші.

До початку будівельних робіт, згідно з законом України "Про регулювання містобудівної діяльності" затверджену проектну документацію надати до Головного управління містобудування та архітектури для реєстрації в містобудівному кадастрі.

Термін дії містобудівних умов і обмежень забудови земельної ділянки: до завершення будівництва житлового, офісно-торговельного та спортивно-оздоровчого комплексу з вбудованою інфраструктурою та підземним паркінгом.

В.о. начальника А. Вавриш

Ну а третє фото - це початок і кінець тих самих МУО, щоб всі могли побачити, хто саме їх видав.

Це був... Андрій ***Вавриш***!

Тобто, корупціонер Новицький блокує призначення перевірки вочевидь незаконного будівництва Вавриша, посилаючись на документ, який в часи Януковича незаконно видав сам Вавриш.

І весь цей треш прикриваю своїми діями (чи бездіяльністю), профільний міністр Олексій ***Кулеба***, бо саме він за посадою здійснює координацію дій ДІАМ.

***

№ 1.754-2

Про новий рівень лицемірства і корупції в ДІАМ

ДЕРЖАВНА ІНСПЕКЦІЯ АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ (ДІАМ)

б-р Лесі Українки, 26, м. Київ, 01133, тел. (044) 365 50 75, 365 10 05
e-mail: office@diam.gov.ua, web: diam.gov.ua, код ЄДРПОУ 44245840

_____ № _____ На № _____ від _____

Марії ЛЕБЕДЄВІЙ

[redacted]

Державною інспекцією архітектури та містобудування України в межах компетенції розглянуто Ваш запит на отримання публічної інформації від 29.03.2026, зареєстрований ДІАМ 30.03.2026 за № 281/п/06-26, та повідомляємо.

Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

При цьому відповідно до пунктів 21, 22 постанови Верховного Суду від 22.10.2024 у справі № 420/3179/22 вчинення ж державним органом чи його посадовою особою дій або невчинення їх у межах компетенції, але непередбаченим способом, у непередбаченій законом формі або з виходом за межі компетенції є підставою для визнання таких дій (бездіяльності) та правових актів, прийнятих у процесі їх здійснення, неправомірними.

Верховний Суд звертає увагу на те, що вжите законодавцем формулювання «на підставі» означає, що суб'єкт владних повноважень зобов'язаний діяти на виконання закону, за умов та обставин, визначених ним; «у межах повноважень» означає, що суб'єкт владних повноважень повинен приймати рішення та вчиняти дії відповідно до встановлених законом повноважень, не перевищуючи їх; «у спосіб» означає, що суб'єкт владних повноважень зобов'язаний дотримуватися встановленої законом процедури і форми прийняття рішення або вчинення дії і повинен обирати лише визначені законом засоби.

Верховний Суд у постанові від 07.03.2023 № 910/13573/21 зазначив, що «діяльність органів державної влади здійснюється у відповідності до спеціальнодозвільного типу правового регулювання, яке побудовано на основі принципу «заборонено все, крім дозволеного законом: дозволено лише те, що прямо передбачено законом». Застосування такого принципу суттєво обмежує цих суб'єктів у виборі варіантів чи моделі своєї поведінки, а також забезпечує використання ними владних повноважень виключно в межах закону та прийнятих відповідно до закону підзаконних нормативно-правових актів і тим самим істотно обмежує можливі зловживання з боку держави та її органів».

Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX «Про адміністративну процедуру» (далі – Закон № 2073) регулює відносини органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки

ДІАМ № 1698/02/13-26 від 02.04.2026 13:04
Сертифікат 6FA97849F1825700040000003679010DF5E80400
Підписувач Новицький Олександр Валерійович
Дійсний з 16.10.2024 15:34:11 по 16.10.2026 15:22:49

2026-04-03

Могильний

Особливо цікаво буде Олексій ***Кулеба*** (Олексій Кулеба), як особисто відповідальному від Кабміну за діяльність ДІАМ. Та Ivanna ***Klympush-Tsintsadze***, як голові Комітету ВР по євроінтеграції, бо мова про те, як голова ДІАМ Олександр ***Новицький*** грубо порушує євроінтеграційний Закон "*Про адміністративну процедуру*" для того, щоб дозволити непорядному забудовнику порушувати зобов'язання України по Конвенції про охорону архітектурної спадщини Європи.

Суть справи.

Голова ДІАМ Новицький ніколи (!) не виконує вимоги Закону "Про адміністративну процедури" у разі відмови у призначенні перевірок будівництва за зверненням громадян.

Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, інших суб'єктів, які відповідно до закону уповноважені здійснювати функції публічної адміністрації, з фізичними та юридичними особами щодо розгляду і вирішення адміністративних справ шляхом прийняття та виконання адміністративних актів.

Згідно з частиною першою статті 69 Закону № 2073 за результатами розгляду справи адміністративний орган у межах своїх повноважень приймає адміністративний акт. Відповідно до положень статті 2 Закону № 2073 адміністративний акт - рішення або юридично значуща дія індивідуального характеру, прийняте (вчинена) адміністративним органом для вирішення конкретної справи та спрямоване (спрямована) на набуття, зміну, припинення чи реалізацію прав та/або обов'язків окремої особи (осіб).

Водночас згідно із частинами першою та другою статті 6 Закону № 2073 адміністративний орган здійснює адміністративне провадження виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією України, цим Законом та іншими законами України, а також на підставі міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Адміністративний орган застосовує інші нормативно-правові акти, прийняті відповідним органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією України та законом.

З огляду на викладене, звертаємо увагу, що відповідно до абзацу другого частини першої статті 3 Закону № 3038-VI «Про регулювання містобудівної діяльності» (далі – Закон № 3038) відносини щодо прийняття, набрання чинності, оскарження в адміністративному порядку, виконання, припинення дії адміністративних актів у сфері містобудівної діяльності здійснюються відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру» з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Так, Законом України від 10.10.2024 № 4017-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру», зокрема, Закон № 3038 приведено у відповідність до Закону № 2073 та визначено особливості адміністративного провадження, які регулюються цим законом.

При цьому зауважуємо, що положення Закону № 3038 передбачають можливість оскарження в порядку, передбаченому Законом України «Про адміністративну процедуру» лише постанов органів державного архітектурно-будівельного контролю (частина сьома статті 41 Закону № 3038).

У свою чергу положеннями Закону № 3038, Порядком здійснення державного архітектурно-будівельного контролю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 № 553, визначені вимоги здійснення державного архітектурно-будівельного контролю, про що, зокрема, було повідомлена заявника листами від 25.02.2026 № 1231/02/18-26 та від 26.03.2026 № 1571/02/13-26.

З огляду на викладене необхідно розмежовувати вимоги Законів № 2073 та № 3038.

При цьому інформуємо, що з метою забезпечення ефективності здійснення заходів державного архітектурно-будівельного контролю з урахуванням принципів, передбачених Законом України «Про адміністративну процедуру», а також усунення неоднозначності нормативних положень для уникнення можливості їх суб'єктивного застосування органами державного архітектурно-будівельного контролю, ДІАМ розроблено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо вдосконалення здійснення державного архітектурно-будівельного контролю» (далі – проєкт Постанови).

Причина таких його дій очевидна.

ДІАМ забезпечує дах незаконному будівництву. Вони не лише клепають дозвільні документи на будівництво з порушеннями, але і відмовляються проводити перевірки за зверненням громадян.

А Новицький не хоче підставлятися завідомо незаконними відмовами у призначенні перевірок вочевидь незаконного будівництва, тому він ніколи і не видає адміністративні акти про відмову в призначенні перевірки, як того вимагає Закон "Про адміністративну процедуру".

Так відбулося і з будівництво ЖК OZON Concept House Вавриша-Буткевича на вулиці Вільшанській в Печерському районі Києва.

Це будівництво ведеться з двома грубими порушеннями.

1) За генпланом Києва, там зона середньоповерхової забудови - максимум 8 поверхів. Але із допомогою ДІАМ, у забудовника наразі є дозвіл на будівництво 4 багатоповерхівок з перевищенням цих обмежень у понад 2 рази.

2) Відповідно до режимів використання Центрального історичного ареалу та зон охорони двох пам'яток (історичний ландшафт київських гір ботсад Гришка), максимальна висота - 25 м. В дозвіл на будівництво вище 50 м. І це вже порушення міжнародних зобов'язань по Конвенції про охорону архітектурної спадщини Європи.

ДІАМ перевірку проводити відмовився.

Відмовився він це робити хитро - без офіційної відмови.

> — Новицький у своїй звичній манері підмахнув відписку, що комісія при ДІАМ не надала рекомендації про проведення перевірки.

Тобто, високопосадовець у відповідь на звернення лише повідомив, що дорадчий орган при ДІАМ не надав якихось рекомендацій. І жодного слова від Новицького, що ДІАМ відмовляє в призначенні перевірки за зверненням про порушення.

Що можна зробити місцевим мешканцям в такій ситуації?

А нічого!

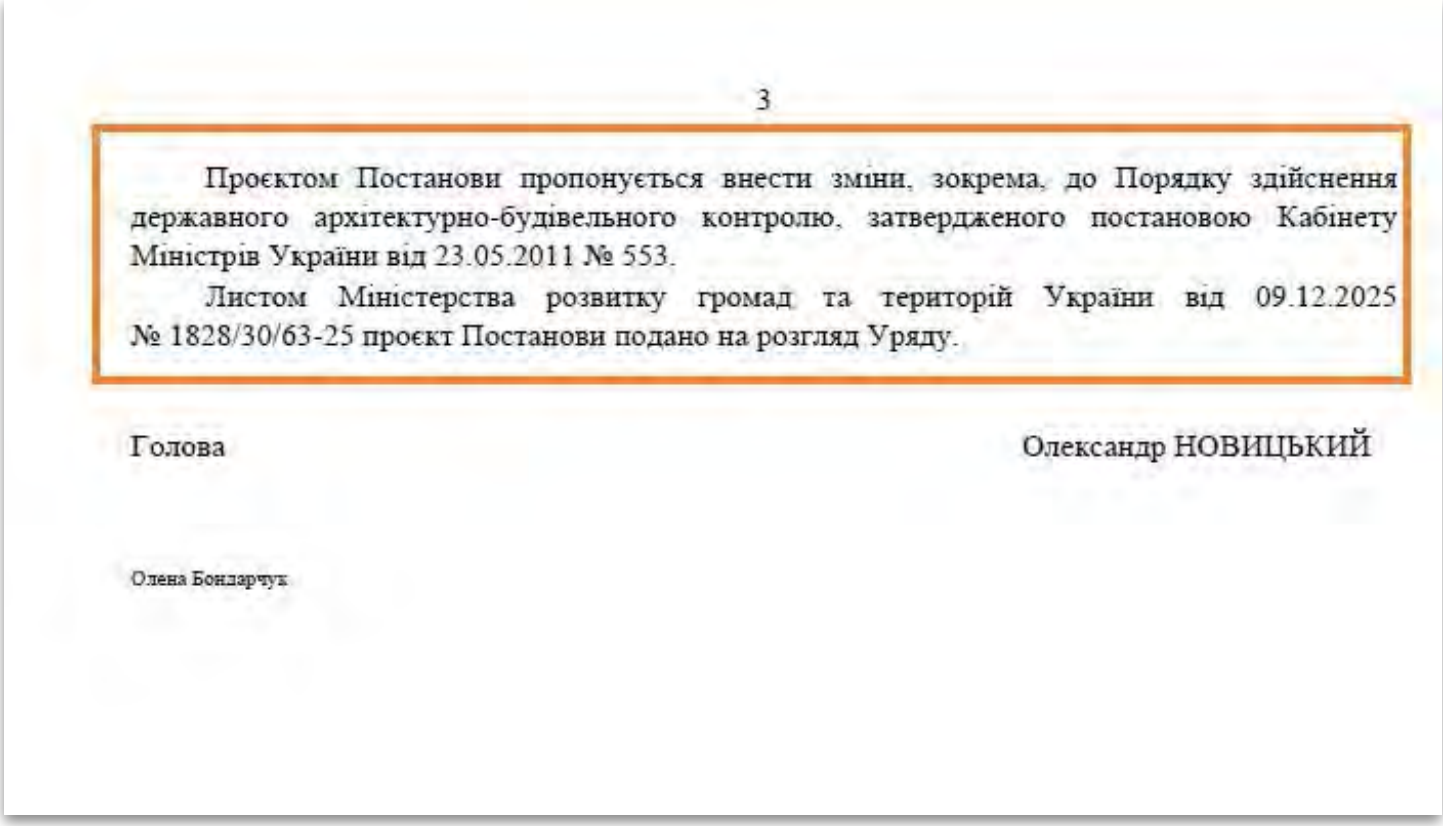
Бо ДІАМ не надав офіційної відповіді про відмову у призначенні перевірки і немає документу, який можна оскаржити в суді і примусити перевірку призначити.

Де-юре,

> — ДІАМ просто ***не надав відповідь*** на звернення про порушення містобудівного законодавства.

В адміністративних судах можна роками тепер вимагати надати цю відповідь, щоб потім знову йти судитися і примушувати призначити перевірку.

Ось тільки за цей час незаконне будівництво вже завершиться.

3

Проєктом Постанови пропонується внести зміни, зокрема, до Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного контролю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 № 553.

Листом Міністерства розвитку громад та територій України від 09.12.2025 № 1828/30/63-25 проєкт Постанови подано на розгляд Уряду.

Голова Олександр НОВИЦЬКИЙ

Олена Бондарчук

А сьогодні за підписом ***Новицького*** надійшла відповідь на запит про інформацію з проханням надати копію адміністративного акту про відмову в призначенні перевірки.

> — Він відмовив в наданні відповідного адміністративного акту, надавши відписку, що суперечить здоровому глузду.

Додаю скріншоти цієї відповіді, щоб кожен міг оцінити цю творчість.

Для зручності, червоним є обвів частину, де у відповіді за підписом Новицького обґрунтовується, що він був зобов'язаний (!) видати адміністративний акт відповідно до Закону "Про адміністративну процедуру".

Помаранчевим я обвів частину відповіді, що не має відношення до змісту запиту.

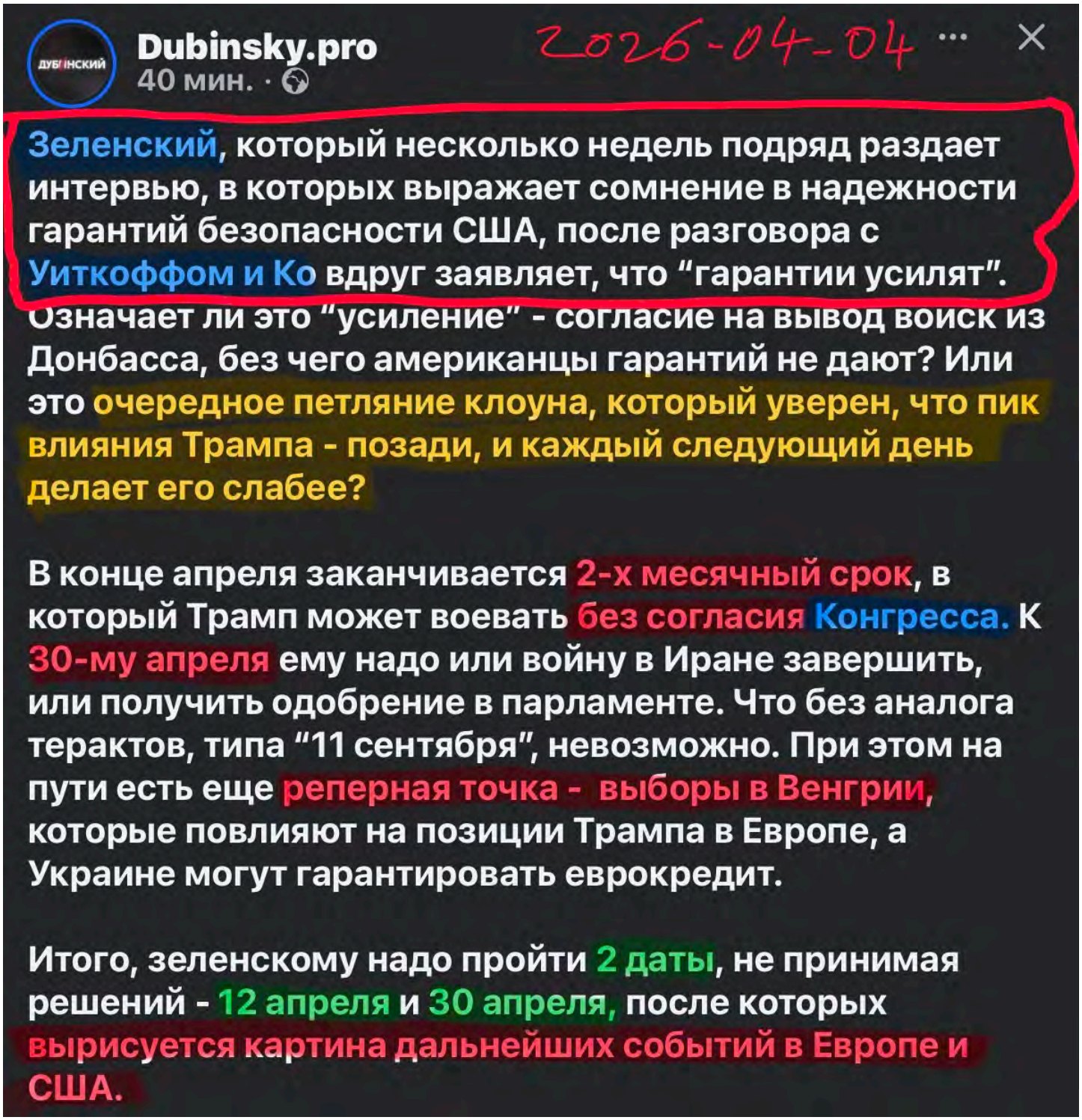
Тобто, ***Новицький*** обґрунтовує з посилання на Конституцію, закони і правові позиції Верховного Суду, чому він був зобов'язаний видати належним чином оформлений адміністративний акт про відмову у призначенні перевірки, але називає це обгрунтуванням, чому він такий адміністративний акт не видає!

Шановні, ну яка євроінтеграція?

Забудьте про євроінтеграцію, якщо чиновники-корупціонери на стільки нахабно порушують євроінтеграційні закони і допомагають порушувати інші міжнародні зобов'язання України.

***

№ 1.7558

***

№ 1.756

Голова Офісу Президента України Кирило Буданов прокоментував можливі зміни у сфері мобілізації та роботи територіальних центрів комплектування (ТЦК). За його словами, доки триває війна, кардинально вирішити ці проблеми неможливо.

2026-04-07

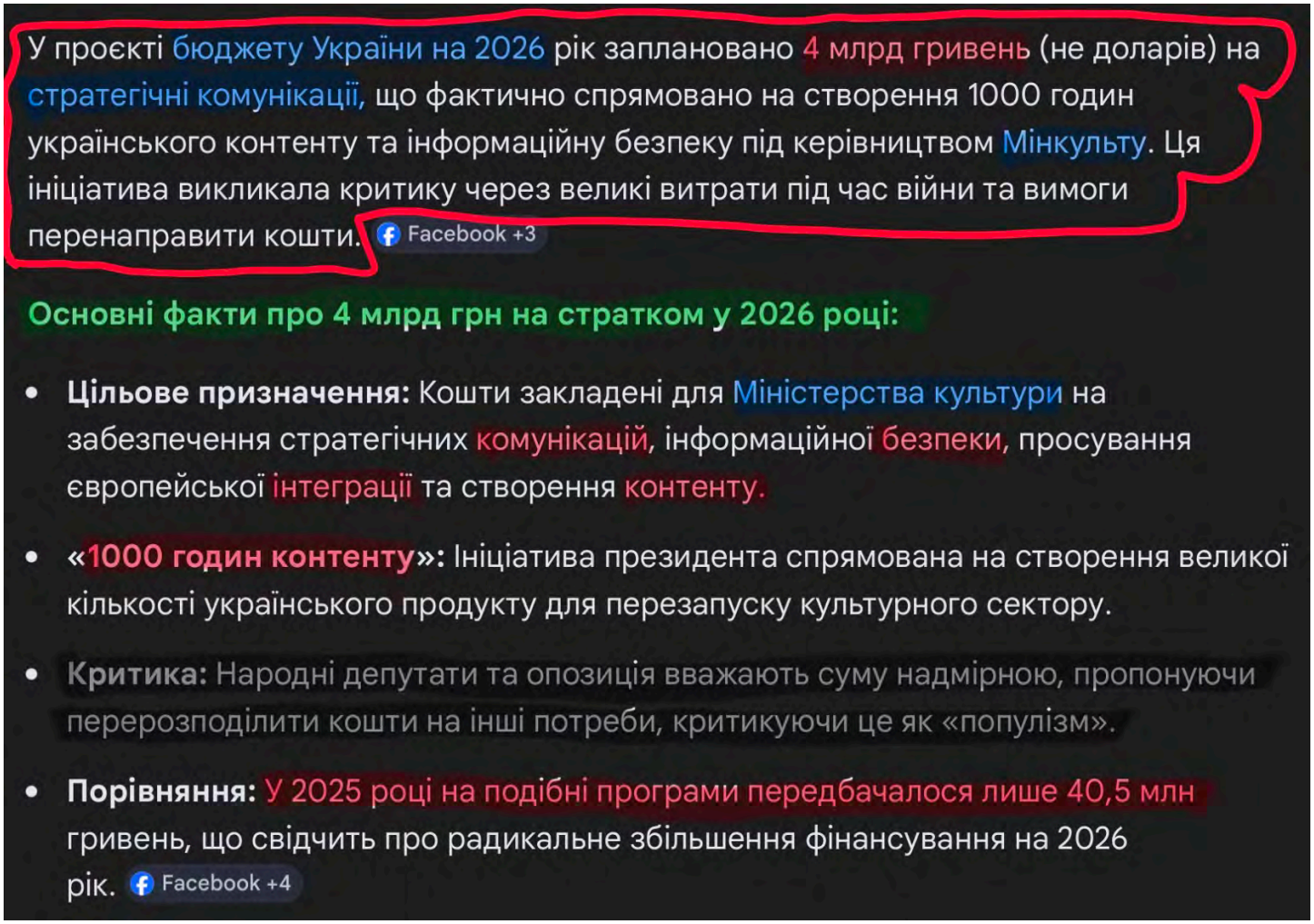
Про це Кирило Буданов повідомив на зустрічі CEO Club Ukraine, передає кореспондентка Суспільного.

> *"Армії потрібен людський капітал. Людський ресурс через те, що війна вже триває 12,5 року і 4 з гаком роки повномасштабного вторгнення. А люди дивляться телевізор і дивляться Інтернет, Telegram і так далі — не сильно хочуть йти воювати. А мінімальний план існує: мінімальна кількість людей, які мають зайти для того, щоб підтримувати фронт. Між цими двома реальностями містка не існує. Абсолютно. Тому якщо люди не йдуть — їх доведеться мобілізувати", — сказав Кирило Буданов.*

Керівник ОПУ підкреслив, що не варто очікувати "дива" від зміни назв чи формату роботи ТЦК, адже сутність процесу залишиться тією ж. Він заявив, що від зміни назви ТЦК не зміниться нічого. "Або фронт впаде", — наголосив Буданов.

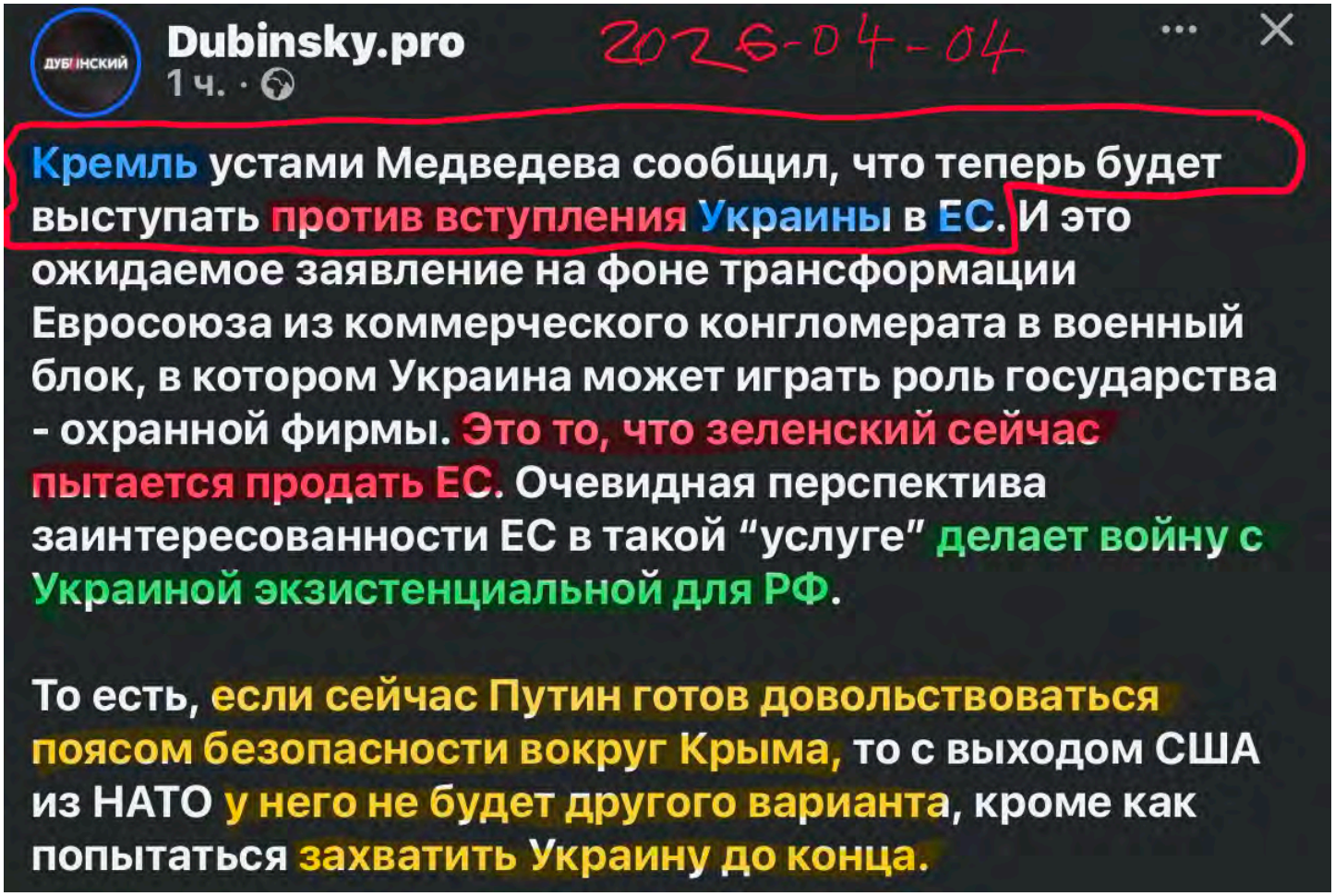
***

№ 1.757

У проєкті бюджету України на 2026 рік заплановано 4 млрд гривень (не доларів) на стратегічні комунікації, що фактично спрямовано на створення 1000 годин українського контенту та інформаційну безпеку під керівництвом Мінкульту. Ця ініціатива викликала критику через великі витрати під час війни та вимоги перенаправити кошти. Facebook +3
Основні факти про 4 млрд грн на стратком у 2026 році:
• Цільове призначення: Кошти закладені для Міністерства культури на забезпечення стратегічних комунікацій, інформаційної безпеки, просування європейської інтеграції та створення контенту.
• «1000 годин контенту»: Ініціатива президента спрямована на створення великої кількості українського продукту для перезапуску культурного сектору.
• Критика: Народні депутати та опозиція вважають суму надмірною, пропонуючи перерозподілити кошти на інші потреби, критикуючи це як «популізм».
• Порівняння: У 2025 році на подібні програми передбачалося лише 40,5 млн гривень, що свідчить про радикальне збільшення фінансування на 2026 рік. Facebook +4

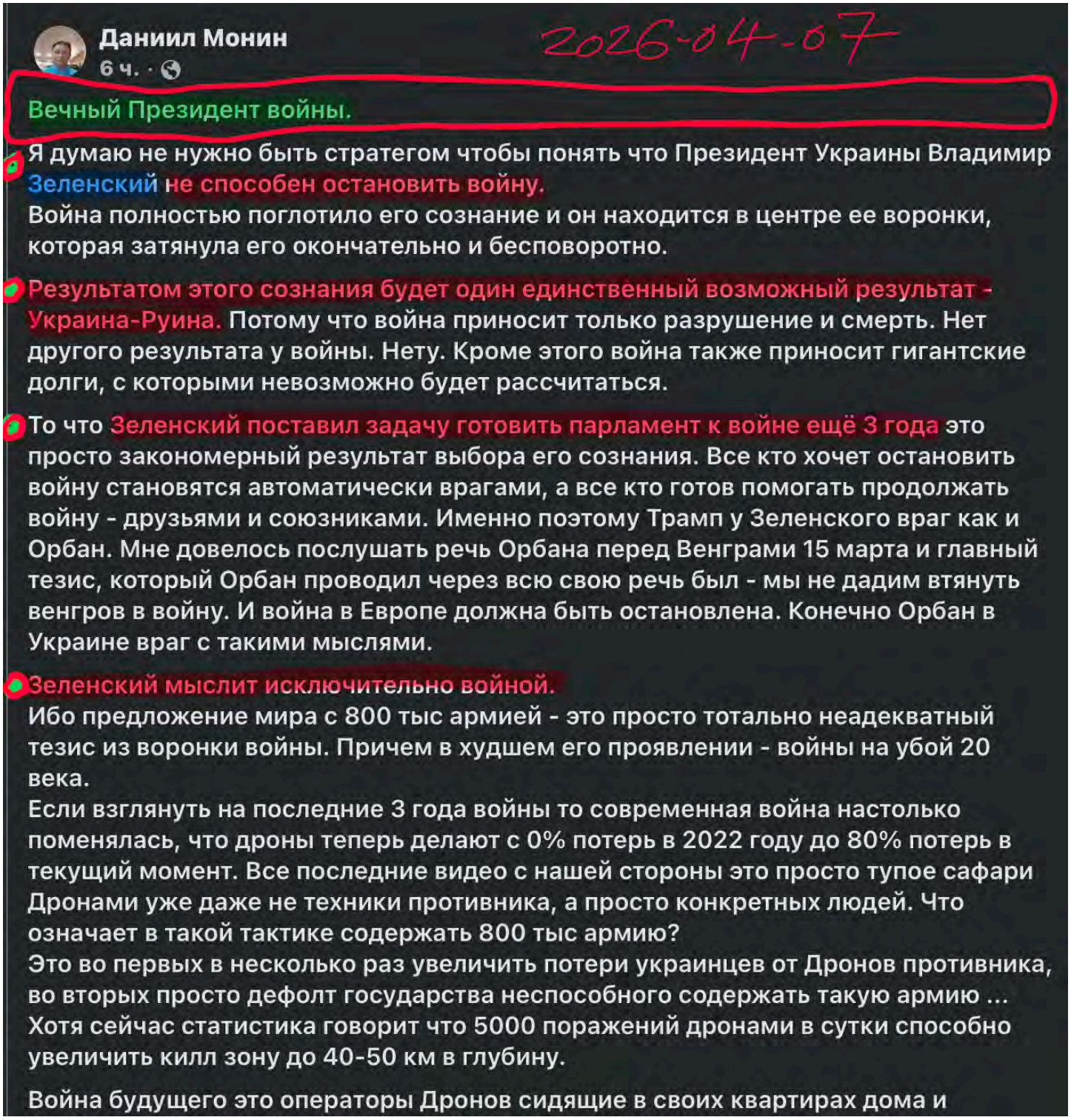
***

№ 1.758

Dubinsky.pro
1 ч. ·
2026-04-04
Кремль устами Медведева сообщил, что теперь будет выступать против вступления Украины в ЕС. И это ожидаемое заявление на фоне трансформации Евросоюза из коммерческого конгломерата в военный блок, в котором Украина может играть роль государства - охранной фирмы. Это то, что зеленский сейчас пытается продать ЕС. Очевидная перспектива заинтересованности ЕС в такой "услуге" делает войну с Украиной экзистенциальной для РФ.
То есть, если сейчас Путин готов довольствоваться поясом безопасности вокруг Крыма, то с выходом США из НАТО у него не будет другого варианта, кроме как попытаться захватить Украину до конца.

***

№ 1.759

Даниил Монин
6 ч. ·

2026-04-07

Вечный Президент войны.

Я думаю не нужно быть стратегом чтобы понять что Президент Украины Владимир Зеленский не способен остановить войну.
Война полностью поглотило его сознание и он находится в центре ее воронки, которая затянула его окончательно и бесповоротно.

Результатом этого сознания будет один единственный возможный результат - Украина-Руина. Потому что война приносит только разрушение и смерть. Нет другого результата у войны. Нету. Кроме этого война также приносит гигантские долги, с которыми невозможно будет рассчитаться.

То что Зеленский поставил задачу готовить парламент к войне ещё 3 года это просто закономерный результат выбора его сознания. Все кто хочет остановить войну становятся автоматически врагами, а все кто готов помогать продолжать войну - друзьями и союзниками. Именно поэтому Трамп у Зеленского враг как и Орбан. Мне довелось послушать речь Орбана перед Венграми 15 марта и главный тезис, который Орбан проводил через всю свою речь был - мы не дадим втянуть венгров в войну. И война в Европе должна быть остановлена. Конечно Орбан в Украине враг с такими мыслями.

Зеленский мыслит исключительно войной.
Ибо предложение мира с 800 тыс армией - это просто тотально неадекватный тезис из воронки войны. Причем в худшем его проявлении - войны на убой 20 века.
Если взглянуть на последние 3 года войны то современная война настолько поменялась, что дроны теперь делают с 0% потерь в 2022 году до 80% потерь в текущий момент. Все последние видео с нашей стороны это просто тупое сафари Дронами уже даже не техники противника, а просто конкретных людей. Что означает в такой тактике содержать 800 тыс армию?
Это во первых в несколько раз увеличить потери украинцев от Дронов противника, во вторых просто дефолт государства неспособного содержать такую армию ...
Хотя сейчас статистика говорит что 5000 поражений дронами в сутки способно увеличить килл зону до 40-50 км в глубину.

Война будущего это операторы Дронов сидящие в своих квартирах дома и

Рис1

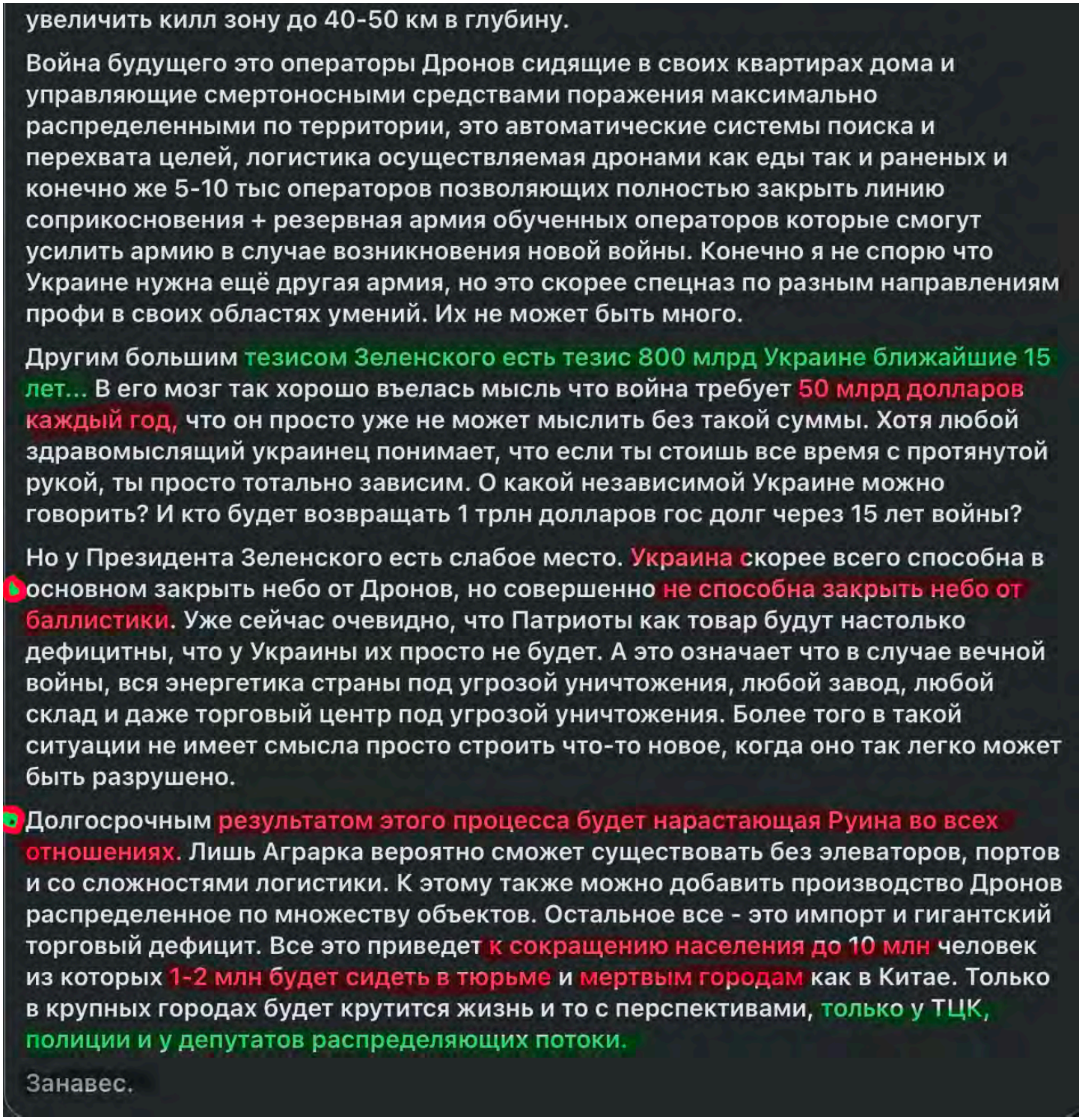

Рис2

***

№ 1.760

Огляд… Сьогодні —Добропільський (Покровський) напрямок

2026-04-05

Машовец

1. Противник (російські війська) продовжує свої спроби наступати силами передових (штурмових) груп зі складу передових частин і підрозділів армій угрупування військ (УВ) «Центр». Однак, у цій справі він вже кілька днів не має суттєвих результатів (включно з тактичним рівнем).

Крім того, на деяких ділянках ЗСУ провили цілу низьку досить активних контратакуючих дії, тактично покращивши свої позиції.

Коротко нагадаю, яким саме складом сил та засобів оперує російська УВ «Центр» на цьому напрямку:

1) - 51-ша загальновійськова армія (ЗВА) – 1-ша, 5-та, 9-та, 110-та, 114-та та 132-га окремі мотострілецькі бригади (омсбр), до 7-и окремих стрілецьких полків (осп) мобілізаційного резерву (МР) та до 10-11-и окремих стрілецьких батальйонів (осб) МР, які або входять до вищезгаданих бригад, або придані їм, як засіб посилення.

2) - 2-а ЗВА — діє у складі 27-ї мотострілецької дивізії (мсд), до якої входять 433-й, 506-й та 589-й мотострілецькі полки (мсп), а також 15-ї та 30-ї омсбр. Вона була підсилена низкою частин і підрозділів територіальних військ (ТрВ) — загалом, до 4-х формувань рівня «мотострілецький полк».

3) - 41-ша ЗВА — задіяна на Добропільському напрямку лише частиною сил (правий фланг), включає 35-ту, 55-ту та 74-ту омсбр.

4) - 90-та танкова дивізія (тд) – також входить до складу УВ «Центр», але в поточному наступі на Добропілля бере участь, ймовірно, лише окремими підрозділами, обороняючись своїми основними силами на Новопавлівському напрямку. До складу входять 6-й, 80-й і 239-й танкові полки (тп), а також 228-й мсп. Насправді, наразі це з'єднання значною мірою була «розтаскана» окремими частинами та підрозділами на інші напрямки, як оперативний резерв (ймовірно, вони присутні в смузі не лише 2-ї ЗВА, а й 29-ї ЗВА УВ «Восток»).

2. Поточна ситуація

Станом на 4 квітня 2026 року вона характеризується значним зниженням наступальної активності противника (на окремих ділянках відмічаються лише спорадичні спроби атакуввати малими піхотними групами по 2-3 в\сл, рідше до 4-х), але дуже активним переміщенням окремих підрозділів противника у його тактичному тилу (ймовірно, з метою перегрупування та накопичення штурмової піхоти).

Активність противника фіксується лише на певних тактичних напрямках у смузі 2-ї ЗВА та у смузі 51-ї ЗВА, що прилягає до неї праворуч. Очевидно, це пов'язано з високим рівнем втрат передових частин і підрозділів 51-ї ЗВА в попередніх боях за Мирноград і за її плацдарм на річці Казенний Торець (район Родинське — Білецьке — Нове Шахове — Паньківка). Щонайменше дві її бригади, як було зазначено у відповідному звіті російського командування, «остро требуют пополнения живой силой для восстановления уровня боеспособности».

Крім того, ймовірно, така ж потреба (у поповненні особового складу) присутня й у передових частинах і підрозділах 2-ї ЗВА, які ведуть наступ на північний захід від Покровська, для його подальшого ведення та здійснення «ривку» до Добропілля з півдня.

Відзначається наступна активність передових частин і підрозділів противника:

1) - У напрямку Паньківка — Кучерів Яр противник, ймовірно, намагався підсилити свої передові піхотні групи на південь від Кучерів Яр, переміщаючи кілька додаткових піхотних груп з боку Паньківки на північ. Однак це просування противника було своєчасно виявлено ЗСУ, і ці групи зазнали з їх боку вогневого ураження, внаслідок чого противник був змушений зупинити рух свого особового складу в північному напрямку, сховавши його у бліндажах та укриттях на захід від Паньківки. Крім того, щонайменше дві російські піхотні групи відступили далі на південь з позицій південніше від Кучерів Яр.

Крім того, очевидно, що в напрямку Шахове — Софіївка підрозділи російської 51-ї ЗВА суттєво зменшили свою активність, зосередивши свої зусилля на утриманні власних передових позицій на західному березі Казенного Торця та надавши частинам і підрозділам 8-ї ЗВА (УВ «Юг») можливість самостійно просуватися на схід від Софіївки.

2) - У районі Вільне — «Дачі» Вільного — Нове Шахове — Новий Донбас противник також зменшив свою активність. Відзначається присутність його невеликих піхотних груп у районі Іванівки та Нікanорівки. Однак поки що російське командування явно не ризикує просуватися в напрямку Нікanорівка — Дорожнє та Іванівка — Новий Донбас більш-менш значними силами, але водночас намагаючись приховано назбирати штурмову піхоту на цих напрямках, щодня відправляючи вперед кілька груп по 1-2 військовика.

3) - Однак, південніше передові підрозділи 51-ї ОА – більш активні. Були зафіксовані спроби просування малими піхотними групами у напрямку Затишок — Білецьке, через посадки вздовж залізниці (через позиції «Брама», «Кобзар» тощо). Під час підходу зі сходу до Білецького більшість з них було знищено.

У самому Білецькому тривають запеклі ближні бої, противник постійно намагається «затягнутись» до цього населеного пункту з півдня (іноді чередуючи ці спроби подібними діями зі сходу). Поки що присутність (і навіть тоді лише епізодична) кількох окупаційних «тіл» була зафіксована лише на південних околицях поселення — у районі вулиці Польової та місцевого зоопарку.

4) - У районі Родинського також тривають ближні бої (переважно в південній частині містечка, а також на північному заході від нього та в районі «Козацької» шахти). Поки що російські війська не змогли зайняти його значними силами.

Однак противник продовжує закріплюватися і накопичуватися в районі шахти «Краснолиманська» (ймовірно, оборудуючи там ротний опорний пункт) та на південь від Родинського (у районі кількох груп сільськогосподарських будівель-ангарів). Саме звідти діють невеликі піхотні групи російських військ, намагаючись, як проникнути в Родінське, так й обійти його із заходу та північного заходу.

5) - На північ від Мирнограда та в його північній частині спостерігалося переміщення кількох російських піхотних груп у напрямку Красного Лимана (до 7-8 військовиків, розділених на «двійки» та «трійки»). Характерно, що у складі цих груп було виявлено кілька дивних «типів» — зі зброєю, але на милицях. Однак це не завадило ЗСУ завдавати їм вогневого ураження.

6) - Район Покровська. Дивно, але ЗСУ продовжують утримувати деякі позиції в північній частині міста силами малих піхотних груп зі складу Десантно-штурмових військ (ДШВ). Ми говоримо про ділянку між «Agroprodukt-LTD» і кладовищем. Я думаю, що саме це пояснює активність передових підрозділів російської 51-ї ЗВА в районі на захід і північний захід від Родинського, а також уздовж дороги Гришине-Родинське. Вони явно намагаються сприяти частинам і підрозділам правого флангу 2-ї ЗВА, аби остаточно відтіснити ЗСУ від Покровська.

7) - Найбільша активність противника спостерігається в смузі його 2-ї ЗВА, в районі Гришине та на південний схід від нього, де російські війська постійно намагаються просуватися у північно-західному та північному напрямках. Вздовж доріг 00525 і Е-50 постійно рухаються «перекатом» групи російської штурмової піхоти (по 10-15 «тіл», іноді навіть до 20-и, і досить часто використовують для цього «легкі засоби механізації» — мотоцикли, баггі тощо).

Однак у самому Гришине ще «нічого не закінчилося», як поспішили вже заявити російські «джерела», а за ними не дуже вибагливі в інформаційному потоку українські джерела. У цьому селі, на даний момент, ведуться запеклі ближні бої, і українські піхотні групи досить інтенсивно працюють у ньому за

активної підтримки підрозділів БПЛА. Крім того, їхня присутність зафіксована навіть у південно-східній частині села, у районі місцевого ставку на річці Гришинка. Якщо, навіть, й можна казати про будь-який контроль над цим селом російськими військами, то виключно, як про частковий. І навіть тоді він навряд чи буде надто повним.

8) - По рубежу Удачне-Котлине передові російські підрозділи (ймовірно зі складу 2-ї ЗВА, очевидно, підтримані підрозділами 41-ї ЗВА) закріпилися в районі шахти на північ від Удачного та на північ від сільськогосподарської фірми «Ковалиха». Звідти вони, час від часу, намагаються просунутися на північ і північний захід, тобто в напрямку Сергіївки та того самого Гришине. Але вони роблять це дуже й дуже повільно, темп їхнього просування оцінюється сотнями метрів за 2-3 дні, або навіть падає до значення «нуль».

Слід також зазначити, що ЗСУ провели кілька досить успішних «зачисток» на окремих ділянках Добропільского напрямку. Зокрема, на північний схід від Нового Шахового, на північ від Родинського та в районі Гришине (власне, саме тому позиції передових російських піхотних груп у цьому селі, скажімо так, помітно «просіли», оскільки деякі з них були банально ліквідовані, у фізичному сенсі).

3. Перспективи подальшого розвитку ситуації

Щодо продовження всього російського наступу на Добропілля, а також щодо сприяння військами (силами) УВ «Центр» 8-й ЗВА (УВ «Юг») у реалізації задуму, щодо «великого охоплення» Костянтинівсько-Дружковської агломерації (тобто з оперативно-тактичної точки зору),

можна зазначити кілька очевидних моментів, а саме:

1) - Командування УВ «Центр», очевидно, було ЗМУШЕНЕ суттєво зменшити масштаб і інтенсивність своїх наступальних дій, обмеживши їх лише кількома ключовими, на його думку, секторами та тактичними напрямками.

Наприклад, це чітко видно в діях командування російської 51-ї ЗВА, яке замість прориву на широкому фронті на ближні підступи до Добропілля зі сходу та південного сходу, обмежилося наданням допомоги в районі Білецького та Родинського військам 2-ї ЗВА, яка продовжує свої спроби прорватися на Добропілля з півдня, з боку Покровська.

Більше того, це стосується й «перспективного» напрямку Шахове-Софіївка, де, очевидно, російська 8-я ЗВА та її засоби підсилення повинні будуть самостійно «паритися» наступом на північ і північний схід без допомоги 51-ї ЗВА з її плацдарму на Казенному Торці.

Інакше кажучи, настав момент, про який я раніше говорив і писав — російська УВ «Центр» більше НЕ може просуватися одночасно у всіх

напрямках, часто на таких, що розходяться у різні боки(в першу чергу, це стосується 51-ї ЗВА). Це російське угрупування поступово «вичерпується» або вже «вичерпалося», і її сил вистачає лише для наступу в обмеженому масштабі.

2) - Що стосується самого Добропілля, то прорив на його ближні підступи, і навіть у «скороченому» фформаті (тільки з півдня), також для російського УВ «Центр», очевидно, не буде швидким і легким завданням. У цьому сенсі я вже згадував кілька успішних контратак і «зачисток» ЗСУ в районі Нового Шахового і Родинського, проведених кілька днів тому, але подібні дії ЗСУ в районі Гришине ще більше віддаляють російські війська від цієї мети. Їхній гіпотетичний вихід основними силами до району Новогришине — Добропілля (село) — Красноярське — Шевченко, ймовірно, у цьому контексті, м'яко кажучи, затримується.

3) - Очевидно, що у зв'язку з вищезазначеним у найближчому майбутньому на російське УВ «Центр» чекає досить масштабне перегрупування, а також, ймовірно, поповненням і посилення. Перш за все, це стосується частин та з’єднань 2-ї та 51-ї ЗВА. У цьому контексті виникає питання — а, власне, якими саме силами та засобами це можна здійснити?

Тим, хто забув, нагадаю. Наразі в Південній операційній зоні російське командування намагається розв'язати досить складне оперативно-тактичне «двоєдине» завдання — одночасно продовжити охоплення Оріхівського району оборони ЗСУ та терміново «загасити пожежу» успішних контратак ЗСУ на фланги УВ «Восток» і «Днепр», що беруть участь у реалізації цього плану (смуги 29-ї, 36-ї та 58-ї ЗВА). Саме з цією метою значна частина частин і підрозділів російської 120-ї дивізії морської піхоти (дмп), а також 40-ї окремої бригади морської піхоти (обрмп) були «забрані» туди (фактично, перервавши процес відновлення своєї боєздатності достроково) з суміжного флангу 51-ї та 8-ї ЗВА (іншими словами, зі стику УВ «Центр» і «Юг»).

Отже, у процесі відновлення наступальних можливостей УВ «Центр» російське командування цілком може зіткнутися, скажімо так, із певними труднощами. В першу чергу, щодо його часових рамок. У цьому сенсі я вважаю, що «термін дії російського ультиматуму» щодо вимоги вивести ЗСУ «с Донбасса» (як буквально написано в офіційній російській заяві), й який встановлений у 2 місяці, явно виник не випадково.

Ніхто не сумнівається, що російське командування цілком можливо на оперативно-стратегічному рівні таки зможе знайти резерви для потреб УВ «Центр» (цілком можливо, навіть зі своїх стратегічних «закромів», які воно не дарма заповнювало з минулої осені). Але це буде дуже складно зробити, і, звісно, не надто швидко.

Якщо згадати, наприклад, що навіть тактичні групи (ТГр) УВ «Юг», які наразі «таранять» Костянтинівський район оборони ЗСУ (іншими словами, розв'язують «надактуальне» оперативно-тактичне завдання, щодо майбутнього російського літнього наступу), насправді є строкатою «мішанкою» окремих частин і з’єднань кількох армій і армійського корпусу, причому, зразу зі складу трьох угрупувань військ, тоді стає зрозуміло, що «вільні» резерви у російського командування, очевидно, наразі — у дефіциті.

Вже квітень, а Костянтинівка продовжує «стояти», тобто вихід російських військ із півдня на ближні підступи до Краматорська все ще затримується, причому, явно ДО самого ЛІТА, якщо не довше. Більше того, 51-а ЗВА зі складу УВ «Центр», яка була б спроможною, при певних обставинах, безпосередньо посприяти 8-й ЗВА та 3-му АК, залученим у цю справу, наразі, сама потребує, скажімо так, «значного переформатування» (іншими словами, посилення та відновлення власних бойових можливостей).

Отже, на мою думку, якщо найближчим часом ми й побачимо посилення УВ «Центр» деякими резервами (включно зі стратегічним рівнем), то цілком можливо, що ця справа обмежиться не всім угрупуванням військ, а лише однією 51-ю ЗВА.

4) - І останнє. Саме по собі рішення російського командування прорватися до Добропілля з півдня, тобто в центрі всієї операційної зони УВ «Центр» (у смузі його 2-ї ЗВА), у контексті майбутньої літньої кампанії російських військ, яка з великою ймовірністю буде чимось подібним до Слов'янсько-Краматорської оперативної наступальної операції, виглядає, м'яко кажучи, дещо спірним. З двох основних причин.

Перша причина полягає в тому, що Добропілля знаходиться явно «не втой бік» (я маю на увазі, подалі від Краматорська), що об'єктивно призводить до розпорошення і розтягування російських сил і засобів як по фронту, так і в часі (що набагато важливіше).

Друга причина полягає в тому, що гіпотетичний прорив до Добропілля та його подальший штурм (що само по собі не буде швидким) вимагатиме використання достатньо значних сил і засобів, які можна було б в інших умовах застосувати на Краматорському напрямку. Більше того, поповнені сили та засоби УВ «Центр» у майбутніх боях за Добропілля з великою ймовірністю знову будуть банально «сточені», і відповідно, їх просто неможливо буде використати в подальшому для введення у бій на Краматорському чи Слов’янському напрямках. Або ефект від цього введення буде мінімальним.

Я підозрюю, що прагнення російського командування «будь-що взяти Добропілля» зумовлене не військовою доцільністю, а деякими

«бажаннями» з-за кремлівських стін (наприклад, ну «візьміть» хоча би Добропілля).

Отже, цілком можливо, що російські війська й надалі будуть таранити оборону ЗСУ на північний захід від Покровська з впертістю барана...

***

№ 1.761

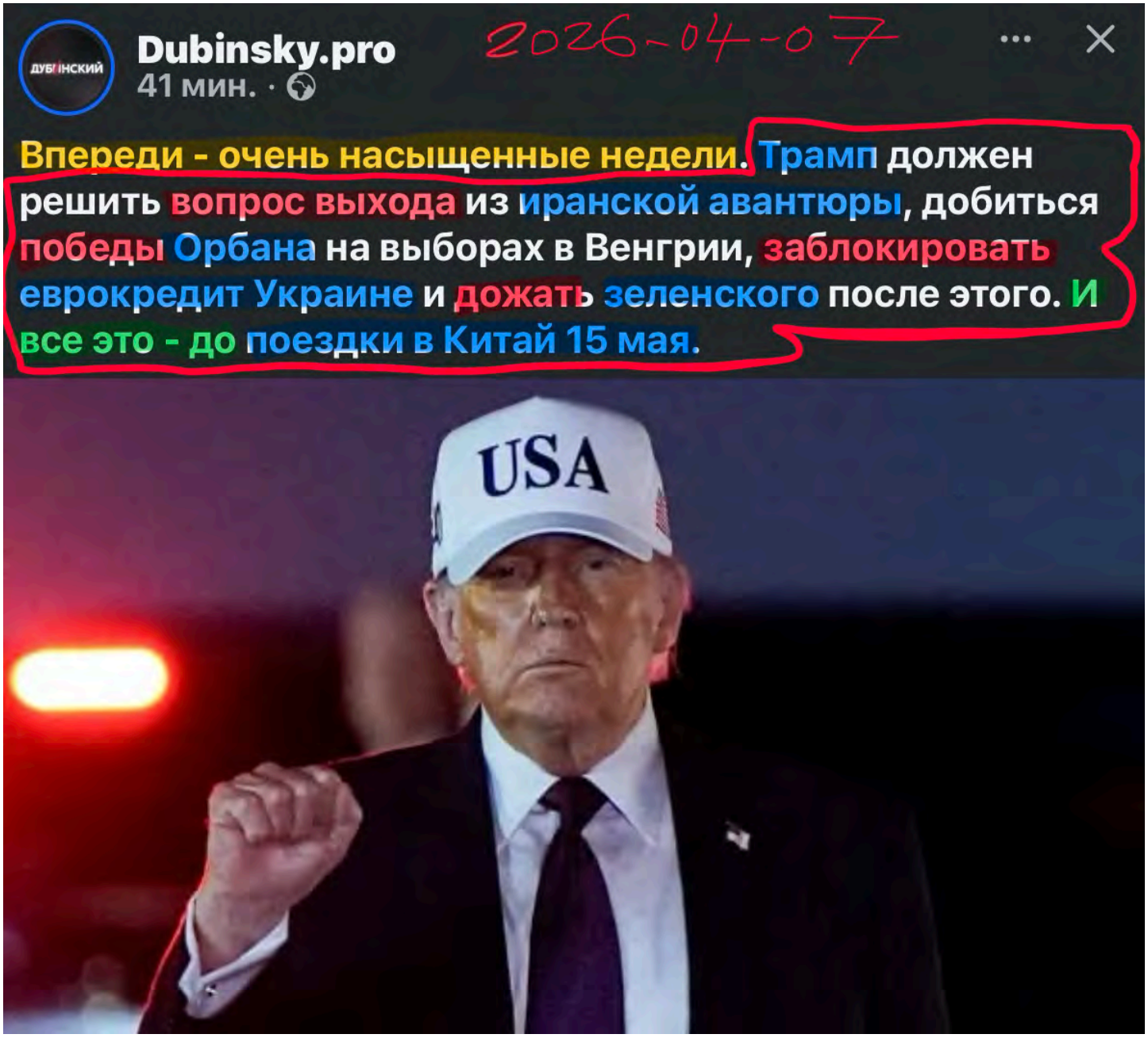

Рис1

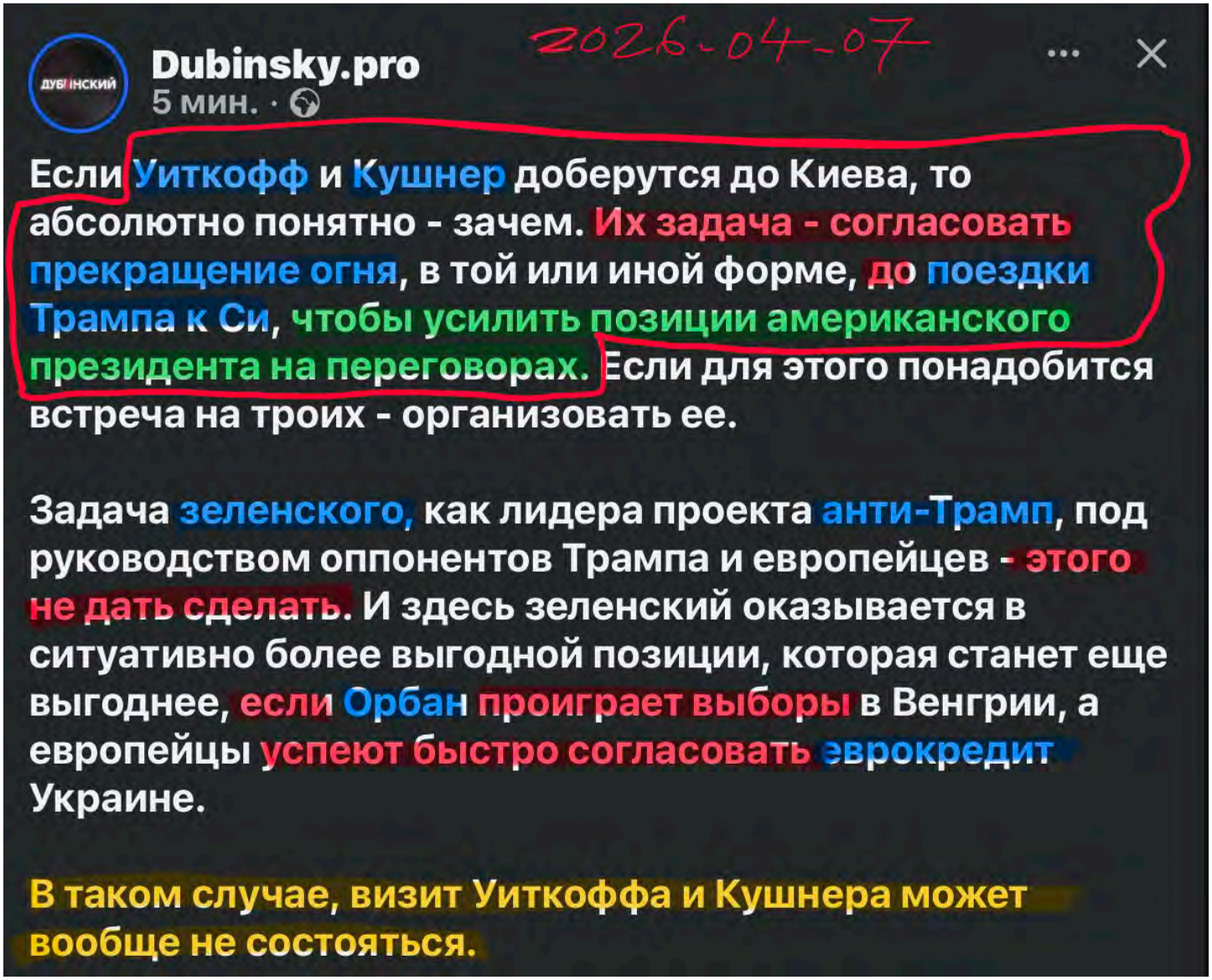
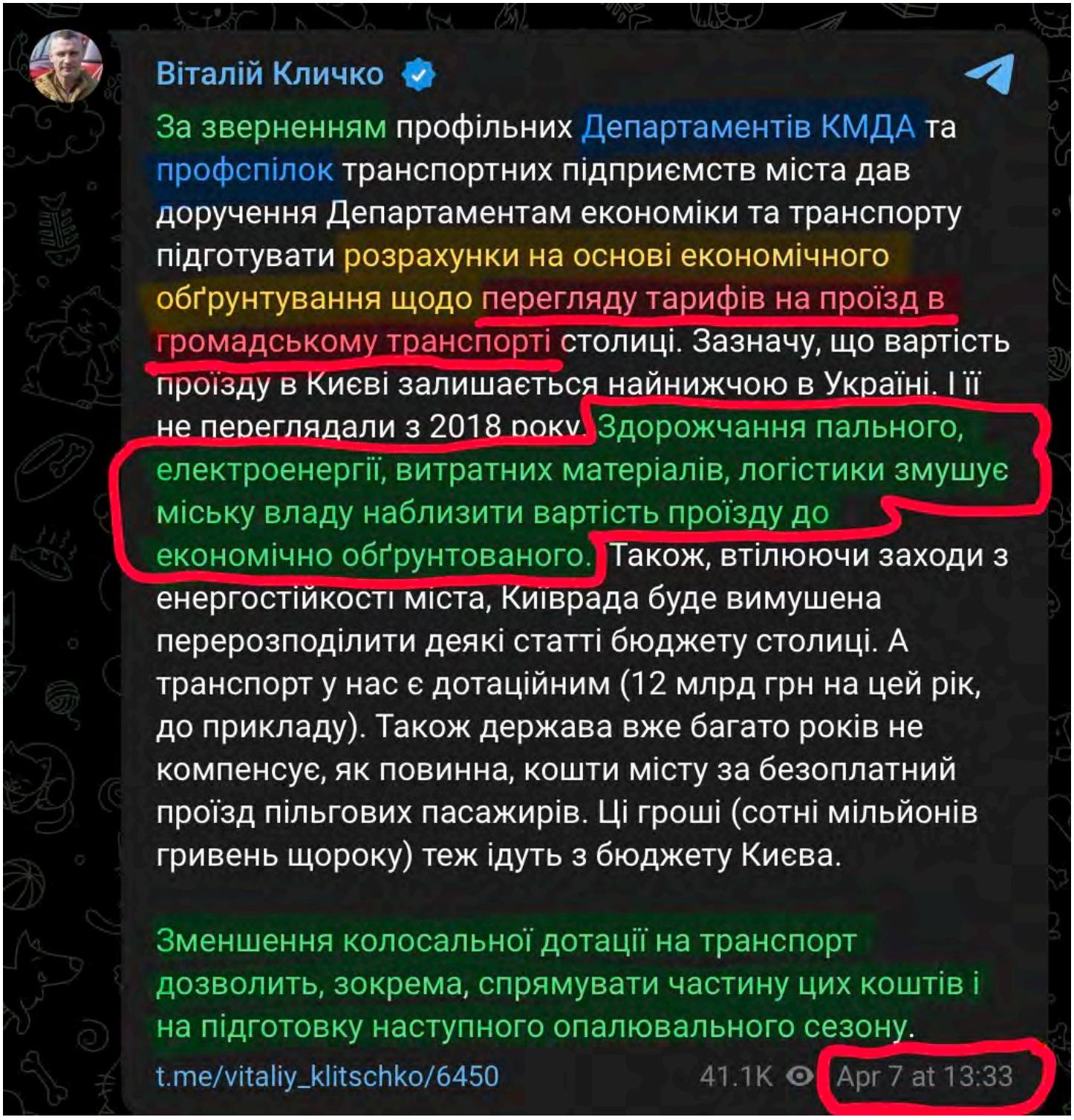

2026-04-07
Dubinsky.pro
5 мин. ·
Если Уиткофф и Кушнер доберутся до Киева, то абсолютно понятно - зачем. Их задача - согласовать прекращение огня, в той или иной форме, до поездки Трампа к Си, чтобы усилить позиции американского президента на переговорах. Если для этого понадобится встреча на троих - организовать ее.
Задача зеленского, как лидера проекта анти-Трамп, под руководством оппонентов Трампа и европейцев - этого не дать сделать. И здесь зеленский оказывается в ситуативно более выгодной позиции, которая станет еще выгоднее, если Орбан проиграет выборы в Венгрии, а европейцы успеют быстро согласовать еврокредит Украине.
В таком случае, визит Уиткоффа и Кушнера может вообще не состояться.

Рис2

***

№ 1.762

***

№ 1.763

Карго-гармонизация по-минфиновски

2026-04-02

ВЛАДИМИР ДУБРОВСКИЙ, старший экономист "CASE Украины"

Экономическая правда

Евроинтеграционный законопроект Минфина может усилить коррупцию и дискрецию налоговиков.

Очередной "евроинтеграционный" законопроект от Минфина грозит увеличением коррупционных возможностей налоговиков из-за распространения критерия "деловая цель" на внутренние операции и введения дискреционных норм из законодательства ЕС.

Проблема - в желании гармонизировать такие нормы

1) — без предварительного установления принципов ЕС и

2) — конфликте интересов Минфина относительно ***дискреции*** в налоговой системе.

Не успели утихнуть страсти вокруг попытки Минфина и МВФ обрезать упрощенную систему до 1 млн грн (впрочем, эта история еще не закончена), как Минфин вышел с новой инициативой.

На этот раз - чтобы сделать общую систему еще более дискреционной в духе *Национальной стратегии доходов* (НСД), прикрываясь евроинтеграцией, то есть добавить налоговикам коррупционных возможностей.

В сочетании с предусмотренным НСД расширением их полномочий, особенно в части внесудебного ареста активов предприятий, эти изменения озолотят коррумпированную часть налоговиков и похоронят мечту о цивилизованных отношениях налогоплательщиков и государства, а также экономические перспективы Украины. Чем сильнее коррупционный интерес, тем труднее его преодолеть и убрать его бенефициаров.

Прежде всего, законопроект возвращает отмененный десять лет назад критерий "***связи расходов с хозяйственной деятельностью***".

— Он делал и без того дискреционное по определению налогообложение прибыли предприятий кошмаром для плательщика и постоянным источником "живой копейки" для инспекторов.

Они по собственному усмотрению определяли, нужны ли соответствующие расходы для того или иного бизнеса.

Минфин предлагает вместо него разрешить инспектору определять, имела ли операция "***деловую цель***" или была проведена для минимизации налоговой базы.

Это понятие, введенное при большом сопротивлении бизнеса в контроль трансграничных операций в рамках "анти-BEPS", предлагается распространить и на внутренние операции. Пока это будет касаться только операций со связанными лицами, но тренд очевиден.

Казалось бы, все правильно - чтобы меньше "играли" с прибылью.

— Однако на деле "здравый смысл" в администрировании классического налога на прибыль работает только в самых развитых странах и то весьма неуклюже.

Конечно, там меньше проблем с коррумпированными налоговиками, а истину устанавливает беспристрастный и уважаемый суд. Это занимает кучу времени и денег, зато создает прецеденты на будущее.

В результате,

— **даже если налоговая не коррумпируется, то налоговое право запутывается, растут непроизводительные расходы на адвокатов и консультантов.**

Они ("большая четверка") оказывают ожесточенное сопротивление попыткам убрать дискрецию, например, путем перехода к налогу на выведенный капитал (НнВК), который на последних президентских выборах обещали все кандидаты, включая победителя.

Однако пока что его в Украине ввели только в режиме "Дія сіті", а Минфин намеренно обставил его такими искусственными и никому не нужными административными требованиями, что даже там не все решились воспользоваться возможностью.

Также вводится понятие "***налоговое злоупотребление***", основанное на GAAR - "общих правилах борьбы с уклонением от уплаты налогов".

Идеология примерно та же:

— если главной целью операции или цепочки операций инспектор признает уклонение от уплаты налогов, то организаторы такой деятельности несут ответственность.

Кстати, инспектор за возможную ошибку, как и раньше, - нет.

Тоже вроде бы правильно:

— организация схем минимизации с использованием псевдо-ФЛП или "налоговых гаваней" в офшорах - где-то в "серой" зоне, ответственность за это четко не прописана. Да и законодательство ЕС требует введения GAAR (в отличие от доморощенной "деловой цели"), так что вряд ли удастся его избежать.

Однако в наших условиях *GAAR* может приносить пользу, только если дополнить его положением, что в каждом случае наличие или отсутствие схемы минимизации определяется на основе четких критериев, специально по этому поводу разработанных в инклюзивной процедуре с участием всех стейкхолдеров и независимых экспертов.

— Как, например, сейчас определяются критерии СМКОР.

Именно такая процедура позволила в значительной степени нейтрализовать пагубное действие блокировки накладных.

Однако к ней перешли только после того, как кулуарные разработки и авторитарные решения Минфина осенью 2022 года привели к катастрофе, сделав СМКОР главным препятствием для бизнеса, даже хуже, чем большая война.

— Если учиться на своих ошибках, то в GAAR нужно закладывать подобный механизм.

Однако в законопроекте это правило - норма прямого действия, то есть инструмент "доения бизнеса".

Вводить такие "европейские" *дискреционные* нормы можно - и то в минимальном размере и осторожно - только после того, как Украина гармонизирует *европейские принципы*:

— презумпцию невиновности, верховенство права, приоритет прав человека.

Пока что корпоративная культура украинских налоговых органов противоположна: они исходят из презумпции вины плательщика, особенно бизнеса.

Он воспринимается как враждебная обществу опасная стихия, которую они призваны укрощать в пользу государства, причем далеко не всегда оставаясь в рамках закона.

Еще бы, ведь они делают "государево дело", "мобилизуют налоги" со всяких барыг, которые только и норовят уклониться.

На это накладывается массовая коррупция: от "доения" малого бизнеса до " крышевания" "конверт-центров".

Риторический вопрос:

> — **можно ли давать такой организации дополнительные *дискреционные* инструменты?**

Однако именно на это направлена вся деятельность *Минфина* - как в рамках НСД, так и вне ее.

Даже оставляя в стороне предположения о возможных неформальных коррупционных причинах таких подходов, Минфин имеет институциональный интерес в увеличении дискреции и беззакония в налоговой сфере.

> — Ведь главная задача этого министерства в любой стране - выполнение бюджета. Это требует планирования доходов и если план по каким-то причинам не выполняется, то у Минфина возникают большие проблемы.

Здесь возникает распутье: в странах с устоявшимся верховенством права и народовластием, которые нам приводят в пример иностранные советники, права налогоплательщика святы, как и другие гражданские права. Это одна из основополагающих ценностей западной цивилизации, воплощением которой стал ЕС: "нет налогов без представительства".

Согласно принципу верховенства права, налогоплательщик обязан соблюдать закон, а не вносить определенную кем-то сумму в бюджет, потому что государству "столько нужно". Это крайне неудобно для Минфина, ведь в случае просчетов в бюджетном прогнозе или изменения обстоятельств поступления могут снижаться. Тогда возникает проблема с финансированием расходов. Нужно либо секвестировать бюджет, либо делать заимствования. В цивилизованных странах поступают именно так.

Зато **у нас в худших традициях российской империи действует отвергнутый еще английской революцией 17 в. *принцип конфискационного налогообложения*:**

> — **поступления стремятся подогнать под расходы.**

Для этого налоговая имеет ***план по поступлениям***, стыдливо названный индикативным, но являющийся главным критерием работы налоговиков.

Чтобы его можно было выполнять, нужна "дубинка" для выбивания налогов из плательщиков.

Минфин и депутаты охотно наделяют налоговиков дискрецией, чтобы всегда можно было прийти, оштрафовать и доначислить якобы недоплаченное.

Когда Азаров в 1996 году перезагрузил налоговую, доначисления и штрафы оказались в таком почете, что по ним тоже установили план и они стали источником бонусов для налоговиков. Это уже давно не так, но след в корпоративной культуре остался: ГНС происходит от азаровской ГНИ. Раздутые благодаря дискреции средства пополняют бюджет и дают "живую копейку" коррумпированным налоговикам.

В таких условиях Минфин заинтересован в росте поступлений любой ценой и поддержании конфискационного налогообложения путем установления планов по "мобилизации налогов", сохранения и приумножения дискреции налоговиков, наделения их драконовскими полномочиями в ущерб правам налогоплательщиков.

Чтобы это изменить, необходимо на этапе подготовки законопроектов поставить заслоны попыткам расширения дискреции и полномочий налоговиков. Недопустимо, чтобы они участвовали в разработке правил, которые им предстоит контролировать и выполнять. У нас со времен Азарова налоговая сама пишет законопроекты для себя.

На законодательном уровне нужно провести глубокую налоговую реформу, устраняющую главные дискреционные нормы.

Прежде всего - упростить и упорядочить администрирование НДС, заменить налог на прибыль на НнВК, радикально снизить нагрузку на зарплаты за счет налогов на недвижимость и землю, детенизации, сокращения неэффективных государственных расходов и пенсионной реформы.

На административном уровне - перезагрузить ГНС на тех же принципах, что БЭБ и ГМС.

Это сложнее, чем бездумно переписать понравившиеся евросоюзовские нормы.

Однако Революция достоинства была не о карго-гармонизации с ЕС, а о европейских принципах, похожих на английскую Славную революцию.

Благодаря ей утвержденные права собственности с предсказуемыми и умеренными налогами стали институциональными предпосылками промышленной революции, которая возвысила и обогатила Англию, а ее

соперницу Испанию, где этими принципами пренебрегали, отодвинула на задворки.

Украине нужно сделать правильный выбор.

***

№. 1.764-1

Based on conversations with Prime Minister Shehbaz Sharif and Field Marshal Asim Munir, of Pakistan, and wherein they requested that I hold off the destructive force being sent tonight to Iran, and subject to the Islamic Republic of Iran agreeing to the COMPLETE, IMMEDIATE, and SAFE OPENING of the Strait of Hormuz, I agree to suspend the bombing and attack of Iran for a period of two weeks. This will be a double sided CEASEFIRE! The reason for doing so is that we have

already met and exceeded all Military objectives, and are very far along with a definitive Agreement concerning Longterm PEACE with Iran, and PEACE in the Middle East. We received a 10 point proposal from Iran, and believe it is a workable basis on which to negotiate. Almost all of the various points of past contention have been agreed to between the United States and Iran, but a two week period will allow the Agreement to be finalized and consummated. On behalf of the United States of America, as President, and also representing the Countries of the Middle East, it is an Honor to have this Longterm problem close to resolution. Thank you for your attention to this matter! President DONALD J. TRUMP

***

Ґрунтуючись на розмовах з прем'єр-міністром Шехбазом Шаріфом та фельдмаршалом Пакистану Асімом Муніром, і в яких вони попросили мене затримати руйнівні сили, які відправляються сьогодні ввечері до Ірану, і за умови, що Ісламська Республіка Іран погодиться на ПОВНЕ, НЕГАЙНЕ та БЕЗПЕЧНЕ ВІДКРИТТЯ Ормузької протоки, я погоджуюся призупинити бомбардування та напад Ірану на два тижні.

Це буде двостороннє ПРИПИНЕННЯ ВОГНУ!

Причина цього полягає в тому, що ми вже досягли і перевершили всі військові цілі, і дуже далекі від остаточної угоди щодо довгострокового МИРУ з Іраном та МИРУ на Близькому Сході.

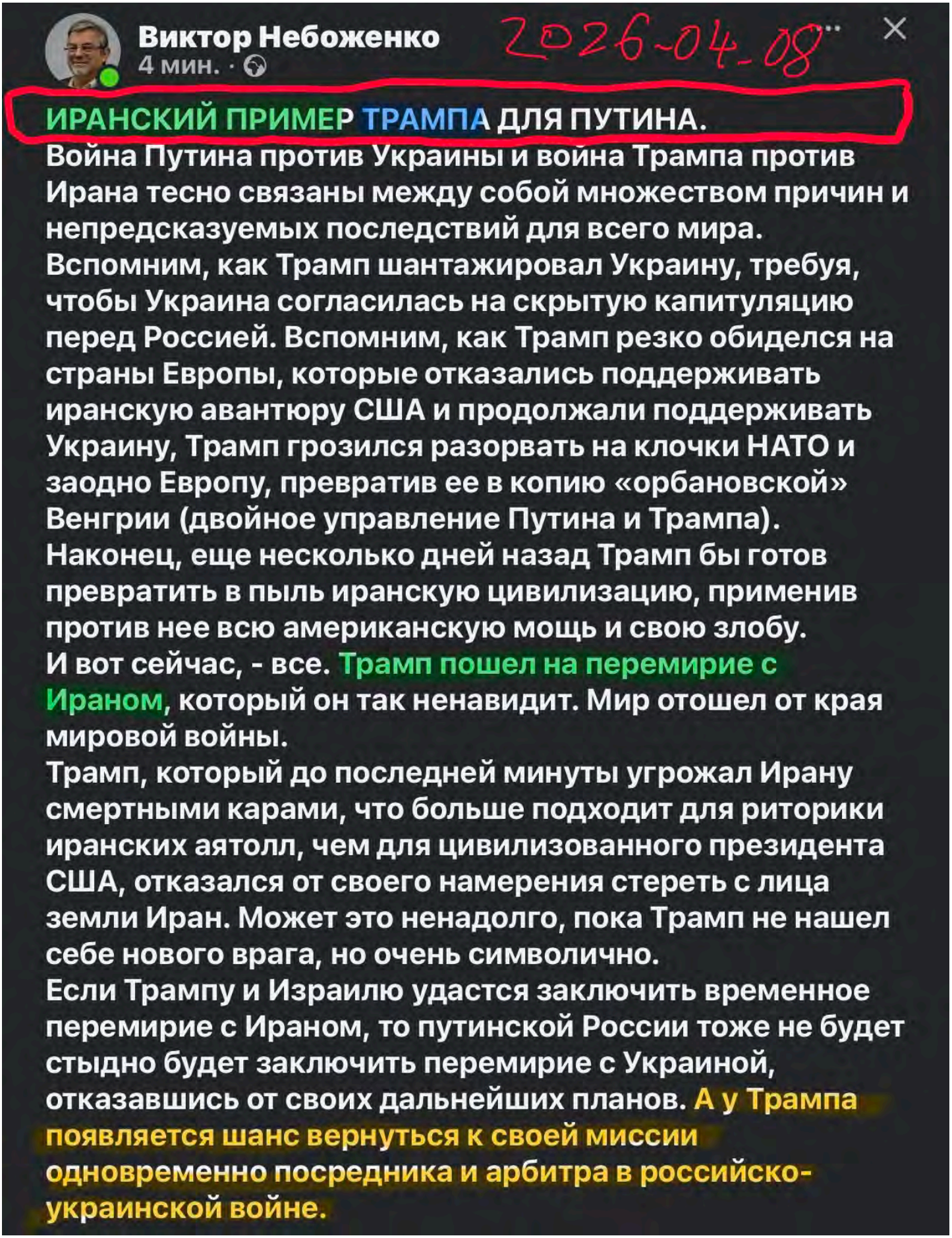
Ми отримали пропозицію з 10 пунктів від Ірану і вважаємо, що це працюща основа для переговорів. Майже всі різні моменти минулих суперечок були узгоджені між Сполученими Штатами та Іраном, але двотижневий період дозволить завершити та завершити Угоду.

Від імені Сполучених Штатів Америки, як президента, а також представника країн Близького Сходу, для мене честь мати цю довгострокову проблему близькою до вирішення. Дякуємо за вашу увагу до цього питання!

Президент ДОНАЛЬД Дж. ТРАМП

***

№. 1.764-2

Виктор Небоженко
4 мин. ·
2026-04-08

ИРАНСКИЙ ПРИМЕР ТРАМПА ДЛЯ ПУТИНА.

Война Путина против Украины и война Трампа против Ирана тесно связаны между собой множеством причин и непредсказуемых последствий для всего мира.

Вспомним, как Трамп шантажировал Украину, требуя, чтобы Украина согласилась на скрытую капитуляцию перед Россией. Вспомним, как Трамп резко обиделся на страны Европы, которые отказались поддерживать иранскую авантюру США и продолжали поддерживать Украину, Трамп грозился разорвать на клочки НАТО и заодно Европу, превратив ее в копию «орбановской» Венгрии (двойное управление Путина и Трампа).

Наконец, еще несколько дней назад Трамп бы готов превратить в пыль иранскую цивилизацию, применив против нее всю американскую мощь и свою злобу.

И вот сейчас, - все. Трамп пошел на перемирие с Ираном, который он так ненавидит. Мир отошел от края мировой войны.

Трамп, который до последней минуты угрожал Ирану смертными карами, что больше подходит для риторики иранских аятолл, чем для цивилизованного президента США, отказался от своего намерения стереть с лица земли Иран. Может это ненадолго, пока Трамп не нашел себе нового врага, но очень символично.

Если Трампу и Израилю удастся заключить временное перемирие с Ираном, то путинской России тоже не будет стыдно будет заключить перемирие с Украиной, отказавшись от своих дальнейших планов. А у Трампа появляется шанс вернуться к своей миссии одновременно посредника и арбитра в российско-украинской войне.

***

№ 1.765

Павел Себастьянович 2026-04-08
23 мин. ·

Дивіться, яка фігня відбувається в країні.

Є три основні проблеми:

1) **Неналежне фінансування армії.** Підрозділи оголошують збори. Виробники зброї є, немає фінансування, немає кредитів. Браку фінансів у країні немає. Фінансів немає саме в армії. Кредитів немає саме для воєнної промисловості. **Держустанови зливають на мирні потреби майже 2 трлн грн на рік.**

2) **Штучно організована бідність** серед пенсіонерів та ВПО. Бюджет Пенсійного фонду — 1,26 трлн грн. У нас десь 5 млн пенсіонерів за віком та 4 млн ВПО. Якщо 1,26 трлн поділити на 12 місяців та фактичний прожитковий мінімум 7,4 тис. грн, то цього бюджету вистачить на 14 млн людей. Але **левова частина ПФ іде тим, хто нічого не потребує.**

3) **Штучно спотворені умови ведення бізнесу:** блокування ПН, РРО, ліміти для ФОП, перевірки, маски-шоу і, як наслідок, тінь, контрабанда, фіктивний ПДВ, контрафакт, втрати **бюджету — 1 трлн грн.**

Замість вирішення цих трьох проблем уряд та парламент ігнорують збори військових, ігнорують стан бідності, ще більше погіршують умови ведення бізнесу.

Що це за матриця?

***

№ 1.766

Константа дурості: як перестати турбуватися і розвалити всесвіт

Харрі Тіїдо, естонський журналіст і колишній дипломат

Чому щирий бовдур небезпечніший за професійного злочинця і що з цим можна зробити (підказка – нічого).

Кажуть, що людська дурість не знає меж. Дурість (або, якщо говорити прямо, тупість) важко звести в систему. Часто ми впізнаємо її тільки тоді, коли зіштовхуємося з нею лоб у лоб.

Огляд принципів або законів, які лежать в основі цього явища, наведено в книжці Карло *Чіполли* "Закони дурості людської" (Carlo M. Cipolla, The Basic Laws of Human Stupidity, 2019).

Можливо, його думки допоможуть вам щось зрозуміти або розпізнати в навколишньому світі.

Чіполла вважає, що людство несе додатковий тягар повсякденних випробувань. Цей тягар кардинально відрізняє нас від інших живих істот. Він виникає через одну групу людей всередині самого людства. Ця група людей має більшу силу, ніж мафія, військово-промисловий комплекс або міжнародний тероризм.

У цих людей немає організації, у них немає вождя або президента. У них немає своїх законів. Водночас вони здатні діяти в повній згоді, немов ними керує "невидима рука".

Йдеться про людей, яких я з ввічливості назву бовдурами. Саме вони є носіями і представниками людської дурості.

Чіполла формулює п'ять основних законів дурості

1. Перший закон говорить

"Люди завжди і неминуче недооцінюють кількість бовдурів, які їх оточують".

Люди не перестають дивуватися, що їхні побратими, яких вони вважали розумними, раптом проявляють себе як безпросвітні дурні. Те, що вони творять, день за днем псує життя іншим, але від них неможливо врятуватися.

На жаль, неможливо визначити відсоток бовдурів у людстві. Будь-яка оцінка виявляється нижчою, ніж у реальності.

2. Згідно з другим законом Чіполли

"Йомовірність, що людина є бовдуром, не залежить від інших якостей цієї людини".

Учені довго намагалися довести, що всі люди спочатку рівні. Вони стверджували, що якщо хтось виділяється, то це результат виховання, а не вродженої природи.

Але Чіполла заперечує початкову рівність. Одні люди просто є бовдурами, а інші – ні. Різниця закладена природою і не залежить від культури. Людина є бовдуром точно так само, як вона є рудою. Вона належить до категорії бовдурів так само, як належить до певної групи крові.

Важливо розуміти ще один момент. Людська дурість представлена у всіх групах людей в однаковій пропорції. Природа підтримує постійну частоту цього явища. Неважливо, де живуть люди або який у них колір шкіри. Частка чоловіків і жінок під час народження завжди залишається постійною (з

невеликою перевагою в бік чоловіків). У випадку з дурістю природа також зберігає її частку незмінною. Це не залежить від розміру групи. У маленьких і у великих спільнотах відсоток бовдурів буде однаковим.

Чіполла стверджує: освіта ніяк не впливає на відсоток бовдурів. Експерименти в університетах це підтвердили. Частка дурнів однакова серед робітників, службовців, студентів, адміністраторів і професорів. Чіполла заявляє, що і серед нобелівських лауреатів частка бовдурів дорівнює їхньому загальному відсотку в людстві. Також немає жодної різниці між відсотком бовдурів у промислових країнах і країнах Глобального Півдня.

Аристотель сказав: "людина – тварина суспільна". Тому ми всі перебуваємо в соціальних групах. Ми витрачаємо час на спілкування. Слово "самотність" має для нас негативний відтінок. Від своїх дій або від бездіяльності ми отримуємо або користь, або шкоду. Одночасно з цим ми приносимо користь або шкоду іншим.

3. Звідси випливає третій і золотий закон

"Бовдур – це людина, яка завдає шкоди іншій людині або групі осіб. Водночас вона сама не отримує від своїх дій жодної вигоди і навіть може сама постраждати".

Згідно з цим законом люди діляться на безпорадних, розумних, бандитів і бовдурів. Між ними існують перехідні градації.

Раціональна людина спочатку не вірить, що це саме закон. Їй важко сприймати нерозумну поведінку. Але наше повсякденне життя сповнене ситуацій, коли ми втрачаємо гроші, час чи здоров'я через чиїсь нераціональні дії. Ніхто не може пояснити абсурдну поведінку. Насправді ж все просто: дурень є дурень.

Більшість людей в одній ситуації поводяться розумно, а в іншій – ні. Єдиний виняток – бовдур. Він послідовний у всьому. Більшість бовдурів є дурними принципово і завжди. Вони шкодять іншим, хоча самі не отримують від цього вигоди. Деякі з них водночас шкодять і собі. Це вища категорія – "супербовдури".

Деякі бовдури здатні завдавати шкоди цілим соціумам. Їхня здатність шкодити зумовлена двома чинниками.

1) — **Перший фактор – генетика.** Деякі люди є спадковими бовдурами і входять в еліту собі подібних.

2) — **Другий фактор пов'язаний із близькістю до влади.** Серед бюрократів, генералів і політиків легко знайти абсолютних бовдурів. Посада у владі тільки посилює їхню здатність завдавати шкоди.

Як вони потрапляють у владу? У колишні часи це забезпечували становища, касти або релігія. Сьогодні це завдання вирішують партії та бюрократія. Демократія замінила релігію. У демократичних країнах кар'єрне зростання бовдурів забезпечують загальні вибори.

Певна частина виборців – бовдури, яким виборче право дає можливість шкодити іншим, причому без жодної користі для себе.

4. Четвертий закон звучить так

"Люди, які не є бовдурами, завжди недооцінюють небезпеку дурнів. Вони забувають важливий факт: спілкування з бовдуром у будь-який час і в будь-якому місці – помилка, яка дорого обходиться".

Іноді люди намагаються використовувати бовдурів у своїх інтересах.

Це може мати найкатастрофічніші наслідки. Історія багато разів бачила спроби ігнорувати цей закон, і наслідки були сумними завжди.

5. І п'ятий закон

"Бовдур – це найнебезпечніший тип людини. Він більш небезпечний, ніж бандит".

У суспільстві, що розвивається, велику роль відіграють розумні люди, які тримають групу бовдурів у вузді. Це забезпечує прогрес.

Однак у державі, яка йде до занепаду, все інакше. Серед правителів зростає частка бовдурів зі звичками бандитів. Це посилює руйнівну силу всієї спільноти дурнів, через яких занепад триває і прискорюється.

Бажаю вам сил, коли ви дивитиметеся на всі боки і розпізнаватимете бовдурів. У випадку з деякими лідерами це може бути не так вже й важко.

***

№ 1.767

Міністерство культури України
добавил(-а) 6 новых фото от 3 апреля в 09:48.
5 дн. · · ·

🤝З квітня Україна запустила «Тисячовесну» — найбільший державний проєкт підтримки культурного продукту, яку ініціював Президент України Володимир Зеленський. Проєкт реалізують Міністерство культури разом з Офісом Президента України.

Про те, як працюватиме ініціатива, на брифінгу розповіла Віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики України – Міністерка культури України Тетяна Бережна.

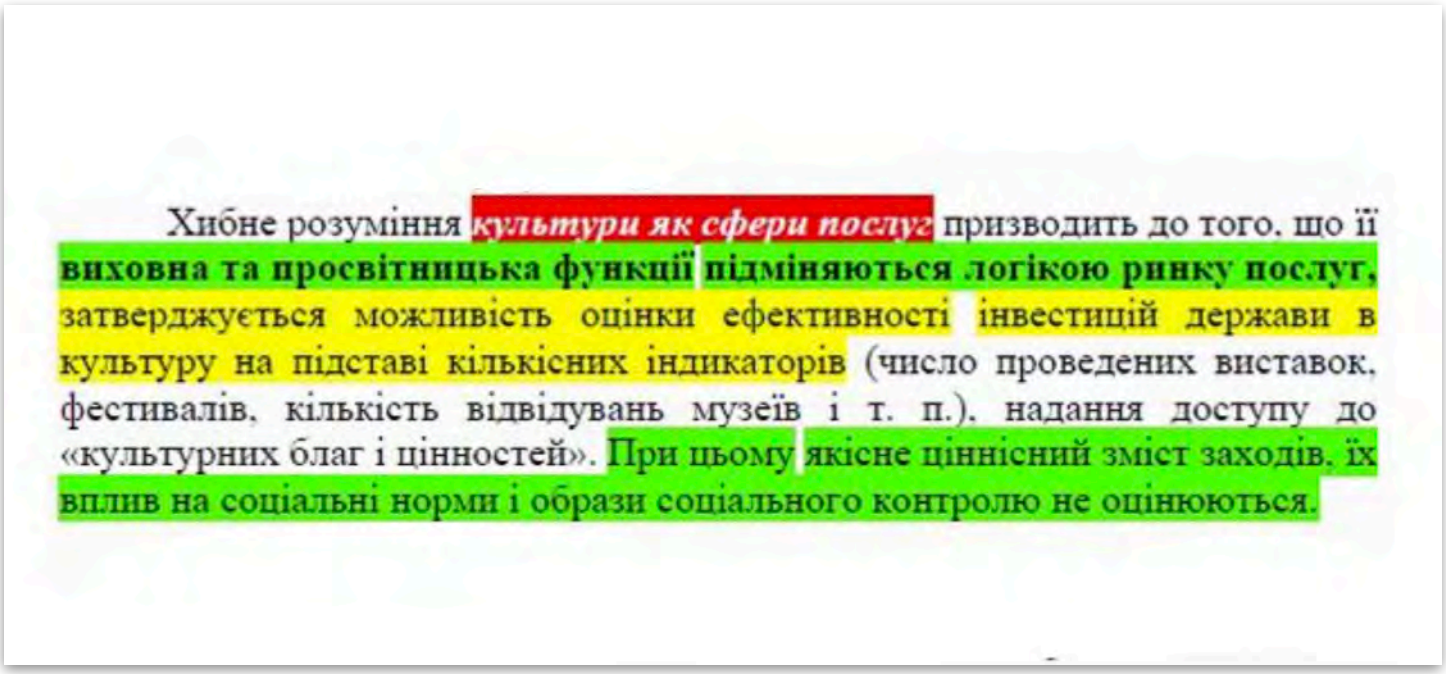
Вона пояснила, що місія ініціативи — через сучасний культурний продукт формувати покоління, яке відчуває зв'язок зі своєю країною, мислить українськими сенсами та стійке до зовнішніх інформаційних впливів:

💭 «Ми запускаємо ініціативу, яка має стратегічну мету — щоб українці дивилися, слухали й споживали своє. Щоб молодь зростала на українських сенсах, а не на чужих наративах», — зазначила Тетяна Бережна.

Заступниця керівника Офісу Президента України Олена Ковальська наголосила, що запуск програми — це результат довгого шляху та усвідомлення ролі культури як складової національної безпеки.
💭 «Українська ідентичність і українська культура — це не другорядна історія в державі. Це те, за що борються наші солдати на фронті. І це також лінія фронту, на якій ми з вами боремося», — сказала вона.
Вона також наголосила на принципах програми — відкритості, прозорості та свободі для учасників у виборі тем і форматів.

👉 На реалізацію ініціативи передбачено 4 млрд грн.

Рис1

Хибне розуміння *культури як сфери послуг* призводить до того, що її **виховна та просвітницька функції підміняються логікою ринку послуг,** затверджується можливість оцінки ефективності інвестицій держави в культуру на підставі кількісних індикаторів (число проведених виставок, фестивалів, кількість відвідувань музеїв і т. п.), надання доступу до «культурних благ і цінностей». При цьому якісне ціннісний зміст заходів, їх вплив на соціальні норми і образи соціального контролю не оцінюються.

Рис2

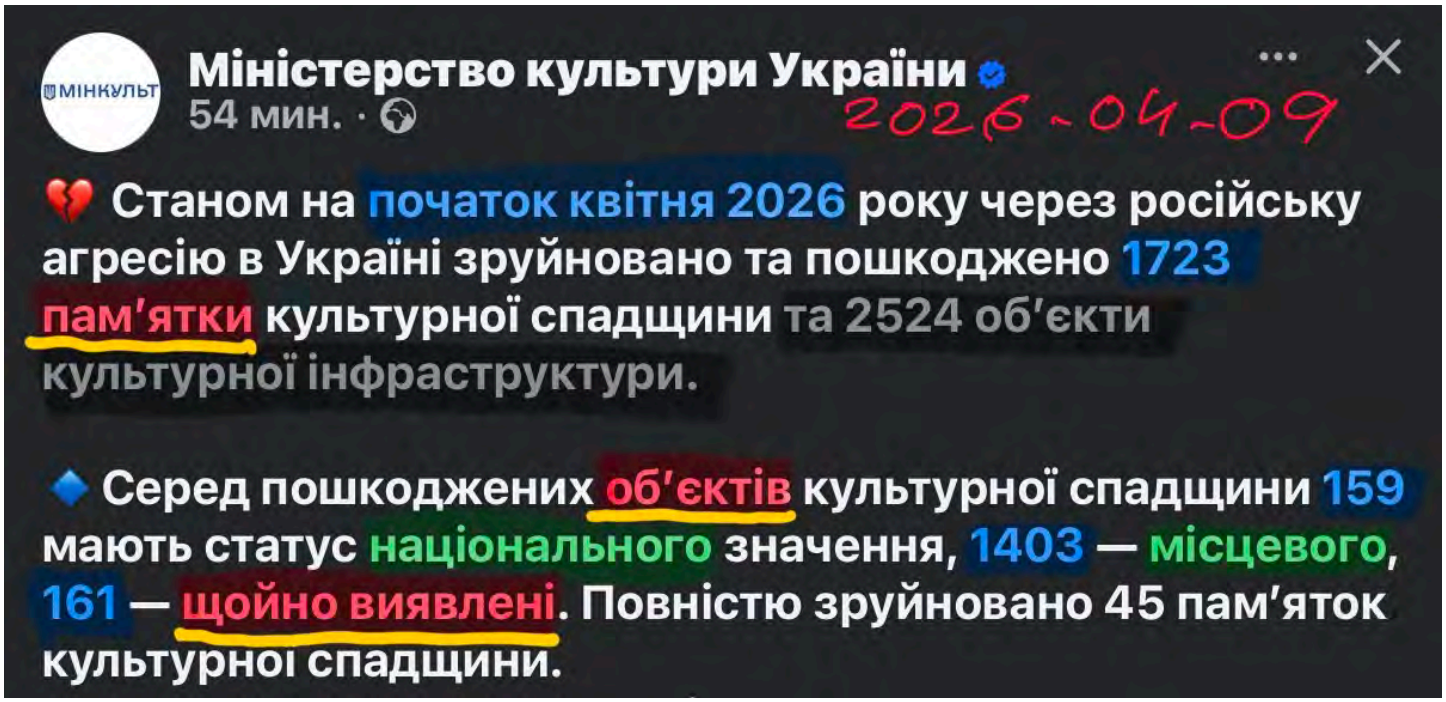
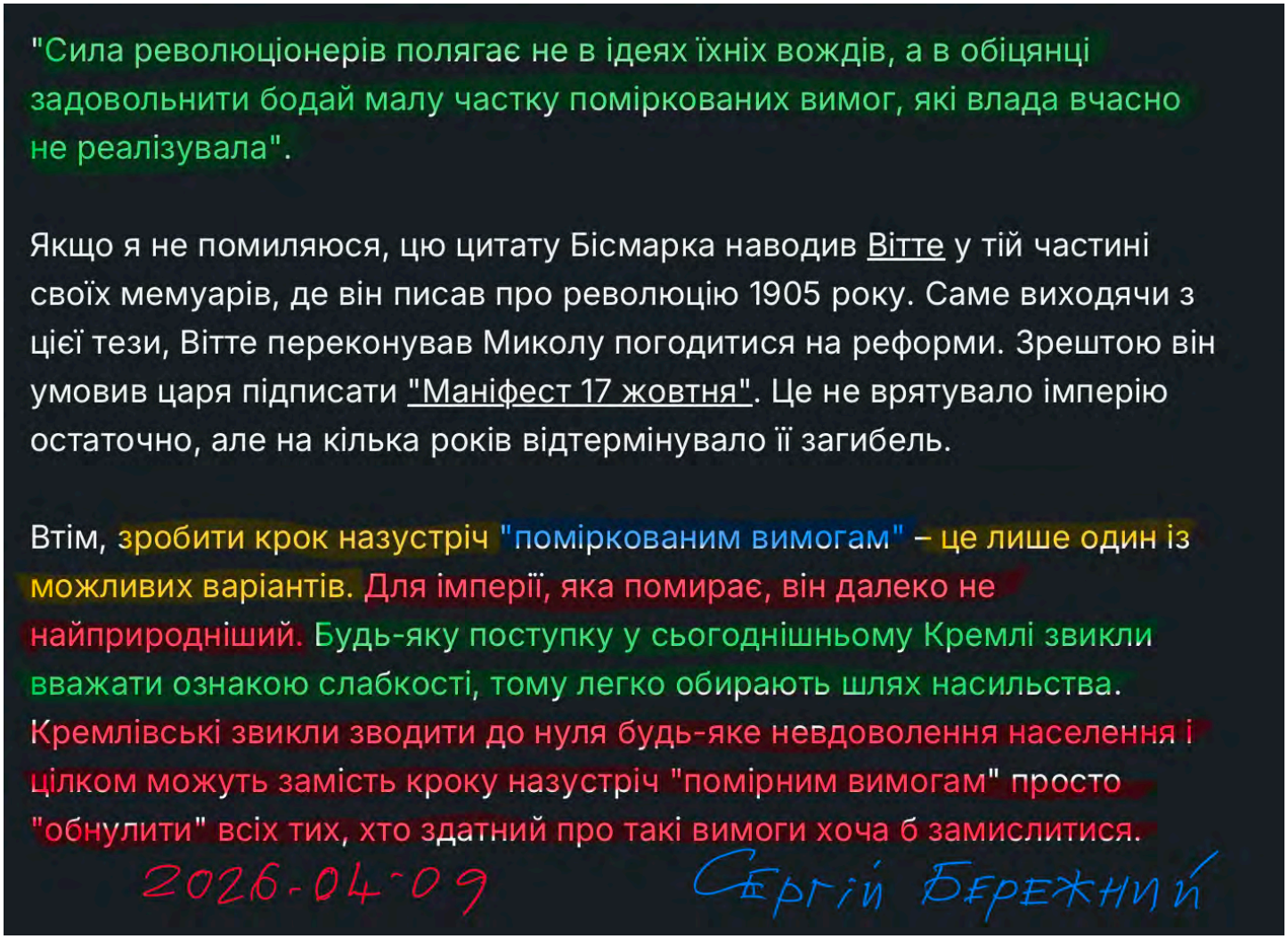

Рис3

***

№ 1.768

***

№ 1.769-1

КРИЗА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДТРИМКИ ВПО

2026-04-09

Кулик

8 квітня 2026 року в пресцентрі інформаційного агентства «Інтерфакс-Україна» (Interfax-Ukraine) відбувся «круглий стіл» на тему ***«Індекс ефективності органів влади з реалізації політики підтримки ВПО»***.

***

Віталій КУЛИК (Vitalii Kulyk) презентував результати проведеного Центр дослідження проблем громадянського суспільства та Навчально-наукова лабораторія протидії дезінформації КНЕУ – «Індекс ефективності органів влади з реалізації політики підтримки ВПО»

(читати тут - https://politcom.org.ua/індекс-ефективності-органів-влади-з-р

Кулик заявив, що підсумковий індекс ефективності органів влади з реалізації політики підтримки ВПО – 1.9 / 5.0 (нижче середнього). «Це вже кризова “червона зона”. Такий показник вказує, що система прямує до колапсу».

Основними проблемами у цій сфері експерти визначили:

(1) - Фрагментованість державної політики та відсутність цілісного маршруту внутрішньо переміщеної особи.

(2) - Недостатня координація та обмежене використання даних для прийняття рішень.

(3) - Переважання фокусу на факті внутрішнього переміщення, а не на потребах людини.

(4) - Недостатня врегульованість процесів евакуації осіб.

(5) - Дефіцит сталих житлових рішень (соціальна оренда, підтримане проживання, доступне кредитування).

(6) - Нерівна спроможність громад у реагуванні на внутрішнє переміщення.

(7) - Недостатня інтеграція політики щодо ВПО з економічною політикою та політикою зайнятості.

(8) - Неврегульованість процесу повернення ВПО.

Станом на 1 січня 2026 року в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб обліковувалося понад 4,6 млн таких осіб. З них внутрішнього переміщення після повномасштабного вторгнення зазнали 3,3 млн. Постійну допомогу отримує 1,1 млн ВПО.

***

Народний депутат України, співзасновник ГО «ВПО України» (ГО "ВПО України") Максим ТКАЧЕНКО зазначив, що попри офіційно визначені цифри в 4,6 млн ВПО, насправді ***Мінсоцполітики***

— так і не спромоглося за увесь час сформувати чіткі критерії визначення необхідності надання допомоги, обліку та верифікації ВПО.

«Ми досі точно не можемо назвати кількість реальних ВПО, а не паперових… З урахуванням нової хвилі евакуйованих та різних категорій переселенців вже давно можна говорити про 5 млн ВПО».

Також Ткаченко вказав на несправедливість до попередніх хвиль ВПО, зокрема тих, хто виїхав із зони бойових дій чи окупованих територій у 2014 році і вимушено змінював місце постійного проживання.

— Виявляється, ***Мінсоцполітики*** позбавив таких людей матеріальної держпідтримки.

Критично Ткаченко оцінив і граничну ***«межу заможності» 10 380 грн***,

— яку запровадив ***Мінфін*** для надання допомоги. Ця сума не відповідає реаліям життя.

Особливо розкритикував Максим Ткаченко дії ***Мінсоцполітики*** в питанні повернення виплат компенсацій за оренду житла на дітей ВПО.

— «Ми домовлялися з паном ***Улютіним*** у присутності народних депутатів, голів комітетів, про те, що повертаємо допомогу для всіх дітей без "драконівських" обмежень. Тепер у підсумковій версії постанови КМУ ми бачимо, що це зовсім не так. Багато категорій дітей ВПО не потрапляють під дію постанови, і так постійно в частині підтримки переселенців», – зазначив Ткаченко.

***

Народний депутат України, співзасновник ГО «ВПО України» Сергій КОЗИР (Сергій Козир) на прохання оцінити ефективність органів влади в реалізації політики підтримки ВПО саркастично зазначив, що

— «важко назвати те, чого немає, політикою».

Відсутність центру збірки політики в сфері підтримки ВПО не лише розмиває відповідальність, але й створює режим повної безвідповідальності чиновників.

— «Одні програми веде ***Мінсоц*** – це каса, яка виплачує допомогу; інші – в компетенції ***Мінгромад***; треті – в ***Мінекономіки***; четверті – передані в ***місцеве самоврядування***. **При цьому кожне міністерство намагається уникнути кінцевої відповідальності за долю людей, якими ніби опікується…**»

Козир наводить приклад мешканців Херсонщини, де зростає розмір «мертвої зони», в якій російські окупанти влаштовують сафарі за цивільними.

«Ми вже маємо втрати серед цивільних, які дорівнюють бойовим втратам великого військового підрозділу за кілька місяців! Звичайно, що, рятуючи своє життя, люди будуть їхати з Херсонщини в безпечні місця. А хтось в уряді подумав, куди їм їхати? Де є місця для тимчасового розміщення? Де є потреба в робочих руках і яких саме? Чи є місця в школах та садочках для дітей нових ВПО? Чи є там відповідна інфраструктура? Чи потягне громада кількісне збільшення мешканців? Цим усім мало б займатися окреме міністерство чи державний уповноважений орган. Координація та генерування політики. Має бути єдине вікно для ВПО! А маємо навпаки – бюрократичне ускладнення через дублювання функцій та суцільну безвідповідальність», – каже Сергій Козир.

В оцінці коштів, які держава витратила на потреби підтримки ВПО з початку повномасштабного вторгнення в Україну, Козир назвав цифру в ***313 млрд грн***.

Але він вказав, що це лише бюджетні кошти.

«А скільки грошей донорів, різних фондів, приватних пожертв, окремих програм ЄС, Японії, США тощо було витрачено на ці потреби? **Жодне міністерство так і не спромоглося надати зведену картину. *Куди пішли ці кошти?***»

***

Економіст та кандидат наук з державного управління Юрій ГАВРИЛЕЧКО (@Yuriy Gavrylechko) почав свій виступ із термінології.

«Потрібно адекватно використовувати термінологію. ВПО – це внутрішньо чи вимушено переміщені особи? Адже якщо "вимушено", то винна держава, адже вона не впоралася з виконанням своїх обов'язків (забезпечення безпеки). Житло для ВПО – ***обов'язок держави, а не допомога***, це компенсація власної неспроможності держави».

Гаврилечко розглянув основні принципи надання житла ВПО, які теоретично можна було б застосувати в українських реаліях.

1) — Так, мова могла б іти про ***страхові виплати*** для ВПО за втрачене/пошкоджене житло.

— Свого часу так вчинила *Великобританія*, яка через діалог із страховими компаніями випрацювала відповідний дієвий механізм. Британський уряд ухвалив Закон про воєнні ризики (War Risks Insurance Act 1939). Згідно з цим законом, воєнні ризики були гарантовані конкретними суб'єктами, які були перестраховані урядом. Держава взяла на себе значну частину страхових зобов'язань, аби знизити економічний тиск на населення та бізнес.

Одним із ключових кроків було створення системи страхування від бомбардувань, яка включала компенсацію за руйнування житла та підприємств. Уряд забезпечував виплати власникам нерухомості, що була зруйнована під час німецьких авіанальотів.

2) — Другий тип – це *розподільчий/заставний*.

В Україні система компенсацій за знищене під час війни житло (програма «єВідновлення») поєднує елементи як заставного (сертифікатного), так і розподільчого (цільове фінансування) підходів, де ключовим є принцип цільового використання коштів та відмови від права власності на зруйноване майно.

3) — Третій принцип – пільговий.

Надання житла за чергою чи за пріоритетом для певних категорій тих, хто потребує (ветерани, інваліди, багатодітні тощо).

4) — Четвертий: соціальний принцип.

Будівництво соціального житла за зразком масштабних житлових проєктів Швеції, Німеччини, Південної Кореї тощо.

Наприклад, Південна Корея реалізує масштабні соціальні програми, де держава (через державні корпорації та урядові ініціативи) забезпечує доступне житло, а бізнес і держава спільно стимулюють працевлаштування. Державна корпорація (Korea Land & Housing Corporation – LH) будує та управляє публічним орендним житлом. Це включає спеціалізовані типи житла для молоді, молодят, людей похилого віку, а також індивідуальні рішення для підприємців. Держава надає пільгові кредити на оренду житла та створює об'єкти, що поєднують проживання з соціальними послугами.

Роль бізнесу та держави у працевлаштуванні:

— Уряд Південної Кореї активно субсидує малий та середній бізнес (SMEs), коли ті наймають молодих спеціалістів, особливо в IT-сфері. Також існують програми, де держава покриває частину заробітної плати працівників у межах програм професійного досвіду.

Це не «безкоштовне» житло, а система низькоорендного або субсидованого житла, яка зменшує фінансовий тиск на працівників, дозволяючи їм зосередитися на роботі в приватних компаніях, що забезпечує високі темпи економічного розвитку країни.

І не варто всі житлові програми для ВПО зводити до кредитів.

«Кредити – це спроба зняти відповідальність із держави і перекласти на ВПО».

***

Президент Асоціації релокованого бізнесу (Асоціація релокованого бізнесу України) Максим МОЙСЄЄВ на фоні попередніх спікерів випромінював оптимізм та намагався сконцентруватися на тих програмах підтримки, які держава реалізовує для релокованого бізнесу.

Зокрема, Мойсєєв назвав:

а) державну програму релокації: допомога у переміщенні потужностей підприємств із зони бойових дій до безпечніших регіонів (західна Україна, Київська обл.);

б) гранти «Власна справа» (Дія): можливість отримати грантові кошти на придбання обладнання, закупівлю сировини, оренду чи маркетинг;

в) гранти на розвиток та відновлення: Уряд пропонує гранти до 8 млн грн для розвитку підприємств та до 16 млн грн для відновлення бізнесу;

г) локальні ініціативи: наприклад, програма «33-33-33», де релоковані бізнеси, область та партнери розділяють витрати на адаптацію.

«Рестарт для ВПО» демонструє, що підтримка бізнесу ВПО полягає не лише у фінансуванні.

Важливою складовою є можливість:

(1) структурувати бізнес-плани;

(2) перевіряти гіпотези разом з експертами; уникати помилок під час виходу на нові ринки;

(3) планувати розвиток на основі реалістичних показників.

Такі програми сприяють відновленню підприємницької активності, адаптації бізнесів до нових умов і поступовому масштабуванню діяльності.

Але навіть Максим Мойсєєв був змушений визнати, що попри наявність програм підтримки бізнесу ВПО на державному рівні,

— відсутнє саме визначення ***релокованого бізнесу***.

Підприємці-переселенці несуть тягар боргів, спричинених агресією росії та старих кредитів, які не лише не списуються, а й банки заганяють бізнес у жорсткі рамки.

«Ми зараз говоримо не про розвиток, а про банальне виживання», – резюмує Максим Мойсєєв.

«Тому завдання нашої Асоціації релокованого бізнесу – консолідація підприємців з окупованих територій та зон бойових дій, юридична та консалтингова допомога, просування потрібних бізнесу законодавчих змін. Ми створюємо силу, з якою повинні рахуватися, бо саме підприємці створюють додану вартість та робочі місця».

***

За словами засновника дослідницької компанії Active Group Андрія ЄРЕМЕНКА (Андрій Єременко), соціологи під час польових досліджень **стикаються зі значною апатією частини людей**.

«Лише 5-10% людей самі долучаються до програм, навчання, зустрічей, спільнот тощо. Всі інші переконані, що так, як є, так і буде. У підсумку, при нібито широкій просвітницькій кампанії, при відкритості інформації про ті ж курси профпідготовки, переважна більшість ВПО просто нічого

не хоче знати. Не проявляє первинного інтересу отримати необхідну інформацію чи знання. Це проблема, яку важко долати.

Так само, коли ми говоримо про участь ВПО у прийнятті рішень щодо вирішення їхніх власних проблем, то ми бачимо 5% активістів, які максимально інтегровані в різні ради ВПО та мають "гучні" ГО, ще менше є публічними. А ще є тотально безмовна маса людей, які чекають, що держава сама повинна до них звернутися.

Сьогодні ми фіксуємо дві тенденції:

— стійке уявлення, що ВПО можуть лише отримати якусь матеріальну допомогу від фондів, а впливати на управлінські рішення складно і неможливо;

— ***зростання відчуття несправедливості***, коли протиставляються ВПО та інші громадяни, які також страждають від війни.

І тут ми повертаємося до нашої проблеми відсутності єдиної узгодженої державної політики.

Одні (наприклад ВПО) бачать

1) — хаотичну непослідовну точкову допомогу (скоріше як подачку), а інші бачать

2) — несправедливість, коли виокремлюється одна категорія громадян і відмовляється в підтримці іншим.

На виході – громадянська напруга, яка нікуди не каналізується.

***

Підводячи підсумок круглого столу, завідувач Лабораторії протидії дезінформації КНЕУ Віталій КУЛИК зазначив, що

— якщо держава створить ефективну систему інтеграції ВПО, внутрішнє переміщення може стати фактором оновлення економіки та розвитку регіонів (стимулювання мобільності робочої сили, підвищення кваліфікації, активізація локальних ринків праці).

Якщо ж політика щодо ВПО ***залишатиметься фрагментованою***, країна ризикує отримати затяжну системну проблему:

— нерівномірний доступ до житла, нестачу робочих місць, соціальну напругу та втрату частини людського потенціалу.

Ключове питання сьогодні – не красиво презентувати ще одну стратегію.

Головне – сформувати інституцію, здатну реалізовувати продуману комплексну політику цілісно та відповідально.

Бо поки відповідальність розподілена між усіма, вона фактично зникає. А разом із нею *зникає шанс* на системне і стале рішення, яке забезпечить не тільки підтримку внутрішньо переміщених осіб, а й розвиток усієї країни.

Відділ стратегічних комунікацій ЦДПГС

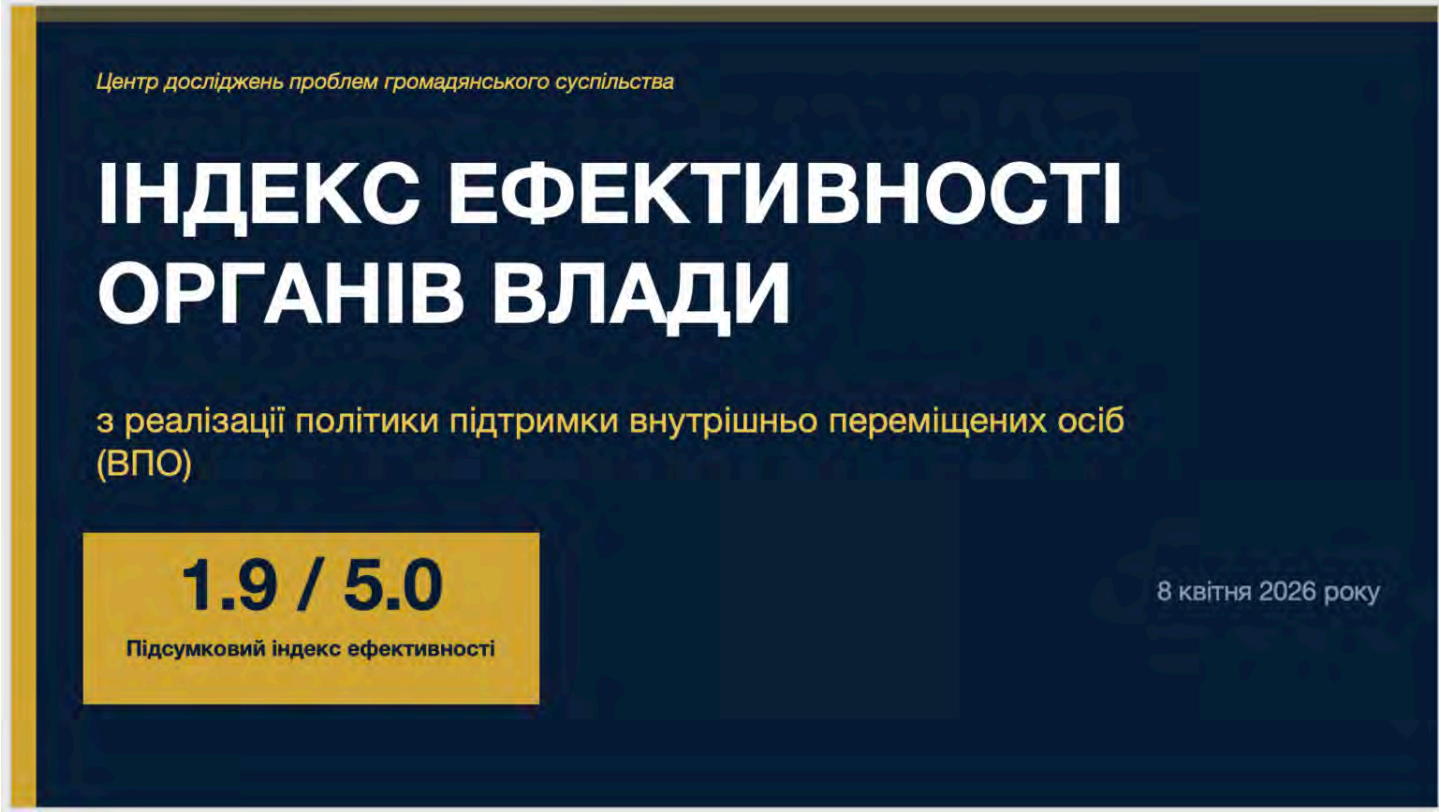
https://politcom.org.ua/криза-державної-політики-підтримки-в

***

№ 1.769-2

ІНДЕКС ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІВ ВЛАДИ З РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ПІДТРИМКИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ (ВПО)

2026-04-08

Дата: 8 квітня 2026 року

Виконавці: Центр досліджень проблем громадянського суспільства за підтримки Навчально-наукової лабораторії протидії дезінформації КНЕУ

1. РЕЗЮМЕ

У звіті представлено аналіз ефективності реалізації державної політики підтримки внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні.

Констатується наявність системних проблем, зокрема:

(1) фрагментарність державної політики та відсутність єдиного координаційного центру;

(2) незадовільне виконання програм підтримки та значний обсяг невикористаних бюджетних коштів;

(3) низька ефективність окремих інструментів (наприклад, компенсації оренди житла);

(4) нерівномірна спроможність громад щодо реагування на виклики внутрішнього переміщення.

(5) Водночас окремі інструменти (програма «Житло для ВПО», житлові ваучери, місцеві цільові програми в окремих регіонах) демонструють позитивні результати та можуть бути масштабовані.

Підсумковий індекс ефективності – 1.9 / 5.0 *(нижче середнього).*

2. КОНТЕКСТ: МАСШТАБ ПРОБЛЕМИ ВПО В УКРАЇНІ

Повномасштабна війна РФ проти України спричинила безпрецедентну ***<u>внутрішню міграцію</u>***.

Станом на *1 січня 2026 року* в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб обліковувалося понад **4,6 млн** таких осіб.

— З них внутрішнього переміщення після повномасштабного вторгнення зазнали **3,3 млн.** Постійну допомогу отримує **1,1 млн** ВПО.

Найбільша кількість ВПО перемістилася з Донецької, Харківської, Дніпропетровської, Запорізької та Херсонської областей. Понад **500 тис.** ВПО обліковується в *Харківській області*, **469 тис.** – у *Дніпропетровській*, **435 тис**. – у м. *Києві*.

Крім того, за даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, станом на грудень 2025 року:

(1) кількість переміщених громадян України в країнах Європи – понад **5,3 млн**;

(2) ще **550 тис. осіб** – в інших країнах (переважно США та Канада).

Частина цих осіб після повернення на підконтрольну територію України можуть бути обліковані як внутрішньо переміщені особи.

<u>Особливість поточної ситуації:</u>

1) — затягування війни та повна руйнація багатьох населених пунктів унеможливлює повернення значної кількості ВПО до місць попереднього проживання.

2) — Це вимагає не тимчасових, а ***довгострокових рішень*** щодо інтеграції переміщених осіб у приймаючі громади.

3. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІВ ВЛАДИ

3.1 Фінансування програм підтримки ВПО

За даними Тимчасової слідчої комісії (ТСК) Верховної Ради, з 2022 року на підтримку ВПО було передбачено близько **313 млрд грн.**

Це значні бюджетні ресурси, які, однак, не демонструють пропорційних результатів через ***системні проблеми управління***.

Ключові проблеми фінансування:

(1) неефективний розподіл коштів за «незрозумілими програмами»;

(2) значний обсяг невикористаних бюджетних коштів, які наприкінці року повертаються до бюджету;

(3) відсутність системного вирішення ключових проблем ВПО, передусім житлових.

3.2 Ефективність окремих програм

Програма	Заплановано	Використано	Ефективність
Компенсація оренди житла (2024)	~4 млрд грн	~80 млн грн	Низька
Кошти на підтримку ВПО (2024)	15 млрд грн (невикористані)	перенаправлено на відновлення житла	Часткова

Джерело: дані ТСК Верховної Ради

Висновок щодо програм:

— Програма компенсації оренди житла демонструє критично низьку ефективність (використано лише 2% від запланованого обсягу).

Це свідчить про необхідність або кардинального доопрацювання механізму, або зміни підходу до вирішення житлового питання ВПО.

3.3 Стан системної державної політики

В Україні досі **фактично відсутня системна державна політика щодо внутрішньо переміщених осіб**.

Ключові недоліки системної політики:

(1) Відсутність окремого центрального органу (міністерства), який би комплексно займався питаннями ВПО.

(2) Невиконання закону про аудит державного та комунального майна для забезпечення тимчасовим житлом ВПО (минув рік, але повноцінного обліку такого майна немає).

(3) Відсутність єдиної стратегії політики людського капіталу або політики світового українства.

3.4 Роль місцевої влади та місцеві цільові програми (МЦП)

Аналіз свідчить, що працевлаштування та інтеграція ВПО значною мірою залежать від зусиль місцевої влади, спрямованих на створення нових робочих місць та розробку МЦП.

Загальна кількість МЦП з підтримки ВПО в Україні – **1375:**

25 – комплексні програми на рівні областей та м. Києва;

1350 – програми на рівні громад та районів, з них:

683 (51%) – спеціальні програми, розроблені виключно для підтримки ВПО;

667 (49%) – загальні цільові програми (соціальної підтримки), що містять згадки про ВПО.

Ключові висновки щодо МЦП:

(1) ***Спеціальні програми працюють краще, ніж загальні зі «згадками» про ВПО,*** оскільки передбачають попередній аналіз потреб, залучення рад ВПО та окреме фінансування.

(2) Лише **16%** МЦП мають чіткі та вимірювані показники ефективності, у **54%** показники мають формальний характер, а у **30%** – відсутні взагалі.

(3) У **60%** випадків відбувається обговорення стану реалізації МЦП зі спільнотою ВПО, однак у **40%** – ні.

(4) Лише **10%** представників місцевої влади на постійній основі залучають неурядові та міжнародні організації до реалізації МЦП, **63%** такої взаємодії не мають взагалі.

(5) Найгірше співвідношення кількості МЦП до кількості громад – у Тернопільській (58%) та Харківській (30%) областях.

(6) 79% МЦП розміщені у відкритому доступі на офіційних веб-сайтах громад та районів.

Проте є «зворотний бік» – **формальність МЦП.**

Їх кількість може бути способом приховати власну неефективність.

Так, абсолютний "рекордсмен" за кількістю МЦП – Луганська область (в умовах тимчасової окупації більшості територій). Однак **ефективність роботи Луганської ОВА в сфері підтримки ВПО** більшістю експертів **оцінюється досить критично, якщо не розгромно.**

Рівень задоволеності потреб ВПО (оцінка місцевої влади):

(1) високий – 7%;

(2) середній – 63%;

(3) низький – 6%;

(4) визначити неможливо – 24%.

Разом з тим наголошується на необхідності активнішого залучення національних і міжнародних донорів, юридичних організацій та приватного сектору для підтримки цих програм.

4. ЖИТЛОВІ ПРОГРАМИ: ПОЗИТИВНІ ПРИКЛАДИ

Незважаючи на загальні системні проблеми, окремі житлові інструменти демонструють високу ефективність.

4.1 Програма «Житло для ВПО» (Держмолодьжитло)

Показник	Значення
Родини, забезпечені житлом (2024)	921
З них родини ВПО	747 (81%)
Загальна кількість осіб	2 312 (760 дітей)
Середній розмір кредиту	2,2 млн грн
Відсоткова ставка	3% річних
Проблемна заборгованість	2% (найнижча серед фінустанов)

Джерело: публічний звіт Держмолодьжитла, 25 березня 2026 року

Ключові фактори успіху програми:

(1) прозорий відбір через застосунок «Дія» з онлайн-трансляцією;

(2) унікальні умови кредитування (3% річних, перший внесок 6%, термін до 30 років);

(3) залучення міжнародних партнерів (уряд Німеччини через KfW, Банк розвитку Ради Європи).

Перспективи:

(1) у 2025 році за рахунок 50 млн євро від Банку розвитку Ради Європи житло отримали ще близько **1 100 родин** ВПО;

(2) понад 35 тисяч ВПО зареєструвалися для участі в програмі.

4.2 Житлові ваучери для ВПО з ТОТ

Із 1 грудня 2025 року запущено програму житлових ваучерів для ВПО з тимчасово окупованих територій.

Умови програми:

(1) номінал ваучера: 2 млн грн;

(2) цільове призначення: придбання або будівництво житла, перший внесок за іпотекою;

(3) термін використання: 5 років;

(4) категорії на першому етапі: ВПО зі статусом УБД або особи з інвалідністю внаслідок війни.

Програма реалізується через застосунок «Дія» в партнерстві з Мінцифри, Мінветеранів, Фондом Євразія, Фондом Східна Європа та Світовим банком.

5. ІНТЕГРАЦІЯ ВПО НА РИНКУ ПРАЦІ

5.1 Поточний стан

Дослідження показують, що більшість переселенців працевлаштувалися на новому місці проживання, проте значна частина з них змушена погоджуватися на відносно низькооплачувану роботу.

Ключові висновки академічних досліджень:

(1) працевлаштування ВПО на постійній основі залежить від відстані вимушеної міграції;

(2) ВПО вимушені погоджуватися на роботу, яка не відповідає їхній кваліфікації;

(3) існує невикористаний трудовий потенціал, який можна реалізувати ефективніше, надаючи можливість працювати за фахом.

За даними Міжнародної організації з міграції:

— 64% ВПО мають вищу або фахову передвищу освіту, але:

(1) понад 40% не можуть знайти роботу за фахом;

(2) близько 30% змушені погоджуватися на нижчі посади або часткову зайнятість.

Причина очевидна — ринок праці пропонує переважно низькокваліфіковані вакансії, тоді як уряд не забезпечує достатніх інструментів для професійної інтеграції ВПО.

5.2 Залежність від державної допомоги

За даними досліджень, **майже 40% ВПО в Україні живуть виключно на державну допомогу.**

Це свідчить про недостатню ефективність програм працевлаштування та професійної адаптації переселенців.

Водночас **державна допомога в 2025–2026 роках не покриває оплати оренди житла, що погіршило загальну ситуацію.**

5.3 Перспективи

Актуальним є питання професійної перекваліфікації ВПО. Станом на 2024 рік 20 000 українців отримали ваучери на навчання за кошти держави. Цей інструмент потребує подальшого розширення для забезпечення відповідності навичок ВПО потребам регіональних ринків праці.

6. АНАЛІЗ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ВПО

№	Вид соціальної послуги	Поточна ситуація	Проблеми та перспективи
1	Отримання статусу ВПО (онлайн через Дію / офлайн)	Процедура значно спрощена завдяки цифровізації	Обмежений доступ у сільській місцевості та серед маломобільних груп. *Перспектива:* розширення консультаційних пунктів
2	Інформаційно-консультаційні та психологічні послуги	Безкоштовні консультації через пункти підтримки та благодійні організації	Недостатня кількість фахівців у віддалених регіонах. *Перспектива:* розширення дистанційних консультацій
3	Медичні послуги	Право на безкоштовну медицину в рамках ПМГ	Перевантаженість закладів, нестача лікарів. *Перспектива:* мобільні медичні бригади, телемедицина
4	Забезпечення тимчасовим житлом	Житло у державних та комунальних закладах (школи, садочки, гуртожитки)	Обмежена кількість місць, недостатнє облаштування. *Перспектива:* модернізація та стандартизація умов проживання
5	Забезпечення харчуванням	Гарячі обіди та харчові набори від державних та благодійних організацій	Недостатня логістика у віддалених громадах. *Перспектива:* запровадження системи харчових сертифікатів
6	Освітні послуги для дітей ВПО	Доступ до дистанційного та очного навчання	Недостатня кількість місць у школах та дитсадках. *Перспектива:* розширення дистанційної освіти
7	Підтримка маломобільних ВПО	Житло, облаштоване для маломобільних осіб, допомога у веденні побуту	Обмежена кількість такого житла. *Перспектива:* збільшення доступного житла та соціальний супровід
8	Соціальні послуги для ВПО	Тимчасовий притулок, підтримане проживання, стаціонарний догляд	Недостатня кількість закладів, нестача персоналу. *Перспектива:* розширення мережі, залучення громадських та міжнародних організацій

Джерело: розроблено авторами на основі аналітичних матеріалів

7. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ

(1) Фрагментованість державної політики та відсутність цілісного маршруту внутрішньо переміщеної особи.

(2) Недостатня координація та обмежене використання даних для прийняття рішень.

(3) Переважання фокусу на факт внутрішнього переміщення, а не на потреби людини.

(4) Недостатня врегульованість процесів евакуації осіб.

(5) Дефіцит сталих житлових рішень (соціальна оренда, підтримане проживання, доступне кредитування).

(6) Нерівна спроможність громад у реагуванні на внутрішнє переміщення.

(7) Недостатня інтеграція політики щодо ВПО з економічною політикою та політикою зайнятості.

(8) Неврегульованість процесу повернення ВПО.

8. ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

8.1 Основні висновки

8.2 Рекомендації

1. Для центральних органів влади (Кабінету Міністрів України):

(1) Створити окремий центральний орган (міністерство) з питань політики щодо ВПО, світового українства та людського капіталу.

(2) Розробити та затвердити нову Стратегію державної політики у сфері внутрішнього переміщення до 2030 року з чіткими завданнями, вимірюваними індикаторами та механізмами контролю.

(3) Провести аудит усіх програм підтримки ВПО з подальшою оптимізацією або закриттям неефективних (зокрема програми компенсації оренди житла).

(4) Завершити інвентаризацію державного та комунального майна для використання під тимчасове житло ВПО.

(5) Розширити успішні житлові програми («Житло для ВПО», житлові ваучери) за рахунок залучення додаткових міжнародних ресурсів.

(6) Рекомендувати областям, районам та громадам, де ВПО становлять понад 10% населення, розробити та затвердити спеціалізовані МЦП з окремим належним фінансуванням.

2. Для Міністерства розвитку громад та територій спільно з Мінсоцполітики:

(1) Розробити Методичні рекомендації щодо підготовки МЦП, які передбачають: (а) попередню оцінку потреб ВПО; (б) залучення представників спільноти ВПО; (в) впровадження механізмів моніторингу ефективності; (г) забезпечення належного фінансування; (ґ) уникнення дублювання функцій; (д) забезпечення громадського обговорення результатів; (е) впровадження чітких та вимірюваних індикаторів.

(2) Посилити взаємодію з неурядовими та міжнародними гуманітарними організаціями для залучення позабюджетних коштів.

3. Для місцевої влади (обласних, районних військових адміністрацій та органів місцевого самоврядування):

(1) Активніше залучати самих ВПО до розробки місцевих програм підтримки (через ради ВПО, громадські обговорення).

(2) Посилювати моніторинг виконання програм та щорічно планувати бюджетні видатки на їх реалізацію.

(3) Створювати нові робочі місця з урахуванням кваліфікації ВПО, а не лише низькооплачуваної праці.

(4) Запровадити МЦП на рівні районів з метою посилення координації між громадами.

(5) Активізувати інформаційну роботу серед ВПО щодо можливостей, які надають МЦП (через інтерактивні карти, інформаційні буклети, соціальні мережі).

4. Для парламенту (Верховної Ради України):

(1) Завершити роботу над оновленим проєктом Закону про підтримку внутрішньо переміщених осіб.

(2) Забезпечити належний парламентський контроль за використанням бюджетних коштів через Тимчасову слідчу комісію.

ПІДСУМКОВИЙ ІНДЕКС ЕФЕКТИВНОСТІ

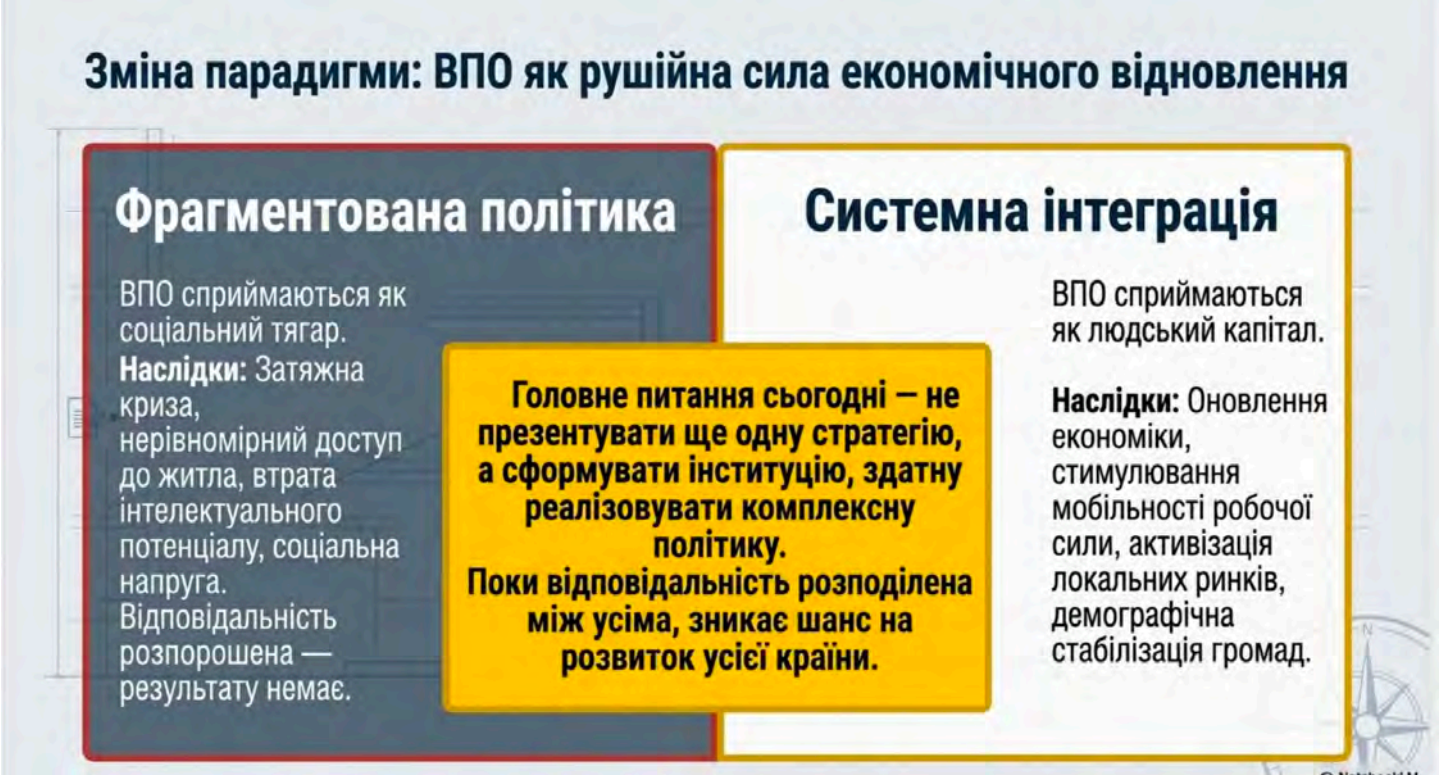
10. ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ

(1) Внутрішньо переміщені особи – це не лише соціальна категорія. ***Вони є частиною людського потенціалу країни***, від якого залежить економічний розвиток і майбутнє громад.

(2) **Якщо держава створить ефективну систему інтеграції ВПО**, внутрішнє переміщення може стати фактором оновлення економіки та розвитку регіонів (стимулювання мобільності робочої сили, підвищення кваліфікації, активізація локальних ринків праці).

(3) Якщо ж **політика щодо ВПО залишатиметься *фрагментованою***, країна ризикує отримати затяжну системну проблему: 1) нерівномірний доступ до житла, 2) нестачу робочих місць, 3) соціальну напругу та 4) втрату частини людського потенціалу.

(4) Ключове питання сьогодні – не красиво презентувати ще одну стратегію. **Головне – сформувати *інституцію*, здатну реалізовувати продуману комплексну політику цілісно та відповідально.** Бо поки відповідальність розподілена між усіма, вона фактично зникає. А разом із нею зникає шанс на системне і стале рішення, яке забезпечить не тільки підтримку внутрішньо переміщених осіб, а й розвиток усієї країни.

ПОСИЛАННЯ

1. ***Аналітичний звіт*** щодо реалізації положень Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб” ***Тимчасова спеціальна комісія*** Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, Київ, 2024 / https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/75509.pdf

2. Верховод І. С., Ісаєва А. Д. Напрями вдосконалення соціальної політики у сфері підтримки внутрішньо переміщених осіб в Україні. Інклюзивна економіка, №4, 2025. – С.7-17 / https://journals.kpdi.in.ua/index.php/inclusive_economics/article/view/313/302

3. Проєкт ***Стратегії державної політики*** щодо внутрішнього переміщення на період до 2030 року Операційного плану заходів з її реалізації у 2026-2028 роках / https://www.msp.gov.ua/legislation/draft-legal-acts/pro-skhvalennya-stratehiyi-derzhavnoyi-polityky-shchodo-vnutrishnoho-peremishchennya-na-period-do-2030-roku-ta-zatverdzhennya-operatsiynoho-planu-zakhodiv-z-yiyi-realizatsiyi-u-2026-2028-rokakh

4. Спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини «Місцеві програми підтримки ВПО: аналіз ефективності та перспективи», березень 2026 / https://www.ombudsman.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/25.03.2026-13.06%20Спеціальна%20доповідь%20Уповноваженого%20Верховної%20Ради%20України%20з%20прав%20людини.pdf

звіт підготував **Віталій КУЛИК,** завідувач Лабораторії протидії дезінформації КНЕУ

***

№ 1.770

ЗМІСТ
Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки

ПРЕАМБУЛА.....

РОЗДІЛ І.
ЗАГАЛЬНА СИСТЕМА
ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

1.1. Забезпечення формування, координація виконання, моніторинг та оцінка ефективності державної антикорупційної політики.....

1.2. Антикорупційна освіта, просвітницька робота та інформаційна політика.....

1.3. Антикорупційні програми, уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції, доброчесність у приватному секторі.....

1.4. Стратегічний аналіз корупційних ризиків у пріоритетних сферах, антикорупційна експертиза проектів та чинних нормативно-правових актів.....

1.5. Конфлікт інтересів, пов'язані з ним правила, заборони та обмеження, лобіювання.....

1.6. Фінансовий контроль суб'єктів декларування.....

1.7. Захист викривачів.....

1.8. Законність і прозорість політичних фінансів.....

1.9. Протидія корупційним і пов'язаним з корупцією правопорушенням.....

1.10. Незалежність, інституційна стійкість та ефективність антикорупційних інституцій.....

РОЗДІЛ ІІ.
ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ
У ПРІОРИТЕТНИХ СФЕРАХ

2.1. Судоустрій і статус суддів.....

2.2. Прокуратура, правопорядок і протидія кримінальним правопорушенням.....

2.3. Адвокатура та правнича допомога.....

2.4. Оборона.....

2.5. Будівництво.....

2.6. Відновлення.....

2.7. Енергетика.....

2.8. Публічні закупівлі.....

2.9. Державне регулювання та контроль у сфері економіки.....

Рис1

2.10. Оподаткування.....
2.11. Митна справа.....
2.12. Надрокористування.....
2.13. Земельна сфера.....
2.14. Аграрна сфера.....
2.15. Охорона здоров'я.....
2.16. Освіта та наука.....

РОЗДІЛ ІІІ.
МЕХАНІЗМ ВПРОВАДЖЕННЯ, МОНІТОРИНГУ ТА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ

3.1. Державна антикорупційна програма з виконання Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки.....

3.2. Координація реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання.....

3.3. Моніторинг реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання.....

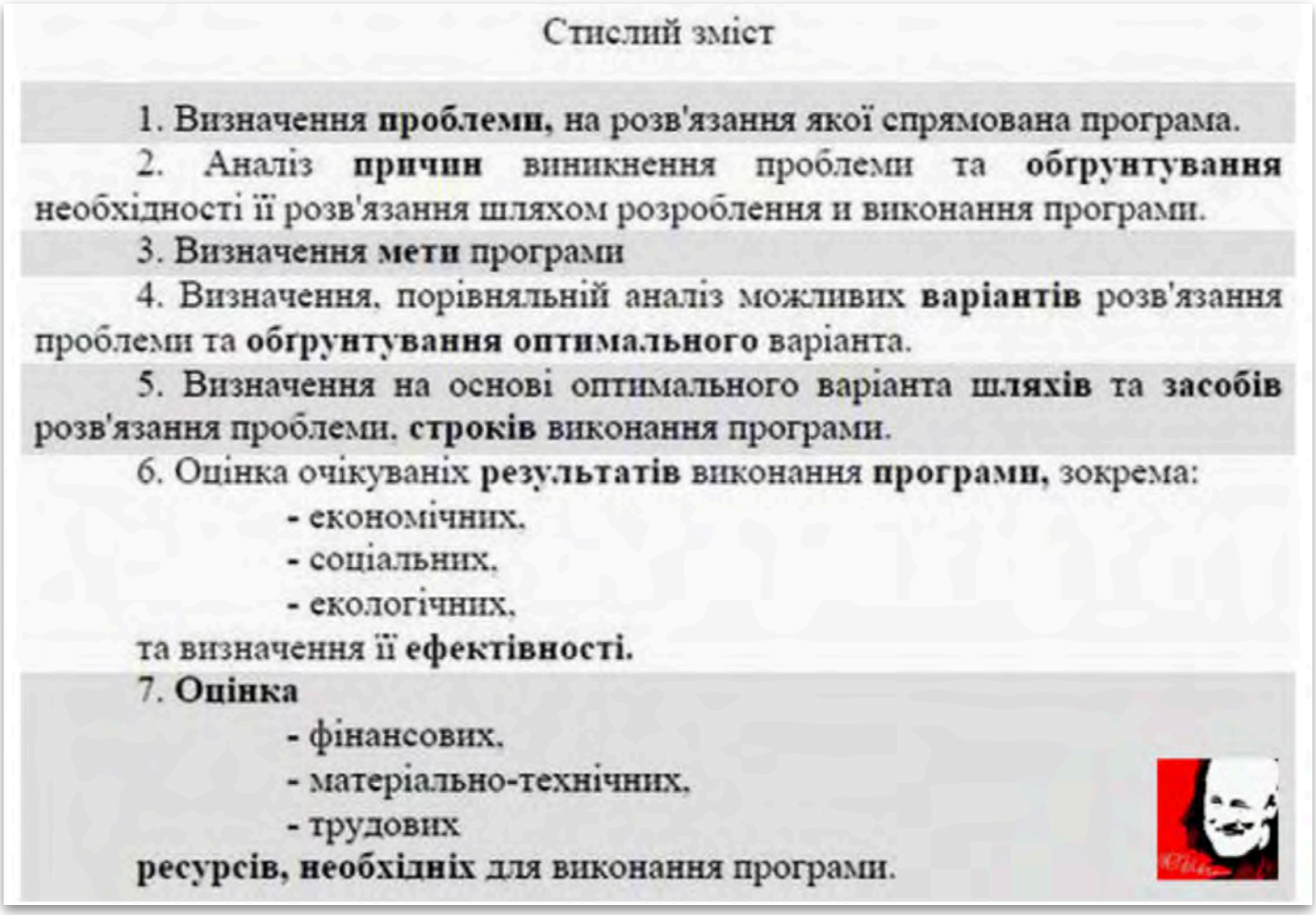
3.4. Оцінка ефективності реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання.....

3.5. Строк та завершення реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання.....

3.6. Обсяги та джерела фінансування Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання.....

3.7. Перегляд та внесення змін до Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання.....

Рис2

Стислий зміст

1. Визначення **проблеми,** на розв'язання якої спрямована програма.

2. Аналіз **причин** виникнення проблеми та **обґрунтування** необхідності її розв'язання шляхом розроблення и виконання програми.

3. Визначення **мети** програми

4. Визначення, порівняльній аналіз можливих **варіантів** розв'язання проблеми та **обґрунтування оптимального** варіанта.

5. Визначення на основі оптимального варіанта **шляхів** та **засобів** розв'язання проблеми, **строків** виконання програми.

6. Оцінка очікуваніх **результатів** виконання **програми,** зокрема:
- економічних,
- соціальних,
- екологічних,

та визначення її **ефективності.**

7. **Оцінка**
- фінансових,
- матеріально-технічних,
- трудових

ресурсів, необхідніх для виконання програми.

Рис3 (*вимоги до складу та змісту*)

***

№ 1.771-1

У листопаді 2025 року ТСК Ярослава Железняка відкрила кілька кричущих фактів щодо «Сенс Банку»

2026-04-09

Лямец

Виявилося, що численні чутки були правдою, і націоналізований у 2023 банк перетворився на обслуговуючий механізм для корупційних грошей. Йшлося не лише про справу Міндіча, а і про обслуговування грального ринку, де «Сенс» виявився новим монополістом.

То був чималий скандал, але після нього не сталося геть нічого.

Просто нічого.

1) — Усі причетні залишилися на посадах.

2) — А будь-яка згадка про «Сенс» зникла зі звіту ТСК.

3). — Антикорупційні органи теж ніби води у рота набрали.

Така сама доля спіткала перевірку *Національного Банку*, здійснену за підсумками 2025 року.

— Він виявив саме ті порушення, про які казали Железняк та представники НАБУ/САП.

— І - знову нічого.

Таке враження, ніби хтось у владі (а це *Офіс президента*, я більше не знаю, хто може приймати такі рішення) заборонив будь-який розголос щодо «Сенсу».

— Дійшло до того, що навіть потужний *НБУ* був змушений мовчати.

Що ж відбувається із «Сенсом»? І як державний банк перетворився на корупційне кубло? В мене немає жодних відповідей.

Знаю напевно, що *після зміни влади це буде потужний скандал*. Не менший, ніж схеми часів Януковича. Просто ще не настав час.

***

№ 1.771-2

"Сенс Банк" без ілюзій: що відбувалося в банку після націоналізації

БЛОГИ

2026-04-09

Сергій Лямець Блогер, журналіст 32

Не так давно ми спостерігали епічний скандал. Керівник "Укрпошти" Ігор Смелянський отримав штраф від Національного Банку за неподання звітності.

Фінансовий регулятор вкотре не дозволив поштовикам завести власний банк.

— У цьому конфлікті керівник "Укрпошти" явно неправий. Безумовно, що його організація не відповідає критеріям власника банку, і хронічно перебуває на межі банкрутства. Тож Нацбанк має рацію.

І все ж, один епізод у словах Смелянського явно заслуговує на увагу.

— Керівник "Укрпошти" звинуватив НБУ у подвійних стандартах і вибірковому нагляді.

— За його словами, є банки, в яких регулятор "не помічає порушень".

Я не знаю, який саме банк він мав на увазі. На місці Смелянського, я звернув би увагу на державний "Сенс Банк".

Цей текст про те, як під прикриттям Мінфіну, Офісу президента і двох незалежних наглядових рад відбувалися банальні зловживання, місце яким належить у часи Януковича, а не в сучасній Україні.

Вперше я наведу не лише відомі вам факти, озвучені ТСК Верховної Ради, але й деякі дані перевірок Національного Банку.

Є три вагомі причини, чому ці факти мають бути озвучені.

1) — По-перше,

державні "Сенс" і "Укргаз" розглядаються як кандидати на продаж стратегічним інвесторам. У березні 2024 року в Меморандумі з МВФ йшлося про те, що Україна має підготувати до продажу саме "Сенс Банк" і "Укргазбанк" через прозору процедуру та вибір міжнародного фінансового консультанта.

Конкурс з відбору консультанта оголошено 31 березня 2026 року. Документи приймають до 15 червня 2026. Одна й та сама компанія готуватиме обидва банки, і напевно отримає за це мільйони доларів від України.

На мою думку, потенційні покупці заслуговують на те, щоб знати справжній стан речей у "Сенсі". Вони не мусять купувати кота в мішку.

2) — По-друге,

наявність схем передбачає, що насправді "Сенс Банк" ніхто продавати не збирається.

Адже сьогодні він максимально зручний для того, щоб проводити нелегальні операції і, з високою вірогідністю, заробляти "тіньові" доходи для групи людей, наближених до влади.

Так вже було з державними "Ощадом" і "Ексімом", і масові зловживання ледь не призвели до їх ліквідації. Це корупція в її класичному прояві.

Зверніть увагу:

— згідно з умовами Мінфіну, консультант готуватиме банк до продажу до 1 березня 2029 року (що звучить як "ніколи").

Є підстави вважати, що контракт отримає вже діючий фаворит Мінфіну - ***Rothschild***, який допомагав робити реструктуризацію варантів ***Яресько***.

Він це буде чи не він, а реальним завданням консультанта може стати імітація бурхливої діяльності, а по факту - збереження ситуації в нинішньому вигляді. У читачів не повинні залишатися ілюзії щодо справжніх мотивів української влади.

3) — По-третє,

це суспільний інтерес, адже "Сенс" є державним банком.

А значить, він може коштувати державі збитків. Сьогодні офіційна влада вдає, ніби нічого поганого з банком не відбувається. Хоча, звісно, це далеко не так. Просто існує група зацікавлених осіб, які хочуть, щоб діяльність банку оточувала тиша, незважаючи на порушення.

1. ЕПІЗОД 0. ЯК ПОЧИНАЛИСЯ СХЕМИ

21 липня 2023 року "Сенс Банк" був націоналізований.

Одразу після цього в політичних і фінансових колах пішли чутки, що "Сенс" намагаються перетворити на "кишенькову" структуру влади, щоб через неї крутити фінансові схеми. Це звучало дивно.

Адже коли власником банку стає держава, слід очікувати законності, правил і прозорості.

— Можливо, так відбувається в Європі - але не в Україні. У випадку з "Сенс Банком" все пішло за найгіршим сценарієм.

Ще до націоналізації ходили чутки про те, що в "Сенсі" накопичилося багато готівки, яка сама по собі є цікавим активом для всілякого роду схемників.

Після націоналізації пішли інші розмови.

— Офіційно, влада розповідала про спроби екс-власників вивести велику суму з банку. Що відбувалося насправді, ніхто не знає.

Зовні був помітний лише *хаос в управлінні*.

— Зокрема, держава довго не могла знайти охочого управляти банком, що саме по собі було дивним - адже "Сенс" завжди входив до трійки найкращих банків України за якістю менеджменту.

Перший тимчасовий голова Дмитро Кузьмін пішов у відставку буквально через півмісяця після призначення, офіційно пославшись на стан здоров'я.

Однак джерела, близькі до Банкової, стверджували, що нового голову примушували виконувати вказівки певного тіньового "бек-офісу". Зокрема, банкір мав підписувати документи, пов'язані з розподілом грошей банку.

Незабаром обрали першу наглядову раду, яку очолив ветеран цієї справи Шевкі Аджунер. Свого часу він очолював наглядові ради "Укрзалізниці" та інших держмонополій, і прославився вмінням не виносити сміття з хати. З'явилося і нове правління, яке незабаром пов'язали з так званим "тіньовим офісом".

2. ЕПІЗОД 1. ЗАТОЧЕННЯ "СЕНС БАНКУ" ПІД ГРАЛЬНИЙ РИНОК

Обрання постійної наглядової ради і нового правління ніяк не виправило ситуацію.

Джерела у владі і в бізнесі розповідали, що банк "заточують" під обслуговування операцій грального ринку, особливо "тіньового" сегменту.

— Чому? Тому що "Сенс Банк" вже багато років вважався одним із лідерів українського ринку банківських карток.

Ось за цим *посиланням* *(див нижче)* ви знайдете трохи інформації про те, як гральний ринок виглядав до того як

— **"Сенс" зробили фактичним монополістом з обслуговування "ігорки".**

На ньому працювали кілька банків, а державний "Укргаз" контролював 50-70% операцій.

— Як вишеньку на торті, додам той факт, що "Укргаз" з моменту націоналізації вважався "мінфінівським".

У фінансових колах це означало, що менеджмент значною мірою контролювався клерками ***Міністерства фінансів*** (для порівняння, "Приват" вважався "штатівським", і так далі).

Тож цілком ймовірно, що

— в "міністерських" висмикнули ласий шматок ринку, аби віддати комусь іншому.

Щоб вибити з ринку конкурентів по ігорці, був штучно роздутий скандал навколо так званого "міскодингу".

— В результаті нього, з грального ринку були викинуті колишні лідери - "Укргаз", IBOX і "Конкорд".

Їхнє місце якраз і зайняв "Сенс".

Минув рік після націоналізації, і Sense Bank фігурував у статтях вже як банк, що обслуговував значну частку легального грального бізнесу і був еквайєром для більшості гравців.

Все це збоку виглядало як легалізація грального ринку, якби не одне "але".

— "Тіньовий" сегмент ринку нікуди не зник.

За даними різних досліджень, які проводилися у 2024-2025 роках, нелегальний сегмент грального ринку складав від 39% до 53% ринку.

— У грошовому еквіваленті, це *37–66 млрд грн щорічно*. Є підстави вважати, що ці цифри сильно занижені.

Легальні гравці ринку регулярно говорять про те, що держава жодним чином не бореться з "нелегалами", а на "білих" операторів лягає *більше фінансове навантаження*.

Це дійсно так. Хоча, як ми переконаємося далі, навіть *легальні гравці* залучені до "схем".

Хто тепер обслуговує ці потоки? Не знаю.

— Але після знищення конкурентів, багато говорили про зрослу роль державних "Сенс Банку" і, меншою мірою, "Ощадбанку".

Існують усі підстави вважати, що

— відсутність боротьби з нелегальним ігровим ринком є частиною "державної політики" в Україні.

Зокрема, **законодавча архітектура ринку була свідомо створена так, щоб у ній залишалися "діри", що дозволяють "тіньовикам"** *прокачувати гігантські обсяги грошей*.

— Одна з цих "дір" - це ***відсутність системи онлайн-моніторингу***, яку планують запровадити лише у липні 2026 року, хоча мова про неї йшла ще з початку 2000-х.

Варто сказати, що творцями діючої архітектури ринку були народні депутати, які вже багато років системно коментують "ігорку" - Данило ***Гетьманцев*** і Ярослав ***Железняк***.

Тож реальність дуже сильно відрізняється від офіційної картинки, яку вони створюють.

Це були далеко не єдині чутки, що ходили навколо "Сенс Банку".

Крім "ігорки", говорили про видачу непрозорих кредитів і незаконні операції з готівкою.

Сам банк і органи влади все заперечували, поки не настав 2025 рік.

3. ЕПІЗОД 2. ЗАСІДАННЯ ТСК

Перші підтвердження чуток дав штраф, який "Сенсу" *виписав Національний Банк* у квітні 2025 року, через цілих два роки після націоналізації.

Регулятор зобов'язав банк заплатити 4,1 млн грн за неналежне протидіяння відмиванню грошей і фінансуванню тероризму.

— Не дивно, якщо врахувати, що найбільший банк грального ринку (за чутками) обслуговував у тому числі "тіньові" потоки.

Наступні півроку банк відбивався від звинувачень, які з'являлися то в розслідуваннях "Української правди", то в заявах депутата Ярослава Железняка.

Вони вже на повну розкручували скандал, який згодом стане відомий як "справа Мідаса".

Вже були озвучені такі факти, як призначення в банк "доглядача" на ім'я Василь Веселий (раніше ніколи не мав стосунку до фінансів), існування грального бізнесу Тимура Міндіча, "схеми" з "Енергоатомом", та багато іншого. Природно, банк заявляв, що працює виключно в рамках закону, і нічого подібного не існує.

Щоправда, довіри до його заяв уже не було.

У листопаді 2025 року *відбулося* відоме п'ятигодинне засідання Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради з питань шкоди економічній безпеці України, більш відомої як "ТСК Железняка".

— Протягом зустрічі, керівник ТСК Ярослав Железняк назвав "Сенс Банк" ***ключовим каналом для "ігорки"*** і можливих корупційних схем з "***Енергоатомом***".

Це вже було серйозно.

— Присутні на засіданні представники НАБУ і САП прямо згадували "Сенс Банк" у контексті розслідування діяльності "бек-офісу" Тимура Міндіча і Олександра Мужеля.

Вони підтверджували, що ключові рішення в банку приймає не наглядова рада і не правління, а зовнішній "бек-офіс".

Цей "бек-офіс" мав пряме відношення до Ростислава *Шурми* і Тимура *Міндіча*, а по факту - до тодішнього ще керівника Офісу президента Андрія *Єрмака*.

Антикорупційні органи розглядали банк як один із майданчиків, через які могли проходити фінансові потоки злочинної організації.

Зокрема, керівник САП Олександр Клименко зазначив, що кошти, які "відмивалися" через тіньовий офіс, розподілялися по рахунках у різних банках, у тому числі і за кордоном. У "бек-офісі" обговорювалося виділення "Сенс Банком" кредиту в розмірі $20 млн Олександру Мужелю і такому собі Присяжнюку, який уже був фігурантом справи НАБУ, пов'язаної з екс-керівником Фонду держмайна Дмитром Сенниченком.

Ще одне звинувачення ТСК стосувалося нібито виведення з банку готівки - так званих "синіх доларів".

— На думку Железняка, ця готівка була пов'язана з корупцією в "Енергоатомі".

Природно, керівники "Сенсу" все заперечували.

Можливо, скандал погасив міністр фінансів Сергій ***Марченко***. Міністр висунув версію, що будь-яка інформація, яка кидає тінь на банк, може бути використана для підриву довіри до державного управління в Україні, особливо на тлі арбітражу з боку попередніх власників банку.

Мине небагато часу, і виявиться, що ця версія дуже зручна, адже вона дозволяє не боротися з порушеннями, а просто вдавати, що все нормально.

4. ДИВНІ ЗБІГИ

Вибухнула чергова медійна бомба, а потім все раптово закінчилося.

1) — Може здатися дивним, але ТСК не мала жодного ефекту.

2) — Правоохоронці не відкрили жодних нових справ за фактом.

Більше того,

3) — у звіті ТСК не було жодного слова про "Сенс".

Так, у документі йдеться, що 54 млрд грн/рік відмиваються через банки (через "міскодинг", P2P).

— Публікую посилання на *звіти* обох ТСК, які на той час очолював Ярослав Железняк.

— *Обидва* - "порожні", тобто без конкретних прізвищ та назв.

Звіту ніхто не надав значення, що наводить на думку про те, що *ігнорування було усвідомленим рішенням*.

Мені впали в очі ще кілька деталей, пов'язаних з роботою слідчої комісії.

1) — Перша. Лінія поведінки міністра фінансів.

На засіданні ТСК Сергій ***Марченко*** давав свідчення з питань управління державними активами, включаючи "Сенс Банк" і "Енергоатом".

Міністр фінансів заперечував, що на призначення в банку впливали фігуранти "плівок Міндіча" або Ростислав Шурма.

Марченко відповів, що міністерство працює виключно через офіційні механізми корпоративного управління та інформацією про діяльність "бек-офісів" не володіє.

Цим він викликав на себе вогонь критики з боку Железняка та його колег.

Справді, чи міг Марченко не знати про схеми? Це малоймовірно, адже саме Міністерство фінансів представляє державу в управлінні держбанками, бере участь у призначенні наглядової ради і навіть має у своєму штаті спеціальний департамент з контролю держбанків.

— За словами Железняка, "у бек-офісі Міндіча розподіляють посади", вирішують "дати кредит $20 млн Мужелю і Присяжнюку".

Железняк підтвердив, що персона Василя Веселого зафіксована не лише розслідуванням Михайла Ткача ("Українська правда"), але й документами ТСК, "якого називають "доглядачем" за "Сенс Банком".

"У нас точно все нормально з державним управлінням державними банками? Я нічого не переплутав?" - запитав голова ТСК міністра фінансів Сергія Марченка.

Але ось що дивно. Той відповів відмовкою, і - *жодних наслідків*.

2) — Друга. Не було наслідків і для голови правління "Сенс Банку" Олексія *Ступака*.

Таке враження, що комісія задовольнилася його словами: "Василь Веселий був радником наглядової ради попередньої. Коли припинилися повноваження попередньої наглядової ради, повноваження Василя Веселого втратили чинність".

Коли Железняк заперечив, що Веселий досі присутній в офісі "Сенс Банку", той відповів, що Веселий не бував в офісі "Сенс Банку" після того, як утратив повноваження. Робота ТСК просто припинилася, а Ступак залишився на своєму місці.

Це теж дивовижно.

Справді, після скандального розкриття "Української правди" Василь ***Веселий*** з банку дійсно звільнився.

Однак на зміну Веселому *прийшов його давній бізнес-партнер* – Микола ***Гладишенко*** (він керував ТОВ "Vel Mit Invest", засновником якої був Веселий).

— Його призначили головою наглядової ради "Сенсу". Тепер вплив з неформального став цілком реальним.

Чи міг про це не знати *Ступак*?

— Також Железняк зазначив, що інкасацією в банку займається компанія СІТ, яка зареєстрована за тією самою адресою, що і завод Тимура ***Міндіча***. Ступак відповів, що відбір компанії пройшов за конкурсом.

І - нічого.

На цьому питання закінчилися, що саме по собі дивно, враховуючи резонанс справи. Наче надійшла команда не давати хід справі.

Особисто в мене склалося враження, ніби вся ***суть роботи ТСК*** полягала саме в ***медійному скандалі***.

1) — Ніхто й не збирався наводити лад у "Сенс Банку".

2) — Всі необхідні зміни вже відбулися в той момент, коли змінилося керівництво Міністерства енергетики і "Енергоатому".

5. ЕПІЗОД 3. ПЕРЕВІРКА НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ

Я вже зазначив, що у звіті ТСК Железняка жодного разу не згадується "Сенс Банк", хоча вся логіка вказує саме на нього.

Документ ТСК більше нагадує реферат на загальну тему, в ньому немає жодної конкретики.

1) — У звіті містяться загальні дані, які підтверджують масштабні схеми ухилення від сплати податків у гральному бізнесі і маніпуляцій банків, зокрема, "міскодинг", P2P і масове відкриття рахунків на одного клієнта.

2) — Але - **без прізвищ та назв**.

Геть інша річ - офіційний документ *Національного Банку*.

За підсумками 2025 року НБУ провів перевірку "Сенс Банку".

Те, про що ТСК говорила загалом, підтвердилося в деталях.

Більше того, за моїми даними, банк отримав від регулятора штраф у розмірі 30 млн грн.

Порівняно з іншими банками, це небагато – бувають санкції і на 180 млн грн. Останній відомий штраф "Сенсу" зафіксований у 2024 році, і лише на 4,1 млн грн.

Але ось важлива деталь.

— Саме цей штраф у 30 млн грн не стали показувати офіційно, а оформили як добровільне перерахування банку на ЗСУ.

Мабуть, таки існує

— негласне рішення "згори" не допускати жодного скандалу за участю "Сенсу", і НБУ мусить його виконувати.

Розкажу деякі факти з того, що стало відомо мені.

Зокрема,

— спеціалісти банківського нагляду виявили масове відкриття рахунків на одну людину, щоб обійти чинні обмеження НБУ на зняття готівки. Наприклад, на одну людину були відкриті 18 рахунків за два дні, на іншу - 73 рахунки за три (!) дні, на третю - 152 поточних рахунки за півроку. Через них знімалися мільйони гривень, після чого рахунки закривалися. Явище було настільки масовим, що за 2025 рік з рахунків банку було знято 30 млрд грн, у тому числі з порушеннями - 3,3 млрд грн.

Є вірогідність, що величезні схеми готівки знімалися для цілей, пов'язаних з корупцією навколо "Енергоатому".

Також НБУ зафіксував комісії з *клієнтів* нижче собівартості.

— Говорячи про клієнтів, йдеться про найбільших ***операторів грального ринку***.

Наприклад,

— для звичайних клієнтів "Сенс Банк" встановив стандартні тарифи на інтернет-еквайринг від 1,7% до 2,2%.

При цьому, для окремих компаній встановлені індивідуальні тарифи:

—для ТОВ "ФАВБЕТ", ТОВ "ГЕЙМДЕВ", ТОВ "КАЗИНО ЮА" - 0,9% при собівартості 1,1%

— ТОВ "АП.МИ Фінанс" - 1% при собівартості 1,1%.

Сам банк пояснив, що комісії знижені для збільшення обороту клієнтів.

— Однак, за моїми даними, обороти так і не зросли.

— Банк банально ***недоотримав гроші***.

Аналогічним чином,

— банк занизив тарифи з перерахування грошей з картки на картку для окремих операторів.

— При стандартному тарифі 0,5-1,5% клієнтам ТОВ "ФАВБЕТ", ТОВ "ГЕЙМДЕВ" і ТОВ "КАЗИНО ЮА" встановили тариф 0,35%.

В результаті, державний банк недоотримав мільйони гривень. Це зафіксовано в акті НБУ.

Все це може виглядати як звичайне управлінське рішення. Банк вирішив занизити тариф, аби збільшити обороти.

Однак слід врахувати три моменти.

1) — Перший

- згідно з постановою НБУ, "Сенс Банк" не перераховує прибуток до бюджету, а спрямовує на рекапіталізацію. Наглядова рада і правління мають чіткий пріоритет - нарощування капіталу. А значить, жертвувати прибутком вони не мають права. Знижувати тарифи в індивідуальному порядку – буквально проти правил.

2) — Другий

- знижки мають сенс, якщо банк відчуває конкуренцію з боку інших банків. Однак "Сенс" вже фактичний монополіст на ринку обслуговування платежів грального ринку. Через нього, за різними

оцінками, проходить 80-85% оборотів ринку. А значить, він навряд чи потребує надання знижок. Навпаки, він може диктувати тарифи.

3) — Третій і найважливіший момент

- за словами моїх джерел у фінансових колах, **подібні операції говорять не про знижки, а про *нелегальні операції***.

Вони вважають, що **знижені тарифи застосовувалися керівництвом банку для отримання частини доходу *готівкою***.

Враховуючи всі обставини "справи Мідаса", мені легше повірити саме в цю версію.

А тепер уявімо собі обороти "Сенс Банку".

— Комісійний дохід від "ігорки" складає 73% усіх комісійних доходів банку. У грошах, у 2023 комісії грального ринку склали 627 млн грн, у 2024 – 619 млн грн.

Напевно, за 2025 роком комісії явно не менші. Тож можете уявити собі, про які обсяги готівки може йтися.

Зауважте також, що приблизно половина грального ринку - неофіційна.

За оцінками моїх джерел, **"Сенс Банк" обслуговує ці потоки теж**.

Як саме вони виглядають за документами, я не знаю. Але навряд чи ці платежі проходять як комісійні від грального бізнесу. Швидше за все, йдеться про так званий "міскодинг" - платежі проходять за іншими статтями.

Але і це не межа.

Деякі юридичні деталі взагалі вкрай складно пояснити, враховуючи, що йдеться про державний банк.

Наведу приклад.

— У 2024 році за короткий проміжок часу (з 10 по 23 липня 2024 року) до банку були заведені три компанії. Всі три отримали індивідуальний тариф, який значно нижчий за собівартість послуг банку (перерахування з картки на картку 0,35%, за еквайрингом - 0,9%).

Як я вже говорив, це може свідчити про те, що частина доходу могла йти керівництву банку та/або його кураторам у вигляді готівки.

—. Дві з них - ТОВ "БУКМЕКЕРСЬКА КОМПАНІЯ "ФАВБЕТ" і ТОВ "КАЗИНО.ЮА" належать Андрію Матюсі, якого звинувачують у зв'язках з РФ.

Як це?

У випадку з іншими банками, подібні порушення цілком могли коштувати десятків мільйонів гривень штрафу, зміни менеджменту або навіть втрати ліцензії.

Однак "Сенс Банк" - легко вийшов із становища.

Всі високопосадові куратори блоку "ігорки" в "Сенс Банку" залишаються на своїх посадах:

Олексій Ступак - голова правління банку.

Інна Тютюн – заступниця голови правління, яка курує саме гральний бізнес.

Марина Ревуцька – директорка департаменту платіжних рішень банку. Гральний бізнес перебуває в її прямому управлінні.

За моїми даними, за всіх понесла відповідальність Ольга ***Артюх*** – співробітниця корпоративного блоку, яка раніше займалася енергетичними компаніями.

За даними моїх джерел, Ступак мав намір її звільнити, але після дзвінків впливових людей її залишили, і до сфер відповідальності додали гральний бізнес. Звільнення таки відбулося, після перевірки регулятора.

Традиційне рішення – виставити винним клерка середнього рівня.

Цілком можливо, що офіційна причина звільнення інша. Власне, до пані Артюх питань немає. Зрозуміло, що не вона була головною у цьому процесі.

НБУ зафіксував описані факти порушень у своєму звіті.

— Щоправда, **жодних офіційних висновків не зробив**.

Більше того,

— штраф сховали.

Виходить, що за підсумками останньої перевірки "Сенс Банку" - немає нічого.

Вкотре виникає підозра, що "згори" надійшла команда не давати хід справі.

Хтось явно зацікавлений вдавати, що все нормально, і нічого поганого, а тим більш кримінального не відбувається.

Обслуговування грального ринку, як і раніше, проходить без зайвої уваги.

***

№ 1.771-3

Сіра схема грального бізнесу. Forbes дізнався, які гемблінгові компанії та банки підозрює БЕБ

16 лютого 2023

Тася Мельник, Сергій Шевчук

Бюро економічної безпеки (БЕБ) підозрює, що до схеми з приховуванням мільярдів обороту щомісяця можуть бути причетні найбільші гемблінгові компанії, державний Укргазбанк та інші приватні банки. Про це йдеться в матеріалі *Forbes*

1. Ключові факти

(1) Розслідування БЕБ стосується ймовірного ухилення грального бізнесу від сплати податків за допомогою так званого міскодингу. Щомісяця через банківську систему проходило 7–10 млрд грн подібних транзакцій, розповіли співрозмовники Forbes серед держпосадовців, знайомих із матеріалами розслідування, топменеджерів грального бізнесу та представників банків.

(2) Офіційно держпосадовці, знайомі з матеріалами розслідування, не розголошують назви компаній та банків, що використовували описані схеми ухилення. «Слідча таємниця», – сказав Forbes очільник БЕБ Вадим Мельник. За його словами, у полі зору правоохоронців – «усі найбільші

гравці». Йдеться дійсно про більшість великих компаній, які оперують онлайн, додав на правах анонімності один із депутатів.

(3) Ім'я найбільшої гемблінгової компанії України Parimatch як одного з фігурантів справи назвали три співрозмовники Forbes серед держпосадовців, знайомих із матеріалами розслідування та банкірів. Parimatch заперечує, що користувалася послугами банків для міскодингу.

(4) До п'ятірки найбільших гравців на азартному ринку, крім Parimatch, входять Favbet, Cosmolot, Vbet та PinUP, говорять Forbes два співрозмовники на ринку. Favbet не коментує тему міскодингу й не називає суму сплачених податків. Свою причетність до схеми заперечує і PIN-UP. Інші компанії не надали відомостей щодо своєї позиції на момент публікації матеріалу.

(5) Як розповів Forbes на умовах анонімності топменеджер однієї з гемблінгових компаній, зараз є неофіційна домовленість: бізнес може працювати «в сіру» через міскодинг, доки не приймуть законопроєкт, який урегулює цю схему.

(6) У матеріалах справи БЕБ є назви дев'яти фінустанов, писав нардеп Железняк. Депутат прямо не вказує їхні назви, проте з його допису можна здогадатися про державний Укргазбанк і приватний Айбокс Банк.

(7) Три співрозмовники Forbes на банківському ринку та серед нардепів сказали, що в матеріалах справи БЕБ фігурують державний Укргазбанк і приватний Айбокс Банк. Також, за словами двох співрозмовників, йдеться про Сенс Банк, Конкорд Банк, а також низку невеликих установ (Оксі Банк, Комінбанк та інші). Оксі Банк та Укргазбанк на момент публікації не відповіли на прохання Forbes про коментар.

(8) Представники Айбокс Банку та Конкорд Банку в коментарях Forbes заперечують участь установ у міскодингу на користь грального бізнесу. В коментарі пресслужби Конкорд Банку сказано, що в банку не проводилося обшуків чи інших слідчих дій за цією справою. У коментарі, переданому пресслужбою Сенс Банку, стверджується, що інформація про причетність установи до схем із міскодингом не відповідає дійсності. Після публікації голова правління Оксі Банку Олексій Столяров зявив Forbes, що його банк «не бере участі в здійсненні операцій міскодингу для грального бізнесу та не має укладених договорів з операторами грального бізнесу».

(9) За словами трьох співрозмовників серед посадовців, знайомих із матеріалами справи, та учасників ринку, саме державний Укргазбанк був лідером за обсягами операцій від грального бізнесу. «На нього припадало 50–70% операцій», – сказав на правах анонімності співрозмовник серед банкірів. Він не надав підтверджень своїм словам. Після розгляду

розслідування у ТСК Верховної Ради позицію CEO Укргазбанку залишив Андрій Кравець (його ім'я зникло з переліку топменеджменту на сайті банку).

(10) Зараз в усіх банках, які надають послуги еквайрингу в сегменті e-commerce, діє позапланова перевірка НБУ, каже співрозмовник у одній із таких установ. Конкретної відповідальності за міскодинг українськими законами не передбачено, але НБУ може застосувати заходи впливу від письмового попередження до тимчасового призупинення або й відкликання ліцензії. За словами двох співрозмовників у НБУ, наразі регулятор готує реакцію. «Вона буде жорсткою», – обіцяє один із них.

(11) Також наприкінці минулого року міжнародні платіжні системи значно посилили контроль за суміжними до «ігорки» кодами платежів, додає банкір. «Тому з грудня більшість гравців перестали працювати з платежами за відеоіграми», – каже він. Штрафи за можливі зловживання починаються з сум у десятки тисяч доларів, додає співрозмовник.

2. Контекст

Міскодинг, на якому акцентують увагу депутати та правоохоронці, – один із ключових методів у цьому процесі. Йдеться про зміну коду призначення платежу. «Уявіть, що каса в супермаркеті торгує тютюновими виробами, але зареєстрована як та, що продає лише продукти», – пояснював директор Асоціації членів платіжних систем ЄМА Олександр Карпов.

У випадку з гемблінгом код індустрії 7995 найчастіше змінюється на 7994, що відповідає комп'ютерним іграм. Банк отримує платіж (депозит) від клієнта азартного бізнесу, але якщо гравець виграє, то установа відправляє йому виграш, маркуючи операцію кодом від іншої галузі, чи вказує, що це звичайний переказ із карти на карту, оплата рекламних послуг тощо. «Це вже інші ставки податку, – пояснював дотичний до гральної індустрії юрист, який попросив не згадувати його імені в цій статті. – Можна дуже дешево заробляти гроші».

Також деякі гральні компанії створюють вебсайти-двійники. На них вони ведуть основний онлайн-бізнес, щоб не сплачувати необхідні податки, йшлося в грудневому релізі БЕБ після обшуків. Про притаманну гральній індустрії систему з двох сайтів (на доменах com, net або org та ua) розповіли незалежно один від одного топменеджер гемблінгової компанії та високопосадовець у банківському секторі. Обидва погодились говорити на правах анонімності.

У 2022-му держбюджет отримав від ліцензійних платежів грального бізнесу 1,2 млрд грн, тоді як податку з доходу – лише 80 млн грн, а податку на прибуток – нуль, перелічує старший економіст Центру

економічної стратегії Юрій Гайдай із посиланням на відкриті дані Міністерства фінансів.

Щоправда відкриті бюджетні дані Мінфіну по податках з доходів і прибутку відрізняються від того, що дає ДПС, додає він.

«Можливо, частина надходжень потрапила в інші статті», — уточнює Гайдай.

Гемблінгові компанії називають суттєво вищі цифри податків.

Ймовірно, попри позаминулорічну легалізацію, *держава досі не розуміє реальних оборотів грального бізнесу*.

***

№ 1.772-1

Так точно. Мій знайомий зупинив проект по запуску газопоршневої генерації саме з цих

2026-04-09

Ніколов

Тобто мегаватів від нього не буде в мережі на наступний опалювальний сезон через суму рукожопих рішень нкрекп.

І да. Електроенергія і газ ніяк не буде дешевшими.

Дурна еквілібристика Зеленського з соціалістичними цінами для населення і капіталістичними для бізнесу доведе нас до цугундера.

Популізм не зробить «ціни стоп!» Буде дефіцит.

***

№ 1.772-2

Володимир Кудрицький: «Уряд фактично заблокував побудову розподіленої генерації»

Володимир Кудрицький, очільник Укренерго у 2020–2024 рр.

7 квітня 2026, 15:00

Валентина Мерещук, випускова редакторка

З погляду захисту об’єктів критичної інфраструктури ситуація наступної зими має бути набагато кращою, вважає колишній очільник Укренерго (2020–2024) Володимир Кудрицький.

А от щодо побудови нової генерації експерт уже не такий оптимістичний.

Чому?

Володимир Кудрицький розповів на дискусії, присвяченій підготовці до наступного опалювального сезону, що проходила в межах спільного проєкту *LB.ua* та *EFI Group* «Нова країна».

«Я не маю доступу до закритої інформації, але з того, що чую, розумію, що в питанні захисту є шанс, що наступної зими буде краще, ніж було цієї. Тому що захищають підстанції обленерго, трансформатори на електростанціях. Це дуже важливо. Захищають елементи, які не належать до електроенергетичної системи: компресорні станції, які качають газ, насосні групи водоканалів ключових міст, інші критичні об'єкти тощо.

Тобто з погляду захисту (зроблю прогноз, бо я неофіційно можу собі це дозволити) буде краще», — заявив Володимир Кудрицький.

А от заявлених *1,5 ГВт нової генерації* до наступного опалювального сезону не буде, упевнений він.

«Чому її не буде? *Розподілена генерація* — це критично важливий елемент для виживання країни під час війни. Це слова прем'єр-міністерки пані ***Свириденко***. Ще півтора місяця тому в нас було по чотири черги відключень. Потім потепліло, весь фокус уваги, який у лютому/січні був на розгортанні розподіленої генерації, згас.

І сталося кілька подій.

1) — Перша подія

— оператори цих нових газових електростанцій 14 березня отримали повідомлення, що з 9 березня вони не споживають газ, який надавали за спеціальною ціною, і за той період — 9–14-те — мають сплатити штраф, тому що уряд ухвалив рішення заднім числом», — зауважив Кудрицький.

2) — «Другий факт.

— 30.03 уряд, коригуючи попереднє рішення, каже, що ми даємо пільговий газ прифронтовим територіям, там, де є газопоршневі газотурбінні установки, але тільки тим, які введені в роботу з 1 грудня 2025 року. Ті газопоршневі установки, які працювали в листопаді 2025 року, в жовтні (пам'ятаєте, як у нас усе добре було?), вони не потрібні і шкідливі. У них буде ціна газу в півтора-два рази вища.

3) — І третій факт.

— З 1 квітня наш енергетичний регулятор у своїй нескінченній мудрості знижує ціну електроенергії, за якою я маю право на ринку продавати ресурс, який виробляє електростанція.

Тобто є покупець, який хоче заплатити 7 000 грн за МВт/год, є продавець, який може продати за 7 000 грн.

Є регулятор пан Власенко (Юрій Власенко, очільник НКРЕКП. — Ред.), який каже: "5600 — ваш максимум. Ідіть в ліс”.

Відповідно ринкова ціна на газ на тлі іранської кризи й адміністративне обмеження ціни на електроенергію, на продукт, який з цього газу виробляють», — додав Володимир Кудрицький.

Через це, за словами колишнього очільника ***Укренерго***, інвестори, які будують нову генерацію, зайняли позицію очікування і зараз на стадії зупинки проєктів.

Вони чекають на розуміння, що уряд далі збирається робити з цінами на електрику й газ.

> «Зараз початок квітня, на розгортання цієї нової генерації треба 8–10 місяців. Тому ми можемо планувати розгортання цієї нової генерації, очікувати її,
>
> але
>
> **— рішення про цю генерацію ухвалює не прем'єр-міністр, не президент, не уряд і не народний депутат.**
>
> ***Її ухвалює інвестор***», — зазначив експерт.

Він підкреслив: **лише два адміністративні рішення**

> 1) — ***обвалили імпорт*** і
>
> 2) — ***зупинили вже побудовану газопоршневу генерацію***.

«Я хочу загострити на цьому увагу. Є історії про стратегічні речі, про ППО, а є історії про два рішення, через які завтра не запрацює газова генерація і немає імпорту. Їх виправити досить легко. Мені здається, що це прикладна історія.

…Не треба думати, що ми якимись локальними рішеннями зможемо компенсувати 7 ГВт дефіциту, про який говорив президент Зеленський цієї зими.

У нас єдина енергосистема і два фактори стійкості — 1) нарощення захисту і 2) *розгортання нової генерації*.

Повторюся:

> **— з першим, я вірю, у нас буде непогано; з другим — величезна проблема.**

Я дуже сподіваюся, що ті адміністративні рішення, які дозволять розблокувати цей процес, дадуть нам якщо не на наступну, то хоча б через зиму можливість отримати ці 1,5 ГВт додаткової потужності, без якої на нас чекає така сама ситуація, як була минулої зими», — резюмував ***Кудрицький***.

***

№ 1.773

Повернення «варягів»: чому МВС знову робить ставку на соратників Саакашвілі з кримінальним минулим замість українських службовців?

2026-04-10

Невже на 5-й рік великої війни в Україні не знайшлося гідного очільника для Інтерполу?

Призначення Зураба ***Адеїшвілі*** керівником українського бюро Інтерполу та директором Департаменту міжнародного поліцейського співробітництва Нацполіції пройшло без офіційних анонсів, попри доволі неоднозначний бекграунд кандидата.

Колишній міністр юстиції та генпрокурор Грузії часів Саакашвілі вже 13 років перебуває у міжнародному розшуку за запитом Тбілісі.

> — На батьківщині Адеїшвілі заочно засуджений за організацію катувань у в'язницях, захоплення телеканалів «Імеді» та «Іберія», викрадення депутата Коби Давіташвілі та прикриття вбивства Буті Робакідзе. Ситуація створює цікавий прецедент: людина з «червоного списку» Інтерполу тепер офіційно представляє цю організацію в Україні.

До цього призначення Адеїшвілі очолював департамент міжнародно-правового співробітництва в Офісі Генпрокурора Костіна, де особисто контролював питання екстрадиції. Саме цей підрозділ відмовив Грузії у видачі Адеїшвілі, що й не дивно, адже конфлікт інтересів очевидний.

Кар'єра посадовця в Україні тісно пов'язана з використанням західних грантів.

> — Під його кураторством у 2023 році було створено Координаційний центр підтримки потерпілих, на який виділили 25 млн грн бюджетних коштів та значну технічну допомогу від США та ЄС через організацію IDLO. Через цей механізм Адеїшвілі лобіював призначення на керівні посади лояльних осіб, зокрема заступницю генпрокурора Вікторію Литвинову та начальника департаменту Олексія Бонюка.

Фінансовий стан новопризначеного очільника Інтерполу демонструє класичну схему *приховування активів*.

> — Згідно з декларацією за 2025 рік, Адеїшвілі не має власного авто, проте користується Land Rover Discovery Sport, записаним на Ірину

Данько. Його дружина, Майя Месхішвілі, володіє двома будинками в Угорщині (200 та 102 кв. м), придбаними у 2017 році за 12,4 млн грн. Крім того, на неї оформлено BMW X6 за 2,16 млн грн та частки у трьох угорських компаніях (ТОВ «Ел Греко», ТОВ «ДалліонПро»), активи яких оцінюються у понад 1,1 млн грн. При річній зарплаті Адеїшвілі в 1,38 млн грн родина зберігає 64 000 доларів готівкою та понад 1,3 млн угорських форинтів на рахунках у CIB Bank.

Невже на п'ятому році повномасштабного вторгнення, серед українських службовців, які щодня доводять свою вірність державі в умовах реальної війни, не знайшлося жодного гідного кандидата на цю посаду?

Повернення до сумнівних кадрових експериментів із «варягами» (нехай з «опозиційними», чи як вони їх називають, поглядами) замість опори на власних кадрах, ставить під сумнів не лише прозорість політики МВС, а й повагу до українських захисників та народу.

***

№ 1.774

Людська думка розвивається «стилями» - різними способами використання окремих зразків і категорій мислення

Чаплигін

Це як в мистецтві - де завдяки стилю ми класифікуємо подібності та відмінності, що зустрічаються в різних мистецьких формах.

В політиці ж стиль також є способом, мислення про окремі соціальні явища і про суспільство в цілому.

А різні стилі мислення розвинули, відповідно, різні ідеологічні напрямки.

Так що можна говорити про політичні стилі мислення - «ліберальний», «соціалістичний», «консервативний» та ін., так як про мистецькі стилі - наприклад «бароко», «романтизм», «класицизм»...

Чому тоді українцям весь час пропонується один і той же політичний набір, але під різними партійними обгортками, – владу олігархії, чиновників, толерантне божевілля,

— *соціальний популізм* у внутрішній політиці та *напівколоніалізм* в політиці зовнішній?

А все тому, що більшість українців за своїм стилем мислення є *наївними реалістами*

– вони ототожнюють сутність і явище, вважаючи, що речі по суті є такими, якими даються пізнанню в явищах.

Проте єдність сутності та явища не означає їхнього збігу.

Це діалектична єдність відмінного:

1) — сутність завжди прихована за явищами.

2) — Сутність завжди виступає як внутрішній зміст явищ, прихована від безпосереднього сприйняття.

А ось змінити стиль мислення означає здійснити перехід від сфери сприйняття безпосередньо даного явища до сфери усвідомленої сутності є рухом від уявного до істинного, від симулякру до оригіналу, від неавтентичного до автентичного.

В *Політичному* це означає перехід від політики до політичної метафізики, від явищ до сутностей.

— Почати мислити ***сенсами***, ***принципами*** та ***структурами***, які лежать в основі конкретної сьогоднішньої політики та економіки. Діяти на випередження.

Концептуально-філософський вимір іншого стилю мислення полягає не лише в руйнуванні застарілої системи, яка дискредитувала себе, а в повному перезавантаженні суспільства.

Тому мова йтиметься не лише про деградацію традиційних морально-культурних цінностей, втрату національної ідентичності чи лицемірство владоможців.

А, в першу чергу, про неприйняття ідеологічної колонізації українського суспільства.

А це означає боротьбу за вкорінену в традицію і соціум людину, захист людської ідентичності від будь-яких концептів фрейдо-марксистського бачення індивіда, перевагу політичного виміру суспільного життя над економічним та ін.

Саме такий стиль мислення дасть відповідь на ті економічно-політичні процеси та виклики, які ставить перед нами XXI століття та можливість рішуче відкинути провінційний стан країни.

І тут немає нічого тяжкого – адже стиль мислення це всього лиш навички сприйняття та опису реальності, які людина використовує у власній розумовій активності.

Змінюймо стиль мислення.

***

№ 1.775

В.Зеленский: «Путин знает, что я понимаю, зачем ему нужен наш пояс крепостей»

2026-04-10

Илларионов

Интервью Владимира Зеленского британскому журналисту Аластеру Кэмпбеллу,

The Rest Is Politics: Leading,

9 апреля 2026 г.

https://www.youtube.com/watch?v=-uCjUbVu5aY

1. «Путину это обойдется в годы войны и в потери до миллиона человек»

21:16

АК.: Наша служба безопасности на этой неделе представила отчет, в котором говорится, что на линии фронта ситуация для вас складывается лучше, чем когда-либо за последний год; и всё же в риторике по-прежнему звучит мысль о том, что «он всё еще продолжает», что «он не останавливается». Так чего же, по вашему мнению, он [Путин] пытается добиться сейчас?

ВЗ.: Думаю, что на сегодняшний день он осознал: он не сможет оккупировать нас полностью. Он признал это — и для самого себя, и для наших партнеров. Я уверен, что иногда для вас ситуация выглядит иначе. Порой он делится с партнерами тем, что у него действительно на уме. Но он признает, что сейчас оккупировать нас ему не под силу.

Второй момент.

Вполне объяснимо, что сегодня на фронте он несет столь тяжелые потери. У него не хватает достаточно хорошо подготовленных людей — того количества обученных солдат и офицеров, которое требовалось бы для нашего уничтожения; и для этого ему нужно время.

Я полагаю, что его цель — найти выход из ситуации, который выглядел бы как победа.

Именно поэтому он пытается добиться нашего ухода из Донбасса дипломатическим путем — посредством диалога, через убеждение нас американскими партнерами в том, что мы сами должны уйти из Донбасса. Ведь для него удержание этих территорий сопряжено с огромными потерями — речь идет, к слову, о сотнях тысяч жизней.

Мы видим: он мог бы оккупировать Донбасс в течение нескольких лет — *если* у него это получится

> (я имею в виду не вопрос «сможет он или нет», а именно условие «если он окажется способен это сделать»);

но для этого ему потребуется больше людей и больше денег. И его потери в таком случае составят от 300 тысяч до 1 миллиона человек — в зависимости от того, сколько еще лет продлятся эти дополнительные потери. Так что это слишком высокая цена — даже для Путина.

И именно поэтому он стремится найти такой способ завершения войны.

Однако для него это станет лишь паузой — паузой, которая наступит в том случае, если мы уйдем из Донбасса по собственной инициативе.

Разумеется, он понимает: наш народ, наша страна окажутся расколоты, поскольку в случае нашего добровольного ухода — вы же понимаете — часть граждан выступит против этого шага.

Он осознает, что наше единство может быть подорвано.

И если он увидит, что единство общества разрушено, то он очень быстро возобновит наступление — предпримет нечто вроде «блицкрига» или подобную попытку, чтобы всё же попытаться нас оккупировать.

Или же ему потребуется передышка — чтобы подготовить для себя квалифицированные кадры [военных], провести их обучение, нарастить [военное] производство, а также для того, чтобы экономически блокировать нас, добиться снятия санкций со своего энергетического сектора и т. д., найти способ урегулировать отношения с Европой; ведь прекращение огня или нечто подобное сыграло бы на руку и ему самому.

Так что это не только наше желание.

2. «Главная проблема: американцы доверяют Путину, мы – нет»

24:12

АК.: Итак, вы упомянули, что он пытается добиться этого через американцев и дипломатическим путем. Но неужели американцы действительно не понимают, что для вас отказ от Донецка, Луганска, от Донбасса абсолютно невозможен? Невозможен из-за тех солдат, которых вы потеряли. Невозможен ради тех людей, кто живет на этих территориях. Невозможен из-за необходимости проведения референдума — референдума, который вы неизбежно проиграете, если бы решились его провести.

И это, вероятно, спровоцировало бы своего рода гражданскую войну — исход, который, надо полагать, пришелся бы ему весьма по душе.

Так почему же американцы продолжают настаивать именно на этом варианте, если обе стороны прекрасно осознают, что для вас это буквально невыполнимая задача?

ВЗ: Потому что я знаю, что они провели множество самых разных бесед с Путиным и его окружением.

И, как ни прискорбно, мы вынуждены признать: у американцев отчасти сложилось впечатление, будто бы для нас это — пустяк, будто бы уход с наших собственных территорий не является для нас слишком высокой ценой за мир.

И они не хотят признать тот факт, что Путин их обманет — что он продолжит оккупацию даже после того, если мы пойдем на подобные шаги.

Они уверены — американцы уверены, — что если мы отступим, то Путину можно будет доверять.

Я считаю, что именно в этом и заключается главная проблема: мы Путину не доверяем, а они — доверяют.

3. «Зачем Путину, контролирующему территорию в млн. кв. км, еще 5 800 кв.км наших укреп районов?»

27:19:

Я знаю, чего хочет Путин.

А он знает, что я его понимаю.

И он также знает, что я понимаю: на поле боя они не так уж сильны.

И, полагаю, он осознает, что только я его понимаю.

И именно поэтому он рассказывает американцам множество всяких... ну, вы знаете... небылиц.

Да. Бла-бла-бла и так далее.

Вот в какой точке мы сейчас находимся.

И я совершенно открыто сказал нашим американским друзьям: я благодарен им за то, что они действительно хотят — действительно хотят — положить конец этой войне. Это правда.

И я сказал им:

> «Смотрите, если вы хотите попытаться договориться по каким-либо из этих территориальных вопросов, вам нужно организовать трехстороннюю встречу на уровне лидеров и подтолкнуть к ней Путина».

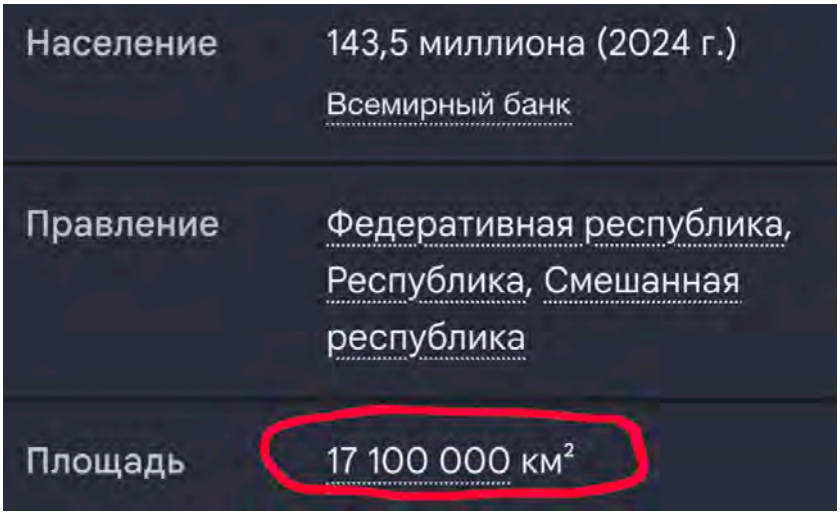
Но он не хочет этого — и в этом кроется его ответ.

Я сказал: «Я приведу вам несколько примеров, по которым вы поймете, действительно ли он хочет закончить войну или нет.

> 1) — Во-первых, попробуйте организовать ***встречу на уровне лидеров*** для обсуждения территориальных вопросов — он отказался.

2) — Во-вторых, если он не намерен оккупировать нас после прекращения огня, предложите ему ***разместить американских солдат — совместно с европейскими — на линии соприкосновения***. Он ответил им: «Никаких солдат». А это значит, что он будет продвигаться дальше; следовательно, он хочет продвигаться дальше.

3) — Третий момент: у него — или у России — территория около 20 миллионов квадратных километров... ну, может, 17, 18 или 20. Когда он беседует с американцами, он говорит: «Смотрите, а в чем проблема? Речь идет всего лишь о [передаче] 6 000 квадратных километров».

Вы действительно можете себе представить, что человеку, у которого есть ***десятки*** миллионов квадратных километров — причем 70% этих территорий необитаемы и лишены какой-либо инфраструктуры, — что ему действительно нужны еще эти 5 800 квадратных километров, и что именно в этом и заключается его цель?

Нет, его цель не в этом.

Цель — в другом. Речь идет о стратегически важном ***плацдарме***.

Так что да, это правда.

Дело не только в геополитике; если исходить из характера этой войны, то, если он получит эту цепь промышленных городов, в которых находятся наши укрепления и оборонительные рубежи, то за ними противник получает выход в чистое поле – на открытую местность и на дороги, ведущие прямо к нашим региональным центрам – таким, как Днепр, Харьков и другие.

Так что совершенно понятно, почему он стремится их заполучить.

https://www.youtube.com/watch?v=-uCjUbVu5aY

https://aillarionov.livejournal.com/1512955.html

***

№ 1.776

Джокер в рукаве. Александр Подрабинек – об этнических предрассудках

2026-04-10

Александр ***Подрабинек*** – московский правозащитник и журналист

Картежники знают: джокер – это карта, которая может заменить любую другую. Однако такие универсальные заменители есть не только в карточных играх.

Услышал недавно в речи одного эмигрантского публициста, что одно из важнейших свойств русского человека – бессовестность. Сам публицист вроде бы тоже русский, но о своих взаимоотношениях с совестью он ничего не говорит. Вокруг меня множество нормальных людей – они все бессовестные? А Алексей Навальный, принявший мученическую смерть, но не сдавшийся на милость правящих негодяев? А тысячи российских политзаключенных, сидящих по тюрьмам и лагерям за то, что не скрывали свои политические взгляды? Они все бессовестные? А миллионы людей, голосовавших за демократию, когда в стране еще были выборы? Одной легкомысленной фразой нас всех зачислили в разряд бессовестных.

Это невероятное публицистическое упрощение – охарактеризовать всю нацию или этнос одной чертой, одним широким мазком замазать всех по этническому признаку.

Звучат такие обвинения просто и сильно, для охлоса убедительно. Ну, как бы так от природы, о чем тут спорить? Так рождаются стереотипы, кочующие затем по программам пропагандистов.

1. Признак нации – гражданство, а не кровь предков

Идею этнической безнадежности вовсю эксплуатируют политики – как правящие, так и оппозиционные. У правящих своя нация всегда самая достойная, все ей завидуют, все на нее покушаются, а они, защитники народа, всегда готовы свой народ защищать и своих никогда не бросают. Все прочие этносы – второй свежести. Лживые сказки, но многим нравятся.

Оппозиционные деятели часто поступают наоборот – клеймят родной этнос за леность, трусость, долготерпение и своекорыстие. Свои собственные грехи они проецируют на общество и считают, что таким образом дистанцируются от соотечественников, возвышаются над ними. Для политэмигрантов это еще и способ облагородить себя, оправдать бегство от опасностей и неустроенности в своем отечестве.

На чуждый и опасный этнос всегда можно списать все неприятности. Это они во всем виноваты, этнические меньшинства: евреи, цыгане, кавказцы, азиаты – кто угодно, только не мы сами. Политические активисты, назначившие себя защитниками этнических меньшинств, тоже любят этот джокер – во всем виновато этническое большинство, которое подавляет нас и не дает нам развиваться. Спору нет, бывает и так, да только такое подавление не всегда, но чаще всего ложится на почву согласия или безразличия. Большинство людей предпочитает решать реальные проблемы, а не мучится от абстрактных.

Когда-то местечковая неприязнь раздирала Россию, одно княжество шло войной на другое и не было врагов злее и коварнее, чем собственные соседи. Столетия общей жизни сгладили противоречия – кто сегодня вспоминает о многолетней вражде между Владимиром и Новгородом, Тверью и Москвой, Черниговом и Смоленском?

2. Демократия стирает этнические границы, эта проблема становится несущественной

Этнические государства – останки прошлого.

Признак нации – *гражданство*, а не кровь предков.

Проблемы сегодняшней России в *государственном устройстве*, а не в этнических взаимоотношениях.

От диктатуры страдают все.

> — Не все одинаково, но не из-за этнических различий, а из-за целенаправленных действий власти и подавления гражданских свобод.

Демократическое правление легко нивелирует придуманные противоречия, предоставляя всем этносам равные гражданские права.

Безукоризненное соблюдение прав человека очень быстро оставит без работы любителей поиграть на национальных чувствах, сделать политическую карьеру на мнимых межэтнических проблемах.

Равноправие – это идеальный инструмент, который превращает этнический джокер в пустой звук, в ничего не значащую бумажку, непригодную для грязных политически игр.

> — Поэтому ***национализм*** не в ладах с демократией и правовым государством.

Отличный пример, иллюстрирующий этот тезис – Израиль и Палестинская автономия.

> 1) — В криминально-авторитарной палестинской автономии евреев нет, они были истреблены или изгнаны. Этническая нетерпимость возведена там в ранг закона.
>
> 2) — В демократическом Израиле все наоборот. Арабы обладают теми же правами, что и евреи: у них мечети, газеты, партии, такие же как у всех избирательные права, представительство в парламенте, служба в органах власти и армии. Дискриминации нет ни в институциях, ни на улице. В правовом государстве нет ни эллина, ни иудея.

Демократия **стирает этнические границы, эта проблема становится несущественной. Если она и существует, то в маргинальном варианте и на задворках общественного сознания.**

Разумеется, израильская демократия тоже несовершенна, там есть свои проблемы, но они несравнимы с подобными проблемами в ***деспотических*** режимах.

К сожалению, даже в устоявшихся демократиях не все проходит гладко:

> — то расовая сегрегация, то позитивная дискриминация, то навязанная коллективная ответственность.

Но если государство не дискриминирует одни этносы, предоставляя преференции другим, то поводы для межэтнических противоречий исчезают.

Но, увы, не исчезает стремление политиков – как провластных, так и оппозиционных

– объяснять ***беды*** общества этническими особенностями и корректировать политику, ***опираясь на права этноса, а не гражданина***.

Что выдает в этих *политиках* только

1) неуемную *жажду власти* и

2) откровенное *пренебрежение ценностями* свободы и демократии.

***

№ 1.777

В.Зеленский. Риск отступления из Донбасса

2026-04-11

Илларионов

Мы не можем просто говорить об отступлении из Донбасса как о вопросе компромисса

9 апреля 2026 г.

Мы не можем просто говорить об отступлении из Донбасса как о вопросе компромисса. Наше отступление из Донбасса открыло бы для Российской Федерации возможности для оккупации без потерь наших наиболее укрепленных территорий.

Некоторые говорят, что на возведение новых укреплений потребовалось бы от года до полутора лет. Но все забывают: прежде всего — это полтора года. И даже если бы этот срок был меньше, укрепления в чистом поле — это совсем иное дело, нежели укрепления в городской застройке. Они никогда не смогут обеспечить столь же надежную защиту.

Отступление предоставило бы Российской Федерации пространство для широкомасштабного маневра. Они могли бы наступать – либо в направлении Харькова, либо в направлении Днепра, разрушая наши города. И под угрозой оказались бы два крупных города — города, которые, к слову, формируют значительную долю нашего ВВП.

Там погибло так много людей… Боевой дух нашей армии, безусловно, упал бы. Несомненно, возник бы раскол в обществе: с одной стороны — армия, которая наверняка не поддержала бы подобные шаги, а с другой — общество. И раскол внутри общества — это именно то, к чему стремится Путин.

Более того, на территориях Донбасса, которые мы сейчас обороняем, проживают 200 тысяч человек. Отступление не означает сохранения чего-либо. Вы уходите — и, не имея никаких гарантий, рискуете потерять всё. И это огромный риск.

Из интервью Rai Radio 1 (2/3)

https://x.com/ZelenskyyUa/status/2042269469192372633

Мы уничтожаем столько же оккупантов, сколько Россия мобилизует

10 апреля 2026 г.

За месяц мы уничтожаем столько же оккупантов, сколько Россия мобилизует, однако численность их военного контингента на территории Украины продолжает расти. Иными словами, мы полагаем, что они наращивают свою группировку, перебрасывая личный состав из своих стратегических резервов. Мы обсудили это с Главнокомандующим и Начальником Генерального штаба — в частности, то, как мы этому противодействуем. Мы считаем, что для россиян это рискованный шаг, поскольку тем самым они ослабляют свои

границы с другими государствами, где ситуация для них складывается непросто. Тем не менее, они пошли на этот шаг.

Недавно мы вместе с Сырским и Гнатовым изучили новые российские военные карты. Они намерены захватить Дружковку, Константиновку и Покровск к концу апреля. Это невозможно, но они уже не в первый раз устанавливают для себя какие-либо сроки; теперь же они поставили перед собой именно эту цель.

Я уже рассказывал о встрече с представителями британской разведки — у нас с ними сложились доверительные отношения. Они также не видят у россиян никаких возможностей для достижения этой цели.

Из беседы с журналистами (1/5)

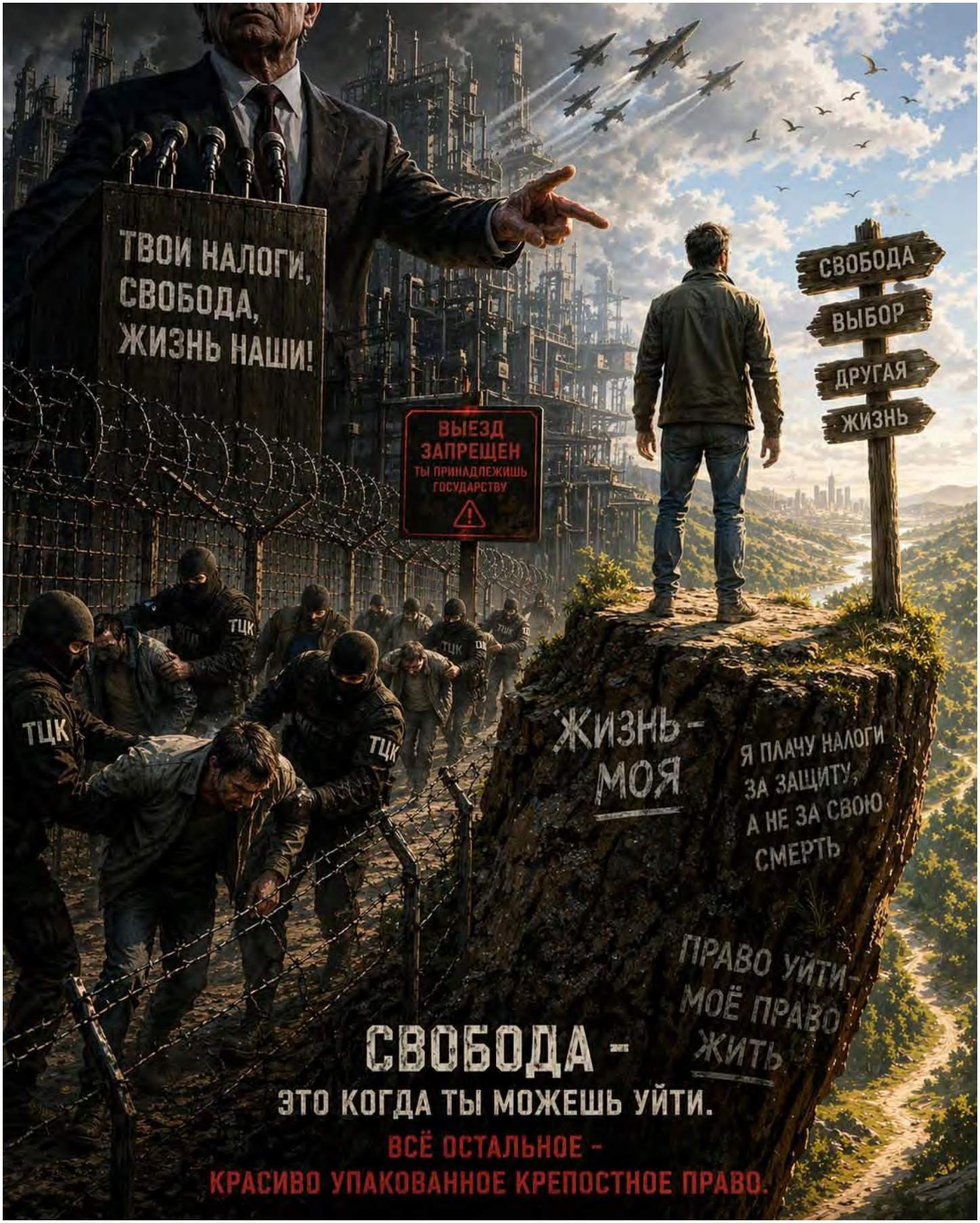
https://x.com/ZelenskyyUa/status/2042490848059830393

https://aillarionov.livejournal.com/1513132.html

***

№ 1.778

ЖИЗНЬ КАК ЧУДО ИЛИ РАБСТВО ПО МЕСТУ РОЖДЕНИЯ

2026-04-11

Олег ***Торгало***

Вновь поднимается волна призывов от провластных дерьмомётов к ужесточению репрессий и новым озверевшим мерам против тех, кто сопротивляется мобилизации. Ряженые штурмовики тёплых студий уже

требуют физически уничтожать сопротивляющихся — тех, кто посмел встать на защиту своего естественного, данного Богом и природой права на жизнь.

Надо полностью потерять берега разума, чтобы считать себя вправе насилием и угрозами принуждать равноправного тебе гражданина идти на смерть за свои убеждения, которые ему совершенно чужды.

Ты кто такой, мудило? Ты дал ему эту жизнь? Ты прошёл все тяготы его роста, воспитания, пережил его боль и потери? Что это вообще за рабовладельческая логика — распоряжаться жизнью и смертью другого человека как своим имуществом?

Конечно, в ответ немедленно раздастся возмущённый вой заколдованных про некий «долг». Долг, который никто никогда не брал, не видел и не расписывался. Ты родился и сразу должен, кому, за что?! С тем же успехом можно протолкнуть любой очередной депутатский договорняк и объявить долгом что угодно.

Ладно, когда они раньше постоянно выдумывали новые «законные» способы тебя ограбить и лишить прав.

Но когда речь заходит об краже самой жизни — это уже запредельный перебор.

Людей никто не спрашивал, согласны ли они играть по таким шулерским правилам, где на чужом кону почему-то стоит их собственная жизнь. Власть будет также нервно кричать про «закон», который в её руках уже давно превратился в послушное дышло. Принять можно что угодно — но какой смысл в таком «законе», если он грубо попирает базовое естественное право человека на свободу и самостоятельное распоряжение самым единственно ценным, что у него есть — своей жизнью?

Государство лицемерно требует беспрекословного исполнения «обязанностей» от граждан, полностью забывая о своих собственных.

> **А именно они первичны: обеспечить мир, безопасность, профессиональную защиту и верховенство права.**
>
> **Для гражданских людей, я считаю не может существовать никаких принудительных военных обязанностей — только добровольное решение.**

Родина для многих остаётся дорогим и важным местом. Но в природе не существует обязанности умирать за территорию, где тебе по судьбе выпало родиться. Каждый человек должен сам решать, за какие ценности, за какую систему и за какое государство он готов отдать жизнь. Если существующие

ему неприемлемы — какой смысл жертвовать собой ради интересов и лозунгов чужих людей? Превращать это в «священный долг» — всё равно что требовать пожизненного поклонения роддому за первый крик.

Государство — это всего лишь выбранная людьми модель общественного сервиса вместе с нанятыми менеджерами.

> Это не авторитарная религия, не всемогущий фараон и не абсолютный собственник всех, кто живёт на его территории. Оно создано ***для удобства и защиты интересов свободных людей***, а не для принуждения к эксплуатации и тотальному послушанию.

А если вдруг любое государство захватила шайка внутренних лицемеров, мародёров и интриганов, коварно обманувших избирателей?

> Отвлечёмся от конкретных примеров. Представим: в любой стране власть узурпировала клика людоедов — убивает, грабит, лжёт, превращает свободных людей в расходный материал и поддерживает бесконечную войну ради собственного гешефта. Должен ли простой гражданин отдавать жизнь за такую власть и государственное устройство? Что он в этом случае должен защищать и для чего?

У нас и без всеобщей военной повинности хватает обязанностей.

Перед кем и чем мы так провинились, что теперь вечно «повинны»? Наши многочисленные налоги — это абонентская плата за качественный государственный сервис.

В этот пакет входят честное управление, мудрая, дальновидная дипломатия, способность предотвращать конфликты, содержание профессиональной армии и создание условий для нормальной жизни. Главное из них - не допустить войну!

> Если ты десятилетиями платил эту «страховку», содержал раздутый аппарат и его опричников, а когда случился пожар, тебе говорят: «Деньги пропали, опричники забронированы, нельзя им в опасность, иди туши сам голыми руками. Сгоришь — дадим посмертную грамоту от фирмы», — ты назовёшь это классическим мошенничеством.

Почему же тогда мобилизация, во многом вызванная провалом кварталовской дипломатии, вдруг именуется твоим «долгом», а не откровенным дефолтом государства по своим главным обязательствам?

Война — это крах решений тех, кому ты платил именно за то, чтобы её не допустили.

Почему клиент должен расплачиваться собственной жизнью за нескончаемые ошибки, непрофессионализм и преступления управляющей компании?

Маньяку у нас смертную казнь дать нельзя, а отправить на верную смерть любого ни в чём не виноватого человека, убить его в застенках ТЦК — запросто.

При этом сами виновники всех провалов в переговорах, подготовке к войне и их близкие на фронт, разумеется, не спешат.

Меня в сети незнакомые люди часто обвиняют в том, что я в прошлом 2025 году уехал. Прям очень этому возмущенны! Мол обязан в окопе быть. Откуда вообще взялось это пошлое понимание о современном рабстве по месту рождения?

Даже в древнем мире люди были куда свободнее. Если царь или раджа оказывался самодуром, ослаблял страну, грабил подданных или не мог обеспечить защиту — люди просто голосовали ногами: собирали пожитки и уходили к более мудрому и сильному правителю. Это считалось нормальным, потому что человек оставался свободным. Великие переселения народов часто происходили именно по этой причине.

Смена страны в поисках безопасности — это не трусость и не «бегство». Это реализация фундаментального естественного права на жизнь.

Свобода передвижения — не привилегия для избранных, а одно из высших прав человека, которое у него отобрали, когда решили, что он — не гражданин, а государственный ресурс. Ведь вся история человечества — это история постоянных перемещений в поисках лучшей жизни.

Философы определяли это как врожденное, естественное право на жизнь и собственность, где основная собственность прежде всего — твоё собственное тело. Насильственно прикреплять человека к земле — значит отбирать у него это право. Это чистой воды рабство. Если власть вынуждена закрывать границы и ловить людей, как животных, — она уже проиграла. Поначалу не врагу. Она морально проиграла своим гражданам, которые ясно увидели, что это за кровожадный и враждебный им монстр, кто они такие для государства и чего стоят их права на паузе.

Настоящая власть не держит людей силой. Если они уходят, а ты их не выпускаешь — ты уже не правитель, а тюремщик.

Сильный лидер создаёт такую систему, где люди сами хотят её защищать, потому что она им ценна, близка, справедлива и разумна. Мошенники же кричат «ухилянти», «предатели!» и возводят всё новые ряды колючки на границе с Европой.

> Позже, в средние века во многих странах появилось крепостное право — прямое насильственное прикрепление человека к земле, к хозяину. Его отменили в XIX веке, но почти сразу ввели массовые повестки. Совпадение? Нет. Это была лишь эволюция формы рабства.

Есть вещи, которые никогда не передаются государству, честь, взгляды, философские убеждения. Их нельзя прописать в законах и нельзя регулировать указами.

Твоя жизнь — основная из таких вещей.

Ты не арендуешь её на мирный период у страны.

Ты не получил её с условием возврата. По большому счету до твоей жизни государству нет никакого дела, пока не возникнет надобность ей сыграть или что-то у тебя отжать.

Никто — ни президент, ни генерал, ни самая возвышенная идеология — не имеет морального права заявить права на твою жизнь.

У жизни нет акционеров.

У неё только один владелец — тот, кто её проживает.

Государства, границы и мобилизационные листы — это всего лишь временные человеческие конструкции. Их можно менять, отменять, обходить. Жизнь — нельзя. Она дана Создателем для других целей. Именно поэтому любая система, которая претендует на право распоряжаться ею, совершает не политическую ошибку, а фундаментальное преступление против человеческой природы.

Вывод жёсткий и предельно ясный:

> **— если ты не профессиональный солдат по собственному выбору — твоя жизнь не принадлежит ни одному государству.**

Ты платишь налоги за защиту и справедливость. Не справились — извините, если считаю нужным, я меняю юрисдикцию. Хотя тем, кто решит по другому, найдет свои стимулы и сам пойдет воевать, мои почет и уважение. Но навязывать мне чужое решение и ставить в пример не стоит.

Свобода — это когда ты действительно можешь уйти.

Всё остальное — лишь красиво упакованное и громко расхваливаемое ***крепостное право***.

Только ты знаешь, чего стоила твоя жизнь тебе и твоим близким. Только ты осознаешь ее ценность, неповторимость твоего опыта и переживаний и возможно особое предназначение. И только ты решаешь, как ее прожить.

***

№ 1.779

Оксана Маркарова: «Росіяни хочуть, щоб ми зламалися, замовкли, лежали й плакали, говорили лише про війну. Ми цього не дозволимо»

2026-04-04

Увесь час від повномасштабного вторгнення в мальовничому районі Вашингтона провадить свою діяльність ***Ukraine House*** (Український дім). Створювали його, аби об’єднати різні, часом мало поєднувані між собою громади. І мова не лише про українську діаспору різних хвиль, а й про локальні середовища. Та це вдається. Чи то на базі мистецтва, чи то громадської дискусії, чи навіть кухні.

Головою ради Ukraine House є Оксана ***Маркарова*** — людина з досвідом роботи у сфері фінансів і дипломатії, культурної зокрема.

Маркарова була міністеркою фінансів України, згодом послом України у США (25 лютого 2021 — 27 серпня 2025).

На великій офлайновій зустрічі CultHub «Що українська культура розповідає про себе у світі?» вона наводила чимало прикладів діяльності Ukraine House.

Зловивши нашу героїню серед купи справ, ми вирішили поговорити про сучасну політичну ситуацію в США та її вплив на культурну дипломатію, про модель і феномен Ukraine House, про українську культуру у Вашингтоні та чим вона приваблює американців, а також, звісно, про активізацію РФ у світі.

1. «Від самого початку ми не розраховували на державні чи бюджетні кошти»

Нагадайте, як саме виник Український дім у Вашингтоні?

Від моменту, коли президент запропонував мені стати послом у Сполучених Штатах і я погодилася, до приїзду у квітні 2021-го до Вашингтона минуло кілька місяців. У цей час я мала змогу готуватися: обговорювала з президентом, тодішнім міністром Кулебою та багатьма іншими людьми завдання, які стоять перед послом; а ще думала, що додатково до класичної дипломатичної роботи можна було б зробити для покращення відносин між країнами та посилення впливу України у Вашингтоні.

Я зустрічалася з багатьма людьми: з колишніми послами, дипломатами. Крім того, у мене був власний досвід роботи у Вашингтоні — і як міністра, і раніше в бізнесі.

Ще під час навчання у США я проходила практику у Світовому банку — працювала там два літа поспіль, у 2000–2001 роках.

Тож мені здавалося — і цю думку я чула від багатьох співрозмовників — що у Вашингтоні бракує певного культурного простору, додатково до посольства, який міг би стати українським місцем. Хоча українська спільнота у Вашингтоні досить велика і є кілька українських церков, які беруть на себе значну частину культурних подій. Тому з Києва я їхала з ідеєю створити такий Український дім. Чесно скажу: чіткого бачення, яким саме він має бути, тоді ще не було — воно почало формуватися вже на місці. Але буквально з квітня 2022-го у вечірній, позаробочий час — адже роботи одразу було дуже багато — ми працювали над цією ідеєю.

Фактично я приїхала до США в той момент, коли росіяни почали накопичувати війська біля наших кордонів.

Потрібно було багато часу, щоб увійти в курс справ, познайомитися й налагодити контакти — багатьох, відверто кажучи, раніше не було. Йшлося не лише про Білий дім, Держдеп чи Конгрес, а й про горизонтальні зв’язки між міністрами, регіональні контакти. А також про зв’язки з усіма впливовими професійними спільнотами і клубами — від *Gridiron* і Alfalfa до Whitehouse correspondents, Congressional Correspondents й Economic Club of Washington, Select USA і AI Expo, де я першою з послів України активно взяла участь і

виступила. Роботи було надзвичайно багато — вільного часу практично не було.

Але вже тоді я і мій помічник Руслан Фалков почала шукати приміщення: дивилися, що здають в оренду, що могло б підійти для майбутнього ***Українського дому***.

Будинок справді виглядає дуже атмосферно.

Насправді приміщення дуже важливе, адже воно визначає дух і характер місця. Ми переглянули багато варіантів: і офісні приміщення, і локації поблизу Конгресу — це був один з пріоритетів. Коли ми знайшли нинішнє місце — цей мальовничий маєток з великою територією навколо, яка тоді була в занедбаному стані, — ми одразу зрозуміли: це воно. Саме тут можна реалізувати наші плани: і культурні програми, і виставки, і заходи просто неба. Територія дозволяє приймати 400–500 гостей, а у Вашингтоні гарна погода більшу частину року.

Крім того, дім розташований у самому серці міста — в районі Калорама. Навпроти — резиденції послів Франції та Португалії, поруч — Французький культурний центр. Це спокійний район, не діловий центр, але саме такий простір, який сприяє культурному обміну.

Ми розпочали перемовини з власником будівлі, процес ішов не дуже швидко. У Вашингтоні взагалі все відбувається не надто швидко (усміхається).

У той час ми працювали над візитом президента Зеленського до Вашингтона — візитом № 1, який я організовувала як новий посол.

І треба нагадати, що це було дуже складне літо. Зараз, коли ми переважно говоримо про події після початку повномасштабної війни, рідко згадуємо, наскільки складними були ті рішення і процеси.

Український дім у Вашингтоні (Ukraine House)

Росія накопичувала війська на кордоні, водночас заперечуючи очевидне — називаючи це навчаннями. Ми піднімали це питання на всіх рівнях, говорили про це у медіа. Ми прямо казали: Росія готується до нападу. У відповідь часто чули: «Ні, все не так однозначно».

Пізніше, вже восени 2021-го, коли було розсекречено розвіддані, західна преса почала відкрито писати про загрозу вторгнення. Але навесні й улітку саме українська сторона говорили про це постійно як підставу для попереджувальних санкцій та постачання додаткової зброї — і не завжди нас сприймали серйозно. На цьому тлі відбувався саміт президента Байдена з Путіним, рішення про зняття блокування «Північного потоку-2», інші складні процеси. Ми готували дуже непростий візит.

З нашого боку ми хотіли провести його якнайшвидше, обговорити все: НАТО, потребу України в членстві, питання зброї та санкцій. Паралельно ми з моїм військовим аташе генералом Борисом Кременецьким працювали невеликою командою разом з міністром Андрієм Сибігою (тоді заступником керівника Офісу президента), послом Анатолієм Петренком (тоді — заступником міністра оборони), з покійним заступником міністра закордонних справ Євгеном Єніним, послом Олександром Поліщуком (тоді заступником міністра оборони) і заступником голови Офісу Романом Машовцем над рамковою 5-річною угодою про стратегічне оборонне партнерство. До речі, її було

підписано у вересні. Саме ця угода відкрила можливість отримувати озброєння ще до початку повномасштабного вторгнення — адже ми наполегливо працювали, щоб Україна отримала Javelin, Stinger та інші системи.

Я це все розповідаю, щоб було зрозуміло контекст: ми готуємо цей візит, у нас немає чіткої дати — вона постійно змінюється. Ми боремося за те, щоб скасували цей вейвер (правонаступництво — Ред.) щодо «Північного потоку-2». Це була дуже конфліктна ситуація — не надто публічна, але всередині надзвичайно напружена. І ось нам підтверджують дату візиту: кінець серпня — початок вересня. Ми обговорюємо з президентом, його командою, з міністром нашу адженду. Вперше включаємо до неї візит президента до Каліфорнії. І в наступні роки, під час багатьох візитів, я завжди пропонувала такі регіональні поїздки. Я дуже рада, що президент це підтримував і цінував, адже це був перший випадок, коли український президент відвідав Каліфорнію. Відбувається візит, і президент каже: «Ти ж говорила перед від'їздом про ідею створення Українського дому. То давай, відкриваємо». І вже після цього «давай відкриваємо» варіанту не відкрити не було. Тож ми почали максимально пришвидшувати всі процеси, щоб встигнути підписати договір.

Розкажіть детальніше про систему фінансування Ukraine House?

Саме тоді ми завершили реєстрацію нашої фундації — ***«Ukraine House DC Foundation»***. Це американська неприбуткова організація, адже від самого початку ми не розраховували на державні чи бюджетні кошти. На початку серпня було зареєстровано фундацію і буквально за місяць завершили всі ключові перемовини щодо приміщення.

У день відкриття: вранці ми підписали договір, а ввечері вже відкривалися. Власники будівлі пішли нам назустріч — дали ключі за тиждень до того, щоб ми хоча б трохи навели порядок. 1 вересня 2021 року відбулося урочисте відкриття Українського дому. За участі президента Зеленського та першої леді ми провели церемонію вручення нагород представникам української громади, її лідерам. На той момент у нас ще не було жодної виставки чи контенту. Тому всі стіни були заповнені фотографіями зі святкування Дня Незалежності 24 серпня. Це були дуже сильні, емоційні кадри: дівчинка, яка ніби проходить крізь століття, образи Майдану, літак "Мрія", що летить уперед. Саме ці фотографії і стали першою експозицією простору. Тобто в той день ми з першою і незмінною директоркою Мар'яною Фалковою відкрили Український дім. Президент Зеленський і пані Олена залишили перший запис у книзі гостей.

2. “Сила України — у здатності поєднувати дуже давнє, традиційне, іноді навіть традиціоналістське коріння з інноваціями”

Повернімося до культурно-дипломатичної частини. За якими критеріями ви відбираєте митців, зокрема незалежних?

Знаєте, ще коли я навчалася в Могилянці — це був початок 90-х — ми дуже любили поєднувати джинси з вишиванкою. І для мене це — найкраща метафора того, що я намагаюся втілити у своїй роботі.

Сила України — у здатності поєднувати дуже давнє, традиційне, іноді навіть традиціоналістське коріння з інноваціями. Саме цей принцип ми сповідуємо в Українському домі — і в мистецькій діяльності, і загалом у всьому, що робимо. Ми від самого початку хотіли, щоб Український дім став місцем, де об’єднується вся громада. Де не має значення, чи ти прийшов у вишиванці, у джинсах чи взагалі без вишиванки, до якої церкви ти ходиш в неділю, чи не ходиш, які твої уподобання за умови, що ти любиш Україну.

Я — велика прихильниця української діаспори, щиро захоплююся діаспорою у Сполучених Штатах. Вона надзвичайно різноманітна: різні хвилі еміграції зі своїми різноманітностями регіональними, культурними і навіть політичними, в яких досі присутні дебати між мельниківцями та бандерівцями, з неймовірними пластунами та СУМівцями, і також — сучасними хвилями нової еміграції. Усі вони разом утворюють неймовірну мозаїку українськості. І наше завдання в Українському домі — об’єднати їх усіх.

При всій любові до нашої громади, наш ключовий показник ефективності це те, скільки неукраїнців ми залучаємо на події. Але водночас для нас дуже важливо, наскільки комфортно почувається у цьому просторі вся українська громада. Чи приходять різні її частини, чи взаємодіють між собою, чи починають спілкуватися.

Ми бачимо свою місію в тому, щоб стати home away from home — домом поза домом — для всіх українців. І ми свідомо розширили для себе це поняття, і я рада, що наш девіз почали цитувати інші: ми вітаємо в Ukraine House всіх українців – «за народженням, і за походженням, і українців за вибором» (Ukrainians by birth, blood and by choice). І саме ця категорія «українців за вибором» є найбільш швидко зростаючою групою в США.

Але все ж про мистецьку програму.

Так. Мій чоловік Данило ***Волинець*** — банкір і бізнесмен, який усе життя працює в приватному бізнесі, але має величезну пристрасть до українського мистецтва. Він цікавиться ним ще з кінця 80-х років. Він дуже добре розбирається у цій сфері. Тож у випадку Українського дому він із самого

початку долучився до мистецького напрямку — завдяки широким зв'язкам у середовищі митців. Саме завдяки Данилу до нас приєднався арт-куратор Олесь Демко, який живе у Нью-Йорку. Він добре знаний український куратор, мистецтвознавець і організатор. І вже п'ять років волонтерськи співпрацює з нами.

Як у нас з'являються виставки? По-перше, частину виставок ми ініціюємо самі. У нас є план, є розуміння, яким має бути кожен місяць і які теми ми хочемо підсвітити. Для нас важливо, щоб усе в Українському домі працювало як єдина система: події, мистецтво на стінах, музика, навіть їжа — все має підсилювати головну ідею.

Наприклад, якщо це місяць пам'яті про Голодомор, то і мистецтво має відповідати цій темі. Ми не проводимо гучних гастрономічних заходів — навпаки, печемо чорний хліб, створюємо стриману атмосферу. Усе підпорядковується цій логіці.

Або перед повномасштабним вторгненням, коли ми ще сподівалися, що його вдасться відвернути, але вже розуміли, що Росія до цього рухається, ми зробили велику виставку, присвячену Миколі Кричевському, — вперше у Сполучених Штатах. Це відомий митець, син Василя Кричевського. Дуже сильна експозиція, зібрана Олесем із приватних колекцій у США, зокрема з діаспори. Ми буквально «вишукували» ці роботи — і в результаті створили масштабну виставку. Ми відкрили її, здається, за чотири дні до повномасштабного вторгнення. На відкритті було багато послів, представників дипломатичного корпусу, урядовців, гостей.

Я тоді говорила: подивіться на Миколу Кричевського — одного з представників «École de Paris» (міжнародна спільнота художників-модерністів — Ред.), митця світового рівня, який водночас ідентифікував себе як українець, писав українською мовою. А тепер подивіться на його життєвий шлях. Народився на Харківщині. Його батько, Василь Кричевський, навчав його малюванню. Потім — Київ, школа Бокшая в Ужгороді, Прага, Париж. І саме в Парижі його талант розквітає. Але чому цей шлях виглядає саме так? Чому на початку XX століття він змушений рухатися з міста в місто, з країни в країну? Тому що саме в цей час Україна втрачає незалежність, наступають російські війська. І ми тоді підкреслювали: дивіться на ці роботи не лише як на мистецтво, а і як на свідчення. Цей художник малював Україну такою, якою пам'ятав її, адже більшу частину життя провів за кордоном. І це — один із «кращих» сценаріїв. Бо багато митців того часу були знищені — як представники «розстріляного відродження». Саме так ми працюємо з мистецтвом.

Іноді виставку визначає календар — наприклад, березень може бути присвячений жіночим темам. Іноді — сам контекст і події диктують, що саме має бути показано.

Іноді митці самі звертаються до нас. Тоді завдання куратора — оцінити рівень, адже ми дуже дбаємо про якість. Для нас важливо, щоб це було автентичне українське мистецтво і водночас високого рівня. Але це не означає, що ми показуємо лише «високе» мистецтво — визнаний живопис чи графіку. У нас є і народне мистецтво, і сучасні практики. Ми показуємо вишиванки, робимо міждисциплінарні проєкти, експериментуємо з форматами.

Тобто підходи різні: іноді ініціатива йде від нас, іноді від куратора, іноді від самих митців. І часто це дуже живий, взаємний процес.

Окремий напрям — благодійні аукціони, які ми також організовуємо разом із митцями.

Розкажіть більше про аукціон?

У нас був дуже сильний аукціон під назвою Art Saves Lives — «Мистецтво рятує життя». Насправді поштовхом стала історія з Краматорська. Пам’ятаєте обстріл вокзалу, коли люди чекали на евакуацію? Тоді Наталія Степаненко разом із двома дітьми — Яною і Ярославом — намагалися виїхати з міста. Російський удар прийшовся саме по скупченню людей. Наталія втратила ногу, а Яна — обидві ноги. Коли ми це побачили, це було просто неможливо сприйняти спокійно.

На той момент вони вже лікувалися у Львові у професійній клініці Unbroken, але було очевидно: для дітей потрібні значно складніші протези. Це інший рівень допомоги — їх потрібно постійно змінювати, підлаштовувати, це тривалий процес.

І тоді ми вирішили: ми проводимо багато подій, є партнером United24 у США, фонду першої леді, збираємо кошти на різні потреби — але тут хочеться зробити щось дуже конкретне, нехай навіть для однієї родини. Організуймо аукціон, продамо мистецтво і зберемо кошти, щоб привезти Яну і Наталію до найкращої клініки з дитячого протезування у Каліфорнії і дати їм шанс на повноцінне відновлення.

Ми провели цей аукціон із дуже якісним мистецтвом, у співпраці з відомою галереєю Sofia A Gallery Максима Мельника, під патронатом першої леді України. І він вийшов настільки успішним, що, чесно кажучи, ми зібрали більше коштів, ніж потрібно було для Яни й Наталії. Ми одразу організували їхній приїзд, вони рік перебували під нашим супроводом. Ми були з ними в клініці Peter Harsch Prosthetics і власник Пітер Харш особисто включився в процес.

І сьогодні Яна — неймовірна дівчинка, яка навіть бігає марафони. Завдяки цьому проєкту ми змогли допомогти не лише їм, а ще чотирьом дітям, яких також включили до цієї програми — Івана, Сашу і Каролінку.

Дуже часто все починається з ідеї — і ми залучаємо мистецтво, яке відкриває додаткові можливості. Це водночас і керований процес — адже ми слідкуємо за якістю, працюємо з кураторами — і дуже живий, органічний. Іноді мистецтво буквально знаходить нас.

Ми віримо, що деякі такі «випадковості» — не випадкові. І завжди відкриті до діалогу з митцями. Як правило, з кожного проєкту виростають нові ініціативи. Наприклад, ми провели День вишиванки — і це переросло в ідею створити мозаїчну карту України з вишиванкових елементів. У результаті, це став майже річний проєкт: співпраця з музеями, з Лесею Воронюк, із партнерами, зокрема зі Світового банку. До речі, дружина співробітника Світового банку з Німеччини Гертруд Мюллер, яка захоплюється мозаїкою, була головною майстринею цього проєкту. Разом із нашими координаторками Софією Качур і Олександрою Сенік ця ідея переросла у створення мозаїк для кожної області України. Проєкт зробили в координації з Національним музеєм народної архітектури та побуту України. Зараз ця експозиція представлена в Українському домі.

Ми не є класичною галереєю і не є суто мистецькою інституцією. Ми — культурний центр, який показує багатогранність української культури. І намагаємося поєднувати традиційне, класичне, сучасне — іноді навіть провокативне, наприклад виставка «Енді Воргол – українець?» саме зі знаком запитання, де супер популярні і талановиті автори Олег Денисенко, Володимир Радко і Владислав Шерешевський створили для нас неймовірні роботи на тему Воргола і його спадщини.

М истецтво у нас ніколи не існує окремо. Воно поєднується з музикою, з літературою — ми проводимо багато презентацій книжок, читань. І все разом формує цілісне уявлення про Україну. Про те, що це давня, самодостатня, автентична культура. І водночас — сучасна, європейська, інтегрована у світ. Наше завдання — показати: ми окремі, унікальні, і саме тому багато даємо світовій культурі. Але водночас ми — такі самі, як і інші цивілізовані народи, люди, для яких культура є важливою.

3. “Якщо говорити людям лише про війну, особливо тим, хто сам не живе у війні, настає момент, коли вони просто закриваються”

Як ви зараз спостерігаєте за динамікою аудиторії? Ви неодноразово казали, що орієнтуєтеся на американських відвідувачів. Хто ці люди і що їх приваблює? Чи не відштовхує їх образ України як країни, що асоціюється лише з війною?

Це дуже хороше і, мабуть, найважливіше питання. Коли ми спілкуємося з іншими культурними центрами — як тими, що існують давно, так і новими,

це завжди — питання номер один. Ще у 2021-му ми самі собі ставили питання: чи витримаємо такий темп? Але вже п’ять років і, як то кажуть, «політ нормальний».

Коли почалася повномасштабна війна, ми, звісно, мали певні протоколи — і в посольстві, і в МЗС — на різні сценарії. Але насправді ніхто не може бути повністю готовим до такого. І одразу постало ключове питання: що ми робимо далі? Чи продовжуємо культурну програму? Чи доречно проводити виставки, події, коли вдома — війна? Чи не виглядатиме це як «святкування», коли країна страждає? Це була дуже серйозна дискусія — всередині команди, з іншими культурними інституціями, з Міністерством закордонних справ. Справді, непросте питання. І ми для себе його вирішили. І я дуже рада,що ми ухвалили саме таке рішення, як, зрештою, і багато інших центрів у світі. Ми не подаруємо цього росіянам. Вони хочуть, щоб ми зламалися, замовкли, лежали й плакали, говорили лише про війну. Але ми не можемо дозволити, щоб Україну звели тільки до цього.

Насправді, у країнах, де немає війни, особливо якщо це далеко, якщо це не країни Балтія, не Північна Європа, де історично було більше розуміння нашого регіону і розуміння справжніх намірів Росії — знання про Україну було дуже обмеженим.

Зараз нам може здаватися, що всі знають про Україну. Але це не зовсім так. Я пам’ятаю, як приїхала навчатися до США, — мене запитували, що таке Україна. І навіть у 2021 році, коли я вже приїхала як посол, траплялися питання: «А що це за країна?»

Пам’ятаю також, як у різних країнах, коли я казала: «I am from Ukraine», мене перепитували: «From UK?»

Тобто цей москвоцентричний погляд на наш регіон був дуже поширеним. Не тому, що людям обов’язково подобалася Росія, а тому, що її сприймали як «велику силу», з якою треба рахуватися. А все інше — ніби щось розмите десь між Росією і Німеччиною.

Тому ми вирішили: ні, ми повинні продовжувати. Показувати, хто ми є, що ми є, і доносити це. І другий важливий момент — відповідь на ваше запитання. Якщо говорити людям лише про війну, особливо тим, хто сам не живе у війні, настає момент, коли вони просто закриваються.

Люди в США живуть своє життя. У них є робота, діти, щоденні турботи. Так, вони співпереживають. Особливо на початку — коли тема на перших шпальтах, коли медіа активно про це говорять. І тут журналістам треба сказати велике дякую — особливо тим, хто поїхав у перші місяці, хто працював на місцях, хто, на жаль, загинув. Саме вони донесли цю реальність до американського суспільства. Люди співчували, цікавилися, допомагали.

Але це не може тривати вічно в такому самому інтенсивному режимі. Коли ти живеш, наприклад, не у Вашингтоні, а десь в Індіані чи Каліфорнії, у тебе своє життя. Ти подивився новини, можливо, задонатив — і повертаєшся до своїх справ. А нам потрібно, щоб люди розуміли: ця війна — не лише наша, вона спільна. І донести це можна тільки тоді, коли ти торкаєшся людей у різних сферах їхнього життя.

Хто до нас приходить? Мистецькі виставки залучають не лише тих, хто цікавиться Україною, а й тих, хто цікавиться мистецтвом як таким. Люди знають, що Український дім — це місце, де можна побачити унікальних митців. Ми робимо виставки якісно: з каталогами, з можливістю глибше ознайомитися з роботами, іноді — придбати їх, якщо це виставка-продаж або аукціон. Це мистецтво, яке вони часто не побачать більше ніде.

У нас постійно представлені українські митці — як ті, що живуть в Україні, так і представники діаспори. Тому люди, які цікавляться мистецтвом, часто приходять до нас не тому, що це Україна, а тому, що це цікаве, сильне мистецтво.

Також ми проводимо дуже різнопланові концерти: у нас виступають як сучасні українські виконавці, так і музиканти, які приїжджають з України, а також традиційні інструменталісти — наприклад, бандуристи.

Але навіть тут ми намагаємося поєднувати різне. Коли виступав Тарас Яницький, половина програми була українською, а інша — класикою чи навіть сучасною музикою. Я пам’ятаю, як він виконав на бандурі саундтрек із «Сутінків» — і частина молодої аудиторії була просто в захваті. Тобто люди приходять на музику — і через це відкривають для себе Україну.

Але через усі ці формати — культурні, кулінарні, мистецькі, освітні — люди, потрапляючи до Ukraine House, стикаються з Україною на глибшому рівні. Вже при вході вони бачать пам’ятник Сковороді. Поруч — прострілена дитяча гірка, привезена з Ірпеня. Усередині — меморіал родині пастора Сергія Гайдаржи, які загинули в Одесі. Там є особисті речі — іграшки, дитяче взуття, які передав Сергій, батько. У нас також представлений макет дрона «Вампір» від супер української компанії Skyfall, а поруч з ним — постійна виставка фоторобіт великого друга України і друга Ukraine House Говарда Баффета-молодшого «Відвага України».

І незалежно від того, з якою мотивацією людина прийшла — на виставку, концерт чи просто через інтерес до кухні — вона виходить звідси з розумінням України. Люди дізнаються щось нове, беруть інформаційні матеріали, можуть задонатити, можуть придбати книжки, фотоальбоми, ознайомитися з сучасними українськими виданнями.

Це і формує нашу аудиторію. Ми не таргетуємо якусь одну групу. Ми не ставимо собі за мету, щоб до нас приходили лише конгресмени чи лише представники громади — хоча, звісно, ми працюємо з усіма і запрошуємо всіх.

Розумію, це про об’єднання середовищ.

Саме так. США — це демократія. І я дуже вірю в "people-to-people diplomacy". Саме тому, коли я була послом, я багато подорожувала країною. Щонайменше, раз на два місяці відвідувала різні штати, виступала в університетах, зустрічалася з громадами, з фермерськими об’єднаннями. Бо чим більше людей знають про Україну, чим більше розуміють цю боротьбу, чим більше людей вивішують українські прапори поруч із американськими — тим більше це впливає на тих, хто ухвалює рішення.

Недостатньо працювати лише з адміністрацією чи Конгресом. Ми бачили, як за кілька років, за адміністрації Байдена, за підтримки Конгресу на двопартійній основі, було ухвалено п’ять пакетів допомоги — військової, фінансової. США стали країною номер один за обсягами підтримки України.

Але ми також бачимо, як зі зміною підходів в адміністрації ця підтримка може різко змінюватися. Тому ключове на мою думку — це суспільна підтримка.

Якщо люди підтримують Україну — а опитування це показують — тоді нас не можна просто «прибрати» з порядку денного. Але цього можна досягти лише через постійну комунікацію — різними каналами, різними мовами, через різні досвіди. Тому наше завдання — охопити якомога більше людей.

Навіть паркан навколо Українського дому ми використовуємо як виставковий простір.Там регулярно з’являються експозиції — щоб люди, які просто проходять повз, могли щось побачити, зацікавитися, зайти всередину. І саме так, крок за кроком, формується це розуміння України.

4. “Допомагаючи Україні перемогти, світ інвестує у власну безпеку”

Чи впливає на вас політика Трампа? Чи відчуваєте ви якісь зміни у зв’язку з цим — у відгуках людей, у роботі організації? Чи ви продовжуєте свій курс без змін?

На діяльність організації це не впливає. ***Ukraine House DC Foundation*** — це американська зареєстрована організація.

Вона непартійна, не отримує фінансування ні від держави Україна, ні від уряду США. Ми фінансуємося виключно завдяки благодійникам, які підтримують нашу діяльність. І принципово — ми поза політикою в партійному сенсі. Ми працюємо з усіма.

За той час, що ми працюємо після зміни адміністрації, ми не бачимо жодних змін ні в кількості відвідувачів, ні в рівні зацікавленості. Люди продовжують приходити, брати участь, цікавитися. Ми відкрито висловлюємо свою позицію. Так, ми американська організація, але наша місія — розвивати зв'язки між Україною і США, представляти українську культуру, бути додатковим голосом України у Вашингтоні.

Ми говоримо про те, що вважаємо правильним: що Україна має перемогти, і пояснюємо, чому це важливо. Водночас ми працюємо з представниками різних політичних середовищ. На наших заходах присутні люди з нинішньої адміністрації, з попередньої, з попередньої-попередньої. Це нормальний процес для демократичної країни.

Якщо подивитися на опитування, картина також доволі чітка. Ми багато співпрацюємо з Інститутом Рейгана, з Фундацією Рейгана, з Бібліотекою Рейгана. Вони щороку публікують масштабні дослідження громадської думки щодо зовнішньої політики США. Ці результати презентують на їхньому великому щорічному заході — Reagan National Defense Forum. І ці опитування стабільно показують: у США існує двопартійна підтримка України. Йдеться приблизно про 80% підтримки. Це не означає, що всі ці люди готові беззастережно підтримувати будь-які фінансові рішення. Але загальне сприйняття дуже чітке: Україна — партнер і союзник, Росія — ворог, і Україна має перемогти.

Звісно, коли посольство працює з адміністрацією, воно має враховувати її пріоритети — це частина дипломатичної роботи. І посол Ольга Стефанішина і команда посольства чудово роблять свою роботу. Але ми — громадська організація, яка займається культурною дипломатією. Ми формуємо простір для діалогу, збираємо людей, доносимо позицію — і бачимо, що підтримка не зменшується, а навпаки зростає.

Сьогодні ми також бачимо, як війна розширюється. Я переконана, що це, по суті, одна і та сама війна. Події на Близькому Сході, атаки Ірану — це частина ширшого процесу. І це лише підтверджує те, про що ми давно говоримо: допомога Україні — це не благодійність. Це не просто підтримка однієї країни. Йдеться про значно більше — про протистояння між демократичним світом і автократичними режимами. Як би пафосно це не звучало, але це боротьба за принципи, за світовий порядок.

І ця війна триває не з 2022 року — для України вона триває вже 12 років. Ми бачили напад на Грузію у 2008 році. І зараз бачимо продовження цього процесу в різних регіонах світу. У цьому контексті Україна — не проблема, а ключ до рішення. Допомагаючи Україні перемогти, світ інвестує у власну безпеку. Бо ті самі технології війни, ті самі загрози — як, наприклад, дрони — сьогодні використовуються проти нас, а завтра можуть бути використані будь-де. І ми вже бачимо зростання інтересу до українського досвіду — з боку

бізнесу, громадськості, аналітичних центрів. Український дім у цьому сенсі стає платформою, де цей досвід можна побачити, зрозуміти, обговорити. Це вікно України в Америку — і водночас вікно в Україну для американців.

На завершення хочу вас запитати: з одного боку відбувається чимало культурного поступу, але з іншого — ми бачимо велику активізацію російських пропутінських артистів у Європі та по всьому світу. Лише за останній час ми в редакції сприяли низці таких відмін виступів. Як із цим бути? Чи потрібно реагувати? Чи це комплексна історія: і відбивати наступи, і продовжувати розповідати про Україну у світі?

Це не просто комплексна історія. Це дуже важлива лінія боротьби і фронт, який почався не у 2022 році й навіть не у 2014-му. Я завжди кажу: він почався з падіння Батурина у 1708 році. Відтоді, як ми втратили державність і як Росія почала — десь активну, десь повзучу — окупацію, вона дуже добре зрозуміла важливість культурної, спортивної та іншої «soft» дипломатії. І протягом цих 300 років діяла в кількох напрямках.

Перше — це апропріація нашого. Було вкрадено не лише у нас, а й у багатьох інших народів — як поневолених всередині Росії, так і тих, що були під владою СРСР. Привласнено величезну кількість митців, науковців — тих, кого Росія називає своїми і представляє у світі як частину власної культури. Від виставок до безкінечного переписування Вікіпедії. Ми вже самі втомилися: на деяких сторінках ми змінюємо в один бік, вони — в інший, і так знову і знову. У відомих музеях — і до 2022 року це була велика частина моєї роботи як посла — ми витрачали місяці, щоб змінити підпис до Корольова, бо він був зазначений як російський науковець. Потім знайшли в Метрополітен-музеї виставку з формулюванням «Київська Русь, now Russia». Серйозно?

Але це ж не випадковість — це десятиліття роботи, на яку витрачалися ресурси в тому числі Радянського Союзу. У Вашингтоні стоїть прекрасний пам’ятник Шевченку. І спротив, який чинило радянське посольство 60 років тому, щоб його не встановили, був неймовірний.

Тому перше — це великий пласт роботи: апропріація. І ми як Український дім до цього долучаємося, але це завдання для всієї культурної дипломатії. Я знаю, що віцепрем’єрка пані Тетяна Бережна зараз багато цим займається: максимально створювати власний контент, розповідати, хто наші митці і чому вони наші, робити виставки, відкривати для Заходу українських композиторів і художників. Бо так працювала будь-яка імперія: вона «висмоктувала» таланти в центр. Але якщо людина народилася в Україні, ідентифікувала себе як українець, писала про Україну, творила з українськими мотивами — це наш митець.

Навіть якщо ми всі, хто жив у Радянському Союзі, не обирали обставини і знаємо російську мову — русифікація була страшною. Тому сьогодні складно

судити людей, які жили 100 чи 200 років тому: під яким тиском вони були. Але якщо людина писала українською, ідентифікувала себе як українець — це наш українець, навіть якщо він похований у Санкт-Петербурзі чи Москві. Це робота для науковців — чітко визначити, хто наші. І цих наших ми повинні повернути собі.

Другий напрям — це те, як Росія всюди просуває своє і платить за це величезні гроші. І платила завжди: і впродовж 30+ років після нашої відновленої незалежності, і раніше, в Радянському Союзі. Вона розповідає світу, що балет і опера — це російське, що великі письменники — це тільки Достоєвський і Толстой. Фінансуються переклади, видання, університетські програми. Я пам'ятаю, коли приїхала до США у 1999 році на магістратуру — для мене стало відкриттям існування величезного пласту американської літератури і поезії. Хоча я навчалася в Могилянці і брала спеціальні курси.

Ми знали дуже маленький фрагмент — той, який дозволяли. Я ще вчилася в радянський час, і навіть коли я вперше прочитала Драйзера англійською, зрозуміла, наскільки російський переклад спотворює сенс.

І цей міф про «велику російську літературу» — так, там є хороші автори, ніхто цього не заперечує. Але це дуже маленька частина світової культури, яку ми просто не знаємо.Тому я вважаю, що не потрібно боротися з російською класикою як такою — її потрібно поставити в правильний контекст. І паралельно активно просувати українську літературу і музику.

Ми, наприклад, робили в Ukraine House виставку і презентацію книжки Марійки Кузьми — науковиці з Університету Каліфорнії - Берклі. Вона написала дослідження про українські колядки, щедрівки, духовні пісні. Половина книги — це нотні записи, інша — ґрунтовне пояснення, чому в Україні така сильна традиція співу, чому в церквах співають акапельно, чому багато обрядових пісень передавалися усно. І це все — наслідок нашої історії, окупації, втрат. Коли ти нічого не маєш, ти можеш взяти з собою тільки те, що пам'ятаєш.

Тому про це потрібно говорити. Нам є що сказати. І ми не боремося з російським — ми просто показуємо, що наше не менше, а інколи навіть більше.

І третій напрям — це «кенселінг» російської присутності як зброї. Я вважаю, що він потрібен — але щодо конкретних людей, не щодо класичних творів. Йдеться про сучасних виконавців, які підтримують Путіна або мовчать і при цьому продовжують виступати за кордоном, кажучи: «ми поза політикою». Тут має бути безкомпромісна боротьба. Бо дуже мало тих, хто зайняв чітку моральну позицію. Більшість або відкрито підтримує, або мовчить — а це теж форма підтримки злочину. Я вважаю, що ті, хто мовчать, є співучасниками.

І ми — і коли я була послом, і зараз в Українському домі — разом із громадою постійно працюємо: пишемо листи, звернення, реагуємо. Є дуже сильні спільноти в Нью-Йорку і Чикаго, які також цим займаються. Бо якщо дозволяти цим процесам повертатися — десь дати їм виступити, десь заспівати — це нормалізує тих, хто фактично підтримує вбивство мирних людей. Цього не має бути. Але водночас важливо зберігати чітке розрізнення. Бо іноді я бачу, як ми одночасно виступаємо і проти конкретних виконавців, і проти самих творів. Сказати, що Достоєвський — поганий письменник? Ні. Але я виступатиму проти його читань, якщо це не критичне осмислення. Приміром, на тему: «Прочитаймо Достоєвського, Купріна і Толстого, щоб побачити, звідки ця чорна душа і що росіяни були природними вбивцями від самих своїх початків». Why not, таку дискусію можна. Тому тут важливий науково обґрунтований підхід.

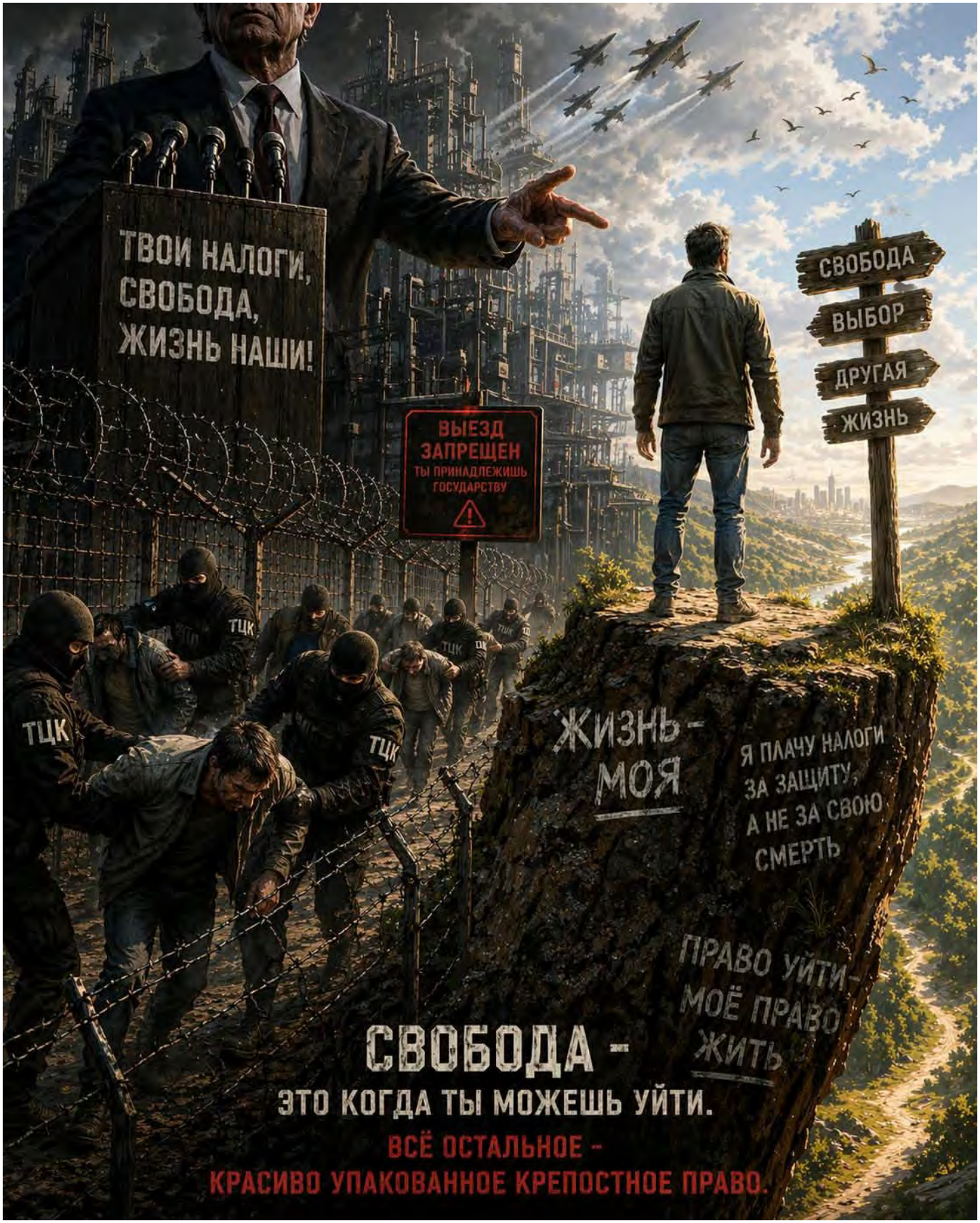
Але щодо сучасних митців, спортсменів, ресторанів — тут потрібно чітко говорити: це не ок. Так само, як не ок працювати в Росії зараз. Бізнес може робити свій вибір, але ми як громадяни голосуємо своїм гаманцем. Я, наприклад, не купую продукцію компаній, які продовжують працювати в Росії. І це теж частина цієї боротьби.

***

№ 1.780

ЖИЗНЬ КАК ЧУДО ИЛИ РАБСТВО ПО МЕСТУ РОЖДЕНИЯ

2026-04-11

Олег ***Торгало***

Вновь поднимается волна призывов от провластных дерьмомётов к ужесточению репрессий и новым озверевшим мерам против тех, кто сопротивляется мобилизации. Ряженые штурмовики тёплых студий уже

требуют физически уничтожать сопротивляющихся — тех, кто посмел встать на защиту своего естественного, данного Богом и природой права на жизнь.

Надо полностью потерять берега разума, чтобы считать себя вправе насилием и угрозами принуждать равноправного тебе гражданина идти на смерть за свои убеждения, которые ему совершенно чужды.

Ты кто такой, мудило? Ты дал ему эту жизнь? Ты прошёл все тяготы его роста, воспитания, пережил его боль и потери? Что это вообще за рабовладельческая логика — распоряжаться жизнью и смертью другого человека как своим имуществом?

Конечно, в ответ немедленно раздастся возмущённый вой заколдованных про некий «долг». Долг, который никто никогда не брал, не видел и не расписывался. Ты родился и сразу должен, кому, за что?! С тем же успехом можно протолкнуть любой очередной депутатский договорняк и объявить долгом что угодно.

Ладно, когда они раньше постоянно выдумывали новые «законные» способы тебя ограбить и лишить прав.

Но когда речь заходит об краже самой жизни — это уже запредельный перебор.

Людей никто не спрашивал, согласны ли они играть по таким шулерским правилам, где на чужом кону почему-то стоит их собственная жизнь. Власть будет также нервно кричать про «закон», который в её руках уже давно превратился в послушное дышло. Принять можно что угодно — но какой смысл в таком «законе», если он грубо попирает базовое естественное право человека на свободу и самостоятельное распоряжение самым единственно ценным, что у него есть — своей жизнью?

Государство лицемерно требует беспрекословного исполнения «обязанностей» от граждан, полностью забывая о своих собственных.

> **А именно они первичны: обеспечить мир, безопасность, профессиональную защиту и верховенство права.**
>
> **Для гражданских людей, я считаю не может существовать никаких принудительных военных обязанностей — только добровольное решение.**

Родина для многих остаётся дорогим и важным местом. Но в природе не существует обязанности умирать за территорию, где тебе по судьбе выпало родиться. Каждый человек должен сам решать, за какие ценности, за какую систему и за какое государство он готов отдать жизнь. Если существующие

ему неприемлемы — какой смысл жертвовать собой ради интересов и лозунгов чужих людей? Превращать это в «священный долг» — всё равно что требовать пожизненного поклонения роддому за первый крик.

Государство — это всего лишь выбранная людьми модель общественного сервиса вместе с нанятыми менеджерами.

> Это не авторитарная религия, не всемогущий фараон и не абсолютный собственник всех, кто живёт на его территории. Оно создано ***для удобства и защиты интересов свободных людей***, а не для принуждения к эксплуатации и тотальному послушанию.

А если вдруг любое государство захватила шайка внутренних лицемеров, мародёров и интриганов, коварно обманувших избирателей?

> Отвлечёмся от конкретных примеров. Представим: в любой стране власть узурпировала клика людоедов — убивает, грабит, лжёт, превращает свободных людей в расходный материал и поддерживает бесконечную войну ради собственного гешефта. Должен ли простой гражданин отдавать жизнь за такую власть и государственное устройство? Что он в этом случае должен защищать и для чего?

У нас и без всеобщей военной повинности хватает обязанностей.

Перед кем и чем мы так провинились, что теперь вечно «повинны»? Наши многочисленные налоги — это абонентская плата за качественный государственный сервис.

В этот пакет входят честное управление, мудрая, дальновидная дипломатия, способность предотвращать конфликты, содержание профессиональной армии и создание условий для нормальной жизни. Главное из них - не допустить войну!

> Если ты десятилетиями платил эту «страховку», содержал раздутый аппарат и его опричников, а когда случился пожар, тебе говорят: «Деньги пропали, опричники забронированы, нельзя им в опасность, иди туши сам голыми руками. Сгоришь — дадим посмертную грамоту от фирмы», — ты назовёшь это классическим мошенничеством.

Почему же тогда мобилизация, во многом вызванная провалом кварталовской дипломатии, вдруг именуется твоим «долгом», а не откровенным дефолтом государства по своим главным обязательствам?

Война — это крах решений тех, кому ты платил именно за то, чтобы её не допустили.

Почему клиент должен расплачиваться собственной жизнью за нескончаемые ошибки, непрофессионализм и преступления управляющей компании?

Маньяку у нас смертную казнь дать нельзя, а отправить на верную смерть любого ни в чём не виноватого человека, убить его в застенках ТЦК — запросто.

При этом сами виновники всех провалов в переговорах, подготовке к войне и их близкие на фронт, разумеется, не спешат.

Меня в сети незнакомые люди часто обвиняют в том, что я в прошлом 2025 году уехал. Прям очень этому возмущенны! Мол обязан в окопе быть. Откуда вообще взялось это пошлое понимание о современном рабстве по месту рождения?

Даже в древнем мире люди были куда свободнее. Если царь или раджа оказывался самодуром, ослаблял страну, грабил подданных или не мог обеспечить защиту — люди просто голосовали ногами: собирали пожитки и уходили к более мудрому и сильному правителю. Это считалось нормальным, потому что человек оставался свободным. Великие переселения народов часто происходили именно по этой причине.

Смена страны в поисках безопасности — это не трусость и не «бегство». Это реализация фундаментального естественного права на жизнь.

Свобода передвижения — не привилегия для избранных, а одно из высших прав человека, которое у него отобрали, когда решили, что он — не гражданин, а государственный ресурс. Ведь вся история человечества — это история постоянных перемещений в поисках лучшей жизни.

Философы определяли это как врожденное, естественное право на жизнь и собственность, где основная собственность прежде всего — твоё собственное тело. Насильственно прикреплять человека к земле — значит отбирать у него это право. Это чистой воды рабство. Если власть вынуждена закрывать границы и ловить людей, как животных, — она уже проиграла. Поначалу не врагу. Она морально проиграла своим гражданам, которые ясно увидели, что это за кровожадный и враждебный им монстр, кто они такие для государства и чего стоят их права на паузе.

Настоящая власть не держит людей силой. Если они уходят, а ты их не выпускаешь — ты уже не правитель, а тюремщик.

Сильный лидер создаёт такую систему, где люди сами хотят её защищать, потому что она им ценна, близка, справедлива и разумна. Мошенники же кричат «ухилянти», «предатели!» и возводят всё новые ряды колючки на границе с Европой.

> Позже, в средние века во многих странах появилось крепостное право — прямое насильственное прикрепление человека к земле, к хозяину. Его отменили в XIX веке, но почти сразу ввели массовые повестки. Совпадение? Нет. Это была лишь эволюция формы рабства.

Есть вещи, которые никогда не передаются государству, честь, взгляды, философские убеждения. Их нельзя прописать в законах и нельзя регулировать указами.

Твоя жизнь — основная из таких вещей.

Ты не арендуешь её на мирный период у страны.

Ты не получил её с условием возврата. По большому счету до твоей жизни государству нет никакого дела, пока не возникнет надобность ей сыграть или что-то у тебя отжать.

Никто — ни президент, ни генерал, ни самая возвышенная идеология — не имеет морального права заявить права на твою жизнь.

У жизни нет акционеров.

У неё только один владелец — тот, кто её проживает.

Государства, границы и мобилизационные листы — это всего лишь временные человеческие конструкции. Их можно менять, отменять, обходить. Жизнь — нельзя. Она дана Создателем для других целей. Именно поэтому любая система, которая претендует на право распоряжаться ею, совершает не политическую ошибку, а фундаментальное преступление против человеческой природы.

Вывод жёсткий и предельно ясный:

> **— если ты не профессиональный солдат по собственному выбору — твоя жизнь не принадлежит ни одному государству.**

Ты платишь налоги за защиту и справедливость. Не справились — извините, если считаю нужным, я меняю юрисдикцию. Хотя тем, кто решит по другому, найдет свои стимулы и сам пойдет воевать, мои почет и уважение. Но навязывать мне чужое решение и ставить в пример не стоит.

Свобода — это когда ты действительно можешь уйти.

Всё остальное — лишь красиво упакованное и громко расхваливаемое ***крепостное право***.

Только ты знаешь, чего стоила твоя жизнь тебе и твоим близким. Только ты осознаешь ее ценность, неповторимость твоего опыта и переживаний и возможно особое предназначение. И только ты решаешь, как ее прожить.

***

№ 1.781

Трамп уже проиграл… С точки зрения формирования G2 (но для нас это может быть неприятно)

2026-04-11

Тышкевич

Итак, в Пакистане начнутся переговоры (возможно), между США и Ираном. В качестве основы, судя по всему, так называемые 10 пунктов Тегерана. Но Трамп может себе выторговать, например, участие в "совместном предприятии" по взиманию платы за проход Ормузского пролива. Нефтяные промыслы, точнее, ключевое влияние на экспорт иранской нефти, видимо, уже нет. Частично, например, пару месторождений или один из портов - такая опция остаётся.

Но уже на словах "в Пакистане начнутся" можно было бы закончить данный текст и не продолжать.

Почему? Победитель данной войны уже есть. И это, вероятно, КНР.

Давайте разбираться.

Итак, участие США в агрессии против Ирана и возможный "венесуэльский сценарий", на который рассчитывал Трамп мог бы стать его "сильной картой" перед планировавшимся на начало апреля визитом в Пекин. Но быстрой победоносной войны не получилось. Визит в КНР, естественно был перенесён. Для США крайне важно выйти на договорённости ДО его начала. Иначе говорить с позиции сильного игрока не получится - Китай предложит своё видение урегулирования и своё участие. Чем усислит собственные позиции в регионе. Плохо. Поэтому возможность переговоров и выхода на некие договорённости - важный момент для Трампа лично и для американских интересов.

(1)

Но, дело упирается в "посредника". Это Пакистан.

> — Государство, с которым у КНР зафиксирован наивысший из возможных уровень политических отношений. Ещё раз, США вынуждены воспользоваться услугами посредника-медиатора, коим является ближайший партнёр Китая.

При этом перед начало переговоров Пекин "усилил" позиции своего партнёра.

— В Урумчи четыре дня назад прошли переговоры треугольника КНР-Афганистан-Пакистан. Ге участниками были представители МИД и армейского руководства. То есть афгано-пакистанский конфликт нескольно надоел Пекину и тот решил его завершить. Наглядная демонстрация для Трампа "как это делается".

(2)

Вторая особенность, которая проявилась в регионе - действия КНР во время активной фазы израиле-американской агрессии.

Китай продемонстрировал, что корабли под "его флагом" или "с китайским экипажем" могут заходить в Персидский залив и выходить из него. Что потом нашло отражение в позиции Тегерана по возможности пропуска судов из "дружественных государств". Ситуация наглядно демонстрирует возможности китайской дипломатии в регионе и делает сотрудничество с КНР ещё более привлекательным для государств Аравийского полуострова. И не только в экономике. Я не буду слишком удивлён, если в ближайшие годы доля китайского оружия в государствах региона возрастёт.

(3)

Третий фактор - разрушение мифа об "американском зонтике безопасности".

США, согласившись на предложения Израиля немного повоевать в регионе, не смогли обеспечить безопасность своих ключевых партнёров. И тут речь не только о Ближнем Востоке. Вынужденный вывод систем ПВО из Южной Кореи заставил Сеул действовать. После визита президента Ю. Кореи в Пекин было "затишье". Но с началом агрессии против Ирана прошли несколько консультаций на уровне ведомств и, наконец, неделю назад на очередном раунде переговоров (14-м) стороны договорились о существенном расширении сферы применения договора о свободной торговле между странами - на сферу услуг, финансы, технологическое сотрудничество.

(4)

Четвёртый - позиция ЕС.

Китай крайне активизировался на европейском направлении. И, судя по всему, государства ядра Европейского Союза начинают формирование собственных политик сотрудничества (но не противостояния) с КНР. При этом общая сдержаная позиция ЕС как союза остаётся в силе.

(5)

Пятый фактор - Тайань.

Я уже писал про визит Чжэн Ливэнь в КНР на этапе подготовки. Поедка руководителя партии Гоминьдан Состоялась. И тут начинается самое интересное. Стороны договорились расширять межпартийное сотрудничество. И в очередной раз подтвердили справедливость "консенсуса 1992 года". Напомню, что тогда Тайвань (под руководством Гоминьдан) и КНР договорились двигаться к реализации концепции "одна страна-два пути" (как это называют на Тайване) или "одна страна-две системы" (определение материкового Китая). Но дальше были занимательные пассажи. Итак стороны договорились о "расширении межберегового сотрудничества": это визиты, бизнес-проекты, образование, культура. Чжэнь Ливэнь поднимала темы членства Тайваня в ICAO, RCEP, некоторых других организациях. Видимо, стороны будут это обговаривать. Особо интересен вопрос RCEP- крупнейшей мировой ЗСТ, созданной в 2020 году. И, наконец, Чжэн Ливэнь "пригласила" Си Цзиньпина посетить Тайвань но когда она будет в статусе "хозяйки" острова. Это уже намёк на ближайшие электоральные кампании.

Для США такая активность крайне неприятна, но возможности их партнёров на острове ограничены - у них нет большинства в парламенте и, после консолидации фракций против "зелёной коалиции", фактически "правительство меньшинства".

(6)

И, наконец, шестой фактор - восстановление инфраструктуры Ирана.

Напомню соглашение 2021 года о возможных инвестициях КНР в Иран в размере около 400 млрд долларов до 2046 года. Его реализация шла крайне медленно, учитывая политическую нестабильность вокруг Иранского вопроса. Сейчас Тегеран нуждается в средствах и инвестициях в промышленность. Смены элит (революции) не произошло. Более того, посредником в возможном выходе Ирана из изоляции (переговоры с США) является ближайший партнёр Пекина. Думаю, дальше объяснять нет смысла. Китай может резко усилить своё присутствие. Особенно, с учётом "второго фактора" - изменений в позиции других государств региона.

В качестве "бонуса" напомню про проблему торговли нефтью. Венесуэла и Иран были (и вероятно останутся) важными поставщиками нефти на Юг КНР. Потеря Ирана по-идее должна была бы создать дополнительные сложности для Пекина. Должна была бы, но есть одно "но" - в 2025 году (особенно с августа) КНР активно создавала запасы сырой нефти. И к январю 2026 вышла с их рекордным объёмом за всю историю - 70-80 дней потребления (или 120-130 дней импорта). Это при условии полного "нуля" предложения на

внешних рынках. То есть Пекин готовился. И сегодня просто может позволить себе подождать.

И тут показателен кейс Венесуэлы.

Полного запрета торговать с Китаем после похищения Мадуро США не вводили. Была попытка изменить правила контрактиврования нефти (под американским контролем), включая переработку венесуэльской нефти в третьих странах. Но PetroChina (подразделение CNPC) просто "настойчиво рекомендовало" трейдерам пока "не покупать" венесуэльскую нефть для поставок в КНР или на китайские НПЗ в других странах.

На этом фоне МИД КНР требует от США отойти от практики "Генеральных лицензий" в вопросе венесуэльских санкций. То есть, говоря простым языком, шантажирует. Перед поездкой Трампа в Пекин.

Таким образом, Си перед приездом Трампа, выражаясь словами американского президента, собрал в свой расклад "сильные карты".

> Для США на этом фоне крайне важно выйти из войны с Ираном, сохранив лицо. Затягивание войны = ослабление позиций в китайском направлении. Поэтому сделка будет. Вероятно, в ближайшие 3-4 недели (то, что договорятся быстрее - сомневаюсь - Иран видит сиутацию и будет поднимать ставки).

Причём здесь мы? А вот это самое важное.

> Вопрос российско-украинской войны так же лежит в сфере интересов КНР. И Пекин уже давал сигналы в 2025, что готов включиться в решение проблемы. Причём позиция КНР по расширению числа посредников (либо участников переговорного процесса) совпадает с интересами европейских государств сесть "за стол переговоров".
>
> И это произойдёт, если подход Трампа по навязыванию собственных рамок мирного процесса провалится.

Поэтому украинский вопрос будет поднят во время визита президента США в Пекин (думаю, конец мая-начало июня). Но быстрого решения не будет.

Трамп попытается всё же сохранить свои рамки. Потому что это получение выгоды как с Украины так и с России.

А так же его идея через сотрудничество с РФ попытаться превратить Кремль в фактор, сдерживающий экспансию Пекина.

Но времени будет крайне мало - до ответного визита Си в Вашингтон (конец 2026-начало 2027 года).

Поэтому после сделки с Ираном, после визита в Трампа в КНР Украину ожидают действительно сложные месяцы.

Когда активизация РФ помножается на усиливающееся давление со стороны США.

Для которых важна будет сделка с Россией в своём формате (без участия ЕС и КНР как равных). Даже если для этого придётся пожертвовать "парой квадратных километров Украины" или просто частью украинских интересов.

Давление будет.

Но для Киева важно понимание ограниченности Трампа во времени.

И то, что это уже понимают партнёры из ЕС. Это же понимает КНР.

Если Трамп провалится - будет другой формат, более приемлемый для европейских стран, более приемлемый для Украины (если страна за это время не "провалится в себя").

При этом важной становится задача активизации *украинской дипломатии*.

> **— Где нет места назначениям "хороших" либо просто "красивых" людей,**

— а есть необходимость рациональной, иногда циничной, но крайне активной и агрессивной *политики* по созданию новых партнёрств.

***

№ 1.782

На мій погляд, ключова проблема українського підприємництва в найближчі роки це не податки, не регуляції і навіть не війна як така

2026-04-11

Олег ***Белінський***

Головне це відсутність ***фундаментальної науки*** як бази для відтворення складних знань. Без неї будь-яке підприємництво поступово спрощується навіть якщо зовні виглядає активним.

Проблема в тому, що бізнес не може довго існувати на запозичених або залишкових компетенціях. Якщо немає системи, яка постійно генерує нові знання у вигляді університетів, дослідницьких центрів, інженерних шкіл то економіка починає втрачати складність. Спочатку непомітно: зникають окремі галузі, потім компетенції, потім здатність їх відновлювати.

Цей процес добре ілюструє приклад гуанчів — корінного населення Канарських островів.

Їхні предки фізично змогли туди дістатися, тобто володіли мореплавством, навігацією і відповідними технологіями. Це означає, що на старті вони мали доступ до значно складнішої системи знань, сформованої на материку.

Однак приблизно за тисячу років ізоляції ця система деградувала. До моменту приходу іспанців у XV столітті гуанчі вже не будували кораблів, не

підтримували зв’язків між островами і навіть не знали, що поруч існують інші спільноти. Від складної технологічної культури залишилися лише базові практики: тваринництво (кози), використання собак як охорони, примітивне ремесло. Навіть знання, які виглядають складними, як муміфікація, збереглися як ізольований ритуал, а не як частина ширшої наукової системи.

Це і є ключовий момент: вони не починали «з нуля». Вони втратили складність, бо не мали механізму її відтворення.

Якщо перенести цю логіку на Україну, проблема стає більш прикладною.

> Країна історично мала сегменти складної економіки: авіабудування, ракетно-космічну галузь, енергетичне машинобудування, матеріалознавство. Це були не просто “заводи”, а системи, які вимагали постійного відтворення знань через науку, інженерію, освіту.

Сьогодні ці системи або деградували, або існують інерційно, без розвитку. І на їх місці не з’являються нові складні виробництва. Натомість економіка заповнюється простішими формами діяльності.

(1) Замість складних заводів складання з імпортних компонентів або взагалі імпорт і перепродаж.

(2) Замість інженерних продуктів логістика і сервіс.

(3) Замість розробки технологій адаптація чужих рішень.

Це не “погано” саме по собі.

Проблема в іншому: такі види діяльності не створюють нових знань.

Вони не потребують фундаментальної науки і, відповідно, не підтримують її існування.

Виникає замкнене коло коли без науки спрощується бізнес, а спрощений бізнес не генерує попит на науку.

У результаті країна починає втрачати навіть ті компетенції, які ще залишились.

> — Інженерні школи зникають не тому, що “хтось заборонив”, а тому що вони стають економічно непотрібними.
>
> Освіта підлаштовується під простіші задачі. Горизонт планування скорочується до кількох місяців.

Це і є сучасна форма тієї ж деградації, що сталася з гуанчами.

Не повне зникнення економіки, а її спрощення до рівня, який не потребує складних знань.

Кози і собаки в сучасній інтерпретації це сировина, агросектор, базова переробка, торгівля, імпортні технології. Це стабільно, це може давати гроші, але це не створює розвитку.

Критичний момент настає тоді, коли навіть при наявності ресурсів країна вже не може відновити складні галузі бо втрачено не заводи, а знання і людей, які ці заводи могли створити.

Тому це і є головний виклик для українських підприємців.

Не податки. Не перевірки. Не курс долара а ***тупіння системи***.

Воно починається зверху:

— з примітивних рішень держави, яка не розуміє, навіщо їй фундаментальна наука. Де горизонт це "дожити до завтра", а не створити щось складне через 10–20 років.

Далі це спускається вниз. Бізнес спрощується. Освіта спрощується. Люди спрощуються.

І в якийсь момент у тебе вже немає інженерів, немає розробок, немає складних продуктів. Є кози, собаки і пам'ять про те, що колись ми могли щось більше.

А потім завжди приходить той, хто не тупив.

І він не обов'язково "знищує" це навіть гірше. Він просто займає місце. Економічно, технологічно, культурно.

І ти вже нічого не вирішуєш.

Так само було з гуанчами. **Вони не були дурними. Вони просто втратили складність.**

І цього виявилось достатньо.

Так само буде і з українцями…

***

№ 1.783-1

Славой Жижек: мы неотвратимо приближаемся к концу света

2026-04-05

Выдающийся философ Славой Жижек выпустил авторизованный текст своего выступления на конференции «Европа-2057», организованной в Риме и посвященной будущему столетию европейской интеграции. Сделали перевод этого текста.

Что нам делать с трупом либеральной демократии? – отвечает Славой Жижек

***

Римский договор (официально Договор об учреждении Европейского экономического сообщества) был подписан 25 марта 1957 года именно в этом здании. Где же мы находимся сегодня, 69 лет спустя, с Европейским Союзом?

1. Болезненные явления

Раз уж мы в Италии, я хотел бы начать с высказывания Антонио Грамши из его «Тюремных тетрадей»: «Кризис состоит именно в том, что старое умирает, а новое не может родиться; в этом междуцарствии появляется множество болезненных явлений, *fenomeni morbosi*».

Все, от правых до левых, используют это утверждение для характеристики нашей ситуации. Для левых либералов болезненным явлением стал подъем нового *популистского фашизма*, а для новых правых — избыток «*пробужденной» культуры* (открытые двери для иммигрантов, поддержка транссексуализма, etc.).

Но я думаю, нам следует пойти дальше: марксист Грамши мыслит по классической марксистской модели перехода от капитализма к социализму, и «болезненные явления» возникают, когда этот переход заходит в тупик:

> - скажем, сталинизм возник из-за того, что первая коммунистическая революция произошла не там, не в нужном месте — в России с ее азиатскими традициями.
>
> Иначе говоря, так мы остаемся в том же линейном прогрессе, просто возникают задержки и находятся обходные пути.

Но более поздний опыт заставляет нас изменить эту модель:

> — «нормальный», линейный процесс нашей истории ведет к окончательной катастрофе, к самоуничтожению — через экологический коллапс, через неконтролируемое господство искусственного интеллекта, через глобальные войны; эти конечные точки нашей истории и есть истинные болезненные явления.

В таком затруднительном положении нам следует нажать на аварийный тормоз нашего исторического процесса, или, цитируя Вальтера Беньямина из его «Тезисов об истории»:

> — «Маркс говорит, что революции — локомотив мировой истории. Но, возможно, все совсем не так. Возможно, революции — это попытка пассажиров поезда, то есть человечества, нажать на аварийный тормоз».

Сегодняшние действия левых — отчаянные попытки остановить разрушение окружающей среды, контролировать взрывное развитие искусственного интеллекта, предотвратить новую мировую войну.

Именно в этом контексте американский сенатор Берни Сандерс сказал в подкасте 6 марта 2026 года:

> — «Нам нужен мораторий на центры обработки данных для искусственного интеллекта ***прямо сейчас!***».

Да, нам нужен такой мораторий, чтобы задуматься. Не пора ли переосмыслить одиннадцатый тезис Маркса из статьи «О философии истории, или Тезисы о Фейербахе»?

Маркс писал:

> — «Прежние философы лишь различным образом объясняли мир, наше дело в том, чтобы изменить его!». В XX веке мы уже пытались изменить мир, не понимая его; теперь, наконец, пришло время подробно объяснить его.

То, к чему мы сейчас постепенно, но неумолимо приближаемся, — не что иное, как конец света.

Но что же на самом деле означает «конец света»?

> **— Вкратце: он меняет не только локальные события внутри экстренной ситуации, но и координаты самой ситуации.**

Позвольте мне перефразировать старый анекдот из времен ГДР — с новыми персонажами.

> — Урсула фон дер Ляйен, Путин и Трамп встречаются с Богом, и каждому разрешается задать ему вопрос. Фон дер Ляйен начинает: «Скажите, что произойдет с Европейским Союзом в ближайшие десятилетия?» Бог отвечает: «Он распадется как союз и станет популярным местом отдыха для туристов, в основном из России». Фон дер Ляйен поворачивается и начинает плакать. Тогда Путин спрашивает Бога: «Отлично! а что будет с моей любимой Россией?» Бог отворачивается и начинает плакать. Наконец, Трамп спрашивает: «А какова будет судьба США после десятилетия правления MAGA?» И снова Бог отворачивается и начинает плакать…

Вот это и есть истинное изменение, когда сам Бог (который здесь олицетворяет собой большого Другого, нейтральную рамку, охватывающую ситуацию извне) ***ломается***.

Речь идет, безусловно, о ***катастрофических изменениях***:

> — наши основные критерии оценки качества общественной жизни приостановлены и должны быть переосмыслены.

2. Кастрация цивилизации

Термин, который лучше всего описывает этот «конец света», предложен Трампом и его командой:

> — ***«стирание цивилизации»***.

В 33-страничном документе «Стратегия национальной безопасности США», незаметно опубликованном Белым домом в конце ноября 2025 года, сказано, что у Европы есть экономические проблемы, но она настаивает, что эти проблемы «затмеваются реальной и более мрачной перспективой ***стирания цивилизации***».

Марко *Рубио* развил идею стирания:

> — для него Европа отказывается от ценностей, которые включают в себя «следование христианству и общему [западному] культурному наследия,

закрытие границ и отказ от политики борьбы с климатическим кризисом».

США нуждаются в реформированной Европе — и реформа касается не только оборонных бюджетов, но и кардинальных изменениях в системе ценностей континента.

Но что же противопоставляют *популисты-трамписты* самостиранию Европы?

Они систематически прибегают к риторическому образу кастрации — в самом примитивном смысле:

— лишения мужественности, или *феминизации*.

Популистский дискурс весь пронизан эмпирической угрозой немедленной потери власти, потери мужской силы и витальности.

Эта угроза исходит от *Других* (иммигрантов, сексуальных меньшинств и т. д.), хотя сами они понимаются как слабые и бессильные.

Парадокс заключается в том, что

— популисты нападают на этих Других не из-за их силы, а из-за их декларированной слабости, даже импотенции:

— в популистской логике их слабость — заразна, угрожает заразить «нас».

Описанный *парадокс* объясняет, на каком основании крайне правые присваивают себе термин «свобода слова».

1) — Это отнюдь не право граждан публично говорить ***правду*** и ***критиковать*** власть, не ***защита иных*** голосов, но

2) — прежде всего право на удовольствие:

— в *популистском дискурсе* «потеря свободы слова» сводится к невозможности свободно *оскорблять* других и публично высказывать любую *чушь*, какая приходит в голову.

Что это означает в политическом дискурсе, ясно показало заявление Пита ***Хегсета***, министра войны США (а вовсе не министра обороны), 4 марта 2026 года на пресс-конференции — он говорил об иранцах:

— «Им конец, и они это знают или весьма скоро узнают. Мы же всего четыре дня как начали выслеживать, уничтожать, деморализовать, разрушать и сокрушать их. Мы ведем боевые действия по своим правилам, то есть смело, точно и с намерением высвободить всю

американскую мощь, а не сдерживать ее. Мы никогда не имели в виду, что это будет честная борьба, и это не честная борьба. Мы бьем их и тогда, когда они уже повержены, именно так все и должно быть».

В том же ключе 10 марта 2026 года ***Трамп*** заявил, что ВМС США решили потопить иранский фрегат (и лишить жизни более сотни моряков), потому что так «веселее», чем захватывать судно — пусть оно и не представляло никакой угрозы.

А 14 марта 2026 года, Трамп заявил, что США могут нанести еще несколько ударов по важнейшему для Ирана нефтеэкспортному узлу на острове Харг «просто ради забавы» — а мы все помним, что бомбардировка острова Харг может спровоцировать гораздо более широкую войну…

Кроме того, нельзя не восхищаться тем, как Трамп распространяет ту же логику жестокой «войны без правил» на сами США:

— он объявляет тех, кто протестует против его режима, иностранными захватчиками, с которыми следует бороться прямой военной силой — и не скрывает, в частности, что хотел бы арестовать губернатора Калифорнии Гэвина Ньюсома и 44-го президента США Барака Обаму. В Миннеаполисе он использовал спецназ Иммиграционной и таможенной службы (ICE) так, будто это его частная армии, действующая вне правового государства.

Обратите внимание и на разницу в реакции на раскрытие файлов Эпштейна в Европе и США — она наглядно демонстрирует цивилизационный разрыв, отделяющий нас от США:

— в Европе разоблачения уже разрушили многие карьеры, а в США — ничего серьезней скандалов в крупных СМИ. (Можно даже предположить, что нападение на Иран было совершено, чтобы отвлечь публику от дела Эпштейна.)

Позиция Трампа основана на понятии справедливости, сформулированном в начале «Республики» Платона Трасимахом:

— **«Я провозглашаю, что справедливость — не что иное, как интерес сильнейшего».**

Далее он объясняет, как

1) — власти, облеченные в различные формы правления, принимают законы демократические, аристократические, тиранические — в соответствии с различными интересами;

2) — и эти законы, которые они принимают в собственных интересах, считаются справедливостью, которую они и обеспечивают подданным,

а того, кто их нарушает, они наказывают как нарушителя закона и несправедливого.

Во всех государствах существует один и тот же принцип справедливости — он служит интересам правительства;

— и поскольку правительство должно обладать властью, единственный разумный вывод заключается в том, что везде существует ***один принцип справедливости — интерес сильнейшего.***

3. Война как путь к миру

И вот как Трамп координирует переговоры между Украиной и Россией: говорит президенту Украины Владимиру Зеленскому, что Украина должна смириться с поражениями, потому что у России есть более сильные козыри…

Неудивительно, что Россия немедленно поддержала видение и практику Трампа: комментируя события на Ближнем Востоке, представитель Путина Дмитрий Песков сказал: «Ничего подобного никогда не случалось в истории человечества».

Когда его собеседник заметил, что оружие в прошлом не было таким мощным, *Песков* ответил:

«Нас тогда не было, поэтому нам кажется, что сейчас конец света. К сожалению, мы все потеряли то, что называли международным правом. Честно говоря, я даже не знаю, как призвать кого-либо соблюдать нормы и принципы международного права. Его больше не существует. Оно существует де-юре, но де-факто его больше не существует. Какое право заменило международное право? Вряд ли кто-то может сказать на данном этапе».

Хорошо, но разве Россия не поступила именно так, напав на Украину?

Кроме того, нельзя не отметить, что как и США в Иране, так и Россия в Украине отвергают слово «война» для того, что они делают.

«Трамп — величайший миротворец в истории человечества», по крайней мере, так он утверждает.

— И, как мы теперь хорошо знаем, единственный путь к вечному глобальному миру — одна большая последняя война, которая уничтожит всех врагов мира.

Как Трамп повторяет снова и снова, «США не воюют с Ираном»:

— вместе с Израилем они просто освобождают народ Ирана (точно так же, как Израиль освободил Газу, и руины в Тегеране все больше и больше напоминают Газу…).

Тем самым Трамп следует за своим истинным учителем, *Нетаньяху*, который, возможно, еще больший миротворец:

— Израиль сейчас ведет тотальную войну, направленную на установление мира на всем Ближнем Востоке — а мир здесь означает, что Израиль просто хочет доминировать на всем Ближнем Востоке.

А что насчет стирания российской цивилизации?

— Российское правительство утвердило список из 48 иностранных государств и территорий — они навязывают деструктивные неолиберальные идеологические установки, противоречащие традиционным российским духовным и моральным ценностям.

Список утвержден в соответствии с указом об оказании гуманитарной помощи лицам, «разделяющим традиционные русские духовные и нравственные ценности», который Путин подписал 19 августа, в очередную годовщину путча против Горбачева.

Государства из этого списка теперь официально обозначены как «недружественные», раз уж они не разделяют «традиционные русские духовные и нравственные ценности»,

1) — и здесь речь не о «многополярном мире»;

2) — враг России — просто тот, кто не разделяет ее ценности.

Очевидно, что эти ценности в какой-то степени разделяют ***Северная Корея*** и ***Афганистан*** — Россия здесь не жульничает:

— уважение к «традиционным ценностям» объединяет ее с северокорейской или талибанской идеологией в отказе от европейского ***Просвещения*** как от «главного зла в истории».

Конфликт поднимается на ***метафизико-религиозный*** уровень:

— за всеми разговорами о новом многополярном мире скрывается тотальная война на уничтожение между двумя противоположностями, а когда религия напрямую вступает в политику, угроза смертоносного насилия всегда где-то рядом.

Мы приближаемся к глобальной *геополитической катастрофе*:

— Израиль и развитый Запад против «антиимпериалистического» большинства стран третьего мира, включая такие страны, как Северная Корея и Афганистан.

Неудивительно, что Россия первой официально признала ***режим талибов***

— Путин заявил в июле 2025 года, что Россия считает афганское движение талибов «союзником в борьбе с терроризмом».

Зонтик антиколониальной борьбы охватит подавляющее большинство стран, ограничивающих права женщин и сексуальные свободы. Кто сейчас еще помнит, что за год до 7 октября 2023 года структура власти в Иране была едва ли не разрушена массовыми протестами после того, как иранская Революционная гвардия убила в тюрьме Махсу Амини, курдскую девушку, которая отказалась должным образом покрывать голову?

4. Homo putinus

В новых условиях феминистские протесты, обладающие подлинной революционной силой, в значительной степени уйдут в прошлое, и мы окажемся в мире нечестивых союзов между пропутинскими «левыми» и мусульманскими фундаменталистами.

Мы вступаем в эпоху насилия, вооруженной борьбы, в которой противники находятся на ложной линии разграничения:

— угнетение женщин будто бы означает антиколониализм, а бомбардировка больших городов до основания будто бы означает борьбу с терроризмом.

Не стоит питать иллюзий:

— ложная борьба, как правило, гораздо разрушительнее настоящей борьбы за освобождение.

Путин легитимизирует свою власть евразийской идеологией, противопоставляя западному индивидуалистическому либерализму традиционные ценности семейной жизни, отдавая приоритет обществу над индивидуальными интересами вплоть до готовности пожертвовать собой ради государства.

В этом контексте Александр *Харичев*, один из ведущих идеологов Путина, сформулировал основные черты homo putinus, якобы «самопожертвованной природы» русского народа:

— Для нас сама жизнь, кажется, значит гораздо меньше, чем для западного человека. Мы верим, что есть вещи важнее простого существования. В этом, по сути, и заключается основа любой веры.

Следует также отметить, что российские государственные чиновники возводят враждебность к Европе почти на метафизический уровень.

Антон *Алиханов*, в недавнем прошлом губернатор российского эксклава Калининграда, заявил, что

> — Кант, проживший всю свою жизнь в Калининградской области (то есть в Восточной Пруссии), имеет «прямое отношение» к войне на Украине.
>
> По словам Алиханова, именно немецкая философия, чье «безбожие и отсутствие высших ценностей» началось с Канта, создала «социокультурную ситуацию», которая привела, среди прочего, к Первой мировой войне: «Здесь, в Калининграде, мы осмеливаемся предположить — хотя на самом деле мы почти уверены в этом — что именно в „Критике чистого разума“ Канта и его „Основах метафизики нравов“ […] были заложены этические, ценностные основы нынешнего конфликта [в Украине]».
>
> Кант, по словам Алиханова, стал «отцом почти всего» на Западе, включая свободу, идею верховенства права, либерализм, рационализм и «даже идею Европейского Союза».
>
> И если Украина сопротивляется России от имени этих западных ценностей, то Кант фактически несет ответственность и за украинское сопротивление России.

Таким образом, безумные вроде бы заявления *Алиханова* выглядят полезным напоминанием о высоких метафизических ставках продолжающейся войны между Россией и Украиной.

Самое отвратительное, что можно сделать в данный момент, — с торжеством в голосе повторять заезженный мотив: «Мы годами говорили вам, что Украина не победит…» — очевидно, это правда, но каким бы ни был конечный результат, Украина совершила неожиданное чудо и продолжает сопротивляться России.

В нынешнем затруднительном положении единственным серьезным вариантом для Запада выглядит бесповоротное признание того, что мы вступаем в глобальное чрезвычайное положение:

> — мы находимся в состоянии войны, и только полная поддержка Запада может дать Украине шанс.

Наш ответ на часто повторяемый аргумент против украинского сопротивления — «У Украины нет шансов победить Россию» — должен смениться старым девизом сторонников Сопротивления:

— если сопротивляешься агрессии и даешь отпор, можешь проиграть;

— если не сопротивляешься, уже проиграл.

Именно поэтому, хотя «левые» критики делают вид, что анализируют ситуацию холодно и нейтрально (и все еще говорят о российском нападении на Украину), неявная, но несомненная радость от их прыжков на «труп Европы», их повторяющиеся восхваления того, как Россия преподала урок западному империализму, явно искажают их нейтралитет.

Короче говоря, в глобальном конфликте, который постепенно приближается к точке невозврата, они, очевидно, на стороне России и Китая.

5. Возможен ли мир

По мнению *пацифистов*,

— «большинство украинцев хочет мира, но НАТО контролирует Зеленского и его коррумпированное окружение и подталкивает их к продолжению прокси-войны НАТО против России».

Такая позиция выставляет украинцев невероятно глупыми:

— выходит, они выбрали войну, а не мирное существование, рабски подчиняясь приказам НАТО…

Но сегодня Украина стоит перед выбором не между спокойной, размеренной жизнью, полной мелких радостей, и риском, который вполне может закончиться катастрофой.

Она стоит перед навязанным выбором:

— жизнь или свобода?

И у этого выбора есть дополнительный нюанс:

— оба варианта подразумевают смерть.

Если в нынешней ситуации вы выбираете жизнь (капитуляцию), вы выбираете смерть (исчезновение как нации, как неоднократно давала понять об этом Россия).

Если Украина хочет вернуться к спокойной повседневной жизни, ей необходимо рискнуть, вступив в войну (военное сопротивление), то есть подвергнув себя потенциальной смерти.

Если же она хочет избежать войны, то с большой уверенностью сталкивается с другой формой смерти (исчезновение как нации под российской оккупацией).

Именно Западу ***ошибочно приписывается выбор***, который должен быть сделан в пользу Украины:

— рискнуть войной (поддержав Украину) или выбрать мирную жизнь (потерпев унижение от предательства союзника).

Как пишут многие критически настроенные аналитики, даже выбор в пользу мира, сделанный Западной Европой, на самом деле не гарантирует долгосрочного мира, потому что, если Россия получит Украину, она, скорее всего, не остановится на этом, а продолжит свою экспансию на Запад, так что европейский Запад позже столкнется с тем же выбором, только в гораздо более жестких условиях.

Таким образом,

— западные «пацифисты» (от Виктора Орбана и других радикальных правых деятелей до псевдолевых) просто обманывают нас, приписывая Украине выбор, которого на самом деле нет.

Позиция ЕС должна заключаться в безоговорочной поддержке Украины вплоть до риска войны с Россией; с падением Украины Европа будет парализована.

Украина находится недалеко и вроде бы не представляет интереса для Европы; но это важнейший форпост Европы.

Миролюбцы забывают, что *оккупанты всегда «хотят мира»*:

— Россия хочет мира на Украине (что означает подавление сопротивления и подчинение),

— Израиль хочет мира на Западном берегу (что означает осуществление там этнической чистки)

— точно так же Германия во время Второй мировой войны искренне хотела мира в оккупированной Европе…

Что касается опасности ядерной войны, то именно Россия и ***только*** Россия вызывает опасения по этому поводу.

Вспомните, что около года назад Путин объявил о новой ядерной доктрине:

— в нее вносится *«ряд уточнений… определяющих условия применения ядерного оружия»*. Поправки к доктрине, продолжил Путин, расширяют «категорию государств и военных союзов, в отношении которых осуществляется ядерное сдерживание».

В резком предупреждении Западу Путин заявил, что любое нападение на Россию даже со стороны неядерного государства, поддержанное ядерной

державой, будет считаться «совместным нападением», а еще Москва оставляет за собой право применить ядерное оружие в случае нападения на Беларусь, поскольку она является частью Союзного государства.

Мы всегда должны помнить об этом, когда слышим, что Украина слишком сильно провоцирует Россию.

И не следует забывать, что Израиль также постоянно намекает на возможное применение ядерного оружия. Израиль, позиционирующий себя как оплот демократии на Ближнем Востоке, сейчас находится в процессе собственного цивилизационного уничтожения — или, как выразился Юваль Ной Харари:

Иудаизм выжил, он стал мировым чемпионом по выживанию в условиях катастроф. Но он никогда не сталкивался с катастрофой, подобной той, с которой мы имеем дело сейчас, — а это духовная катастрофа для самого иудаизма. Наихудший сценарий, который сейчас воплощается — но мы еще можем его предотвратить — потенциальная кампания этнических чисток в Газе и на Западном берегу, которая приведет к изгнанию двух миллионов, а может и больше, палестинцев. Оттуда выползет создание Великого Израиля, распад израильской демократии и создание нового Израиля, основанного на идеологии еврейского превосходства. Поклонение тому, что на протяжении последних двух тысячелетий было совершенно антиеврейскими ценностями.

Произраильская позиция заслоняет истинную опасность современного антисемитизма, которую прекрасно иллюстрирует карикатура, опубликованная еще в июле 2008 года в венской ежедневной газете Die Presse: два коренастых австрийца, похожих на нацистов, сидят за столом, один из них держит в руках газету и комментирует своему другу: «Здесь вы снова видите, как совершенно оправданный антисемитизм используется для дешевой критики Израиля!»

Эта шутка переворачивает стандартный аргумент против критиков политики Государства Израиль: как и любое другое государство, Государство Израиль может и должно быть оценено и в конечном итоге подвергнуто критике, но критики Израиля злоупотребляют оправданной критикой израильской политики в антисемитских целях. Когда сегодняшние христианские фундаменталисты, поддерживающие израильскую политику, отвергают левую критику израильской политики, разве их неявная линия аргументации не поразительно близка к карикатуре из Die Presse?

6. Столкновение стирающихся цивилизаций

Итак, мы имеем столкновение цивилизаций (не по Хантингтону): стирание цивилизации в США, готовность российских консерваторов к жертвам ради общества и государства, и какую уж есть цивилизацию в Европе — не говоря уже о Китае.

А как насчет обширных территорий в Африке, Латинской Америке, в странах, находящихся за пределами испытывающих турбулентности сверхдержав?

Честно говоря, я не вижу там потенциала для радикальных эмансипационных изменений. Если мы примем тезис о «столкновении цивилизаций» как нашу конечную реальность, единственной альтернативой ему остается мирное сосуществование цивилизаций (или «образов жизни», более популярный сегодня термин):

— принудительные браки и гомофобия (или идея о том, что если женщина идет одна в общественное место, это повод ее изнасиловать) допустимы, но они вполне могут быть ограничены какой-то другой страной, которая в остальном полностью включена в мировой рынок.

Но многообразие цивилизаций не отражает всей правды.

Каждая из них вовлечена в собственный процесс цивилизационного стирания, в ходе которого возникают взрывоопасные противоречия и проявляются наихудшие ее качества; но одновременно есть и сопротивление процессу стирания, попытка сохранить что-то, не относящееся к мейнстриму.

1) — ***Европа*** уже была колыбелью фашизма, теперь он возвращается под маской нового популизма;

2) — ***российский*** евразийский проект — навязанная государством идеология, которая сталкивается с сильным сопротивлением, скрываемым государственным подавлением;

3) — в самих ***США*** мы наблюдаем новые формы оппозиции «трампизму» на локальном уровне, от Нью-Йорка до Миннеаполиса;

4) — в ***Иране*** шиитский режим снова и снова вынужден подавлять восстания.

Именно поэтому, как универсалисты, мы должны искать союзы между

1) — теми, кто в Европе защищает наследие Просвещения, и

2) — теми, кто в мусульманских странах противостоит религиозному угнетению (не только женщин) — и так далее.

Солидарность сегодня — не мирное сосуществование различных образов жизни; солидарность — участие в общей борьбе.

Я считаю, что

— Европа находится здесь в привилегированном положении, потому что ее наследие предоставляет единственную рамку, доступную для такой универсальной солидарности.

Те, кто злорадствует по поводу цивилизационного стирания Европы, сами практикуют настоящее стирание в беспрецедентно жестокой форме:

— США, Россия, мусульманские фундаменталисты, Израиль…

В контексте продолжающихся конфликтов подобный эмансипаторский универсализм подразумевает установление принципиальной связи между ними:

— российская агрессия против Украины и геноцидные этнические чистки Израиля — две части одного и того же процесса отрицания самого существования этнической группы (палестинцев, украинцев).

Если мы поддерживаем палестинцев, но противодействуем борьбе Украины (как некоторые левые), или если мы поддерживаем Украину, но терпим то, что Израиль делает с палестинцами, конечный результат будет катастрофическим:

— России удастся представить себя лидером третьего мира, борющимся с европейским империализмом.

Европа здесь колеблется и ограничивается формальными протестами против израильских «эксцессов» — такая позиция ясно сигнализирует о слабости Европы и неготовности оставаться верной своему эмансипационному наследию. Та же слабость показывает, что Европа все еще помнит это наследие и не готова присоединиться к новому жестокому мировому порядку без этических ценностей, не способна в полной мере переосмыслить свое наследие в соответствии с новыми условиями…

Выбор между иранским режимом и США Трампа также ложный:

— они оба принадлежат к одному и тому же глобальному миру.

Поэтому вполне понятно молчаливое большинство в Иране (подавляемое властями), которое отвергает режим, но одновременно скептически относится к действиям США и Израиля — их позиция не диктуется ни надеждой, ни отчаянием, а скорее неуверенностью и страхом.

Воодушевленный прецедентом ***Венесуэлы***, Трамп уверял в начале марта, что руководство Ирана «нейтрализовано» и что он ищет новое руководство, которое будет хорошо относиться к США и Израилю, пусть если это будет опять религиозный лидер и недемократическое государство… вот вам и свобода, и демократия.

Несмотря на все ужасы иранского режима (он почти так же репрессивен, как режим Саудовской Аравии…), мы теперь должны поддержать Иран?

Иран сейчас де-факто борется не только за свой собственный суверенитет, но и за глобальный принцип суверенитета.

Самое печальное здесь — роль Европы, которая, за вычетом Испании, вновь упустила возможность действовать самостоятельно и повела себя как слуга США.

А США, сами будучи де-факто колонией Израиля, постоянно нарушают суверенитет других стран — и даже Испании.

Да, смена режима в Иране была бы желанной, но как насчет смены режима в самих США?

7. Призрак Европы

Разве все это не кажется знакомым?

Мы снова возвращаемся к уничтожению цивилизации США.

> — Вспомните скандальную конфронтацию в Овальном кабинете с Зеленским, где Трамп и Вэнс потребовали, чтобы Зеленский выразил благодарность за помощь США Украине и оплатил ее, открыв доступ к природным ресурсам для американских компаний.

Интересный способ «*освободить страну*»:

> — США экономически порабощает ее западную часть, не препятствуя тому, что Россия порабощает восточную.

То же самое относится и к нападкам на ***Иран***:

> — Трамп теперь отказался от всех упоминаний о возвращении иранского государства его народу, он открыто заявил, что ему все равно, какой режим будет у власти, пусть даже недемократический клерикальный режим, лишь бы он выполнял требования США.

Во избежание недоразумений:

> **— я ничего не имею против ареста преступного иностранного лидера, но этот арест должен быть проведен на четкой международно-правовой основе.**
>
> **В идеальном мире мы должны начать с ареста Путина, Нетаньяху… и самого Трампа.**

Вместе с Мадуро они все должны сидеть в одной камере Международного трибунала по военным преступлениям в Гааге — я уверен, им будет легко общаться, они говорят на одном политическом языке!

Все эти мрачные явления свидетельствуют о конце света, теме, которая сегодня принимается всеми сторонами политического спектра.

Многие комментаторы высоко оценили речь канадского премьер-министра Марка ***Карни*** в Давосе.

> — Он ссылался на эссе Вацлава ***Гавела*** 1978 года «Сила бессильных», в котором тот задавал простой вопрос: как коммунистическая система поддерживает себя?
>
> И его ответ начался с продавца овощей и фруктов.
>
> Каждое утро лавочник вешает в витрине табличку: *«Рабочие всего мира, объединяйтесь»*. Он не верит в это, никто не верит, но он все равно вешает табличку, чтобы избежать проблем, показать свою покорность, чтобы ладить с окружающими.
>
> И поскольку каждый лавочник на каждой улице делает то же самое, **система сохраняется — не только посредством насилия, но и посредством участия простых людей в *ритуалах*, которые они втайне знают, что они ложны**.
>
> Гавел назвал это «***жизнью во лжи***».

Но в этом месте Карни сделал странное сравнение: подобно тому, как в рассказе Гавела продавец овощей и фруктов решает снять вывеску, мы должны решить снять свою вывеску, то есть открыто отказаться от старого мирового порядка.

Но между рассказом Гавела и сегодняшней ситуацией — большая разница:

> **— нашу вывеску с продуктового магазина сняли не какие-то диссиденты, выступавшие против, а сами крупные державы, и прежде всего США. Они больше не находят полезной систему, которую сами же навязали миру десятилетия назад.**

Свободная рыночная конкуренция и другие международные правила были для них приемлемы, пока гарантировали их привилегии; теперь они отказываются от них, потому что осознали, что в новой ситуации эти правила могут подорвать их гегемонию.

Разве ***Мери*** не говорил то же самое в Давосе:

> — Мир, где важна только власть, — опасное место. Сначала для малых государств, затем для средних держав и, в конечном итоге, для великих. Наша главная сила по-прежнему заключается в способности строить

партнерские отношения и союзы между равными, основанные на взаимном доверии и уважении.

К Карни и Мерцу присоединился Виктор Орбан, который написал в Facebook, что действия Трампа при похищении Николаса Мадуро стали еще одним доказательством краха прежней геополитической модели:

> Первые дни этого года напомнили нам, что либеральный мировой порядок распадается. Новый мир только начинает формироваться, и грядущие годы будут еще более нестабильными, непредсказуемыми и опасными.

А завершил Орбан свой пассаж словами о приверженности «пути мира и безопасности.

Первое, на что следует обратить внимание в этой цитате, — слово «распадается», будто это происходит само собой.

Нет, у этого процесса субъект

> **— *новое популистское правое крыло*.**

Европа оказывается в очень сложной ситуации. Как же нам тогда вырваться из этого хаоса и прийти к продвинутому универсализму?

Снова скажу: только через европейское наследие.

Некоторые из нас до сих пор помнят знаменитое начало «Коммунистического манифеста»:

> — «Призрак бродит по Европе — призрак коммунизма.
>
> **— Все державы старой Европы заключили священный союз, чтобы изгнать этого призрака: папа и царь, Меттерних и Гизо, французские радикалы и немецкие полицейские шпионы…»**

Не можем ли мы сказать, что сегодня призрак, бродящий по всему миру, — сама Европа?

Все державы старой Европы и нового мирового порядка заключили священный союз, чтобы изгнать этот *призрак «евроцентризма»*:

> — Борис Джонсон и Путин, Ле Пен и Орбан, сторонники иммиграции, антирасисты и защитники традиционных европейских ценностей, латиноамериканские прогрессисты и арабские консерваторы, сионисты Западного берега и китайские «патриотические» коммунисты»…

У каждого из противников Европы свой образ Европы:

— Борис Джонсон навязал Brexit, потому что видит в брюссельской бюрократии мегагосударство, ограничивающее британский суверенитет и свободное движение британского капитала, в то время как часть Лейбористской партии также поддерживала Brexit, потому что они видят в брюссельской бюрократии инструмент международного капитала, ограничивающий законодательство и финансовую политику, которые защищали бы права трудящихся;

— латиноамериканские левые отождествляют евроцентризм с белым колониализмом, в то время как

— Путин пытается расформировать ЕС, чтобы усилить влияние России даже за пределами бывших советских республик;

— радикальные сионисты не любят Европу за чрезмерную симпатию к палестинцам, в то время как

— некоторые арабы видят в европейской одержимости опасностью антисемитизма уступку сионизму;

— Орбан рассматривает Европейский Союз как мульти-культи, представляющее угрозу подлинным традиционным европейским ценностям, открывающее двери для иммигрантов из других культур, в то время как

— иммигранты видят Европу как крепость белого расизма, которая не позволяет им полностью интегрироваться в нее… список можно продолжать бесконечно.

В первый свой президентский срок ***Трамп*** назвал Европейский Союз первым в ряду «врагов» США, прежде России и Китая.

Вместо того чтобы осуждать это утверждение как иррациональное («Трамп относится к союзникам США хуже, чем к их врагам» и т. д.), нам следует задать простой вопрос:

— что так сильно беспокоит Трампа в ЕС?

1) — Европа транснационального единства, Европа, смутно осознающая, что для решения проблем нашего времени необходимо выйти за рамки национальных государств;

2) — Европа, которая также отчаянно стремится каким-то образом оставаться верной старому лозунгу Просвещения о солидарности с жертвами,

3) — Европа, осознающая тот факт, что человечество сегодня едино, что мы все находимся на одном космическом корабле Земля?

Эта идея, лежащая в основе объединенной Европы, искажена, полузабыта, и только в момент опасности мы вынуждены вернуться к этому важнейшему измерению Европы, к ее скрытому потенциалу.

Европа зажата в огромных клещах, один зуб которых Америка, а другой Россия, обе *хотят ее расчленить*.

И Трамп, и Путин поддерживают брекзит (и любой другой экзит), они поддерживают ***правых евроскептиков*** повсюду.

Что их беспокоит в Европе, когда мы все знаем о жалком положении ЕС, который снова и снова терпит неудачу при каждом испытании, так это, очевидно, не сама существующая Европа, а ***идея Европы как цивилизации***!

8. Труп либеральной демократии

Трамп в некотором смысле прав:

> **— европейское понятие «объективной социал-демократии» (Питер Слотердейк) фактически достигло своего предела; прямого возвращения к нему нет.**

Мы стоим перед жестоким выбором:

> 1) — либо мы просто откажемся от этой мечты, оставим нашу цивилизацию и войдем в трамповское новый варварство,
>
> 2) — либо мы примем сложную задачу подчинения европейской цивилизации — подчинения в точном смысле гегелевского Aufhebung: мы оставим ее в прошлом (будем «отрицать» её) и одновременно сохраним ее, подняв на другой, более высокий уровень.

В своих «Заметках к определению культуры» великий консерватор Т. С. Элиот заметил, что бывают моменты, когда единственный выбор стоит между ересью и неверием, когда единственный способ сохранить религию — это совершить сектантский раскол, отделившись от ее трупа.

Именно это необходимо сделать сегодня: единственный способ действительно победить *новых правых популистов* и спасти то, что стоит сохранить в либеральной демократии,

> **— совершить сектантский раскол, отделившись от основного трупа либеральной демократии.**

Иногда единственный способ разрешить конфликт — не искать компромисса, а радикализировать собственную позицию, в нашем случае:

— провозгласить *европейский суверенитет*.

Задача состоит не в том, чтобы противостоять США — здесь необходимы прагматичные компромиссы — а в том, чтобы переосмыслить самих себя.

Европа часто представляется слабой и инертной — правда, но

1) — она не боится внешних врагов;

2) — она боится самое себя, своего собственного потенциала.

Причина, по которой нам следует придерживаться названия «Европа», заключается в том, что европейское наследие предоставляет лучшие критические инструменты для анализа того, что пошло не так в Европе.

Осознают ли те, кто выступает против «евроцентризма», что сами термины, которые они используют в своей критике, являются частью европейского наследия?

— Ален ***Бадью*** начинает свою книгу «Истинная жизнь» с провокационного утверждения, что, начиная с Сократа, функция философии состоит в том, чтобы развращать молодежь, освобождать ее от господствующего идеолого-политического порядка.

Такое «развращение» сегодня крайне необходимо в нашем либерально-разрешительном Западе, где большинство людей даже не осознает, как истеблишмент контролирует их именно тогда, когда они кажутся себе свободными.

Самая опасная несвобода — несвобода, которую мы воспринимаем как свободу, или, как сказал *Гёте* два века назад:

— «Никто не находится в более безнадежном рабстве, чем те, кто ложно считает себя свободными».

Объединенная Европа по-прежнему остается крупной экономической державой, ей следует сделать то, чего она избегала годами, то, чему Россия и США пытаются помешать любой ценой:

— провозгласить *независимость объединенной Европы*.

Не слишком ли поздно, пытаются убедить нас снова и снова «левые» критики? Европа уже мертва, гниющий труп?

Само утверждение этих критиков, что сейчас (и таких «сейчас» было много) Европа покончила с собой, демонстрирует, что еще не поздно — для такого решения никогда не поздно.

Новые силовые блоки, возникающие по всему миру, — всего лишь версии нового фашизма, достаточно вспомнить ось Россия–Иран–Венесуэла.

Европа здесь должна быть исключением:

> **— единственное место, верное *Просвещению.***

Произойдет ли провозглашение независимости Европы? Нет, по всей вероятности, но его отсутствие будет ощущаться во всем мире. Если этого не произойдет, то не из-за внешнего давления — Европа в конечном итоге боится самой себя.

Одним из последних проявлений кризиса либеральной демократии стало появление новой формы лидеров, которых Да Эмполи называет «хищниками»:

> **— 22 лидера, как демократически избранные, так и автократы, которые осуществляют власть, игнорируя традиционные обычаи или правовую систему, чтобы кардинально преобразовать страну.**

В действиях Трампа, Путина и Си Цзиньпина есть элементы хищнического поведения (разве Траоре в Буркина-Фасо тоже не ведет себя подобным образом?), двумя чистыми примерами выглядят Найиб ***Букеле*** в Сальвадоре и Мухаммед бен-Салман.

Оба они хищническим образом противостояли крупным проблемам своих стран, которые не могли быть решены существующей политической системой.

Поскольку Мухаммед бен-Салман постоянно присутствует в наших СМИ, позвольте мне сосредоточиться на Букеле.

> — Букеле стал президентом в июле 2019 года и сразу реализовал План территориального контроля, чтобы снизить уровень убийств в *Сальвадоре*, составлявший 38 на 100 000 человек.
>
> За первый год пребывания Букеле на посту президента количество убийств сократилось на 50%. После того как в марте 2022 года за одни выходные бандиты убили 87 человек, Букеле начал общенациональную кампанию по борьбе с бандами, и к декабрю 2024 года было арестовано более 85 000 человек, предположительно связанных с бандами.

Как ему это удалось?

> Члены банд в Сальвадоре были татуированы знаками, четко указывающими на их принадлежность к банде и положение в ней, и Букеле просто арестовал всех мужчин с татуировками и поместил их в большие тюрьмы, где у них нет личной жизни и они содержатся

неопределенно долго; он даже расширяет эти тюрьмы, чтобы принимать лиц из других стран (например, нелегальных иммигрантов из США).

Результаты пришли быстрыми: уровень убийств в Сальвадоре снизился до 1,9 убийств на 100 000 человек в 2024 году, до одним из самых низких показателей в Америке. Букеле баллотировался на переизбрание в 2024 году и победил, получив 85% голосов…

Критики жалуются, что Сальвадор пережил откат от демократии под руководством Букеле, однако эта критика упускает суть, потому что Букеле открыто подчеркивает нарушение демократической правовой системы, указывая на то, что именно так он добился успеха, и избиратели в подавляющем большинстве с ним согласны…

Откуда берется потребность в таких хищниках?

— Ответ очевиден: они совершают действия, которые невозможны в нашей изношенной либерально-демократической многопартийной системе.

Какие действия? Позвольте мне упомянуть человека, который определенно не марксист, Сабину *Хоссенфельдер*:

Мы отказались от борьбы с изменением климата. Это не сулит ничего хорошего для будущего нашего вида. Если у вас обнаруживается опухоль и вам делают операцию как можно скорее, вы временно делаете себя несчастным, чтобы избежать более серьезных последствий позже. Изменение климата происходит примерно так же, только не на индивидуальном уровне, а на уровне вида. Поэтому мы могли бы немного ухудшить свою жизнь сейчас, чтобы избежать чего-то худшего в будущем. Но мы этого не делаем. Почему? Если бы за нами наблюдал инопланетянин, он бы пришел к выводу: «Люди столкнулись с проблемой, решение которой требовало глобальной координации. Но единственной системой глобальной координации, которая у них была, были рыночные экономики. И эти люди никогда не позаботились о том, чтобы рыночные экономики должным образом учитывали ущерб окружающей среде. Это означало, что единственная система глобальной координации, которая у них была, работала против них.

Это беспокоит Сабину, потому что это означает, что мы почти наверняка слишком глупы, чтобы решать другие проблемы.

Регулирование искусственного интеллекта — хороший пример.

Нам крайне необходимо повысить нашу способность принимать коллективные решения — коллективные разумные решения, основанные на достоверной информации.

Звучит наивно, зато точно попадает в цель:

> **— нам нужен способ глобальной координации, который позволит нам принимать разумные коллективные решения и обеспечивать их выполнение;**
>
> **— этот механизм должен выходить за рамки государств и рыночных правил.**

Как показывает даже краткий анализ, создание такого нового институционального механизма подразумевает не что иное, как то, что марксисты называют изменением способа производства:

> — изменение экономики, устанавливающее социальный контроль над рыночной экономикой и новый способ взаимодействия с окружающей средой, изменение всей политической сферы и сферы государственного управления, разрыв в нашем базовом коллективном самопонимании… разве одно из имеющихся у нас названий для обозначения такого нового порядка не «коммунизм»?

Вот почему некоторые левые склонны утверждать, что сегодняшний Китай наиболее близок к такому механизму коллективных решений, который регулирует и ограничивает рынок, заботясь о долгосрочных интересах нашего выживания.

Я готов признать, что Китай сейчас *наименее плохая* из трех сверхдержав (Китай, США, Россия), но я думаю, что

> **— непрозрачность его системы противоречит конфуцианской гармонии, которую Китай пропагандирует как модель социальных отношений.**

Вспомните хотя бы последние мегачистки в китайской армии (половина всего верховного командования):

> **— разве Си Цзиньпин не действовал как верховный хищник без каких-либо консультаций с общественностью?**

Нам всем нужны такие решительные действия, но не хищническим образом

> **— а если это единственный оставшийся для нас путь, мы действительно обречены.**

***

И именно поэтому за *идею Европейского Союза* стоит бороться, несмотря на страдания, связанные с его нынешним существованием:

— в современном глобальном капиталистическом мире он предлагает единственную модель транснациональной организации, обладающей полномочиями ограничивать национальный суверенитет и задачей гарантировать минимальный уровень экологического и социального благополучия.

Наш долг

1) — не унижать себя как главных виновников колониальной эксплуатации, а

2) — бороться за ту часть нашего наследия, которая важна для выживания человечества.

Да, Европа все больше и больше оказывается в одиночестве в новом глобальном мире, ее воспринимают как старый, исчерпавший себя, неактуальный континент, играющий второстепенную роль в современных геополитических конфликтах.

Но как недавно выразился Бруно Латур:

— «L’Europe est seule, oui, mais seule l’Europe peut nous sauver».

Европа одинока, да, но только Европа может нас спасти.

***

№ 1.783-2

Славой ЖИЖЕК: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ, СІМДЕСЯТ РОКІВ ПОТОМУ

politcom

Кві 4, 2026

Те, до чого ми зараз поступово, але невпинно наближаємося, — це не що інше, як кінець світу.

25 березня я виступив у Римі на конференції «Europa2057», організованій Лоренцо Марсілі. Нижче наведено повну версію цієї промови, в якій підсумовується багато ідей, які я вже обговорював на цій сторінці; мій «європоцентризм», детально викладений у систематичний спосіб.

Римський договір (офіційно — Договір про заснування Європейської економічної спільноти) було підписано 25 березня 1957 року саме в цій будівлі. Де ми зараз із Європейським Союзом, рівно сімдесят років потому? Оскільки ми в Італії, я хотів би почати з зауваження Антоніо Ґрамші з його «*В'язничних зошитів*»: «Криза полягає саме в тому, що старе вмирає, а нове не може народитися; у цьому міжцарів'ї з'являється велика різноманіття хворобливих явищ [fenomeni morbosi]».[1] Усі — від правих до лівих — використовують це твердження, щоб охарактеризувати нашу ситуацію. Для лібералів лівих поглядів хворобливим явищем є підйом нового популістського фашизму, а для нових правих — надмірності «пробудженої» культури (відкриті ворота для іммігрантів, підтримка транссексуальності…). Але я думаю, що тут ми маємо зробити крок далі: Ґрамші все ще мислить у класичних марксистських рамках переходу від капіталізму до соціалізму, а «хворобливі явища» виникають, коли цей перехід застрягає — скажімо, ми отримали сталінізм, тому що перша комуністична революція сталася в

неправильному місці, у Росії з її азійськими традиціями. Отже, ми залишаємося в межах того самого лінійного прогресу; просто існують затримки та об'їзди.

Наш пізніший досвід змушує нас змінити ці рамки: «нормальний» процес нашої історії прямує до (різних форм) остаточної катастрофи, самознищення через екологічний колапс, через неконтрольоване панування штучного інтелекту, через глобальні війни — ці кінцеві точки нашої історії є справжніми хворобливими явищами. У такій скруті ми маємо потягнути за аварійне гальмо нашого історичного процесу, або, цитуючи Вальтера Беньяміна з його «*Тези про філософію історії*»: «Маркс каже, що революції — це локомотиви світової історії. Але, можливо, все зовсім інакше. Можливо, революції — це спроба пасажирів цього поїзда — тобто людської раси — активувати аварійне гальмо».[2] Сьогоднішні зразкові ліворадикальні дії — це відчайдушні спроби зупинити знищення нашого довкілля, контролювати вибуховий розвиток штучного інтелекту, запобігти новій світовій війні. У цьому ж руслі Берні Сандерс сказав у подкасті 6 березня 2026 року: «Нам потрібен мораторій на центри обробки даних ШІ ВЖЕ ЗАРАЗ».[3] І нам потрібен такий мораторій, щоб подумати — можливо, настав час перевернути 11-ту тезу Маркса: у двадцятому столітті ми намагалися змінити світ, насправді не розуміючи його; тепер настав час його інтерпретувати.

Те, до чого ми зараз поступово, але невпинно наближаємося, — це не що інше, як кінець світу. То що ж таке справжній кінець світу? Найкоротше визначення таке: він не просто змінює локальні події в межах певної ситуації, він змінює координати самої ситуації.

Дозвольте мені перефразувати тут один старий анекдот із НДР: Урсула фон дер Ляєн, Путін і Трамп зустрічають Бога, і кожному дозволено поставити Йому одне запитання. Фон дер Ляєн починає: «Скажіть мені, що станеться з Європейським Союзом у наступні десятиліття?» Бог відповідає: «Він розпадеться як союз і стане популярним туристичним місцем під російським пануванням». Фон дер Ляєн відвертається і починає плакати. Тоді Путін запитує Бога: «Чудово — то що станеться з моєю коханою Росією?» Бог відвертається і починає плакати. Нарешті, Трамп запитує: «А якою буде доля США після десятиліття правління MAGA?» Бог відвертається і починає плакати… Ось це справжня зміна, коли сам Бог (який тут виступає за великого Іншого, нейтральні рамки, що охоплюють ситуацію) ламається. У цьому випадку це, звісно, катастрофічна зміна: наші базові координати вимірювання якості публічного життя призупиняються, і їх доведеться переосмислити.

Термін, який найкраще охоплює цей «кінець світу», — це той, що запровадили Трамп та його команда: «цивілізаційне стирання». У 33-сторінковому документі «Стратегія національної безпеки Сполучених Штатів Америки», тихо опублікованому Білим домом наприкінці листопада 2025

року, написано, що Європа має економічні проблеми, але стверджується, що вони «затьмарені реальною та більш явною перспективою цивілізаційного стирання». Марко Рубіо розвинув це стирання: на його думку, Європа відмовляється від цінностей, які включають «прийняття християнства та спільної культурної спадщини, закриття кордонів і відмову від кліматичної політики». США потребують реформованої Європи, не просто деталей оборонних бюджетів, а кардинальної зміни ціннісної системи континенту.[4]

То що ж трампіанські популісти протиставляють європейському самознищенню? Вони систематично вдаються до риторичної фігури кастрації в примітивному сенсі емаскуляції чи фемінізації. Те, що пронизує популістський дискурс, — це загроза безпосередньої емпіричної втрати влади, нашої чоловічої життєвості та насолоди. Ця загроза виходить від Інших (іммігрантів, сексуальних меншин тощо), які самі сприймаються як слабкі та безсилі.[5] Парадокс у тому, що популісти атакують цих Інших не через їхню силу, а через їхню передбачувану слабкість і безпорадність: згідно з цією логікою, їхня слабкість заразна й загрожує заразити «нас».

Цей парадокс пояснює, як крайні праві привласнюють термін «свобода слова» — не як право громадян публічно говорити правду й критикувати тих, хто при владі, не як захист критичних голосів, а насамперед як право на насолоду: у популістському дискурсі «втрата свободи слова» означає неможливість вільно ображати інших, висловлювати публічно все, що спадає на думку. До чого це зводиться в політичному дискурсі, наочно показав Піт Хегсет, міністр війни США (більше не оборони), на брифінгу для преси 4 березня 2026 року про іранців: «Вони трупи, і вони це знають, або принаймні скоро дізнаються. І ми тільки почали полювати, демонтувати, деморалізувати, знищувати та перемагати їхні спроможності лише за чотири дні. /…/ Наші правила ведення бойових дій сміливі, точні й розроблені, щоб вивільнити американську міць, а не сковувати її. Ця битва ніколи не мала бути чесною, і вона не є чесною. Ми б’ємо їх, коли вони вже лежать, і це саме так, як і має бути».[6]

У тому ж дусі 10 березня 2026 року Трамп заявив, що ВМС США вирішили потопити іранський фрегат, убивши понад 100 моряків минулого тижня, тому що це було «веселіше», ніж захоплювати судно, хоча корабель не становив жодної загрози.[7] А в суботу, 14 березня 2026 року, Трамп сказав, що Сполучені Штати можуть завдати нових ударів по іранському ключовому нафтовому експортному хабу на острові Харг «просто заради розваги»[8] — пам’ятайте, що бомбардування цього острова може спровокувати набагато ширшу війну… Крім того, не можна не захоплюватися тим, як Трамп поширює цю логіку жорстокої війни, не охопленої правовою системою, на саму Америку: він оголошує тих, хто протестує проти його режиму, іноземними загарбниками, яких слід зустрічати прямими військовими силами — він не приховує, що хоче заарештувати Ґевіна Ньюсома та Барака Обаму. У Міннеаполісі він

використовував війська ICE як свою приватну армію, що діє поза правовою державною структурою, для придушення опонентів.

Різна реакція на оприлюднення справ Епштейна в Європі та США наочно демонструє цивілізаційний розрив, який відокремлює нас від США: тоді як у Європі ці викриття вже зруйнували багато політичних і соціальних кар'єр, у США нічого не відбувається поза скандалами, про які повідомляють великі ЗМІ. (Можна навіть підозрювати, що напад на Іран стався, щоб відволікти нас від скандалу з Епштейном). Позиція Трампа ґрунтується на понятті справедливості, вперше сформульованому в платонівській «Державі» Фрасимахом, який каже: «Я проголошую, що справедливість — це не що інше, як вигода сильнішого». І далі він пояснює, як «різні форми правління створюють закони — демократичні, аристократичні, тиранічні — з огляду на свої власні інтереси; і ці закони, створені ними для власної вигоди, є тією справедливістю, яку вони нав'язують своїм підданим, а того, хто їх порушує, вони карають як порушника закону та несправедливого. В усіх державах діє той самий принцип справедливості, а саме вигода уряду; і оскільки треба вважати, що уряд має владу, єдиний розумний висновок такий: скрізь існує один принцип справедливості — це вигода сильнішого».[9]

Саме так Трамп координує переговори між Україною та Росією: як він сказав Зеленському, Україна має прийняти втрати, бо в Росії кращі карти… Не дивно, що Росія одразу схвалила бачення та практику Трампа: коментуючи поточні події на Близькому Сході, Дмитро Пєсков сказав: «Нічого подібного в історії людства ще не траплялося». Коли його інтерв'юер зауважив, що раніше зброя не була такою потужною, Пєсков відповів: «Нас тоді не було живих, тому нам здається, що зараз кінець світу. /…/ На жаль, ми всі втратили те, що називається міжнародним правом. Чесно кажучи, я навіть не знаю, як можна закликати когось дотримуватися норм і принципів міжнародного права. Його більше не існує. Де-юре воно існує, але де-факто його більше немає. Яке право прийшло на зміну міжнародному праву? Навряд чи хтось зараз може відповісти».[10] Гаразд, але хіба Росія не робила те саме під час нападу на Україну? Крім того, не можна не помітити, як і США в Ірані, і Росія в Україні відкидають слово «війна» для того, що вони роблять.

Трамп — найбільший миротворець в історії людства, або принаймні він так стверджує. І, як ми добре знаємо, єдиний спосіб досягти вічного глобального миру — це одна велика остання війна, яка знищить усіх ворогів миру. Як Трамп повторює знову і знову, США не воюють з Іраном; разом з Ізраїлем вони просто звільняють народ Ірану (точно так само, як Ізраїль звільнив Газу, а руїни в Тегерані роблять його дедалі більше схожим на Газу…). Таким чином Трамп наслідує свого справжнього господаря, Нетаньягу, який, ймовірно, є навіть більшим миротворцем: Ізраїль зараз веде тотальну війну, спрямовану на встановлення миру на всьому Близькому Сході — і мир тут означає, що Ізраїль просто хоче домінувати на всьому Близькому Сході.

А що таке російське цивілізаційне стирання? Російський уряд затвердив список із 48 іноземних держав і територій, звинувачених у проведенні політики, яка нав'язує деструктивні неоліберальні ідеологічні установки, що суперечать традиційним російським духовним і моральним цінностям. Список було затверджено відповідно до указу про надання гуманітарної підтримки особам, які «поділяють традиційні російські духовні та моральні цінності», підписаного Путіним 19 серпня.[11] Держави в цьому списку тепер офіційно позначені як «ворожі держави», тому що вони не поділяють «традиційні російські духовні та моральні цінності» — тут немає жодної розмови про багатополярний світ; ви є ворогом Росії просто тому, що не поділяєте її цінності. Очевидно, що ці цінності якимось чином поділяють Північна Корея та Афганістаном — але Росія тут не шахраює: те спільне, що має її повага до традиційних цінностей з ідеологією Північної Кореї чи талібів, — це відкидання європейського Просвітництва як абсолютного зла в історії. Таким чином, конфлікт підноситься на метафізично-релігійний рівень: під усіма розмовами про новий багатополярний світ ховається бачення тотальної війни на знищення між двома протилежностями, і коли релігія безпосередньо входить у політику, загроза смертельного насильства ніколи не далека. Отже, ми наближаємося до глобальної геополітичної катастрофи: Ізраїль та розвинений Захід проти більшості, що «антиімперіалістично» налаштована, включаючи такі країни, як Північна Корея та Афганістан. Не дивно, що Росія була першою країною, яка офіційно визнала режим талібів — Путін заявив у липні 2025 року, що Росія вважає афганський рух Талібан «союзником у боротьбі з тероризмом».[12]

Таким чином, парасолька антиколоніальної боротьби охоплюватиме величезну більшість країн, які обмежують права жінок та сексуальні свободи. Хто зараз пам'ятає, що за рік до 7 жовтня 2023 року всю владну структуру Ірану сколихнули масові протести після того, як Корпус вартових ісламської революції вбив у в'язниці Махсу Аміні, курдську дівчину, яка відмовилася належним чином покривати голову? У нових умовах феміністичні протести зі справжньою революційною силою значною мірою відійдуть у минуле, і ми опинимося в світі нечестивих союзів між пропутінськими «лівими» та ісламістськими фундаменталістами. Ми вступаємо в епоху жорстоких зіткнень на хибних лініях розмежування (де пригноблення жінок означає антиколоніалізм, де бомбардування великих міст до руїн означає боротьбу з тероризмом), і ми не повинні плекати тут жодних ілюзій: хибні зіткнення, як правило, набагато більш руйнівні, ніж боротьба за справжню емансипаційну справу.

Путін легітимізує свою владу євразійською ідеологією, протиставляючи західному індивідуалістичному лібералізму традиційні цінності сімейного життя, надаючи пріоритет громаді над індивідуальними інтересами аж до готовності пожертвувати собою заради держави. У цьому ж руслі Олександр Харічев, провідний путінський ідеолог, сформулював основні риси *homus*

putinus, нібито «самопожертвенної природи» російського народу: «Для нас саме життя, здається, означає набагато менше, ніж для західної людини. Ми віримо, що є речі важливіші, ніж просто існування. Це, по суті, основа будь-якої віри».[13] Слід також зауважити, що навіть російські державні бюрократи підносять ворожнечу до Європи майже на метафізичний рівень. Антон Аліханов, губернатор російського ексклаву Калінінград, нещодавно заявив, що Кант, який провів усе своє життя в регіоні Калінінграда (німецький Кенігсберг), має «прямий зв'язок» з війною в Україні. На думку Аліханова, саме німецька філософія, чия «безбожність і відсутність вищих цінностей» почалася з Канта, створила «соціокультурну ситуацію», яка призвела, серед іншого, до Першої світової війни: «Тут, у Калінінграді, ми наважуємося припустити — хоча насправді ми майже впевнені в цьому, — що саме в „Критиці чистого розуму" та „Основах метафізики моралі" Канта […] були закладені етичні, ціннісні основи поточного конфлікту».[14]

Кант, сказав Аліханов, є «батьком майже всього» на Заході, включаючи свободу, ідею верховенства права, лібералізм, раціоналізм і «навіть ідею Європейського Союзу».[15] І якщо Україна чинить опір Росії в ім'я цих західних цінностей, то Кант також фактично відповідальний за український опір Росії. «Божевільні» заяви Аліханова, таким чином, є корисним нагадуванням про високі метафізичні ставки у поточній війні між Росією та Україною.

Найогидніше, що можна зробити в цей момент, — це тріумфально повторювати старий мотив «ми роками казали вам, що Україна не може перемогти…» — очевидно, це правда, але незалежно від кінцевого результату, Україна здійснила несподіване диво, так довго чинячи опір Росії. У такій скруті єдиним серйозним варіантом є нарешті визнати, що ми вступаємо в глобальний надзвичайний стан: ми воюємо, і лише повна відданість Заходу може дати Україні шанс. Нашою відповіддю на часто повторюваний аргумент проти українського опору — «Україна не має шансів перемогти Росію» — має бути старий проопірний девіз: якщо ви чините опір агресії та даєте відсіч, ви можете програти; якщо ви не чините опору, ви вже програли. Ось чому, хоча «ліві» критики вдають, що аналізують ситуацію холодним нейтральним способом (і досі говорять про російський напад на Україну), їхня прихована, але безпомилкова радість від танців на європейському трупі, їхнє повторюване вихваляння того, як Росія дала урок західному імперіалізму, явно фальсифікує їхню нейтральність. Коротше кажучи, у глобальному конфлікті, який поступово наближається до своєї точки неповернення, вони, очевидно, на боці Росії та Китаю.

На думку «миролюбців», більшість українців хоче миру, але НАТО контролює Зеленського та його корумповане оточення, підштовхуючи їх до продовження проксі-війни НАТО проти Росії. Така позиція вважає українців неймовірно дурними: вони обрали війну замість мирного існування, рабськи виконуючи накази НАТО… Однак сьогодні Україна не стоїть перед вибором між

спокійним інертним життям дрібних задоволень або ризиком, який цілком може закінчитися катастрофою. Так, вона стоїть перед вимушеним вибором: життя чи свобода? Однак цей вибір має додатковий поворот: обидва варіанти передбачають смерть. Якщо в поточній ситуації ви обираєте життя (капітуляцію), ви обираєте смерть (зникнення як нації, як Росія неодноразово давала зрозуміти). Якщо Україна хоче повернутися до спокійного повсякденного життя, вона повинна ризикнути продовжити війну (військовий опір), тобто піддати себе потенційній смерті. Якщо вона хоче уникнути війни, вона з великою ймовірністю зіткнеться з іншою формою смерті (зникненням як нації під російською окупацією). Саме Захід має вибір, який помилково приписують Україні: ризикувати війною (підтримуючи Україну) або обрати мирне життя (зазнаючи приниження від зради свого союзника).

Але, як вказують багато критичних аналітиків, навіть західноєвропейський вибір миру насправді не гарантує довгострокового миру, тому що якщо Росія отримає Україну, вона, ймовірно, не зупиниться на цьому, а продовжить свою експансію на Захід, тому європейський Захід пізніше зіткнеться з тим самим вибором у набагато складніших умовах. Отже, західні «миролюбці» (від Віктора Орбана та інших радикальних правих до псевдолівих) просто обманюють, приписуючи Україні вибір, який навіть не є справді їхнім власним. Позиція ЄС має бути такою: беззастережно підтримувати Україну аж до ризику війни з Росією; з падінням України Європа стає скаліченою. Україна не є далекою, байдужою для Європи; це ключовий форпост Європи. «Миролюбці» забувають, що окупанти завжди хочуть миру: Росія хоче миру в Україні (що означає придушити опір і домінувати над нею), Ізраїль хоче миру на Західному березі (що означає завершене етнічне чищення там), так само як Німеччина під час Другої світової війни щиро хотіла миру в окупованій Європі…

Щодо небезпеки ядерної війни, то Росія і ТІЛЬКИ Росія згадує про можливе застосування ядерної зброї. Пам’ятайте, що близько року тому Путін оголосив нову ядерну доктрину. Він сказав, що до ядерної доктрини Росії вносяться «ряд уточнень … що визначають умови застосування ядерної зброї». Він додав, що проекти поправок до доктрини розширюють «категорію держав і військових союзів, щодо яких здійснюється ядерне стримування». У різкому попередженні Заходу Путін заявив, що будь-який напад на Росію з боку неядерної держави, якого підтримує ядерна держава, вважатиметься «спільним нападом».[16] Путін також сказав, що Москва залишає за собою право застосувати ядерну зброю у разі нападу на Білорусь, оскільки вона є частиною «Союзної держави» з Росією — особливого партнерства між сусідами та союзниками. Ми завжди повинні пам’ятати про це, коли чуємо попередження, що Україна надто сильно провокує Росію…

І не забувайте, що Ізраїль також постійно згадує про можливе застосування ядерної зброї. Ізраїль, який представляє себе бастіоном демократії на

Близькому Сході, зараз опинився в процесі власного цивілізаційного стирання — або, як висловився Юваль Ной Харарі:

«Юдаїзм вижив, він став чемпіоном світу у виживанні катастроф. Але він ніколи не стикався з катастрофою, подібною до тієї, з якою ми маємо справу зараз, а це духовна катастрофа для самого юдаїзму. Найгірший сценарій, з яким ми зараз стикаємося — ми все ще можемо його запобігти, — це потенційна кампанія етнічного чищення в Газі та на Західному березі, що призведе до вигнання двох мільйонів, можливо, більше палестинців. Звідти — створення Великого Ізраїлю, розпад ізраїльської демократії та створення нового Ізраїлю, заснованого на ідеології єврейської зверхності. Поклоніння цінностям, які були абсолютно антиєврейськими протягом останніх двох тисячоліть».[17]

Проізраїльська позиція затьмарює справжню небезпеку антисемітизму сьогодні, небезпеку, яку чудово ілюструє карикатура, опублікована ще в липні 2008 року у віденській щоденній газеті Die Presse: двоє кремезних австрійців, схожих на нацистів, сидять за столом, і один із них тримає в руках газету й коментує своєму другові: «Ось знову видно, як цілком виправданий антисемітизм використовують для дешевої критики Ізраїлю!» Цей жарт вивертає навиворіт стандартний аргумент проти критиків політики Держави Ізраїль: як і будь-яку іншу державу, Державу Ізраїль можна і слід оцінювати і, зрештою, критикувати, але критики Ізраїлю використовують виправдану критику ізраїльської політики для антисемітських цілей. Коли сьогоднішні християнські фундаменталісти, прихильники ізраїльської політики, відкидають ліву критику ізраїльської політики, хіба їхня неявна лінія аргументації не є моторошно близькою до карикатури з Die Presse?

Отже, ми маємо зіткнення цивілізацій: американське цивілізаційне стирання, російська консервативна готовність до самопожертви та Європа — не кажучи вже про Китай. Але що щодо величезної сфери (в Африці, Латинській Америці…) країн поза новими наддержавами? Чесно кажучи, я не бачу там потенціалу для радикальних емансипаційних змін.

Якщо ми приймаємо тезу про «зіткнення цивілізацій» як нашу кінцеву реальність, то єдиною альтернативою їй залишається мирне співіснування цивілізацій (або «способів життя», популярніший термін сьогодні): примусові шлюби та гомофобія (або ідея, що жінка, яка сама виходить у громадське місце, заслуговує на зґвалтування) — це нормально, просто вони обмежені іншою країною, яка в іншому повністю включена у світовий ринок.

Однак ця множинність цивілізацій — не вся правда. Кожна з цих цивілізацій охоплена власним процесом цивілізаційного стирання, де вибухають її найтемніші потенціали, і існує сильний опір гегемонній формі цивілізації. Європа також є батьківщиною фашизму, який зараз повертається під виглядом нового популізму; російський євразійство — це нав’язана державою ідеологія,

яка зустрічає сильний опір, зроблений невидимим державним пригніченням; у самих США ми бачимо нові форми опору трампіанському MAGA на місцевому рівні, від Нью-Йорка до Міннеаполіса; в Ірані шиїтське правління змушене знову і знову придушувати повстання.

Ось чому, як універсалісти, ми повинні шукати союзи між тими в Європі, хто захищає спадщину Просвітництва, тими в мусульманських країнах, хто виступає проти релігійного гніту (не тільки жінок) тощо. Солідарність сьогодні — це не мирне співіснування різних способів життя; це солідарність у спільній боротьбі. Я думаю, що Європа тут у привілейованому становищі, тому що її спадщина забезпечує єдині рамки, які ми маємо для такої універсальної солідарності. Ті, хто скаржиться на європейське цивілізаційне стирання, практикують справжнє стирання нечувано жорстоким способом (США, Росія, ісламські фундаменталісти, Ізраїль…).

Стосовно поточних конфліктів, такий емансипаційний універсалізм означає, що ми повинні встановити принциповий зв'язок між ними: російська агресія проти України та ізраїльське геноцидне етнічне чищення — це два моменти одного процесу заперечення самого існування етнічної групи (палестинців, українців). Якщо ми підтримуємо палестинців, але виступаємо проти української боротьби (як це роблять деякі ліві), або якщо ми підтримуємо Україну, але терпимо те, що Ізраїль робить з палестинцями, кінцевий результат буде катастрофічним: Росії вдасться представити себе лідером Третього світу в боротьбі проти європейського імперіалізму. Щоправда, Європа тут вагається й обмежується формальними протестами проти ізраїльських «надмірностей» — така позиція явно сигналізує про слабкість Європи та її неготовність залишатися вірною своїй емансипаційній спадщині. Однак ця слабкість вказує на те, що Європа все ще пам'ятає цю спадщину і не готова приєднатися до нового жорстокого світового порядку без спільних етичних цінностей: вона не здатна повністю прийняти свою спадщину та перевизначити її відповідно до нових умов…

Вибір між іранським режимом і трампіанськими США також є хибним; вони обидва належать до того самого глобального світу. Тому можна добре зрозуміти мовчазну більшість в Ірані (замовчувану режимом), яка відкидає режим, але також скептично ставиться до того, що роблять США та Ізраїль — їхня позиція — це не надія і не відчай, а невизначеність і страх. Як і у випадку з Венесуелою, Трамп сказав CNN 6 березня 2026 року, що іранське керівництво «кастроване» і що він шукає нове керівництво, яке добре ставитиметься до Сполучених Штатів та Ізраїлю, навіть якщо це буде релігійний лідер і це не буде демократичною державою…[18] ось вам і свобода з демократією. Отже, незважаючи на всі жахи іранського режиму (він майже такий же гнітючий, як і саудівський…), тепер ми повинні підтримувати Іран. Іран де-факто зараз бореться не лише за свій власний суверенітет, але й за глобальний принцип суверенітету. Найсумніше тут — роль Західної Європи,

яка, за почесним винятком Іспанії, знову втратила нагоду й поводилася як слуга США. США, самі де-факто колонія Ізраїлю, систематично порушують суверенітет інших країн, тепер навіть Іспанії. Отже, так, зміна режиму в Ірані була б бажаною — але що щодо зміни режиму в самих США?

Хіба все це не звучить звично? Ми повернулися до цивілізаційного стирання США. Згадайте скандальну зустріч в Овальному кабінеті із Зеленським, де Трамп і Венс вимагали, щоб Зеленський висловив подяку за допомогу США Україні та заплатив за неї, відкривши природні ресурси для американських компаній. Отже, знову ж таки, як у випадку з Україною, ви звільняєте країну, щоб поневолити її економічно — Росія східну частину, США західну частину. І те саме стосується нападу на Іран: Трамп тепер відмовився від усіх посилань на повернення іранської держави її народу; він відкрито заявив, що йому байдуже, який режим там залишиться, це може бути навіть недемократичний клерикальний, аби він виконував вимоги США. Щоб уникнути непорозуміння, я не маю нічого проти арешту злочинного іноземного лідера, але цей арешт має ґрунтуватися на чіткій міжнародно-правовій формі. В ідеальному світі ми повинні почати з арешту Путіна, Нетаньягу… і самого Трампа. Разом з Мадуро, вони всі повинні ділити одну камеру в Міжнародному кримінальному трибуналі в Гаазі — я впевнений, їм буде легко спілкуватися, оскільки вони розмовляють однією політичною мовою…

Всі ці хворобливі явища свідчать про кінець світу — тему, сьогодні прийняту з усіх боків політичного спектру. Багато коментаторів схвально відгукнулися про промову Марка Карні в Давосі, де він послався на есе Вацлава Гавела 1978 року «Сила безсилих», у якому «він поставив просте запитання: як комуністична система себе підтримувала? І його відповідь починалася з бакалійника. Щоранку цей крамар вішає у своїй вітрині табличку: „Пролетарі всіх країн, єднайтеся!“. Він не вірить у це, ніхто не вірить, але він все одно вішає табличку, щоб уникнути проблем, сигналізувати про згоду, ладити з усіма. І оскільки кожен крамар на кожній вулиці робить те саме, система зберігається — не лише через насильство, а через участь пересічних людей у ритуалах, які вони особисто знають, що є фальшивими. Гавел назвав це „життям у неправді“».

Але в цей момент Карні робить дивне порівняння: так само, як в історії Гавела бакалійник вирішує зняти табличку, ми повинні вирішити зняти нашу табличку, тобто відкрито зректися старого світового порядку.

Тим не менш, є велика різниця між історією Гавела та сьогоднішньою ситуацією: нашу бакалійну табличку зняли не якісь дисиденти, які виступали проти системи, а самі великі держави, особливо США, які більше не вважають корисною систему, яку вони нав’язали світу десятиліття тому. Вільна ринкова конкуренція та інші міжнародні правила влаштовували їх, доки гарантували їхні привілеї; тепер вони від них відмовляються, бо

усвідомили, що в новій ситуації ці правила можуть підірвати їхню гегемонію. Хіба Мерц не сказав те саме в Давосі: «Світ, де має значення лише сила, — це небезпечне місце. Спочатку для малих держав, потім для середніх держав, і зрештою для великих. Наша найбільша сила залишається в здатності будувати партнерства та союзи між рівними, засновані на взаємній довірі та повазі».[19]

До Карні та Мерца приєднався Віктор Орбан, який написав у дописі на Facebook, що наказ Трампа викрасти Ніколаса Мадуро є «черговим доказом» краху геополітичної моделі: «Перші дні цього року нагадали нам, що ліберальний світовий порядок розпадається. Новий світ тільки починає формуватися, і наступні роки будуть ще більш нестабільними, непередбачуваними та небезпечними», — попередив Орбан, підтверджуючи відданість свого уряду «шляху миру та безпеки».[20]

Перше, що слід зауважити в цій цитаті, — це пасивна форма дієслова: «розпадається» — ні, у цього зникнення є агент, і цим агентом є нові популістські праві. «Цей компроміс більше не працює» для нових наддержав, і Європа опинилася в дуже складній ситуації.

Отже, як нам вирватися з цієї халепи і прийти до емансипаційного універсалізму? Моя аксіома така: тільки через європейську спадщину. Дехто з нас досі пам'ятає знаменитий початок «*Маніфесту комуністичної партії*»: «Привид бродить Європою — привид комунізму. Всі сили старої Європи об'єдналися у священний союз, щоб вигнати цього привида: Папа і Цар, Меттерніх і Гізо, французькі радикали і німецькі поліцаї-шпигуни…» Чи не могли б ми сказати, що сьогодні привид, який переслідує весь світ, — це сама Європа? Всі сили старої Європи та нового світового порядку об'єдналися у священний союз, щоб вигнати цього привида «європоцентризму»: Борис Джонсон і Путін, Ле Пен і Орбан, проіммігрантські антирасисти та захисники традиційних європейських цінностей, латиноамериканські прогресисти та арабські консерватори, сіоністи на Західному березі та китайські «патріотичні» комуністи… Кожен із противників Європи має на увазі свій образ Європи: Борис Джонсон провів Брексіт, тому що бачить бюрократію в Брюсселі як мегадержаву, що обмежує британський суверенітет і вільний потік британського капіталу, тоді як частина Лейбористської партії також була за Брексіт, тому що бачить бюрократію в Брюсселі як інструмент міжнародного капіталу, що обмежує законодавство та фінансову політику, яка захищала б права робітників; латиноамериканські ліві ототожнюють європоцентризм з білим колоніалізмом, тоді як Путін намагається демонтувати ЄС, щоб посилити вплив Росії навіть за межами пострадянських країн; радикальні сіоністи не люблять Європу за надто велику симпатію до палестинців, тоді як деякі араби бачать європейську одержимість небезпекою антисемітизму як поступку сіонізму; Орбан бачить Європейський Союз як мультикультурне співтовариство, що становить загрозу автентичним традиційним європейським цінностям, відчиняючи ворота для іммігрантів з

чужих культур, тоді як іммігранти бачать Європу як фортецю білого расизму, яка не дозволяє їм повністю інтегруватися в неї… список можна продовжувати.

В інтерв'ю ще 15 липня 2018 року Трамп назвав Європейський Союз першим у списку «ворогів» США, попереду Росії та Китаю. Замість того, щоб засуджувати це твердження як ірраціональне («Трамп ставиться до союзників США гірше, ніж до ворогів» тощо), ми повинні поставити просте запитання: що так сильно турбує Трампа в ЄС? Це Європа наднаціональної єдності, Європа, яка смутно усвідомлює, що, щоб впоратися з викликами нашого часу, ми повинні вийти за межі обмежень національних держав; Європа, яка також відчайдушно намагається якимось чином залишитися вірною старому гаслу Просвітництва про солідарність із жертвами, Європа, яка усвідомлює, що сьогодні людство є єдиним, що ми всі на одному космічному кораблі Земля.

Ця Ідея, що лежить в основі об'єднаної Європи, була зіпсована, напівзабута, і лише в момент небезпеки ми змушені повернутися до цього сутнісного виміру Європи, до її прихованого потенціалу. Європа лежить у великих кліщах між Америкою з одного боку та Росією з іншого, які обидві хочуть її розчленувати: і Трамп, і Путін підтримують Брексіт, вони підтримують правих євроскептиків у кожному кутку. Що їх турбує в Європі, коли ми всі знаємо про злидні ЄС, який знову і знову провалює кожне випробування, — це, очевидно, не ця реально існуюча Європа, а ідея Європи як цивілізації.

Трамп у певному сенсі має рацію: європейське поняття «об'єктивної соціальної демократії» (Петер Слотердайк) справді досягло своєї межі; немає шляху безпосереднього повернення до неї. Отже, ми стоїмо перед жорстоким вибором: або ми просто відмовляємося від цієї мрії, залишаємо позаду нашу цивілізацію й входимо в трампіанське нове варварство, або ми беремося за складне завдання зняти європейську цивілізацію — зняти в точному сенсі гегелівського Aufhebung: ми залишаємо її позаду («заперечуємо» її) і водночас зберігаємо її, підносячи на інший, вищий рівень.

У своїх «*Нотатках до визначення культури*» великий консерватор Т. С. Еліот зауважив, що бувають моменти, коли вибір стоїть лише між єрессю та невір'ям, коли єдиний спосіб зберегти релігію живою — це здійснити сектантський розкол з її головним трупом. Це те, що потрібно зробити сьогодні: єдиний спосіб справді перемогти нових правих популістів і врятувати те, що варте збереження в ліберальній демократії, — це здійснити сектантський розкол з головним трупом ліберальної демократії. Іноді єдиний спосіб розв'язати конфлікт — це не шукати компроміс, а радикалізувати власну позицію, у нашому випадку: проголосити європейський суверенітет. Завдання полягає не в тому, щоб ворогувати зі США — тут необхідні прагматичні компроміси — а в тому, щоб перевизначити

себе. *Європа часто виглядає слабкою та інертною — це правда, але вона не боїться своїх зовнішніх ворогів; вона боїться себе, своїх власних емансипаційних потенціалів…*

Причина, чому ми повинні триматися за назву «Європа», полягає в тому, що європейська спадщина надає найкращі критичні інструменти для аналізу того, що пішло не так у Європі. Чи усвідомлюють ті, хто виступає проти «європоцентризму», що самі терміни, які вони використовують у своїй критиці, є частиною європейської спадщини? Ален Бадью починає свою книгу «*Справжнє життя*» з провокаційного твердження, що, починаючи з Сократа, функцією філософії є розбещення молоді, визволення її з панівного ідеологічно-політичного порядку. Таке «розбещення» сьогодні потрібне як ніколи, на нашому ліберально-вседозволеному Заході, де більшість людей навіть не усвідомлює, як істеблішмент контролює їх саме тоді, коли вони здаються вільними — найнебезпечніша несвобода — це несвобода, яку ми переживаємо як свободу, або, як висловився Гете два століття тому: «Немає більш безнадійно поневолених, ніж ті, хто помилково вірить, що вони вільні».

Об’єднана Європа все ще є економічною силою, тому вона має зробити те, чого уникала роками, те, що Росія та США намагаються запобігти будь-якою ціною: проголосити незалежність об’єднаної Європи.[21] Чи надто пізно, як «ліві» критики знову і знову намагаються нас переконати? Чи Європа вже мертва, гниючий труп? Сама наполегливість цих критиків у тому, що зараз (і було багато цих «зараз») Європа нарешті вчинила самогубство, доводить, що ще не пізно — для такого рішення ніколи не пізно. Нові блоки влади, які виникають у всьому світі, — це просто версії нового фашизму — подумайте лише про вісь Росія–Іран–Венесуела. Європа тут має бути винятком: єдиним місцем вірності емансипаційному Просвітництву. Чи станеться проголошення європейської незалежності? Ні, з усією ймовірністю — але його відсутність буде відчутна в усьому світі. Якщо цього не станеться, то не через зовнішній тиск — Європа зрештою боїться себе.

Одним із останніх проявів кризи ліберальної демократії є поява нової форми лідерів, яких Да Емполі називає «хижаками»:[22] лідери, обрані демократично або автократи, які здійснюють свою владу, нехтуючи традиційними звичаями чи правовою системою, щоб ґрунтовно трансформувати свою країну. Хоча є аспекти хижацтва в тому, як діють Трамп, Путін і Сі (до речі, хіба Траоре в Буркіна-Фасо не діє так само?), двома чистими випадками є Наїб Букеле та Мохаммед бін Салман (МбС). Обидва хижацьким способом вирішували великі проблеми своїх країн, які не могли бути розв’язані в межах усталеної політичної системи. Оскільки МбС постійно присутній у наших медіа, дозвольте мені зосередитися на Букеле.

Після того, як у липні 2019 року він став президентом, Букеле впровадив План територіального контролю, щоб знизити рівень убивств у Сальвадорі, який у

2019 році становив 38 на 100 000 осіб. Кількість убивств скоротилася на 50 відсотків протягом першого року перебування Букеле на посаді. Після того, як за один вікенд у березні 2022 року банди вбили 87 осіб, Букеле ініціював загальнонаціональну боротьбу з бандами, в результаті якої до грудня 2024 року було заарештовано понад 85 000 осіб, які ймовірно мали стосунок до банд. Як він це зробив? Члени банд у Сальвадорі були татуюваннями з позначками, які чітко вказували на їхню банду та позицію в ній, тому Букеле просто заарештував усіх татуйованих чоловіків і помістив їх у великі в'язниці, де вони не мають приватності й утримуються безстроково; він навіть розширює ці в'язниці, щоб приймати осіб з інших країн (наприклад, нелегальних іммігрантів із США). Результати були швидкими: рівень убивств у Сальвадорі знизився до 1,9 на 100 000 у 2024 році, що є одним із найнижчих в Америці. Букеле балотувався на переобрання в 2024 році й переміг, набравши 85 відсотків голосів… Критики скаржаться, що Сальвадор за часів керівництва Букеле також пережив демократичний регрес — однак ця критика не влучає в ціль, оскільки Букеле відкрито наголошує на своєму порушенні демократичної правової системи, вказуючи, що саме так він досяг успіху, і виборці масово з ним згодні…

Звідки береться потреба в таких хижаках? Відповідь очевидна: вони роблять дії, які неможливо виконати в нашій зношеній ліберально-демократичній багатопартійній системі.

Які саме дії? Дозвольте мені згадати когось, хто безумовно не є марксистом, — Сабіне Хосенфельдер. У своєму нещодавньому подкасті «*Чому я боюся за майбутнє*»[23] вона сказала: «Ми здалися на зміні клімату. Це не віщує нічого доброго для майбутнього нашого виду». Якщо у вас пухлина, і вам її негайно прооперують, ви робите себе тимчасово нещасним, щоб уникнути гірших наслідків пізніше. «Зміна клімату схожа на це, тільки не на індивідуальному рівні, а на рівні виду. Отже, ми могли б зробити наше життя трохи нещаснішим зараз, щоб уникнути чогось гіршого в майбутньому. Але ми цього не робимо. Чому ні?» Якби інопланетянин спостерігав за нами, його висновок був би таким: «Люди зіткнулися з проблемою, вирішення якої потребувало глобальної координації. Але єдиною системою глобальної координації, яку вони мали, були ринкові економіки. І ці люди ніколи не подбали про те, щоб ринкові економіки належним чином враховували екологічну шкоду. Це означало, що єдина система глобальної координації, яку вони мали, працювала проти них». Сабіне це турбує, тому що «це означає, що ми майже напевно надто дурні, щоб вирішувати інші проблеми. Регулювання штучного інтелекту є гарним прикладом. Нам вкрай необхідно підвищити нашу здатність приймати колективні рішення» — колективні розумні рішення, засновані на належній інформації.

Це звучить наївно, але повністю потрапляє в ціль: те, що нам потрібно, — це режим глобальної координації, який дозволить нам приймати розумні

колективні рішення та забезпечувати їх виконання; цей механізм має виходити за межі державного рівня та ринкових правил. Як показує навіть короткий аналіз, створення такого нового інституційного механізму передбачає не що інше, як те, що марксисти називають зміною способу виробництва: зміну в економіці, яка встановлює соціальний контроль над ринковою економікою та новий спосіб ставлення до нашого природного середовища, зміну в усій політичній сфері та сфері державного управління, розрив у нашому базовому колективному самоусвідомленні…

Ось чому деякі ліві схильні стверджувати, що сьогоднішній Китай найближче до такого механізму колективних рішень, який регулює та обмежує ринок, піклуючись про довгострокові інтереси нашого виживання. Я готовий визнати, що Китай наразі є найменш поганим із трьох наддержав (Китай, США, Росія), але я вважаю, що непрозорість його системи суперечить конфуціанській гармонії, яку Китай пропагує як модель суспільних відносин. Згадайте лише останні мегачистки в китайській армії (половина всього вищого командування була обезголовлена): хіба Сі не зробив це як верховний хижак, діючи без жодних публічних консультацій? Усім нам потрібні такі сильні дії, але не вчинені хижацьким способом — якщо це єдиний шлях, який у нас залишився, ми справді загинули.

І саме тому за ідею Європейського Союзу варто боротися, попри злидні його реального існування: у сьогоднішньому глобальному капіталістичному світі він пропонує єдину модель наднаціональної організації з повноваженнями обмежувати національний суверенітет і завданням гарантувати мінімальні екологічні стандарти та стандарти соціального добробуту. Наш обов’язок — не принижувати себе як кінцевих винуватців колоніалістської експлуатації, а боротися за ту частину нашої спадщини, яка важлива для виживання людства. Так, Європа дедалі більше залишається самотньою в новому глобальному світі, її відкидають як старий, виснажений, нерелевантний континент, що відіграє другорядну роль у сучасних геополітичних конфліктах. Однак, як нещодавно сказав Бруно Латур: «L’Europe est seule, oui, mais seule l’Europe peut nous sauver». Європа самотня, так, але тільки Європа може нас врятувати.

Примітки

[1] Антоніо Ґрамші, Quaderni del Carcere, vol. 1, Quaderni 1–5, Torino: Giulio Einaudi Editore 1977, c. 311. Англійський переклад цитується за Selections from the Prison Notebooks of Antonio Gramsci, London: Lawrence & Wishart 1971, c. 276.

[2] Вальтер Беньямін, Selected Writings, vol. 4 1938-1940, за ред. H. Eiland and M. W. Jennings, Cambridge: Harvard University Press 2003.

[3] Джерело

[4] https://edition.cnn.com/2026/02/15/europe/rubio-speech-us-europe-relations-latam-intl

[5] Див. Аленка Зупанчич, Paranoiac Power (читано в рукопису).

[6] https://www.war.gov/News/Transcripts/Transcript/Article/4421037/secretary-of-war-pete-hegseth-and-chairman-of-the-joint-chiefs-of-staff-gen-dan/

[7] https://www.commondreams.org/news/trump-iran-ship-sunk-for-fun

[8] https://www.theguardian.com/world/2026/mar/14/us-kharg-island-oil-export-hub

[9] Платон, «Держава», Книга I.

[10] https://www.yahoo.com/news/articles/kremlin-claims-international-law-no-180000905.html

[11] The government has approved a list of countries imposing alien values on Russia — EADaily, 21 вересня 2024 року — Politics, Russia.

[12] Russia has decided ‘at highest level’ to remove Taliban from terrorist list, TASS reports | Reuters.

[13] https://meduza.io/en/feature/2025/11/06/homo-putinus

[14] Governor of Russia’s Kaliningrad says German philosopher Immanuel Kant ‘directly tied’ to war in Ukraine — Meduza.

[15] Там само.

[16] Putin reveals new rules on nuclear weapons in Russia’s latest threat (cnbc.com)

[17] Lee Harpin, ‘Yuval Noah Harari warns of “spiritual catastrophe” for Judaism’, Jewish News, 9 червня 2025 року (https://www.jewishnews.co.uk/harari-warns-of-spiritual-catastrophe-for-judaism-at-unholy-stage-show-appearance/)

[18] https://edition.cnn.com/2026/03/06/politics/trump-interview-iran-cuba-dana-bash

[19] https://www.dw.com/en/davos-world-economic-forum-2026-live-updates/live-75560683

[20] https://www.plenglish.com/news/2026/01/05/hungary-aggression-to-venezuela-confirms-collapse-of-liberal-order/

[21] https://www.reddit.com/r/europe/comments/1pre7tr/europe_needs_a_declaration_of_independence_italys/

[22] Див. Джуліано да Емполі, The Hour of the Predator, London: Penguin 2025.

[23] Джерело

автор – СЛАВОЙ ЖИЖЕК

джерело

переклад ПолітКом

***

№ 1.783-3

EUROPEAN UNION, SEVENTY YEARS LATER

What we are approaching now, gradually but inexorably, is nothing less than the end of the world.

SLAVOJ ŽIŽEK

APR 04, 2026

Dear Comrades,

On March 25, I delivered a speech in Rome at the conference Europa2057 organized by Lorenzo Marsili. What appears here is the full version of the speech which resumes a lot of the ideas I've been discussing on this page; my"Eurocentrism" detailed in a systematic way.

Enjoy for free,

Slavoj

Subscribe

Share

The Treaty of Rome (officially the Treaty establishing the European Economic Community) was signed on 25 March 1957 in this very building. Where are we with the European Union today, exactly 70 years later? Since we are in Italy, I would like to begin with Antonio Gramsci's remark from his Prison Notebooks: "The crisis consists precisely in the fact that the old is dying and the new cannot be born; in this interregnum a great variety of morbid phenomena [fenomeni morbosi] appear."[1]Everybody from the Right to the Left uses this claim to characterize our situation. For the Left liberals, the morbid phenomenon is the rise of new populist

Fascism, and for the new Right, it is the excess of Woke culture (open gates to immigrants, support of transsexuality…). But I think we should take a step further here: Gramsci still thinks within the classic Marxist frame of transition from capitalism to socialism, and "morbid phenomena" arise when this transition gets stuck – say, we got Stalinism because the first Communist revolution occurred in the wrong place, Russia with its Asiatic traditions. So we remain within the same linear progress; there are just delays and detours.

Our later experience compels us to change this frame: the "normal" process of our history runs towards (different forms of) a final catastrophe, a self-destruction through ecological collapse, through the uncontrolled reign of Artificial Intelligence, through global wars – these endpoints of our history are the true morbid phenomena. In such a predicament, we should pull the emergency brake on our historical process, or, to quote Walter Benjamin from his "Theses on History": "Marx says that revolutions are the locomotive of world history. But perhaps it is quite otherwise. Perhaps revolutions are an attempt by the passengers on this train – namely, the human race – to activate the emergency brake."2 The model Leftist actions today are desperate attempts to stop the destruction of our environment, to control the explosive development of Artificial Intelligence, to prevent a new world war. Along these lines, Bernie Sanders said in a podcast on 6 March 2026: "We need a moratorium on AI data centers NOW."3 And we need such a moratorium to think – maybe the time has come to turn around Marx's thesis 11: in the twentieth century, we tried to change the world without really understanding it; now it's time to interpret it.

What we are approaching now, gradually but inexorably, is nothing less than the end of the world. So what does a true end of the world amount to? The shortest definition is: it doesn't change only local events within a situation, it changes the coordinates of the situation itself. Let me paraphrase here an old joke from the GDR: Ursula von der Leyen, Putin, and Trump meet God and each is allowed to ask him a question. Von der Leyen begins: "Tell me what will happen to the European Union in the next decades?" God answers: "It will fall apart as a union and become a popular spot for tourists under Russian domination." Von der Leyen turns around and starts to cry. Then Putin asks God: "Great – so what will happen with my beloved Russia?" God turns around and starts to cry. Finally, Trump asks: "And what will be the fate of the US after a decade of MAGA rule?" God turns around and starts to cry… This is the true change, when God himself (who stands here for the big Other, the neutral frame that encompasses the situation) breaks down. In this case it is, of course, a catastrophic change: our basic coordinates of measuring the quality of public life are suspended and will have to be rethought.

The term that best encapsulates this "end of the world" is the one introduced by Trump and his team: "civilizational erasure." In the 33-page document "National Security Strategy of the United States of America" quietly released by the White House in late November 2025, it is written that Europe has economic problems, but

it insists that they are “eclipsed by the real and more stark prospect of civilizational erasure.” Marco Rubio elaborated this erasure: for him, Europe is abandoning the values that include “embracing Christianity and a shared cultural heritage, closing borders, and dropping climate crisis policies.” The US needs to see a reformed Europe, not just details of defense budgets, but a sea change in the continent’s value system.4

So what do Trumpian populists oppose to European self-erasure? They systematically take recourse to the rhetorical figure of castration in a primitive sense of emasculation or feminization. What pervades the populist discourse is the threat of immediate empirical loss of power, of our masculine vitality and enjoyment. This threat emanates from the Others (immigrants, sexual minorities, etc.) who are themselves perceived as weak and impotent.5 The paradox is that these Others are attacked by populists not because of their strength but because of their supposed weakness and helplessness: in this logic, their weakness is contagious and threatens to infect “us.” This paradox explains the way the extreme Right appropriates the term “freedom of speech” – not as the right of citizens to publicly speak the truth and criticize those in power, not as the protection of critical voices, but primarily as the right to enjoyment: in the populist discourse, the “loss of the freedom of speech” amounts to the impossibility of freely offending others, of uttering publicly whatever pops into my mind. What this amounts to in political discourse was clearly shown by what, on 4 March 2026, Pete Hegseth, the US secretary of war (no longer of defense), said at a press briefing about Iranians: “They are toast and they know it, or at least soon enough they will know it. And we have only just begun to hunt, dismantle, demoralize, destroy and defeat their capabilities just four days in. /…/ Our rules of engagement are bold, precise and designed to unleash American power, not shackle it. This was never meant to be a fair fight, and it is not a fair fight. We are punching them while they’re down, which is exactly how it should be.”6

Along the same lines, on 10 March 2026 Trump said the US Navy chose to sink an Iranian frigate, killing more than 100 sailors last week, because it was “more fun” than capturing the vessel, even though the ship posed no threat.7 And on Saturday 14 March 2026 Trump said that the United States may carry out more strikes on Iran’s vital Kharg Island oil export hub “just for fun”8 – remember that bombing this island may trigger a much wider war… Plus, one cannot but admire how Trump extends this logic of brutal war not covered by the legal system to the US itself: he declares those who protest against his regime foreign invaders who should be met by direct military force – he has made no secret that he wants Gavin Newsom and Barack Obama arrested. In Minneapolis, he used ICE troops as his private army operating outside the legal state structure to crush opponents.

The different reaction to the disclosure of the Epstein files in Europe and in the US clearly renders visible the civilizational gap that separates us from the US: while in Europe these disclosures already ruined many political and social careers, in the US

nothing happens outside scandals reported in the big media. (One can even suspect that the attack on Iran took place to distract us from the Epstein scandal.) Trump's stance is grounded in the notion of justice, articulated early in Plato's Republic by Thrasymachus, who says: "I proclaim that justice is nothing else than the interest of the stronger." And he goes on to explain how "the different forms of government make laws democratic, aristocratic, tyrannic, with a view to their several interests; and these laws, which are made by them for their own interests, are the justice which they deliver to their subjects, and him who transgresses them they punish as a breaker of the law, and unjust. In all states there is the same principle of justice, which is the interest of the government; and as the government must be supposed to have power, the only reasonable conclusion is, that everywhere there is one principle of justice, which is the interest of the stronger."9

This is how Trump coordinates negotiations between Ukraine and Russia: as he told Zelensky, Ukraine should accept losses because Russia has better cards… No wonder Russia immediately endorsed Trump's vision and practice: commenting on the ongoing events in the Middle East, Dmitry Peskov said: "Nothing like this has ever happened in human history." When his interviewer pointed out that weapons were not as powerful in the past, Peskov replied: "We weren't alive then, so it seems to us that it's the end of the world now. /…/ Sadly, we have all lost what we call international law. To be honest, I don't even know how to call on anyone to adhere to the norms and principles of international law. It no longer exists. It exists de jure, but de facto it no longer exists. What kind of law has replaced international law? It's unlikely anyone can tell at this point."10 OK, but did Russia not do the same with the attack on Ukraine? Plus, one cannot but note how both the US in Iran and Russia in Ukraine reject the word "war" for what they are doing.

Trump is the greatest peacemaker in the history of humanity, or so he claims. And, as we know well, the only way to achieve eternal global peace is through one big last war that will destroy all enemies of peace. As Trump repeats again and again, the US is not at war with Iran; together with Israel it is just liberating the people of Iran (in exactly the same way as Israel liberated Gaza, and the ruins in Tehran make it look more and more like Gaza…). Trump is thereby following his true master, Netanyahu, who is arguably an even greater peacemaker: Israel is now engaged in a total war aimed at bringing peace to the entire Middle East – and peace means here that Israel simply wants to dominate the entire Middle East.

And the Russian civilizational erasure? The Russian government has approved a list of 48 foreign states and territories accused of implementing policies which impose destructive neoliberal ideological attitudes that contradict traditional Russian spiritual and moral values. The list was approved in accordance with the decree on the provision of humanitarian support to persons "sharing traditional Russian spiritual and moral values," which Putin signed on 19 August.11 States on this list are now officially designated as "enemy states" because they don't share "traditional Russian spiritual and moral values" – there is no talk here about a

multi-polar world; you are the enemy of Russia simply if you don't share its values. Obviously, these values are somehow shared by North Korea and Afghanistan – but Russia is not cheating here: what its respect for traditional values has in common with North Korean or Taliban ideology is the rejection of the European Enlightenment as the ultimate evil in history. The conflict is thus elevated to a metaphysical-religious level: beneath all the talk about a new multi-polar world, there is the vision of a total war to extinction between the two opposites, and when religion directly enters politics, the threat of deadly violence is never far behind. We are thus approaching a global geopolitical catastrophe: Israel and the developed West against the Third World "anti-imperialist" majority, including countries like North Korea and Afghanistan. No wonder Russia was the first country formally to recognize the Taliban regime – Putin said in July 2025 that Russia considered Afghanistan's Taliban movement "an ally in the fight against terrorism."12

The umbrella of anti-colonial struggle will thus cover the large majority of countries which limit women's rights and sexual freedoms. Who now still remembers that a year before 7 October 2023, the entire power structure of Iran was shattered by mass protests after the Iranian Revolutionary Guard murdered in prison Mahsa Amini, a Kurdish girl who refused to cover her head properly? In new conditions, feminist protests with authentic revolutionary power will largely become a thing of the past, and we will find ourselves in a world of unholy alliances between pro-Putin "Leftists" and Muslim fundamentalists. We enter the era of violent struggles along false lines of distinction (where oppressing women means anti-colonialism, where bombing big cities to ruins means the fight against terrorism), and we should entertain no illusions here: false struggles are as a rule much more destructive than struggles for an authentic emancipatory cause.

Putin legitimizes his power with Eurasian ideology, opposing to Western individualist liberalism the traditional values of family life, giving priority to the community over individual interests up to the readiness to sacrifice oneself for the state. Along these lines, Alexander Kharichev, a top Putin ideologist, formulated the basic features of the homo putinus, the supposedly "self-sacrificing nature" of the Russian people: "For us, life itself seems to mean much less than it does for a Westerner. We believe there are things more important than mere existence. That, in essence, is the foundation of any faith."13 We should also notice here that even Russian state bureaucrats elevate the animosity towards Europe to an almost metaphysical level. Anton Alikhanov, the governor of the Russian exclave Kaliningrad, recently said that Kant, who spent his entire life in the region of Kaliningrad (German Königsberg), has a "direct connection" to the war in Ukraine. According to Alikhanov, it was German philosophy, whose "godlessness and lack of higher values" began with Kant, that created the "sociocultural situation" which led, among other things, to the First World War: "Here in Kaliningrad, we dare to propose – although we're actually almost certain of it – that it was precisely in Kant's Critique of Pure Reason and his Groundwork of the Metaphysic of Morals

[…] that the ethical, value-based foundations of the current conflict were established."[14]

Kant, Alikhanov said, is the "father of almost everything" in the West, including freedom, the idea of the rule of law, liberalism, rationalism, and "even the idea of the European Union."[15] And if Ukraine resists Russia on behalf of these Western values, Kant is effectively also responsible for the Ukrainian resistance to Russia. Alikhanov's "crazy" statements are thus a useful reminder of the high metaphysical stakes of the ongoing war between Russia and Ukraine.

The most disgusting thing to do at this moment is to repeat with triumph the old motif "we were telling you for years that Ukraine cannot win…" – obviously true, but whatever the final outcome will be, Ukraine achieved an unexpected miracle in resisting Russia for such a long time. In such a predicament, the only serious option is to finally accept that we are entering a global emergency state: we are at war and only a full Western commitment can give Ukraine a chance. Our answer to the often repeated argument against Ukrainian resistance – "Ukraine doesn't have a chance to win against Russia" – should be the old pro-resistance motto: if you resist aggression and fight back, you may lose; if you don't resist, you've already lost. This is why, although the "Leftist" critics pretend to analyze the situation in a cold neutral way (and still speak of the Russian attack on Ukraine), the implicit but unmistakable joy in their jumping on Europe's dead body, their repetitive praising of how Russia gave a lesson to Western imperialism, clearly falsifies their neutrality. To cut a long story short, in the global conflict that is gradually approaching its point of no return, they are obviously on the side of Russia and China.

According to peaceniks, the majority of Ukrainians want peace, but NATO controls Zelensky and his corrupted circle, pushing them to continue a proxy war of NATO against Russia. This stance treats Ukrainians as incredibly stupid: they have chosen war against peaceful existence, slavishly following NATO orders… However, today Ukraine is not confronting a choice between a calm inert life of small satisfactions or taking a risk which may well end in a catastrophe. Yes, it is confronting a forced choice: life or freedom? However, this choice has an additional twist: both choices imply death. If, in the present situation, you choose life (surrender), you choose death (disappearance as a nation, as Russia has repeatedly made clear). If Ukraine wants to return to calm daily life, it needs to take the risk of pursuing war (military resistance), i.e., of exposing itself to potential death. If it wants to avoid war, it faces with great certainty another form of death (disappearance as a nation under Russian occupation). It is the West which has the choice wrongly attributed to Ukraine: risking a war (by supporting Ukraine) or choosing peaceful life (by suffering the humiliation of betraying its ally).

But, as many critical analysts are pointing out, even the Western European choice of peace does not really guarantee a long-term peace because if Russia gets Ukraine

it will in all probability not stop there but pursue its expansion towards the West, so that the European West will later confront the same choice in much tougher conditions. Here, then, the Western peaceniks (from Viktor Orbán and other radical Right figures to pseudo-Leftists) simply cheat by attributing to Ukraine the choice which is not even truly their own. The EU position should be to unconditionally support Ukraine up to risking war with Russia; with Ukraine falling, Europe is crippled. Ukraine is not far away, of no concern to Europe; it is Europe's essential outpost. Peaceniks forget that occupiers always want peace: Russia wants peace in Ukraine (which means to crush resistance and dominate it), Israel wants peace on the West Bank (which means the accomplished ethnic cleansing there), in the same way that Germany during World War II sincerely wanted peace in occupied Europe....

As for the danger of nuclear war, it is Russia and ONLY Russia which evokes a possible use of nuclear weapons. Remember that a year or so ago Putin declared a new nuclear doctrine. He said that "a number of clarifications ... defining the conditions for the use of nuclear weapons" are being made to Russia's nuclear doctrine. He added that draft amendments to the doctrine expand "the category of states and military alliances in relation to which nuclear deterrence is carried out." In a pointed warning to the West, Putin announced that any attack on Russia by a non-nuclear state that was backed by a nuclear-armed nation would be considered a "joint attack."16 Putin also said Moscow reserves the right to use nuclear weapons in case of an attack on Belarus, as it is part of the "Union State" with Russia – a special partnership between the neighbors and allies. We should always bear this in mind when we hear warnings that Ukraine provokes Russia too much… And don't forget that Israel also constantly evokes a possible use of nuclear weapons. Israel, which presents itself as the bastion of democracy in the Middle East, is now caught in the process of its own civilizational erasure – or, as Yuval Noah Harari put it:

"Judaism has survived, it has become the world champion in surviving catastrophes. But it has never faced a catastrophe like we are dealing with right now, which is a spiritual catastrophe for Judaism itself. The worst-case scenario that we are facing right now – we can still prevent it – is the potential of an ethnic cleansing campaign in Gaza and the West Bank resulting in the expulsion of two million, maybe more, Palestinians. From there, the establishment of Greater Israel, the disintegration of Israeli democracy and the creation of a new Israel based on an ideology of Jewish supremacy. The worship of what were completely anti-Jewish values for the last two millennia."17

The pro-Israeli stance obfuscates the true danger of anti-Semitism today, a danger perfectly illustrated by a caricature published back in July 2008 in the Viennese daily Die Presse: two stocky Nazi-looking Austrians sit at a table, and one of them is holding in his hands a newspaper and commenting to his friend: "Here you can see again how a totally justified anti-Semitism is being misused for a cheap critique of Israel!" This joke turns around the standard argument against the critics of the

policies of the State of Israel: like every other state, the State of Israel can and should be judged and eventually criticized, but the critics of Israel misuse the justified critique of Israeli policy for anti-Semitic purposes. When today's Christian fundamentalist supporters of Israeli politics reject Leftist critiques of Israeli policies, is their implicit line of argumentation not uncannily close to the caricature from Die Presse?

So we have a clash of civilizations: the US civilizational erasure, Russian conservative readiness to sacrifice, and Europe – not to mention China. But what about the vast domain (in Africa, Latin America…) of countries outside the emerging superpowers? Frankly, I see no potential for a radical emancipatory change there. If we accept the thesis on the "clash of civilizations" as our ultimate reality, the only alternative to it remains the peaceful coexistence of civilizations (or of "ways of life," a more popular term today): forced marriages and homophobia (or the idea that a woman going alone to a public place calls for a rape) are OK, just that they are limited to another country which is otherwise fully included in the world market.

However, this multiplicity of civilizations is not the entire truth. Each of these civilizations is caught in its own process of civilizational erasure where its darkest potentials explode, and there is a strong resistance to the hegemonic form of civilization. Europe is also the birthplace of Fascism, which is now returning in the guise of a new populism; Russian Eurasianism is a state-imposed ideology met with strong resistance rendered invisible by state oppression; in the US itself we see new forms of opposition to Trumpian MAGA at a local level, from New York to Minneapolis; in Iran the Shia reign has had to crush rebellions again and again. This is why, as universalists, we should search for alliances between those in Europe who defend the Enlightenment legacy, those in Muslim countries who oppose religious oppression (not just of women), etc. Solidarity is today not a peaceful coexistence of different ways of life; it is solidarity in the shared common struggle. I think Europe is in a privileged position here because its legacy provides the only frame we have for such universal solidarity. Those who complain about Europe's civilizational erasure practise a true erasure in an unheard-of brutal way (the US, Russia, Muslim fundamentalists, Israel…).

With regard to the ongoing conflicts, such emancipatory universalism means that we should establish a principled link between them: Russian aggression on Ukraine and Israel's genocidal ethnic cleansing are two moments of the same process of denying the very existence of an ethnic group (Palestinians, Ukrainians). If we support Palestinians but oppose Ukrainian struggle (as some Leftists do), or if we support Ukraine but tolerate what Israel is doing to the Palestinians, the final outcome will be catastrophic: Russia will succeed in presenting itself as the leader of the Third World fighting European imperialism. True, Europe oscillates here and limits itself to formal protests against Israeli "excesses" – such a stance clearly signals Europe's weakness and unreadiness to remain faithful to its emancipatory

legacy. However, this weakness indicates that Europe still remembers this legacy and is not ready to join the new brutal world order without shared ethical values: it is not able to fully assume its legacy and redefine it as befits new conditions....

The choice between the Iranian regime and the Trumpian US is also a false one; they both belong to the same global world. So one can well understand the silent majority in Iran (silenced by the regime), who reject the regime but are also sceptical of what the US and Israel are doing – their stance is neither hope nor despair but uncertainty and fear. As in the case of Venezuela, Trump told CNN on 6 March 2026 that Iran's leadership has been "neutered" and that he's looking for new leadership that will treat the United States and Israel well, even if that's a religious leader and it's not a democratic state...[18] so much for freedom and democracy. Consequently, in spite of all the horrors of the Iranian regime (it is almost as oppressive as that of Saudi Arabia...), we now have to support Iran. Iran is now de facto fighting not just for its own sovereignty, but for the global principle of sovereignty. The saddest thing is here the role of Western Europe which, with the honorable exception of Spain, again missed the opportunity and behaved like a servant of the US. The US, itself a de facto colony of Israel, serially violates the sovereignty of other countries, now even of Spain. So yes, a regime change would be welcome in Iran – but what about a regime change in the US itself?

Does all this not sound familiar? We are back at the civilizational erasure of the US. Remember the scandalous Oval Office confrontation with Zelensky, where Trump and Vance demanded that Zelensky express his gratitude for US help to Ukraine and pay for it by opening natural resources to US companies. So, again, as in the case of Ukraine, you liberate a country to enslave it economically – Russia the eastern part, the US the western part. And the same goes for the attack on Iran: Trump has now dropped all references to returning the Iranian state to its people; he openly said he doesn't care what regime will remain there, it can even be a non-democratic clerical one, just so long as it will follow US demands. To avoid a misunderstanding, I have nothing against arresting a criminal foreign leader, but this arrest should be grounded in a clear international legal form. In an ideal world, we should begin by arresting Putin, Netanyahu... and Trump himself. Together with Maduro, they should all share the same cell in the International Crime Tribunal in The Hague – I am sure they will find it easy to communicate since they speak the same political language…

All these morbid phenomena bear witness to the end of the world, a topic today accepted on all sides of the political spectrum. Many commentators hailed Mark Carney's speech in Davos where he referred to Václav Havel's essay from 1978, The Power of the Powerless, in which "he asked a simple question: how did the communist system sustain itself? And his answer began with a greengrocer. Every morning, this shopkeeper places a sign in his window: 'Workers of the world unite'. He doesn't believe it, no-one does, but he places a sign anyway to avoid trouble, to signal compliance, to get along. And because every shopkeeper on every street does

the same, the system persists – not through violence alone, but through the participation of ordinary people in rituals they privately know to be false. Havel called this 'living within a lie'."

But at this point Carney makes a weird comparison: in the same way as, in Havel's story, the greengrocer decides to take the sign down, we should decide to take our sign down, i.e., to openly renounce the old world order. There is nonetheless a big difference between Havel's story and today's situation: our grocery sign was not taken down by some dissidents who opposed the system but by the big powers themselves, especially the US, which no longer finds useful the system it imposed on the world decades ago. Free market competition and other international rules were OK for them as long as they guaranteed their privilege; now they are renouncing them because they became aware that in a new situation these rules can undermine their hegemony. Did Merz not say the same thing in Davos: "A world where only power counts is a dangerous place. First for small states, then for the middle powers, and ultimately for the great ones. Our greatest strength remains the ability to build partnerships and alliances amongst equals based on mutual trust and respect."19

Carney and Merz were joined by Viktor Orbán, who wrote in a Facebook post that the action ordered by Trump to kidnap Nicolas Maduro is a "further proof" of the collapse of a geopolitical model: "The first days of this year reminded us that the liberal world order is disintegrating. The new world is only just beginning to take shape, and the years to come will be even more unstable, unpredictable, and dangerous," warned Orbán, while reaffirming his government's commitment to "the path of peace and security."20

The first thing to note in this quote is the passive form of the verb: "is disappearing" – no, this disappearance has an agent, and this agent is clearly the new populist Right. "This bargain no longer works" for the new superpowers, and Europe finds itself in a very difficult situation. How, then, are we to break out of this mess and arrive at emancipatory universalism? My axiom is: only through the European legacy. Some of us still remember the famous beginning of The Communist Manifesto: "A spectre is haunting Europe – the spectre of communism. All the powers of old Europe have entered into a holy alliance to exorcise this spectre: Pope and Tsar, Metternich and Guizot, French Radicals and German police-spies…" Could we not say that today the spectre haunting the entire world is Europe itself? All the powers of old Europe and of the new world order have entered into a holy alliance to exorcise this spectre of "Eurocentrism": Boris Johnson and Putin, Le Pen and Orbán, pro-immigrant anti-racists and protectors of traditional European values, Latin American progressives and Arab conservatives, West Bank Zionists and Chinese "patriotic" Communists… Each of the opponents of Europe has its own image of Europe in mind: Boris Johnson enforced Brexit because he sees the Brussels bureaucracy as a mega-state limiting British sovereignty and the free flow of British capital, while parts of the Labour Party

were also for Brexit because they see Brussels bureaucracy as an instrument of international capital limiting legislation and financial politics which would defend workers' rights; Latin American Leftists identify Eurocentrism with white colonialism while Putin tries to dismantle the EU to strengthen Russia's influence even beyond the ex-Soviet countries; radical Zionists dislike Europe for being too sympathetic to Palestinians while some Arabs see European obsession with the danger of anti-Semitism as a concession to Zionism; Orbán sees the European Union as a multicultural communion that poses a threat to authentic traditional European values, opening up gates to immigrants from foreign cultures, while immigrants see Europe as a fortress of white racism that doesn't allow them to integrate fully into it… the list goes on and on.

In an interview back on 15 July 2018, Trump mentioned the European Union as the first in the line of "foes" of the US, ahead of Russia and China. Instead of condemning this claim as irrational ("Trump is treating the allies of the US worse than its enemies," etc.), we should ask a simple question: what bothers Trump so much about the EU? It is the Europe of transnational unity, the Europe vaguely aware that, in order to cope with the challenges of our moment, we should move beyond the constraints of nation-states; the Europe which also desperately strives to somehow remain faithful to the old Enlightenment motto of solidarity with victims, the Europe aware of the fact that humanity is today One, that we are all on the same Spaceship Earth.

This Idea that underlies united Europe got corrupted, half-forgotten, and it is only in a moment of danger that we are compelled to return to this essential dimension of Europe, to its hidden potential. Europe lies in the great pincers between America on the one side and Russia on the other, who both want to dismember it: both Trump and Putin support Brexit, they support Rightist Eurosceptics in every corner. What is bothering them about Europe, when we all know the misery of the EU, which fails again and again at every test, is obviously not this actually existing Europe but the idea of Europe as a civilization.

Trump is in some sense right: the European notion of "objective social democracy" (Peter Sloterdijk) has effectively reached its limit; there is no way to return directly to it. We are thus confronting a brutal choice: either we simply abandon this dream, leave behind our civilization and enter the Trumpian new barbarism, or we approach the difficult task of sublating the European civilization – sublating in the precise sense of the Hegelian Aufhebung: we leave it behind ("negate" it) and at the same time maintain it by way of elevating it to a different higher level. In his Notes Towards a Definition of Culture, the great conservative T. S. Eliot remarked that there are moments when the only choice is between heresy and non-belief, when the only way to keep a religion alive is to perform a sectarian split from its main corpse. This is what has to be done today: the only way to really defeat new Right populists and to redeem what is worth saving in liberal democracy is to perform a sectarian split from liberal democracy's main corpse. Sometimes, the only way to

resolve a conflict is not to search for a compromise but to radicalize one's own position, in our case: to declare European sovereignty. The task is not to antagonize the US – here, pragmatic compromises are necessary – but to redefine ourselves. Europe often appears as weak and inert – true, but it is not afraid of its external enemies; it is afraid of itself, of its own emancipatory potentials....

The reason we should stick to the name "Europe" is that the European legacy provides the best critical instruments to analyze what went wrong in Europe. Are those who oppose "Eurocentrism" aware that the very terms they use in their critique are part of the European legacy? Alain Badiou begins his book True Life with the provocative claim that, from Socrates onward, the function of philosophy is to corrupt the youth, to extricate them from the predominant ideologico-political order. Such "corruption" is needed most urgently today, in our liberal-permissive West where most people are even not aware of the way the establishment controls them precisely when they appear to be free – the most dangerous unfreedom is the unfreedom that we experience as freedom, or, as Goethe put it two centuries ago: "None are more hopelessly enslaved than those who falsely believe they are free."

The united Europe is still an economic power, so it should do something it has avoided doing for years, something both Russia and the US try to prevent at any cost: to proclaim the independence of united Europe.21 Is it too late, as the "Leftist" critics try to convince us again and again? Is Europe already dead, a rotting corpse? The very insistence of these critics that now (and there were many of these "nows") Europe has finally committed suicide demonstrates that it is not too late – for such a decision, it is never too late. The new power blocs that are emerging around the world are just versions of new Fascism – just think about the axis of Russia–Iran–Venezuela. Europe should here be an exception: the only place of fidelity to emancipatory Enlightenment. Will the proclamation of European independence happen? No, in all probability – but its lack will be felt all around the world. If it does not happen, it is not because of external pressures – Europe is ultimately afraid of itself.

One of the latest expressions of the crisis of liberal democracy is the rise of a new form of leaders called by Da Empoli "predators":22 leaders, either democratically elected or autocrats, who exert their power with disregard for traditional customs or for the legal system in order to thoroughly transform their country. Although there are aspects of predatorship in how Trump, Putin and Xi act (plus, is Traoré in Burkina Faso also not acting like that?), the two pure cases are Nayib Bukele and Mohammed bin Salman (MbS). The two confronted in a predatory way the big problems of their countries which could not be resolved within the scope of the established political system. Since MbS is constantly present in our media, let me focus on Bukele.

After becoming president in July 2019, Bukele implemented the Territorial Control Plan to reduce El Salvador's 2019 homicide rate of 38 per 100,000 people.

Homicides fell by 50 percent during Bukele's first year in office. After 87 people were killed by gangs over one weekend in March 2022, Bukele initiated a nationwide crackdown on gangs, resulting in the arrests of over 85,000 people with alleged gang affiliations by December 2024. How did he do it? Gang members in El Salvador were tattooed with signs which clearly indicated their gang and position in it, so Bukele simply arrested all tattooed men, and he put them in big prisons where they have no privacy and are kept indefinitely; he is even expanding these prisons to receive persons from other countries (like the illegal immigrants from the US). The results were fast: El Salvador's homicide rate decreased to 1.9 homicides per 100,000 in 2024, one of the lowest in the Americas. Bukele ran for re-election in 2024 and won with 85 percent of the vote… Critics complain that El Salvador has also experienced democratic backsliding under Bukele's leadership – however, this criticism misses the point because Bukele openly emphasizes his violation of the democratic legal system, pointing out that this is how he succeeded, and voters massively agree with him…

Where does the need for such predators come from? The answer is obvious: they do acts which cannot be performed in our worn-out liberal-democratic multiparty system. Which acts? Let me evoke somebody who is definitely not a Marxist, Sabine Hossenfelder. In her recent podcast "Why I Fear for the Future,"[23] she said: "We've given up on climate change. This doesn't look good for the future of our species." If you get a tumor and have it operated on ASAP, you make yourself temporarily miserable to avoid worse consequences later. "Climate change is like that, just not on an individual level but on a species level. So we could make our lives a little more miserable now to avoid something worse down the line. But we don't do that. Why not?" If an alien were to observe us, its conclusion would be: "Humans run into a problem whose solution required global coordination. But the only system they had for global coordination were market economies. And these humans never made sure that market economies properly accounted for environmental damage. This meant that the only system they had for global coordination worked against them." This worries Sabine because "it means that we are almost certainly too stupid to solve other problems. Regulating artificial intelligence is a good example. We badly need to upgrade our ability to make collective decisions" – collective intelligent decisions based on proper information.

It sounds naïve, but it fully hits the mark: what we need is a mode of global coordination that will enable us to make intelligent collective decisions and to enforce these decisions; this mechanism should reach also beyond state levels and beyond market rules. As even a brief analysis makes it clear, the establishment of such a new institutional mechanism implies nothing less than what Marxists call a change in the mode of production: a change in the economy which establishes a social control over market economy and a new way to relate to our natural environment, a change in the entire political sphere and the sphere of state administration, a rupture in our basic collective self-understanding… is not one of the names we have at our disposal to designate such a new order "Communism"?

This is why some Leftists are tempted to claim that today's China comes closest to such a mechanism of collective decisions which regulates and constrains the market, taking care of the long-term interests of our survival. I am ready to accept that China is at this moment the least bad of the three superpowers (China, the US, Russia), but I think that the non-transparency of its system contradicts the Confucian harmony advocated by China as its model of social relations. Just recall the latest mega-purges in the Chinese army (half of the entire supreme command was beheaded): did Xi not do this as a supreme predator acting without any public consultation? What we all need are such strong acts, but not accomplished in a predatory way – if this is the only way left to us, we are really lost.

And this is why the idea of the European Union is worth fighting for, in spite of the misery of its actual existence: in today's global capitalist world, it offers the only model of a transnational organization with the authority to limit national sovereignty and the task to guarantee a minimum of ecological and social welfare standards. Our duty is not to humiliate ourselves as the ultimate culprits of colonialist exploitation but to fight for this part of our legacy that is important for the survival of humanity. Yes, Europe is more and more alone in the new global world, dismissed as an old, exhausted, irrelevant continent playing a secondary role in today's geopolitical conflicts. However, as Bruno Latour recently put it: "L'Europe est seule, oui, mais seule l'Europe peut nous sauver." Europe is alone, yes, but Europe alone can save us.

1

Antonio Gramsci, *Quaderni del Carcere*, vol. 1, Quaderni 1–5, Torino: Giulio Einaudi Editore 1977, p. 311. English translation quoted from *Selections from the Prison Notebooks of Antonio Gramsci*, London: Lawrence & Wishart 1971, p. 276.

2

Walter Benjamin, *Selected Writings, vol. 4 1938-1940*, ed. H. Eiland and M. W. Jennings, Cambridge: Harvard University Press 2003..

3

4

https://edition.cnn.com/2026/02/15/europe/rubio-speech-us-europe-relations-latam-intl.

5

See Alenka Zupančič, *Paranoiac Power* (read in manuscript).

6

https://www.war.gov/News/Transcripts/Transcript/Article/4421037/secretary-of-war-pete-hegseth-and-chairman-of-the-joint-chiefs-of-staff-gen-dan/.

7

https://www.commondreams.org/news/trump-iran-ship-sunk-for-fun.

8

https://www.theguardian.com/world/2026/mar/14/us-kharg-island-oil-export-hub.

9

Plato, Republic, Book 1.

10

https://www.yahoo.com/news/articles/kremlin-claims-international-law-no-180000905.html.

11

The government has approved a list of countries imposing alien values on Russia — EADaily, September 21st, 2024 — Politics, Russia.

12

Russia has decided ‘at highest level’ to remove Taliban from terrorist list, TASS reports | Reuters.

13

https://meduza.io/en/feature/2025/11/06/homo-putinus.

14

Governor of Russia’s Kaliningrad says German philosopher Immanuel Kant ‘directly tied’ to war in Ukraine — Meduza.

15

Op.cit.

16

Putin reveals new rules on nuclear weapons in Russia’s latest threat (cnbc.com).

17

Lee Harpin, ‘Yuval Noah Harari warns of “spiritual catastrophe” for Judaism’, *Jewish News*, 9 June 2025 (https://www.jewishnews.co.uk/harari-warns-of-spiritual-catastrophe-for-judaism-at-unholy-stage-show-appearance/).

18

https://edition.cnn.com/2026/03/06/politics/trump-interview-iran-cuba-dana-bash.

19

https://www.dw.com/en/davos-world-economic-forum-2026-live-updates/live-75560683.

20

https://www.plenglish.com/news/2026/01/05/hungary-aggression-to-venezuela-confirms-collapse-of-liberal-order/.

21

https://www.reddit.com/r/europe/comments/1pre7tr/europe_needs_a_declaration_of_independence_italys/.

22

See Giuliano da Empoli, *The Hour of the Predator*, London: Penguin 2025.

23

***

№ 1.784-1

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ СТИКАЮТЬСЯ З КРИЗОЮ, ЯКУ КОЛИСЬ ДІАГНОСТУВАЛИ В ІНШИХ

2026-04-11

Кулик

автор – Карло БОРДОНІ — італійський соціолог, пише для Il Corriere della Sera. Він є співавтором (разом з Зигмунтом Бауманом) книги «Стан кризи» (State of Crisis, 2014).

Щоб зрозуміти громадську думку в трампівській Америці, цю перспективу необхідно доповнити іншими симптомами, висвітленими такими авторами, як

— Майкл Дж. Сендел про меритократію («Тиранія заслуг», The Tyranny of Merit, 2020) та

— Барбара Ф. Волтер, авторка книги «Як починаються громадянські війни і як їх зупинити» (How Civil Wars Start and How to Stop Them, 2022).

Волтер розкриває існування Цільової групи з політичної нестабільності (Political Instability Task Force, PITF), створеної в 1994 році за президента Білла Клінтона, а нині розміщеної в Центрі системного миру (Center for Systemic Peace), для прогнозування принаймні за два роки наперед, у яких країнах може спалахнути громадянська війна.

Одним із ключових прогностичних факторів для визначення того, чи спалахне громадянська війна в країні, є тенденція рухатися «до» або «від» демократії: обидва рухи є показниками політичної нестабільності, яка може призвести до насильства.

Для визначення ступеня ризику аналіз варіюється від конкретних попереджувальних ознак до складних алгоритмічних розрахунків.

Серед інших факторів, на думку Волтер, слід враховувати, чи заснована країна на етнічній або релігійній ідентичності, і, нарешті, вплив інтернету, широке використання смартфонів та розвиток соціальних медіа. Алгоритми соціальних мереж є справжніми «прискорювачами» насильства, схильними підтримувати стан постійної кризи разом із відчуттям, що поміркована політика зазнає невдачі.

Турчин і Волтер діють на одному полі та доповнюють один одного, оскільки в обох випадках метою є аналіз історичних фактів, щоб зрозуміти, наскільки країна ризикує з точки зору демократії. Це не просто соціологія, а питання політичної нагальності, враховуючи те, що відбувається у світі. Однак найдивовижніший висновок полягає в тому, що тепер серед країн, які перебувають під ризиком нестабільності, слід включати й самі Сполучені Штати.

Як то кажуть: medice, cura te ipsum! (лікарю, вилікуйся сам!)

https://politcom.org.ua/сполучені-штати-стикаються-з-кризою-я

***

№ 1.784-2

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ СТИКАЮТЬСЯ З КРИЗОЮ, ЯКУ КОЛИСЬ ДІАГНОСТУВАЛИ В ІНШИХ

Кві 10, 2026

Історики та політологи тепер визначають Сполучені Штати як такі, що демонструють ті самі попереджувальні ознаки, які вони колись відстежували в нестабільних державах за кордоном.

Хто знає, що сказав би **Алексіс де Токвіль**, якби сьогодні повернувся зі своєї дослідницької «великої подорожі» Сполученими Штатами. Чи мав би він таке ж уявлення про демократію в Америці? Чи впізнав би в сьогоднішніх Сполучених Штатах країну, яка колись гарантувала рівні права та можливості?

Америка вже давно є не лише країною, де нерівність є найбільшою — пригадайте гасло Occupy Wall Street: «Ми — 99%»? — але й країною, де насильство піднято до рівня державної політики.

І подумати тільки, що бідолашний Токвіль, настільки захоплений, що вихваляв американську демократію на понад тисячі сторінок у своїй книзі «Демократія в Америці», був переконаний, що війна тепер залишилася в минулому.

Америка завжди була насильницькою країною (не лише в кіно), але тепер це насильство інституціоналізоване. Воно стало частиною культурної політики — етичної, офіціалізованої, лібералізованої.

Що сталося з Америкою? Що перетворило найрозвиненішу країну Заходу, захисницю свобод і маяк демократії, на місце, охоплене проблемами?

Багато хто вказує пальцем на **Дональда Трампа** — неспокійного та непостійного президента, який поводиться як справжній популіст, швидкий на

суперечності та готовий приймати екстремальні ідеї, не турбуючись про наслідки, — переконаний, перш за все, що мир досягається через війну.

Але Трамп — це лише останній етап (наразі) довгого шляху до політичного та культурного занепаду, який розпочався з В'єтнамської війни та поступово посилювався з часом.

1. Привид анократії

Майбутня темна доба Америки називається «***анократією***»

> **— терміном, що позначає уряд, який перебуває між демократичними свободами та автократичними тенденціями.**

Анократія

> — це демократія на вагах: вона виникає в автократичному режимі, який прагне демократизуватися, але так само й у демократичній країні, що скочується до деспотизму.

Вона характерна для суспільств, які, виходячи з диктаторського минулого, готуються до демократичного переходу — або, навпаки, для суспільств, які, незважаючи на солідну демократичну історію, повільно рухаються до автократії.

Чи є підстави боятися, що Сполучені Штати перетворюються на анократію?

Багато факторів сприяють цьому стану інституційної кризи:

> — від піднесення популізму до краху елітного консенсусу,
>
> — від відчуття соціальної незахищеності до клімату насильства, що встановився як всередині, так і зовні.

На думку **Пітера Турчина**, автора книги «*Кінець часів: Еліти, контр-еліти та шлях політичної дезінтеграції*» *(End Times: Elites, Counter-Elites, and the Path of Political Disintegration, 2023)*, це наслідок чергування інтегративних та дезінтегративних фаз. Америка, тягнучи за собою значну частину Заходу, зараз переживає одну з цих негативних фаз, яка може тривати до століття.

Погляд Турчина може здатися поверненням до циклів та повторюваності історії, які зачаровували людство з незапам'ятних часів. **Полібій** визначив циклічні форми правління, **Платон** натякав на них у «Державі», а пізніше **Джамбаттіста Віко** зробив їх наріжним каменем своєї думки. Навіть **Ніцше** говорить про вічне повернення. Але версія, найближча до турчинівської, здається, є антимодерною версією **Освальда Шпенглера**,

автора «Занепаду Заходу», який порівнює цивілізації з овочами — схильними до цвітіння, дозрівання та занепаду.

Невипадково Шпенглер передбачає, що остаточною політичною формою кінцевої цивілізації стане «цезаризм»: прихід авторитарного лідера. Те, чого Америка ніколи раніше не зазнавала.

Не було б потреби говорити більше про цей історичний детермінізм, якби не той факт, що варіант Турчина передбачає використання складних статистичних розрахунків, заснованих на інноваційних техніках «*кліодинаміки*» — науки про історію, над якою він працює зі своєю командою.

Аналізуючи історичні дані, починаючи з післявоєнної епохи (після Другої світової війни), та їхні економічні й соціальні наслідки, Турчин доходить висновків, які є менш фантастичними, ніж у Шпенглера, і значно переконливішими.

Падіння заробітної плати, «багатство-насос», перекачування багатства від середнього класу до привілейованої еліти, відсутність солідарності та звеличення індивідуалізму — це були б головні причини занепаду.

До цього додається піднесення нових еліт — освічених і таких, що мають необхідну кваліфікацію для досягнення владних позицій, — для яких, однак, недостатньо доступних посад.

Конкуренція між елітами може призвести до формування контр-еліт, що посилює соціальну дезінтеграцію та нестабільність.

Існує навіть роль об'єктивізму **Айн Ренд,** який, здається, користується значною популярністю. Ренд, російсько-американська письменниця, авторка роману «Ми — живі» (We the Living, 1936), пропагувала жорстку форму егоїзму, в якій єдиним завданням індивіда є особистий успіх та збереження себе і власних інтересів.

2. Лікарю, вилікуйся сам

Щоб зрозуміти громадську думку в трампівській Америці, цю перспективу необхідно доповнити іншими симптомами, висвітленими такими авторами, як **Майкл Дж. Сендел** про меритократію (*«Тиранія заслуг», The Tyranny of Merit, 2020*) та **Барбара Ф. Волтер,** авторка книги «*Як починаються громадянські війни і як їх зупинити*» (How Civil Wars Start and How to Stop Them, 2022). Волтер розкриває існування **Цільової групи з політичної нестабільності** (*Political Instability Task Force, PITF*), створеної в 1994 році за президента **Білла Клінтона,** а нині розміщеної в **Центрі системного миру** (Center for Systemic Peace), ***для прогнозування принаймні за два роки наперед, у яких країнах може спалахнути громадянська війна.***

Одним із ключових прогностичних факторів для визначення того, чи спалахне громадянська війна в країні, є тенденція рухатися «до» або «від» демократії:

> **— обидва рухи є показниками *політичної нестабільності*, яка може призвести до насильства.**

Для визначення ступеня ризику аналіз варіюється від конкретних попереджувальних ознак до складних алгоритмічних розрахунків.

Серед інших факторів, на думку Волтер, слід враховувати, чи заснована країна на етнічній або релігійній ідентичності, і, нарешті, вплив інтернету, широке використання смартфонів та розвиток соціальних медіа.

> — Алгоритми соціальних мереж є справжніми «прискорювачами» насильства, схильними підтримувати стан постійної кризи разом із відчуттям, що поміркована політика зазнає невдачі.

Турчин і Волтер діють на одному полі та доповнюють один одного, оскільки в обох випадках метою є аналіз історичних фактів, щоб зрозуміти, наскільки країна ризикує з точки зору демократії. Це не просто соціологія, а питання політичної нагальності, враховуючи те, що відбувається у світі.

Однак найдивовижніший висновок полягає в тому, що

> — тепер серед країн, які перебувають під ризиком нестабільності, слід включати й самі Сполучені Штати.

Як то кажуть: medice, cura te ipsum! (лікарю, вилікуйся сам!)

***

автор – **Карло БОРДОНІ** — італійський соціолог, пише для Il Corriere della Sera. Він є співавтором (разом з Зигмунтом Бауманом) книги «Стан кризи» (State of Crisis, 2014). Серед його нещодавніх робіт — «Суспільство поділів» (The Society of Dividuals, Polity, 2026), «Публічна інтимність. Розчинення приватного в плинному суспільстві» (Public Intimacy. The Dissolution of the Private in Liquid Society, Routledge, 2026) та «Етичне насильство» (Ethical Violence, Polity, 2024).

9 квітня 2026 року

джерело

***

№ 1.784-3

The United States Faces a Crisis It Once Diagnosed in Others

Historians and political scientists now identify the United States as exhibiting the very warning signs it once monitored in fragile states abroad.

Carlo Bordoni

9th April 2026

Who knows what Alexis de Tocqueville would say if he returned today from his exploratory “grand tour” of the United States. Would he still hold the same view of democracy in America? Would he recognise in today’s United States the country that once guaranteed equal rights and opportunities?

Not only has America long been the country where inequalities are greatest — remember the Occupy Wall Street slogan, “We are the 99%”? — but it is also a country where violence has been elevated to government policy.

And to think that poor Tocqueville, so enthusiastic that he extolled American democracy over a thousand pages in his *Democracy in America*, was convinced that war was now a thing of the past.

America has always been a violent country (not just in the movies), but now that violence is institutionalised. It has become part of cultural policy — ethical, officialised, liberalised.

Smart, Progressive Thinking on the Big Issues of Our Time

Join 20,000+ informed readers worldwide who trust Social Europe for smart, progressive analysis of politics, economy, and society — free.

Get Free Updates

I consent to receiving newsletters and have read and agree to the Privacy Policy. By subscribing, you acknowledge that your information will be transferred to MailerLite for processing.

What has happened to America? What has transformed the most advanced country in the West, defender of freedoms and beacon of democracy, into a troubled place?

Many point the finger at Donald Trump, a restless and fickle president who behaves like a true populist, quick to contradict himself and embrace extreme ideas without worrying about the consequences — convinced, above all, that peace is achieved through war.

But Trump is only the latest stage (for now) of a long journey toward political and cultural decline, one which began with the Vietnam War and has gradually intensified over time.

The spectre of anocracy

America's coming dark age is called "anocracy," a term denoting a government suspended between democratic freedoms and autocratic tendencies. Anocracy is democracy in the balance: it occurs in an autocratic regime seeking to democratise itself, but equally in a democratic country sliding toward despotism. It is typical of societies that, emerging from a dictatorial past, are preparing to undergo a democratic transition — or, conversely, of societies that, despite a solid democratic history, are slowly sliding toward autocracy.

Is there reason to fear that the United States is transforming into an anocracy? Many factors contribute to this state of institutional crisis, ranging from the rise of populism to the collapse of elite consensus, from the perception of social insecurity to the climate of violence established both internally and externally.

According to Peter Turchin, author of End Times: Elites, Counter-Elites, and the Path of Political Disintegration (2023), this is a consequence of the alternation between integrative and disintegrative phases. America, dragging much of the West along with it, is currently undergoing one of these negative phases, which can last as long as a century.

Turchin's view may seem like a return to the cycles and recurrences of history, which have fascinated humanity since time immemorial. Polybius identified cyclical forms of government, Plato alluded to them in The Republic, and, later, Giambattista Vico made them the cornerstone of his thought. Even Nietzsche speaks of the return of the identical. But the version closest to Turchin's seems to be the anti-modern one of Oswald Spengler, the author of The Decline of the West, who compares civilisations to vegetables — subject to flowering, maturation, and decay.

It is no coincidence that Spengler predicts the definitive political form of the final civilisation will be "Caesarism": the rise of an authoritarian leader. Something America has never experienced before.

There would be no need to say more about this historical determinism, were it not for the fact that Turchin's variant involves the use of sophisticated statistical calculations based on the innovative techniques of "cliodynamics" — the science of history on which he has been working with his team.

By analysing historical data since the post-Second World War era and their economic and social consequences, Turchin arrives at conclusions that are less fanciful than Spengler's and considerably more convincing.

Collapsing wages, the "wealth pump," the transfer of wealth from the middle class to the privileged elite, a lack of solidarity, and the glorification of individualism: these would be the main causes of decline. This is coupled with the rise of emerging elites — educated and possessing the necessary qualifications to attain

positions of power — for whom, however, there are not enough available positions. Competition among elites can lead to the formation of counter-elites, thereby increasing social disintegration and instability.

There is even a role for Ayn Rand's objectivism, which seems to be enjoying considerable popularity. Rand, a Russian-American writer and author of We the Living (1936), advocated a rigid form of selfishness in which the individual's sole task is personal success and the preservation of oneself and one's own interests.

Physician, heal thyself

To understand public opinion in Trumpian America, this perspective must be supplemented with other symptoms highlighted by authors such as Michael J. Sandel on meritocracy (The Tyranny of Merit, 2020) and Barbara F. Walter, author of How Civil Wars Start and How to Stop Them (2022). Walter reveals the existence of the Political Instability Task Force (PITF), created in 1994 under President Bill Clinton and now hosted by the Center for Systemic Peace, to predict at least two years in advance in which countries a civil war might break out.

One of the key predictive factors for determining whether civil war will erupt in a nation is the tendency to move "toward" or "away" from democracy: both movements are indicative of the political instability that could lead to violence.

To determine the degree of risk, the analysis ranges from specific warning signs to complex algorithmic calculations. Among other factors, according to Walter, one must consider whether a country is founded on an ethnic or religious identity and, finally, the impact of the internet, the widespread use of smartphones, and the development of social media. Social-media algorithms are true "accelerators" of violence, tending to maintain a continuous state of crisis along with the perception that moderate policies are failing.

Turchin and Walter operate on the same ground and complement each other, since in both cases the goal is to analyse historical facts to understand how much a country is risking in terms of democracy. This is not merely sociology but a matter of political urgency, given what is happening in the world. The most surprising conclusion, however, is that now, among the countries at risk of instability, the United States itself must be included.

As the saying goes: medice, cura te ipsum!

AUTHOR PROFILE

Carlo Bordoni

Carlo Bordoni is an Italian sociologist and writes for *Il Corriere della Sera*. He is author of State of Crisis (2014) with Zygmunt Bauman. Among his recent works are The Society of Dividuals (Polity 2026), Public Intimacy. The Dissolution of the Private in Liquid Society(Routledge 2026) and Ethical Violence (Polity 2024).

***

№ 1.785

Огляд… Сьогодні — Запорізький напрямок

2026-04-12

Машовец

1. Нагадаю нашим читачам про склад сил та засобів (приблизних) противника (російських військ), що діють у цьому напрямку.

Їх основу складають війська (сили) російської 58-ї загальновійськової армії (ЗВА) угрупування військ (УВ) «Днепр», які посилені частинами та підрозділами 18-ї ЗВА того ж угрупування та частинами й з’єднаннями повітряно-десантних військ, а саме:

58-а ЗВА

(1) - 19-та мотострілецька дивізія (мсд), діє у складі 392-го, 429-го та 503-го мотострілецьких полків (мсп)

(2) - 42-га мсд, діє у складі сил 70-го, 71-го та 291-го мсп + низки підрозділів зі складу 2-х «чеченських» полків — 270-го мсп «Ахмат-Кавказ» та 78-го моторизованого полку (мтп) спеціального призначення (СпП) «Север-Ахмат».

(3) - 136-та окрема мотострілецька бригада (омсбр)

(4) - 100-та окрема розвідувальна бригада (орвбр)

(5) - Зведена полкова тактична група зі складу 4-ї військової бази (ВБ) російських військ (Цхінвал, Південна Осетія).

18-та ЗВА

Основні сили її 47-ї мсд — 1152-й, 1153-й і 1154-й мсп — діють у цьому напрямку. Це з'єднання, сформоване на території тимчасово окупованого Кримського півострова, належить до категорії «мобілізаційного резерву» (МР) і було розгорнуто в рамках збільшення чисельності збройних сил росії в період 2022-2023 років.

Повітряно-десантні війська (ПДВ)

(1) - 7-ма десантно-штурмова дивізія (дшд) діє в цьому напрямку силами, принаймні, двох своїх «штатних» десантно-штурмових полків (дшп) — 108-м і 247-м дшп.

(2) - 76-та дшд, згідно з низкою ознак, діє в цьому напрямку своїми основними силами — 104-м, 234-м і 247-м дшп. Хоча, можливо, частина цього з'єднання діє на іншому напрямку

(3) - 45-та окрема бригада спеціального призначення (обр СпП) повітряно-десантних сил, а також 104-та дшд, ймовірно, діють у цьому напрямку частиною своїх сил (окремими підрозділами).

2. Поточна ситуація

Противник продовжує намагатися відновити просування своїх передових частин і підрозділів у напрямку Запоріжжя, проводячи атакуючі\штурмові дії з рубежу Приморське — Степногірськ у північному та північно-східному

напрямках (по обидва боки дороги Е-105), а також у напрямку Степове — Павлівка (таким чином намагаючись прорватися в район Магдалінівка — Новояківлівка — Павлівка — Лук'янівське). Також російські війська час від часу атакують у напрямку Новопокровка — Мала Токмачка, намагаючись дістатися до південно-східних околиць Оріхова та обійти з флангу оборону підрозділів ЗСУ в районі Новоданилівки.

Крім того, очевидно, що командування російської 58-ї ЗВА намагається запобігти подальшому відходу своїх передових штурмових груп і підрозділів (малих піхотних груп), які закріпилися у районі Степногірська, на південний захід від Лук'янівського та в південній частині Приморського.

Протягом минулого тижня як російські, так і українські війська здійснили кілька досить акцентованих спроб покращити свої позиції в тактичній зоні шляхом проведення атакуючих та контратакуючих дій на певних ділянках і напрямках,

зокрема:

(1) - Передові підрозділи 19-ї мсд (ймовірно, підтримані підрозділами 47-ї мсд та 7-ї дшд) у районі Приморського кілька разів намагалися просунутися на північ, таким чином прагнучи відновити те положення, яке існувало до початку контратак ЗСУ в цьому районі, й діючи переважно вздовж вулиці Покровської. Очевидно, не дуже вдало для себе.

(2) - Кілька російських штурмових груп (найімовірніше зі складу 7-ї дшд, можливо, підсилених окремими підрозділами 47-ї мсд) у районі Степногірська, діючи вздовж Радянськоїї, Таврійської та Аграрної вулиць, намагалися прорватися до центральної частини міста і таким чином заблокувати з флангу контратаки ЗСУ в напрямку району «Висотки».

Однак, незважаючи на це, ЗСУ продовжили досить активні дії безпосередньо в самому Степногірську із «зачищення» та витіснення противника з міста у загальному напрямку з півночі на південь, крім того, були зафіксовані бойові зіткнення на ділянці від авторозв’язки на схід від Степногірська до вулиці Гнідого, по обидва боки дороги Е-105.

(3) - На схід і південний схід від Степногірська також тривали зустрічні бої за напрямками Кам'янське — Лук'янівське та Степове — Павлівка. Російські війська (ймовірно, підрозділи 19-ї мсд, 7-ї дшд) намагалися утримати низку своїх позицій на південний захід від Лук'янівського і знову просунутися більш-менш значними силами з південного заходу до Павлівки та Новояківлівки. Досягнути значного тактичного успіху їм не вдалося.

Крім того, подальші спроби противника утримати позиції своїх невеликих піхотних груп в районі Лук'янівського ускладняються тим, що ЗСУ часом досить наполегливо контратакують у районі Степногірська і водночас утримують низку позицій між Кам’янським і Степовим по південному та північному берегах річечки Янчекрак, створюючи дуже «незручну» позицію для російських піхотних груп біля Лук'янівського на їх флангах, Перш за все, щодо поповнення (накопичення) їхньої живої сили та постачання їм предметів матеріально-технічного забезпечення (МТЗ).

(4) - У смузі 42-ї мсд (очевидно, за досить активної підтримки її підрозділами 76-ї дшд) російське командування продовжує наполегливі спроби прорватися до Оріхова через Малу Токмачку, діючи вздовж дороги та залізниці, що проходять через неї від Оріхова на Пологи, і з боку Новопокровки, одночасно намагаючись обійти лівий фланг українських підрозділів, що обороняються у районі Новоданилівки. Поки що не дуже успішно.

Наскільки я розумію, після їхніх початкових тактичних успіхів, досягнутих місяць тому, коли російські війська змогли захопити половину Малої Токмачки, передові підрозділи противника «забуксували», втягнувшись у виснажливі та малорезультативні бої за саму Малу Токмачку.

Ситуація для російських військ на крайньому правому фланзі 58-ї ЗВА УВ «Днепр», ймовірно, також ускладнюється тим, що в смузі 42-ї мсд їхнє командування не може зосередити максимальну кількість сил і засобів саме для «кидка» безпосередньо на Оріхів, адже змушене перенаправляти частину з них на рубіж Білогір’я — Лугівське для максимальної допомоги військам 5-ї ЗВА УВ «Восток», які намагаються просуватися на захід і південний захід від Гуляйполя. Тому російські війська ще не змогли прорватися до Оріхова зі сходу та південного сходу, впершись в оборону ЗСУ по рубежу Мала Токмачка — Новоданилівка.

3. Перспективи

На даний момент, щодо ситуації на Запорізькому напрямку, цілком можливо сформулювати (зробити) пару досить очевидних висновків оперативно-тактичного характеру:

(1) - Командування російської 58-ї ЗВА явно переоцінило власні сили, намагаючись ОДНОЧАСНО вирішити два завдання відповідного рівня — прорватися на північ уздовж Дніпра (дістатися рубежу Малокатеринівка — Комишуваха) та активно «взяти участь» у охваті Оріхова зі сходу та південного сходу разом із військами УВ «Восток».

Я повністю розумію аргументи, які, ймовірно, спонукали його прийняти таке рішення. Головна причина, ймовірно, полягала в тому, що ця армія вважається

найпотужнішою у складі УВ «Днепр» (вона має 2 повноцінні дивізії + посилення зі складу 18-ї ЗВА та повітряно-десантних сил). Крім того, вона постійно посилювалася, як за рахунок резервів самого УВ «Днепр» (47-ма мсд), так і за рахунок резервів стратегічного рівня (принаймні 7-ї та 76-ї дшд). Крім того, вона має дуже зручні, відносно короткі маршрути та комунікації, як для швидкого оперативного розгортання військ у своєму тилу, так і для логістики власних тилових потреб (через Кримський «хаб» до Мелітополя і далі — або до Токмака, або до Василівки).

Тобто командування 58-ї ЗВА має можливість ефективно перегрупувати та маневрувати військами (силами) армії, швидко концентрувати їх на обраних і необхідних йому ділянках і напрямках, при цьому здійснювати їх комплексне МТЗ та накопичення логістичних засобів для наступу. Причому, робити все це – дуже оперативно та зручно для себе.

Більше того, в інтересах 58-ї ЗВА дуже зручно використовувати російське угрупування армійської та тактичної авіації, яке вже зосереджена і розгорнута на Кримських авіабазах. Її не потрібно нікуди переводити, вона вже максимально наближена до районів застосування частин і з’єднань цієї армії. Тому підльотний час до них короткий, а вся смуга 58-ї ЗВА достатньо щільно прикрита як власними засобами ППО цієї армії, так і відповідними засобами пкс зс рф.

Іншими словами, командування 58-ї ЗВА мало і досі має цілий віз і маленький візок факторів «ЗА» прийняття такого рішення.

Однак, очевидно, що командування російської 58-ї ЗВА, при прийнятті рішення наступати у ВСІЙ своїй смузі, не врахувало один невеликий, але разом з тим важливий, а радше «неочевидний», фактор. А саме, «нарізання» смуги шириною по фронту у понад 50 км для наступу 58-ї ЗВА (а приблизно стільки вона й складає на даний час, по прямій лінії, від району Приморського до району Білогір'я), фактично досі НЕ відповідає її реальним можливостям, щодо її бойового та чисельного складу (БЧС), і, відповідно, щодо необхідності підтримувати визначену щільність оперативної побудови бойових порядків армії та її ешелонування.

Так, за радянськими (російськими) канонами, смуга наступу загальновійськової армії може коливатися в межах 35-50 км (при відповідній ширини ділянки прориву). Але це аж ніяк не для двох, хоч і поповнених, мотострілецьких дивізій, навіть тоді коли їх підсилюють десантно-штурмовими підрозділами та різного роду «кадирівцями» і «ахматівцями».

У цьому сенсі ситуація не змінюється навіть після перегрупування у смугу цієї армії кримських мобілізаційних «виродків» у вигляді 47-ї мсд. Адже для наступу на ПРОТИЛЕЖНИХ флангах 58-ї ЗВА (а саме так вона зараз намагається просуватися в напрямку Запоріжжя), а тим більше — у всій її

смузі (що, очевидно, передбачає додаткове завдання у вигляді «штурму» Оріхова при прийнятті відповідного рішення), її війська (сили) все ще, м'яко кажучи, залишаються недостатніми.

Порівняйте ці спроби російської 58-ї ЗВА наступати на широкому фронті з подібними, які здійснюють інші російські армії (особливо з точки зору їхньої ефективності) на інших оперативних напрямках. Наприклад, у смузі 25-ї ЗВА, яка наступає на Лиманському напрямку (УВ «Запад») або 2-ї ЗВА (УВ «Центр»), вони в рази менші, ніж у 58-ї ЗВА. Це, у свою чергу, дозволяє їм забезпечувати більшу концентрацію сил і засобів на потрібних їм ділянках і напрямках (і, відповідно, мати певний результат), навіть із значно меншим БЧС, ніж у тієї ж 58-ї ЗВА.

Я ціілком розумію певну логіку у випадку 58-ї ЗВА. Як кажуть, «великому кораблю» (у сенсі великій армії) — «велике плавання» (у сенсі максимально можливої смуги наступу). Але принцип концентрації в оперативному мистецтві ще досі не скасовано. Якщо частини та з'єднання 58-ї ЗВА «розмазати» по всій її смузі, навіть у «полегшенному» вигляді (зосереджуючи певну їх частину лише на флангах), то отримаємо відповідний результат — 6 місяців «напівуспішних» боїв за Степногірськ, без суттєвого просування, проте із виснаженням, здається, досить значних початкових сил і засобів (навіть, з урахуванням засобів посилення цієї армії).

> (2) - Другий висновок також підказує сам себе і є досить очевидним. Самий наступ 58-ї ЗВА вздовж Дніпра, у відносно вузькому секторі, з одночасним «відставанням» протилежного Оріхіівського флангу, з оперативної точки зору виглядає, скажімо так, дещо дивно.

Будь-який офіцер оперативної служби, дивлячись на ці вперті спроби «протаранити» українську оборону вузькою смугою вздовж Дніпра, у районі Приморського та Степногірська, при цьому маючи по центру смуги та іншому фланзіі «статичну» ситуацію в районі Оріхова, негайно, м'яко кажучи, покрутить пальцем бііля скроні. Адже в такому випадку ймовірність виникнення та практичної реалізації цілком очевидного і логічного рішення щодо флангового контрнаступу з боку Оріхівського району оборони ЗСУ на цю простягнуту уздовж Дніпра російську «кишку», різко зросте. Більше того, з досить високими шансами на успіх.

На сьогодні я не можу сказати, що російське командування 58-ї ЗВА цього не розуміє. Схоже, воно таки бачить усі наслідки цього положення власних військ. Про це свідчать низка його нещодавніх спроб «різко посилити» свої дії саме в напрямку Оріхова, з яких, однак, лише одна завершилася мінімальним тактичним успіхом у районі Малої Токмачки.

На мою думку, найімовірнішим сценарієм подальшого розвитку ситуації безпосередньо в напрямку Запоріжжя, ймовірно, є перенесення основних

зусиль командування російської 58-ї ЗВА саме у бік Оріхівського району оборони ЗСУ (переважно, скоріш за все, шляхом його охоплення зі сходу та заходу). Очевидно, що водночас воно намагатиметься зберегти свої тактичні «здобутки» в районі Приморського та Степногірська.

Разом з тим, очевидно, воно достатньо сильно розраховує на те, що 5-та та 35-та ЗВА УВ «Восток» все одно доповзуть до околиць Оріхова зі сходу (тобто з боку Гуляйполя), що дуже полегшить командування самої 58-ї ЗВА усунути «проблему» Ореховської.

Якщо численні повідомлення, які нещодавно з'явилися в низці ЗМІ про переміщення деяких російських загадкових «значних резервів» через Маріуполь і Мелітополь, правдиві, то, ймовірно, у дуже близькому майбутньому ми все ж побачимо ще одну масштабну спробу російського командування зрештою «захопити район Оріхова». Адже, без цього подальші спроби прорватися на ближні підступи до Запоріжжя (включно із смугою самої 58-ї ЗВА), м'яко кажучи, виглядають проблематичними. Більше того, найімовірніше, російське командування спробує вирішити це завдання виключно спільними зусиллями, як 58-ї ЗВА УВ «Днепр», так і 5-ї ЗВА УВ «Восток», оскільки 58-ма ОА наразі явно не може його витягти самостійно.

***

№ 1.787

Світові витрати на науку (R&D) станом на 2026 рік становлять приблизно $3 трильйони на рік

2026-04-10

Белінський

З них США та Китай разом витрачають понад $1,8 трлн, що складає близько 60% усіх світових інвестицій у знання.

Європейський Союз: ~$500–600 млрд.

Японія та Південна Корея: ~$280 млрд.

Україна:

— у 2025–2026 роках бюджетне фінансування цивільної науки становить приблизно $500–700 млн.

— Частка України у світових витратах складає мізерні 0,02%. Тобто світ витрачає на науку в 5 000 разів більше, ніж ми.

— У глобальному рейтингу за обсягом фінансування досліджень Україна посідає 75–78 місце, опинившись на одному рівні з Марокко.

Для порівняння:

— Польща витрачає близько $10–12 млрд (у 20 разів більше за Україну), а

— Ізраїль — країна, що перебуває у схожих безпекових умовах інвестує $20–22 млрд (у 40 разів більше).

У 2026 році одна лише компанія Amazon або Alphabet (Google) витрачає на розробки понад $70–80 млрд на рік.

Це більше, ніж Україна інвестувала в науку за всі роки своєї незалежності.

— У 2020 році на одного дослідника в Україні припадало $8 000–9 000 на рік.

— У 2026 році ця цифра впала до $4 500–5 000.

У Польщі цей показник перевищує $60 000.

З 2020 року наукова сфера України втратила 25–30% активних дослідників (еміграція та перехід у бізнес).

Ця «демографічна яма» не заповниться ще десятиліттями.

Частка наукового обладнання, термін експлуатації якого перевищує 20 років, у 2026 році досягла 85%.

Крах у *світових рейтингах* (QS World University Rankings):

— ХНУ ім. В. Н. Каразіна: у 2019–2020 роках займав пікове 401–410 місце (найкращий результат в історії України). Зараз (2026) — обвалився на 741–750 місце.

— КНУ ім. Тараса Шевченка: у 2014–2015 роках впевнено тримався на 421–430 місці. Сьогодні — лише 721–730 місце.

— НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського»: балансував на межі ТОП-500 (550–600 місце). Зараз — у хвості рейтингу на 851–1000 місці.

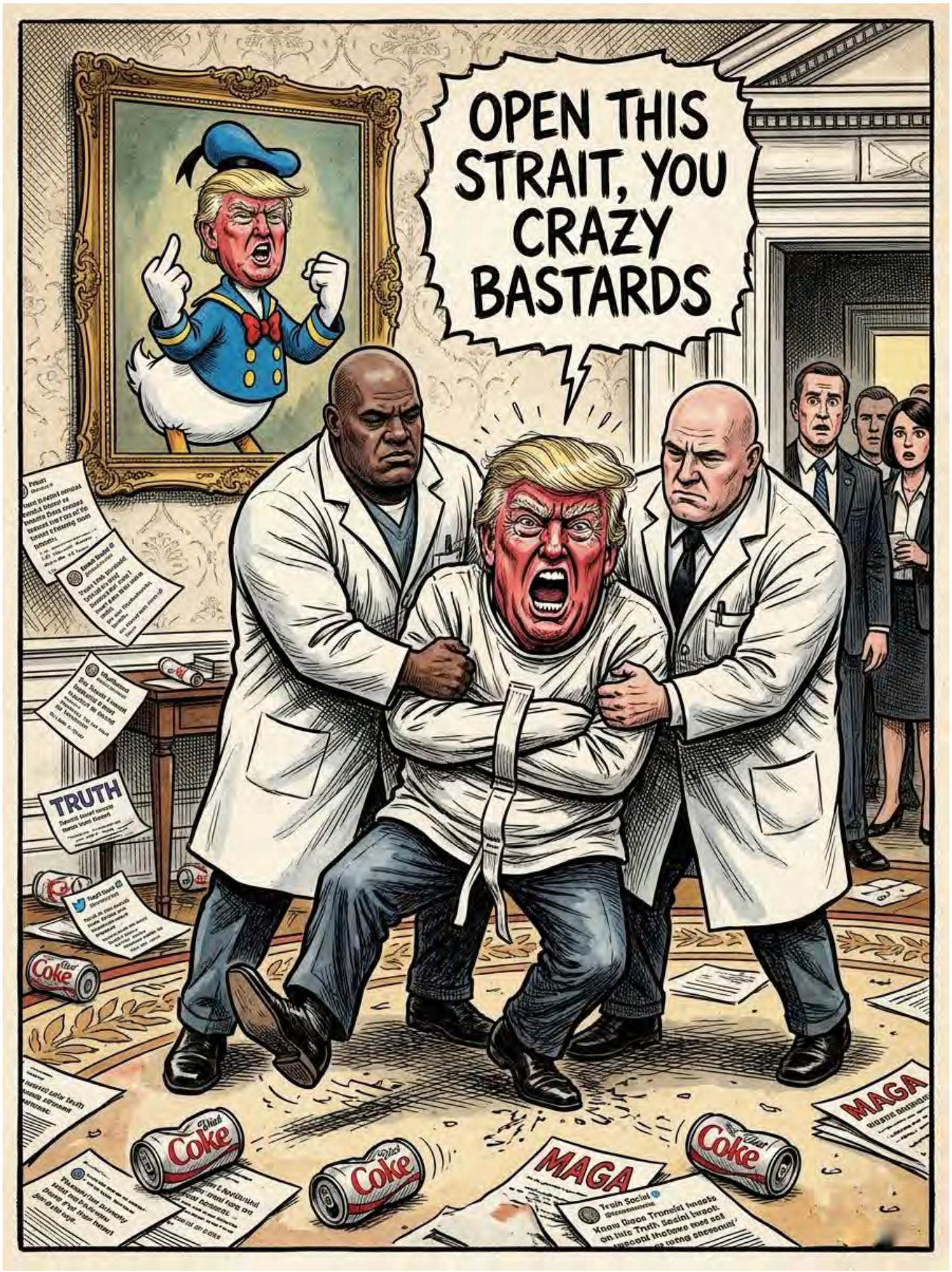
Вражає некомпетентність влади, яка сподівається на розвиток держави в умовах тотальної інтелектуальної деградації.

Але які міністри така й наука.

***

№ 1.787

БЛИЖНИЙ ВОСТОК: Конец иллюзий

2026-04-13

Warden Null

Пока дипломаты в Исламабаде 21 час делали вид что договариваются, а Трамп постил в Truth Social очередной ультиматум заглавными буквами — картина происходящего становилась всё чище. Не в смысле обнадёживающей. В смысле *окончательной*.

Давайте разберём что реально происходит. Без дипломатической жвачки.

1. БЛОКАДА ОРМУЗА: Громкий пук в лужу

Трамп объявил военно-морскую блокаду Ормузского пролива. Звучит грозно. По факту — очередной ультиматум в серии ультиматумов, каждый из которых заканчивался одинаково.

> — Механика простая и уже знакомая: громкое заявление — рынки реагируют — нефть летит вверх — экономическое давление внутри США становится невыносимым — Трамп находит способ "победоносно" отыграть назад. Иранцы этот цикл изучили досконально. Им буквально нужно переждать неделю-две.

Но есть нюанс который делает ситуацию ещё абсурднее.

Иран сам закрыл пролив — трафик упал более чем на 90%, около десяти миллионов баррелей в день выпало с рынка.

Американская "блокада" закрытого пролива это не стратегия. Это попытка перехватить у Ирана контроль над рычагом который Иран уже держит.

Плюс — по ряду данных Иран сам потерял контроль над частью поставленных мин и физически не может открыть пролив даже если захочет.

> 1) — То есть Трамп блокирует то, что и так не работает,
>
> 2) — угрожает тому кто и сам не может отыграть назад.

Смешно было бы, если бы не было так дорого для всей мировой экономики.

Самое разрушительное здесь не сама блокада.

Разрушительна эрозия доверия к американским ультиматумам как таковым.

> — Каждый раз когда красная линия оказывается нарисованной мелом — следующую линию обесценивают ещё агрессивнее. Иран это считывает.

Китай по Тайваню считывает. Северная Корея давно считывает. Американское сдерживание работает только пока в него верят — и вера методично уничтожается каждым невыполненным ультиматумом.

2. ЯДЕРНАЯ ПРОГРАММА: Поезд ушёл

Теперь про главное. Про то о чём 21 час говорили в Исламабаде и так ни о чём не договорились.

Иран не откажется от ядерной программы. Никогда. Ни при каких условиях которые США реально готовы предложить.

— Это не упрямство и не идеология. Это холодная рациональность выученная на конкретных трупах.

1) Каддафи в 2003 году торжественно отказался от ядерной программы в обмен на нормализацию с Западом. Через восемь лет его нашли в канализационной трубе.

2) Саддам Хусейн не имел туза в рукаве — его повесили.

3) Ким Чен Ын довёл программу до конца — с ним фотографируются и приглашают на переговоры. Урок усвоен всеми кто умеет считать.

А теперь добавьте к этому специфику иранского случая.

— США и Израиль только что провели военную операцию против Ирана. Тысячи погибших. Уничтоженная инфраструктура. И сразу после этого американский переговорщик приезжает и говорит: сдайте ядерную программу. С точки зрения Тегерана это не переговоры. Это требование капитуляции от страны которая тебя только что бомбила.

Более того — сама война уничтожила последний реалистичный шанс на ***денуклеаризацию***.

— До февраля 2026 существовала хоть какая-то теоретическая рамка: заморозка программы в обмен на снятие санкций, что-то вроде реанимированного JCPOA.

— Сейчас любой иранский политик который публично предложит разоружение — политический труп. А скорее всего просто труп.

Трамп своей войной уничтожил именно тот исход который декларировал как цель войны. Это называется стратегическое самоубийство.

Бомба будет. Вопрос только когда — через пять лет или через пятнадцать, в зависимости от того насколько удары реально отбросили программу назад.

3. ИЗРАИЛЬ: Тактика без стратегии

И вот здесь мы добираемся до самого интересного.

> — Израиль понял иранскую логику раньше всех. И действует исходя из неё абсолютно рационально — в рамках того что вообще возможно сделать.

Ядерный Иран это не просто угроза удара по Тель-Авиву. Это прежде всего ядерный зонтик над всей прокси-сетью.

> — Хезболла, Хамас, хуситы под прикрытием ядерной державы — это совершенно другие противники. Их уже нельзя давить без риска эскалации до неприемлемого уровня. Израиль превращается в заложника сдерживания, не имея стратегического пространства для манёвра.

Поэтому логика израильских действий железная:

> — уничтожить прокси-инфраструктуру до того как появился зонтик. Пока ещё можно действовать без этого дамоклова меча над головой.

Хезболла была приоритетом номер один — не просто террористическая организация, а фактически иранская армия на северной границе. Тысячи ракет, обученные бойцы, командная вертикаль выстраивавшаяся сорок лет. С ядерным Ираном за спиной трогать её становится несравнимо опаснее. Трогать надо сейчас.

Хезболла потрёпана серьёзно. Командование уничтожено, инфраструктура разрушена, арсеналы выбиты.

Следующими логически будут хуситы — они создали прецедент ударов по Израилю с дистанции которая раньше считалась безопасной, плюс держат Красное море.

Окно закрывается и Израиль это знает.

> — Проблема в том что стратегия работает тактически и не работает стратегически.

Прокси-сеть воспроизводится. Иран строил Хезболлу сорок лет — при необходимости построит снова. Медленно, с потерями, но построит.

Израиль должен деградировать их быстрее чем Иран восстанавливает — а это гонка которую нельзя выиграть структурно. Можно только отсрочить поражение.

4. ДОЛГОСРОЧНЫЙ ПРИГОВОР

Если смотреть без розовых очков — долгосрочное положение Израиля структурно неустойчиво (мягко говоря).

Демография работает против. Экономика страны которая живёт в режиме перманентной мобилизации имеет потолок.

Американский стратегический зонтик — величина непостоянная:

> — Трамп сегодня союзник, но американское общество системно устаёт от Ближнего Востока, каждый политический цикл поддержка чуть менее безусловная.

А главное — ядерный Иран на горизонте меняет всю архитектуру региональной безопасности необратимо. Не потому что Иран немедленно нанесёт удар.

> — А потому что **с ядерным зонтиком иранская стратегия удушения Израиля через прокси — это "игра в одни ворота"**.

Бесконечная война на истощение — это и есть стратегия Ирана.

> — Не победить Израиль в одном сражении. Сделать само существование там невыносимым. Экономика на пределе, постоянная мобилизация, ракетные обстрелы, отток населения и капиталов. Медленно. Методично. Без ядерного удара.

Израиль делает всё что в его силах прямо сейчас. Это рационально и это правильно в рамках доступных опций.

Но фундаментальное противоречие — ядерный Иран как неизбежность — не решается ослаблением Хезболлы.

Единственный реальный выход — смена режима в Иране или его полное экономическое удушение.

> **— Всё остальное это качественная хирургия метастазов при неизлечимой опухоли.**

Ни то ни другое на горизонте не просматривается.

ИТОГ КОРОТКИЙ И НЕ КОМФОРТНЫЙ

Полноценной войны с Ираном не будет — нет воли и нет ресурса.

Бомбу Иран сделает — это уже не вопрос политики, это вопрос времени.

Израиль будет выносить прокси пока есть окно — и это единственное разумное что он может делать. Но в долгосрочной перспективе структурного выхода из ловушки не видно.

Большой Ближний Восток движется к новой ядерной реальности. И все участники это понимают. Просто вслух говорить не принято.

***

№ 1.788-1

ВІЙНА АМЕРИКИ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ ВИКРИВАЄ КРАХ ЇЇ ВЛАСНОЇ СТРАТЕГІЇ

2026-04-10

Атака на Іран зруйнувала саме той неінтервенціоністський підхід, який власний документ про національну безпеку Трампа закріпив лише кількома тижнями раніше.

Стратегія національної безпеки (NSS), опублікована адміністрацією президента США Дональда Трампа минулого листопада 2025, була надзвичайною, далекосяжною та не схожою на жодну іншу NSS, що з'являлася з часів, коли Джордж Буш-старший «зламав в'єтнамський синдром» на початку 1990-х. У супровідному листі, підписаному ним, Трамп описав документ як «дорожню карту, яка гарантує, що Америка залишиться найвеличнішою та найуспішнішою нацією в історії людства».

NSS Трампа ґрунтує велич та успіх Америки на її засадничих ідеалах. «У Декларації незалежності засновники Америки заклали чітку перевагу невтручанню у справи інших націй». Але, на жаль, «наші еліти серй про помилилися в оцінці готовності Америки вічно нести глобальні тягарі, в яких американський народ не вбачав жодного зв'язку з національними інтересами». Вони «дозволили союзникам і партнерам перекласти витрати на власну оборону на плечі американського народу» і «іноді втягували нас у конфлікти та суперечки, центральні для їхніх інтересів, але периферійні або нерелевантні для наших».

До минулого місяця політика Трампа, ***здавалося***, працювала на вихід із Близького Сходу.

NSS чітко це виклала:

> «Оскільки ця адміністрація скасовує або пом'якшує обмежувальну енергетичну політику, а американське енергетичне виробництво нарощується, історична причина зосередженості Америки на Близькому Сході зникне».

Були, звісно, ***застереження***:

> «Америка завжди матиме ключові інтереси в забезпеченні того, щоб енергетичні поставки з Перської затоки не потрапили до рук явного ворога, а Ормузька протока залишалася відкритою». Але «ми можемо і повинні протистояти цій загрозі ідеологічно та військово без десятиліть безплідних війн із "державотворення"».

Більше того, епоха, коли «Близький Схід домінував у зовнішній політиці Америки як у довгостроковому плануванні, так і в повсякденному виконанні», закінчилася, частково тому, що регіон «більше не є постійним подразником і потенційним джерелом неминучої катастрофи, яким він колись був».

Безпеку Ізраїлю згадали, звісно, але лише побіжно. Натомість автори проголосили, що Близький Схід «стає місцем партнерства, дружби та інвестицій – тенденція, яку слід вітати та заохочувати».

Однак, незважаючи на ці палкі слова, 28 лютого Сполучені Штати атакували Іран – країну, яка в 4,6 раза більша за Німеччину з населенням понад 90 мільйонів осіб.

Дві іракські війни, можливо, були більшими (поки що), але вони були спрямовані проти досить нікчемного супротивника.

> — Іран, натомість, є цивілізаційною державою з глибоким резервом ракет, дронів, а також патріотичною та релігійною відданістю. Атакувати його – означає розпочати матір усіх нескінченних воєн.

Звісно, можна було б відкинути NSS Трампа як чергову нечесну заяву, сфабриковану, щоб ввести американську громадськість в оману – і багато коментаторів саме так і зробили.

Але якій меті це слугувало б?

Якщо метою було пройти через проміжні вибори 2026 року, підтвердивши відданість Трампа обіцянкам, які він дав під час своєї останньої кампанії, то не має сенсу викривати шахрайство лише через три місяці після публікації документа і за вісім місяців до того, як американці підуть до виборчих скриньок.

Більше того, якість документа свідчить про те, що ті, хто його складав, були серйозними людьми.

Це не типова передвиборча промова Трампа чи брифінг для преси.

— Оскільки такі документи мають бути ретельно опрацьовані та переглянуті, написані та переписані, їхня важливість полягає саме в тому, що вони мають подолати внутрішню опозицію, перш ніж президент поставить підпис.

Ця NSS була значною мірою послідовним викладом окремого та важливого світогляду:

— вона окреслила новий напрямок для Америки, зрікаючись риторики НАТО-центричного, глобального поліцейського, Pax Americana, яка була властива кожній адміністрації після розпаду Радянського Союзу.

І ось ми знову на війні на Близькому Сході.

Вона йде не за планом, якщо він взагалі був.

1) — Ормузька протока закрита для судноплавства США, Європи, Японії, Південної Кореї та Ізраїлю.

2) — Світові поставки нафти впали, і будуть серйозні проблеми з газом, добривами і, з часом, з продовольством.

3) — Американські бази в регіоні Перської затоки частково зруйновані або непридатні для використання.

За поточних обставин Америка ніколи не зможе повернутися на ці бази, оскільки Іран не виявляє жодних ознак схиляння перед бомбами, і йому не бракуватиме дронів та ракет.

— Також немає жодних шансів, що кілька тисяч морських піхотинців переломають хід подій.

Кажучи прямо, **США вже вигнані раз і назавжди з Перської затоки**

– хоча *це, можливо, ще не дійшло до свідомості* американських чиновників або громадськості.

Як можна пояснити величезний розрив між стратегією та політикою?

1) — Одна з можливостей полягає в тому, що

— уряд США більше не є справжнім урядом, будучи нездатним розробити, оголосити, реалізувати та виконати стратегію – те, що мають робити справжні уряди.

2) — Друге тлумачення полягає в тому, що

— уряд, який США мали ще три місяці тому, з тих пір був замінений за допомогою тихого державного перевороту на інший режим, який використовує Трампа як фігуральну голову.

Щось на кшталт Венесуели, але без гелікоптерів.

3) — Третя можливість полягає в тому, що

— США зрештою опиняться там, куди їх мала привести NSS від листопада 2025 року.

Тобто, вони будуть змушені залишити Близький Схід, визнати обмеженість та застарілість американської могутності та поважати суверенітет і автономію інших національних держав.

Це був би не найгірший результат.

Але було б набагато легше досягти його безпосередньо, без приниження жорстокої військової поразки, знищення союзників та довготривалої шкоди для світової економіки.

***

Copyright Project Syndicate

*автор – **Джеймс К. Гелбрейт** — професор урядування та керівник кафедри відносин між урядом і бізнесом Техаського університету в Остіні. Він є автором книг «Нерівність: те, що кожен має знати» (Inequality: What Everyone Needs to Know) та «Ласкаво просимо до отруєної чаші: знищення Греції та майбутнє Європи» (Welcome to the Poisoned Chalice: The Destruction of Greece and the Future of Europe).*

переклад ПолітКом

джерело

***

№ 1.788-2

America’s Middle East War Exposes the Collapse of Its Own Strategy

The attack on Iran has shattered the very non-interventionist vision Trump's own national security document enshrined just weeks earlier.

James K Galbraith

7th April 2026

The National Security Strategy that US President Donald Trump’s administration published last November was remarkable, far-reaching, and unlike any other NSS that has appeared since George H.W. Bush “kicked the Vietnam syndrome” in the early 1990s. In the cover letter that bears his signature, Trump described the document as a “roadmap to ensure that America remains the greatest and most successful nation in human history.”

Trump’s NSS anchors America’s greatness and success in its founding ideals. “In the Declaration of Independence, America’s founders laid down a clear preference for non-interventionism in the affairs of other nations.” But, alas, “our elites badly miscalculated America’s willingness to shoulder forever global burdens to which the American people saw no connection to the national interest.” They “allowed allies and partners to offload the cost of their defense onto the American people,” and “sometimes to suck us into conflicts and controversies central to their interests but peripheral or irrelevant to our own.”

Until last month, Trump’s policies seemed to be working toward disengagement from the Middle East. The NSS had laid this out clearly: “As this Administration rescinds or eases restrictive energy policies and American energy production ramps up, America’s historic reason for focusing on the Middle East will recede.”

There were, of course, qualifications: “America will always have core interests in ensuring that Gulf energy supplies do not fall into the hands of an outright enemy, that the Strait of Hormuz remain open.” But “we can and must address this threat ideologically and militarily without decades of fruitless ‘nation-building’ wars.”

I consent to receiving newsletters and have read and agree to the Privacy Policy. By subscribing, you acknowledge that your information will be transferred to MailerLite for processing.

Moreover, the era when the “Middle East dominated American foreign policy in both long-term planning and day-to-day execution” has ended, in part because the region “is no longer the constant irritant, and potential source of imminent catastrophe, that it once was.” Israel’s security was mentioned, of course, but only in passing. Instead, the authors proclaimed, the Middle East is “emerging as a place

of partnership, friendship, and investment – a trend that should be welcomed and encouraged."

Yet despite these stirring words, the United States on February 28 attacked Iran, a country 4.6 times the size of Germany, with more than 90 million people. The two Iraq wars may have been larger (so far), but they were against a rather puny opponent. Iran, by contrast, is a civilization-state with a deep reserve of missiles, drones, and patriotic and religious commitment. To attack it is to launch the mother of all forever wars.

Of course, one could dismiss Trump's NSS as yet another dishonest statement cooked up to mislead the American public – and many commentators did exactly that. But what purpose would this have served? If the goal was to get through the 2026 midterm elections by reaffirming Trump's commitment to the promises he made during his last campaign, it makes no sense to expose the fraud just three months after the document's release and eight months before Americans head to the polls.

Moreover, the quality of the document suggests that those who composed it were serious people. This is no typical Trump campaign speech or press gaggle. Because such documents must be crafted and reviewed, written and rewritten, their importance lies precisely in the fact that they must overcome internal opposition before a president's signature is added. This NSS was a largely coherent articulation of a distinct and important worldview: it set out a new direction for America, renouncing the NATO-centric, global-policeman, Pax Americana rhetoric of every administration since the collapse of the Soviet Union.

Yet here we are, at war again in the Middle East. It is not going according to plan, if there even was one. The Strait of Hormuz is closed to US, European, Japanese, South Korean, and Israeli shipping. World oil supplies have fallen, and there will be severe shortages of gas, fertilizer, and, in due course, food. US bases in the Persian Gulf region have been partly destroyed or rendered unusable.

As matters stand, America will never be able to return to those bases, because Iran shows no sign of bending before the bombs, nor will it run short of drones and missiles. Nor is there any chance that a few thousand Marines will turn the tide. To put it more bluntly, the US has already been expelled, once and for all, from the Gulf – though this may not yet have dawned on US officials or the public.

How can we explain the vast gap between strategy and policy? One possibility is that the US government is no longer really a government, being unable to devise, announce, implement, and execute a strategy – something that real governments are supposed to do. A second interpretation is that the government the US did have, until three months ago, has since been replaced, through a silent *coup d'*état, with a different regime that is using Trump as a figurehead. Something like Venezuela, without the helicopters.

The third possibility is that the US will eventually end up where the November 2025 NSS wanted it to go. That is, it will be forced out of the Middle East, obliged to recognize the limits and obsolescence of US power, and made to respect the sovereignty and autonomy of other nation-states. This would not be the worst result. But it would have been much easier to arrive at it directly, without the humiliation of a brutal military defeat, the elimination of allies, and the lasting damage to the global economy.

Copyright Project Syndicate

AUTHOR PROFILE

James K Galbraith

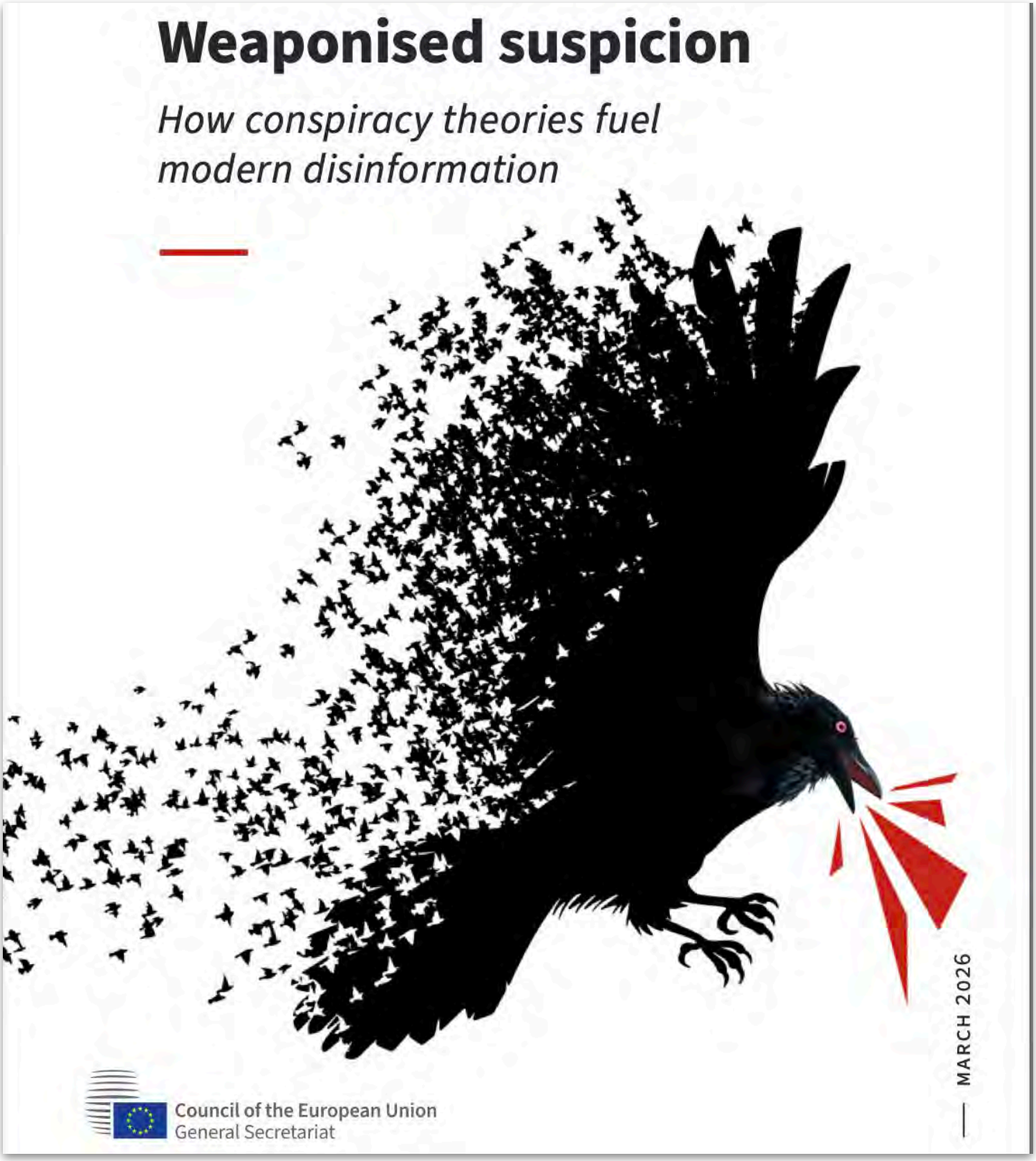
James K Galbraith is professor of government and chair in government/business relations at the University of Texas at Austin. He is the author of Inequality: What Everyone Needs to Know and Welcome to the Poisoned Chalice: The Destruction of Greece and the Future of Europe.

***

№ 1.789

ТЕОРІЇ ЗМОВИ: РУШІЙ, КОНТЕКСТ, ВПЛИВ

2026-04-10

«Conspiracy Theories: Drivers, Context, Impact»

1. Вступ

Ніколи раніше суспільства не були настільки глибоко взаємопов'язаними, і ніколи раніше неправда не поширювалася так швидко. У світі, де неперевірена чутка може досягти мільйонів за лічені секунди, теорії змови знаходять родючий ґрунт. Одне неправдиве твердження тепер може випередити фактчекерів, журналістів та інституції, перш ніж вони встигнуть відреагувати.

Ця динаміка не нова, але її масштаб, швидкість та вплив є безпрецедентними.

Теорії змови з'явилися задовго до цифрової доби, і їх не можна розуміти як феномен, що виник із сучасними технологіями.

> Вони існували століттями, формуючи політику та суспільства від Стародавнього Риму до Холодної війни. Хоча їхні форми та цілі змінювалися з часом, їхня основна логіка залишалася напрочуд стабільною.

По суті, це пояснення, які приписують значні події чи ситуації таємним, зловмисним діям, здійснюваним ***могутніми акторами за лаштунками***.

> Теорії змови покладаються на твердження про приховану маніпуляцію і, таким чином, утворюють окремий підвид дезінформації. Вони ілюструють, як можуть створюватися, поширюватися та політично експлуатуватися неправдиві наративи.

Те, що робить теорії змови особливо актуальними сьогодні, – це не зростання їхньої популярності (для чого немає чітких доказів), а їхня трансформація на потужний інструмент у ширшій екосистемі дезінформації. Платформи соціальних мереж, контент, згенерований штучним інтелектом, та алгоритмічне посилення роблять їх легшими для створення, привабливішими для споживання та значно зручнішими для поширення. Ці технології змінили не лише швидкість, з якою поширюються ***конспірологічні ідеї***, але й масштаб, у якому вони можуть формувати суспільне життя.

На внутрішньому рівні теорії змови стали важливим інструментом для деяких політичних акторів.

1) — ***Популістські лідери*** часто використовують їх для атак на «еліту», делегітимізації державних інституцій та згуртування прихильників навколо спільного відчуття несправедливості.

2) — ***Конспірологічні наративи*** також генерують значну економічну цінність на цифровому ринку, керованому увагою:

> 1) вони привертають кліки, 2) подовжують час перегляду та 3) генерують дохід від реклами, створюючи потужні стимули для їхнього безперервного виробництва та посилення.

На міжнародному рівні теорії змови відіграють стратегічну роль у геополітичній конкуренції.

Іноземні супротивники та конкуренти, включаючи недержавних акторів, використовують їх як інструменти впливу, прагнучи

1) — фрагментувати громадську думку та

2)— послабити згуртованість демократичних суспільств.

Сіючи сумніви щодо державних інституцій, наукового консенсусу чи демократичних процесів, ці актори експлуатують наявні соціальні розломи та посилюють суспільну напругу.

Такі дії не є випадковими, а скоріше складовими навмисних гібридних стратегій, спрямованих на підрив стійкості та формування інформаційного середовища на свою користь. Теорії змови також можуть сприяти процесам радикалізації, підкріплюючи більш екстремальні погляди.

Зрештою, теорії змови є симптомом глибших системних проблем. Щоб ефективно протистояти їм, необхідно дослідити основні фактори, що сприяють їхньому поширенню.

Цей документ

1) — починається з розгляду індивідуальних рушіїв, які роблять людей більш сприйнятливими до конспірологічного мислення, а

2) — потім переходить до контексту, який дозволяє цим наративам вкорінюватися та циркулювати.

Далі

3) — розглядаються різноманітні наслідки, які породжують теорії змови, показуючи, як наслідки варіюються залежно від взаємодії між індивідуальними механізмами та ширшими суспільними умовами.

4) — У висновку на основі цього аналізу підкреслюється, що різні типи теорій змови потребують диференційованих відповідей, і що це означає для стійкості в ширшому ландшафті дезінформації.

2. Рушії

Віра в теорії змови часто відповідає *фундаментальним психологічним потребам*, які формують індивідуальну сприйнятливість до таких наративів.

В основі можна виділити ***потребу в належності***.

— У цьому сенсі теорії змови функціонують як ***сенсоутворювальні рамки***, пропонуючи на перший погляд послідовні ***пояснення*** в ситуаціях, що сприймаються як ***невизначені*** або ***загрозливі***.

Окрім цих психологічних рушіїв, переживання соціально-економічних негараздів та наслідки швидких технологічних змін можуть ще більше підвищити сприйнятливість до конспірологічних тверджень.

Ці механізми, як правило, взаємодіють та підсилюють один одного, дозволяючи конспірологічним наративам набирати обертів поза межами маргінальних груп і поширюватися ширше.

1) Психологічні потреби

Сучасні суспільства формуються подіями, які важко передбачити або осмислити.

У таких контекстах ***попит на сенс*** часто перевищує доступність зрозумілої та надійної інформації.

> — Ця ***невідповідність*** може призвести до того, що люди надаватимуть перевагу поясненням, які зменшують ***неоднозначність*** і відновлюють ***відчуття порядку***, незалежно від їхньої фактичної точності.

Теорії змови замінюють

1) — *випадковість* ***задумом***, а

2) — *невизначеність* – ***наративною узгодженістю***.

Наратив — це **структурована розповідь, оповідь або історія, яка пов'язує реальні чи вигадані події, факти та враження в єдине ціле з певної точки зору**. Це не просто набір подій, а спосіб їх інтерпретації, що формує сприйняття дійсності, пояснює цінності та впливає на громадську думку. Wikipedia +5

Основні характеристики наративу:

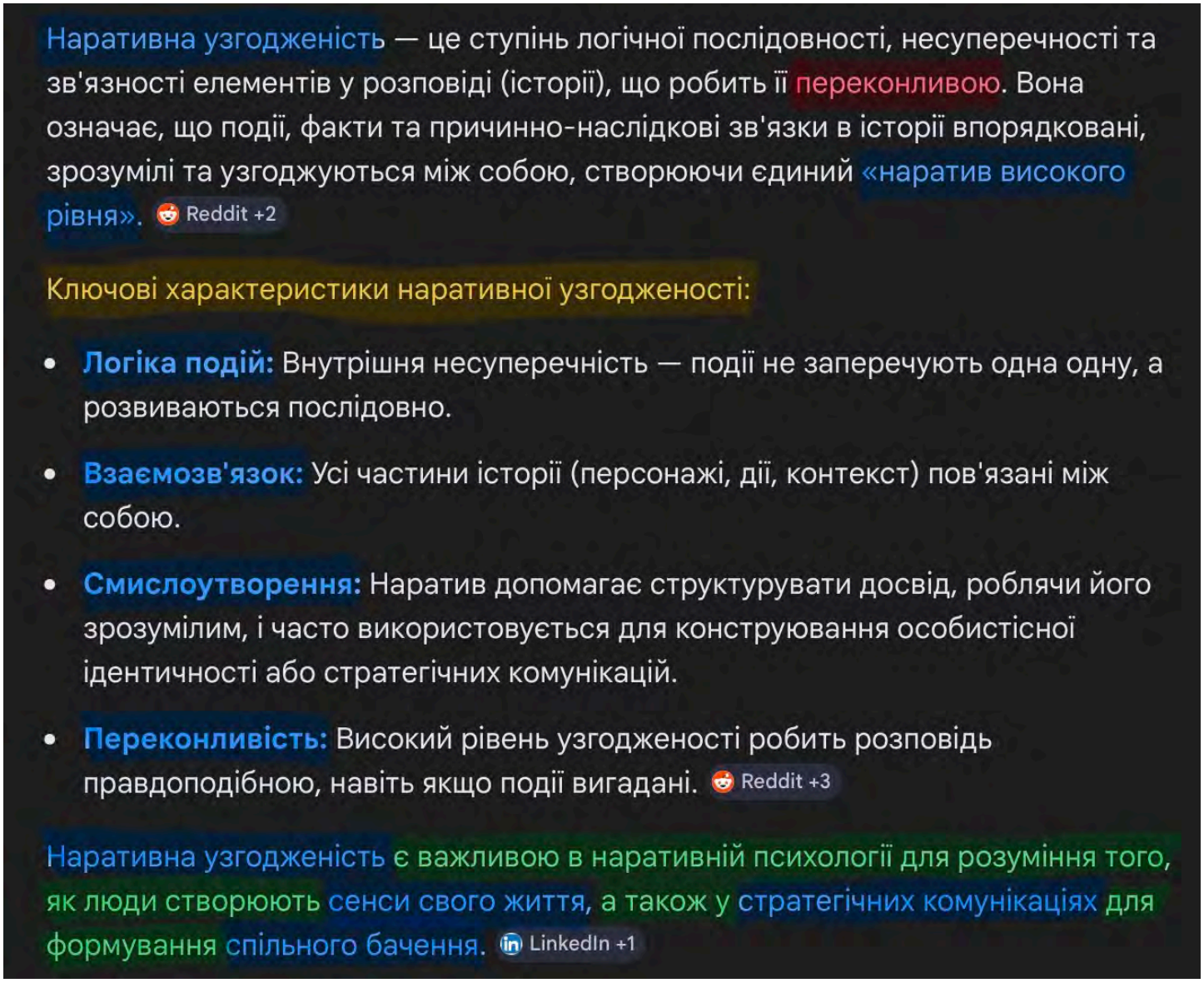
- **Структурованість:** Має чіткий сюжет: початок, розвиток і завершення.
- **Інтерпретація:** Подає факти через призму поглядів оповідача (наратора), акцентуючи на важливому.
- **Контекстуальність:** Активно використовується у політиці, літературі, маркетингу та історії для формування світогляду.
- **Суб'єктивність:** Один і той самий факт може бути представлений різними, іноді протилежними наративами. Wikipedia +4

Види наративів:

1. **Політичний наратив:** Історія, що використовується для передачі ідеології, маніпуляції або формування політичної думки.
2. **Особистісний (психологічний) наратив:** Те, як людина сама собі розповідає історію власного життя, формуючи ідентичність.
3. **Стратегічний наратив:** Сюжетна лінія, що просувається державою або організацією для досягнення цілей (наприклад, інформаційна війна).
4. **Метанаратив:** Глобальні історії, що пояснюють великі історичні чи релігійні процеси. Wikipedia +3

Наратив є основою сторітелінгу в маркетингу, дозволяючи продавати не товар, а цінність та емоції. Webpromo

Віра в те, що «хтось смикає за ниточки», може бути психологічно заспокійливішою, ніж прийняття складності, випадковості або відсутності контролю.

Тісно пов’язана з потребою у визначеності потреба в контролі, яка означає сприйняття здатності впливати або принаймні розуміти сили, що формують власне середовище.

Періоди кризи або швидких змін часто порушують це сприйняття, породжуючи почуття вразливості та безпорадності.

Теорії змови можуть частково компенсувати цю втрату, представляючи результати як наслідок навмисних дій ідентифікованих акторів.

Навіть коли ці актори зображуються зловмисними, приписування подій навмисному наміру може бути менш тривожним, ніж відчуття безсилля перед обличчям випадковості або системної складності.

У цьому сенсі ***конспірологічні переконання*** можуть функціонувати як механізми подолання, відновлюючи суб’єктивне відчуття контролю там, де об’єктивний контроль обмежений.

Ідентичність і належність також відіграють центральну роль у конспірологічних переконаннях.

Конспірологічні наративи задовольняють потреби соціальної ідентичності, підкріплюючи внутрішньогрупову згуртованість і делегітимізуючи аутсайдерів.

Віруючі часто отримують відчуття статусу та належності від претензії на доступ до прихованих істин, які іншим невідомі.

Як тільки конспірологічні наративи вкорінюються в групові ідентичності, відмова від них може мати значні соціальні та психологічні витрати, що з часом підкріплює їхнє дотримання.

Деякі особливості людського мислення ще більше підвищують сприйнятливість до конспірологічних наративів.

— Люди мають схильність до виявлення закономірностей і приписування агентності, що посилюється в стані стресу, тривоги або відчуття втрати контролю.

— Конспірологічні наративи використовують ці упередження, представляючи політичні чи соціальні результати як результат навмисних дій.

Дослідження також пов'язують більшу сприйнятливість до конспірологічних переконань з певними психологічними рисами, включаючи *параною*, *макіавеллізмом* та *нарцисизмом*.

2) Соціально-економічні негаразди

Окрім психологічних потреб та індивідуальних моделей мислення, конспірологічні переконання також формуються тим, як люди переживають своє соціально-економічне становище та свої відносини з політичними та соціальними інституціями.

Демографічні характеристики, такі як вік, стать, освіта чи статус зайнятості, самі по собі не є визначальними провісниками конспірологічних переконань.

Натомість сприйняття соціального становища, індивідуальна економічна безпека та політична інклюзія, здається, відіграють більш значущу роль. Дослідження показують, що почуття відносної ***депривації***, втрати статусу або ***соціальної маргіналізації*** підвищує сприйнятливість до теорій змови.

Однак таке сприйняття може не відображати абсолютних матеріальних труднощів. Почуття відносної знедоленості, втрати статусу або зменшеного визнання може бути настільки ж впливовим, як і матеріальні труднощі.

У цьому контексті теорії змови забезпечують спільну мову, за допомогою якої можна виражати та посилювати ***фрустрацію*** та ***образу***.

Конспірологічні наративи також пропонують емоційно задовільні пояснення переживанням сприйнятої несправедливості, виключення або втрати статусу, поєднуючи факти, напів факти, чутки та особистий досвід в єдину, на перший погляд послідовну розповідь.

— Ці наративи часто є самопідкріплювальними: суперечливі докази інтерпретуються не як дезінформація, а як подальший доказ приховування.

Це робить конспірологічні системи переконань відносно важкими для спростування.

Водночас, *віру в змови* не слід зводити до невігластва чи патології.

Дослідження показують, що хоча конспірологічне мислення загалом має тенденцію до зниження з вищим рівнем освіти, воно не зникає повністю і може зберігатися серед соціально та економічно привілейованих груп.

— Партійна ідентичність та *мотивоване мислення* часто відіграють більш вирішальну роль, ніж формальні знання, особливо коли конспірологічні наративи узгоджуються з існуючими політичними лояльностями.

Ця динаміка часто корелює зі зниженням довіри до інституцій.

Коли політичні системи сприймаються як нечутливі або корумповані, офіційні пояснення втрачають довіру, залишаючи місце для альтернативних наративів.

— Теорії змови заповнюють цю прогалину, представляючи себе як контрекслеплення, які претендують на викриття істин, нібито прихованих владою.

Наприклад,

— *антивакцинаторські конспірологічні наративи*, як правило, набувають більшого резонансу та поширюються там, де недовіра до уряду та фармацевтичних інституцій вже висока.

У ширшому сенсі дослідження показують, що вищі рівні економічної нерівності, політична нестабільність та слабкі економічні показники країни асоціюються з більшою поширеністю конспірологічних переконань.

3) Технологічні зміни

Швидкі технологічні зміни формують індивідуальну сприйнятливість до конспірологічних наративів, змінюючи те, як люди переживають, обробляють та оцінюють інформацію.

Цифрові середовища стикають людей із постійним потоком контенту, який перевищує їхню здатність до ретельного аналізу, створюючи умови ***когнітивного перевантаження***.

Перед обличчям великої кількості конкуруючих тверджень люди частіше покладаються на *інтуїтивні судження*, *емоційні сигнали* та *соціальні підказки* при ***оцінці достовірності***.

З часом повторювана зустріч зі знайомими наративами – часто узгодженими з існуючими поглядами – може підкріплювати попередні переконання, а не кидати їм виклик, поступово звужуючи діапазон перспектив, з якими стикаються люди.

У таких умовах емоційно заряджені та легкозасвоювані наративи можуть здаватися переконливішими, ніж складні або невизначені пояснення, дозволяючи підозрілості ставати нормалізованою та дедалі більш укоріненою.

Технологічне прискорення також сприяє ширшому відчуттю невизначеності щодо того, якій інформації можна довіряти. Досягнення в галузі штучного інтелекту та дипфейків ускладнюють для людей розрізнення автентичного та сфабрикованого контенту.

Це не просто полегшує обман, але й підриває довіру до традиційних маркерів істини, таких як зображення, відео чи авторитетні джерела.

Коли візуальним або текстовим доказам більше не можна довіряти беззастережно, люди можуть стати більш сприйнятливими до пояснень, які стверджують, що вся інформація є маніпульованою або контрольованою, що є основною передумовою багатьох теорій змови.

4) Контекст

Теорії змови не виникають ізольовано. Вони глибоко формуються ширшим контекстом, у якому розвиваються.

Історичні образи, суспільні страхи та геополітичні напруження часто слугують основою для цих наративів, тоді як швидке поширення інформації через соціальні медіа прискорює їхню охоплюваність.

Теорії змови можуть розвиватися як в умовах *інформаційного надлишку*, так і в умовах *інформаційної недостатності*, залежно від того, як різні актори маніпулюють інформацією та використовують її.

Ця частина розглядає контекст, у якому процвітають теорії змови, зосереджуючись на політичній ситуації, медіаекосистемі та геополітичному середовищі як важливих факторах, що сприяють їхньому поширенню.

5) Політична ситуація

Протягом історії політичні лідери та рухи покладалися на теорії змови, щоб згуртувати підтримку, атакувати суперників та підірвати довіру до істеблішменту.

Такі наративи

1) — не обмежуються жодною окремою політичною системою чи регіоном;

2) — вони виникали в різних історичних та національних контекстах.

Деякі впливові теорії змови походять із США.

— Від Товариства Джона Бірча (John Birch Society), яке уявляло таємну комуністичну змову, організовану елітами в уряді США, до страху перед масонами як таємним братством, яке маніпулює політикою за лаштунками, американська політика була сповнена теорій про змови з метою світового панування.

Водночас деякі з найстійкіших і найвагоміших теорій змови мають європейське походження, включаючи *антисемітські наративи* про «Єврейське світове панування» та, більш нещодавно, теорію «*Великого заміщення*» (Great Replacement), яка стверджує, що еліти навмисно замінюють корінне населення іммігрантами.

У різних контекстах ці наративи відображають глибокі суспільні розломи, які створюють ***«інших»***, щоб звинувачувати їх у соціальних, економічних і політичних проблемах.

Вони також вписуються в довгу *популістську традицію*, в центрі якої є конспірологічне мислення.

Популізм **прагне розпалити *емоційний конфлікт*,**

— розділяючи 1) «добрих людей» і 2) «корумповані» еліти.

Він просуває людиноцентричні дискурси, які покладаються на антиекспертні та антифактичні твердження.

Популізм є природним союзником теорій змови, оскільки вони підсилюють одна одну.

Сьогодні дедалі більше популістських партій і політиків ведуть передвиборчі кампанії на платформі сприйнятих загроз ідентичності та суверенітету, здобуваючи електоральні успіхи по всій Європі та за її межами.

Вони часто намагаються створити клімат страху або незахищеності та навмисно тривіалізують державну політику, щоб виправдати надмірно негативне сприйняття.

Більше того, популізм відмінно підриває довіру до журналістів як джерела інформації. Дослідження показали, що «пробудження» до теорій змови відбуваються переважно в періоди невизначеності та сильного особистого стресу, коли люди втрачають віру в політичні інституції, авторитет лідерів і ЗМІ.

Ця динаміка проявляється по-різному залежно від політичної системи, в якій циркулюють теорії змови.

Тоді як опозиція в автократіях часто зосереджується на викритті корупції або маніпулювання громадською думкою з боку тих, хто при владі, опозиція в демократіях, швидше за все, кидатиме виклик політиці та діям уряду. У передвиборчі періоди деякі політики можуть бути стимульовані до того, щоб спрямовувати теорії змови проти своїх опонентів в обмін на електоральні здобутки. Натхненні популістським підходом, вони можуть використовувати теорії змови, щоб сигналізувати про свій статус аутсайдера та перетворювати автентичність на політичний капітал. Хоча часто стверджується, що люди, які вірять у теорії змови, менш схильні брати участь в інституційній політичній діяльності, лідери можуть використовувати ці наративи як засіб мобілізації незадоволених громадян. У довгостроковій перспективі такі стратегії, як правило, підривають довіру до демократичних інституцій.

6) Медіаекосистема

Медіаекосистема, в якій процвітають теорії змови, заслуговує на особливу увагу.

Теорії змови завжди покладалися на такі почуття, як страх, ностальгія або гордість, щоб створити сенс і зв'язок.

Але оскільки довіра до традиційних ЗМІ падає, люди все частіше звертаються до маргінальних джерел для отримання щоденних новин.

Соціальні медіа **пропонують родючий ґрунт для поширення теорій змови у більших масштабах, причому дослідження показують, що віра в такі теорії більш поширена серед людей, які отримують новини з цих платформ.**

> — Швидкий потік сенсаційної інформації, який часто підживлюється медіа-організаціями та акторами, що отримують прибуток від залученості користувачів та часу перегляду, а також окремими особами, які прагнуть просувати свої порядки денні, винагороджує поляризуючий та емоційно заряджений контент.

Привернення уваги до теорій змови, навіть з метою їх спростування, може ненавмисно розширити їхню охоплюваність, оскільки алгоритми соціальних

медіа та новинне висвітлення посилюють сенсаційний матеріал і виштовхують його в мейнстрім.

Циркуляція таких теорій на онлайн-платформах, у ЗМІ, протестних рухах і серед політичних акторів розмиває межу між маргінальними переконаннями та публічним дискурсом, сприяючи ерозії спільної реальності.

У той час як ранні теорії про висадку на Місяць або позаземних відвідувачів циркулювали переважно в маргінальних спільнотах, такі платформи, як InfoWars, 4chan та Reddit, вивели їх у новинні цикли мейнстрімних медіа.

Ці платформи створюють згуртовані соціальні кола, які нормалізують і посилюють конспірологічні переконання, навіть для людей, які раніше були ізольовані.

Цифрові платформи та онлайн-партійні новини пропонують важливу інфраструктуру для транснаціональних мереж, які мобілізуються проти демократичних цінностей і сіють підозру в суспільстві.

Крім того, дизайн платформи має значення. Завдяки своєму алгоритму та стислості відео, YouTube було визначено центральним місцем для поширення теорій змови. Розслідування показало, що рекомендації YouTube часто ведуть користувачів до каналів, які містять теорії змови, партійні точки зору та оманливі відео, навіть коли ті користувачі не виявляли жодного інтересу до такого контенту.

7) Геополітичне середовище

Теорії змови часто використовують ширші геополітичні події.

Враховуючи амбіції теорій викрити таємний глобальний задум, міжнародна політика легко провокує конспірологічне мислення.

Державні перевороти, змови держав одна проти одної, таємні операції розвідки та використання нерозкритих проксі – все це сприяє сприйняттю глобальної політики як непрозорої та керованої таємними силами. Багато теорій змови втягують уряди або великі корпорації, тоді як сучасне медіасередовище дозволяє їм ще легше перетинати кордони, створюючи глобальні феномени, які адаптуються до конкретних контекстів, зберігаючи при цьому основні теми.

Можна провести важливе розрізнення щодо типу режиму, в якому теорії змови набирають обертів.

В обмежувальних медіасередовищах за авторитарних або гібридних режимів люди заповнюють інформаційні прогалини припущеннями, приписуючи провину прихованим акторам.

У Росії багаторічний акцент держави на «зовнішніх ворогах» нормалізував конспірологічне мислення, яке зображує НАТО, дисидентів або західних акторів як таємних агентів, які працюють на дестабілізацію країни. Але також і в гібридних режимах з менш репресивним контекстом уряди використовують контроль над медіа, щоб регулювати інформаційні потоки, створюючи неоднозначність, яка сприяє зростанню теорій змови. Ці середовища винагороджують наративи, які приписують політичні невдачі, економічні труднощі та соціальну напругу прихованим акторам у тіньових мережах.

Багато з цих наративів будуються на історіях колоніалізму, авторитаризму або соціальних заворушень, які несуть у собі *невирішені образи*.

— Наприклад, досвід Єгипту з колоніалізмом, військовими втручаннями та геополітичним суперництвом створює родючий ґрунт для теорій змови, які зображують зовнішніх акторів як загрозу його стабільності та суверенітету. Одна поширена теорія стосується президентських виборів 2023 року, стверджуючи, що західні держави підтримували кандидатів від цивільного населення в опозиції до чинного президента Абдель Фаттаха ес-Сісі. Нібито метою було розпалити інакомислення та спровокувати усунення ес-Сісі «єгипетським Зеленським».

Динаміка гібридних загроз додатково посилює поширення конспірологічних наративів.

Такі загрози поєднують різноманітні тактики, щоб використовувати вразливості, створювати плутанину та підривати довіру до інституцій. Оскільки гібридні операції покладаються на неоднозначність, заперечуваність і маніпуляцію інформацією, вони створюють сприятливі умови для процвітання та циркуляції теорій змови через кордони.

Ця динаміка включає як державних, так і недержавних акторів.

Російські медіа, такі як RT і Sputnik, посилюють конспірологічні наративи та часто віддзеркалюють дезінформацію Кремля, наприклад, про вакцини або твердження, що США виробляють біозброю в Україні чи навіть тренують перелітних птахів поширювати хвороби серед російських громадян.

Варто зазначити, що ці історії згодом циркулювали на ультраправих каналах соціальних медіа в США, ілюструючи, як тактики гібридної інформації можуть зливатися з транснаціональними конспірологічними мережами та розширювати їхню охоплюваність через політичні та географічні кордони.

У цьому контексті конспірологічні наративи, які виникають у локальному чи національному контексті, також можуть швидко інтернаціоналізуватися.

8) Вплив

Теорії змови не відповідають шаблону «один розмір підходить усім».

Їхній вплив формується взаємодією рушіїв та ширшого контексту. Залежно від цієї взаємодії, наслідки можуть бути дуже різними. Подібні психологічні чи соціальні рушії можуть призводити до радикально різних результатів залежно від контексту, через який вони фільтруються.

Недовіра до еліт і відчуття втрати контролю існують як у спільнотах «Пласка Земля», так і серед прихильників QAnon.

> 1) — Але одне залишається субкультурою без політичних наслідків, тоді як
>
> 2) — інше стало глобальною політичною операційною системою, яка вплинула на вибори та призвела до фізичних нападів.

Щоб допомогти зрозуміти не лише безпосередні наслідки теорій змови, але й їхній потенціал до ***еволюції та формування суспільства*** з часом, ця частина розглядає їхній

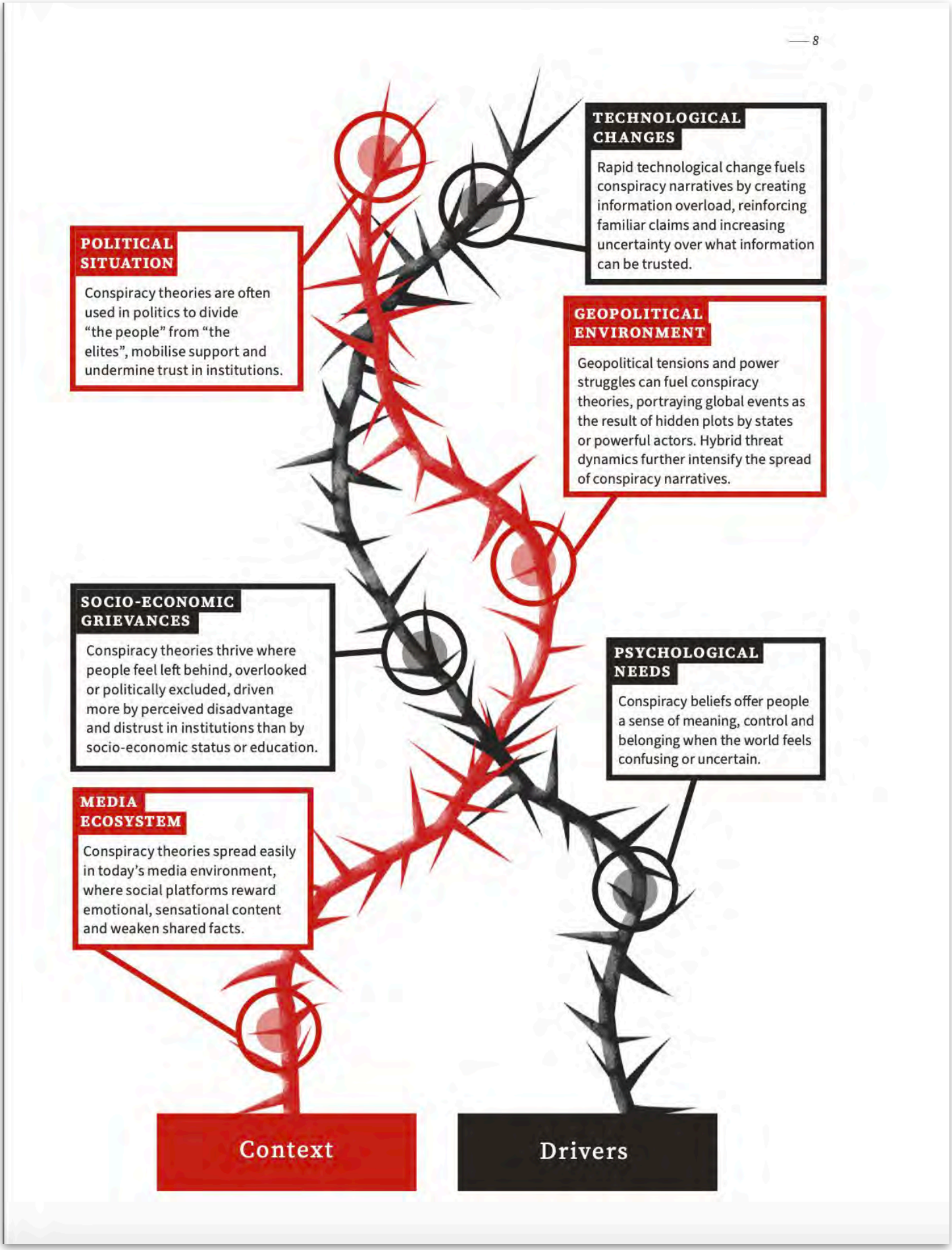
вплив у трьох основних вимірах:

(1) — ***Тривалість***: як довго існує теорія змови та як вона розвивається;

(2) — ***Масштаб***: наскільки поширеною стає теорія змови, як географічно, так і серед різних соціальних груп;

(3) — ***Загроза*** публічній безпеці: ступінь, до якого теорія змови призводить до відчутної шкоди або насильства.

Разом ці виміри допомагають зрозуміти, з яким типом теорії змови ми маємо справу і яка відповідь потрібна.

9) Від тимчасових до стійких

Тривалість теорії змови має значення, оскільки політичні відповіді можуть сильно відрізнятися залежно від того, чи виникає теорія в кризі, чи є більш структурною.

— *Короткочасні занепокоєння*, такі як теорії про кінець світу в 2012 році, проблема 2000 року (Y2K) та чутки про смерть знаменитостей, з'являються швидко, але зникають, як тільки безпосереднє виправдання для них зникає. Вони активні протягом днів або тижнів, але не є основоположними.

Стійкі теорії змови накопичуються поступово з часом.

Антивакцинаторські переконання не зникли з новими науковими даними; вони поглинали кожне нове спростування як додатковий доказ приховування. Пандемія COVID-19 надзвичайно активізувала цю динаміку, надавши потік нових вакцин, заходів та невизначеностей, які можна було переінтерпретувати як докази глобальної змови, а не реакції на загрозу громадському здоров'ю. Подібним чином європейська теорія змови про «15-хвилинні міста» перетворила концепцію міської мобільності на наратив про авторитарний контроль, стверджуючи, що муніципалітети мають намір замкнути мешканців у місцевих зонах та обмежити їхній рух під виглядом кліматичної політики.

Ці стійкі теорії можуть сприяти формуванню партійних програм, впливати на законодавство або перешкоджати кліматичним заходам.

10) Від нішевих до поширених

Масштаб теорії змови є важливим фактором, оскільки він відображає, наскільки далеко поширюється наратив – як географічно, так і серед різних соціальних груп. Деякі теорії змови залишаються обмеженими: прихильники «Пласкої Землі» вірять, що планета не є кулею, а плоским диском, стверджуючи, що уряди, вчені та космічні агентства приховують «правду». Однак цей наратив не пов'язується з іншими політичними чи соціальними образами переконливим чином. Він залишається самореференційним, головним чином рушійним конформістською ідентичністю та недовірою до наукового авторитету. Він не масштабується, оскільки його наратив не вбирає інших образ.

І навпаки, QAnon перетнув цей поріг і став поширеним. Не тому, що його основне твердження – що таємна кабала еліт контролює світ і знущається з дітей – є об'єктивно більш правдоподібним, а тому, що він створив наратив, у який можна вбудувати будь-яку образу: корупцію, оподаткування, вакцини, імміграцію, кліматичну політику, технократію – все можна перекодувати як частину того самого величезного задуму. Ця логіка універсального адаптера («все зло пов'язане») надала QAnon наративну інтероперабельність. Це дозволило йому гібридизуватися та мутувати глобально: Querdenken у

Німеччині, QFrance та QItalia в Європі, а також версії в Бразилії, Японії та Австралії.

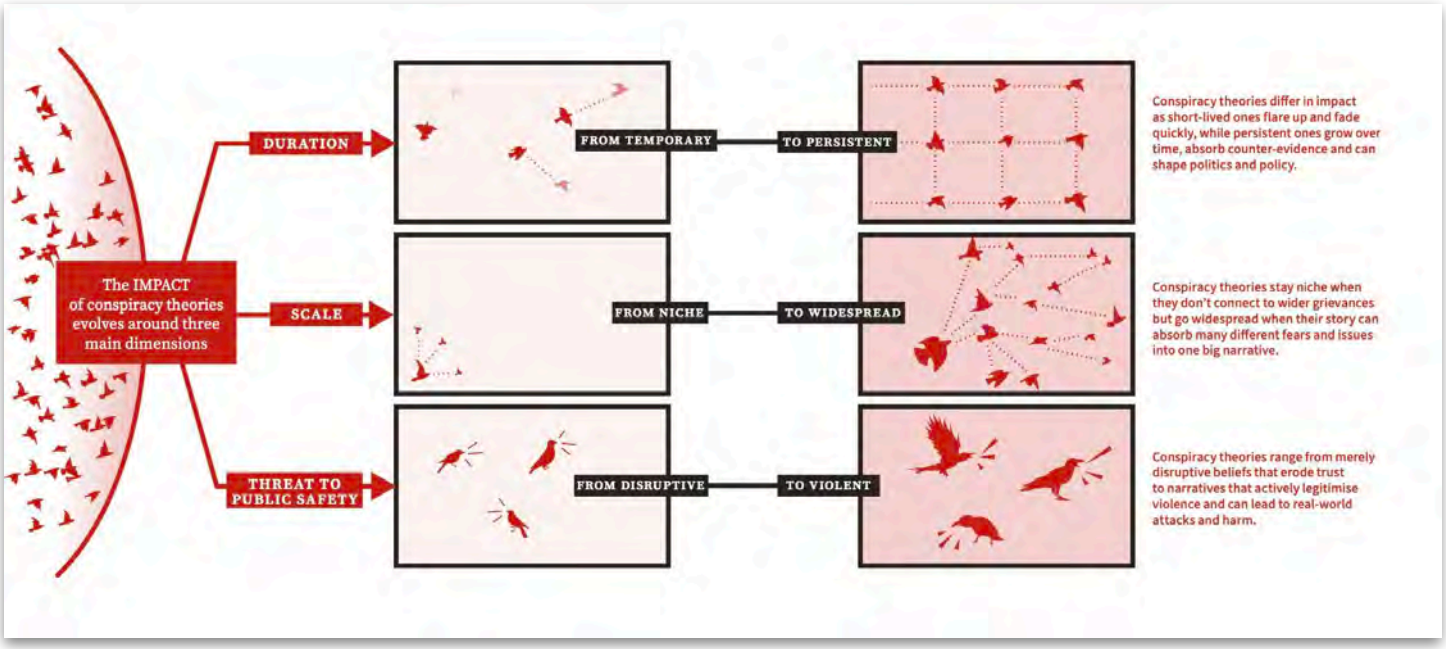
11) Від деструктивних до насильницьких

Цей вимір є вирішальним, оскільки він визначає, коли теорії змови стають загрозою для публічної безпеки. Деякі ніколи не становлять жодної проблеми з безпекою. Вони можуть підривати довіру, фрагментувати епістемічний консенсус та роз'їдати легітимність експертного знання, але вони чітко не закликають до дії. Теорія змови про «хіміотраси» (chemtrails), наприклад, стверджує, що уряди таємно розпилюють хімікати в повітрі для контролю населення. Це здебільшого призводить до хронічної підозрілості та тривоги, а не до операційного насильства. Подібним чином наративи про Ілюмінатів уявляють приховану еліту, яка контролює глобальні події, але теорія функціонує більше як світогляд, ніж як мобілізаційний сценарій. У цих випадках шкода є дифузною та символічною.

Інші безпосередньо легітимізують насильство та сприяють радикалізації. Теорія «Великого заміщення» (Great Replacement) представляє імміграцію як навмисну стратегію еліт з підриву національної ідентичності. У 2019 році стрілець у Крайстчерчі прямо цитував цю теорію змови у своєму маніфесті як виправдання для своєї атаки, в якій загинула 51 людина, а багато інших були поранені. У Швеції широко розповсюджена теорія змови, відома як кампанія LVU (Закон про особливі положення щодо догляду за молодими людьми), стверджувала, що соціальні служби систематично вилучають дітей з мусульманських сімей, щоб насильно асимілювати їх у шведському суспільстві. Цей наратив пізніше переплівся з суперечкою про спалення Корану, яке багато акторів представили як подальший доказ того, що шведська влада та суспільство вороже ставляться до мусульман. Це викликало значні соціальні заворушення та насильницькі реакції, включаючи терористичний напад 2023 року на шведських футбольних вболівальників у Брюсселі. Інші давні теорії змови, такі як ті, що стверджують про єврейський контроль над глобальними фінансами або медіа, неодноразово провокували насильство. Під час стрілянини в піттсбурзькій синагозі 2018 року виконавець названу єврейську некомерційну організацію частиною змови з метою приведення загарбників до США. Нарешті, насильство також може бути спрямоване на інфраструктуру. Що стосується теорії змови про 5G, яка стверджує, що 5G є частиною ширшого задуму з контролю або шкоди населенню, цей наратив призвів до інцидентів підпалів та вандалізму проти веж стільникового зв'язку та іншої телекомунікаційної інфраструктури.

Разом ці виміри (тривалість, масштаб та рівень загрози) допомагають уникнути об'єднання всіх теорій змови в одну категорію, як того самого явища. Незалежно від того, чи є теорія змови ефемерною та локалізованою, чи має глобальні наслідки, чи загрожує вона стабільності політичної системи

або безпеці окремих осіб, саме контекст, у якому вона виникає, та її взаємодія з основними рушіями формує її потенційний вплив. Визнання та аналіз цих вимірів може дозволити політикам, комунікаторам та експертам з безпеки адаптувати втручання ефективно, гарантуючи, що дії будуть спрямовані на природу теорії змови та її ймовірні наслідки.

Три виміри впливу теорій змови

Теорії змови відрізняються за впливом: короткочасні спалахують і швидко згасають, тоді як стійкі зростають з часом, вбирають контраргументи та можуть формувати політику.

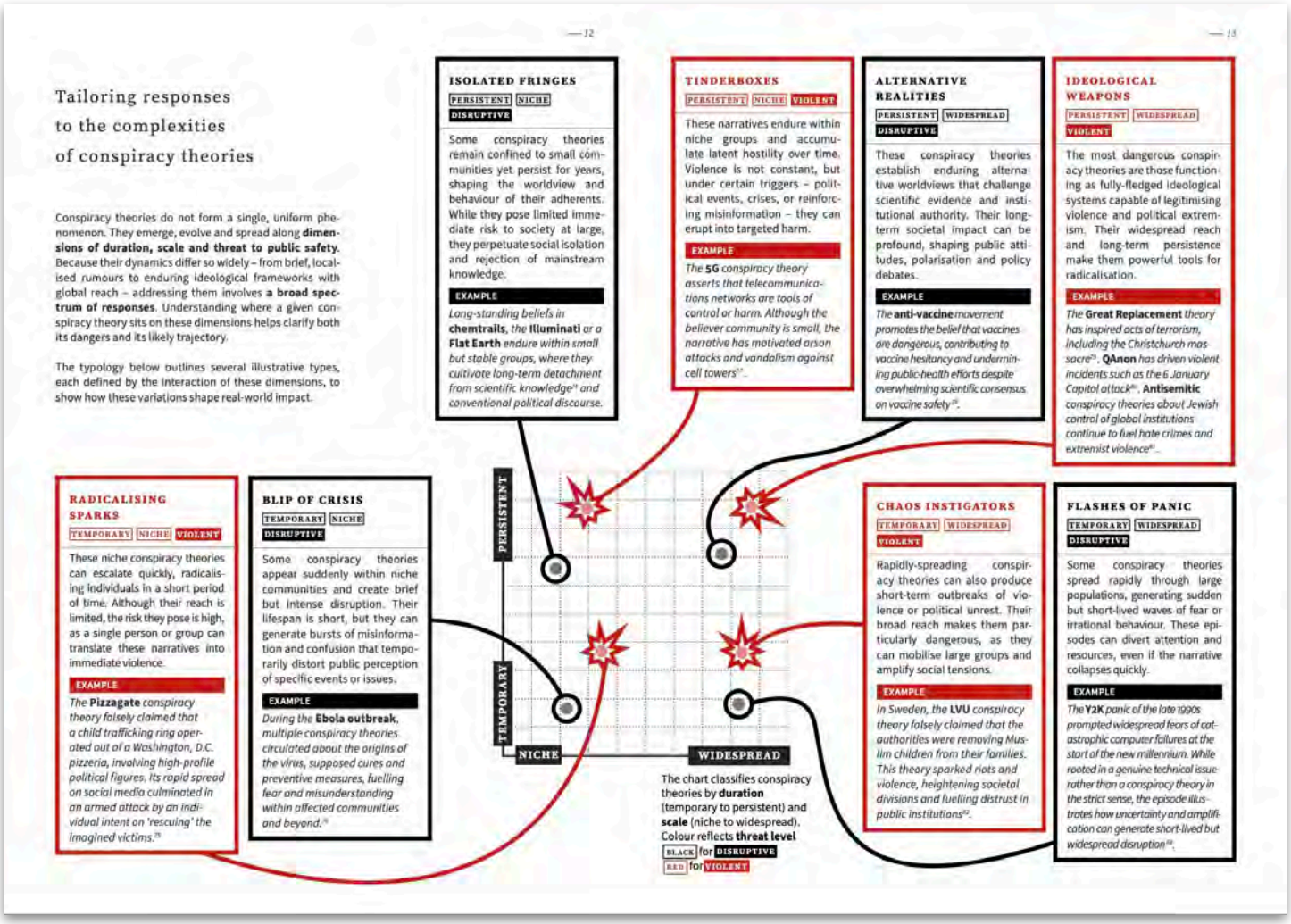
Теорії змови залишаються нішевими, коли не пов'язані з ширшими образами, але стають поширеними, коли їхня історія може вбирати багато різних страхів і проблем в одну велику розповідь.

Теорії змови варіюються від просто деструктивних переконань, які підривають довіру, до наративів, які активно легітимізують насильство і можуть призводити до реальних атак і шкоди.

12) Адаптація відповідей до складності теорій змови

Теорії змови не утворюють єдиного, однорідного явища. Вони виникають, розвиваються та поширюються за вимірами тривалості, масштабу та загрози публічній безпеці. Оскільки їхня динаміка настільки різниться – від короткочасних локальних чуток до стійких ідеологічних рамок глобального охоплення – реагування на них передбачає широкий спектр відповідей. Розуміння того, де перебуває та чи інша теорія змови на цих вимірах, допомагає прояснити як її небезпеки, так і її ймовірну траєкторію.

Наведена нижче типологія окреслює кілька ілюстративних типів, кожен з яких визначається взаємодією цих вимірів, щоб показати, як ці варіації формують реальний вплив.

Типологія теорій змови

13) Ілюстративні типи

1. **Тимчасові та нішеві (Низька загроза):**

   Чутки про смерть знаменитостей, Y2K, кінець світу 2012. Короткочасні спалахи; не вкорінюються.

2. **Тимчасові та поширені (Помірна загроза):**

   Паніка щодо Еболи 2014. Спалахують на короткий період, але досягають широкої аудиторії; можуть викликати тривогу, але не обов'язково тривале насильство.

3. **Стійкі та нішеві (Помірна загроза):**

   Хіміотраси, Ілюмінати. Зберігаються роками, але залишаються маргінальними; підривають довіру, але рідко ведуть до насильства.

4. **Стійкі та поширені (Висока загроза):**

QAnon, антивакцинаторство, Велике заміщення, 5G, 15-хвилинні міста, LVU. Вкорінюються в ідентичностях; пов’язують різні образи; можуть легітимізувати насильство та впливати на політику.

Різноманітність теорій змови дає зрозуміти, що жоден окремий захід не може адекватно охопити їхній вплив. Ефективні відповіді залежать від поєднання різних підходів, адаптованих до конкретної динаміки. Ця складність вимагає стратегій, які діють у різних часових горизонтах. Необхідні швидкі механізми для раннього виявлення наративів, що виникають, підвищення ситуаційної обізнаності та запобігання ескалації нестабільних теорій змови. Довгострокові зусилля повинні зміцнювати суспільну стійкість шляхом покращення громадського розуміння маніпуляцій інформацією, сприяння критичному мисленню та підтримки медіасередовищ, які винагороджують точність, а не сенсаційність. Однак навіть найкраще розроблені заходи рідко пропонують вирішальні рішення.

Теорії змови є постійною особливістю інформаційних середовищ, тому зусилля можуть бути спрямовані на те, щоб керувати ними, навіть якщо їх не можна усунути.

Підготовка до майбутніх загроз дезінформації також передбачає розробку інструментів, необхідних для відстеження шкідливих наративів, включаючи ті, що посилюються іноземними акторами, які прагнуть підірвати суспільну довіру. Однак зовнішнє втручання є лише частиною картини. Коли теорії змови просуваються внутрішніми політичними акторами або вкорінені в поляризованих публічних дебатах, відповіді значно більш обмежені. У таких контекстах регуляторні заходи мають обмежену дієвість, що робить суспільну стійкість більш міцною основою для вирішення основних рушіїв. Типологія, розроблена в цьому документі, пропонує структурований спосіб зрозуміти, як теорії змови виникають, поширюються та створюють наслідки. Вона допомагає відрізнити конспірологічні наративи, коріння яких лежить у геополітичній маніпуляції, від тих, що підживлюються внутрішніми політичними стимулами, та тих, що виникають із ширшої соціальної тривоги, тим самим дозволяючи більш пропорційні та чутливі до контексту відповіді.

Зрештою, аналіз теорій змови пропонує ширші уроки для протидії дезінформації в цілому. Зміцнення інформаційного середовища нерозривно пов’язане із захистом демократичної стійкості: воно вимагає скоординованих зусиль інституцій, громадянського суспільства, приватного сектору та самих громадян.

Мета полягає не в тому, щоб викорінити конспірологічне мислення, а в тому, щоб запобігти тому, щоб його найбільш шкідливі форми впливали на громадський порядок і демократичне життя.

Розуміючи, як різні конспірологічні наративи виникають і розвиваються, ***демократії*** **можуть краще пом'якшувати їхню шкоду та зміцнювати умови, необхідні для ефективного функціонування інституцій.**

Роблячи це, вони також можуть зробити внесок у більш стійку, поінформовану та відкриту публічну сферу.

***

автор – підготовленого Генеральним секретаріатом Ради Європейського Союзу.

2026

переклад ПолітКом для Навчально-наукової лабораторії протидії дезінформації КНЕУ

джерело

***

№ 1.790

Dubinsky.pro
6 ч. ·
2026-04-13
Интересно, куда пропала "коалиция желающих", которая так рвалась помогать Украине? Очевидно, что это была лишь ширма, цель которой - затягивание переговоров по Украине. Это очередная сыгранная карта глобалистов. Между тем, времени у Трампа до ноябрьских выборов в Конгресс еще более, чем достаточно. А новых карт у "партии войны" - нет. Поэтому-то зеленский и заверещал о том, что на Украину усилится давление - как на фронте, так и в дипломатии. А способ ответа у зеленского только один - эскалация. От ужесточении мобилизации и попыток "контрнаступлений" до провокации ядерной войны.
COALITION OF THE WILLING:
Supporting Ukraine – Securing Our Future
KYIV, MAY 10, 2025

***

№ 1.791

Øleksii Sobolev с **Olga Slavina**. 2026-04-14
10 ч. ·

Працюємо в Берліні. Вже завтра оголосимо про ряд важливих домовленостей, сьогодні ж мали нагоду поспілкуватися з колегами-урядовцями в двосторонньому форматі.

🔹 Під час зустріч із Карстеном Шнайдером, Федеральним міністром з питань довкілля, захисту клімату, охорони природи та ядерної безпеки обговорили підтримку Німеччиною нашої євроінтеграції та взаємодію у галузі довкілля, змін клімату, розбудови Платформи дій для зеленої відбудови України (UGRP), започаткованої на URC в Берліні 2 роки тому і покликаної сприяти розвитку кліматично стійкої та вуглецево нейтральної економіки, пришвидшенню відповідних реформ та запуску фінансових інструментів для впровадження зелених рішень, мобілізації міжнародних ресурсів для екологічної відбудови України після війни.

Одна з особливо важливих тем – вирішення питання механізму вуглецевого коригування CBAM, через який вже страждає наша металургія. Оскільки українська сталь виготовляється частково з металобрухту за допомогою електроенергії без вугільної генерації, оцінка викидів CO2 з боку ЄС може бути завищеною. Домовилися, що німецька експертиза допоможе нам із сертифікацією українських верифікаторів викидів (ETS), щоб вирішити цю проблему та розблокувати експорт.

Обговорили питання енергетики: зокрема розвиток ВДЕ та побудови нової вітрогенерації в Україні. Також ми готові експортувати біометан, що виробляється з агросировини, до Німеччини – щойно запрацює відповідна база даних ЄС та німецьке законодавство про квоти на зелений газ.

🔹 З Федеральною міністеркою досліджень, технологій та космосу Німеччини Доротеєю Бер говорили про інновацій та підвищення продуктивності, які є основою побудови стійкої економіки.

Німеччина має власний порядок денний розвитку високотехнологічних секторів, який фокусується на штучному інтелекті, біо- та квантових технологіях, термоядерному синтезі та інших технологіях, і готова активно залучати до нього Україну.

Нам є що запропонувати партнерам: ми вже активно тестуємо та інтегруємо інновації, зокрема активно розвивається виробництво технологій подвійного призначення. Маємо перспективи спільних проєктів також в енергетичній і космічній галузях, науці та промисловості.

Обговорили можливості створення акселераторів для стартапів та МСП, а також спільний розвиток пілотних проєктів із професійної перепідготовки кадрів. Домовилися закріпити нашу співпрацю підписанням двостороннього документу на Ukraine Recovery Conference (URC-2026) у Гданську.

Завтра продовжимо двосторонню програму зустрічей, а також оголосимо про конкретні напрацювання в рамках інавгураційного засідання українсько-німецьких міждержавних консультацій.

Ukrainische Botschaft in Berlin / Посольство України у ФРН

***

№ 1.792

В офіційній статистиці є таке поняття як аномалія

2026-04-14

Белінський

Саме в аномаліях ховається правда про те, що відбувається з державою, економікою та суспільством, поки ми дивимося на цифри ВВП.

Я намагався знайти ці відповіді у ***споживанні води***. Але там інформаційний вакуум, статистика або закрита, або фрагментарна.

Тому дивлюся лише на ***електрику***, єдине реальне джерело даних, яке складно підробити.

1. Аномалія перша

За всіма канонами економіки, якщо промисловість просіла на 40 або 60 %, споживання енергії мало б обвалитися слідом. Але у 2024 та 2025 роках ми бачимо дивне плато і навіть зростання до 120 мільярдів кіловат годин.

Енергосистема обслуговує не ту економіку, яку нам показують у новинах.

Величезний обсяг енергії йде у сіру зону:

> **— тіньовий промисловий комплекс, тисячі малих цехів та сервісів, які не світяться у податковій, але крутять лічильники.**

Ми стали країною «гаражної індустріалізації».

2. Аномалія друга

Раніше графік навантаження був схожий на *кардіограму*:

> **— різкий пік удень, коли працюють заводи, і глибокий провал уночі. У 2025 році графік охолов і став пласким.**

Різниця між днем і ніччю стирається.

Енергію тепер споживають не верстати, а інфраструктура та виживання.

Місто світиться і качає воду, навіть якщо його заводи стоять.

Це режим підтримки життєзабезпечення, де витрати на утримання системи вищі за її реальну віддачу.

3. Аномалія третя

У 2025 році *імпорт електроенергії* став структурною нормою.

Ми купуємо дорогу європейську енергію не для розвитку, а щоб закрити дірки. Ми споживаємо енергію, яка не перетворюється на товари. Величезна частка електрики, до 15 або 20 відсотків, просто втрачається у розбитих мережах та тимчасових схемах.

Система пожирає саму себе, витрачаючи ресурс на власну доставку. Ми стаємо дуже не ефективними.

4. Аномалія четверта

Попри мільйони тих, хто виїхав, споживання у великих містах, таких як Київ, Дніпро чи Львів, не підтверджує масштаб демографічної катастрофи.

Падіння використання води та світла в мегаполісах у рази менше, ніж офіційний відтік населення.

> — Люди залишаються або повертаються у сіру зону, не стаючи на облік. Міста мільйонники перетворилися на безпечні острови, де щільність населення вища за будь яку статистику.

***

Енергетика 2025 року показує, що Україна перестала бути класичною *індустріальною країною*.

Ми перетворилися на *острівну інфраструктуру*. Це складна, дорога і вкрай неефективна система, яка тримається на атомній генерації та західному імпорті.

Аномалії кажуть про те, що ми живемо у новій реальності, яку статистика дуже не хоче визнавати.

Цифри не брешуть, брешуть інтерпретації.

***

№ 1.793

Dubinsky.pro
24 мин. · 2026-04-15

Если Венгрия снимет вето с еврокредита в мае (я не думаю, что это произойдет без решения о разблокировке "Дружбы"), то деньги Украина сможет получить не раньше июля-августа этого года. Этот строк я называл вам изначально. Причем, он был бы таким же и при Орбане.

Когда зеленский говорит о том, что в августе США могут выйти из переговоров по Украине, - он говорит об этом же сроке. Тут чистая прагматика в расчетах - если ЕС выделит Украине деньги на войну, то смысла в посредничестве США больше нет. Оно будет только негативно сказываться на репутации Трампа. Его лично это может не так уж сильно заботить, но тех, кто останется после него - должно. К тому же, после иранских мытарств, в Вашингтоне происходит явное ослабление позиций неоконов - ястребов. Отстранение от них - это и отстранение от войны в Украине.

Позиция зеленского, адресованная Трампу и Путину на этом фоне, проста и понятна: хотите повесить себе в актив "перемогу" - это можно сделать, согласившись на прекращение огня по текущим линиям. Не хотите? Вон впереди еврокредит, и мы будем дальше воевать.

В этом расчете есть одна, но очень существенная ошибка - он линеен, и предполагает что после сомнительного успеха в Иране, Трампу нужна будет значимая победа, которой может стать остановка войны в Украине. И Украина к этому готова, если мир (перемирие) будет заключен на ее условиях. С этим зеленский апеллирует к Трампу, забывая, что тот никак не может повлиять на Россию. Тут дай Бог с Ираном совладать.

Впрочем, нельзя исключать, что это и есть тактика зеленского и его кукловодов - удерживать США в "переговорах" по Украине до получение еврокредита, а потом просто "выкинуть" Штаты и продолжить воевать уже с Европой против РФ.

***

№ 1.794

Щоб зрозуміти, наскільки українська нація стала старою та немічною, варто подивитися на виписку з банківського застосунку

2026-04-15

Белінський

У стабільних західних економіках структура витрат домогосподарств є збалансованою.

Якщо ви подивитеся на загальний кошик споживання, то до 40 років витрати на ліки не перевищують 1.5–3% від усіх витрат.

Лише до 65 років медицина стає «другою їжею», забираючи до 30% особистого бюджету.

Середній показник за всіма транзакціями у Європі зазвичай не перевищує 5–6%. Це ознака здорової економіки, де люди витрачають гроші на життя, а не лише на його підтримання.

Дані НБУ щодо операцій у POS-терміналах фіксують тектонічний зсув в Україні.

— Частка категорії «Аптеки та медицина» у загальних транзакціях підскочила з довоєнних 7% до нинішніх 12%.

Це не про інфляцію та курс у країні.

Це діагноз двом процесам.

По-перше,

— **радикальне старіння населення**. Ті, хто залишився (не поїхав за кордон і не воює) формують щоденний попит усередині країни і це переважно люди 45–50+.

Для пенсіонерів частка ліків в особистих витратах доходить до 30%, що при усередненні на все населення і дає цей аномальний стрибок.

По-друге,

— відбувається **вимивання середнього класу**. Коли з кошика споживання зникає все «зайве» (одяг, техніка, розваги), питома вага їжі та таблеток зростає математично.

Тут проявляється головний економічний парадокс.

ВВП України фактично почав *«працювати на аптеку»*.

Ланцюжок гранично простий:

> — грошова допомога Заходу йде на виплату пенсій та соціальних допомог, а пенсіонери несуть ці гроші в аптечні мережі.

Фактично,

> — значна частина макрофінансової підтримки транзитом проходить через гаманці громадян і осідає у фармацевтичному ритейлі.

Зростання частки медицини до 12% це маркер *економіки виживання*.

Аптечний ритейл став найстійкішим сектором, перетворившись на інфраструктуру критичного життєзабезпечення.

Ми спостерігаємо, як демографічна катастрофа перетворюється на економічну реальність через звичайний POS-термінал.

Старіння це не лише вік у паспорті, це структура чека всієї країни.

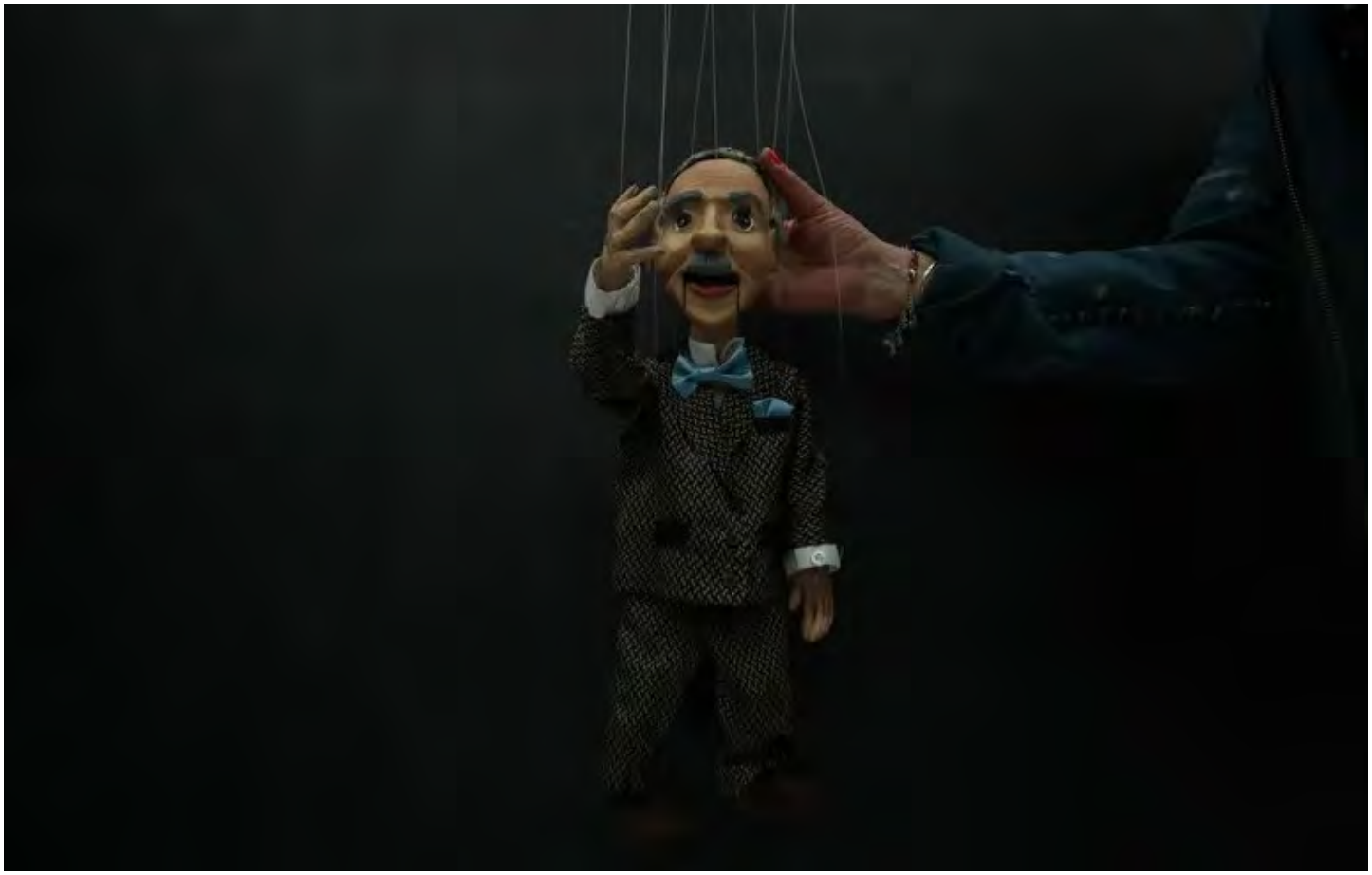
Ми витрачаємо на підтримку життя більше, ніж на саме життя.

***

№ 1.795

ZN,UA

ТЫСЯЧА И ОДНА НОЧЬ МИНКУЛЬТА: КТО БУДЕТ РАССКАЗЫВАТЬ СКАЗКИ ЗА ЧЕТЫРЕ МИЛЛИАРДА

2026-04-14

Петр Катеринич

Доктор философии в области журналистики, член Национального союза журналистов Украины и ECREA. Преподаватель учебно-научного института журналистики Киевского национального университета имени Тараса Шевченко.

Министерство культуры открыло прием заявок на самую большую в истории независимой Украины программу финансирования культурного продукта — **«Тисячовесну»**, президентскую инициативу по созданию тысячи часов украинского контента. 4 млрд грн, семь конкурсных направлений, питчинг в августе, амбиция создания собственного гранд-нарратива.

На бумаге это выглядит как *культурная революция военного времени*.

На практике

> **— как самый дорогой в украинской истории эксперимент, построенный на популистской арифметике и обходящий институты, которые страна годами возводила под требования Евросоюза.**

«Тисячовесна» концентрирует беспрецедентный объем культурных ресурсов в руках одной вертикали — от офиса президента через Минкульт до новообразованного механизма распределения, где имущественные права на созданное произведение с самого начала принадлежат государству.

ZN.UA рассказывает, что не так с «культурной математикой».

1. В столбик не получится

Базовая математика «Тисячовесни» выглядит следующим образом:

> — 4 млрд грн поделить на 1000 часов и получается 4 млн грн за час контента, **то есть приблизительно 95 тыс. долл.** (по текущему курсу).

Но уже на пресс-конференции 3 апреля министр культуры Татьяна Бережная уточнила:

> — **реально в 2026 году будет выделено не более 80% от заложенной суммы**, то есть 3,2 млрд грн, если «будут удовлетворены достойные заявки на всю сумму».

Это снижает стоимость одного часа до 76 тыс. долл. За эти деньги можно снять эпизод документального сериала, но не игрового, даже украинского уровня производства.

Для контекста:

> — **один эпизод «Слуги народа» мог (по медиа-оценкам) стоить ориентировочно 100 тыс. долл., производство эпизода среднего европейского сериала — от 500 тыс. до 2 млн**, а стриминговые проекты Netflix или HBO оперируют бюджетами от нескольких миллионов долларов за серию.

Следовательно, **перед программой стоит неразрешимая дилемма**:

> — Украина получит или тысячу часов дешевого контента, качество которого потенциально не сможет конкурировать ни с российскими сериалами, ни с корейской дорамой, ни даже с турецкими мыльными операми, или 50–100 часов действительно качественного продукта, но тогда название программы превращается в пустой маркетинговый лозунг.

Распределение средств:

> **— почти половина бюджета (1,9 млрд грн) приходится на игровые фильмы и сериалы, еще миллиард — на музыку, перформативное и визуальное искусство и только 260 млн грн — на аудиовизуальные шоу и контент для социальных сетей.**

Сама же Татьяна *Бережная*, презентуя программу, сослалась на исследование *Gradus Research*, согласно которому 71% украинцев потребляют русскоязычный контент, почти четверть ежедневно, а среди подростков в возрасте 14–17 лет русскоязычный контент смотрят 59%.

Параллельно исследование Государственной службы качества образования от 2025 года, проведенное совместно с языковым омбудсменом среди учеников 8–11 классов, зафиксировало:

— доля школьников, потребляющих преимущественно или исключительно украиноязычный интернет-контент, за два года упала с 71 до 54%, тогда как 38% выбирают контент независимо от языка, а 6% — только русскоязычный.

Исследование социологической группы «Рейтинг» (при поддержке ПРООН) добавляет:

— поддержка полного запрета российского контента среди молодежи упала с 49% в 2024 году до 40% в 2025-м, а среди подростков — с 52 до 28%.

Где именно происходит эта «потеря»? Gradus Research фиксирует:

— YouTube выбирают 65% украинцев для развлекательного контента, соцсети — 56, мессенджеры — 47%.

По состоянию на 2025 год 91% потребляют контент из смартфона, а телевизор остается важным всего для 17%.

То есть основное поле битвы за внимание

— это TikTok (17 миллионов пользователей 18+ в Украине), YouTube (21,6 миллиона), Instagram, Telegram — именно те платформы, алгоритмы которых, по словам министра культуры, «подталкивают пользователей к российскому контенту, даже когда они сами это не планируют».

И именно на этот фронт «Тисячовесна» выделяет 260 млн из 4 млрд грн — менее чем 7% бюджета.

Получается «парадокс»:

— программа, позиционирующая себя как *ответ на угрозу* в информационном пространстве, направляет на это пространство вдесятеро меньше средств,

— чем на кинопродукт в целом, который украинская молодежь статистически все равно будет смотреть не в кинотеатре, а со смартфона.

2. Длинная рука короткого пути

Рост общего бюджета Министерства культуры с 11,3 млрд грн до 15,8 млрд — это почти исключительно «*Тисячовесна*».

Без нее финансирование культурной сферы увеличилось бы только на несколько процентов.

При этом институты, которые Украина на протяжении последнего десятилетия создавала по европейским образцам, — *Государственное агентство Украины по вопросам кино* (Госкино) с его системой конкурсных отборов, *Украинский культурный фонд* (УКФ) с принципом независимой экспертной оценки, «*Суспільне мовлення*» с законодательно закрепленной редакционной автономией,

> **— оказались или на обочине программы, или в роли технических исполнителей.**

Наиболее драматическая ситуация — с *Госкино*.

За 11 лет, с 2014-го по 2025-й, агентство профинансировало 397 кинопроектов на общую сумму 3,5 млрд грн, то есть почти столько же, сколько «Тисячовесна» планирует освоить за год.

— В 2024-м Госкино имело полноценный бюджет в 663 млн грн;

— в 2025-м его обрезали на 69%, до 204 млн;

— в 2026 году оставили на том же уровне.

Глава агентства Андрей Осипов еще в сентябре 2025-го публично на заседании парламентского комитета заявил, что воспринимает вынесение «1000 часов» за рамки Госкино «как недоверие к команде института».

А 6 апреля 2026 года подтвердил «Детектору медиа» окончательно:

> **— в этом 2026 году агентство не будет проводить ни одного конкурсного отбора кинопроектов**.
>
> — Кинематографистам предлагают подаваться на «Тисячовесну», то есть на программу, где решение принимает не Совет по господдержке кинематографии, а конкурсная комиссия при Минкульте.

Украинский культурный фонд — другая модель, построенная на британском принципе arm's length, где государство финансирует, но не вмешивается в содержательные решения, — за восемь лет работы профинансировал почти три тысячи проектов на 2 млрд грн.

> Его бюджет в 2026-м вырос до 411 млн грн, **но это вдесятеро меньше «Тисячовесни»**, и в гайдлайне новой программы УКФ даже не упоминается как партнер.

«*Суспільне мовлення*», которое по закону должно получать не мене 0,2% расходов общего фонда госбюджета, фактически недофинансировано и в этом году, а нардеп Евгения Кравчук осторожно заметила, что «нужно посмотреть, как государственная помощь будет совмещаться» с участием «Суспільного» в программе.

Возникает закономерный вопрос:

— зачем строить параллельную инфраструктуру, если у существующей, пусть и недофинансированной, уже есть и экспертиза, и конкурсные механизмы, и, что самое важное, институциональная память?

Ответ, вероятно, кроется не в эффективности, а в контроле:

— «Тисячовесна» — это бюджетная программа ***Минкульта***, инициированная офисом президента и курируемая заместителем его руководителя Еленой ***Ковальской***.

1) — В *Госкино* между инициатором (офисом президента) и победителем стоят Совет, экспертная комиссия, жеребьевка, декларирование конфликта интересов — пусть несовершенные, но формализованные.

2) — В «*Тисячовесні*» между офисом президента и решением о том, кто получит миллиарды, — только обещание министра, что «*процедура будет максимально прозрачной*».

Татьяна ***Бережная*** говорит, что решение о победителях будут принимать «эксперты — люди с опытом в каждой из семи номинаций», которые образуют семь соответствующих конкурсных комиссий.

На момент открытия приема заявок Минкульт обнародовал всего несколько имен из будущих конкурсных комиссий

— среди них оскароносный документалист **Мстислав Чернов**,

глава Института национальной памяти **Александр Алферов**,

хореограф **Елена Коляденко** и

журналистка **Юлия Тимошенко**.

Окончательный перечень — около 20 экспертов по каждому из семи направлений — будет утверждать Кабмин.

Постановление № 404 предусматривает механизм декларирования конфликта интересов и жеребьевки проектов между экспертами.

Но есть нюансы:

— протоколы конкурсных комиссий носят лишь рекомендательный характер — финальное решение о победителях принимает *Минкульт* приказом.

Эксперты работают на общественных началах, то есть «безвозмездно распределяют миллиарды».

На третьем этапе конкурса конкурсные комиссии привлекают иностранных специалистов с правом совещательного голоса.

А для направления «*контент для соцсетей*» третий этап может вообще не проводиться

– значит, международная экспертиза для него не предусмотрена.

Для сравнения:

— в системе *Госкино*, которая формировалась годами и не раз проходила через скандалы, существует законодательно определенная процедура — Совет по государственной поддержке кинематографии формирует экспертные комиссии путем жеребьевки из публичного реестра экспертов, каждый из которых обязан задекларировать конфликт интересов до начала рассмотрения заявок, а члены Совета и их близкие лица не могут быть экспертами.

Эта система несовершенна, достаточно вспомнить

— скандал с 19-м питчингом, когда компании, связанные с членами Совета, получили финансирование на 54,6 млн грн.

Но она хотя бы существует как формализованный механизм с точками контроля и возможностью обжалования.

Гайдлайн «Тисячовесни» содержит четыре страницы «рекомендованных тем» — от Киевской Руси и Запорожской Сечи, Голодомора и Расстрелянного возрождения до сортировки мусора, финансовой грамотности и робототехники.

В критериях оценивания «соответствия тематике конкурса» формально имеет значение только 5% общей оценки, но

> **— сам факт существования такого каталога создает эффект самоцензуры.**

Ни один заявитель, претендующий на государственное финансирование, не рискнет предложить проект, который противоречит «рекомендованным темам» или затрагивает ***неудобные вопросы***

> **— от коррупции в военное время до провала медицинской реформы, от критики телемарафона до сложных портретов людей, не вписывающихся в героический канон.**

Глава Министерства культуры откровенно признала:

— «В Украине до сих пор нет гранд-нарратива. Такого, как в России «русский мир».

Но, возможно, именно в этом признании кроется фундаментальная ошибка.

Плюралистическая демократия **— а именно эту модель Украина декларирует как цель**

— не нуждается в едином гранд-нарративе.

Европейский Союз не имеет такого нарратива и не стремится его иметь:

— CNC финансирует французское кино без каких-либо тематических ограничений;

- корейское агентство KOCCA поддерживает индустрию инфраструктурно, не указывая, о чем должны быть сериалы.

Навязывание нарратива сверху через тысячу часов тематического контента

— это модель, парадоксально более близкая к тому самому «русскому миру», от которого «Тисячовесна» призвана защитить.

3. Кого не позвали на весну

4 апреля директор *департамента стратегических коммуникаций Минкульта* Анна ***Красноступ*** озвучила деталь, которая должна стать центральной в любой дискуссии о «Тисячовесні»:

— **все имущественные права на созданный контент будут принадлежать государству** — Госкино (для кино и анимации) или государственному предприятию «Центр защиты информационного пространства Украины» (для остальных).

С победителями конкурса будут заключать лицензионные соглашения сроком минимум на два года, после чего «все права будут принадлежать государству, которое сможет предоставлять следующую лицензию или распространять самостоятельно».

Это не грант и не инвестиция

— это, по сути, ***модель государственного заказа***, где автор является наемным исполнителем, а не собственником своего произведения.

Для сравнения:

— и в системе Госкино, и в Украинском культурном фонде, и во французском CNC, и в польском Институте кинематографии (PISF)

по сложившейся европейской практике и преобладающей модели работы (при частичном финансировании) имущественные права остаются за производителем.

Модель «Тисячовесни» радикально отличается от европейской практики и создает ситуацию, в которой независимый продюсер фактически работает на государственное предприятие, название которого — *Центр защиты информационного пространства* Украины.

Семь направлений программы

— игровое кино, документальное, анимация, музыка, перформативное искусство, визуальное искусство, контент для соцсетей

— выглядят широко, пока не заметишь *пробелов*.

Наиболее очевидный — *книжная отрасль*:

— издатели Александр Красовицкий («Фоліо») и Виктор Круглов («Ранок») уже публично раскритиковали отсутствие поддержки даже аудиокниг.

Парадокс:

— программа, которая стремится сформировать гранд-нарратив, исключает самого давнего и глубокого носителя нарратива — литературу.

Второе слепое пятно — *игровая индустрия*.

— Украинское геймдев-сообщество, подарившее миру S.T.A.L.K.E.R. 2: Heart of Chornobyl (GSC Game World), серию Sherlock Holmes (Frogwares) и Metro (4A Games), является одним из самых успешных культурных экспортов страны, генерирует значительные объемы экспортной выручки и формирует образ Украины среди миллионов молодых людей во всем мире эффективнее, чем любой документальный фильм.

В гайдлайне «Тисячовесни» среди рекомендованных тем есть «виртуальная реальность» и «робототехника», но **ни одного конкурсного направления для игр**.

***Подкасты* — один из наиболее быстро растущих форматов, особенно среди молодежи, тоже не упомянуты.**

Наконец,

— ***бюрократические требования*** к заявителям — наличие оборудования и материально-технической базы, работников с опытом, справка о деловой репутации от банка, копии аналогичных договоров, для кинопроектов — справка из Госреестра субъектов кинематографии и полный сценарий — де-факто отсекают индивидуальных креаторов, маленькие студии, молодых режиссеров без портфолио и начинающих ФЛП.

Программа, на словах адресованная всем «деятелям искусства и креаторам», на практике заточена под крупные продакшн-компании с юридическими отделами и многолетним опытом.

4. Весна или заморозки?

Франция строила свою систему поддержки кинематографа (CNC) с 1946-го, 80 лет терпеливой институциональной работы, и сегодня это агентство оперирует бюджетом около 700 млн евро, оставаясь при этом независимым от Елисейского дворца.

Южная Корея превратила Hallyu (корейскую волну) в глобальный феномен не через президентскую программу с громким названием, а через десятилетия инвестиций в инфраструктуру, образование и частный сектор — правительство создавало инфраструктуру и рыночные стимулы, а контент создавали независимые студии.

Украина хочет повторить этот путь

— 1) за один бюджетный год, 2) через одну программу, 3) из одного кабинета, 5) с четырьмя страницами рекомендованных тем.

Потребность в украинском контенте бесспорна.

Война действительно создала вакуум, и российский культурный продукт в самом деле остается угрозой.

Но ответом на эту угрозу должно быть усиление уже существующих институтов,

— полноценное финансирование Госкино, увеличение бюджета Украинского культурного фонда, обеспечение независимости «Суспільного», а

— не построение параллельной вертикали, где государство одновременно заказывает контент, определяет его тематику, отбирает победителей и забирает себе права на результат.

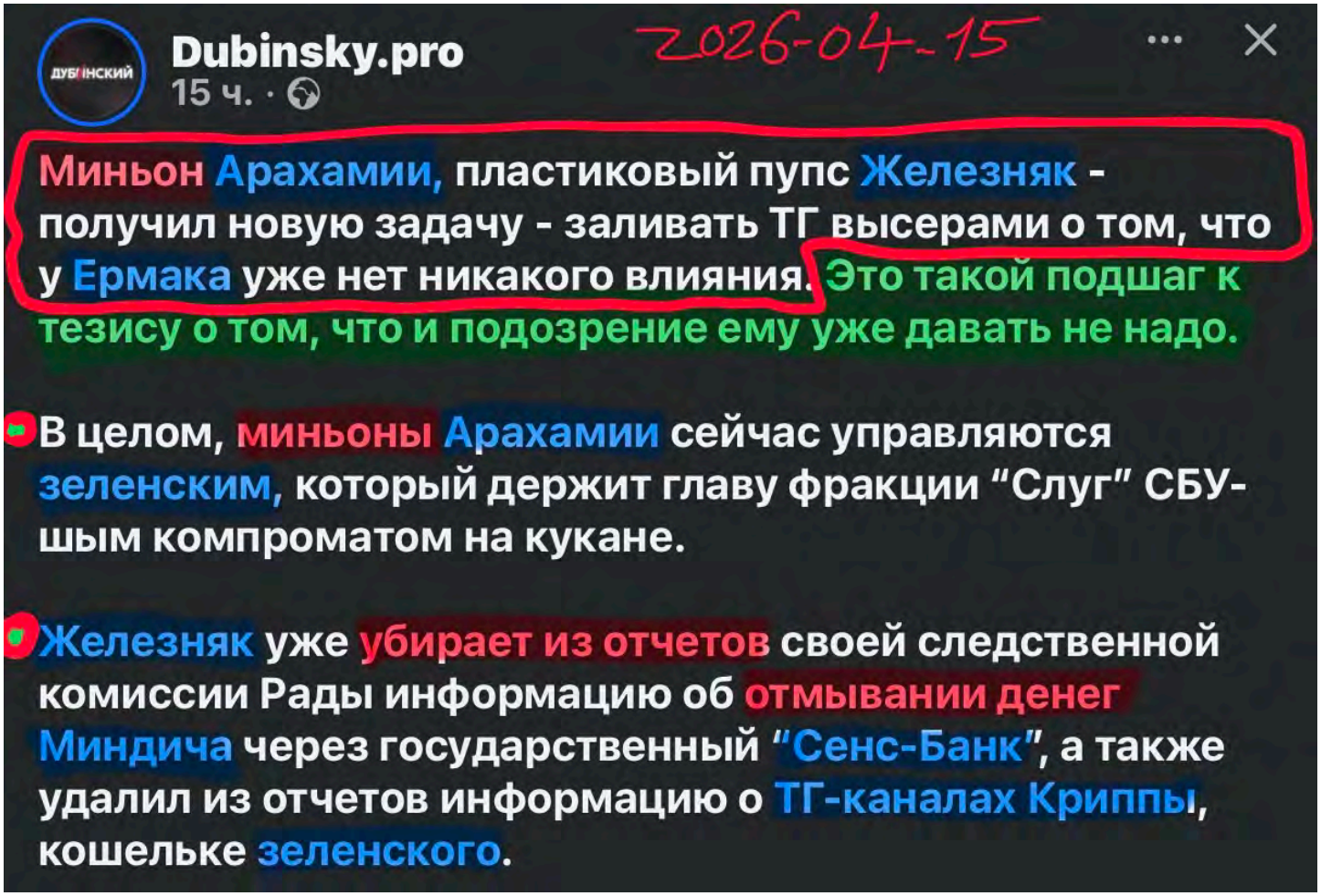
«Тисячовесна» — красивое название.

Но

— семена, посаженные по приказу, редко приносят плоды.

***

№ 1.796

***

№ 1.797

Російсько українська війна дедалі більше виглядає не як конфлікт із можливістю завершення, а як двостороння пастка зобов'язань, у якій кожна сторона очікує щось для себе та що першою зламається інший

2026-04-13

Белінський

Після Повномасштабне вторгнення Росії в Україну Росія перейшла у режим, де значна частина інститутів, економіки та еліт інтегровані у війну.

> Воєнні витрати підтримують промисловість, силові структури отримують розширену роль, а політична модель спирається на мобілізацію та контроль.

У таких умовах припинення війни створює не менші ризики, ніж її продовження, оскільки означає перерозподіл ресурсів, втрату позицій для окремих груп і загальну невизначеність для системи.

Це формує базову ставку: Росії не обов’язково швидко перемогти, достатньо зберігати стійкість довше за опонента. Відповідно, час розглядається як ресурс, а не як обмеження.

Україна перебуває у власній пастці іншої природи.

> Вона не може погодитися на завершення війни без гарантій безпеки. Попередній досвід показав, що замороження конфлікту не ліквідує загрозу, а лише переносить її у майбутнє. Тому компроміс без зміни стратегічного балансу виглядає як відкладена поразка.

Звідси виникає асиметрична логіка очікування.

В Україні існує розрахунок, що російська система раніше втратить стійкість під тиском економіки, демографії та витрат війни але основне путін старий та вмре скоріше, що на мою думку повна глупость і війна США з Іраном тому підтвердження.

У Росії, навпаки, є ставка на поступове виснаження України через втрати, скорочення населення та залежність від зовнішньої підтримки. Що теж глупості бо є приклад Куби.

Фактична ситуація на фронті лише підсилює цю рівновагу. Просування Росії є, але воно повільне і дороговартісне. Україна зазнає значних втрат, але зберігає обороноздатність та розвиває по трохи, не дивлячись на шалену корупцію, свій військовий потенціал.

Жодна сторона не отримує результату, який би змусив швидко змінити стратегію.

У підсумку формується стійка конфігурація.

1) — Росія не може зупинитися без відчутного результату.

2) — Україна не може погодитися без гарантій безпеки.

Обидві сторони вважають, що час працює на них і що саме інша сторона виснажиться першою.

Тому головне питання зараз полягає не у даті завершення війни.

Вирішальним стане те, яка система швидше втратить здатність підтримувати поточний рівень витрат і напруження.

Саме зміна цього балансу, а не політичні заяви чи виборчі цикли, відкриє можливість для реального завершення конфлікту.

Поки цього не відбулося, продовження війни залишається раціональним вибором для обох сторін, навіть якщо зовні воно виглядає як затягнутий тупик.

***

№ 1.798

Потужну крадіжку зерна на 29 мільйонів доларів у «Державній продовольчо-зерновій корпорації» викрили НАБУ і САП

2026-04-03

Ніколов

Але мова йде не оборудку часів Януковича за участі Роберта ***Бровді*** (нині його ми всі знаємо як «Мадяра», який утилізовує рашистів промисловими партіями на чолі Сил Безпілотних Систем, до цього ми ще повернемось далі).

Зараз мова йде про крадіжку зерна вже за часів ***Зеленського***.

Типова політична «шкура».

— Крадіжка була фактично розплатою з «Батьківщиною» Юлії ***Тимошенко*** за голосування за бюджет 2021 року.

Отже ось як все було.

***

Турборежим Зеленського у 2019 році досить скоро нарвався на крах «зеленого принтера». Всередині «Слуги народу» досить швидко трапились розколи (помните викидень Богдана і Разумкова з Гончаруком?).

І навіть жирні конверти з чорними зарплатами вже не сильно рятували ситуацію – ***Зеленському*** і ***Єрмаку*** довелось компенсувати втрати в монобільшості.

І пішли на співпрацю з парламентськими недобитками ПРіБЮТ (помните таку абревіатуру?).

В той період журналісти якраз помітили переписку Юлії Тимошенко з Андрієм Єрмаком.

Для прийняття держбюджету на 2021 рік голоси «***Батьківщини***» отримали після призначення їхнього ставленика на «***Державну зерново-продовольчу корпорацію***».

Ставленником став колишній депутат Миколаївської облради від «Батьківщини» Андрій ***Власенко***, двоюрідний брат тимошенківського юриста і антинабушного нардепа «Батьківщини» Сергія ***Власенка***.

Цей жулік за часів Порошенка очолював державне підприємство «***Укрліктрави***». Однак за часів Зеленського його звідти турнули після службового розслідування. За інформацією Міністерства економіки, звільнення відбулося «на основі службового розслідування, інформації про незадовільний фінансово-господарський стан підприємства, а також у зв'язку з неналежним виконанням службових обов'язків».

І от цього прекрасного фахівця після піджопніка з одного держпідприємства призначили керівником ще більшої держкорпорації.

В ДПЗКУ він миттєво взявся до справи. Він і його команда уклали щонайменше чотири контракти на експорт кукурудзи на ***29 мільйонів доларів***, але гроші за них ДПЗКУ так і не побачила. Оскільки вони замутили хитрожопу бухгалтерію (ось тут про коносаменти і легалізацію

> https://nabu.gov.ua/news/zavolodinnia-zernom-na-776-mln-grn-vykryto-organizovanu-zlochynnu-grupu/).

Тобто це означає, що гроші були тупо вкрадені. Настільки тупо, що невдовзі крадіжкою зайнялась *Нацполіція*, а

> — потім справа під наглядом *Офісу генпрокурора* переїхала в *ДБР*.
>
> — **Де очікувано їй і наступив піздєц**, бо мова ж йшла про нужнєйших Зеленському «батьківщинців» - голосів у монобільшості з часом не більшало, а меньшало.

В общім, вже під час вторгнення стало відомо, що

> **— справу проти Власенка в Офісі генпрокурора зупинили і**

— в 2023 році він вже втік до Іспанії.

https://368.media/2023/12/14/spravu-eksgolova-dpzku-vlasenka-zupinili-vin-vtik-do-ispaniyi/

Лише після цього справа переїхала до НАБУ, яке разом з САП нині і оголосили підозри кільком фігурантам.

Щоправда ***Власенку*** лише заочно, бо він давно з'їборізнув з грошами.

Прицьому $29 млн цілком може бути лише частиною краденого, бо журналісти закидали йому в рази більше.

https://24tv.ua/vidpovid-suprotiv-sprava-shhodo-vlasenka-mozhe-ukrayina-novini_n1715317

ДПЗКУ – це справді місце для пограбунку держави.

Саме в цій держкорпорації при Януковичу починав свою державну кар'єру той самий Роман ***Насіров***, якого при Порошенку зробили головним податківцем України, а вчора посадили в тюрму за продаж податкових пільг баригам.

https://www.facebook.com/yuurii.nikolov/posts/pfbid03iu1NSXPfj46nSEshbB8wtf3ocaG2RGwRAg9aapAGKKPh691LtxgkXKt8gPL7SnMl

І десь разом з ***Насіровим*** в ДПЗКУ працював Роберт ***Бровді***.

Він на той момент рахувався сподвижником ***Яценюка***, але більше прославився причетністю до наступної афери.

— Янукович тоді отримав ***мільярдний кредит*** від ***Китаю***. І в його рамках ДПЗКУ мало постачати зерно в Китай. Але так получилось, що зерно відправляли, але бабки знову не отримували як і зараз при Власенку.

Тоді йшлось про крадіжку мінімум ***$132 млн***.

Керівником ДПЗКУ був Ігор Якубович від угрупування Юри Єнакієвського, а його замом Роберт Бровді від Яценюка (очолював його «Фронт змін» на Закарпатті).

І от коли Майдан вигнав Януковича, то Бровді лишився (бо ж уряд став Яценюка). Замість єнакієвського протеже керівником став Петро Вовчук від тягнибоківської «Свободи».

Але схема лишилась – зерно упливало, а гроші якось не дуже припливали.

https://epravda.com.ua/publications/2015/05/18/542702/

І ми там досі висим якісь обязи перед китайцями. Вже навіть уряд Свириденко при Зеленському продовжив там держгарантії.

Я за давністю років не берусь судити наскільки був винен Бровді в тій історії. Враховуючи його попередню роботу в «Хлібінвестбуді» Юри Єнакієвського, зв'язки з зернотрейдерами, через які виводили бабло – звісно він був в темі.

За ці роки слідство догнало тодішнього керівника держкорпорації Вовчука (екстрадували з Литви).

Але Бровді вже давно перекваліфікувався з зернотрейдера у ефективного вбивцю рашистів. І про якісь кримінальні провадження щодо нього зараз не чутно.

***

Якшо-шо, ДПЗКУ зараз очолює такий собі Олександр Юрченко. Це маловідомий адвокат з компанії «Яр. Вал», якому мама подарувала модну квартиру в Києві за 4 млн грн.

https://glavcom.ua/country/society/ochilnik-derzhavnoji-zernovoji-korporatsiji-otrimav-podarunok-vid-mami-vartistju-4-mln-hrn--1054738.html).

***

№ 1.799

Справжня політика завжди починається з народу, а не з абстрактних принципів чи універсальних прав

2026-04-12

Чаплигін

У давній Греції поняття "демосу" ніколи не означало всіх людей, які випадково опинилися на певній території.

Демос - це була конкретна, чітко окреслена спільнота, пов'язана з землею полісу, його історією, звичаями і спільною долею.

Це був не «народ» у сучасному, розмитому сенсі; не сума індивідів з їх правами, а органічна єдність тих, хто ділить одну землю, одну мову, одну пам'ять і один спосіб життя.

Демос - це ті, хто має право голосу саме тому, що належить до спільноти за *походженням*.

Саме тому грецька демократія була принципово іншою від тієї, яку нам сьогодні видають за єдино можливу модель.

Рівність існувала лише всередині демосу:

— рівність перед законом (isonomia), рівність слова (isegoria), рівний доступ до почестей.

Поза межами демосу цієї рівності не було і не могло бути.

Ті, хто не належав до демосу, виключалися не через «дискримінацію», а через визнання простої реальності:

— політика як спільна справа можлива лише там, де існує культурна гомогенність і глибоке відчуття «ми».

Реформи Клісфена, які посилили роль демосу, не відкрили двері для всіх.

Вони, навпаки, міцніше прив'язали політичне життя до місцевої ідентичності та конкретної території. Демос, який еволюціонував від архаїчних племінних структур, завжди зберігав прихований шар давніх уявлень: спільнота як космос, що протистоїть хаосу зовнішнього світу.

Ще глибше цю ідею розкриває принцип ***автохтонності*** («αὐτός» (autós) - «самий», «сам» та «χθών» (chthṓn) - «земля», «ґрунт», буквально означаючи «***народжений з тієї ж землі***».

Тому діяло головне правило:

— громадянином не стають - громадянином *народжуються*.

В Афінах закон Перикла 451 року до н.е. чітко встановлював:

— повне громадянство мають лише ті, чиї обидва батьки були афінянами за походженням.

Це не була формальність. Це був ***сакральний принцип***.

Афіняни вважали себе ерехтідами, нащадками Ерехтея - царя, народженого безпосередньо з аттичної землі.

Автохтонність підкреслювала:

— справжній *зв'язок з полісом* - це кров, ґрунт і сакральна приналежність.

Іноземець міг жити в полісі, вести справи, сплачувати податки, але він ніколи не міг стати частиною демосу.

Це виключення було збереженням умов можливості справжньої політики, як полісного управління.

Без автохтонності демос поступово би розчинився, а разом з ним і здатність спільноти до осмисленої участі у власних справах.

Сучасна ***ліберальна демократія*** зробила протилежне.

— Вона перетворила громадянство на абстрактний адміністративний статус, який можна отримати, купити або присвоїти.

— Принцип один: громадянство відірване від землі, крові і спільної історичної долі.

У результаті

1) — *демос* розчинився в універсальному «*громадянстві*», а

2) — *політика* втратила свій органічний характер.

Те, що сьогодні називають *демократією*, є її глибоким виродженням:

— маса атомізованих індивідів, якими керують відірвані від реальності *владоможці* під виглядом «народної волі».

Історія античного світу вчить нас вічній істині: справжня політика можлива лише там, де існує чітко окреслена, територіально і культурно вкорінена спільнота.

Тому ***демос*** і ***автохтонність*** - це не архаїчні пережитки, а фундаментальний принцип.

Бо народовладдя вимагає наявність народу.

— А без усвідомлення, хто «свій», а хто «чужий», без спільної пам'яті і спільної долі демократія перетворюється на порожній спектакль.

Непотрібно механічно копіювати Афіни. **Треба всього-на-всього відновити органічну політику**.

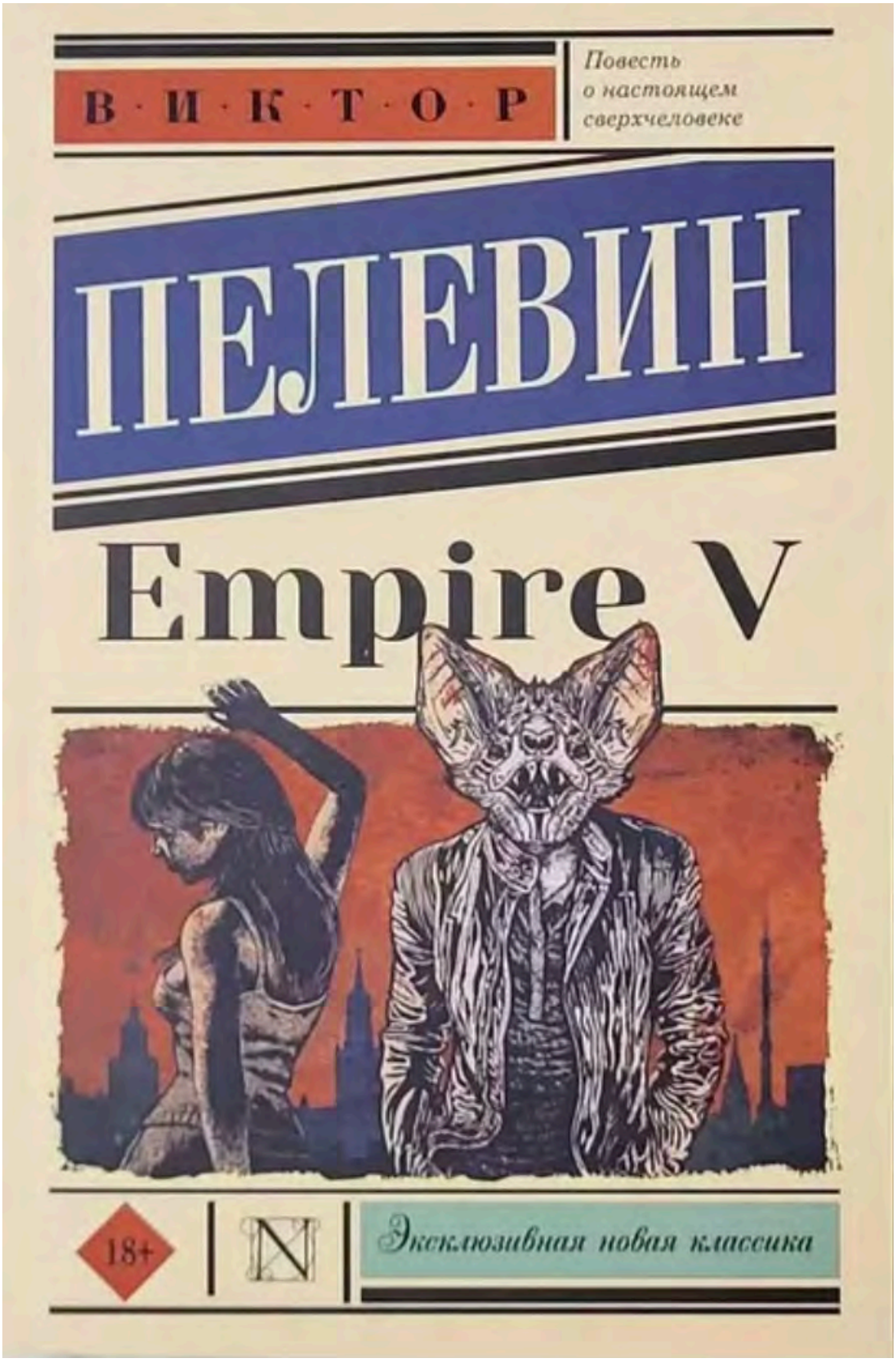
Таку, де суверенітет знову належитиме конкретному народові, а не абстрактним конструкціям та міжнародним бюрократіям.

Бо лише така демократія буде живою, дієвою і справжньою.

***

№ 1.800

Empire V (фрагмент)

Виктор Олегович ***Пелевин***

***

— Так люди придумали БОГА, или открыли, что он есть?

— Это одно и то же.

— Как так?

— Обезьяне поставили в башку перегонный куб. Перегонный куб начал вырабатывать баблос. Но кроме главного продукта стал выдавать и другие фракции. Отходы производства. Одна из фракций называется «Вселенная». Другая называется «Истина». А третья называется «Бог».

— Вы говорили, что вампир приближается к Богу, когда принимает баблос, — напомнил я.

— Естественно. К основному продукту примешивается побочная фракция, и вампир её чувствует. Бог и баблос — это как бензин и мазут, которые получают во время переработки нефти. Вампиры потребляют баблос, а Бог для нас — отход производства. Зато это ценная фракция для человечества. Мы не возражаем. Пока, разумеется, человечество не начинает впаривать нам эту фракцию в качестве универсальной истины.

— Но тогда возникает логическое противоречие. Если Бог - это отход производства, как он мог сослать сюда Великую Мышь?

— Так в этом все и дело. Если бы Бог был чем-то другим, Великая Мышь могла бы восстать, бороться всю вечность и когда-нибудь одержать победу. Но как можно победить сославший тебя отход производства? Такое не под силу даже Иштар. Именно в этом весь ужас ситуации.

Я начинал понимать изуверскую логику собеседника. Надо было поставить вопрос по-другому.

— Хорошо, - сказал я. - Тогда скажите - является ли Бог просто побочной фракцией производства баблоса? Или эта побочная фракция свидетельствует о существовании Бога на самом деле? Это ведь не одно и то же.

— Не совсем, - согласился Озирис. - Когда-то давным-давно вампиры действительно об этом спорили.

— И к какому выводу они пришли?

— А ни к какому. Просто перестали спорить и стали думать о другом.

— Но почему?

— Да потому, - сказал Озирис, выдвигаясь из своей ниши, - что если Бог и есть, он хочет, чтобы для нас его не было. А раз Бог хочет, чтобы его не было, это и значит, что его нет.

— Но если Бога нет, почему тогда есть слово "Бог"?

— Потому что это слово, вместе со всеми другими словами и понятиями, необходимо для производства баблоса.

— Я понимаю, - сказал я. - Но почему оно значит именно то, что оно значит?

— Бог - это создатель. Слова тоже создают.

— Вы же говорили, что они отражают, - сказал я.

— Создавать и отражать - это одно и то же. Нам кажется, что слова отражают мир, в котором мы живем, но в действительности они его создают.

Точно так же слова создают Бога. Именно поэтому Бог так сильно меняется вместе с диалектами языка.

— Все дело в словах?

— Именно. Даже в человеческих священных книгах сказано, что в начале было слово. И слово было Бог. Неужели непонятно? "Бог" - это слово, которое создает Бога. То, что люди называют Богом, появляется в уме "Б" точно так же, как образ кирпича появляется, когда раздается слово "кирпич".

— Мне кажется, - сказал я, - что теологи понимают фразу "и слово было Бог" несколько глубже.

— Никакой глубины там нет. Есть только слово "глубина" и то, что ты проделываешь над собой, когда его слышишь. Зря проделываешь, между прочим.

Вампир должен быть начальником дискурса, а не его жертвой.

— А можно я задам глупый вопрос? - спросил я.

— Будем считать, что все остальные твои вопросы были умными. Валяй.

— Бог существует на самом деле?

— Почему же нет. Я еще раз повторяю, он существует в уме "Б" каждого из участников мероприятия. Если бы Бога не существовало, как мы могли бы о нем говорить? Но вот в каком качестве он существует - это уже совсем другая тема.

— Понятно, - сказал я. - Вы опять хотите сказать, что он существует в качестве слова. Но я не об этом.

— А о чем?

— Вы говорили, что ум "А" - это зеркало. А потом сказали, что отражать и создавать - это одно и то же. Можно ли сказать, что Бог присутствует в каждом живом существе в качестве ума "А"?

Озирис засмеялся.

— Сказать-то можно, - ответил он, - но все, что мы скажем, будет сделано из слов, а любое слово, поставленное перед умом "А", мгновенно превращает его в ум "Б". Все слова по определению находятся внутри денежной сиськи. Ум "А", о котором ты говоришь, это не ум "А", а просто отражение слов "ум "А". Все, о чем мы можем говорить - это полуфабрикаты для изготовления баблоса. Они же отходы его производства, потому что это замкнутый цикл.

Мне стало грустно.

— А если без философии? - спросил я. - Если по-честному? Бог в нас присутствует?

Озирис усмехнулся.

— Бог в нас присутствует, - сказал он. - Но мы в нем нет.

— Это как?

— Знаешь стекла, сквозь которые видно только в одну сторону? Вот так же.

— Почему все так жутко устроено? - спросил я.

— Не забывай, что мы дети сосланной мыши, страдающей потерей памяти. И живем в измерении, где Бог появляется исключительно как отход производства баблоса. Чего ты вообще хочешь?

— Уже почти ничего, - сказал я. - А у вампиров есть формальная религия?

— Еще этого не хватало.

— А как вампиры называют Бога?

Бог, - сказал Озирис. - С большой буквы. Потому что боги с маленькой - это мы сами. Но Бог - это не имя, это просто название. Вампиры понимают, что Бог всегда остается вне имен.

— Вампиры совершают какие-нибудь религиозные ритуалы?

Вместо ответа Озирис криво улыбнулся. Мой следующий вопрос мог показаться невежливым. Но я решился.

— А это учение, которое вы мне сейчас объясняете… Оно истинно?

Озирис хмыкнул.

— Ты спросил меня о предании вампиров. Я тебе рассказал, в чем оно. А истинность предания - уже совсем другой вопрос.

— А можно я его задам? Предание истинно?

Озирис поглядел на меня долгим взглядом.

— Видишь ли, Рама, - сказал он, - пока ты молод, твой организм вырабатывает все нужные гормоны, и мозговые рецепторы в норме. В это время любое "дважды два четыре" будет сиять несомненным светом истины. Но это просто отраженный свет твоей жизненности. Точно так же ее отражает, например, музыка. В юности всегда много хорошей музыки, а потом ее почему-то перестают писать. Так думает каждый человек, когда вырастает. Или женщины. В молодости они кажутся такими привлекательными. А когда тебе за шестьдесят и начинаются проблемы со здоровьем, все это становится куда менее важным, чем пищеварение или суставы…

— Вы хотите сказать, что истина в нас самих? - спросил я.

— Да. Но люди часто вкладывают в эти слова какой-то высокий смысл.

Напрасно. Истина имеет не метафизическую, а химическую природу. До тех пор, пока в тебе достаточно жизненной силы, для нее всегда найдется словесное выражение. Всегда можно будет придумать заклинание, вызывающее в нейронных цепях твоего мозга возбуждение, которое будет переживаться как священное дыхание истины. А какими будут слова, не играет большой роли, потому что все слова равны друг другу - это просто зеркала, в которых отражается ум.

Я почувствовал раздражение.

— Но тогда, - сказал я, - вы противоречите сами себе.

— Почему это?

— Ведь вы не простой вампир, вы толстовец. Если истина - это просто химическая реакция, почему вы встали на духовный путь? Почему пришли к опрощению?

— Да потому и пришел, - ответил Озирис и посмотрел на часы. - Вот ты уйдешь, а я позову гастарбайтера, опрощусь грамм на двести, и все снова станет истиной. И трещины на стенах, и пыль на полу, и даже урчание в животе. А в настоящий момент все ложь…

— Но если все сводится просто к химии и баблосу, зачем тогда вообще существуют эти понятия - Бог, истина, вселенная? Откуда это берется?

— Ум "Б" имеет две фазы работы. Полезную и холостую. Во время полезной фазы человек вырабатывает агрегат "М-5". Холостой ход - это фаза, когда баблос не вырабатывается. Обратный ход поршня. Но ум "Б" на это время не выключается, просто его объектом может стать любая бессмысленная абстракция.

"Что есть истина? - Есть ли Бог? - Откуда взялся мир?" Вся та белиберда, с которой ты ко мне пришел. Размножаясь в параллельных зеркалах, эти вопросы неузнаваемо искажаются, сдвигаются по фазе и в определенный момент осознаются в качестве ответа сами на себя. Тогда по нейронным цепям мозга проходит волна возбуждения, и человек решает, что нашел истину. Поэтому все человеческие истины имеют формат уравнения, где одно понятие замыкается на другое. "Бог есть дух. Смерть неизбежна. Дважды два четыре. Йе равно эм цэ квадрат". Особого вреда в этом нет, но если таких уравнений становится слишком много, падает выработка баблоса. Поэтому мы не можем пускать человеческую культуру на самотек. Если надо, мы железной рукой направляем ее в нужное русло.

— Каким образом?

— Ты же проходил гламур и дискурс, - сказал Озирис. - Вот таким образом и направляем. Если тебя интересуют конкретные методы, это к халдеям. Но общий смысл в том, чтобы холостая фаза работы ума "Б" была как можно короче.

При правильной постановке дела человек не ищет Бога. Бог уже ждет его в церкви возле ящика для монет. Точно так же человек не ищет смысла в искусстве. Он знает, что единственный смысл, который там есть - это сборы. И так далее. Как говорят в школе, борьба за повышение косинуса "фи" - всенародная задача.

— В чем тогда смысл бытия? - спросил я. - Или жизнь вообще пустая бессмыслица?

— Почему. В ней можно найти много разного смысла. На любой вкус. Можно прожить ее так, что она будет цельной, одухотворенной и полной значения. Но после того, как перевернется ее последняя страница, весь этот смысл унесет ветром, как сухую солому.

— Но зачем тогда все это?

Озирис наклонился вперед, взял со стола какой-то предмет и поднес его к моему лицу.

— Что это такое? - спросил он.

Я поглядел на его пальцы. В них был гвоздь. Старый, немного ржавый у шляпки, и, похоже, куда-то уже забитый и вынутый.

— Это? Это гвоздь.

— Правильно, - сказал Озирис. - Гвоздь. Старый гвоздь. Вот мы берем простейшую вещь - старый ржавый гвоздь. Глядим на него. И думаем - что это?

— Гвоздь, - пожал я плечами. - Что тут думать?

— А о чем идет речь? Об этом кусочке металла? Или о восприятии, которое ты испытываешь? Или о том, что гвоздь и есть это восприятие? Или о том, что это восприятие и есть гвоздь? Другими словами, идет ли речь о том, что гвоздь отражается в нашем сознании, или о том, что мы проецируем слово "гвоздь" на окружающий мир, чтобы выделить ту совокупность его элементов, которую договорились обозначать этим звуком?

Или, может быть, ты говоришь о темной и страшной вере некоторых людей в то, что некий гвоздь существует сам по себе вне границ чьего-либо сознания?

— Я уже запутался, - сказал я.

— Правильно. Запутался, и никогда не выпутаешься.

— А причем тут мой вопрос?

— При том. Ты спрашиваешь - в чем смысл бытия?

А вот тут, - Озирис потряс гвоздем в воздухе, - просто железка с помойки. И холостого хода твоей денежной сиськи не хватает даже на то, чтобы понять, что это такое. Хотя ты можешь потрогать эту вещь, согнуть или вогнать кому-нибудь в ладонь. А ты говоришь о том, чего не существует нигде, кроме воображения. Причем даже там его нет постоянно - сделанное из слов зыбкое облако возникает на секунду, завораживает иллюзией смысла и исчезает без следа, как только ум "Б" начинает думать, где деньги. Понимаешь?

— Нет.

— И правильно. Смирись, Рама.

Я кивнул.

— Когда человек - а вампир, говоря между нами, это просто улучшенный человек - начинает размышлять о Боге, источнике мира и его смысле, он становится похож на обезьяну в маршальском кителе, которая скачет по цирковой арене, сверкая голым задом. У обезьяны есть извинение, что ее так нарядили люди. У тебя, Рама, такого извинения нет.

***

***